

قەدىمكى ئۇيغۇرتىلى لۇغىتى

قەدىمكى ئۇيغۇر تىلى لۇغىتى

(ش ئۇ ئار ئاز سانلىق مىللەتلەر قەدىمكى ئەسەرلەرنى توپلاش، رەتلەش،
نەشر قىلىشنى پىلانلاش رەھبەرلىك كۈرۈپپا ئىشخانىسى تۈزدى)

مەسئۇل تەھرىرى: غوجاخۇن خۇداۋەردى

شىنجاڭ ياشلار - ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى

1989 - يىلى. ئۈرۈمچى

ئابلېمىت ئەھەت
تۈزگۈچىلەر: دىلدار مەمتىمىن
تەكشۈرۈپ بېكىتكۈچى: قۇربان ۋەلى

قەدىمكى ئۇيغۇر تىلى لۇغىتى

*

شىنجاڭ باشلار - ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھىرى قۇرۇلۇش يولى 9 - قورۇ)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى
شىنجاڭ شىنخۇا 2 - باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى
ئۆلچىمى: 1168×850م، 32 كەسلەم، باسما تاۋنقى: 7.5
1989 - يىلى 1 - ئاي 1 - نەشرى
1989 - يىلى 10 - ئاي 1 - بېسىلدى

ISBN 7-5371-0348-8/Z·5

سانى: 3.100—1

باھاسى: 6.00 يۈەن

«قەدىمكى ئۇيغۇر تىلى لۇغىتى» نىڭ تۈزۈلۈشى ھەققىدە ئىزاھات

قەدىمكى ئۇيغۇر تىلىدىكى مەدەنىي مىراسلارنى رەتلەش، تەتقىق قىلىشنى ئىلگىرى سۈرۈش مەقسىتى بىلەن مۇناسىۋەتلىك ماتېرىياللاردىن پايدىلىنىپ بۇ «قەدىمكى ئۇيغۇر تىلى لۇغىتى» تۈزۈپ چىقىلدى.

بۇ لۇغەت، ئىشىنىمىزكى مەيلى قەدىمكى ئۇيغۇر تىلىدىكى ئەسەرلەرنى كۆرۈش، چۈشىنىش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش جەھەتتە بولسۇن، مەيلى قەدىمكى ئەسەرلەرنى يەنىمۇ ئىلگىرىلەپ تەتقىق قىلىش جەھەتتە بولسۇن كلاسسىك ئەدەبىيات ۋە تارىخ تەتقىقات خادىملىرى، ئوقۇتقۇچىلار، ئاسپىرانتلار، شۇنداقلا تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپتىن يۇقىرى سەۋىيىدىكى ھەۋەسكارلارغا چوقۇم ياردەم بېرەلەيدۇ.

بۇنداق بىر لۇغەتنىڭ تۈزۈلۈشى، تۈزگۈچىلەر ئۈچۈن ئېيتقاندا تۇنجى قېتىملىق ئىش بولغانلىقى ئۈچۈن، بۇ لۇغەتتە يېتىشىزلىكلەر، ھەتتا خاتالىقلار چوقۇم بولۇشى مۇمكىن. شۇنىڭ ئۈچۈن، ئالدى بىلەن ئۇستازلار ۋە كەڭ كىتابخانلارنىڭ تەنقىدىي ياردەم بېرىشىنى ئۈمىد قىلىمىز. بۇ لۇغەتكە ھازىرقى زامان ئۇيغۇر تىلىدىكىگە ئوخشاش

مايدىغان، مەنە ياكى تاۋۇشىدا ئۆزگىرىش بولغان سۆزلەردىن تەخمىنەن 12 مىڭدىن ئارتۇق سۆزلۈك كىرگۈزۈلدى.

ھەربىر باش سۆزنىڭ ئىلمىي ترانسكرىپسىيىسى ھا-زىرقى زامان ئۇيغۇر يېزىقى بىلەن بېرىلدى.

خەلقئارادا «i» تەلەپپۇز قىلىنىدىغان تىل ئارقا سوزۇق تاۋۇش «ئى» ترانسكرىپسىيە قىلىنىپ، سۆزلۈكتىن كېيىن «△» بەلگىسى قوشۇپ قويۇلدى. «تۈركىي تىللار دىۋانى» دا «چ» ترانسكرىپسىيە قىلىنغان قىسمەن سۆزلەر (188 - ۋە 361 - بەتلەردە) «چ» بىلەن بېرىلدى، بۇ سۆزلەر «چ» بويىچە تەلەپپۇز قىلىنسا بولىدۇ.

ھەربىر باش سۆزنىڭ ئېتنىك ئېنىقلىمىسى [«>»، «<»] نىڭ ئىچىدە قىسقارتىلما سۆزلەر بىلەن بېرىلدى.

مەنىسى بىر خىل، لېكىن شەكلى ھەر خىل سۆزلەرنىڭ مەنە يەشمىسى بىر سۆزدىلا بېرىلىپ، قالغانلاردا «...غا قاراڭ» دەپ ئەسكەرتىلدى.

سۆزلەرنىڭ بىر - بىرىگە يېقىنراق مەنىسى پەش، يىراقراق مەنىسى چېكىتلىك پەش، ئوخشاشمايدىغان مەنىسى (كۆچمە مەنىسىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) سىغىرلار بىلەن ئاجرىتىلدى.

مەنىسى ھەر خىل، لېكىن شەكلى بىر خىل سۆزلەر ئايرىم - ئايرىم باش سۆز قىلىنىپ رىم رەقىمى بىلەن كۆرسىتىلدى. پايدىلىنىلغان لۇغەتلەر ۋە سۆزلۈكلەر:

«تۈركىي تىللار دىۋانى» ئۇيغۇرچە، 1-، 2-، 3 - توم، شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن 80 - يىللاردا نەشىر قىلىنغان.

«ئېكسكى ئۇيغۇر تۈركچىسى سۆزلۈگۈ» (قەدىمكى ئۇيغۇرچە سۆزلۈك) تۈركچە، ئا. جافېر ئوغلى، ئىستامبۇل 1968 - يىل نەشرى.

«ئالتتۈركىي گرامماتىك» (قەدىمكى تۈرك تىل گرامماتىكىسى) ئا. فون. گابايىن تۈزگەن، نېمىسچە ۋە تۈركىيە تۈركچىسى بىلەن يەشمە بېرىلگەن، 1986 - يىل ۋىننىپېدېن نەشرى، «گۈدەي تۇجۇبۇ ۋېنشنەن سىسخۇي» (قەدىمكى تۈركىي تىل يازما يادىكارلىقلىرى ئۈچۈن سۆزلۈك)، خەنزۇچە، گېش شىمىن تۈزگەن، 1980 - يىل مەركىزىي مىللەتلەر ئىنستىتۇتى شاپىگرافى باسمى ۋە «قەدىمكى ئۇيغۇر يازما يادىكارلىقلىرىدىن تاللانما»، ئابدۇقەييۇم خوجا قاتارلىقلار ئۇيغۇرچىلاش تۇرغان، شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى 1983 - يىل نەشرى.

«قەدىمكى ئۇيغۇر يېزىقىدىكى مايتىرى سىمىت» ئۇيغۇرچە، ئىسراپىل يۈسۈپ قاتارلىقلار تۈزگەن. شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى 1987 - يىل نەشرى.

«قۇتادغۇبىلىك»، مىللەتلەر نەشرىياتى، ئۇيغۇرچە، 1984 - يىل بېيجىڭ نەشرى.

بۇ لۇغەتكە كىرگۈزۈلگەن سۆزلۈكلەرنىڭ ماتېرىيال مەنبەسى ھازىرقى زامان ئۇيغۇر يېزىقى ھەرپلىرى بىلەن قىسقا قارتىپ كۆرسىتىلدى:

ئالتۇن يارۇق	ئال
ئەتەبە تۈلەقايىق	ئەت
بىلگە خاقان مەڭگۈ تېشى	بىل
تالاس مەڭگۈ تېشى	تا

ت ت د	تۈركىي تىللار دىۋانى
ت تىب	تۇرپاندىن تېپىلغان تىببىي يادىكارلىقلار
ت ر	تۈرك - رۇنىك يېزىقىدىكى يازما يادىكارلىقلار
ت ھ	تۇرپاندىن تېپىلغان ئىجتىمائىي - ئىقتىسادىي ھۈججەتلەر
تۇن	تۇنيۇقۇق مەڭگۈ تېشى
تۇر	قەدىمكى تۈركچە تۇرپان تېكىستلىرى
چاس	چاستانى ئىلىكبەگ ھېكايىسى
سۇ	سۇجى مەڭگۈ تېشى
ش ت	شۈەنجۇاڭنىڭ تەرجىمىھالى
ق ب	قۇتادغۇبىلىك
ق ش	قەدىمكى تۈرك شېئىرلىرى
قۇج	قۇجۇدىن تېپىلغان قەدىمكى تۈركچە مانىي دىنى يادىكارلىقلىرى
كۈل	كۈلتىكىن مەڭگۈ تېشى
مان	مانىي دىنى ئەسەرلىرى
ماي	مايتىرى سىمىت
موي	مويۇنچۇر مەڭگۈ تېشى
نېس	قەدىمكى ئۇيغۇرچە نېستۇرىي دىنى يادىكارلىقلىرى
ئو	ئوغۇزنامە
ئۇت	قەدىمكى ئۇيغۇر تىلى يادىكارلىقلىرى
ئىد	ئىدىقۇت مەھكىمىسى سۆزلۈكى
ئىر	ئىرق بەدىئىي
ئىك	ئىككى تىكىننىڭ ھېكايىسى

ئار غۇچە	ئار
توخرىچە	توخ
تۈبۈتچە	تۈب
تۈركمەنچە	تۈر
چىگىلىچە	چىگ
خەنزۇچە	خەن
سانسكىرىتچە	سان
سوغدىچە	سوغ
سۈرىيانچە	سۈر
قارلۇقچە	قار
قىپچاقچە	قىپ
كەنجەكچە	كەن
ئوغۇزچە	ئوغ
ياباقۇچە	يابا
ياغمىچە	ياغ

مۆندەرىجە

280 ق	1 ئا
335 ك	52 ئە
374 گ	76 ب
375 ل	121 پ
377 م	127 ت
388 ن	201 ج
394 ئو	203 چ
411 ئۆ	222 خ
431 ئۆ	226 د
451 ئو	229 ر
462 ۋ	231 ز
465 ئى	232 س
489 △ ئى	273 ش
496 ي	277 غ
		279 ف

ئا

ئاۋاز	[«ت ت د»] سىرتلان
ئاب	[«ئىر»] ئوۋلىماق
ئابا I	[«ت ت د»]: ئاباباشى — تاغلاردا ئۆسسىدىغان، تەرخەمەككە ئوخشىشىدىغان، پىلىكىدە تىكىنى بار ئوت
ئابا II	[> ئوغ. «ت ت د»] ئاپا، ئانا
ئابا III	[> قىپ. «ت ت د»] ئېيىق
ئابا IV	[> تۇب. «ت ت د»] دادا، ئاتا
ئاباچى Δ	[«ت ت د»] ئالۋاستى، ھۈجۈ
ئابدان	[«ئەت»] گۈللەنگەن، ئاۋاتلاشقان، راۋاج تاپقان
ئاباقى Δ	[«ت ت د»] قارايچۇق
ئاباڭ	«ئابام» غا قاراڭ
ئابالى Δ	[«ت ت د»] «كام بولار»، «ئاز بولۇپ قالدى» دېگەن مەنىلەردە ئىشلىتىلىدىغان سۆز
ئابام	[«تۇر»] ئەگەر، مۇبادا
ئابام بىرۈك	[«ئال»] ① ئەگەر، مۇبادا؛ ② بىر قېتىم
ئابامۇ	[«قۇچ»] ئەبەدىي، مەڭگۈ

ئابام ئۇلۇغ [«ئال»] ئەبەدىي، مەڭگۈلۈك، دائىملىق؛
ئەبەدىلئەبەد

ئابرا ئارپا

ئابماق چىقماق؛ ئاقماق

ئابۇچقا [«ئوت»] ئەر؛ ياشانغان ئادەم

ئابى△ [«ت ت د»] ئەرلەر ئىسمى

ئابىت [«ئەت»] ئېتىقاد قىلغۇچى، چۇقۇنغۇچى

ئابىتا [«سان»] ① بۇت؛ ② گۇۋاھچى، ئىسپات

ئابىتغان△ [«ت ت د»] يوشۇرۇۋېرىدىغان؛ چەتنىتىۋېرىدىغان

ئابىتقاق△ [«ت ت د»] يوشۇرماق؛ چەتنەتمەك

ئابىچى△ [«سان»] بىرخىل يۇلتۇزنىڭ نامى

ئابىشك [«سان»] تەنتەنە قىلماق، تەبرىكلىمەك

ئابىنچۇ△ خۇشاللىق؛ تەسەللى

ئابىنىق△ [«ئوت»] بەختلىك؛ تىنچ

ئاب I [«ت ت د»] ① بەك، ناھايىتى قاتارلىق

مەنەلەرنى ئىپادىلەيدىغان تەكىتلەش ۋە ئاشۇرۇش

قوشۇمچىسى: ئاپئاق — ناھايىتى ئاق؛ ئاپ ئەزگۈ

نەكۋ - بەك ياخشى نەرسە؛ ② «يوق، ئەمەس»

مەنەلىرىدە كېلىدىغان ياردەمچى سۆز؛

ئاپ بۇ ئاپ ئول — بۇمۇ ئەمەس، ئۇمۇ ئەمەس

.....قىلىپلا قالماي.....

ئاپ II

ئاپا [«قۇج»] ھەدە، ئاچا، قىز بىر تۇغقان

ئاپام [«تۈر»] ئەگەر؛ «ئابام» غا قاراڭ

ئاپىمار [«سان»] ئۇمۇمىي سان

ئات	«ت ت د» ① ئات، ئىسىم؛ ② ئابروي؛ شۆھرەت؛ ③ لەقەم، ئۇنىۋان؛ ④ ئات
ئانا	① «ئال» دادا، ئاتا؛ ② «كۈل» ئاتاش، ئاتىماق
ئاتات	«ت ت د» تاي، قولانچاق
ئاتاچ	«ت ت د» ئاتىكاچا
ئاتاساغۇن	«ت ت د» تېۋىپ
ئاتاش	«ئو» ئاتەش، ئوت
ئاتاغ	«قۇج» «ئاتاق» قاقاراڭ
ئاتاق	«قۇج» ① ئاتاق، نام؛ ② ناھايىتى
ئاتاقى△	«ت ت د» ئاتىكام (سۆيۈمچانلىقىنى بىلىدۇروب دىغان سۆز).
ئاتاقىمىسنىماق△	«تۇر» ① نام ئالماق، شۆھرەت قازانماق؛ ② ماختانماق
ئاتاماق	① «تۇر» ئات قويماق؛ ② «ئال» ۋارقىرىماق، ئاۋازلىق جاۋاب بەرمەك
ئاتان	① «ئەت» ئاتانماق، نام ئالماق؛ ② «ت ت د» ئاتان (تۆگە)
ئاتانلىغ△	«ت ت د»: ئاتانلىغ ئەر — ئاتان تۆگىلىك ئادەم، ئاتان تۆگىسى بار ئادەم
ئاتانماق	«تۇر» ① ئاتانماق؛ ② لايىق تاپماق
ئاتاي	«ئال» باچكا؛ بالا؛ كۆڭۈرچەكەن ئاتايى — كۈچكەن (كەپتەر) باچكىسى
ئاتايى	«ماي» بالىسى

- ئاترۇق «ئاترۇق» قا قاراڭ
- ئاتسىز △ «تۇر» ① ئاتسىز؛ ② نامسىز، ئىسمىسىز؛
③ بارماق
- ئاتسىز ئەرگەك △ ئۈزۈك تاقايدىغان (نامسىز) بارماق
- ئاتغاق «ت ت د» ① قۇلۇنجى (قېرىندا سېرىق سۇ
يىغىلىش كېسىلى)؛ ② سېرىقچىچەك؛
③ رەڭگى سارغايغان
- ئاتقانماق «ئاتقانماق» قا قاراڭ
- ئاتقاغ «تۇر» ئىشكال، كىشەن
- ئاتقاغلىغ △ «تۇر» ئىشكال سېلىنغان (ئادەم)
- ئاتقالماق «تۇر» ئوق ئېتىشىنى ئارزۇ قىلماق
- ئاتقانغۇلۇقسۇز «تۇر» كىشەنلەنمىگەن، باغلانمىغان
- ئاتقانماق «ئال» كىشەنلەنمەك، باغلانماق
- ئاتقانماقسىز △ «ئال» ئەركىن، باغلانمىغان
- ئاتلاس «ئەت» ئەتلەس، يىپەك رەخت
- ئاتلاغ ئاتاقلىق، نامدار
- ئاتلاماق ئاتلىماق؛ سەكرىمەك
- ئاتلانتۇرماق ئاتلاندۇرماق؛ ئاتقا مىندۈرمەك
- ئاتلانماق «تۇر» ئاتلانماق؛ ئاتقا مىنمەك
- ئاتلىغ △ «ئال» ① ئابرويلۇق، تونۇلغان، ئاتالغان؛
② ئاتلىق؛ ③ «موي» باشلاش؛ باشلامچى
- ئاتلىغ يۈزلۈگ △ «ئىك» يېنىدا (مۇھاپىزەت قىلىپ ياكى
ئاتارمەن - چاپارمەن بولۇپ) بىللە يۈرگۈچىلەر،
ھەمراھلار، ھەمراھ خادىملار، ئەلچى خادىملار

ئاتماق	[«تۇر»] ① نىشانغا ئوق ئاتىماق؛ ② ئۇرماق، دۇمبالدىماق؛ ③ [«قۇج»] ئېتىلىپ چىقماق، ئاۋاز چىقارماق؛ ④ تاڭ ئاتماق، تاڭ سۈزۈلمەك
ئاتۇد	نۇرغۇن
ئاتى△	[«كۈل»] جىيەن بالا
ئاتىچ△	[«ت ت د»] ئودىكام، كۈلۈپ
ئاتىرت△	[«تۇر»] «ئادىرت» قا قاراڭ
ئاتىرماق△	① مۇزىكا چالماق؛ ② «ئادىرماق» قا قاراڭ
ئاتىز△	[«ت ت د»] ئېتىز، تېرىلغۇ يەر
ئاتىزلاماق△	[«ت ت د»] ئېتىزلاشتۇرماق
ئاتىش△	[«ت ت د»] ① ئېتىشىش؛ ② ئەرلەر ئىسمى
ئاتىشغان△	[«ت ت د»] ئېتىشىدىغان
ئاتىشماق△	[«ت ت د»] ئېتىشماق؛ ئۇل مەنىڭ بىرلە ئوق ئاتىشىدى△ — ئۇ مېنىڭ بىلەن ئوق ئېتىشتى.
ئاتىم△	[«ت ت د»] ① مەرگەن؛ ئاتىم ئەر — ئوق ئېتىشقا ئۇستا ئادەم؛ ② [«ئال»] ئاتماق، ئوققا تۇتماق؛ قارىغا ئالماق
ئاتىن△	«ئادىن» غا قاراڭ
ئاتىنچۇ△	[«ت ت د»] ئېتىلغان، تاشلانغان؛ ئاتىنچۇ نەڭ△ — ئېتىلغان نەرسە، تاشلانغان نەرسە
ئاتىنماق△	[«ت ت د»] ئېتىلىماق
ئاتىول	[«ق ش»] شۆھرەت، نەتىجە
ئاتىين	[«ماي»] قىياپەت، تۇرق، كۆرك
ئاجەب	[«ئەت»] گۈزەل، چىرايلىق، ئاجايىپ
ئاجۇن	[«ق ب»] دۇنيا، جاھان

- ئاج I [«ت ت د»] «هاي، هه ي، هوي» مەنلىرىدە
ئىشلىتىلىدىغان ئۇنىدەش سۆز: ئاچ بەرۈ
كەل — هوي، بېرى كەل
- ئاج II [«ئال»] ① ئاچماق؛ ② بويىسۇندۇرماق
ئىچارى Δ [«سان. «ئال»، «ش ت»] ① ھەزرەت، تەقسىر؛
② ئۇستاز، ئوقۇتقۇچى، ئۆگەتكۈچى
ئىچاريا [«سان. «ئال»] «ئاچارى» غا قاراڭ
ئاچاغ «ئاچىغ» قا قاراڭ
ئىچىسماق [«ت ت د»] ئاچىقۇسى كەلمەك
ئىچىسىز Δ [«تۇر»] توق، توقلۇق
ئىچىسقى Δ [«تۇر»] ئېچىرقىماق
ئىچماق [«تۇر»] ① قورساق ئېچىپ كەتمەك؛ ② ئېچىۋەت-
مەك، يېشىۋەتمەك، ھەل قىلماق
ئىچۇرغان [«ت ت د»] ئاچۇرۇۋېرىدىغان
ئىچۇق [«ت ت د»] ئوچۇق
ئىچۇقلۇغ [«ت ت د»]: ئاچۇقلۇغ كىشى — ئوچۇق ۋە
ياخشى خۇلقلۇق كىشى
ئىچۇقلۇق [«ت ت د»] ئوچۇقلۇق: ① يۈز ئاچۇقلۇقى —
يۈزنىڭ ئوچۇق تۇرۇشى؛ ② قاپۇغ ئاچۇقلۇقى —
قوۋۇقنىڭ ئوچۇق تۇرۇشى
ئىچى Δ [«ئار. «ت ت د»] ياشانغان خوتۇن
ئىچىتا [«سان»] ئاسماندىكى مۇزىكانت
ئىچىتقان Δ [«ت ت د»] ئېچىتىۋېرىدىغان
ئىچىتماق Δ ئازاب ھېس قىلماق

- ئايچىماق △ «ت ت د» [ئېچىماق، ئېچىپ كەتمەك: ئۈزۈم
ئايچىشدى △ — ئۈزۈم ئېچىپ كەتتى
- ئايچى I △ «ت ت د» ① مۇكاپات: خان ماڭا ئايچىغ
بەردى — خان ماڭا مۇكاپات بەردى؛ ② ياخشى
ئۈزۈقلىنىش؛ ③ ئايچىق
- ئايچى II △ «تۇر» [قايغۇرماق، ھەسرەت چەكمەك
ئايچىغىغ △ «ت ت د»]: ① ئايچىغىغ كۆپ — ئىچىدە ئېچىت
قۇ بار كۆپ؛ ② ئايچىغىغ ئەر — باياشات
تۇرمۇشلۇق ئادەم
- ئايچىغلىق △ «ت ت د» [ناھايىتى ئايچىق
ئايچى I △ «ت ت د»] چوڭ ئاكا
ئايچى II △ «ئۇت» [خاس ئىسىم
ئايچىماق △ «ت ت د»] ئېچىرقىماق
- ئايچىلماق △ «ت ت د»]: كۆك ئايچىلدى △ — ھاۋا ئېچىلدى
ئايچىماق △ «تۇر» [ھېسداشلىق قىلماق، ئىچ ئاغرىتماق
ئايچىن △ «ماي» [ئېچىنماق؛ غەمخورلۇق قىلماق
ئايچىنماق △ ① قايغۇرماق، ھېسداشلىق قىلماق؛ ② تازىلانماق،
پاكىزلانماق؛ ③ چۈشەندۈرمەك، ئىزاھلىماق؛
④ ئىقرا قىلماق؛ ⑤ تىرىشچانلىق كۆرسەتمەك
- ئاختار «ت ت د» [① ئاقتۇرماق؛ ② ئاغدۇرماق
ئاخسۇڭ «ت ت د»]: ئاخشۇڭ ئەر — جېدەلچى ئادەم،
مەستلىكتە غوۋغا چىقىرىدىغان ئادەم
- ئاخسۇم «ت ت د» [«ئاخشۇڭ» غا قاراڭ
ئاد «ت ھ»] نام، شۆھرەت، ئابروي

- ئادا ① ئاپەت، بالا - قازا؛ مۇسبەت؛ كېلىشمەسلىك؛
- ② باشقىسى؛ ③ ئېھتىياج
- ئاداتۇرا [«چاس»] خېيىسىم - خەتەر
- ئادار [«ئۆت»] خاس ئىسىم
- ئادارا «ئادىرا»غا قاراڭ
- ئادارت [«تۇن»] سۇيىقەست
- ئادارماق [«ئال»] «ئادىرماق»غا قاراڭ
- ئاداش [«تۇر»] دوست، ھەمراھ
- ئاداش قاداش دوست - قېرىنداش؛ ئۇرۇقداش
- ئاداشلىق △ [«ت ت د»] ئاداشلىق، دوستلۇق
- ئاداغ [«ئو»] پۇت (ئاياغ)
- ئاداق «ئاداغ»قا قاراڭ
- ئاداق تۇتۇق خاس ئىسىم
- ئاداقلىق △ [«ت ت د»] ① پىيادە؛ پۇتلۇق؛ ② تېرەك
- (ئۇزۇملۇك باغلاردا بېدىشقا تىرەك قىلىنىدىغان ياغاچ)
- ئادالانماق [«تۇر»] پاكىزلانماق؛ يامان ئەھۋالدىن قۇتۇلماق
- ئادالىغ △ [«تۇر»] خەتەرلىك، قورقۇنچلۇق؛ ئادالىغ ئورۇنلار — قورقۇنچلۇق يەرلەر
- ئادام [«قۇج»] ئادەم
- ئاداماق ① ئاتىماق، ئات قويماق؛ ② ئوتتۇرىغا قويماق؛
- ③ بىراۋغا زىيانكەشلىك قىلماق
- ئادام توغرىل [«ئۆت»] خاس ئىسىم

- ئادان باشقىسى، بۇنىڭدىن باشقىسى، يەنە بىرى
 ئادانسىغىز △ [«ماي»] شەكسىز
 ئاداي [«ت ھ»] خاس ئىسىم
 ئادايۇ [«ئال»]: ① ئەزىز، قىممەتلىك؛ ② كىچىك
 بىالا
 ئاددىغ △ «ئاتلىغ» قا قاراڭ
 ئاددىن △ [«تۇر»] «ئادىن» غا قاراڭ
 ئاددىنچىغ △ [«تۇر»] «ئادىنچىغ» قا قاراڭ
 ئادرا «ئادىرا» غا قاراڭ
 ئادرۇتاقى △ [«تۇر»] تارقاق
 ئادرۇدەچى △ «ئادرۇتاقى» غا قاراڭ
 ئادرۇق [«ماي»]: ① باشقىچە، ئالاھىدە؛ ② بۇنىڭدىن
 باشقا؛ ③ خىل، تۈر؛ [«ئال»]: ④ ئايرىم،
 ئايرىم ھالدا، ئوخشاشمايدىغان؛ ⑤ ئارتسۇق،
 جىق؛ ⑥ تەييار بولماق؛ تاماملانماق
 ئادرۇق ئادرۇق ئايرىم - ئايرىم ھالدا، ھەرتۈرلۈك
 ئادرۇماق تاللىماق
 ئادرى △ [«ت ت د»] ئاچا، ئاچماق، پۇتاق
 ئادرىق △ [«ئال»] ئوخشاشمايدىغان
 ئادرىلماق △ ئايرىلماق
 ئادسىز △ قورقۇنچىسىز، خەتەرسىز
 ئادىغار «ئادىغار» غا قاراڭ
 ئادىغانچىز △ [«تۇر»]: ① مۇستەقىل؛ ② ئەركىن

- ئادغانغۇ ئايرىش، پەرقلەندۈرۈش
 ئادغانغۇ تۈزۈ تېخىمۇ كۆپ ھوقۇققا ئىگە بولماق
 ئادغانماق «ئاتقانماق» قا قاراڭ
 ئادغىر △ ئايغىر
 ئادغىراق △ تاغ، ئۆچكىسى
 ئادلىغ △ ① ئابرويلىق، ئىسناۋەتلىك؛ ② «ت ھ» ...
 ئىسىملىك، ... ئاتلىق
 ئادماق «ئاتماق» قا قاراڭ
 ئادناغۇ «ماي» باشقا، ئايرىم؛ «ئادىناغۇ» غا قاراڭ
 ئادۇت «تۈر» ① ئالىقان؛ ② ئۇيۇچ
 ئادۇرت «تۈر» مەڭىز، ئېڭەك
 ئادۇغ «ئو» ئېيىق
 ئادۇنچسۇز پۇختا، مۇستەھكەم
 ئادىتىا <سان. «تۈر» ① قۇياش؛ ② جۈمە كۈن
 ئادىر △ «ئال» پەرقلەندۈرۈش، ئايرىش
 ئادىرا △ ① مۇشۇنىڭدىن؛ ② مۇشۇنىڭغا؛ ③ بۇ يەردە؛
 ④ ئۇ يەردە
 ئادىرت △ «تۈر»، «ش ت» ① ئوخشاشمايدىغان، پەرق؛
 ② ئوخشاش، ئەين
 ئادىرتىسىز △ «ئال» ئايرىلماس
 ئادىرتلا △ «كۈل»، «ش ت» پەرقلەندۈر
 ئادىرتلاماق △ «تۈر» ئايرىماق؛ «ئال» پەرقلەندۈرمەك
 ئادىرتلايۇ △ ① ئىنچىكىلەش، چوڭقۇرلاش؛ ② تەپسىلىي ئايرىش
 ئادىرتىق △ «تۈر» ئوخشاشمايدىغان، پەرقلەندۈرۈش

- ئادىرغۇلۇق △ ئايرىلغاندەك، ئايرىلىدىغان
- ئادىرماق △ ئايرىلماق؛ ئايرىماق
- ئادىرىل △ [«ئال»] ئايرىلىش
- ئادىرىلماق △ ① ئايرىلماق؛ ② [«ئال»] ئۆلمەك
- ئادىرىلماقلىق △ [«ئال»] ئايرىلماقچى بولغان
- ئادىشتىن △ [«توخ، سان، «تۇر»] تەقدىر، پېشانە
- ئادىغ △ [«ئۇر»] ئېيىق
- ئادىقلا △ [«ت ت د»] ھەيران بولماق، تەستىرىمەك،
ھودۇقماق
- ئادىن △ [«ئال»] باشقا، [«ت ھ»] باشقىسى؛ يات
- ئادىناغۇ △ [«ئال»] باشقا، باشقىلار، باشقىسى
- ئادىنتا △ باشقا تەرەپتە
- ئادىنچىغ △ [«ماي»] ھەيران قالارلىق، ئاجايىپ؛ ھەرخىل،
كارامەت؛ [«قۇج»] ئالاھىدە؛ غەيرىي
- ئادىنسىغ △ [«كۈل»، «ش ت»] ① ئوخشاشمايدىغان؛
② «ئادىنچىغ» قا قاراڭ
- ئادىنقۇقا △ [«ئال»] باشقا، باشقىسى
- ئادىنماق △ [«تۇر»] ① ھەيران قالماق؛ ② ئۆزگەرمەك؛
ئايرىلماق
- ئار I [«ت ت د»]: ① ئار بۆرى — سىرتىلان (يال
بۆرە)؛ ② پور رەڭ: ئارنەڭ — پور رەڭ نەرسە
- ئار II [«چاس»، «ئۇر»] ئاجىزلاش، چارچاش
- ئارا [«تۇر»] ئارا، ئوتتۇرا
- ئارابوغا خاس ئىسىم

ئارادىن ئاژۇن△	ھايات - مامات ئارىسىدىكى ۋاقىت
ئارازان	[«تۇر»] خاس ئىسىم
ئاراغ	[«ماي»] ① سىپ، تازا، پاك؛ ② ئورمان؛ جاڭگال
ئاراغ سەمەك	[«ماي»] ئورمان، ئورمانلىق
ئارال	ئارال
ئارالىق△	[«ئۇت»] ئارىلىق
ئارام ئاي	[«ت ھ»] بىرىنچى ئاي
ئارامۇت	[«ت ت د»] ① قەبىلە نامى؛ ② يەر نامى
ئاران	[«ت ت د»] ئېغىل، ئاران، قوتان
ئارانلىغ△	[«ت ت د»]: ئارانلىغ ئەۋ — ئېغىللىق ئۆي، ئېغىلى بار ئۆي
ئاراۋادانا	«ئارايدانا»غا قاراڭ
ئارايدانا	موناستىر
ئاربالاماق	[«ئۇت»] يوغىنىماق، چوڭايماق
ئارپا	ئارپا
ئارپاچا	[«قۇج»] ئارپىدەك، ئارپىغا ئوخشاش
ئارپاغان	[«ت ت د»] ئارپىخان (ئارپىغا ئوخشاش بىر ئۆسۈملۈك)
ئارت	[«ت ت د»] ① ئارقا تەرەپ؛ بويۇن، گەدەن؛ ئارت ساچ — گەدەن چېچى؛ ② تاغ يولى، داۋان: ئەرمەگۈگە ئەشىك ئارت بولۇر — ئېرىنچەككە بوسۇغىمۇ داۋان كۆرۈنەر
ئارتاتماق	[«ئال»] بۇزماق، خاراپ ئەتمەك، [«ت ت د»] نابۇت قىلماق

ئارتاق	[«ت ت د»] بۇزۇلغان؛ خاراب بولغان؛ [«ئال»] بۇزۇق
ئارتاق ياۋۇز	بۇزۇق، خاراب؛ پەرىشان
ئارتاقماق	[«ئال»] بۇزۇلماق، ۋەيران بولماق
ئارتماق	[«ئوت»] ئارتماق، كۆپەيمەك
ئارتۇت	[«ت ت د»] بەگ ۋە شۇنداق كىشىلەرگە تارتۇق قىلىنىدىغان ئات ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش نەرسىلەر؛ تارتۇق، سوۋغا
ئارتۇچ	[«تۇر»] ① ئارتۇچ دەرىخى؛ ② بىر خىل ئۆسۈملۈك
ئارتۇرماق	[«ئال»] قاندۇرماق، قانائەتلەندۈرمەك
ئارتۇغ	«ئارتۇق» قا قاراڭ
ئارتۇغراق	«ئارتۇقراق» قا قاراڭ
ئارتۇق	ئارتۇق، جىق، كۆپ، [«ت ت د»] ئوشۇق؛ [«ماي»] ئىنتايىن
ئارتۇقتا ئارتۇق	ناھايىتى ئارتۇق، ناھايىتى نۇرغۇن
ئارتۇقراق	[«تۇر»] ئارتۇقراق، نۇرغۇن
ئارتۇقلانماق	[«ت ت د»] ھەددىدىن ئاشماق
ئارتۇن	[«تۇر»] زىرە
ئارتى △	«ئارتى» غا قاراڭ
ئارتىزماق △	ئارقىدىن ماڭماق
ئارتىغ △	[«ت ت د»] ① ئايالچە جىلىستىكە؛ ② ئارتىق (ئۇلاققا ئارتىلىدىغان يۈك)
ئارچۇق	خاس ئىسىم

ئارچۇن	[>سان] خاس ئىسىم
ئارچى Δ	[«ت ت د»] بوغچا، خالتا
ئارداقماق	[«تۇر»] «ئارتاقماق» قا قاراڭ
ئاردۇق	[«ت تىب»] ① ئاجايىپ، ئىنتايىن؛ ② «ئارتۇق» غا قاراڭ
ئاردۇن	«ئارتۇن» غا قاراڭ
ئاردىر Δ	[>سان. «تۇر»] يۇلتۇز نامى
ئارىغ Δ	[«ت ت د»] بەك ئېرىغ، ناھايىتى تازا: ئارىغ نەك — بەك ئېرىغ نەرسە، ناھايىتى تازا نەرسە
ئارزۇ	[«ق ب»] ئاتارۇت (مېركۇرىي) يۇلتۇزى
ئارزۇتال	[«ت ت د»] ئەتتىكى موينى چۈشۈرۈشكە ئىشلى- تىلىدىغان ھاك ئارىلاشمىسى
ئارزۇ	[«ت ت د»] ئارجۇ، چىشى چىلپۆرە
ئارسال	[«ت ت د»] قوڭغۇر: ئارسال ساچ — قوڭغۇر چاچ
ئارسلان	[«ئال»] ئارسلان
ئارسۇ	[>ئوغ. «ت ت د»] پەس، قەدىرىمىز (نەرسە)؛ ئەرزان، تۆۋەن باھا
ئارسىقماق Δ	[«ت ت د»] ئېزىقماق، ئالداقماق
ئارغاغ	[«ت ت د»] بېلىق تۇتىدىغان قارماق
ئارغۇ	[«ت ت د»] ① ئىككى تاغ ئارىسى؛ ② تىراز (تالاس) بىلەن بالاساغۇن ئارىسىدىكى شەھەرلەر

ئارغۇچ	«ت ت د» ئازدۇرغۇچ: ئارغۇچ ئاژۇن — قايمۇقتۇرغۇچى، ئازدۇرغۇچى؛ دۇنيا
ئارغۇرماق	«ت ت د» ھارغۇزماق، ھاردۇرماق
ئارغۇلاماق	«ت ت د» يېرىپ ئۆتمەك
ئارغۇن	«ت ت د» ① ئارغۇن، ئاغمىخان؛ ② «ماي» نەسىللىك؛ «ق ب» ياۋا ئات بىلەن نەسىل لمەنگەن ئارغىماق
ئارق	«ت ت د» قىرىندى، تاشلاندىق: تەمىز ئارقى — تۆمۈر قىرىندىسى، تۆمۈر داشقىلى
ئارقا	«ت ت د» ① ئارقا، دۈمبە؛ ئارقا تەرەپ؛ ② ياردەمچى، يۆلەكچى
ئارقاق	«ت ت د» ئېغىزغا دورا قۇيۇشقا ئىشلىتىلىدىغان ئىچى كاۋاك ئەسۋاب
ئارقار	«ت ت د» ئارقار (ياۋا قويىنىڭ چىشى)
ئارقارا	«ق ب» ئارقىدا
ئارقاغ	«تۇر» يېپىنچا، شارپا؛ «ت ت د» ئارقاق (رەختىنىڭ ئارقىقى)
ئارقالانماق	«ت ت د» تايانماق، يۆلەنمەك، ھىمات قىلماق
ئارقاماق	«ت ت د» ئاختۇرماق، تەكشۈرمەك
ئارقۇ	«تۇر» باھالىق، قىممەتلىك
ئارقۇچى Δ	«ت ت د» ۋاستىچى (تويىدا قىز تەرەپ بىلەن ئوغۇل تەرەپ ئارىسىدا يۈرىدىغان ئەلچى)
ئارقۇرماق	«ئال» بىر ياقىتىن يەنە بىر ياقىمقا توغرا (كېسىپ) ئۆتۈش

- ئارقۇق [«ت ت د»] ① سۆزگە كىرمەيدىغان، تەرسا؛
ئارقۇق كىشى — سۆزگە كىرمەيدىغان، تەرسا
كىشى؛ ② ئارتىق ياغاچ (ئىككى تام ياكى
ئىككى تۈۋرۈك ئارىسىغا توغرا قويۇلىدىغان
ياغاچ)
- ئارقۇقلانماق [«ت ت د»] باش تارتىماق، بويۇنستاۋلىق
قىلىماق
- ئارقۇن I [«ت ت د»] ① ئارغۇن، شالغۇت؛ ② ئېسەن
(كېلىدىغان يىل)
- ئارقۇن II [«تۇر»] ناھايىتى، بەك
- ئارقىش ① [«ماي»] كارۋان (سودىگەر)؛ خەۋەرچى؛
② [«ت ت د»] خەت، مەكتۇپ
- ئاركا باشى خاس ئىسىم
- ئارماغان [«ئوغ. «ت ت د»] سوۋغا - سالام (سەپەر-
دىن قايتقان كىشىنىڭ ئۇرۇق - تۇغقانلىرىغا
ئەكەلگەن سوۋغىسى)؛ «ئارمىغان» غا
- ئارماق قاراڭ [«ت ت د»] ① ھارماق، چارچىماق؛
② ئالدىماق؛ ئەر ئاردى — ئادەم ھاردى؛ ئول
ئانى ئاردى — ئۇ ئۇنى ئالدىدى؛ ③ [«تۇر»]
خاتا تونۇلماق
- ئارموت [«ت ت د»] ئامۇت
- ئارمىغان [«ق ب»] ھەدىيە، سوۋغات؛ «ئارماغان» غا
قاراڭ
- ئارۇبات [«ت ت د»] تەمىر ھىندى

ئارۇت	[«ت ت د»]; ئارۇت ئۆت — يىل ئاتىلىغان مەزگىل
ئارۇغۇ	«قۇج» [«ئارغۇ» غا قاراڭ
ئارۇق	[«ت ت د»] ① ھارغىنلىق، ھارغىن؛ ئارۇق ئەر — ھارغىن ئادەم؛ ② ئورۇق، جۈدەڭ
ئارۇقسۇز	چارچىماق، ھارماق
ئارۇقلاماق	[«ت ت د»] ھاردۇق ئالماق؛ ئۇخلىماق
ئارۇقلۇق	[«ت ت د»] ھارغىنلىق
ئارۋىش △	[«تۈر»] سېھىر
ئارۋىشچى △	[«تۈر»] سېھىرگەر
ئارۋىق تەنرى △	خاس ئىسىم
ئارى I △	[«ئەت»] پاكىزلىماق، يۇماق، تازىلىماق
ئارى II △	[«ت ت د»] ھەرە
ئارىپ سۆنۈپ △	[«ماي»] ھېرىپ - چارچاپ
ئارىتقان △	[«ت ت د»] ئېرىغداۋېرىدىغان
ئارىتماق △	[«تۈر»] تازىلاتماق، پاكىزلاتماق؛ [«ت ت د»] ئېرىتماق، تازىلىماق
ئارىتى △	[«ماي»] ئەسلا، زادى، تامامەن؛ [«ئال»] پۈتۈن-لەي، ھەممىسى
ئارىتىنماق △	[«ئال»] تازىلانماق، پاكىزلانماق
ئارىدىماق △	«ئارىتماق» قا قاراڭ
ئارىرى △	بىر خىل دورا نامى
ئارىش I △	[«تۈر»] تازا، پاكىز، پاك
ئارىش II △	[«ت ت د»] ئۈرۈش؛ ئارىش ئارقاغ — ئۈرۈش - ئارقاق

- ئارشماق △ [«ت ت د»] ئالداشماق؛ ئۇلار ئىككى ئارشماق دى — ئۇلار بىر — بىرىنى ئالداشتى
- ئارىغ △ [«ت ت د»] ① چېدىر يۈيۈقى؛ ② ئېرىغ، پاكىز، ساپ؛ ③ [«تۇر»] مۇقەددەس
- ئارىغسىز △ پاسكىنا؛ پەس
- ئارىغسىزلىق △ [«ئال»] پاسكىنىلىق؛ پەسلىك
- ئارىغلىغ △ [«ت ت د»] ئېرىغلىق، پاكىزلىق
- ئارقى △ [«ت ت د»] ① ئېرىق، ئۆستەك؛ ② [«ئال»] «ئارىغ» قاراڭ
- ئارقىلىغ △ [«ت ت د»]: ئارقىلىغ يىر — ئېرىقلىق يەر، ئېرىق — ئۆستەكلىك يەر
- ئارىلىماق △ ئۆلچىمەك؛ ئەكسۈكسۈز تۆكەل ساناپ ئارىلاپ بىردىم — كەم قىلماي ھەممىسىنى ساناپ ئۆلچەپ بەردىم
- ئارىماق △ [«ئال»] ① پاكىزلىماق؛ پاكىز بولماق؛ ② كۈچىدىن قالماق؛ ھوقۇقىنى يوقاتماق؛ ③ ئۆلچىمەك، ھېسابلىماق
- ئارىم بارىم △ [«ماي»] خۇش پېئىل، خۇش خۇي
- ئارىنچۇ △ [«ت ت د»] گۇناھ
- ئارىنماق △ [«ت ت د»] ئېرىغدانماق، تازىلانماق، تازىلىماق
- ئازا I [«ت ت د»] ① يىپەك رەخت ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش قول ھۈنەر بۇيۇملىرى؛ ئەزگۈ ئاز — ياخشى ئىشلەنگەن بۇيۇم؛ ② ياخشىلىق بەل

- گىسى، ياخشى كۆڭۈل؛ ③ ئاز؛ ئاز نەك —
 ئاز نەرسە؛ ④ ئەرس، ئاق سۆسەر؛ ⑤ خاتالىق
 ئاز II [«ئى»] يۆتكىمەك؛ مىدىرلاتماق
 ئاز III [«ماي»] يامان
 ئازاغ [«ماي»] ① ئازدۇرغۇچى؛ ساختا، يالغان؛ خاتا
 يولغا كىرىش، ئېزىش؛ ② خالىغان
 ئازاق [«ت ت د»] ئاياغ، پۇت
 ئازاقلغىق △ [«ت ت د»] ئاياقلىق؛ ئازاقلغى نەك — ئاياق
 لىق نەرسە
 ئازان <سان> بىرخىل ئۆسۈملۈك
 ئازاند [«قۇج»] ھېكايە، مەسەل
 ئازرۇق [«ت ت د»] باشقا، بۆلەك
 ئازرى △ [«ت ت د»] ئارا
 ئازرىش △ [«ت ت د»] ئايرىش، ئىككىگە ئايرىلغان
 يولىنىڭ بېشى، ئاچال
 ئازرىشماق △ [«ت ت د»] ئايرىلىشماق؛ ئۇلار ئىككى ئازرىش
 دى — ئۇلار ئىككىسى ئايرىلىشتى.
 ئازرىق △ [«ت ت د»] «ئايرىق» قا قاراڭ
 ئازرىلماق △ [«ت ت د»] ئايرىلماق
 ئازرىم △ [«ت ت د»] ئېگەرنىڭ ئاستىغا قويۇلىدىغان
 كىگىز، جەزلىك
 ئازسىز △ تىنچ، خاپىسىز
 ئازغان خاس ئىسىم
 ئازغۇرماق ① خاتا يولغا كىرمەك؛ ② ئازدۇرماق

- ئازغىر △ [«ت ت د»] ئايغىر
- ئازغىراق △ [«ت ت د»] ① پاقىقى ئالا، باشقا يەرلىرى
قارا بىرخىل تاغ تېكىسى؛ ② دەريا نامى
- ئازغىش △ [«ت ت د»] يەر نامى
- ئازغىنا △ ئازغىنا؛ بەك ئاز
- ئازقىنا △ [«ت تىب»] ئازغىنا، بىرئاز، ئازراق
- ئاز قىلىنچ △ [«ماي»] ئاچكۆز
- ئازقىلىنچىلغ △ [«ماي»] غەيرىي، ئاز كۆرۈلىدىغان
- ئازقىيا △ «ئازقىنا» غا قاراڭ
- ئازلانماق ① قىزغانماق؛ ھەۋەس قىلماق، ئارزۇ قىلماق،
زوقلانماق؛ ② خاتالاشماق، يېڭىلماق
- ئازلىق △ يېتەرسىز، ئاز
- ئازما [«ت ت د»] يۈگۈرەلمەيدىغان قوچقار
- ئازماق △ [«تۇر»] قايىمۇقماق، يولدىن چىقماق
- ئازما يىلقى △ [«ت ت د»] قېرىپ قالغانلىقى ئۈچۈن، ئىشلەتمەي قويۇپ بېرىلگەن يىلقا
- ئازناماق [«ت ت د»] ئاينىماق، ئۆزگەرمەك، باشقا
تۈسكە كىرمەك
- ئازۇ [«ت ت د»] يار، ياكى؛ بولمىسا؛ [«ئال»]
ئەجەبا؛ [«ماي»] خۇددى
- ئازۇت [«ت ت د»] ئوچ، ئوچۇم؛ بىر ئازۇت نەك —
بىر ئوچۇم نەرسە
- ئازۇتلاماق [«ت ت د»] ئوچۇملىماق
- ئازۇچا [«ئال»] ياكى، بولمىسا، يەنە

ئازۇق I	«قۇج» ئوزۇق، يېمەكلىك
ئازۇق II	«ت ت د» ① تونۇش ئەمەس، تونۇش بول- مىغان: ئازۇق نەك — تونۇش ئەمەس نەرسە؛ ② ئازغان: ئازۇق ئوق — نەدىن ۋە كىم تەرىپىدىن ئېتىلغانلىقى نامەلۇم (ئازغان) ئوق
ئازۇقلاماق	«ت ت د» ئەجەبلەنمەك، قىزىقسىنماق
ئازۇقلانماق	«ت ت د» ئوزۇقلۇق بولماق
ئازۇقلۇغ	«ت ت د»: ئازۇقلۇغ ئەر — ئوزۇقلۇق ئادەم
ئازۇقلۇق	«ت ت د» ئوزۇقلۇق
ئازۇن	«ماي» دۇنيا؛ دەۋر، زامان
ئازۇنلۇغ	دۇنياۋى؛ دۇنيالىق
ئازىتىغان △	«ت ت د» ئازدۇرۇۋېرىدىغان
ئازىتىماق △	«ت ت د» ئازدۇرماق، ئېزىقتۇرماق؛ «تۇر» قالايمىقان قىلماق؛ تەرتىپنى بۇزماق
ئازىشماق △	«ت ت د» كېرىلمەك
ئازىغ I △	«ت ت د» ① ئېيىق؛ ② مەستلىكى يېشىلگەن، ھوشيار كىشى؛ ③ يۇرت نامى
ئازىغ II △	«تۇر» ئېزىق چىش
ئازىغ تىش △	«ئال» «ئازىغ II» گە قاراڭ
ئازىغلىغ △	«ت ت د» ① ئېيىقلىق: ئازىغلىغ تاغ — ئېيىقى كۆپ تاغ؛ ② ئېزىق چىشلىق: ئازىغلىغ ئات — ئېزىق چىشلىق ئات
ئازىق △	«ئازۇق» قا قاراڭ
ئازىل △	«ئەت» خاتالاشماق، ئازماق

ئازىلىماق △ [«ت ت د»] ھىشىغا كەلىمەك، يېشىلىمەك:

ئەسىرۈك ئازىلىدى — مەست ياكى بىخۇد
ھوشىغا كەلدى

ئازىن △ [«ت ت د»] ① باشقا، ئۆزگە؛ بىۋاسىتە؛

② «ئازرۇق» قا قاراڭ

ئازمۇق [«ت ت د»] زەمچە، سۇمۇق

ئازۇن [«ت ت د»] دۇنيا: ئول ئازۇن — ئۇ دۇنيا،

ئاخىرەت

ئازۇنلۇغ دۇنياۋى، دۇنيالىق

ئاس [«ت ت د»، «ق ب»] ① ئەرس، ئاق سۆسەر؛

سۆسەر، ② چۆرە

ئاساغ [«ئاسىغ» قا قاراڭ

ئاساغ-تۇسۇغ [«ماي»] پايدا — مەنپەئەت؛ خىزمەت

ئاسان [«تۇر»] ساغلام، سالامەت

ئاسانۋار [«سان»] گۇناھ

ئاست [«چىگ. «ت ت د»] تار كوچا

ئاسرا ① [«قۇج»] ئاست، يەنى پەس تەرەپ، تۆۋەن

تەرەپ؛ ② [«تۇر»] تارتىنماق، تۈزۈت قىلماق

ئاسراۋاغ خاس ئىسىم

ئاسرى △ [«ت ت د»] قاپلان

ئاسرى يىشىغ △ [«ت ت د»] ئالا ئارغامچا

ئاسغانچۇ [«تۇر»] ئىككى يۈزلىمىلىك

ئاسغانچۇلاماق [«تۇر»] مەسخىرە قىلماق، چاقچاق قىلماق؛

ئىككى يۈزلىمىلىك قىلماق

ئاسغۇ	[«ماي»] مارجان
ئاسقانچۇلاماق	«ئاسغانچۇلاماق» قا قاراڭ
ئاسقۇغ	① ئاسقۇ؛ ② كىچىك ئۆي، ھۇجرا
ئاسقىن △	[«ئال»] ئېسىل، ئالىيجاناب
ئاسقىنتۇر △	[«ئال»] ئاستۇرماق
ئاسقىنتۇرماق △	ئاسماق، ئاستۇرماق
ئاسكارماق	[«ت ت د»] ئېسەنكىرىمەك
ئاسلاماق	يېيىش، يېمەك
ئاسلىنماق △	[«ت ت د»] ئېسىلماق
ئاسماق	[«ئال»] كۆپەيمەك، ئاشماق
ئاسۇ	«ئازۇ» غا قاراڭ
ئاسۇر	«ئاسۇرى» غا قاراڭ
ئاسۇرغان	[«ت ت د»] چۈشكۈرۈۋېرىدىغان
ئاسۇرماق	[«ت ت د»، «تۇر»] چۈشكۈرمەك
ئاسۇرى	[«سان»] جىن، شەيتان
ئاسۇن	[«ئال»] «ئازۇن» غا قاراڭ
ئاسۇرماق △	تەربىيە قىلماق
ئاسىغ △	[«ت ت د»، «ق ب»] پايدا، نەپ، مەنپەئەت
ئاسىغسىز △	پايدىسىز، مەنپەئەتسىز
ئاسىغلىغ △	[«ت ت د»] پايدىلىق، نەتىجىلىك، مەنپەئەتلىك؛ ئاسىغلىغ ئىش — پايدىلىق ئىش
ئاسىلماق △	① [«ت ت د»] ئېسىلماق؛ ② [«تۇر»] قوشۇلماق، پايدا بولماق
ئاسىنماق △	[«تۇر»] پايدىلانماق؛ باغلانماق

ئاش I	ئاش، غىزا، يېمەكلىك
ئاش II	[«تۇر»] قۇربانلىق
ئاش III	[«ت ت د»] كۆنەلگۈ
ئاشا I	[«تۇر»] كۆپ، نۇرغۇن
ئاشا II	[«ماي»] ① تاماق؛ ② يېمەك، چايىنىماق؛ بەھرىمەن بولماق
ئاشا III	[«ئو»] ھۈرمەت قىلماق؛ كۈتمەك
ئاشاتماق	[«ت ت د»، «تۇر»] يېگۈزمەك، يېسدۈرمەك
ئاشادىچى Δ	يەيدىغان؛ يېگۈچى
ئاشاق	[«ئوغ. «ت ت د»] تۆۋەن، پەس
ئاشاقلا	[«ت ت د»] سەل قارىماق؛ كۆزگە ئىلماسلىق
ئاشاقلاماق	[«ت ت د»] پەس كۆرمەك؛ سەل چاغلىماق
ئاشاماق	[«ئال»] ① يېمەك؛ ② قوبۇل قىلىشماق؛ ③ ھۈرمەت قىلماق
ئاشان	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
ئاشان پۇقا	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
ئاشان توغرىل	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
ئاشان تۇتۇغ	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
ئاشانماق	[«تۇر»] تاماق يېمەك، غىزالانماق؛ يېمەكلىك ئالماق
ئاشاي	[«سان»] نىيەت، غايە، مەقسەت
ئاشايلىغ Δ	نىيەتلىك، مەقسەتلىك
ئاشبار	[«ت ت د»] ھەلەپ (سامانغا كېپەك ئارىلاش- تۇ، ئۇپ تەييارلانغان يەم)

ئاشىبىنى	«ئاشۇنى»غا قاراڭ
ئاشتال	[«ت ت د»] كەنجى: ئاشتال ئوغۇل — كەنجى ئوغۇل
ئاشچى Δ	ئاشپەز
ئاشچى ئەر Δ	ئەر ئاشپەز
ئاشغانچۇلاماق	مەسخىرە قىلماق؛ چاقچاق قىلماق
ئاشغۇنچۇلاماق	«ئاشغانچۇلاماق»قا قاراڭ
ئاشغىنماق Δ	[«ت ت د»] ئىشقىلانماق، سۈركەلمەك؛ سوقۇلماق
ئاشلاشتۇرۇر	ياخشى، چىڭ باغلىماق
ئاشلاماق	[«ت ت د»] قادىماق، قاداق سالماق
ئاشلانماق	[«ئال»] بىر نەرسىگە كۆز تىكمەك
ئاشلىس	[«سان. «تۇر»] يۇلتۇز نامى
ئاشلىق I Δ	[«تۇر»] ئاشخانا
ئاشلىق II Δ	[«ئوغ. «ت ت د»] بۇغداي
ئاشماق	[«ئال»، «تۇر»] ئاشماق، كۆپەيمەك، ئارتماق
ئاشنۇ	[«ت ت د»] بۇرۇن، ئاۋۋال، ئىلگىرى: [«ئىر»] ئالدى، ئالدى بىلەن
ئاشنۇ ئانق	[«تۇر»] بۇرۇنقىلىرى
ئاشنۇچا	[«ئال»] بۇرۇن، ئىلگىرى
ئاشنۇراق	ئاۋۋال، باشتىن
ئاشنۇقى Δ	[«ئال»] ئاۋۋال؛ [«موي»] ئالدىدىكى، ئالدىنقى
ئاشۇ	[«ت ت د»] رۇشا، قىزىل توپا
ئاشۇق	[«ت ت د»] ① ئۇشۇق (ئادەم ۋە ھايۋان ئۇشۇقى)؛ ② تۆمۈر قالپاق، دۇبۇلغا

- ئاشۇقماق [«ت ت د»، «ئال» ئالدىرىماق؛ ئالدىراش، جىددىي
- ئاشۇن «ئازۇن»غا قاراڭ
- ئاشۇنماق [«ت ت د»] ئېشىپ كەتمەك، ئۆتۈپ كەتمەك
- ئاشۇنى [«سان. «تۈر»] يۇلتۇز نامى
- ئاشىچ △ [«ت ت د»] قازان
- ئاش ئىچكى «ئال» توي، زىياپەت، نەزىر - چىراغ
- ئاشلىماق △ [«تۈر»] كۆپەيمەك، قوشۇلماق، زورايماق
- ئاشىن تاتۇر △ [«ت ت د»، «ت تىب»] مېھماندوست
- ئاشىندۇر △ [«ئەت»] سۇنماق، سۇنۇپ بەرمەك، يەتكۈزمەك
- ئاغ I [«ت ت د»] ① چاتارا، چات؛ ② بارماقلارنىڭ ئارىلىقى
- ئاغ II ئاشماق، ئۆتمەك
- ئاغ III [«ماي»] ئاغماق؛ ئۆرلىمەك
- ئاغا [«ئوت»] ئاكا
- ئاغار ① چوڭقۇر، ئالاھىدە: ئاغار ئاياغىن — چوڭقۇر ھۈرمەت بىلەن؛ ② «ئاغىر»غا قاراڭ
- ئاغار ئاياق [«ماي»] زور ھۈرمەت
- ئاغار ئاياماقن △ [«ماي»] زور ھۈرمەت بىلەن
- ئاغارلاغ ھۈرمەتكە لايىق، شەرەپلىك
- ئاغاز ئېغىز
- ئاغازلانماق «ئاغىزلانماق»قا قاراڭ
- ئاغان [«ت ت د»] ① ئاغان ئەر — خىش — خىش (دېمىغىدا گەپ قىلىدىغان) ئادەم؛ ② جازالانماق

- ئاغتار [ت ت د] يىقىلماق
- ئاغتارۇ تېز
- ئاغتارلىماق △ قايتماق
- ئاغ - تەگىل [«ماي»] ئۆرلىمەك - چۈشمەك
- ئاغىتىلماق △ [ت ت د] يىقىتىلماق
- ئاغىتىنماق △ [«تۇر»] چىقىماق، مىنمەك، ئاتقا مىنمەك
- ئاغدۇق [ت ت د]: ئاغدۇق كىشى — پاناھ تىلەپ كەلگەن يات كىشى
- ئاغدىن △ [«ئال»] (تاغقا) چىقىماق
- ئاغدىنماق △ [«ئال»] يۈكسەلمەك
- ئاغراق [«ماي»] ئاغرىق، ئازاب؛ ئاغرىماق
- ئاغرىغ △ ئالاھىدە، قىممەتلىك
- ئاغروۇش كېسەل بولماق؛ ئېغىر ئازاب چەكمەك
- ئاغرۇغ [ت ت د] ئوقرەك
- ئاغرۇق [ت ت د] ① ئېغىرلىق؛ يۈك؛ ② كېسەل
- ئاغرۇماق [ت ت د] ئېغىرلىماق، ئېغىرلاشماق
- ئاغرىتماق △ [«تۇر»] خاپا قىلماق
- ئاغرىخ △ [«ئال»، «ت ت د»] كېسەل، ئاغرىق
- ئاغرىغانماق △ [«ئال»] كېسەل ئېغىرلاشماق
- ئاغرىغلىغ △ كېسەللىك
- ئاغرىق △ [«ئۇت»] كېسەل
- ئاغرىماق △ [«تۇر»] كېسەل بولماق
- ئاغرىنماق △ [«ئال»، «ت ت د»] ① كۆڭۈل قويماق؛ ئاغرىنماق؛ ② يىغلىماق؛

③ ئاغرىپ كەتمەك، ئاغرىقىدىن قىينالماق،

ئازابلانماق

[«تۇر»] پاراڭلاشماق، سۆزلەشمەك

ئاغزانماق

[«قۇج»] «ئاقساق» قا قاراڭ

ئاغساق

[«ت ت د»] چىققۇسى كەلمەك

ئاغسانماق

[«تۇر»] سۆز قىلماق، پاراڭ قىلماق

ئاغسانماق

[«ت ت د»] ① يىغلاش؛ ② يالغۇز، غەربانە

ئاغلا

[«ت ت د»] يىراقلاشتۇرماق

ئاغلانماق

[«ت ت د»، «ماي»] خالىي، خىلۋەت: ئاغلاق

ئاغلاق

يەر — خالىي يەر، خىلۋەت يەر

ئاغلاقتا ئاغلاق [«ماي»] بىردىنبىر، ھەممىدىن ئۆزگىچە

يىغلىماق

ئاغلاماق

خەزىنە

ئاغلىغ Δ

بوش (بىكار) يەر

ئاغلىق Δ

[«ت ت د»] ① ئاشماق، چىقماق، كۆتۈرۈلمەك؛

ئاغماق

② تاتارماق: ئول تاغقا ئاغدى — ئۇ

تاغقا چىقتى؛ بۇلىست ئاغدى — بۇلۇت كۆتۈرۈلدى؛ ئانىڭ يۈزى ئاغدى — ئۇنىڭ يۈزى تاتاردى

[«قۇج»] يۈكسەلمەك، ئۆرلىمەك

ئاغناق

[«ت ت د»] ① ئېغىنلىماق، دومىلىماق: ئات

ئاغناماق

ئاغنادى — ئات ئېغىنىدى؛ ② دۇدۇقلىماق: ئەر

ئاغنادى — ئادەم دۇدۇقلىدى

[«ت ت د»] ئوغا، [«تۇر»] زەھەر

ئاغۇ

- ئاغۇز «ت ت د» [ئوڭۇز (ئىنەك ياكى قوي تۇغقاندىن كېيىن چىقىدىغان يېڭى سۈت)]
- ئاغۇزلۇغ «ت ت د»: ئاغۇزلۇغ ئەر — ئوڭۇز سۈتى بار ئادەم
- ئاغۇش «ت ت د» [ئۇرۇق - جەمەت]
- ئاغۇقماق «ئال»، «تۇر» [زەھەرلەنمەك]
- ئاغۇلۇغ «تۇر» [زەھەرلىك]
- ئاغۇماق «ئال» [زەھەرلىمەك]
- ئاغى I Δ «ت ت د» [يىپەك رەخت؛ «ماي» تاۋار - دۇردۇن؛ سوۋغا - تارتۇق؛ «تۇن» گۆھەر؛ خەزىنە؛ بايلىق؛ «ق ب» ئالتۇن ۋە كۈمۈش قوشۇپ ئىشلەنگەن بىر خىل يىپەك رەخت، زەرلىك رەخت؛ قىممەتلىك ماللار بىلەن تولغان خەزىنە
- ئاغى II Δ كۆز يېشى
- ئاغى III Δ «ق ب» [سېخىي، مەرد]
- ئاغى بارىم Δ «قۇج» [مال - دۇنيا، بايلىق]
- ئاغىت Δ «كۈل» [تارقاقماق]
- ئاغىتقان Δ «ت ت د» [چىقىرىۋېرىدىغان]
- ئاغىتماق Δ «ت ت د» [چىقارماق]
- ئاغىچى Δ «ئىك» [خەزىنىچى؛ «ئال» ئىسكىلاتچى؛ «ت ت د» [يىپەك رەختلەرنى ساقلىغۇچى]
- ئاغىچى ئۇلۇغى Δ باش خەزىنىچى

ئاغىز I Δ [«ت ت د»] ئېغىز؛ قەدىرلىك، ئەزىز؛ تەڭرى

مەنى ئاغىرلادى — تەڭرى مېنى ئەزىز قىلدى؛

② قىممەتلىك، قىممەت باھالىق؛ ئاغىز نەك —

قىممەت باھالىق نەرسە

ئاغىز II Δ [«ئال»] شەرەپلىك؛ ھۈرمەتكە ئىگە

ئاغىز III Δ قىيىنچىلىق

ئاغىز ئاغىز Δ تەمكىنلىك، ئېغىرلىق؛ شەرەپلىك

ئاغىرلا Δ [«ئال»، «ش ت»] ھۈرمەت قىلماق

ئاغىرلات Δ [«ئال»] ھۈرمەتلىتىمەك

ئاغىرلاتماق Δ [«تۇر»] ھۈرمەتكە ئىگە قىلماق

ئاغىرلاماق Δ ھۈرمەتكە ئىگە بولماق

ئاغىرلانماق Δ [«ت ت د»] قەدىرلەنمەك، يۇقىرى باھالانماق

ئاغىرلىغ I Δ [«ت ت د»] ھۈرمەتلىك؛ ئاغىرلىغ ئەر — ھۈر-

مەتلىك ئادەم

ئاغىرلىغ II Δ ھامىلىدار

ئاغىز Δ [«ت ت د»، «تۇر»] ① دەريا، ئېقىن ۋە تۇلۇم،

كوزا، كۆپ، قۇدۇققا ئوخشاشلارنىڭ ئاغىزى؛ ②

ئادەم ياكى ھايۋانلارنىڭ ئاغىزى

ئاغىز يەل Δ [«ت تىب»] ئېغىز يارىسى، ئېغىز ئاغرىقى

ئاغىس Δ «ئاغىز» غا قاراڭ

ئاغىش Δ [«ت ت د»] ئۆرلەش، ئېشىش

ئاغىل Δ [«ت ت د»] ئېغىل؛ توسالغۇ

ئاغىلا Δ [«ئال»] يىغىلماق

ئاغىلىق Δ [«ئال»] ئىسكىلات، خەزىنە، ئامبار

ئاغىم Δ [«ت ت د»]: بىر ئاغىسىم يىر — بىر ئاتلاپلا

پارغىلى بولىدىغان يەر

- ئاغىنا △ [«ئال»] ئېغىناش
 ئاغىناماق △ [«ئال»] «ئاغىناماق» قا قاراڭ
 ئاغىنىچىسىز △ [«تۇر»] چىڭ، مۇستەھكەم
 ئاق I [«تۇر»] ئاق
 ئاق II بۇزۇق، يامان
 ئاقا ئاكا
 ئاقاش [«ئۇت»] خاس ئىسىم
 ئاقاناقىسىز △ [«ماي»] ① ئاقمايدىغان؛ ② ئۆزگەرمەس،
 مۇتلەق
 ئاقاناقلاغ [«ماي»] ئاقىدىغان
 ئاق بى △ ئاق ئات
 ئاقبىرا △ كىشى ئىسمى
 ئاقتارماق ئاغدۇرماق، ئۆرىمەك، تەرجىمە قىلماق
 ئاقتارىل △ [«ئىك»] ئاغدۇرماق
 ئاقتارىلماق △ ئاغدۇرۇلماق؛ ئايلانماق
 ئاقتۇرماق [«قوج»] يۈكسەلدۈرمەك [«تۇر»] ئېقىتماق
 ئاقتىنماق △ سۇغا چۆكمەك، ئاقماق
 ئاقدارىلماق △ [«ئال»] «ئاقتارىلماق» قا قاراڭ
 ئاقىرۇ [«ماي»] ئاستا
 ئاقىرۇ ئاقىرۇ [«ت ت د»] ئاستا - ئاستا
 ئاقىرۇن [«ت ت د»] ئاستا؛ تىنچ
 ئاقسىراق △ [«موي»] ئاق
 ئاقلا [«ئىك»] سوغۇق مۇئامىلە
 ئاقلماق ئەسكى بولماق، ئەسكىرىمەك

- ئاقماق [«ئال»، «تۇر»] ئۇخىمەق
 ئاقۇرۇ ئاقۇرۇ [«ئال»] ئاستا - ئاستا
 ئاقۇرۇ تۇرقۇرۇ [«ئال»] ھەممە يەر
 ئاقۇلۇغ [«تۇر»] «ئاقۇلۇغ» قا قاراڭ
 ئاقى I Δ [«تۇر»] مەرد، سېخىي
 ئاقى II Δ [«ت ت د»] ئاقلانغان، تازا
 ئاقى III Δ [«ئەت»] مەردانە، جەسۇرانە
 ئاقىتقان Δ [«ت ت د»] ئېقىتىۋېرىدىغان
 ئاقىتماق Δ [«تۇر»] ئېقىتماق
 ئاقىرلماق Δ ئېغىرلىماق؛ قىيىن بولماق
 ئاقىشماق Δ ① يايماق؛ ② سۆزىدە تۇرماسلىق
 ئاقىغ I Δ [«تۇر»] ئېقىش
 ئاقىغ II Δ كۆز يېشى
 ئاقىغىسىز Δ [«ئال»] ئاقمايدىغان
 ئاقىغلىغ Δ [«ئال»] ئېقىۋاتقان
 ئاقىلماق Δ [«ت ت د»] سېخىي ھېسابلىماق، سېخىي كۆر-
 مەك
 ئاقىم Δ [«ت ت د»] ئېقىم
 ئاقىن Δ [«ت ت د»، «ت ت ب»] ئېقىن؛ سەل، كەلكۈن
 ئاقىنچى Δ [«ت ت د»] كېچىسى بېرىپ دۈشمەننى باسىدىغان
 ئەسكەر
 ئاقىنچىسىز Δ [«ئوت»، «ئال»] مۇستەھكەم، چىڭ
 ئاقىندى Δ [«ت ت د»]: ئاقىندى سۆۋ — ئېقىندى سۆۋ

ئاڭ I	[«ت ت د»] ① يېغى دورا بولىدىغان بىر خىل قۇش؛ قوداي؛ ② «ياق، ئەمەس» دېگەن مەنىدە
ئاڭ II	لەرنى بىلىدۇرىدۇ؛ ئاڭ - ئاڭ - ياق - ياق
ئاڭا	[«ماي»] ئەڭ
ئاڭار	[«ئال»] ئۇنىڭغا
ئاڭاراق	[«كۈل»] ئۇنىڭغا؛ ئۇ يەرگە
ئاڭاغۇ	[«سان. «تۇر»] مارس يۇلتۇزىنىڭ ئىسمى
ئاڭاماق	شەكلى
ئاڭايۇ	چۈشەنمەك، بىلىمەك
ئاڭ باشلايۇ	① ئۇزاق؛ ② ئۇ ياقتا
ئاڭ باشلايۇكى	[«ئال»] ئەڭ ئاۋۋال، دەسلەپتە
ئاڭچى △	[«تۇر»] باشتىكى، ئەڭ ئاۋۋالقى
ئاڭدى △	ئوۋچى
ئاڭدىماق △	[«ت ت د»] قۇرئاش
ئاڭراشماق	[«ت ت د»] مارىماق، پېيىگە چۈشمەك
ئاڭرەك	[«ت ت د»] ئىگراشماق
ئاڭسىز I △	تىرناق
ئاڭسىز II △	[«ئال»] ھەممىسى، پۈتۈنلەي
ئاڭقارۇ	[«ماي»] ئىنتايىن، ناھايىتى، بەك
ئاڭ كىن	[«ق ش»] چۈشەنمەك؛ سەزمەك
ئاڭگىراق	[«ماي»] ئەڭ ئاخىردا
ئاڭلاماق	«ئاڭاراق» قاقاراك
ئاڭمىنتىن △	چۈشەنمەك، بىلىمەك
ئاڭۇت	[«چاس»] ئەسلىدە، باشتا
	[«ت ت د»] پەركا، شاراب پەركاسى

- ئاڭىت △ «ت ت د» ① پاراكەندە قىلماق؛ ② ھاڭگىت
 // ھاڭگىت (ئۆردەككە ئوخشىشىپراق كېتىدىغان
 قىزغۇچ قۇش)
- ئاڭىتماق △ ئېگىلىمەك؛ ھۈرمەت، سازاۋەر ئىچىدە تۇرماق
 ئاڭىز △ «ت ت د» ئېڭىز (بۇغداي ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش
 زىرائەتلەرنىڭ ئورۇلۇپ بولغاندىن كېيىن، يەر-
 دە قالغان تۈپچەكلىرى)
- ئاڭىغ △ ① يامان، بۇزۇق؛ ② ناھايىتى
 ئاڭىغ ئەدگۈ △ ناھايىتى ياخشى
- ئاڭىل △ «ت ت د» ھاللاڭ، ھاڭغىرقاي
 ئاڭىلاماق △ «ت ت د» ھاڭرىماق؛ ئەشىيەك ئاڭىلادى —
 ئېشەك ھاڭرىدى
- ئاڭ ئىلكى «ماي» ئەڭ ئاۋۋال، ئەڭ دەسلەپكى
 ئاڭلىكى «موي» بىرىنچى، دەسلەپكى
 ئاڭىن △ «ئال» ① ئۇنىڭ؛ ② مۇرە
- ئال I «ت ت د» ① ھال رەڭ يىپەك رەخت؛ ② ئاچ
 قىزىل رەڭ
- ئال II «تۇر» بىر نەرسىنىڭ تۆۋەن تەرىپى
 ئال III «ئال» يول، ۋاستە، ئۇسۇل، چارە
 ئال IV «ئال» ھىيلە
- ئالا «ت ت د» ① ئالا، يېسە (بەدىنىدە ئېقى بار)؛
 ② «ئاستا، ئالدىرىماي» دېگەن مەنىنى بېرىدىغان
 ياردەمچى سۆز: ئالا ئالا — ئاستا-ئاستا؛ ③ رەڭ-
 لىك؛ ④ ئالا (پەرغانىگە يېقىن بىر يايلاقنىڭ نامى)

ئالاچۇ	«ت ت د» [① ئالچۇق، كەپە؛ ② ھەرخىل
ئالارماق	«ت ت د» [ئالا بولماق
ئالاقىرماق △	«تۇر» [① ۋارقىرىماق، چىرقىرىماق؛ ② پاراڭلاشماق، قىزغىن پاراڭلاشماق
ئالاقىرىش △	«چاس» [ۋارقىراپ - جارقىراش
ئالاقىرىشماق △	ۋارقىراپ - جارقىراشماق
ئالاكىل	«ت ت د» [ئاستا، ئالدىرماي
ئالاڭ	«ت ت د» [ئالاڭ، ھاللاڭ، ئوچۇقچىلىق
ئالامادىتۇرماق	«تۇر» [ئورۇقلاتماق
ئالاڭۇت	«ماي» [يەڭمەك، مەغلۇپ قىلماق
ئالاڭۇر	«ئال» [ئاجىزلىماق
ئالاڭۇرماق	«ئال»، «تۇر» [ئورۇقلىماق
ئالاڭۇماق	ھارماق، چارچىماق
ئالائىر △	«ت ت د» [كېمىرگۈچىلەر ئائىلىسىگە كىرىدىغان كىچىك بىر ھايۋان
ئال ئالتاغ	«چاس» [پىلان - تەدبىر
ئالان	«ماي» [ماڭلاي، پېشانە
ئالانماق	«ت ت د» [ئاز كۆرمەك، ئاز سانىماق
ئالاۋان	«ت ت د» [نېمساھ
ئالبان	«ئۇت» [خاس ئىسىم
ئالپ I	«ئال» [① يىگىت، جەسۇر، باتۇر، «ماي»
	مەرد، «ت ت د» [قەھرىمان ② كۈچ؛ زور؛ ③ مۈشكۈل، قىيىن، تەس
ئالپ II	«تۇر» [شىددەت بىلەن

ئالپاغۇت [«ت ت د»] ① يېڭىلىمەس قەھرىمان، تىماغ

يۈرەك باتۇر؛ ② ئەمەل نامى

ئالپتا ئالپ [«ماي»] ناھايىتى قىيىن، ئىنتايىن ەۋشكۈل

ئالپ سۈڭۈش [«سان»] ئىلاھنىڭ نامى

ئالپىر قاماق [«ئوت»] چىداپ ئىش قىلىش

ئالپىر قانىماق △ [«ئوت»] قاتتىق نەرسىنى ئۈزۈمەك

ئالپ يول [«تۇر»] قىيىن يول

ئالتاغ [«تۇر»] ① قوللىنىماق، تىرەك بولماق؛

② ھىيلە

ئالتاق [«ئال»] «ئالتاغ» قا قاراڭ

ئالتمىش △ [«تۇر»] ئاتمىش (سان)

ئالتمىش قارار △ [«ئوت»] خاس ئىسىم

ئالتۇرماق [«ت ت د»] ئالدۇرماق

ئالتۇن [«تۇر»] ① ئالتۇن؛ ② زۆھرە يۇلتۇزىنىڭ

ئىسمى

ئالتۇن ئارۇغۇ خاس ئىسىم

ئالتۇنلۇغ [«تۇر»] ئالتۇنغا ئوخشاش

ئالتۇن يارتماق [«تۇر»] ئالتۇن تەڭگە

ئالتى △ [«ئال»] ئالتە (سان)

ئالتىز △ [«كۈل»] ئولجا، ئىسىر

ئالتى قىرق △ [«ئال»] ئوتتۇز ئالتە (سان)

ئالتىن △ [«ماي»] ئاستىن، تۆۋەن؛ [«چاس»] پەس، ئاس

تى تەرەپ، تۆۋەن تەرەپ

ئالتىنچ △ [«تۇر»] ئالتىنچى

ئالتىن قازۇق △ [«ئو»] تۆمۈر قوزۇق (شەمەلىي قۇتۇپ
يۇلتۇزى)

ئالتىنقى △ [«تۈر»] تۆۋەندىكى

ئالتىن يانتا △ پەس تەرەپ

ئالتى ئوتۇز △ [«ماي»] يىگىرمە ئالتە (سان)

ئالتى يىگىرىمى △ [«ماي»] ئون ئالتە (سان)

ئالچاق I تارتىنىش

ئالچاق II [«ت ت د»] ① كۆڭلى يۇمشاق، ياۋاش، مۇلا-

يىم؛ ② يامان، بۇزۇق، ئەسكى؛ خائىن

ئالچەۋىش [«ئىك»] چارە، ئۇسۇل

ئالدرۇقلۇغ ئاجايىپ، پارلاق، ئالىي

ئالدۇن «ئالتۇن» غا قاراڭ

ئالدى △ «ئالتى» غا قاراڭ

ئالساماق [«ت ت د»] ئالغۇسى كەلەك

ئالسىق △ [«ت ت د»] ① (قولغا) ئېلىنماق، تۇتۇلماق؛

② ئالدىنماق؛ ③ يارىلانماق

ئالسىقماق △ ئالدىنماق

ئالغۇ [«ئال»] ھەممىسى، پۈتۈنلەي

ئالغۇق [«ت ت د»] قەشقەردە بىر يېزىنىڭ نامى

ئالغۇنى △ ھەممىسىنى

ئالغىنماق △ يوقاتماق؛ «ئالغىنماق» قا قاراڭ

ئالقا I [«ئۇت»] خاس ئىسىم

ئالقا II [«كۈل»] ئاياغلاشماق، تۈگىمەك

ئالقا III [«ماي»] مەدھىيىلىمەك؛ بېغىشلىماق

ئالقات	[«تۇر»] مەدھىيە، ماختاش
ئالقاتماق	[«تۇر»] ماختاتماق، داڭلاتماق
ئالقاشماق	[«تۇر»] ياردەم قىلماق
ئالقاشى △	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
ئالقاقماق	[«تۇر»] ماختىماق، مەدھىيىلەمەك
ئالقانسىق △	ماختىماق
ئالقانماق	[«قۇچ»] ① يېمەكلىك (ھايۋانلار ئۈچۈن)؛ ② ماختالماق، مەدھىيىلەنمەك؛ ③ ھۇجۇم قىلماق، زەربە بەرمەك
ئالقۇچى	ئوغرى، يانچۇقچى
ئالقماق	ئاخىرلاشماق، تۈگىمەك
ئالقۇ	[«ماي»] بارلىق، ھەممە؛ پۈتۈنلەي، ھەممىسى
ئالقۇغۇن	ھەممىسى بىلەن
ئالقۇنى △	ھەممىسى؛ «ئالقۇنى» غا قاراڭ
ئالقىس بىر △	بەخت تىلەش
ئالقىش I △	[«تۇر»] ئالقىش، ماختاش، [«نېس»] ئالقىشلىماق؛ [«ت ت د»] دۇئا قىلىش؛ مەدھىيىلەش
ئالقىش II △	[«ماي»] بەخت، خۇشاللىق
ئالقىشماق △	[«ت ت د»] ئالقىشلاشماق، ماختاشماق
ئالقىغ △	[«تۇر»] ① ئۇزاق؛ ② كەڭ
ئالقىن △	[«كۈل»] ئاياغلاشماق؛ [«ماي»] يوقالماق
ئالقىنتۇرماق △	يېزاتماق، يىتتۈرمەك
ئالقىنچىسىز △	[«تۇر»] تۈگىمەيدىغان
ئالقىنچۇ △	[«تۇر»] ① ئازايماق، كېمە-يېمەك، ② ئەجەل، ئۆلۈم سائىتى

ئالقمىچۇسى △ [«ماي»] يوقالمايدىغان، تۈگىمەيدىغان
ئالقمىماق △ [«ئال»] پۈتمەك، تۈگىمەك، [«ت ت د»] ئۆلمەك؛
ئەر ئالقىندى — ئادەم تۈگىدى، ئۆلدى

ئالگىل △ ئال، ئالغىن

ئالئاتماق «ئالئاتماق» قا قاراڭ

ئالئاتۇرماق [«تۇر»] ئاجىزلاتماق، ھالسىزلاندۇرماق

ئالئاتماق [«تۇر»] ئاجىزلىماق، ھالسىزلىماق

ئالگۇد [«ئىك»] چارچاش

ئاللىغ △ [«تۇر»] ھىيلىگەرلىك، قۇۋۇلۇق

ئالماق [«تۇر»] ئالماق؛ قولدا تۇتماق

ئالمىلا △ [«ت ت د»] ئالما

ئالۇچ [«ت ت د»] ئالۇچا

ئالۇچىن △ [«ت ت د»] يېپىگىسىلى بولىدىغان بىرخىل

بوغۇملۇق ئوت

ئالۇش [«ت ت د»] قەشقەردىكى بىر يېزىنىڭ نامى

ئالۇق [«ئوغ. «ت ت د»]: ئالۇق ئەر — تاقىرباش ئادەم

ئالۇۋۇن [«ق ب»] سەراپ، ۋىلۋىل، ئېزىتقۇ

ئاللىش I △ [«ئوت»] تىجارەت

ئاللىش II △ [«ت ت د»] ① ئېلىش (ئالماق)؛ ② ئېلىش

(دەريا ياكى كۆللەردىن سۇ ئاچىدىغان ئېغىز، چېپىق)

ئاللىماق △ [«تۇر»] ئالماق؛ قولدا تۇتماق

ئالغ △ [«ئوغ — قىپ. «ت ت د»] ھەر نەرسىنىڭ

يامىنى، ئەسكىسى

ئاللىق I △ [«ت ت د»] تۆۋەنلەش؛ بۇزۇلۇش

- ئاللىق I [<ئوغ. «ت ت د»] ئۇچار قاناتلارنىڭ تۇمشۇقى
 ئاللىقماق Δ [«ت ت د»] چۈشكۈنلەشمەك؛ بۇزۇلماق؛ [«تۇر»]
 «ئاللىقماق» قا قاراڭ
- ئاللىق Δ ئاجىز ئادەم
 ئاللىقلىق Δ چىرايلىق
 ئاللىقماق Δ [«تۇر»] ئۆزى ئۈچۈن ئاللىقماق
 ئاللىم Δ ① قەرز ئېلىنغان ھەرقانداق نەرسە؛ ② [«ت ت د»]
 ئېلىم، ئېلىنىدىغان قەرز
 ئاللىمچى Δ [«ت ت د»] قەرز بەرگۈچى، قەرز ئىگىسى
 ئاللىملىق Δ [«ت ت د»] ئىجارە بەرگۈچى؛ ئاللىملىق ئەر —
 ئېلىشى بار ئادەم
- ئاللىن I Δ [«ت ت د»] پېشانە، ماڭلاي؛ تاغنىڭ دوقىسى
 ئاللىن II Δ [«ت ت ب»] ئوڭ تەرەپ [«قۇج»] ئالدى تەرەپ
 ئاللىنچ Δ [«تۇر»] ① يەر؛ مەيدان؛ ② قولىدىكى نەرسە
 ئاللىنماق Δ [«تۇر»] ئاللىقماقچى بولماق؛ ئۆزى ئۈچۈن ئاللىقماق
 ئاللىنلىق Δ [«ت ت د»]؛ ئاللىنلىق ئەر — پېشانىسى كەڭ ئادەم
 ئام Δ [«ئەت»] ئاددىي خەلىق، پۇقرا
 ئامارى Δ [«قۇج»] باشقىلار؛ بىرقانچە؛ [«ماي»] بەزى؛
 [«ئىك»] بىر توپ؛ نۇرغۇن، كۆپ
 ئاماچ Δ ① ئاماچ، نىشان، قارا؛ ② بوقۇسا،
 ياغاچ ساپان
- ئاماچلاماق [«ت ت د»] قارىغا ئاللىقماق، نىشانلىقماق
 ئاماچلىق Δ [«ت ت د»]؛ ئاماچلىق يىر — قارىغا ئېتىش ئۈچۈن
 تەييارلانغان يەر

ئامال	① شەكىل؛ ئۇسۇل؛ ② ئاستا
ئامانزى	شەيتان، شەيتاننىڭ ئىسمى
ئامتى △	[«ئال»] ھازىر؛ «ئەتى» گە قاراڭ.
ئامتىقەگى △	[«تۇر»] ھازىرغا قەدەر
ئامتىقان △	[«تۇر»] ھازىر، مۇشۇ تاپتا
ئامتىقنا △	ھازىر، مۇشۇ تاپتا
ئامتىكى △	ھازىر
ئامتىكىيا △	ھازىر
ئامتى ئوق △	دەرھال، تېز
ئامدى △	«ئامتى» غا قاراڭ
ئامراشماق	[«تۇر»] ياخشى كۆرۈش
ئامراق	ئامراق، ياخشى كۆرىدىغان، ئەزىز؛ [«ت ت د»] ئوت
	لۇق يۈرەك، ساپ كۆڭۈل
ئامرالماق	[«ماي»] يوقىلىدىغان
ئامراماق	ياخشى كۆرمەك، ئاشق بولماق
ئامرانماق	[«ماي»] ئىشقى، مۇھەببەت؛ [«تۇر»] سۆيگۈ، ئاشق
ئامرانماقلىغ △	ياخشى كۆرمەكلىك
ئامرو	[«ئال»] دائىم، داۋاملىق
ئامرۇلماق	[«ت ت د»] توختىماق؛ تىنماق
ئامرىلتۇرماق △	[«تۇر»] تىنچلاندۇرماق
ئامرىلىماق △	[«تۇر»] تىنچلانماق
ئامساق	[«ئۇت»] ھەۋەس
ئامشۇ	[«تۇر»] قۇربانلىق

ئامشۇي	«ت ت د» ئالگرات
ئامۇچ	«ت ت د» سوۋغا
ئامۇرتماق	تىنچلاندىۇرماق
ئامۇل	«ت ت د» تىنچ، خاتىرجەم، قىمىرلىماي جىم تۇرغان نەرسە؛ «ق ب» تەمكىن، ۋەزمىن، ئېغىر - بېسىق
ئامۇللۇق	«ئوت» خاتىرجەملىك، تىنچلىق
ئامىتا ئايۇسى	[> سان. «ئال» بۇددا نامى
ئامىرتغۇرداچى Δ	«تۇر» تىنچلاندىۇرغان
ئامىرتغۇرماق Δ	«تۇر» تىنچلاندىۇرماق
ئامىرماق Δ	«ئوت» تىنچ بولماق
ئامىل Δ	«ئال» «ئامال» غا قاراڭ
ئاناج	«ت ت د» ئانىقىز (قىزلارنى ئەركىنلىتىش ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان سۆز)
ئانانت	«ئانانتا» غا قاراڭ
ئانانتا	[> سان. «ئال» خاس ئىسىم
ئانىبىتىك	«ئال» تەقدىر، پېشانە
ئانت	قەسەم
ئانستا	«ماي» ئاندىن، ئۇ يەردە
ئانتاچا	ئۇ يەردە
ئانتادا	«ئانتاچا» غا قاراڭ
ئانتادا باسا	بۇنىڭدىن كېيىن
ئانتادا كىسرە	ئۇندىن كېيىن، ئاخىردا

ئاستاران	[«ماي»] ئۇ يەردىن
ئانتاغ	[«ماي»] ئۇنداق، شۇنداق، مۇشۇنداق
ئانتاغ ئوشۇقلۇغ	[«ئال»] مۇشۇنداق، مۇشۇنىڭغا ئوخشاش
ئاستاكىن	ئۇندىن كېيىن
ئاستا ئۆتۈرۈ	[«ماي»] ئاندىن كېيىن
ئانتا ياققارۇ	[«موي»] شۇنىڭدىن كېيىن
ئانتىردىن Δ	ئۇ يەردە
ئانتىقماق Δ	قەسەم ئىچىمەك
ئانچا	[«تۇر»، «ماي»] بۇ قەدەر، بۇ تۈردە
ئانچاتا	ئۇنىڭدىن كېيىن
ئانچاتا تىمىن	[«ئال»] ئۇ چاغدا ئۇ ...
ئانچادا	«ئانچاتا» غا قاراڭ
ئانچاداكىن	[«ئال»] بۇنىڭدىن كېيىن
ئانچاغىنچا Δ	[«قۇج»] بۇ ۋاقىتتا
ئانچاقا تەگى	[«ماي»] شۇ چاغقىچە، شۇنىڭغا قەدەر
ئانچاقىن Δ	زەررىچە، ناھايىتى كىچىك
ئانچاقىنا Δ	[«ئال»] خېلى ئۆتكەندىن كېيىن
ئانچاقىنچا Δ	[«ئال»] ئۇ يەردە چاغدا
ئانچاما	[«ماي»] شۇنچىلىك، ئۇنچىلىك؛ شۇ قەدەر
ئانچامان	[«قۇج»] خەلق، جامائەت
ئانچامە	يەنە بىر قېتىم
ئانچا مۇنچا	[«تۇر»] بىر نەرسە
ئانچىما	يەنە؛ شۇنىڭ ئۈچۈن
ئانچۇ	باشقا

- ئانچۇلا «موي» بەرەكەك: ئۇۋەتەمەك: «كۈل» تەق
 دىم قىلماق
- ئانچۇلاسىغ Δ ھۈرمەتكە ئىگە: قىممەتلىك
- ئانچۇلاسىق Δ «كۈل» تەقدىم قىلماق: «ئانچۇلاسىغ» قا قاراڭ
- ئانچۇلاماق «تۇر» ھۈرمەتلىمەك، ھۈرمەت بىلدۈرمەك
- ئانچۇلايۇ «ماي» شۇنداق، شۇنداق قىلىپ
- ئانچۇلايۇ «تۇر» مۇشۇنداق قىلىپ، بۇ سۈرەت بىلەن
- ئانچۇلايۇما «موي» مۇشۇنداق
- ئانچۇلايۇما قالىش Δ «تۇر» بىرلىكتە
- ئانچىپ Δ «موي» ئۇنداق، بۇنداق
- ئاند «ت ت د» ئانت، قەسەم
- ئاندا «ت ت د» ئاندا، ئۇ يەردە: «ئال» ھەر تەرەپتە
- ئانداغ <چىگ. «ت ت د» ئانداق، شۇنداق
- ئاندىن <ئوغ. «ت ت د» ئاندىن، ئاندىن كېيىن
- ئاندىغارقاق «ت ت د» ئانت ئىچۈرمىك، قەسەم قىلدۇرماق
- ئاندىران ΔI «ئال» قەيەردىن
- ئاندىران ΔII پۈتۈنلەي
- ئاندىغ Δ «ت ت د» ئەلگەك ۋە غەلۋىرگە ئوخشاش
 نەرسىلەرنىڭ قاسقىنى
- ئاندىق Δ «ت ت د» قەسەم ئىچ
- ئاندىنماق Δ «ت ت د» ئانت (قەسەم) ئىچىمەك
- ئاندىن Δ «تۇر» ئاندىن
- ئاندىن كىم Δ «تۇر» ئاندىن كېيىن
- ئانغا «ت ت د» ئاڭقا: ئانغا ئەر — ئاڭتا، يارىماس ئادەم

- ئاننىقا بۇش «ئەنكە بۇش» كە قاراڭ
 ئاننىقتىرماق Δ «تۇر» باش ئەگدۈرمەك
 ئاننىقتىماق Δ ماش ئەگمەك، تەسلىم بولماق
 ئانلار ئۇلار
 ئانۇ پادات كۆلىنىڭ نامى
 ئانۇت «ت ت د» تەييارلىق كۆرمەك؛ ھازىرلىماق
 ئانۇتماق «ت ت د» تەييارلىماق؛ «تۇر» ھازىرلاتماق
 ئانۇتۇلماق «تۇر» تەييارلىتىلماق
 ئانۇرات «> سان. «تۇر» يۇلتۇز نامى
 ئانۇرد «ئانۇرات» قا قاراڭ
 ئانۇغ «ت ھ» ① ئۈمىد، ئارزۇ؛ ② ھازىرلىماق
 ئانۇق «ئال» تەييار، بار نەرسە؛ ھازىرلىماق؛
 «ت ت د» ئانۇق ئەڭ — تەييار نەرسە
 ئانۇقلۇق «ت ت د» ئىشقا تەييار تۇرۇش
 ئانۇمى Δ «ت ت د» ھوخۇ كېسىلى
 ئانۇن «ئەت» تەييارلىق قىلماق
 ئانۇنماق «قۇج» ھازىرلانماق، تەييار بولماق
 ئانى Δ «تۇر» ئۇنى؛ ئانى بارچا — ئۇنىڭ ھەممىسى؛
 ئانى ئۈچۈن — ئۇنىڭ ئۈچۈن
 ئانىغ Δ «تۇر» يامان، بۇزۇق
 ئانىڭ Δ «تۇر» ئۇنىڭ
 ئانىڭ ئارا Δ «ماي» شۇ ئارىدا
 ئانىن Δ I «تۇر» بۇنىڭ ئۈچۈن؛ «ماي» شۇ سەۋەب
 تىن، شۇڭا

- ئانسن II Δ ئۇنىڭلا
- ئاھتىماق Δ «ئاقتىماق» قا قاراڭ
- ئاۋ ئوۋ، «ئاب» قا قاراڭ
- ئاۋا [«ت ت د»] ئاھ - ئۇھ (ئىملىق سۆز)
- ئاۋات ئاۋات، پاراۋان، گۈللەنگەن، مەمۇر
- ئاۋانت سەۋەب؛ ئىلەت؛ ئاساس
- ئاۋانت تىلتاغ Δ [«سان. ماي»] ۋەج. سەۋەب
- ئاۋچى Δ ئوۋچى
- ئاۋران [«ت ت د»] كان ئوچاق (تۆمۈرچى ئوچىقى شەك
لىدە ياسىلىدىغان تونۇر)
- ئاۋرىندى Δ [«ت ت د»]: ئاۋرىندى نەڭ — تاشلاندىق نەرسە،
ھەر نەرسىنىڭ تاشلاندىقى
- ئاۋزۇرى Δ [«ت ت د»] بۇغداي ۋە ئارپا ئۇنى قاتارلىق
نەرسىلەر ئارىلاشتۇرۇپ قىلىنغان تاماق
(قوشۇقلۇق نان)
- ئاۋلاماق [«ت ت د»] ئوۋلانماق
- ئاۋلاماق [«ت ت د»] ① ئوۋلىماق؛ ② ئولاشماق؛
قورشىماق؛ ئايلانماق؛ ئاۋ ئاۋلاماق — ئوۋ
ئوۋلىماق؛ ئاڭار كىشى ئاۋلادى — ئاڭاكىشى ئولاشتى
- ئاۋلۇچ خاس ئىسىم
- ئاۋماق I [«تۇر»] ساق - سالامەت بولماق
- ئاۋماق II [«ت ت د»] ئولاشماق، توپلانماق
- ئاۋۇت [«ت ت د»] ئوچ، ئوچۇم؛ «ئازۇت» قا قاراڭ
- ئاۋۇغۇن [«ت ت د»] ئۇزغۇن (تۇخۇمەك دەرەخىنىڭ مېۋىسى)

- ئاۋۇس [«ت ت د»] مۇم
- ئاۋىچقا △ «ئاۋىچقا» غا قاراڭ
- ئاۋىچقا △ [«ت ت د»] قېرى كىشى، ئوبۇشقا، ياشانغان كىشى، بوۋاي
- ئاۋىر △ [«ماي»] بۇيرۇماق
- ئاۋىرتا △ ① جەمئىيەت، كوللېكتىپ؛ ② پۈتۈنلەي
- ئاۋىرداچى △ (بىر نەرسىنىڭ چۆرىسىدە) ئايلىنىپ يۈرمەك
- ئاۋىرماق △ ئايلانماق، چۆگىلىمەك
- ئاۋىش △ ① ئەڭ چوڭقۇر زىنداننىڭ ئىسمى؛ ② «ئارۋىش» قا قاراڭ
- ئاۋىڭ △ «ئەۋىڭ» گە قاراڭ
- ئاۋىن △ [«ت ت د»] ئىچ پۇشۇقنى چىقارماق
- ئاۋىنت △ «ئاۋانت» قا قاراڭ
- ئاۋىنچ △ [«ت ت د»] ئاۋۇنماق، كۆنۈكمەك
- ئاۋىنچىسىز △ قورقۇنچىسىز
- ئاۋىنچىغا △ «ئاۋىچقا» غا قاراڭ
- ئاۋىنچۇ △ [«ت ت د»] ① ئاۋۇنچۇق، كۆڭۈلنى ئالدىغان؛ ② چۆرە، چۆرىلەر
- ئاۋىنماق △ [«ت ت د»] كۆنۈكمەك، ئېجىل بولماق
- ئاۋىنلىماق △ [«تۈر»] ئۆزىنى ساغلام، ياخشى ھېس قىلماق
- ئاۋيا I [«تۈر»] ئىزا، ھايا، خىجالەت، ئۇيات
- ئاۋيا II [«ت ت د»] بىر خىل بېھى
- ئاۋپاكىرت [«سان. تۈر»] ئىزاھلانمىغان، ئېنىق بولمىغان، ئاشكارا بولمىغان

ئاي	ئاي
ئائىغ	ئاي
ئائىنچ	ئاي
ئاي I	ئاي
ئاي I	ئاي
ئاي	ئاي
ئاي ئاغار	ئاي
ئايات	ئاي
ئاياتماق	ئاي
ئاياتىلماق Δ	ئاي
ئايچا	ئاي
ئاي - چىلتە	ئاي
ئاياز	ئاي
ئاياس	ئاي
ئايغ I	ئاي
ئايغ I	ئاي
ئايغ I	ئاي

ئاي

[«قۇچ» سۆز

«ئايىنچ» قا قاراڭ

[«ت ت د»] ① توق سېرىق رەڭلىك بىرخىل يىپەك

رەخت؛ ② ئاي: ئاي بىتىكى — ئايلىق دەپتەر؛

ئەسكەرلەرنىڭ ئىسمى ۋە تەمىناتى يېزىلىدىغان

دەپتەر؛ ③ ئاي (ئوتتۇز كۈندىن ئىبارەت ۋاقىت)؛

④ مالاي؛ ⑤ سۆز، سۆزلەش

[«ئال» ئۈندەش سۆز

[«ماي»] ① ئايماق، ھۈرمەت قىلماق؛ ② ئالقان؛

③ [«ئال» ئۈندەش سۆز

[«ماي»] ھۈرمەت، ئېھتىرام

[«ئال»] ھۈرمەتلىنىدۇر

[«تۇر»، «ئال»] ① ھۈرمەتلىنىش، قەدىرلىنىش؛

② قورقۇتماق؛ تەپتىش قىلماق

[«تۇر»] ھېسابلىنىش

[«تۇر»] ئالقانچە

[«ماي»] ھۈرمەت - ئېھتىرام قىلماق

[«ق ش»] قۇرۇق سوغۇق

[«ت ت د»] ئاياز، تىنىق، ئوچۇق؛ ئاياس

كۆك — ئوچۇق ھاۋا، سۈزۈك ئاسمان

[«ئال»] شەرەپ، ھۈرمەت، ھۈرمەتلىك

[«ماي»] يامان، ئەسكى، ناچار

«ئايغ» قا قاراڭ

ئاياغقا تەگمىلىگ [«ماي»]	ھۈرمەتكە سازاۋەر
ئاياغلاغ	«ئاياغلىغ» قا قاراڭ
ئاياغلۇغ	[«ئال»] «ئاياغلىغ» قا قاراڭ
ئاياغلىغ Δ	[«ش ت»] ھۈرمەتلىك
ئاياق I	[«ت ت د»] ① ئايىق، قەدەھ، قاقچا، چىئە؛ ② ئاياغ، پۇت
ئاياق II	① قېتىم؛ ② ۋاقىت
ئاياقسىز	ھۈرمەتسىز
ئاياققا	ھۈرمەتلىك، ھۈرمەتكە ئىگە
ئاياقلىق Δ	[«تۇر»] ھۈرمەتلىك
ئايماق	[«تۇر»، «ئال»] ھۈرمەتلىمەك، ھۈرمەت بىلدۈرمەك؛ ئارزۇلىماق
ئايانچ	[«تۇر»] ھۈرمەت
ئايانچاڭ	[«تۇر»] ھۈرمەتلىك، قەدىرلىك
ئاي ئاياز	ئايىدىڭ، ئايىدىڭ كېچە
ئايىب	[«ئەت»] ئۇيىب
ئايىپاڭ	[«چىگ. «ت ت د»] ئايىپاڭ: ئايىپاڭ ئەر — ئايىپاڭ باش ئادەم
ئايىتىم Δ	[«ق ب»] سورىدىم، سىزداشتۇردۇم
ئايىتىش Δ	[«ت ت د»] ئىككى كىشىنىڭ بىر - بىرىدىن تىنچلىق سورىشىشى
ئايىتىغ Δ	[«ت ت د»] «ئايىتىش» قا قاراڭ
ئاي چەچەك	ئايال كىشى، خوتۇن كىشى
ئايران	[«ت ت د»] ئايران، قېتىق

- ئايروۇ «ت ت د» ئايرىم، باشقا
 ئايرۇق «> ئوغ. «ت ت د» ئايرىم، ۋاھ
- ئايرىشماق △ «ت ت د» ئايرىشماق
 ئايرىق △ «ت ت د» ئاجرىق، ئېجىرىق (بىر خىل ئوت)
 ئايسىلىغ △ ئايال قۇلىنىڭ نامى
 ئايغۇچى △ «تۇن» ① دانىشمەن، ئەقىلدار، مەسلىھەتچى؛
 ② سۆزلىگۈچى
- ئايغىر «ق ب» سىرىئوس يۇلتۇزى
 ئايقى △ ئايلىق، بىر ئايلىق
 ئايقىرماق △ «تۇر» ۋارقىرماق
 ئايلۇق ئايلۇق «> ئوغ. «ت ت د» شۇنداق - شۇنداق
 ئايلېچ تارقان △ «ئۇت» خاس ئىسىم
 ئايلېنچ △ «ت ت د»: ئايلېنچ يول — ئايلانما يول
 ئايماق «ت ت د» ئېيتماق: ئول ماڭا سۆز ئايدى —
 ئۇ ماڭا سۆز ئېيتتى: «قۇج» سۆزلىمەك؛
 پاراڭلاشماق
- ئايمانچ «ئال» قورقۇش؛ ئەيمىنىش
 ئايمانچىسز △ قورقۇنچىسز
 ئايمانماق ① قورقماق؛ ② چېكىنمەك
 ئايما «ئۇت» شەيتان
 ئايۇق «كۈل» مۇھاپىزەت قىلماق، قوغدىماق
 ئايى △ ناھايىتى، بەكمۇ
 ئايت △ «ئۇت» نەسىھەت
 ئايتماق △ «تۇر»، «ئال» سۆزلىمەك؛ سورىماق؛ خاتىرىلىمەك

ئايتمىش △ خاس ئىسىم

ئايىغ I △ [«ت ت د»] ① ئېيىق؛ ② «نەقەدەر، نېمىدېگەن،

نە قاتارلىق» دېگەن مەنىلەردە قوللىنىلىدىغان

ياردەمچى سۆز؛ ئايىغ ئەزگۈ — نېمىدېگەن

ياخشى

ئايىغ II △ [«تۇر»] ① يامان، بۇزۇق؛ يامان نىيەتلىك

ئادەم؛ ② گۇناھ قىلىش، يامان ھەرىكەت قىلىش

ئايىغلاماق △ [«ئال»] بۇزۇلماق

ئايىغ ئۆگلى △ [«ماي»] رەھىمسىز، يامان نىيەتلىك

ئايىق △ [«ت ت د»] ۋەدە، [«تۇن»] لەۋز

ئايى قودى △ [«كۈل»، «ش ت»] ناھايىتى، ئىنتايىن

ئايىگا △ ئېيىغا، ئايىمۇ ئاي

ئايىنچ △ [«ئال»] قورقۇش

ئايىنچىسىز △ قورقۇنچىسىز

ئايىنچىلىغ △ قورقۇنچىلۇق

ئايىنماق △ قورقماق، چېكىنمەك

ئايى ئۆگلى تىگىن [«ئىك»] ياخشى نىيەتلىك تىگىن

ئە

- ئەب I [«ئى» ئۆي]
ئەب II [«ماي» مال؛ ماددا]
ئەبجى ھەمراھ، ئاشنا؛ خوتۇن، رەپىقە
ئەبىر I [«ماي» ئەگىلمەك]
ئەبىر II [«تۇن» چۆرىدەش، ئايلىنىش]
ئەبىن [«ئۇت» تۇخۇم، ئۇرۇق، دان]
ئەپ [«ت ت د» «ئاپ» قا قاراڭ]
ئەپمەك [«ت ت د» نان]
ئەت I ① [«ت ت د» ئەت، گۆش؛ ② «كۈل» بەدەن؛ ③ ئۈنلۈك]
ئەت II [«ماي» قاتتىق ۋارقىرىماق]
ئەتەچلىك [«ت ت د» ياڭاق ئويناش ئۈچۈن قېزىلغان ئورەك]
ئەتەك [«ت ت د» ئېتەك]
ئەتەكلىك [«ت ت د» ئەتەكلىك بۆز — ئېتەك قىلىپ ئىدىغان بۆز]
ئەتچى [«ق ب» ① قاسساپ؛ ② ئەزرائىل]

ئەترەك	[<ئوغ. «ت ت د»] بۇغداي ئۆڭلۈك ئادەم
ئەتزىپ	[«ماي»] چېلىپ
ئەتسەمەك	[«ت ت د»] گۆش يېگۈسى كەلمەك
ئەتگۈ	«ئەدگۈ» گە قاراڭ
ئەتلەمەك	[«ئۇت»] ئەتمەك، قىلماق
ئەتلىك	[«تۇر»] قۇشخانا، گۆش پارچىلايدىغان جاي؛
	[«ت ت د»] كانارا، گۆش ئېسىلىدىغان ئىلغۇ
ئەتلىگ	گۆشلۈك، سېمىز
ئەتمەك	[«ت ت د»] نان
ئەت ئۆز I	[«ماي»] ① تەن، بەدەن؛ ② قىيامەت
ئەت ئۆز II	[«ق گ»] ① گەۋدە؛ ② جان؛ ③ ئۆزى
ئەتئۆز	«ئەت ئۆز II» گە قاراڭ
ئەتۈزلۈگ	[«تۇر»] گەۋدىلىك؛ ۋۇجۇدلۇق
ئەتۈك	[«ت ت د»] ئۆتۈك، ئاياغ
ئەتۈكلۈك	[«ت ت د»]: ئەتۈكلىك ساغرى — ئۆتۈك
	تەكىلىدىغان قىرىم
ئەتىز	[«ماي»] (ساز) چالماق
ئەتىزەك	ئاۋاز چىقارماق؛ چېلىنماق
ئەتى قىرتىسى Δ	[«ماي»] بەدەن - چىرايى
ئەتىكىمەك I	[«تۇر»] پەيدا قىلماق
ئەتىكىمەك II	[«ت ت د»] ئەت ئالماق، سەمرىمەك؛ ئوغلان
	ئەتىكىتى — بالا ئەت ئالدى.
ئەتىگ	[«تۇر»] ياساش، بېزەش
ئەتىل	[«ت ت د»] ۋولگا دەرياسى

ئەتىلىگەن	[«ت ت د»] ئاتلاردا بولىدىغان بەز كېسىلى
ئەتىلىگەن	[«ت ت د»] ئوڭدىن كېلىپلا تۇرىدىغان
ئەتىلىگەن سايىلغان Δ	[«ت ت د»] چېپىلغاق
ئەتىلىمەك	[«ئۇت»] ئېتىلىمەك، قىلىنماق
ئەتىن	[«ئال»] ئاۋلار
ئەتىنەمەك	[«ئال»] ئۇن چىقارماق، ھۆركىرىمەك
ئەتىنلىك	[«ئال»] ① ھۆركىرىگەن، ئۇن چىقارغان؛ ② ئۇتۇك؛ [«ماي»] جاراڭلىق
ئەتىنمەك	[«تۇر»] ئاۋلار چىقارماق
ئەچە I	[«ت ت د»] ئاچا، ھەدە، ئېگىچە
ئەچە II	[«قۇچ»] ئاكا
ئەچكۈ	[«ت ت د»] ئۆچكە
ئەچۈ	ئەجداد
ئەچى	«ئەچە II» گە قاراڭ
ئەد	[«ئال»، «تۇر»] مۇلۇك، بايلىق
ئەدەمەك	بېيىماق؛ كۆپەيمەك
ئەدەر	[«ت ت د»] ① ئېگەر؛ ② ئوۋلىماق؛ ③ ئىزدەيمەك
ئەدەرمەك	«ئەدەرمەك» گە قاراڭ
ئەدئاۋار	[«ماي»] مال - دۇنيا، بايلىق؛ [«ئال»] مال - مۇلۇك
ئەدرەم	[«تۇر»، «ش ت»] ئېسىل پەزىلەت، ئەخلاق «ئەدرەم» گە قاراڭ
ئەدرەملىك	[«تۇر»، «ش ت»] قىممەتلىك، پەزىلەتلىك
	«ئەدرەملىك» گە قاراڭ

ئەدز	«ماي» [قولنى] پۇلاڭشىتماق، ھۈرمەت قىلماق
ئەدسىز	«قۇج» كېرەكسىز، لازىم بولمايدىغان
ئەدگەر	«ت ت د» قوشۇلۇش، ئاڭلاش
ئەدگۈ	«ماي» ياخشى، ئېسىل
ئەدگۈتى I	«ئال» ① تامامەن؛ ② دەل
ئەدگۈتى II	«تۈن» ياخشى، ئوبدان
ئەدگۈلۈك	«ئەدگۈلۈگ» گە قاراڭ
ئەدگۈلۈگ	«ئال» مۇۋاپىق، ئۇيغۇن؛ ياخشى؛ ياخشىلىق
ئەدگۈلى	«تۈر» ياخشى؛ ياخشىلىق
ئەدگۈ ئۆگلى	«ماي» ياخشى نىيەتلىك
ئەدگۈ ئۆگلى تىگىن	«ئىك» ياخشى نىيەتلىك شاھزادە
ئەدەلە	«ئەدىل» گە قاراڭ
ئەدىلىگ	«تۈر» بايلىق؛ يېتىلگەن؛ باي
ئەدىلىگسىز	«قۇج» كېرەكسىز، قىممەتى يوق
ئەدۈز	«ئەدىز~ئىدىز» گە قاراڭ
ئەدىرەم	«ئەردەم» گە قاراڭ
ئەدىرەمە	«تۈر» «ئەردەم» گە قاراڭ
ئەدىز I	«ت ت د» ① يوغان؛ ② ئېگىزلىك
ئەدىز II	① ئوغۇز قەبىلىسىدىكى بىر ئۇرۇقنىڭ نامى؛ ② «ئىدىز» غا قاراڭ
ئەدىش	«ئەگدىش~ئىدىش» كە قاراڭ
ئەدىكىمەك	«ئال»، «تۈر» ۋۇجۇدقا كەلتۈرمەك؛ قولغا كەلتۈرمەك؛ «ئەتىكىمەك» كە قاراڭ
ئەدىل	«ت ھ»، «ئەت» ① قېلىش؛ ② تېرىش

- ئەر I [«ئۇت»] ھەمراھ، دوست
- ئەر II ① ئەر، ئېسىرى؛ ② ئەر كەك، ئەر كىشى؛
- ③ [«تۇر»] ئىپەندى؛ شاھزادە؛ باي
- ئەرئات ئادەم توپى، توپلاقلق
- ئەرەت [«ت ت د»] چوڭ بولماق، ئەر بولماق
- ئەرەگەيۈ [«ت ت د»] ① ئېرىڭاي (ئالتە بارماقلىق ئادەم)؛
- ② پارپا (پەتەك) ئادەم
- ئەرەن I [«تۇر»] يىگىت؛ قەھرىمان؛ ئەرەك؛ ئېسىل ئادەم
- ئەرەن II [«ت ت د»] ① ئەرەن تۈز — تارازا (مىزان)
- يۇلتۇزنىڭ نامى؛ ② ئەرلەر («ئەر» نىڭ كۆپ
- لۈك شەكلى)
- ئەرەن ئىشى [«ماي»] ئىنتايىن، بەك، ناھايىتى
- ئەربۇزى [«ق ب»] ئەرلەرنىڭ ئەرەنى، جەسۇرى؛
- سېرىيە يىلپىزى
- ئەربىش بىتىگ [«ئۇت»] سۆز خاتىرىسى
- ئەرەلمەك [«تۇر»] كېسىلگەن، پىچىلغان
- ئەرت [«ئال»] ئاتلىنىش؛ ئۆتۈش
- ئەرتە [«ت ت د»] ئەتە؛ ئەتىگەن
- ئەرتتۈرمەك [«ئال»] قىلدۇرماق؛ تاماملاندىرماق
- ئەرتمەك [«تۇر»] ئىشلىمەك؛ داۋاملاشتۇرماق
- ئەرتۇقراق «ئارتۇقراق» قا قاراڭ
- ئەر تۆرە [«ق ب»] ئۇلاشتۇرۇپ
- ئەرتۈدىن [«نېس»] ناھايىتى
- ئەرتۈر [«ماي»] ئۆتكۈزمەك؛ تاشلىماق؛ ئۆتكۈزۈش

ئەرتىمەك	① قىلماق، ئىشلىمەك؛ ② تاماملانماق
ئەرتىش	[«ت ت د»] ئېرتىش دەرياسى
ئەرتىك	[«ت ت د»] يۈرۈلگەن، كۆپ دەسسەلگەن يول
ئەرتىگىلى	[«قۇج»] ① ئۆلگەن؛ ② ۋاقىتلىق
ئەرتىمايىگ	[«تۇر»] ① ئۆلگەن؛ ② ئەپۇ قىلغان
ئەرتىنگۈ	[«ئال»] ناھايىتى، ئاجايىپ، ئىنتايىن، بەك
ئەرتىنى	«ئەردىنى» گە قاراڭ
ئەردا	[«تۇر»] «ئەرتا» غا قاراڭ
ئەردەچى	ئەر بولغان، چوڭ بولغان
ئەردەم I	[«ماي»، «ق ب»] ئەخلاق، پەزىلەت؛ [«ت ت د»] ئەدەب - ئەخلاق
ئەردەم II	ئېسىل پەزىلەت، قابىلىيەت؛ كۈچ
ئەردەملىك	[«كۈل»] پەزىلەتلىك
ئەردەملىگ	[«ئال»، «قۇج»] قابىلىيەتلىك؛ «ئەردەملىك» كە قاراڭ
ئەردەنى	[«سان. «ق ب»] «ئەردىنى» گە قاراڭ
ئەردەنى قاتۇن	[«ئۇت»] خانىم
ئەردنى	«ئەردىنى» گە قاراڭ
ئەردى	[«ت ت د»] ئەردى، ئىدى
ئەردىنلىغ	[«تۇر»] قىممەتلىك؛ ئاجايىپ
ئەردىنى	[«سان. «ئال»] گۆھەر، قىممەتلىك نەرسە؛
	[«ت ت د»] چوڭ مەۋزۇيىت، ئۈنچە، گۆھەر
ئەرسەك I	[«ت ت د»] شەھۋانىيلىق

- ئەرسەك II «ت ت د»: ئەرسەك ئىشلەر — ئەرسىرىگەن، بۇزۇق خوتۇن
- ئەرسىلەن «ئارسلان» غا قاراڭ
- ئەرسىگ «ئەت» باتۇر
- ئەرسىمەك «تۇر» ئەرسىرىمەك
- ئەرك I «ماي» ① كۈچ — قۇدرەت؛ ② ئەركىنلىك، ئىختىيارلىق؛ ③ «تۇر» قۇۋۋەت، قۇدرەت، كۈچ
- ئەرك II «ت ت د» ئەرك، سەلتەنەت، ئۆز بەگ — ئۆز خانلىق
- ئەركەچ «ت ت د» ئەركەچ (بىر ياشلىق تېكە)، «ت تىب» ئەركەك ئۆچكە، تېكە
- ئەركەك ئەر
- ئەركەن «ت ت د» ئىكەن: ئول كەلۈر ئەركەن — ئۇ كېلىۋاتقانىكەن.
- ئەرك تۈرۈك «ماي» كۈچ — قۇۋۋەت
- ئەركىسىز كۈچسىز
- ئەركىسىنتۈرمەك «تۇر» ھوقۇقىنى ئىشلەتمەك
- ئەركىسىنمەك «تۇر» كۈچلەنمەك
- ئەركىلىگ I ① «تۇر» كۈچلۈك، قۇدرەتلىك؛ ② «ئال» ھۆكۈمدار
- ئەركىلىگ II زۆھرە يۇلتۇزى
- ئەركىلىگ قان «تۇر» دوزاخ خانى
- ئەركىلىگەن ئەركىسىز ① ئىزدىمەسلىك؛ ② ئارزۇيغا يېتەلمەسلىك
- ئەركى I «ت ت د» شۈبھە، گۇماننى بىلدۈرىدىغان ياردەم
- چى سۆز: ئول كەلىرمۇ ئەركى — ئۇ كېلەرمىكىن؟
- ئەركى II «تۇر» ① ئارتۇق؛ ② ياخشى؛ ③ بەلكى

ئەركىمچە	ئارزۇيۇمچە، تىلىكىمچە
ئەركىنى	[«ق ب»] چوڭى، يۇرت باشلىقى: ئىلى ئەركىنى — ئىلى رايونىنىڭ چوڭى، يۇرت باشلىقى
ئەرگۈ I	[«تۈر»] ئۆي؛ ئايۋان
ئەرگۈ II	[«قۇج»] كۈچ - قۇۋۋەتلىك
ئەرگۈرمەك	[«ت ت د»] ئېرىتمەك: ئول ياغ ئەرگۈردى — ئۇ ياغ ئېرىتتى
ئەرگۈز	[«ت ت د»] ئەگىز: ئەرگۈز سۇۋ - ئەگىز سۈيى (ئەتە)
	يازدا قار ۋە مۇزلارنىڭ ئېرىشىدىن ھاسىل بولغان (سۇ)
ئەرگۈزمەك	ئېرىتمەك
ئەرگۈسمەك	«ئەرگۈزمەك» كە قاراڭ
ئەرگۈلۈك	ئۆي - ماكانلىق
ئەرگەك I	[«ماي»] بارماق (قولنىڭ بارمىقى)
ئەرگەك II	[«ت ت د»] «ئەرنەك» كە قاراڭ
ئەرگەن	[«ت ت د»] بويتاق: ئەرگەن ئەر — بويتاق، ئەر
ئەرلى	[«قۇج»] ئەرلىك
ئەرلىك	[«ت ت د»] مەردلىك
ئەرمەك I	[«ئال»] ① بولماق، بارلىققا كەلمەك، تېپىلماق؛ ② مەۋجۇت بولغان؛ ③ ئېچىل بولماق
ئەرمەك II	[«تۈر»] مۇناسىۋەتلىك، ئائىت
ئەرمەكۈرمەك	«ئەرمەكۈرمەك» كە قاراڭ
ئەرمەگۈ I	[«ت ت د»] ئېرىنچەك، ھۇرۇن
ئەرمەگۈ II	[«تۈر»] بوشاڭ، بوش؛ پەرۋاسىزلىق
ئەرمەگۈرمەك	[«تۈر»] ئېرىنمەك: پەرۋاسىزلىق قىلماق؛ بوشىشىپ كەتمەك

ئەرنەك «ت ت د» [بارماق (قول، پۇتنىڭ بارمىقى)
ئەرۈر بارۇر «كۈل» [مۇستەقىل بولۇش، ئۆز - ئۆزىگە خوجا
بولۇش

ئەرۈش I «تۇر» [بەك، ناھايىتى؛ ھېسابسىز

ئەرۈش II «ت ت د» [ئېرىش

ئەرۈشمەك «ت ت د» [ئېرىمەك؛ ياغ ئەرۈشىدى — ياغ ئېرىدى.

ئەرۈش ئۆكۈش «چاس» [ئەرۈش ئۆكۈش] كە قاراڭ

ئەرۈش ئۆكۈش «ماي» [نۇرغۇن، كۆپ، جىق

ئەرۈك I «ت ت د» [تېرە ئاشلىغۇچ

ئەرۈك II «ت ت د» [شاپتۇل، ئۆرۈك ۋە قارىئۆرۈككە

ئوخشاش مېۋىلەرنىڭ ئومۇمىي نامى: تۈلۈگ

ئەرۈك — شاپتۇل؛ سارىغ ئەرۈك - ئۆرۈك؛ قارا

ئەرۈك — قارىئۆرۈك

ئەرۈك III «ت تىب» [ئۆرۈك

ئەرۈكلەمەك «ت ت د» [ئاشلىماق؛ ئول تەرى ئەرۈكلەدى — ئۇ

تېرە ئاشلىدى.

ئەرۈكلەنمەك «ت ت د» [مېۋىلىمەك، مېۋىلىك بولماق

ئەرۈكلۈك «ت ت د» [ئۆرۈكلۈك

ئەرۈۈز «ت ت د» [ئەرۈۈز (ئەرلەر ئىسمى)

ئەرىش «ئەۋرىش» كە قاراڭ

ئەرىك I «ت ت د» [ئەرىك نەك — ئېرىيدىغان نەرسە،

ياغ ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش ئېرىيدىغان نەرسە

ئەرىك II «ت ت د» [① يىمورغا، ئوپناق؛ ئەرىك يىلقى —

يورغا ئات؛ ② ئىشچان، يۈرەكلىك؛ ئەرىك ئەر —

ئىشچان، يۈرەكلىك ئادەم

ئەرىك II	① كۈچلۈك: ② ئىرادە
ئەرىكلى	مەۋجۇت بولغان؛ تېپىلغان
ئەرىگ	[«تۇر»] نەسىھەت
ئەرىگ بارىغ Δ	[«ماي»] يۈرۈش - تۇرۇش
ئەرىگلىمەك	[«تۇر»] نەسىھەت قىلماق
ئەرىلمەك	«ئەۋرىلمەك» كە قاراڭ
ئەرىن	[«ئۇت»] كالىپۇك، لەۋ
ئەرىنچ I	[«ت ت د»] ئېھتىمال، بەلكى
ئەرىنچ II	① مۇتلەق؛ ② ئوچۇق
ئەرىنمەك	[«ت ت د»] ئېرىنمەك
ئەرىۋادى	[«سان. «تۇر»] «ئىراۋادى ~ ئىرىۋادى» غا قاراڭ
ئەزە	[«ئوغ. «ت ت د»] «ئەگە» گە قاراڭ
ئەزەرگەن	[«ت ت د»] ئىزلىگەن؛ ئىزلەشكە ئادەتلەنگەن
ئەزەرلەمەك	[«ت ت د»] ئېگەرلىمەك
ئەزەرلىك	[«ت ت د»] ئۈستىگە ئېگەر قويۇلىدىغان ياغاچ
ئەزتۈرمەك	[«ت ت د»] تىلدۇرماق
ئەزرۇئا	ئىلاھنىڭ ئىسمى
ئەزگۈ	[«ت ت د»، «ق ب»] ياخشى، چىرايلىق
ئەزگۈلۈك	[«ق ب»] ياخشىلىق
ئەزلەتمەك	[«ت ت د»] ئىزغا سالدۇرماق، تۈزەتمەك
ئەزلەلمەك	[«ت ت د»] ياخشىلانماق
ئەزلەنمەك	[«ت ت د»] ئەتىۋارلانماق، ئەتىۋارلاشماق، ياخشىلانماق

ئەزلىگ	«ت ت د» پايدىلىق؛ پايدىلىنىدىغان؛ ئەزلىگ
ئەزۈك	نەك — پايدىلىنىدىغان نەرسە؛ پايدىلىق نەرسە
ئەزۈكسەز	«قۇچ» يالغان، ساختا، خاتا
ئەزۈكسۈز	راست، توغرا، قۇسۇرسىز
ئەزۈكلەمەك	«ماي» سەممىي
ئەزىرمەك	يالغان سۆزلىمەك، ئالدىماق؛ خاتا قىلماق
ئەزىز	«ت ت د» ئايرىماق؛ تاللىماق
ئەزىزلىك	«ت ت د» ئېگىز؛ ئەزىز يىر — ئېگىز يەر؛ ئەزىز
ئەس	تاغ — ئېگىز تاغ
ئەسەن	«ت ت د» ئېگىزلىك، يۈكسەكلىك
ئەسەنگۈ	«ت ت د» گۆش، يەم (يىرتقۇچ ھايۋانلارغا كېسىپ بېرىلىدىغان)
ئەسەنگۈلۈك	«ماي» ① ئاسان؛ ② ئېسەن؛ «قۇچ» ساق -
ئەسەنلەمەك	سالامەت، ئامان - ئېسەن؛ تىنچ، تىنچلىق؛
ئەسەنگۈلۈك	③ ئوڭۇشلۇق؛ «ت ت ب» راۋان
ئەسەنلەمەك	«ماي» ئامان - ئېسەن
ئەستەمەك	«قۇچ» ساق، ساغلام
ئەستۈپ	ئەسەنگۈ بىتىگ سالام خەت، ساقلىق بەلگىسى
	ئەسەنگۈلەمەك سالامەتلىك تىلىمەك؛ ھالىدىن خەۋەر ئالماق
	ئەسەنگۈلۈك ئامانلىق، سالامەتلىك، ئامان - ئېسەنلىك
	«ت ت د» ئېسەنلەشمەك، ھال - ئەھۋال
	سوراشماق
	«ئىستەمەك» كە قاراڭ
	«ئال» گۈمبەز

ئەسرۈك	[«ت ت د»] مەست
ئەسرى	[«ئىك»] بىرخىل كېسەللىك؛ داغ، داغلىق
ئەسرىنگۈ	رەڭلىك
ئەسسز I	[«ت ت د»] ئىست (ئېچىنىش، ئەپسۇسلىنىشنى بىلدۈرىدىغان سۆز)
ئەسسز II	بىچارە؛ روھسىز
ئەسكۈ	[«ت ت د»] ئۆتكەمە
ئەسكى	[«ت ت د»] ئەسكى، كونا
ئەسكىرمەك	كونىرماق
ئەسكىمەك	[«تۇر»] كونىرماق
ئەسسىمەك	[«ت ت د»] ① چىقماق: ئەسنى ئەسدى — شامال چىقتى؛ ② سۇرۇماق: تارىخ ئەسدى — بۇغداي سۇرۇدى.
ئەسنە I	[«ئىر»] ① روھسىز، مەيۈس، كەيپىسز؛ ② نەپىس، كۆركەم
ئەسنە II	[«ت ت د»] شامال چىقىش
ئەسۈر	[«ت تىب»] مەست
ئەسۈرمەك	مەست بولماق، خۇدنى يوقاتماق
ئەسنەگەنچىسىز	[«تۇر»] مەرد، كەڭ قوللۇق؛ سېخى
ئەستىمەك	[«ت ت د»] سوزدۇرماق
ئەسىچ	كورا؛ قازان
ئەسىد	[«تۇن»] ئاڭلاش
ئەسىركەمەك	[«ت ت د»] ئېسىركىمەك؛ ئېچىنماق
ئەسىرمەك	[«ئەسۈرمەك»] كە قاراڭ

ئەسىزگەمەك	«ئىسرگەمەك» كە قاراڭ
ئەسىزلىك	[«ت ت د»] ياۋايىلىق
ئەسىشمەك	[«ت ت د»] تارتىشماق: يىپ ئەسىشمەك — ئارغام چا تارتىشماق
ئەسىن	[«ت ت د»] سەلىكىن، يۇمشاق شامال؛ شامال؛ بوران
ئەش I	[«ت ت د»، «ق ب»] ئەش، ھەممىراھ، يولداش، دوست — بۇرادەر
ئەش II	[«ئ ر»] يول يۈرمەك، يول باسماق
ئەشەك	[«ئۇت»] «ئەشكەك» كە قاراڭ
ئەشتىلمەك I	[«ت ت د»] ئىشتىلمەك، ئاڭلانماق
ئەشتىلمەك II	[«قۇج»] ئاڭلىتىلماق
ئەشرىنگۈ	مەزىزلىك، پۇراقلىق
ئەشكەك	[«ئال»] ئېشەك
ئەشكەك تۈزى	[«ت ت ب»] بىرخىل ئۆسۈملۈك
ئەشكۈرتى	[«ت ت د»] گۈللۈك يىپەك رەخت
ئەشكىن	[«ت ت د»]: ① ئەشكىن توپراق — ئېقىپ كەلگەن قۇم — توپا؛ ② يىراق يول
ئەشگەك	[«ت ت د»] ئېشەك
ئەشۈك	[«ت ت د»] ① يىپىنچا؛ يۆگەك؛ ② كۆشەك؛ يوبۇق
ئەشۈكلىك	[«ت ت د»]: ئەشۈكلىك بارچىسىن — يىپىنچا تەييارلىنىدىغان تاۋار
ئەشۈلمەك	[«ت ت د»] يىپىلماق
ئەشى	[«ئۇت»] «ئىشى» گە قاراڭ

ئەشتتۇرمەك	[«ئوت»] ئاڭلاتتۇرماق
ئەشتىمەك	[«ئال»] ئاڭلىماق، ئىشتىمەك
ئەشتىمەگلىگ	ئاڭلىماقلىق
ئەشىچ	قازان؛ «ئىشىچ» كە قاراڭ
ئەشىدۈت	[«تۇر»] ئاڭلات
ئەشىدىلمەك	[«تۇر»] ئاڭلىتىلماق
ئەشىكىلىك	[«ت ت د»] ئىشىكىلىك؛ ئەشىكىلىك يىغاچ — ئىشىكىلىك ياغاچ، ئىشىك ۋە بوسۇغا قىلىنىدىغان ياغاچ
ئەشىلگەن	[«ت ت د»] ① ئېشىلىدىغان، سوزۇلىدىغان؛ ② چېچىلىپلا تۇرىدىغان
ئەشلىمەك	[«ت ت د»] چېچىلماق؛ قۇم ئەشىلدى — قۇم چېچىلدى.
ئەشپەك	[«ت ت د»] «ئەشگەك» كە قاراڭ
ئەكە I	[«كۈل»] ئاچا، ھەدە
ئەكە II	[«تۇر»] ئۇكا؛ سىڭىل
ئەكەك	[«ت ت د»]: ئەكەك ئىشلەر — بۇزۇق خوتۇن
ئەكەكەلمەك	[«ت ت د»] تىللىماق
ئەكەكلىك	[«ت ت د»] خوتۇننىڭ يۈزسىزلىكى، ئارسىزلىقى
ئەكسۈتمەك	[«تۇر»] ئۆكسۈتمەك، ئازايتماق
ئەكسۈك	[«ت ت د»] ئۆكسۈك، كەمتۈك؛ [«ئال»] ئاز، كەم
ئەكسۈكسۈز	[«ماي»] كەم — كۈتسىز؛ [«ئال»] تولۇق، يېتەرلىك
ئەكسۈكلۈگ	ئۆكسۈكلۈك، ئاز، كەم

- ئەكسۇمەك [«تۇر»] ئەگسۇمەك كە قاراڭ
ئەكسۇمەك [«ئۇت»] ئازايتماق، ئۆكسۇتەك
ئەكسۇبى [«ئاكسۇبى»] غا قاراڭ
ئەكسۇك [«ت ت د»] ئاچچىق - چۈچۈك، ئاچچىق - چۈچۈك
نەرسە
ئەكسۇك I [«ت ت د»] ئەكسۇك، تېرىماق: ئول تارىغ ئەكسۇك —
ئۇ ئاشلىق تېرىدى.
ئەكسۇك II [«ئۇت»] چاچماق
ئەكسۇ I بوغۇم
ئەكسۇ II [«ئۇت»، «مان»] ئىككى، جۈپ
ئەكسۇ [«قۇج»] «ئىكى» گە قاراڭ
ئەكسۇ ئۆسۈملۈك، چۆپ
ئەكسۇتەك [«ئال»] ۋارقىرىماق، ئىكسۇماق
ئەكسۇ [«ت ت د»]: بىر ئەكسۇ يىر — بىر قىيىمدا
تېرىلىپ بولىدىغان يەر.
ئەكسۇ I [«ت ھ»] ① زىرائەت؛ ② ئۇرۇق؛ ئاشلىق، دان
ئەكسۇ II <ئۇغ. «ت ت د»] ئېكىنلىك
ئەكسۇتى [«قۇج»] ئىككىنچى، باشقا
ئەكسۇ [«ئەت»] ئېگىش
ئەكسۇ I [«ت ت د»] ئېگىچە، ئاچا، ھەدە
ئەكسۇ II [«ت ت د»] «ئەچە» گە قاراڭ
ئەكسۇ [«ت ت د»] توي كېچىسى كېلىن بىلەن بىرلىكتە
ئەۋەتىلىدىغان خىزمەتچى خوتۇن، يەڭگە
ئەكسۇتىلىك [«ت ت د»] كېلىن، ئەكسۇتىلىك قارا باش —

نىكاھ كېچىسى كېلىن بىلەن بىللە ئەۋەتىلىدىغان

دېدەك

ئەگەچ [«ت ت د»] قىزچاقلارنى ئەركىنلىتىش ئۈچۈن

ئىشلىتىلىدىغان سۆز

ئەگەرمەك «ئەگەرمەك» كە قاراڭ

ئەگدۈ [«تۇر»] ئەگرى پىچاق

ئەگدى [«ت ت د»] قۇشخانا، گوداڭ

ئەگدىش [«ئۇت»] «ئىدىش» قا قاراڭ

ئەگدىلەتمەك [«ئۇت»] ئۆستۈرمەك، چوڭ قىلماق

ئەگرى [«تۇر»] قىڭغىر

ئەگرىتەبى [«تۇن»] قىممەتلىك ئېگەر

ئەگرىش [«ت ت د»] ئايلىنىش، ئەگىش

ئەگرىك I [«تۇر»] قاينام

ئەگرىك II [«ت ت د»] ئېگىرىلگەن يىپ

ئەگرىلمەك ① ئەگمەك؛ ② ئېگىلمەك

ئەگىرم [«ت ت د»] سۇ يىغىلىدىغان يەر، ئەۋرەز

ئەگىسۈك [«تۇر»] ئۆكۈسۈك، كەمچىل، ئاز

ئەگىسۈكسۈز تولۇق، يېتەرلىك

ئەگىسۈمەك [«تۇر»] ئازايماق، كەمەيمەك

ئەگىلەشمەك [«ت ت د»] ① چەيلەشمەك؛ ② ئاتلانماق

ئەگمەك ئەگمەك، ئېگىش

ئەگىنىكىش [«چاس»] خاس ئىسىم

ئەگۈركەن [«ت ت د»] بىرخىل ئۆسۈملۈك

ئەگىت [«ت ت د»] داغ چۈشۈشتىن ياكى كۆز تېگىشتىن

- ساقلىنىش ئۈچۈن، بالىلارنىڭ يۈزىگە سۈرتۈلۈپ
 دىغان بىر خىل دورا
- ئەگىدەك [«ئۇت»] يۈكسەلدۈرمەك
- ئەگىر I [«كۈل»، «ئەت»] ① يۆگىمەك، ئورىماق؛ ② قور-
 شىماق؛ ③ ياخشى كۆرمەك
- ئەگىر II [«ت ت د»] ئېگىر (بىرخىل دورا ئۆسۈملۈك)
 ئەگىرىمەك [«ئال»] چۆرىمەك؛ قورشىماق
- ئەگىرگۈ تەرجىمان
- ئەگىرمەك [«تۈر»] ① ئۆرۈمەك، تەرجىمە قىلماق؛ ② قور-
 شىماق؛ ③ «ئەگىرمەك» كە قاراڭ
- ئەگىش [«ت ت د»] ئەگۈش، داشقال (مەدەنىلەرنى ئېرىت-
 كەندە قېپقالغان چىقىرىندا)
- ئەگىلگەن [«ت ت د»] ئېگىلىپلا تۇرىدىغان
- ئەگىم «ئەگىم» گە قاراڭ
- ئەگىن I [«ت ت د»] ① دۈمبە، غول، دولما؛ ② ئېنى بىر
 يېرىم غېرىچ، بويى تۆت گەزلىك بىرخىل بۆز
- ئەگىن II [«تۈر»] ① مۇرە؛ ② «ئەگىن» گە قاراڭ
- ئەگىن III [«ئۇر»] تورۇس، ئۆگزە
- ئەڭ I [«ت ت د»] ئەڭ، مەڭىز، ئېڭەك: قىزىل ئەڭ —
 قىزىل مەڭىز؛ ئەڭ ساچ — ئېڭەكتىكى چاچ
- ئەڭ II [«ئال»] ① ئوۋ؛ ② ئەن، كەڭلىك
- ئەڭ III [«ماي»] يەلكە، مۇرە
- ئەڭەك [«ت ت د»] ① ئېڭەك (ئېغىزنىڭ ئىككى يېنىدىكى
 زاتاق)؛ ② خوتۇنلارنىڭ پۈركەنجىسىنىڭ بوغۇچى

«ت ت د» [ھاڭ - تاڭ قالدۇرماق]	ئەڭتۈرمەك
«ت ت د» [ئەندىز (يەردىن قېزىۋېلىنىپ ئاتنىڭ قورساق ئاغرىقىغادورا قىلىنىدىغان بىرخىل يىلتىز) ئەركەك] كە قاراڭ	ئەڭدۈز
«تۇر» [ئېگىلمەك]	ئەڭرەك
«ت ت د» [ئەڭلىك (خوتۇنلار مەڭزىگە سۈرتىدىغان ئاچ قىزىل بوياق)]	ئەڭگىلىمەك
«ت ت د» [ئەڭلىك (خوتۇنلار مەڭزىگە سۈرتىدىغان ئاچ قىزىل بوياق)]	ئەڭلىك
«تۇر» [ئېگىلمەك]	ئەڭمەك
«ماي» [ئەگمەك، پۈكمەك]	ئەڭىت
«ماي» [ئېگىپ، پۈكۈپ]	ئەڭىتە
«ماي» [پۈكمىگەن]	ئەڭىتمەدۈك
«تۇر» [ئەڭدۈرتمەك]	ئەڭىتمەك
«تۇر» [ئىز قوغلىماق، ئەگەشمەك]	ئەڭىرمەك
قىسىم، پارچە، بۆلەك	ئەڭىم
مۈرە	ئەڭىن
«ت ت د» [① ئەل، مەملىكەت؛ ② ئوچۇقچىلىق، بوشلۇق؛ ③ ئات: ئەل باشى — ئات باقار، ئات باققۇچى؛ ④ يارىشىش: ئىككى بەگ بىرلە ئەل بولدى — ئىككى بەگ بىر — بىرى بىلەن ياراشتى؛ ⑤ پەس، ئەسكى: ئەل كىشى — پەس ئادەم، ئەسكى ئادەم؛ ⑥ ئەل قۇش — تاز قارا «ئۇت» [«ئىل» گە قاراڭ]	ئەل I
«ماي» [① مەرد، باتۇر؛ ② قىيىن، تەس؛ ③ «ئال» [«ئالپ» قا قاراڭ]	ئەل II

- ئەلپ ئاتىم Δ قەھرىمان، باتۇر
- ئەلپ ئەمگەك [«ماي»] ناھايىتى مۇشكۈل
- ئەلپتە ئەلپ [«ماي»] ناھايىتى تەس، ئىنتايىن مۇشكۈل
- ئەلت [«تۇن»] ئەۋەتىش
- ئەلچى [«ت ھ»] ① خاس ئىسىم؛ ② «ئەلچى» غا قاراڭ
- ئەلدەرى [«ت ت د»] «ئەلرى» گە قاراڭ
- ئەلرى [«ت ت د»] ئوغلاق تېرىسى
- ئەلسىر [«كۈل»] دۆلەتنى يوقىتىش؛ دۆلەتسىز
- ئەلگە بۇلاق [«ت ت د»] ئەلگە بۇلاق (قەبىلە نامى)
- ئەل گۈن [«ئو»] خەلق، قەبىلە
- ئەلگە [«ت تىب»] غەلۇر، ئەلگەك
- ئەلگەمەك I [«ت ت د»] تاسقىماق
- ئەلگەمەك II سىقىلىپ كىرمەك
- ئەلمەك [«ئال»] يېقىنلاشماق
- ئەلۈك [«ت ت د»] مەسخىرە، ھەزىل
- ئەلۈكلەمەك [«ت ت د»] زاڭلىق قىلماق، مەسخىرە قىلماق
- ئەلىتمەك [«قۇج»] يەتكۈزمەك؛ ئەكەتمەك
- ئەلىك I [«ماي»] قول، ئىلىك
- ئەلىك II [«ئەت»] بىر خىل ئۆسۈملۈك
- ئەلىكىلىك [«ت ت د»] پەلەي، قولقاپ
- ئەلىگ [«تۇر»] ① ئەللىك (سان)؛ ② قول
- ئەلىگچى ئەر ئەمەلدار
- ئەم I <ئوغ — قىپ. «ت ت د» ① ئەم، داۋا؛
- ② ئەم، ئاياللارنىڭ جىنسىي ئەزاسى

ئەم II	«ماي» [داۋا؛ رېسېپ]
ئەم III	«ئال»، «تۇر» [دورا]
ئەمەت	[>ئوغ. - «ت ت د»] «ئەۋەت» كە قاراڭ
ئەمەرى	«ئامارى» غا قاراڭ
ئەمەك	ئەمەك، شورىماق
ئەمەرمەك	قورۇلماق، يىغىلماق، پوپلانماق
ئەمتى	ھازىر، ئەمدى؛ «ئامتى» غا قاراڭ
ئەمچى	[«ت ت د»] داۋالغۇچى؛ «ماي» [تېۋىپ؛ دوختۇر]
ئەمچىن	[«تۇر»] «ئەمچى» گە قاراڭ
ئەمراق	«ئامراق» قا قاراڭ
ئەمراقلىغ	«ئامراقلىغ» قا قاراڭ
ئەمرىل	«ماي» [تۈزۈلمەك؛ پەسەيمەك]
ئەمرىمەك	[«ت ت د»] قىچىقلىماق
ئەمسەمەك	[«ت ت د»] ئەمگۈسى كەلمەك
ئەمسىز	دورسىز، داۋاسىز
ئەمسىمەك	ئەمەك
ئەمشەن	[«ت ت د»] جۇڭا قىلىنىدىغان تېرە
ئەمكەك	«ئەمگەك» كە قاراڭ
ئەمگەت	«ماي» [قىيىنماق، ئازابلىماق]
ئەمگەتمەك	[«ئال»] ئەزمەك، قىيىنماق، ئازابلىماق
ئەمگەتمەكسىز	ئەزمەي، قىيىنماي
ئەمگەدمەك	«ئەمگەتمەك» كە قاراڭ
ئەمگەك	[«ت ت د»] جاپا - مۇشەققەت؛ [«ئال»] ئازاب، مۇشكۈل؛ «ماي» [ئازاب - ئوقۇبەت؛ قىيىن - قىستاق]

ئەمگەك تولغاق [«ماي»] جاپا - مۇشەققەت	
ئەمگەكسىز [«تۇر»، «ئال»] راھەت، قايغۇسىز	
ئەمگەكلىگ [«ئال»، «تۇر»] جاپالىق، قايغۇلۇق، مۇشكۈللۈك	
ئەمگەن [«ماي»، «ش ت»] ئازابلانماق	
ئەمگەنمەك [«ئال»، «تۇر»] جاپا چەكمەك، زۇلۇم تارتىماق	
ئەملە [«ماي»] داۋالماق	
ئەملەلمەك [«ت ت د»] داۋالانماق	
ئەملەمەك [«ت ت د»] داۋالماق	
ئەمۈك [«ماي»] ئەركە	
ئەم ئۈرۈن [«ماي»] دورا - دەرمان	
ئەمۈزمەك [«ت ت د»] ئەمگۈزمەك، ئېمىتمەك	
ئەمىتمەك ئېگىلمەك	
ئەمىر [«ت ت د»] تۈتەك، تۇمان	
ئەمىر تەغۇرماق تىنچلاندۇرماق، «ئامىر تەغۇرماق» قا قاراڭ	
ئەمىزدەك ئېمىتمەك	
ئەمىك [«ت ت د»] ① ئېمىك، ئەمچەك؛ ② يىللىق، ھارا - رىتى يۇقىرى بولمىغان؛ ئەمىك كۈن - يىللىق كۈن	
ئەمىكلىگ [«ت ت د»]: ئەمىكلىگ ئىشلەر - ئېمىكلىك خوتۇن، بالا ئېمىتىدىغان خوتۇن	
ئەمىگ [«ئال»] ئەمچەك	
ئەنەتكەك [«ماي»، «ش ت»] ھىندىستان	
ئەنەتكەكچە ھىندىچە	
ئەنەتكەك «ئەنەتكەك» كە قاراڭ	

ئەنچىگۈ	[تۇر] تىنچ، تىنچلىق
ئەندەك	[>ئوغ. «ت ت د»] يۈز، بىر نەرسىنىڭ يۈزى
ئەندىك	[«ت ت د»]: ئەندىك ئەر — ئەندىكىپ تۇرىدىغان ئادەم، ئۆندەرىگەك ئادەم
ئەنكە بۇش	كۆك رەڭ؛ «ئانقا بۇش» قا قاراڭ
ئەنۈچ	[ت ت د] كۆزگە ئۆسكەن گۆش پەردە
ئەنۈك	[«ت ت د»] شىر بالىسى (سىرتلان، بۆرە ۋە ئىتتىڭ كۈچۈكلىرىمۇ «ئەنۈك» دېيىلىدۇ)؛ [«ئال»] ھايۋان بالىسى
ئەنۈكلەمەك	[«ت ت د»، «ئال»] كۈچۈكلىمەك، تۇغماق (ھايۋانلارغا قارىتىلغان)
ئەنۈكلۈگ	[«ت ت د»]: ئەنۈكلۈگ ئارىسلان — بالىلىق ئارىسلان (شىر)
ئەنۈگ	[«ت ت د»] «ئەنۈك» كە قاراڭ
ئەۋ I	[«ماي»] ئۆي؛ چېدىر
ئەۋ II	[«ت ت د»] چاپسان، تېز
ئەۋەت	[«ت ت د»] ھەئە، خوش، توغرا، شۇنداق، ماقۇل دېگەن مەنىلەردە ئىشلىتىلىدىغان سۆز
ئەۋەك	[«ت ت د»] ① ئالدىراڭغۇ؛ ئەۋەك ئەر — ئالدىراڭغۇ ئادەم؛ ② شاللاق
ئەۋەكلىك	[«ت ت د»] ئالدىراڭغۇلۇق
ئەۋبارىق△	[«ماي»] ئۆي بىساتى، ئۆيۈۋاق
ئەۋچى	ئايال كىشى، ئايال؛ ئۆي ئىچى
ئەۋدىلمەك	[«ت ت د»] جۇغلانماق، پىغىلماق

- ئەۋدىمەك [«ت ت د»] دۆۋلىمەك، يىغماق؛ تەرەمەك
ئەۋرۈلمەك [«ت ت د»] ئۆرۈلمەك، يانسماق، بۇرۇلماق
ئەۋرىش [«تۇر»] ① (سەيلە) قىلماق؛ ② ھال - ئەھۋال؛
③ ھەرىكەت
- ئەۋرىشمەك بىرەر ئىش بىلەن مەشغۇل بولماق
ئەۋرىك [«تۇر»] ① قوپال؛ دۆت، نادان؛ ② بەختسىز
ئەۋرىگ [«تۇر»] «ئەۋرىك» كە قاراڭ
ئەۋرىمىش △ [«ماي»] تەرجىمە قىلغان
ئەۋرىل [«ماي»] ئۆرۈلمەك، يۆگەلمەك
ئەۋرىلمە دۈك △ [«ماي»] ئايلانمىغان، يۆگەلمىگەن
ئەۋرىلمەك [«ئال»] ئۆرۈلمەك، ئايلانماق
ئەۋرىلمەمەك قىلىنماق؛ ئايلاندۇرۇلماق
ئەۋرىلمىش △ [«ماي»] بۇدۇر
ئەۋرىلىنچىسىز [«تۇر»] ساغلام، مۇستەھكەم
ئەۋشۈك [«ت ت د»] چاپلاشقاق كېسەل
ئەۋلەن [«ت ت د»] ئۆيلەنمەك، ئۆيلۈك بولماق
ئەۋلۈك [«ت ت د»] ئايال كىشى، ئايال، خوتۇن
ئەۋلىك [«ت ت د»] خوجايىن
ئەۋمەك [«ت ت د»] ئولاشماق، توپلانماق؛ كۆرۈنچكە
كىشى ئەۋدى — تاماشا كۆرۈشكە كىشى توپلاندى.
ئەۋۈرگەن تەۋۈرگەن [«ت ت د»] ئۆرۈپ - چۆرۈپلا تۇرىدىغان
ئەۋۈرمەك [«ت ت د»] ① قايتۇرماق؛ ئول مەنى يولدىن ئەۋۈر-
دى — ئۇ مېنى يولدىن قايتۇردى؛ ② ئىشلىمەك
[«ت تىب»] ئەش، بالا ھەمراھى ئەۋى

ئەۋىت	[«ئال»] باسماق، سىقماق
ئەۋىر I	[«ئەت»] ئايلىنىش
ئەۋىر II	① دائىرە؛ ② مۇھىت
ئەۋىر III	[«ماي»] ئۆرىمەك، تەرجىمە قىلماق
ئەۋىر مەك	① ئايلانماق؛ ② ئۆرىمەك، تەرجىمە قىلماق
ئەۋىگىلىتۇن	[«تۇر»، «قۇچ»] ئىنجىل
ئەۋىن I	[«چاس»] بىر ئۈچۈم
ئەۋىن II	① دانە؛ ② ئادەت؛ ③ مېۋە
ئەۋىن III	[«ت ت د»] ئۈرەن، ئورۇق
ئەۋىنلىگ	ھامىلىدار، يوغان قۇرساق
ئەي	ھەي! (ئۇندەش سۆز)
ئەيەگۈ	يان، تەرەپ
ئەيلە	[«ئوغ. «ت ت د»] شۇنداق: ئەيلە قىلغىل — شۇنداق قىلغىن
ئەيمەن	خىجىل بولۇش، ئەيمىنىش
ئەيمەنچ	[«ت ت د»] قورقۇش؛ ئەيمىنىش
ئەيمەنمەك	[«تۇر»] ئەيمەنمەك، خىجىل بولماق
ئەيىن	[«تۇر»] مۇشۇنداق

ب

با	«تۇن»، «ئىر» [باغلاش، چىگىش]
باتارس	«تۇر» [بارس] قا قاراڭ
بابا	«تۇر» [بوۋا، ئاتا]
باباگىر	«ئال» [باياگىر] غا قاراڭ
باباگىر	«باۋاگىر» غا قاراڭ
بات I	«ت ت د» [چۆكمەك، چۈشمەك، پاتماق]
بات II	تېز، چاپسان، دەرھال
باتاتۇ	پاختا
باتراق	«ت ت د» [بايراق]
باتساق Δ	«قۇچ» [پېتىش، چۆكۈش]
باتماق	«تۇر»، «قۇچ» [پاتماق]
باتمان	«ئۇت» [پاتمان (ئېغىرلىق ئۆلچىمى)]
باتمۇل	«ت ت د» [پىلىپىل]
باتۇت	ساقلاش؛ مۆكتۈرۈش
باتۇرماق	ساقلىماق؛ مۆكتۈرمەك
باتىر Δ	«ئۇت» [سۇيۇقلۇق ئۆلچىمى]
باتىغلىق Δ	«تۇر» [① يۇيۇنۇش ئۆيى، مۇنچا، ھاممام؛ ② ھاجەتخانا]

باتىق	△	[«ق ب»] چوڭقۇرلۇق، ئوي يەر
باتىلماق	△	[«تۇر»] پاتماق؛ كۆمۈلمەك
باتىم	△	[«كۈل»] ① چوڭقۇر؛ ② چۆكمەك
باچا I		[«قۇچ»] روزا تۇتماق
باچا II		[«قۇچ»] گۇناھ
باچاغ		[«تۇر»] پەرھىز؛ گۆشسىز تاماق يېيىش
باچاق		[«قۇچ»] «باچاغ» قا قاراڭ
باچاماق		[«تۇر»] «باچا I» گە قاراڭ
باچان		ئەرلەرنىڭ ئىسمى
باخشى		① ئۆگەتكۈچى، مۇئەللىم، ئۇستاز؛ ② دوختۇر، تېۋىپ
باخشىش		[«ئەت»] شەپقەت، ئىلتىپات؛ شەپقەتلىك
باد		[«ت ه»] ① سېغىنىش؛ ② «بات I» گە قاراڭ
بادرۇق		[«چاس»] بايراق
بادماق		[«تۇر»] ① «باتماق» قا قاراڭ؛ ② دېھقانچى
		لىق قىلماق؛ ③ [«قۇچ»] باغلىماق
بادمان		[«ت تىب»] «باتمان» غا قاراڭ
بادۇر I		① «باتىر» غا قاراڭ؛ ② «بادىر» غا قاراڭ
بادۇر II		[«ئۇت»] ئەرلەرنىڭ ئىسمى
بادىر △		[«ت تىب»، «ت ه»] ئېغىرلىق ئۆلچەم نامى؛ كەمچەن
باديان		بىر خىل دورا ئۆسۈملۈك
بار		[«ماي»] ماڭ، بار (بېرىشتمىكى بار)
بارا I		[«ت تىب»] بانان

بارا II	[«تۇر»] ① بىر خىل دورا؛ ② جىڭ
باراق	[ت ت د] يۇڭى پاختا يىغان ئوۋ ئىتى
بارام	«بارىم» غا قاراڭ
باراملىغ	«بارىملىغ» قا قاراڭ
بارامىت	[> سان. «ت ه»] چارە، ئامال
باراناس	[«ئىك»] يەر نامى
بارانى	[> سان. «تۇر»] بىر خىل يۇلتۇزنىڭ نامى
بارت	[«ت ت د»] كەمچەن (شاراب ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش سۇيۇق نەرسىلەرنى ئۆلچەيدىغان كەمچە)
بارتىماق	كىرىمەك
بارتۇ	[«ت ت د»] كەمزۇل، قىسقا پەلتو
بارتۇرماق	[«ت ت د»] بارغۇزماق، باردۇرماق
بارچا	[«تۇر»، «ئال»] ھەممىسى، پۈتۈنلەي
بارچا تورمىش	△ [«ئۇت»] ئەرلەرنىڭ ئىسمى
بارچا توغمىش	△ [«ئۇت»] ئەرلەرنىڭ ئىسمى
بارچا توپىن	△ [«ئۇت»] ئەرلەرنىڭ ئىسمى
بارچىن △	[«ت ت د»] بىر خىل يىپەك رەخت، تاۋار
بارخاسۇۋادى	[> سان. «تۇر»] بىر خىل يۇلتۇز
بارداچى △	[«ماي»] ماڭغۇچى؛ بارغۇچى
بارز	«بارىس» قا قاراڭ
بارىس	[«ت ت د»] ① يولۋاس؛ ② قاپارتقۇ (پاشا چىقىشتىن ياكى يەل تېشىشتىن پەيدا بولغان ئىششىق)
بارساغان	[«ت ت د»] يەر نامى

- بارغان «ت ت د» مېرسىن (ئاس) دەرىخىنىڭ مېۋىسى
 بارق «قۇچ» ① ئۆي - ئىمارەت، قۇرۇلۇش؛ قۇرۇلۇش
 مەيدانى؛ ② «كۈل» مال - مۈلۈك
 يەر نامى
 بارقان «بۇرقۇ» غا قاراڭ
 بارقۇ
 بارلىغ Δ «ت ت د» قولىدا بار، باي: بارلىغ ئەر —
 قولىدا بار ئادەم، باي ئادەم
 بارناس > سان. قەدىمكى شەھەر ئىسمى
 بارۇ «قۇچ» يېقىن ئەتراپ
 بارىخ I Δ ① كەتمەك؛ ② سەپەر؛ ③ «ت ت د» بېر —
 ۋەرمەك؛ ئول بارىغ باردى — ئۇ ھېچنېمىگە
 قارىماي بېرىۋەردى؛ ④ «تۇر» يايلاق (پىيادە)
 مېڭىش
 بارىخ II Δ «ت ت د» سېسىق نەرسە: ساسىغ بارىغ —
 سېسىق، بىخسىغان
 بارىغسا Δ «ئىك» مېڭىش؛ مېڭىشنى ئويلاش، ماڭماقچى
 بولۇش
 بارىغساماق Δ ئارزۇ قىلماق؛ كەتمەك
 بارىغساماق Δ «ت ت د» بارغۇسى كەلمەك
 بارىق Δ «ت ت د» سايە؛ قارا توچكا
 بارىلماق Δ «تۇر» بەرمەك، بەرگۈسى كەلمەك
 بارىم Δ «كۈل»، «ئىك» مال - مۈلۈك، بايلىق، دۇنيا
 بارىمىسنىماق Δ «ت ت د» بارىدىغاندەك كۆرۈنمەك
 بارىملىغ Δ «ئال» «بارىم» غا قاراڭ

بارىنماق I Δ [«ت ت د»] بېرىۋاتقاندا كۆرۈنمەك، كېتىپ
بارغاندا كۆرۈنمەك

بارىنماق II Δ ئەركىنلىككە چىقماق؛ بوشانماق

باز I [«ئەت»] يەنە، قايتىدىن

باز II [«ت ت د»] يات، ئەجنەبىي

بازغان [«قۇچ»] باسقۇچى

بازقىلماق Δ [«كۈل»] تەسلىم قىلماق، بويسۇندۇرماق

باس [«قۇچ»] «باش» قا قاراڭ

باسا I [«ئال»] ① بۇنىڭدىن باشقا، يەنە؛ [«ت ت د»]

كېيىن: مەن ئاندا باسا كەلدىم — مەن ئۇنىڭ

دىن كېيىن كەلدىم؛ ② [«چاس»] ئارقا، كەينى

باسا II [«تۇن»] ياردەم

باسا باسا I [«ماي»] كەينى - كەينىدىن

باسا باسا II كۆپىيىش بىلەن

باسا تەمىر [«ئۇت»] ئەرلەرنىڭ ئىسمى

باسار [«ت ت د»] تاغ سامسقى

باسا كەزىكچە [«ماي»] رېتى بويىچە، چوڭ - كىچىكلىكى بويىچە

باسال [«ئەت»] سۇڭپىياز

باسبال [«ت ت د»] بىر قېتىم يىپ

باستىقماق Δ [«ت ت د»] بېسىلماق

باسدىقماق Δ «باستىقماق» قا قاراڭ

باسرۇق [«ت ت د»] باستۇرىدىغان نەرسە، باسرۇق

باسسىقماق Δ [«ت ت د»] بېسىقماق، بېسىلماق

باسغۇق تاغ جىنىسى؛ ساپ

- باسقۇق [«تۇر»] تاش پارچىسى
 باسگەك [«ئۇ تىب»] «بەزگەك» كە قاراڭ
 باسماق ① [«تۇر»] يايماق؛ ② [«ئال»] باسماق، يەڭمەك
 باسىمل △ [«ت ت د»] قەبىلە نامى
 باسۇ [«ت ت د»] گۈرزە، تۆمۈر توقماق
 باسۇت [«ت ت د»] ① ياردەمچى، يۆلگۈچى؛ كۆيۈن
 گۈچى؛ ② قوللاش، ياردەم قىلىش؛ ③ بوسۇت،
 ياردەم
 باسۇت تۇسۇت [«ماي»] ياردەم، مەدەت
 باسۇتچى △ [«تۇر»] ياردەمچى، قوغدىغۇچى
 باسۇر [«ت تىب»] باسۇرماق
 باستىتىم △ [«ق ب»] باستۇردۇم
 باستىماق △ [«ئال»] بېسىلماق، ئېزىلمەك
 باسىغ △ [«ت ت د»] كېچىسى قونىدىغان جاي، كېچىلىك
 قونالغۇ
 باسىغىسىز △ مەننەتسىز
 باسقى △ [«كۈل»] تاشلىماق
 باسىن △ ... باشچىلىقىدىكى ...
 باسىنتۇرماق △ [«قۇج»] باستۇرۇلماق
 باسىنچ △ [«تۇر»] بېسىم
 باسىنچىسىز - ئىيىنچىسىز △ [«ماي»] جەبىر - زۇلۇمسىز
 باسىنچىك [«ماي»] تەنتەك
 باسىنماق △ [«تۇر»] باسماق، ئەزمەك

باش	[«ت ت د»] ① باش؛ ② يارا، جاراهەت؛
	③ [«ئال»] ئەقىللىق؛ ④ [«تۇر»] بىرىنچى، ئاۋۋال
باشا	[«ئو»] غەلىبە، غەلىبە قىلىش
باشاد	باشلاش، باشلامچىلىق قىلىش
باشاغۇت	① ياخشى كۆرگەن؛ ② باشتا كەلگەن
باشاقتۇر	[«ئەت»] زىيان يەتكۈزمەك
باشاماق	يەڭمەك
باش بىتىگ	تەلخەت، ئادەم مەسلىسى ھەققىدە يېزىلغان
	قانۇنىي ھۆججەت
باشتار	[> ئار. «ت ت د»] ئوغاق
باشتىن △	ئالدى بىلەن
باشتىنقى △	[«ماي»] باشتىكى، دەسلەپكى، بىرىنچى
باشتىنكى △	[«ئال»] «باشتىنقى» غا قاراڭ
باشدىنقى △	«باشتىنقى» غا قاراڭ
باشقاق	[«ت ت د»] قازان سۆڭەك
باشغان	[«ت ت د»] ئېغىرلىقى ئەلىلىك - يۈز رىتىل
	كېلىدىغان بىر خىل چوڭ بېلىقنىڭ نامى
باشىل △	[«ت ت د»] ئالا باش
باشلا تاچى △	[«ئال»] باش بولغان، باشلىغان
باشلا داچى △	باشلامچى
باشلاغ	[«تۇر»] باشلىق
باشلاغلانماق	[«ت ت د»] ئۆز بېشىمچىلىق قىلماق، بويۇنتاۋ-
	لىق قىلماق

باشلاماق	[«ئال»] باشلىماق
باشلان	[«ت ت د»] باشلىنىش؛ باش ئالماق، باش چقارماق
باشلىغ △	[«ت ت د»] جاراهەتلىك
باشماق	[«ت ت د»] باشماق، كەش، پۇپۇچ
باشتاشى △	[«ت ھ»] تولۇق، مۇكەممەل
باشىق △	[«قۇج»] ناخشا
باغ	[«تۇر»] ① بىرغۇچ؛ ② يىپ؛ ③ قەبىلە، ئۇ-رۇق؛ ④ باغ
باغا I	ئەمەل نامى
باغا II	قارا پاقا
باغار	«باغىر» غا قاراڭ
باغارسۇق	[«چاس»] ئىچكى ئەزا
باغ بورلۇق	[«تۇر»] ئۇزۇملۇك
باغچا	[«ئۇت»] ① بوغچا؛ ② باغ
باغچۇغ	[«ماي»] زەنجىر
باغچى △	[«ئۇت»] باغۋەن
باغدا	[«ماي»] باداشقان قۇرماق، پۇتىنى ئالماشتۇرماق
باغرىن △	[«قۇج»] مەيدە بىلەن
باغلىغ △	① بوغچا؛ ② جىنايەتچى
باغنا	[«ت ت د»] ۋاخىنا، شوتا بالدىقى
باغىر I △	[«ت ت د»] بېغىر، جىگەر
باغىر II △	[«تۇر»] ① مەيدە؛ كۆكرەك؛ ② قورساق؛ ③ ئۇرۇق - تۇغقان؛ ④ بىر خىل دورا

- باغىرچاق △ [«ت ت د»] ئۇچۇلۇق
 باغىرداق △ [«ت ت د»] باغىرداق، لىپتىك
 باغىرساق △ [«قۇج»] ① ئۈچەي؛ ② ھېسداشلىق
 باغىرسۇق △ [«ت ت د»] ئۈچەي
 باغىرىن تۇش △ [«ماي»] يەر بېغىرلىماق
 باغىش I △ [«ت ت د»] بېغىش
 باغىش II △ [«ئۇر»] تانا، ئارغامچا، يىپ
 باغىشلاماق △ [«ت ت د»] بېغىشلىماق
 باق «باغ» قا قاراڭ
 باقا [«ت ت د»] پاقا
 باقار پۇل، «باقىر» غا قاراڭ
 باقان [«ت ت د»] بويۇن ھالقا، چەمبەر
 باقاناق [«تۇر»] نال (ئايغىنىڭ نالى)
 باقچان ئوي، خىيال
 باقىر [«قۇج»] «باقىر» غا قاراڭ
 باقىسى △ [«ت ھ»] ھەزرەت، تەقىسىر، ئۇستاز
 باقلان [«ت ت د»] پاقلان
 باقۇ [«ت ت د»] تۆپە، تۆپىلىك، دۆڭ؛ چوقتا
 باقۇرماق [«ت ت د»] باقتۇرماق، قاراتماق؛ قاراتقۇزماق
 باقى [«تۇر»] ① مىس؛ ② تارازا؛ ③ [«ئۇت»] پۇل
 باقىر △ [«ت ت د»] ① مىس؛ ② مىس ئاقچىنىڭ ئىسمى
 باقىر سوقىم △ [«ت ت د»] مىرىخ (مارس) يۇلتۇزىنىڭ نامى
 باقىرلان △ مىستىن ياسالغان
 باقىش △ [«ت ت د»] بېقىش، قاراش؛ بىر - بىرىگە قاراش

باقىغ Δ	«ت ت د» [بېقىش، قاراش، كۆرۈش]
بال	«ت ت د» [ھەسەل]
بالا	«ت ت د» [① قۇشنىڭ ۋە باشقا ھايۋانلارنىڭ بالىسى؛ ② مەدىكار؛ ياردەمچى]
بالاق	«قۇج» [«بالىق» قا قاراڭ]
بالتو	«قۇج» [پالتا]
بالتۇ	«بالتو» غا قاراڭ
بالتۇر	«ئال» [«بالتو» غا قاراڭ]
بالتىر Δ	«تۇر» [① قېيىن ئاچا؛ ② سىڭىل]
بالچىق Δ	«ت ت د» [سېغىز توپا]
بالدۇ	«ت ت د» [«بالتو» غا قاراڭ]
بالدىر Δ	«ت ت د» [① تۇمشۇق (تاغنىڭ بۇرۇنغا ئوخشاش ئۈسۈپ چىققان يېرى)؛ ② ئۆگەي؛ بالدىر ئوغۇل — ئۆگەي قىز]
بالدىز Δ	«ت ت د» [قېيىن سىڭىل، خوتۇننىڭ سىڭىلى باغلاقلىق]
بالۇ	
بالغ I Δ	«ت ت د» [ياردىدار؛ يارىلانغان]
بالغ II Δ	«بالىق» قا قاراڭ
بالغچا Δ	«ت ت د» [بېلىقتەك]
بالغىچى Δ	«تۇر» [«بالغىچى» غا قاراڭ]
بالىق I Δ	«ئال» [بېلىق]
بالىق II Δ	«ت ت د» [① شەھەر؛ قەلئە؛ ② سارلىق؛ لاي]
بالىق بەگى Δ	«ت ھ» [شەھەر بەگى]

- بالىقچى Δ بېلىقچى
 بالىقچىن Δ «ت ت د» [بېلىقئالغۇچ، بېلىقچى (قۇش)]
 بالىقلىغ Δ شەھەرلىك
 بالىگلاماق Δ قورقماق، چۆچۈمەك
 باماق I «ئال» [باغلىماق؛ «ئەت»] باغلانماق
 باماق II «ئەت» [يىپەك (شايى)]
 بان خەت تاختىسى
 باناراس «باراناس» قاراڭ
 بانزى Δ «ت ت د» [ئۇزۇلۇپ بولغاندىن كېيىن بېدىشتا قېپقالغان ئۇزۇم]
 بانماق «ت ت د» [باغلانماق؛ قوي بانىدى — قوي باغلاندى].
 بانىمىق بىر خىل كېسەللىك
 بانىت Δ «سان» تاتلىق سۇيۇقلۇق
 باۋاگر Δ «ئوت» ① ھايات؛ ② ئالەم
 باۋىشن Δ ۋارس، مىراسخور
 بايا «تۇر» ئالدى بىلەن، دەسلەپ
 بايات «ق ب» خۇدا، ئىگە
 باياغۇت «ماي» ① دۆلەتمەن، باي؛ ② بايلىق
 باياقۇت «ئال» «بىسايغۇت» قاراڭ
 باياقى Δ «ئال» ئابايىقى؛ ئاۋۋالقى
 باياگر «ئوت» «باۋاگر» غا قاراڭ
 باييارام «ماي» باي، دۆلەتمەن
 بايپاراملىغ Δ «ماي» باي - پاراۋان

باييايۇق	[«ت ت د»] يېقىملىق سايرايدىغان بىرخىل قۇش
بايىۋغا	[«ئۇت»] ئەرلەرنىڭ ئىسمى
بايتەمۇر	[«ئۇت»] ئەرلەرنىڭ ئىسمى
بايماق	باغلىماق، تاغماق
بايۇ	[«ت ت د»] ① باي بولۇش؛ ② مول
بايۇتماق	[«ت ت د»] بېيىنماق، باي قىلماق
بايىق Δ	[>ئوغ. «ت ت د»] راست؛ بايىق سۆز — راست سۆز
بايماق Δ	بېيىماق
بەتۈك	[«ئال»] «بەدۈك» كە قاراڭ
بەتۈمەك	[«تۇر»] چوڭايماق، زورايماق، يۈكسەلمەك
بەتسەسمەك	«بەدىزەتمەك» كە قاراڭ
بەچكەم	[«ت ت د»] بەلگە
بەد	[«ماي»] ھالسىزلىنماق؛ ئاجىزلىماق
بەدەل	[«ئەت»] يالغان
بەدرەم	[«ت ت د»] بايرام
بەدرۈن	ئەرلەرنىڭ ئىسمى
بەدۈتمەك	[«ت ت د»، «تۇر»] چوڭايتماق؛ ئول ئوغلىنىغ بەدۈتتى — ئۇ بالىسىنى چوڭ قىلدى.
بەدۈرمەك	[«ئۇت»] چوڭايتماق
بەدۈك	[«ت ت د»، «تۇر»] بۈيۈك، چوڭ
بەدۈكلە	[«ئو»] يوغىنىماق، ئۆسمەك
بەدۈكلەنتۈرمەك	[«قۇج»] يۈكسەلدۈرمەك
بەدۈمەك	چوڭايماق، زورايماق

بەدىز	رەسىم؛ بېزەك؛ [«كۈل»] نەقىش
بەدىزەتمەك	[«ئال»] بېزەتمەك، ياساتماق
بەدىزەدمەك	«بەدىزەتمەك» كە قاراڭ
بەدىزەنمەك	زىننەتلىمەك، بېزىمەك، ياساتماق
بەدىزەنمەك	ياساتماق، زىننەتلىنمەك
بەدىزچى	رەسىمچى؛ [«كۈل»] نەققاش
بەدىزمەك	بېزىمەك، ياساتماق
بەدىگ	[«ت ت د»] ئۇسۇل
بەر	[«ماي»] بەرمەك
بەرە	يول ئۆلچىمى
بەرت	[«ئىك»] بۇزۇش
بەرتەلىمەك	[«تۇر»] بۇزۇلماق؛ «بىرتەلىمەك» كە قاراڭ
بەرتەمەك	① [«ت ت د»] زەخمىلىمەك، زەخمىلەندۈرمەك؛ ② قىرماق؛ پارچىلىماق؛ بۇزماق
بەرتۈك	بۇزماق، نابۇت قىلماق
بەرتىنمەك	[«ت ت د»] زەخمىلەنمەك، زەدىلەنمەك؛ يارىلانماق
بەردىن	[«ت تىب»] يارىلانماق
بەردىنكى	[«قۇج»] جەنۇبتىكى
بەرك I	[«ت ت د»] بەك، چىڭ
بەرك II	[«تۇر»] كۈچلۈك، ساغلام
بەرك III	چەمبەر، دۈگىلەك
بەرك IV	[«تۇر»] ئورمان
بەركە I	[«ئو»] ناھايىتى
بەركە II	[«ئال»] «بەرگە» گە قاراڭ

بەركىسىز	ئاجىز، بوش، چۈرۈك
بەركىلىك	[«تۇر»] بەك، ساغلام، كۈچلۈك
بەركىرمەك	ساغلاملاشتۇرماق؛ پۇختىلىماق؛ چىڭلاتماق
بەرگە	[«ئال»] قامچا
بەرگەكمەك	[«ئال»] قامچىلىماق
بەرگۈ	[«تۇر»] «بەرگە» گە قاراڭ
بەرگۈرمەك	«بەلگۈرمەك» كە قاراڭ
بەرمەك	[«تۇر»] «بىرمەك» كە قاراڭ
بەردۈ I	[«ئال»] جەنۇب
بەردۈ II	[«ماي»] ... دىن تارتىپ، ... دىن بېرى
بەرىشتى	[«قۇچ»] پەرىشتە
بەرىك I	[«ئو»] مۇستەھكەم؛ ساغلام
بەرىك II	[«كۈل»] كۈچەيمەك
بەرىيە	[«تۇن»] ① جەنۇب؛ ② ئوڭ تەرەپ
بەز	بەز؛ قاپارتما
بەزەك	[«ت ت د»] بېزەك، زىننەت، نەقىش
بەزەكلىك	[«ق ش»] بېزەكلىك يەر
بەزەمەك	بېزىمەك، ياسىماق
بەزىرەم	[«ت ت د»] بايرام (كىشىلەر ئارىسىدىكى شاد - خۇراملىق، ئويۇن - تاماشا)
بەزگەك	[«ت قىب»] بەزگەك
بەزىمەك	[«ت ت د»] بەزگەك تۇتماق، تىتىرىمەك؛ ئەر تۇم -
	لىغىدىن بەزدى — ئادەم سوغۇقتىن (بەزگەكتەك)
	تىتىرىدى.

بەزىتمەك	«ت ت د» [تتترەتمەك]
بەزىك	«ت ت د» [بەزىگەك، تتترەك]
بەزىنچ	«ت ت د» [يۇمغاق (يىپەك يىپاكى پاختا يىپ كاللىكى)
بەشەك	ھۈرمەتلىك
بەش قىرىق Δ	«ماي» [ئوتتۇز بەش]
بەش يىگىرمى	«ماي» [ئون بەش]
بەك I	«ئال» [ساغلام؛ بەك؛ چىك]
بەك II	«ئەت» [ئاسراش؛ ساقلاش]
بەكەچ	«ت ت د» [تېگىنلەرنىڭ لەقىمى]
بەكرەك	بەك؛ ئۈستۈن، يۈكسەك
بەكرۇ	«ئىك» [ناھايىتى، ئىنتايىن]
بەكرىش	«ت ت د» [مۇستەھكەم، كۈچلۈك]
بەكسىز	«ماي»، «ئال» [بوش، ئاجىز، كۈچسىز]
بەكلە	ھۆكتۈرمەك؛ ساقلىماق؛ قوغدىماق
بەكلەتمەك	① باغلاتماق؛ ② مۆكتۈرمەك
بەكلەشمەك	«ت ت د» [ۋەدىلەشمەك]
بەكلەمەك	① باغلىماق؛ ② مۆكتۈرمەك، يوشۇرماق
بەكلەنمەك I	«ت ت د» [چىڭىماق، مۇستەھكەملەنمەك]
بەكلەنمەك II	باغلانماق؛ سولانماق
بەكلىگ	«ئال» [باغلاقلق، سولاقلق]
بەكمەس	[>ئوغ. «ت ت د»] شىرنە
بەكۈتمەك	«تۈر» [ساغلاملاشتۇرماق]
بەكۈدمەك	«بەكۈتمەك» كە قاراڭ

بەكۈرمەك	[«تۇر»] كۈچەيتمەك
بەكۈرۈ	[«تۇر»] بەك، كۈچلۈك
بەكى	[«ق ب»] مۇستەھكەم، ساغلام، بەك، پۇختا (كىشى)
بەكىتمەك	[«ت ت د»] چىكىتماق، پۇختىلىماق
بەكىرە	[«ئۇت»، «تۇر»] ساغلام؛ كۈچلۈك، قۇدرەتلىك
بەكىر بەلگۈلۈك	[«ق ش»] ئۈچۈك، ئاشكارا، ئېنىق
بەكىز	[«ماي»، «ئۇت»] ئېنىق
بەكىلى	«بەكىنى» گە قاراڭ
بەكىن	[«ت تىب»] بۇغداي ھارىقى
بەكىنى	پىۋا؛ مەي
بەگ	[«تۇر»، «ق ب»] ① بەگ، تەقسىر؛ ② خان، ھۆكۈمدار؛ شاھزادە؛ ③ ئەر، ئىركەك
بەگ ئارسلان	[«ئۇت»] كىشى ئىسمى
بەگەتمەك	«بەگەتمەك» كە قاراڭ
بەگەدمەك	[«تۇر»] باي بولماق
بەگ بارس	[«ئۇت»] كىشى ئىسمى
بەگ بۇقا	[«ئۇت»] كىشى ئىسمى
بەگ تاش	[«ئۇت»] كىشى ئىسمى
بەگ تەمىر	[«ئۇت»] كىشى ئىسمى
بەگ تۇرمىش	△ [«ئۇت»] كىشى ئىسمى
بەگرەك	[«موي»] باي
بەگلەنمەك	[«ت ت د»] ئەرگە تەگمەك
بەگلىك	بەگ ئەۋلادى

- بەگنى «ت ت د» [بۇغداي، تېرىق ۋە ئارپىغا ئوخشاش
نەرسىلەردىن ياسالغان ئىچىملىك؛ «تۇر»]
«بەگنى» گە قاراڭ
- بەگ تۇتۇق «ئۇت» [كىشى ئىسمى
بەگلىك «كۈل» ئالىيجاناب
بەگىمىسىمەك «تۇر» بايلىقىنى كۆرسەتمەك، ئۆزىنى باي
سانماق
پەيغەمبەر بەگلىك
«ت ت د» [① بۆلەك؛ ② سەۋغا - سالام
«ماي» [پەرۋىش قىلماق، ئۆستۈرمەك
«ئىك» [كوچا ئاغزى، دوقمۇش
«ت ت د» [بەلگە، نىشان؛ «ئال» [ئىشارەت
«ت ت د» [① ئېنىقلاش؛ ② كۆرسەتمەك؛ ئىبادەت -
لىمەك؛ ③ ئوچۇق
«ماي» [پەيدا بولماق، كۆرۈنمەك
پەيدا قىلغۇزۇش
«ئال» [ئېنىقلاتماق، ئاشكارىلاتماق
پەيدا بولۇش، ئوتتۇرىغا چىقىش
«ت ت د» [بەلگىلىك بولماق؛ ئاشكارا بولماق،
مەلۇم بولماق
بىلدۈرمەك، ئاشكارىلىماق
«تۇر» [ئالامەتسىز
«قۇج» [ئالامەتلىك
«ت ت د» [ئاشكارا؛ «ماي» [ئېنىق كۆرۈنمەك
بەلگۈلۈك
بەلگۈر Ⅱ
بەلگۈر ت
بەلگۈر تەك
بەلگۈرمە
بەلگۈرمەك I
بەلگۈرمەك Ⅱ
بەلگۈسۈز
بەلگۈلۈك
بەلگۈلۈك

بەلىكلە	[«ت ت د»] تەقدىم قىلىش
بەلىك	[«ت ت د»، «تۇر»] قورقۇنچ، ۋەھىمە
بەلىكتەگى I	قورقماق، قورقۇش
بەلىكتەگى II	[«چاس»] قورقۇنچلۇق
بەلىكلە	قورقۇش
بەلىكلە تىمەك	[«ئال»] قورقۇتماق
بەلىكلەگى	ۋەھىمە باسماق
بەلىكلەگۈ	[«ئال»] قورقۇنچ پەيدا قىلىدىغان
بەلىكلە مەك	[«ت ت د»] چۆچۈمەك، ئۈركۈمەك؛ [«ئال»] قورقماق، قورقۇپ تىتىرىمەك
بەن	[«ئوغ. «ت ت د»] مەن
بەنەك	[«ت ت د»] ① پىنەك، دان، ئۇرۇق؛ ② يارماق، مىس پۇل
بەيرەم	[«ئوغ. «ت ت د»] بايرام
بىراقلىپ	[«چاس»] خاس ئىسىم
براخاساۋاتى	[«سان. «تۇر»] يۇلتۇز نامى، يۇپىتېر يۇلتۇزى
براخسۇۋاتى	[«تۇر»] «براخاساۋاتى» غا قاراڭ
براخما	[«تۇر»] «ئەزىزۇئا» غا قاراڭ
براناس	«براناس» قا قاراڭ
برىشتى	[«قۇج»] پەرىشتە
بك	ناھايىتى؛ بەك؛ مۇستەھكەم
بىكسىز	بوش
بىكلىغ Δ	«بەكلىگ» كە قاراڭ
بىلگۈ	«بەلگۈ» گە قاراڭ

بلغۇرت	[«كۈل»، «ق ب»] پەيدا قىلدۇرماق
بلغۇرمەك	[«تۇر»] «بەلگۈرمەك» كە قاراڭ
بو	[«تۇر»] بۇ (ئالماش)
بوتۇ	[«ت ت د»] بوتۇ
بوتۇق	[«ت ت د»] بوتۇ، بوتسلاق
بوختاي	[«ت ت د»] بوغچا
بوختۇي	[«ت ت د»] «بوختاي» غا قاراڭ
بوخسۇق	[«ت ت د»] ئەسىر ۋە قۇللارنىڭ بويىنىغا سېلىنىدىغان زەنجىر
بود I	[«تۇر»] خەلق، جامائەت
بود II	[«ئال»] مەۋجۇت
بود III	[«ماي»] بوي، تۇرق، بەدەن؛ [«ئال»] گەۋدە
بودا	بوشانماق، كۆزى يورۇماق
بودلۇغ	[«ئۇت»] بويلۇق
بودوستۇ	«بودوستۇ» غا قاراڭ
بودۇغ	① ھەيكەل؛ ② بوياق
بودۇل	[«كۈل»] بويىماق
بودۇلماق	[«ئال»] ئېسىلماق؛ باغلانماق
بودۇماق	① ئاسمان؛ ② سۈزمەك
بودۇن	[«ماي»، «ش ت»، «تۇن»] خەلق
بودۇن بوقۇن	[«ماي»] ئۇل - خەلىق
بودى	[«سان. «ئال»] ① بىلىم؛ ② ئېچىلماق، يورۇماق
بودساۋات	[«سان. «ئىك»] شەپقەتچى
بودىستۇ	[«سان. «ئال»] شەپقەتچى

بودى سنى △	[«ماي»] بويى - بەستى، قەددى - قامىتى
بودىماق △	«بودۇماق» قا قاراڭ
بور I	[«ت تىب»] ئۈزۈم
بور II	[«ت ت ھ»، «ت ت د»] ئۈزۈم ھارقى، شاراب، مەي
بور III	[«كۈل»] بوران - چاپقۇن
بورچى △	[«ئۆت»] ① باغۋەن؛ ② ئۈزۈم يىغىدىغان ئادەم
بورلۇغ	«بورلۇق» قا قاراڭ
بورلۇق	[«تۇر»، «ت ھ»] ئۈزۈملۈك
بورلۇقچى	[«ئىك»] باغۋەن
بور I	[«تۇر»، «قۇج»] نەپرەت، غەزەپ
بور II	[«ت ت د»] بوي: ئۈزۈن بوزلۇغ كىشى — ئېگىز بويلىق كىشى
بوزاغۇ	[«موي»] موزاي
بوزغاق	بۇزۇلماق
بوزلا	[«ت ت د»] تۆگىنىڭ چاقىرىشى، بوزلىشى
بوزماق	بۇزماق
بوزۇن	[«ت ت د»] خەلق، ئامما، ئاھالە
بوسان	[«كۈل»، «ش ت»] غەم - قايغۇ، خاپىلىق
بوسانتۇرماق	[«تۇر»] ھەسرەتلىك، ئىدىرەمەك، قايغۇغا سالماق
بوسانماق	① ھەسرەت چەكمەك؛ ② قايغۇرماق؛ ③ بوشانماق
بوسغاق	«بوزغاق» قا قاراڭ
بوسقىل △	[«ت ھ»] ئەرەكەن قىلماق

بوسكۇنماق	«بوشغۇنماق» قا قاراڭ
بوسماق	«بوزماق» قا قاراڭ
بوسۇ	[«ئۇت»] بۇ چاغ
بوسۇش	[«تۇر»] غەم، قايغۇ، ھەسرەت
بوسۇشلۇغ	[«تۇر»] قايغۇلۇق، غەمكىن
بوش I	[«ت تىب»] ئاسان
بوش II	[«تۇر»] ئەرەكەن
بوشان	[«موي»] قۇتۇلۇش
بوشانالا	[«موي»] ئەرەكەن
بوشانماق	ئەرەكەن بولماق
بوش بىتىگ	ھۈرلۈك خېتى، ئەرەكەنلىك خېتى
بوش بىرمەك	[«قۇج»] ياردەم بەرمەك، ئىئانە قىلماق
بوشغۇت	[«ماي»، «ت ت د»، «ش ت»] ئۆگىنىش، تەلىم ئېلىش، شاگىرت بولماق؛ [«كۈل»] ئۆگەنمەك
بوشغۇتچى I Δ	[«ماي»] ئۆگەنگۈچى، ئوقۇغۇچى، تەلىم ئالغۇچى
بوشغۇتچى II Δ	[«تۇر»] ئۆگەتكۈچى، ئوقۇتقۇچى
بوشغۇتسۇز	[«ماي»] تەلىم ئالمىغان، ئوقۇمىغان
بوشغۇتلانماق	[«ت ت د»] شاگىرتلىق بولماق
بوشغۇتلۇغ	[«تۇر»] ئۆگەنگۈچى
بوشغۇتماق	[«تۇر»] ئۆگەتمەك، ئوقۇتماق
بوشغۇرا	[«ماي»] ئۆگەنمەك، ئۆگىنىش
بوشغۇرا I	[«كۈل»] ئۆگەتمەك، ئۆگىتىش

بوشغۇرماق	[«قۇچ»] «بوشغۇتماق» قا قاراڭ
بوشغۇن	[«ماي»] تەلىم، ساۋات، دەرس
بوشغۇنماق I	[«ئال»] ئۆگەنمەك، ئوقۇماق
بوشغۇنماق II	[«ت ت د»] بوشانماق، بوشماق
بوشقۇت	[«قۇچ»] ① ئوقۇش؛ ② دەرس؛ ③ «بوشغۇت» قا قاراڭ
بوشلۇن	[«ت تىب»] بوشانماق، كۆزى يورۇماق
بوشۇرقانماق	[«ئال»] ئازابلانماق، پاراكەندە بولماق، بۇشايماق قىلماق
بوشۇرماق	«بوشغۇرماق» قا قاراڭ
بوشۇغ I	[«ت ت د»] رۇخسەت
بوشۇغ II	قۇتۇلۇش؛ ئازاد
بوشۇغ يارلىق Δ	[«ماي»] ئىجازەت
بوشۇغ يارلىق Δ	[«ئال»] ئازاد يارلىقى، ئازاد قىلىش يارلىقى
بوشۇماق	قۇتۇلماق، ئازاد بولماق
بوشۇنماق	«بوشۇنماق» قا قاراڭ
بوشۇنماق	[«تۇر»، «ئال»] ① بوشانماق، ئەرگىن بولماق، ئازاد بولماق؛ ② تۆۋە قىلىماق، خاتالىقنى تونۇماق
بوشىلىغ Δ	[«ئال»] قۇربانلىق، سادىغا
بوع	[«ت ت د»] بوغجۇما، بوغچا
بوغا	بۇقا
بوغارماق	[«ت ت د»] يونۇماق: ئول يىغاچ بوغاردى — ئۇ ياغاچ يونۇدى.

- بوغاز I «ت ت د» بوغۇز، كېكىردەك
 بوغاز II ھامىلىدار، ھامىلىدارلىق
 بوغاغۇ ① «قۇچ» (قولغا سالىدىغان) كويىزا؛
 ② چەكلەش
 بوغاغۇچى △ ئۇرغۇچى؛ جاللات
 بوغاغۇلۇغ «ئال» بوغۇلۇش، سىقىلىش
 بوغاغۇلۇقچى قاتىل؛ جاللات
 بوغدام «تۇر» پۇراش، پۇرىماق
 بوغۇز ① «تۇر» «بوغاز» گە قاراڭ؛ ② «ئۇت»
 يەم - بوغۇز
 بوغسۇق «ت ت د» «بوخسۇق» قا قاراڭ
 بوغماق «ت تىب» ① تۇنجۇقۇپ قالماق؛ ② دەم
 سىقىش
 بوغۇغ «بۇغۇغ» قا قاراڭ
 بوغۇق «مان» سولاقلنى
 بوغۇن «ت ت د» بوغۇم
 بوغۇندى △ «ت ت د» دوۋساق، ھايۋانلارنىڭ دوۋسىتى،
 سۈيدۈكلۈك
 بوغۇنماق «ت ت د» بوغۇلماق؛ ئات بوغۇندى —
 ئات بوغۇلدى
 بوغىم △ «ت ت د» «بوغۇن» غا قاراڭ
 بوق I «ت ت د» پوق، نىجاسەت
 بوق II ① يامان؛ ② قىيىن
 بوقاغچى △ «تۇر» باغچى، ئارقانچى (باغ، ئارقان ياسىغۇچى)

بوقاغۇ	[«تۇر» باغ، ئارقان]
بوقاق I	[«ت ت د» پوكان]
بوقاق II	«بوقۇق» قا قاراڭ
بوقسۇت	«بوقسۇت» قا قاراڭ
بوقۇق I	[«ت ت د» ① پورەك، پوقاق، غۇنچە: چەچەك بوقۇقلاندى — چېچەك (گۈل) پورەكلەنسدى؛ ② پوقاق (بوغۇزنىڭ ئىككى يېنىدا، تىبىرە بىلەن گۆشنىڭ ئارىلىقىدا پەيدا بولىدىغان بىر خىل بەزىسمان گۆش)
بوقۇق II	① «بوغۇغ» قا قاراڭ؛ ② ئىششىق
بوقۇلماق	[«تۇر» تارتماق؛ ئورۇنلاشتۇرماق]
بولچۇ	دەريا نامى
بولماغۇ	[«ت ت د» ياخشى ئەمەس؛ توغرا ئەمەس]
بولۇچ	[«ت ت د» ئەرلەر ئىسمى]
بولۇڭ	[«ئوت» «بۇلۇڭ» غا قاراڭ]
بولۇلغاماق	«بۇلۇلغاماق» قا قاراڭ
بولۇلماق	«بۇلۇلماق» قا قاراڭ
بولۇن I	[«ت ھ» كىشى ئىسمى]
بولۇن II	[«ت ت د» ئەسىر، تۇتقۇن]
بوئوش	[«قۇج» «بوئوش» قا قاراڭ]
بوي I	[«ئوع. «ت ت د» شۇمەشە (يېپىشكە بولىدىغان بىر خىل ئوت)
بوي II	[«ئوع. «ت ت د» قەبىلە، ئۇرۇق]
بوي III	[«قۇج» بوياق، رەڭ]

بويلا	«بويلا» غا قاراڭ
بويىنا	[«ت ت د»] مەغرۇر
بويۇن I	[«ت ت د»] خەلق، قوۋم، ئاھالە
بويۇن II	[«تۇر»] ① بويۇن، گەدەن؛ ② بوي، گەۋدە
بويۇندۇرۇق I	[«ت ت د»] بويۇندۇرۇق
بويۇندۇرۇق II	[«تۇر»] بوغماق، چۈشەپ قويماق
بويىن Δ	[«ت ت د»] بويۇن (ئادەم ۋە باشقا نەرسەنىڭ بويىنى)
بۇت I	[«سان. «ش ت»] بۇددا دىنى ئىلاھىنىڭ نامى
بۇت II	[«تۇر»] پۇت، ئاياغ، پاچاق
بۇت III	[«ت ت د»] ئۇلۇغلارنىڭ سوۋغىسىنى ئەكەلگەن كىشىگە بېرىلىدىغان ئىنئام، سۇكاپات
بۇتارلاماق	[«قۇج»] پارچە - پارچە قىلماق
بۇتاق	[«ت ت د»] پۇتاق
بۇتاماق	① ئۇرماق؛ ② پۇتماق؛ كەسمەك
بۇتلۇ	[«ت ت د»] بۇيلا، چۈلۈك (تۆگىنىڭ بۇرنىغا ئۆتكۈزۈلىدىغان چۈلۈك)
بۇتلۇغ	[«قۇج»] پۇتلۇق، ئاياغلىق
بۇتۇرغاق	[«ت ت د»] بۇدۇشقاق
بۇتۇقماق	[«تۇر»] ئىزدەلمەك
بۇتۇلماق	[«ئال»] ئېسىلماق؛ تۇتۇلماق
بۇتىغ Δ	«بۇتىق» قا قاراڭ
بۇتىق Δ	[«تۇر»، «ئال»] شاخ، پۇتاق
بۇچىڭاك	[«تۇر»] بۇرجەك، بۇلۇڭ

- بۇچىغا كىسىز △ [«تۇر»] بۇرجه كىسىز، بۇلۇڭسىز
 بۇچۇنغ [«تۇر»] بۇچۇڭغا قاراڭ
 بۇخسۇم [«ت ت د»] بوزا (تېرىقتىن ياسىلىدىغان ئىچىملىك)
 بۇد [«سان»] يۇلتۇز نامى (مېركۇرىي يۇلتۇزى)
 بۇدا [«ت تىب»] ئۇزۇم
 بۇدراچ [«ت ت د»] كىشى ئىسمى
 بۇدلو [«ئۇر»] «بۇتلۇ»غا قاراڭ
 بۇدۇن [«ئال»] مىللەت، خەلق؛ [«تۇن»] «بودۇن»غا قاراڭ
 بۇدۇن بولچۇن [«كۈل»] خەلق بولسۇن،...
 بۇدۇن بۇچۇن [«چاس»] خەلق ئاممىسى
 بۇدۇرسىن △ [«ت ت د»] بۇدۇنە
 بۇدۇغلۇق [«ئوت»] بوياقلىق، رەڭلىك
 بۇدۇلماق [«تۇر»] «بۇتلىق»قا قاراڭ
 بۇدىق △ [«تۇر»] «بۇتلىق»قا قاراڭ
 بۇدىن بۇر [«ش ت»] پۇراق، پۇرايدىغان
 بۇرانچ بىئاراملىق
 بۇربالماق [«ت ت د»] چاتاقلاشماق، چىگىشلەشمەك
 بۇرت [«ت ت د»] قارا بېسىش
 بۇرتا [«ت ت د»] ئالتۇن ۋەرەق، زەر ۋەرەق
 بۇرچاق [«ت ت د»] ① پۇرچاق؛ ② تەر تامچىسى
 بۇرچىنتۇرماق △ [«ئال»] ئاغرىتماق، ئازابلىماق

- بۇرخان I [«ت ت د»] بۇددا دىنى ئىلاھىنىڭ نامى
 بۇرخان II «بۇرخان»غا قاراڭ
 بۇرخان قوتىنىلىغ Δ بۇرخان شەپقىتىگە ئېرىشكەن
 بۇردۇز [«ت ت د»] باغ؛ باغچە، بوستان
 بۇرساڭ [«تۇر»] گۇرۇھ؛ جامائەت
 بۇرسلان [«ت ت د»] قاپلان
 بۇرسوڭ ① «بۇرساڭ»غا قاراڭ؛ ② راھىبىلار گۇرۇھى
 (بىرلەشمىسى)
 بۇرغۇ «بۇرقۇ»غا قاراڭ
 بۇرخان [«سان. «تۇر»] ① بۇرخان؛ ② ياراتقۇچى،
 ئىلاھ، تەڭرى
 بۇرقۇ [«مان»] كىچىك كاناي
 بۇرقۇر [«ت ت د»] ① قورۇلۇش؛ ② تارتىشىش
 بۇرقۇغ [«ت ت د»] پۇرلىشىش
 بۇرقى Δ [«تۇر»] پۇرلەش، قورۇق
 بۇرقىراق Δ ① پۇراق؛ ② چۈچۈمل
 بۇرماق I [«ت ت د»] پۇرۇرماق، پۇراق چىقارماق؛
 پۇرۇرماق؛ يىسپار بۇردى — ئىسپار پۇراپ
 كەتتى؛ سۇۋ بۇردى — (سۇ ھورى) پۇرقىراپ
 چىقتى.
 بۇرماق II [«تۇر»] قورقماق؛ قورقۇتماق
 بۇرناچ [«تۇر»] چۈگۈن، چەينەك
 بۇرۇشماق [«ت ت د»] پۇرلەشمەك، قورۇلماق
 بۇرۇڭ [«ت ت د»] بىر ئوق يېتىم يەر

بۇرۇن I	[«تۇر»] بۇرۇن (ھايۋان بۇرنى)
بۇرۇن II	[«ئۇت»] ئاۋۋال، بۇرۇن، ئىلگىرى (ۋاقىت رەۋىشى)
بۇرۇنتۇق	چۆلۈۋۇر؛ ئېغىزدۇرۇق؛ يۈگەن
بۇرۇنسۇز	بۇرنى يوق
بۇرۇنگى Δ	[«ئۇت»] بۇرۇنقى، ئاۋۋالقى
بۇرۇيق	[«ئال»] ① بۇيرۇق؛ ② ئەمەل نامى
بۇز I	[«قۇج»] بۇزۇلۇش، ۋەيران بولۇش
بۇز II	[«ت ت د»] مۇز
بۇزاد	«بۇسات» قا قاراڭ
بۇزاغ بۇزاغۇ	[«ئىك»] موزاي
بۇزاغۇ I	[«ت ت د»] موزاي
بۇزاغۇ II	[«تۇر»] ① كىشى ئىسمى؛ ② ئەمەل نامى
بۇزلۇغ	[«تۇر»] مۇزلۇق، مۇزخانا
بۇزلۇق	[«ت ت د»] «بۇزلۇغ» قا قاراڭ
بۇزماق I	[«ت ت د»] مۇزلىماق
بۇزماق II	[«تۇر»] بۇزماق؛ پارچىلىماق؛ قىرماق
بۇزۇتماق	[«ت ت د»] مۇزلاتماق، تۇڭلاتماق
بۇزۇلماق	[«ئال»] بۇزۇلماق، ۋەيران بولماق
بۇزىن Δ	[«ت ت د»] بىر تۈرلۈك زەھەرلىك ئوتنىڭ نامى
بۇس I	قاينۇرماق، ھەسرەت چەكسەك
بۇس II	① مۆكەك؛ ② يوشۇرماق
بۇس III	[«ت ت د»] قورشىماق
بۇسات	[«تۇر»] پەرز
بۇسان I	تەرلىمەك، تەر چىقماق

بۇسان II	[«ئىك»] كۆڭلى بۇزۇلماق
بۇسان III	[«ماي»] غەم قىلماق
بۇسانماق	[«ت ت د»، «كۈل»] ئۈمىدسىزلەنمەك، مەيۈسلەنمەك
بۇسرۇل	غەم - قايغۇ
بۇسۇش	[«تۇر»] دەرد، قايغۇ
بۇسۇشسۇز	غەم - قايغۇسىز
بۇسۇش قادغۇ	[«ماي»] قايغۇ - ھەسرەت
بۇسۇشلۇغ	[«تۇر»] قايغۇلۇق، دەردلىك
بۇسۇشلۇغ قاغۇلۇغ	[«ماي»] غەم - قايغۇلۇق
بۇسۇشلۇق	[«ئىك»] «بۇسۇشلۇغ» قا قاراڭ
بۇسى △	[«قۇج»] قۇربانلىق؛ سادىغا
بۇسرقان △	قىزىماق
بۇش	[«ئەت»] چېچىلماق، غەزىپى قايىناپ تاشماق
بۇشەرمەك	[«تۇر»] پىشۇرماق
بۇشماق	[«تۇر»] غەزەپلەنمەك، ئاچچىقلانماق
بۇشۇر	[«ئەت»] غەزىپىنى كەلتۈرمەك
بۇشۇرقانماق	«بوشۇرقانماق» قا قاراڭ
بۇشى △	[«ماي»] سادىغا
بۇشىچى △	تىلەمچى، سادىغا ئالغۇچى
بۇشىلىغ	سادىغىغا موھتاج بولغان
بۇغان	سەي تۈرى
بوغرا	[«ت ت د»] تۆگىنىڭ بۇغرىسى
بۇغۇ	[«ئو»] بۇغا
بۇغۇردا	[«ت ت د»] بۇدۇر: بۇغۇردا ساچ — بۇدۇر چاچ

بۇغۇغ	① كىشى ئىسمى: ② «بۆگۈ» گە قاراڭ
بۇق	«تۇر» [بوغۇز]
بۇقاچ	«ت ت د» [ساپال قاچا]
بۇقاغۇ I	«ماي» [زىندان، تۈرمە]
بۇقاغۇ II	باغ، تانا؛ بوغۇقچ
بۇقاي	پەس، تۆۋەن
بۇقماق	«ت ت د» [پۈكمەك، يىغىماق؛ ئول ئازاقىن بۇقدى — ئۇ ئايىغىنى پۈكتى (يىغدى).]
بۇقۇرسى Δ	«ت ت د» [بوقۇسا]
بۇقۇرماق	«ت ت د» [چۈشۈرمەك، تۆۋەنلەتمەك]
بۇقۇقلان	«ت ت د» [غۇنچە]
بۇقۇقلانماق	«قۇج» [دۈگىلەكلەشمەك، دۈگىلەك بولماق]
بۇقۇن	«تۇر»، «قۇج» [خەلق، مىللەت، ئاھالە]
بۇقۇنماق	«ت ت د» [پۈكۈۋالماق، يىغىۋالماق]
بۈكۈن	«ئال» [بۈگۈن]
بۈكۈنكى	«ئال» [بۈگۈنكى]
بۇڭ	«تۇن» [مۇڭ، بەختسىز، قايغۇ]
بۇڭاد	«تۇن» [غەم — قايغۇ، كۈلپەت]
بۇڭسۇز	«تۇن» [① غەم — قايغۇسىز؛ ② سانسىز، ساناقسىز]
بۇل	«ماي» [تاپماق، ئىگە بولماق، ئېرىشمەك]
بۇلاق I	«تۇر» [① بۇلاق؛ ② ئېقىن دەريا]
بۇلاق II	«ت ت د» [① بۇلاق ئات — بويى قىسقا، ئۇچىسى كەڭ ئات؛ ② بۇلاق (قەبىلە نامى)]
بۇلان	«ت ت د» [بىر خىل يوغان ۋەھشىي ھايۋان]

بۇلتۇرماق	[«تۇر»] ئىزدەتمەك
بۇلتۇقماق	[«تۇر»] تاپماق؛ ئېرىشمەك
بۇلخاق	[«قۇج»] «بۇلخاق» قا قاراڭ
بۇلدۇزماق	[«ت ت د»] تاپتۇرماق
بۇلدۇقماق	[«ت ت د»] تېپىلماق
بۇلغا	[«سوي»] بۇزماق، بۇلغىماق
بۇلغاش	[«ت ت د»] تەشۋىش، ۋەھىمە
بۇلغاشماق	توپ ھالدا، تېپ بېرىپچە ساقلىنماق
بۇلغاشۇ	چىچىلاڭغۇ، [«ئال»] قالايمىقان؛ ئەگرى - تىرقاي
بۇلغاغ	[«بۇلغاغ»] قا قاراڭ
بۇلغاق	[«ت ت د»] تەشۋىش، داۋالغۇش، ئىنسىزلىك، پىتنە - پاسات؛ [«كۈل»] قالايمىقان
بۇلغاما	[«ت ت د»] ياغسىز ۋە تەمسىز بۇلماق
بۇلغاماق	[«تۇر»] بۇلغانماق
بۇلغان	[«ماي»] بۇلغانماق، بىئارام بولماق
بۇلغانچ	[«تۇن»] قالايمىقان
بۇلغانماقسىز	△ [«ماي»] تېرىكمەس - زېرىكمەس
بۇلغانۇق	[«ق ب»] قالايمىقانچىلىق، ئىسيان، توپىلاڭ
بۇلغانىيۇق	[«ماي»] بۇلغانغان؛ پاراكەندىچىلىك
بۇلغايۇق	[«ت ت د»] بۇلغانغان، لاي
بۇلقاق	[«قۇج»] «بۇلقاق» قا قاراڭ
بۇلقاقماق	[«بۇلقاق»] قا قاراڭ
بۇلقۇماق	ئىجرا قىلماق؛ جايغا يەتكۈزۈش؛ پاسىماق

بۇلماق	«ت ت د» [تاپماق: ئول يارماق بۇلدى — ئۇ يارماق (پۇل) تاپتى؛ «ئال» ئىگە بولماق]
بۇلنا	«ت ت د» [ئولجا ئالماق]
بۇلۇش	«ت ت د» [پايدا]
بۇلۇڭ I	بۇلۇڭ، تەرەپ
بۇلۇڭ II	دورا تۇرى
بۇلۇڭ III	«تۇر» [ئۆلچەم، مىقدار ئۆلچىمى]
بۇلۇڭ يىڭاق	«ماي» [تەرەپ، بۇلۇڭ]
بۇلۇلاماق	قارشىلاشماق
بۇلۇلماق	«تۇر» [قولغا كەلتۈرمەك، ئېرىشمەك]
بۇلۇن	«ماي»، «ت ت د» [ئەسىر، تۇتقۇن]
بۇلۇنچ	«ئال»، «قۇج» [تېپىلغان، ئېرىشكەن]
بۇلۇنچسۇز	«تۇر» [تېپىلمايدىغان، قىسمەتلىك]
بۇلۇنماق	«ت ت د» [تېپىلماق: يىتۈك بۇلۇندى — يىتكەن نەرسە تېپىلدى؛ «ئۇت» [تاپماق، قولغا كەلتۈرمەك]
بۇلت Δ	«ئال»، «ت ت د» [بۇلۇت]
بۇلت جۇلايۇ Δ	بۇلۇتقا ئوخشاش، بۇلۇتتەك
بۇلتىچۇلا Δ	«كۈل» [«بۇلت جۇلايۇ» غا قاراڭ]
بۇن	«تۇر»، «ق ش» [ئاساس]
بۇۋ	«قۇج» [«بۇ» غا قاراڭ]
بۇيان I	«ماي»، «ئو» ① بەخت — سائادەت؛ ② تۆھپە
بۇيان II	<سان. «ئال» [ياخشى پەزىلەت]
بۇيانچى Δ	ياخشى ئىش قىلىدىغان ئادەم، «ت ھ» [ساۋابلىق ئىش قىلغۇچى]

بۇيانسىز △	يامان؛ يامانلىق
بۇيان قار	كىشى ئىسمى
بۇيانلا	[«ت ھ»] ساۋابلىق ئىش قىلىش
بۇيانلاماق	خالىس خىزمەت قىلماق؛ ياخشى ئىش قىلماق
بۇيانلىق △	[«ئال»] بەختلىك، خۇشاللىق؛ ساۋابلىق؛ تۆھپىدار
بۇيىماماق	[«ت ت د»] كېيىنگە سوزماق، ئارقىغا سۆرىمەك
بۇيلا	ئەسەل نامى
بۇيۇرماق	[«ت ت د»] بۇيرۇماق
بۆد	[«كۈل»] خانلىق
بۆدۈرسىن	[«ت ت د»] بۆدۈنە
بۆرت	[«ماي»] ① سىلىماق؛ تەگگۈزمەك؛ ② ئاغرىتماق
بۆرتمەك	① توقۇلما؛ ② توقۇلماق؛ ③ مۇناسىۋەت؛ مۇناسىۋەت قىلماق
بۆرتۈلمەك	① توقۇتۇلماق؛ ② مۇناسىۋەت قىلدۇرماق
بۆرتۈن	[«تۇر»] مەجھۇل، ئېنىق بولمىغان، بىلىنمىگەن
بۆرك	[«ت ت د»] بۆك
بۆرى I	[«ت ت د»، «قۇج»] بۆر.
بۆرى II △	[«ت ت د»] باشاقنىڭ ئوققا كىرگۈزۈلىدىغان ئورنىدىكى بەلدەمچە
بۆرى III △	[«ت ت د»] سۇ ئېغىزلىرىغا چىڭ كىرىشتۈرۈپ بېكىتىپ قويۇلىدىغان ياغاچ تاقاق
بۆرىسىز	دۈشمەنسىز، رەقىبسىز
بۆز	[«تۇر»] پاхта رەخت
بۆزچى	[«ئۇت»] باپكار، رەخت توقۇغۇچى

بۆشۈك	[«ئۇت»] ئۇرۇق - تۇغقان، ئۇرۇق - تۇغقانچىلىق
بۆشۈك كۆرتۈك	[«تۈر»] ئامراق، دوست، ئەزىز
بۆك	[«ئال»] زىندان، [«ئىر»] تۈردە
بۆكە	[«ت ت د»] ئەجدىھا، يالماۋۇز؛ [«ق ب»] قەھ-رىمان، جەسۇر، باتۇر
بۆكتە	«بۆگدە» گەقاراڭ
بۆكتەگ	[«قۇج»] شەپقەت، ياردەم
بۆكتەل	[«ق ب»] بىر خىل چىرايلىق ئات
بۆكتىر	[«ت ت د»] چەك؛ بوي
بۆكسەك	[«ت ت د»] ① ئاياللارنىڭ كۆكسى؛ ② كۆك رەكنىڭ يۇقىرى قىسمى، بويۇن بىلەن كۆك رەكنىڭ ئارىلىقى
بۆكسىك	قېرىن
بۆكسىل	پارچىلىنىش
بۆكسىلمەك	[«ئال»] پارچىلىماق
بۆكمەك	[«ت ت د»] ① مۆكمەك، يوشۇرۇنماق؛ ② «بۆگمەك» كە قاراڭ
بۆكۈ	«بۆگۈ» گە قاراڭ
بۆكۈن	ئويلاش
بۆگ	[«ت ت د»] «بۆي» گە قاراڭ
بۆگدە	[«ئال»، «تۈر»، «ت ت د»] خەنجەر
بۆگرە	بۆرەك
بۆگسۈلمەك	[«ت ت د»] بۆسۈلمەك، يېرىلماق؛ قاپ بۆگسۈلدى — قاپ بۆسۈلدى (يېرىلدى).

بۆگمەك	«ت ت د» [بۆگمەك، توسماق؛ يىغماق؛ ئول
	سۇۋۇغ بۆگدى — ئۇ سۇنى بۆگدى (توستى)؛ بەگ
	سۇسىن بۆگدى — بەگ ئەسكىرىنى يىغدى
بۆگۈ I	«ت ت د» [ئالىم، دانىشمەن، ئەقىللىق، «ماي»
	ئۆتكۈر، «تۈر» [بىلىملىك
بۆگۈ II	«تۈر» [دوختۇر
بۆگۈر	«ت ت د» [بۆرمەك
بۆگۈخان	بۆگۈخاقان
بۆگۈش	ئەقىلدار؛ دانىشمەن
بۆگۈلەنمەك	«قۇج» [ئىشەنمەك
بۆگۈلۈگ	«ئۇت» [بىلىملىك
بۆك	«ت ت د» [مۆك، كالانپاي
بۆلەك	«ئەت» [تەقدىم قىلىش
بۆلەك	بۆلەك، تەقسىم قىلماق
بۆلۈك	«بۆلۈگ» گە قاراڭ
بۆلۈكمەك	«ت ت د» [بۆلۈنمەك، بۆلەكلەرگە ئايرىلماق
بۆلۈگ	«تۈر» [بۆلەك، قىسىم
بۆلۈگەك	«ت ھ» [كىشى ئىسمى
بۆي	«ت ت د» [بۆ، دۆ (ئۆمۈچۈكنىڭ بىر تۈرى)
بۈت	«ت ت د» [«بۈد» گە قاراڭ
بۈتە	«ت ت د» [كۆپ، جىق
بۈتكۈرمەك	«ئۇت» [پۈتتۈرمەك
بۈتۈگۈ	«تۈر» [سىرتقا چىقماق
بۈتەك	«تۈر» [پۈتەك، ئاياغلاشماق

بۆتمەك	[«ق ش»] ئىشەنمەك
بۇتۇد	[«تۇر»] پۈتۈش، تاماملىنىش
بۇتۇرمەك	[«تۇر»، «ئال»] پۈتتۈرمەك
بۇتۇرمىش	[«ت ھ»] شاھزادە، مەلىكىلەرگە خاس نام
بۇتۇرۇ I	[«كۈل»، «ش ت»] ناھايىتى، بەك
بۇتۇرۇ II	[«ئال»] پۈتۈنلەي، ھەممىسى
بۇتۈگە	[«ت ت د»] پىدىگەن // پەتىنگان
بۇتۇن	[«قۇج»] پۈتۈن
بۇد	[«ت تب»] ئاخىرلاشماق، پۈتمەك
بۇدمەك	«بۇتمەك» كە قاراڭ
بۇدۇن	[«تۇر»، «ئال»] پۈتۈن، ھەممىسى
بۇدىك	[«ت ت د»] ئۇسسۇل
بۇدىمەك	[«تۇر»] ئۇسسۇل ئوينىماق
بۇر	[«قۇج»] بىخ
بۇرتمەك I	[«ئال»] ① ھېس قىلماق، تۇيماق؛ ② ھېس، تۇيغۇ
بۇرتمەك II	ئاسان قىلماق، ئاسانلاتماق
بۇرتۇشمەك	[«تۇر»] بىر - بىرى بىلەن سوقۇلماق
بۇرتۇڭلۇك	[«تۇر»] «بۇرتمەك I» گە قاراڭ
بۇرچەك	[«ت ت د»] ئادەمنىڭ ماڭلاي چېچى؛ ئاتنىڭ كوكۇلىسى
بۇركۈرمەك	[«ت ت د»] ① پۇركۈمەك؛ سۇۋ بۇركۈرمەك — سۇ پۇركۈمەك؛ ② پۇرقىرىماق؛ قان بۇركۇردى — قان پۇرقىراپ چىقتى

پۇرمەك	[«ت ت د»] پۇرمەك: ئول يانچۇق ئاغزى
بۇرۇ	بۇردى — ئۇ يانچۇقنىڭ ئاغزىنى پۇردى
بۇرۇك	«بۇرى» گە قاراڭ
بۇرۇنچۇك	[«ت ت د»] خالتىنىڭ ئاغزىنى بوغدىغان بوغقۇچ،
بۇرۇنمەك	ئىشتانباغ ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش نەرسىلەر
بۇرى	[«ت ت د»] پۇركەنچە
بۇرىش	[«ت ت د»] پۇركەنمەك
بۇشۇك	«بۇرى» گە قاراڭ
بۇشىنچەك	[«ت ت د»] پۇرۇم (تېرىدە ۋە كىيىمىدە پەيدا بولغان قورۇق)
بۇك I	«بۇشۇك» كە قاراڭ
بۇك II	[«كەن. «ت ت د»] چىرىك، ئۈزۈم سېپى
بۇكەن I	[«ئار. «ت ت د»] ① بۇك - باراقسانلىق؛ ② بۇ.
بۇكەن II	لۇك، بۇرجەك
بۇكەك	[«ت ت د»] قايرىماق، ئەگمەك
بۇكۈلۈنمەك	[«ت ت د»] ھىند قوغۇنى
بۇكۇرماق	كاۋىنىڭ بىر تۈرى
بۇكۈل	[«ئەت»] يېپىش، تاقاش
بۇكۈلمەك	[«ئۇي»] پۈكۈمەك؛ تولغىماق، قايرىماق
بۇكۈن	[«ت ت د»] پۈكۈلمەك
	سۇ سەپمەك
	[«ت ت د»] «بۇكۈلمەك» كە قاراڭ
	[«ت ت د»] پۈكۈلمەك، ئېگىلمەك، قايرىلماق
	بۇگۈن

بۈكۈنتە	بۇ كۈن
بۈكۈندەن	[«ت ت د»] بىخ، غۇنچە
بۈكۈنكى	[«ئال»] بۈگۈنكى
بۈكۈك	[«ئۇت»] ئايال
بۈكۈن	[«ت ت د»] ئەرلىكى يوق، ئەرلىكى زەئىپ كىشى
بۈگە	[«ق ب»] «بۈگە» گە قاراڭ
بۈگەن	[«ت ت د»] سوقۇر ئۈچەي
بۈگدە	[«ت ت د»] خەنجەر، پىچاق
بۈگرى	[«ت ت د»] ئەگرى - بۈگرى
بۈگۈ	[«ق ب»] «بۈگۈ I» گە قاراڭ
بۈگۈر	[«تۇر»] مۇرە
بۈگۈش	[«ق ش»] ئەقىل، پاراسەت، «بۈگۈش» كە قاراڭ
بۈڭ	[«تۇن»] ئۇسۇشمەك
بۈيۈك	چوڭ، كاتتا، يۈكسەك
بۈيۈكلەمەك	چەڭلايماق، يۈكسەلمەك
بى Δ	[«تۇر»] پىچاق
بىباى	[«ت ت د»] پىلىپىل
بى بىچغۇ Δ	«بى» گە قاراڭ
بى بىچقۇ	[«ئال»] «بى» گە قاراڭ
بىت I	[«ماي»] پۈتمەك، يازماق
بىت II	[«تۇر»] يۈز، مەڭز
بىت III	[«قۇج»] پىت
بىتكەچى	[«تۇر»] «بىتكەچى» گە قاراڭ
بىتكەچى	[«ت ھ»] يازغۇچى، كاتىپ

بىتى	[«ت ت د»] مۇقەددەس كىتاب
بىتتىكۈ	[«ئال»] يېزىلغان، پۈتۈلگەن
بىتتىمەك	[«ئال»] يازدۇرماق
بىتىك	[«ت ت د»] ① پۈتۈك، كىتاب، مەكتۇپ، توختام، ھۇججەت يېزىلغان نەرسە؛ ② يېزىش؛ ③ [«ئوغ»] تۇمار
بىتىگ I	[«ماي»] خەت
بىتىگ II	[«تۇر»] يېزىق، بەلگە، ھەرپ، ئېلىپبە، كىتاب، ھۇججەت، ۋەسىيە تىنامە؛ [«ت ھ»] يەر خېتى، ۋەسىقە
بىتىگەچى	«بىتىگەچى» گىسە قاراڭ
بىتىگ تاش	مەڭگۈ تاش
بىتىلمەك	[«ت ت د»، «قۇج»] پۈتۈلمەك، يېزىلماق، بىتىك بىتىلدى — كىتاب پۈتۈلدى (يېزىلدى)
بىتىمەك	[«ئال»] يازماق
بىتىنمەك	[«ت ت د»] خەت يېزىۋاتقاندا كۆرۈنمەك، خەت يېزىۋاتقاندا كۆرۈنمەك
بىچ	[«ئەت»] ئورىماق، كەسمەك، پىچماق
بىچا Δ	[«قۇج»] يىرتىق
بىچاق Δ	پىچاق
بىچەك	«بىچاق» قا قاراڭ
بىچتاچى Δ	[«ئال»] كالىدىكىسەر، جاللات
بىچغاس	[«ت ت د»] ① مەسلىھەتلىشىش، ② كېلىشىم
بىچغۇ Δ	«بىچاق» قا قاراڭ
بىچغۇلۇق Δ	پىچاقلىق
بىچماق Δ	[«ئال»، «قۇج»] پىچماق، كەسمەك

بىچىمەك	«بىچماق» قا قاراڭ
بىچۇشماق △	كېسىشمەك
بىچۇماق △	كەسمەك
بىچىخ △	[«ت تىب»] پىششىق
بىچىلماق △	[«ئال»] كېسىلمەك، پىچىلماق
بىچىن	[«ت ت د»، «ت ە»] مايىمۇن
بىد	«بىت» گە قاراڭ
بىدگۈچى	[«مەي»] ئالدىنقى قىسىم، ئالدىدا ھۇجۇم قىلغۇچى
بىدىلخىم △	[«نسى»] يەر نامى
بىدىلقىم △	[«ئۇت»] يەر نامى
بىر I	[«قۇج»، «تۇر»] بىر
بىر II	[«تۇر»] جەنۇب
بىرە	① ئۆلچەم: ② يىراقتىن كۆرۈنگەن نەرسە
بىرەر بىرەر	[«ئال»] بەزىدە، بەزىبىر
بىرەگۈ	[«ئال»] بىرى: بىرىنچى
بىرەگۈسى	[«ئال»] ئۇلاردىن بىرى
بىر بىر	[«تۇر»] بىر - بىرى بىلەن
بىر بىرەمۈك	[«ماي»] بىردىنبىر
بىرت I	[«ت ە»] تەمىنلەش، بېرىش
بىرت II	[«ئۇت»] قەرز
بىرتەم I	[«ت ت د»] بىراقلا
بىرتەم II	[«تۇر»] پۈتۈنلەي، تامامەن
بىرتەم III	بىردىنلا
بىرتەملەدى	تۈگىدى، تاماملاندى

بىرتسىز	قەرزسىز
بىرئىماق	«قۇج» ① قىرماق، پارچىلىماق، يارىسلاندۇر- ماق؛ ② شەكىل، نشان
بىرئىمەك	بۇزماق، پارچىلىماق
بىرتۇرمەك	«ئۇت» [بەرگۈزمەك]
بىرئىشمەك	خارلىماق، ئۆزئارا جازالىماق
بىردەم	«ئال»، «تۇر» [تولۇق، پۈتۈنلەي، تامامەن]
بىردىن	«موي» [جەنۇب]
بىرر	«ئەت» [ياخشىلىق، ئارتۇقچىلىق]
بىرقارۇ	«قۇج» [جەنۇب]
بىرقىرماق	«ت ت د» [پۇرقۇماق: ئات بىرقىردى — ئات پۇرقىدى]
بىركە	«بەركە» گە قاراڭ
بىركەرۇ	«تۇر» [«بىرگەرۇ» گە قاراڭ]
بىركەلەمەك	بەرمەكچى بولماق
بىرگە	«بەركە» گە قاراڭ
بىرگەر	«ت تىب» [بىللە، بىرلىكتە]
بىرگەرمەك	تەۋرىمەك، چايقالماق
بىرگەرۇ	«ئال» [ھەممىسى بىر ۋاقىتتا]
بىرگۇ I	«ت ت د» [بەرگۇ (قەرز)]
بىرگۇ II	«بىگۇ» گە قاراڭ
بىرگىن	«ئۇت» [بەرمەك، ئۆتۈنمەك]
بىرلە	«ت ت د» [بىللە، بىلەن: «ئال» بىرلىكتە]
بىرمەك	«ئال» [بەرمەك]

بىرۇق Δ	«ت ت د» [بۇيرۇق]
بىر ئۆدۈن	بىر چاغدا، بىر ۋاقىتتا
بىرۆك	«ماي» [ئەگەر، «كۈل»، «ق ب»] لېكىن، بىراق
بىرۈك	«تۈر» [پەقەت، «بىرۆك» كە قاراڭ]
بىرۈكىن	ئەگەر، پەقەت
بىرۈكىيە	مۇبادا
بىرى	ئوڭ، جەنۇب
بىرىش	بېرىش
بىرىكلى	«قۇج» [بىرلەشكەن]
بىرىكمەك	«تۈر»، «قۇج» [بىرىكمەك، قوشۇلماق، توپلانماق]
بىرىكى	«كۈل» [① بۇياقتىكى؛ ② بىرلەشكەن]
بىر ئىكىنتى	«ئوت» [ئۆزئارا]
بىرىم	«تۈر» [قەرز، بېرىم]
بىرىم ئالىم I Δ	ئېلىم - بېرىم، قەرز
بىرىم ئالىم II Δ	«ت ھ» [باچ، سېلىق، ئالۋان - ياساق]
بىرىمچى	«ئوت» [قەرزدار]
بىرىملىگ	«تۈر» [قەرزلىك، قەرزدار]
بىرىن بىرىن	«ق ش» [بىر - بىر، تەكرار - تەكرار]
بىرىنچ	«ت ت د» [بىرىنچى]
بىرىيەك	بىردەك؛ بىر ۋاقىت؛ بىر قېتىم
بىر يىگىرمى	«قۇج» [ئون بىر]
بىزى	«ت ت د» [كۆيۈك، چاۋارتقۇ (ناننىڭ يۈزىدە ئوت چاققانلىقتىن پەيدا بولىدىغان چاۋارتقۇ)]
بىزىق Δ	«ت ت د» [بۇرۇت]

بىزنىڭ	[«ت ت د»] بىزنىڭ: بىزنىڭ ئەۋ — بىزنىڭ ئۆي
بىس I	[«ت ت د»] دۇغ (تۇلۇم ۋە چاناچلارنىڭ تېگىگە ئولتۇرۇپ قالغان لايقا)
بىس II	[«قۇج»] «بىش» كە قاراڭ
بىستە	[«ت ت د»] كىشى ئىسمى
بىسى	[«ئىك»] قېچىر
بىش	[«ئال»] بەش (سان)
بىشەر	[«ئىك»] «بىش» كە قاراڭ
بىشۇن	△ ئۆگەنمەك
بىشۇنماق	△ [«تۇر»] پىشماق؛ يېتىشمەك؛ ئۆگەنمەك
بىشماق	△ [«تۇر»] پىشماق؛ يېتىلمەك
بىشۇك	[«بىشك»] گە قاراڭ
بىشى	[«ئەت»] يارماق
بىشىغ	△ [«ت تىب»] پىششىق
بىشك I	[«ت ت د»] بۆشۈك
بىشك II	[«ئۇت»] ① نەسىل؛ ② قەبىلە؛ ③ مەنبە
بىشك III	پارچە
بىقۇش بۇغا	[«ئۇت»] كىشى ئىسمى
بىقىن	△ [«تۇر»] بىقىن
بىگ	[«ت ت د»] ئەر؛ بوۋاي
بىگۈ	ئەقىللىق
بىڭ	[«مىڭ»] گە قاراڭ
پىڭ تۇڭ	[«ت ت»] كىشى ئىسمى

- بىل «ت ت د»، «تۇر» بەل: ئانى بىلىندە تۇت —
 ئۇنى بىلىدىن تۇت
- بىلە «ئۇت» بىلەن، بىرگە، بىرلىكتە
 بىلەك I
- بىلەك II «ت ت د» بۆلەك، سوۋغىت، تارتىق
 بىلەگ سوۋغا
- بىلەگۈ «ت ت د»، «قۇج» بىلەي (بىلەي تاش)
 بىلەمەك «قۇج» بۆلىمەك
- بىلباغى Δ بەلباغ، كەمەر؛ قۇچاق
 بىلتۈرمەك «ت ت د»، «تۇر» بىلدۈرمەك، ئۆگەتمەك
- بىلتىز «چاس» بىلدۈرۈش
 بىلتىزمەك «تۇر» بىلدۈرمەك
- بىلچە «ئۇت» بەلگىچە
 بىلدۈر Δ «ت ت د» بۆلتۈر، ئۆتكەن يىل
- بىلدۈرگۈلۈك «ئو» ئۇقتۇرۇش؛ ھۇججەت؛ خەت — ئالاقە
 بىلدۈزمەك «ت ت د» بىلدۈرمەك، ئۆگەتمەك
- بىلىسكەمەك «ت ت د» بىلىنمەك؛ «تۇر» تونۇلماق، ئاشكارا
 بولماق
- بىلگە I «ت ت د» ھېكمە، پەيلاسوپ؛ ئالىم، بىلىمدان؛
 ئاقىل؛ «ماي» دانىشمەن
- بىلگە II كىشى ئىسمى
 بىلگە بۆگۈلۈك «ماي» دانىشمەنلىك
- بىلگ بىلىكلىك «ماي» ئەقىل — پاراسەتلىك
 بىلگۈچى بىلگۈچى، ئۇستاز

بىلگۈرمەك	[«ئۇت» بىلدۈرمەك
بىلىك	[«ت ت د» ① بىلىم، ئىلىم؛ ② ھېكمەت؛ ③ ئەقىل
بىلىكسىزلىك	[«ئال» بىلىمسىزلىك، نادانلىق
بىلىكلىك	[«ماي» پاراسەتلىك، بىلىملىك
بىلىك	[«ئال»، «تۈر» بىلىم، ئىلىم
بىلىگىز	[«ئال»، «تۈر» بىلىمسىز، نادان
بىلىكلىك	[«ئال»، «تۈر» بىلىملىك، پاراسەتلىك
بىلىلمەك	بىلىنمەك، تونۇلماق
بىلىنچەك	[«ت ت د» تونۇۋېلىنغان
بىلىنمەك	[«ت ت د» بىلىۋالماق، چۈشىنىۋالماق؛ [«تۈر» بىلىنمەك، ئاشكارىلانماق
بىنتۈر	[«تۈن» مىندۈرمەك
بىنتىپال	نەيزە
بىنتىپالتا	[«چاس» نەيزە
بىنىقماق	[«ئۇت» ساقايماق، شىپالىق تاپماق

پ

- پا «تۇر» [پارچىلىماق، بۇزماق]
 پات «ت ت د» [چۆكمە]
 پاتاتۇ «ماي» [پاختا]
 پاتاتۇ كەپەز «ماي» [پاختا - كېۋەز]
 پاتار «سان» [كىتاب بېتى]
 پاتپادىخى «تۇر» [قارىمۇچ]
 پاتىغىغ Δ «ت ت د»: كۈن پاتىغىغ — كۈنپېتىش، غەرب
 پاتقا «ت ت د» [كېسىمچى تاختىسى (تۇماق تىكىلىدىغان
 تېرە ۋە كىگىزنى قويۇپ كېسىدىغان تاختا)
 پاتىر <سان> [قاچا، چىنە]
 پاتىغىغ Δ «ت ت د» [پېتىق]
 پاتىلىماق Δ «تۇر» [«باتىلىماق» قا قاراڭ]
 پاچاغ «قۇج» [پەرھىز، پەرھىز قىلماق]
 پاخۇئىچى بۇزغۇنچى
 پادۇاختاگى <سان> «قۇج» [ئىلاھ ئىسمى
 پار بار
 پاراما پۇنيا «بارم بۇيان» غا قاراڭ

پارامت	[«قش»] ① پەزىلەت؛ ② مۇكەممەل، تاكامۇل
پارت	[<ئوغ. «ت ت د»] سۇ ئىچىدىغان قاچا
پارچا	«بارچا» غا قاراڭ
پارق	«بارق» قا قاراڭ
پارىژاكا	[<سان. «تۇر»] دەرۋىش
پاسبان	[«ئەت»] ① كۆزەت قىلىشماق؛ چارلاش؛ ② تۇنىگۈچى
پاغارلى	△ [«تۇن»] سەييارە، پلانىتا
پاق	[«ئۇت»] باغ، چېگە، يىپ
پاقىسى	[«تۇر»] ئۇستاز؛ ئالىم
پاقۇنسى	[«تۇر»] بىر خىل يۇلتۇزنىڭ نامى
پاقىر	△ [«تۇر»] مىس
پاڭچو	[<سان. «تۇر»] بەش
پامۇق	[<ئوغ. «ت ت د»] پاختا
پانتاتۇ	[«ماي»] «پانتاتۇ» غا قاراڭ
پانچىكى	[«چاس»] خاس ئىسىم
پانت	△ بال، ھەسەل
پەچەل	[«ت ت د»] پىچىلغان (ئاختا قىلىنغان ئەر ۋە ئات قاتارلىقلار)
پەچكەم	[«ت ت د»] بەلگە، نىشان
پەچكۈم	[«ت ت د»] سۇپا (ئۆيىنىڭ سۇپىسى)
پەزىرلە	[«ئەت»] قوبۇل قىلماق؛ ماقۇللىماق
بەك	[«قۇج»] بەك؛ ساغلام؛ چىڭ

پەلىك	[«ت ت د»] پىلىك، چىراغ پىلىكى
پەند	[«ئەت»] نەسىھەت
پىتر	[>سان] ياپراق، دەرەخ يوپۇرمىقى
پىداق	[>سان] شىرە پارچىسى (خام تېرە پارچىسى)
پىراتاپان	[>سان] دوزاخنىڭ ئىسمى
پىرامىت	[>سان. «تۇر»] سۇترا ئىسمى
پىرايىغا	[>سان] ئەقىلدار، ئالىم، بىلەرمەن
پىرمانۇ	[>سان. «چاس»] ئاتوم، كىچىك زەررىچىلەر
پىرىئانقارى	كىشى ئىسمى
پىرىت	[>سان] خىيال
پىرىت	[>توخ. «تۇر»] شەيتان
پىرىشتى	[«قۇج»] مەلىكە، پەرىشتە
پىريان I	جاپالىق يەر، ياقا يەر، چەت يەر
پىريان II	[«كۈل»] راھىبلار ئۆيى
پىساق	[>توخ. «تۇر»] گۈل چەمبىرەك
پۇتانماق	[«ت ت د»] پۇتالماق: يىغاچ پۇتاندى — دەرەخ شاخلىرى پۇتالدى
پۇتىغ	△ «پۇتىغ» قا قاراڭ
پۇتىق	△ [«ت ت د»] ① پۇتاق، شاخ؛ ② كىچىك تۇلۇم؛ ئاتنىڭ شىراق تېرىسىدىن قىلىنغان تۇلۇم
پۇچىق	[«ت ت د»] ① بۇلۇڭ، بۇلۇڭ - پۇچىق؛ ② پۇچ - قلىق تېرە
پۇرقان	بۇرخان
پۇرۇم	[«قۇج»] شەرقىي رىم

پۇرۇادىش	△ [«كۈل»] شەرقىي دۆلەت
پۇرىم	△ [«قۇج»] «پۇرۇم»غا قاراڭ
پۇسماق	[«ت ت د»] پىستىرما قويماق، مۆكمەك، يوشۇرۇن- ماق: بەگ ياغىغا پۇسىدى — بەگ دۈشمەنگە پىستىرما قويدى.
پۇسۇغ	[«ت ت د»] بۆكتۈرمە، پىستىرما، دام
پۇسۇقماق	[«ت ت د»] پىستىرمىغا چۈشۈپ قالماق، تۇتۇلماق
پۇشاق	[«ت ت د»] غەمكىن؛ ئىچى پۇشاق
پۇشانماق	[«ئال»] خاپا بولماق، رەنجىمەك
پۇشۇرۇلماق	[«ئال»] رەنجىتمەك، خاپا قىلماق
پۇشماق	[«ئال»] خاپا بولماق، رەنجىمەك؛ قايغۇرماق
پۇشۇرقانماق	«پۇشماق» قا قاراڭ
پۇشۇشلۇغ	[«ئال»] قايغۇلۇق، غەملىك
پۇشۇغ	[«ت ت د»] ئىچ پۇشۇقى
پۇشى	[<خەن] سادىغا
پۇشىچى	[<خەن] تىلەمچى
پۇغا	[<خەن] دورا ئۆسۈملۈكى
پۇتيا	[«تۇر»] خىزمەت
پۇشكەل	[«ت ت د»] پۇشكال
پۇتروك	ئەمەل نامى
پۇتكۈ	[«ت ت د»] چوڭ تەرەت (بالىلار ئۇچۇن ئىشلىتىلىپ دىغان سۆز)
پۇتۇن I	[«ت ت د»] ئىشەنچلىك، چىنىپۇتكىلى بولىدىغان
پۇتۇن II	تولۇق، پۇتكۈل

پۇر	«ئەت» [① تولۇپ تاشقان؛ ② پۈتۈنلەي
پۈستۈلى	«ت ت د» [لويلا (يېڭىلى بولىدىغان بىرخىل كۆكتات)
پۈسكەچ	«ت ت د» [كاكاچا
پۈسمەك	«ئال» [مۆكۈنمەك؛ ساقلانماق
پۈكۈرمەك	«ئال» [پۈركۈمەك، چاچراتماق
پۈكۈنمەك	«تۇر» [رەت قىلماق، قارشى تۇرماق
پىت	«تۇر» [كىتاب
پىتىپىدى	«ت تىب» [قارىمۇچ
پى	«تۇر» [تۈزلەڭ؛ تۈزلەڭلىك
پىتىرىك	[> ئار. «ت ت د»] پىستە
پىچەك	«ت ت د»، «ت تىب» [پىچاق
پىچىغاس	△ «ت ت د» [پۈتۈم (ئەل ئارىسىدا قىلىنغان ۋەدە، ئەھد)
پىچىغۇچ	△ «ت ت د» [قاچا
پىچىغىل	△ «ت ت د» [قول ۋە پۈتتىكى يېرىقلار
پىچماق	«ت ت د» [پىچماق، كەسمەك
پىچىش	△ «ت ت د» [يىرتىش (زىياپەت ياكى بۆشۈك تويغا كەلگەنلەرگە تارتۇق قىلىش ئۈچۈن يىرتىلغان يىپەك رەخت)
پىچىغ	△ «ت ت د» [پىچىم؛ ۋەدە، ئەھد
پىچىلغان	△ «ت ت د» [يېرىق
پىدپىدى	«ق س» [«پىتىپىدى» غا قاراڭ
پىستىك I	[> چىگ. «ت ت د»] ئېگىرىش ئۈچۈن ئېتىپ تەيپ يارلاپ قويۇلغان پىلتە، ئۈچ

- پىستىك I [«ئار. «ت ت د»] پىلىك، چىراغ پىلىكى
 پىشۇرۇنماق [«ئۇت»] ① كامالەتكە يەتمەك؛ ② ئىگە بول
 ماق؛ ③ ھاياجانلانماق
- پىشىغ Δ [«ت ت د»] پىشىش
 پىشىغلاماق Δ [«ت ت د»] پىشۇرماق
- پىشىق Δ [«ت ت د»] «پىشىغ»قا قاراڭ
 پىنۋات [«سان»] سادىغا
 پىنى [«تۇر»] ياپماق

ت

تابا	[«ت ت د»] تامان، تەرەپ، نشان (يۆنسلىش نى بىلدۈرىدىغان ياردەمچى سۆز): مەنىڭ تابا كەلدى — ئۇ مەن تەرەپكە كەلدى
تابار	[«موي»] تاۋار، مال
تابارۇ	[«ت ت د»] قارىماق، باقماق
تابالا	[«ت ت د»] ئەيىبلەش، تىللاش
تابان I	بىرخىل ئۆسۈملۈك
تابان I	تاغ يولى، چىغىر يول
تابراماق	قوشۇلماق، كۆپەيمەك، ئاشماق؛ ئىلگىرىلىمەك
تابرانماق	[«تۇر»] تەۋرەنمەك، ھەرىكەتلەنمەك، ھەرىكەت قىلماق
تابغاچ I	[«تۇن»] ئوتتۇرا تۈزلەڭلىكتىكى دۆلەتنىڭ نامى
تابغاچ II	«تاۋغاچ» قا قاراڭ
تابلاماق	ئېتىقاد قىلماق، چوقۇنماق؛ ھۆرمەت قىلماق؛ خىزمەت قىلماق
تابماق	[«ئال»] «تاپماق» قا قاراڭ
تابىغىچى ▲	«تاپىغىچى» غا قاراڭ

تابىغساق △ [«ئوت»] ھۆرمەت قىلغان، چوقۇنغان؛ «تاپىغساق»
قا قاراڭ

تابىلقۇ △ بىرخىل ئۆسۈملۈك

تاپ I [«ئو»، «تۇر»] ئۈمىد، ئارزۇ، ئىستەك؛ [«كۈل»]

ئويلاش، ئارزۇ قىلىش

تاپ II ھۆرمەت قىلىش

تاپ III [«ت ت د»] تېرىدىكى يارا ياكى تاياق ئىزى

تاپ IV [«ت ت د»] يېتەرلىك، كۇپايە

تاپا [«ماي»] تەرەپكە، [«كۈل»] ... غا، ... تەرەپ

كە؛ [«تۇر»] ئۇدۇل؛ يۆنىلىش

تاپاغ ① ھۆرمەت؛ ② خىزمەت؛ «تاپۇغ ~ تاپىغ»

قا قاراڭ

تاپاغچى △ تاۋاپچى؛ خىزمەتكار، خىزمەتچى، «تاپىغچى» غا

قاراڭ

تاپاغ ئۇدۇغ [«ماي»] چوقۇنۇش، تېۋىنىش

تاپان I [«ت ت د»] تۆگىتاپان (ئۆسۈملۈك)

تاپان II سەككىز دوزاخنىڭ ئالتىنچىسى

تاپان ئۇدۇن [«ماي»] ھۆرمەت قىلماق، تېۋىنىماق

تاپ تۇت [«ئەت»] ① يېتەرلىك؛ ② قانائەت قىلىش

تاپچا كىر

تاپچالغ △ كىرلىك، كىرلەشكەن، پاسكىنچىلىق

تاپچان [«ت ت د»] ئۈچ ئاياغ، ئۈچ پۇتلۇق شوتا

تاپچۇرماق [«ت ت د»] تاپشۇرماق، تاپشۇرۇپ بەرمەك

تاپراشماق [«ت ت د»] سەكرەشمەك، لوكۇلداشماق

تاپىزۇغ	«ت ت د» [تېپىشماق]
تاپسىز I Δ	ئارزۇسىز، ئىستەكسىز
تاپسىز II Δ	«ماي» [تاۋى يوق، مېجەزى يوق. خۇش ياق ماسلىق]
تاپلا I	«ماي» [ماقۇل كۆرمەك، ياقىتۇرماق؛ «ت ھ» كۆڭلىگە يېقىش، ياخشى كۆرۈش]
تاپلا II	«ئۇر» ① خىزمەت قىلىش، ② ھەۋەس قىلىش
تاپلاشماق	«ت ت د» [رازى بولۇشماق، خالاشماق]
تاپلاغ	«ت ت د» [رازىلىق؛ «تۇر» قوبۇل قىلماق؛ روخسەت قىلماق]
تاپلاغۇ سەۋگۈ	«ماي» [خالغان - سۆيگەن]
تاپلاغۇ سۆز	«ئال» [ساداقەتسىز]
تاپلاماق	«ئال» [چوقۇنماق، ئېتىقاد قىلماق]
تاپلۇق	«ت ت د» [يەر يېرىتلىرى]
تاپماق I	«ت ت د» ① تاپماق، ئىگە بولماق، ② تېۋىنماق؛ خىزمەت قىلماق]
تاپماق II	«ت ھ»، «ئال» [ھۆرمەت قىلماق]
تاپۇزغۇق	«ت ت د» [تېپىشماق]
تاپۇزماق	«ت ت د» [تاپقۇزماق]
تاپۇغ	«ت ت د»، «ق ب» [خىزمەت؛ خىزمەت قىلماق؛ تېۋىنىش؛ ئامەت - ئىبادەت؛ «تاپىغ» قا قاراڭ]
تاپۇق [«ئو»]	① ئالدى، ئالدى تەرەپتىكى؛ ② «تاپۇغ» قا قاراڭ]

- تاپۇلماق [«ت ت د»] تېپىلماق: تاپۇلدى ئەڭ — نەرسە تېپىلدى.
- تاپى Δ [«ت ت د»] ئوتتۇرا: بوزى تاپى ئەر — ئوتتۇرا بويۇلۇق ئەر كىشى
- تاپىش Δ [«ت ت د»] تاپىلاش
- تاپىشماق Δ [«ئال»، «تۇر»] ئۇچراشماق، كۆرۈشمەك
- تاپىغ Δ [«تۇر»] ھۈرمەت قىلماق، «تاپاغ» قا قاراڭ
- تاپىغىچى Δ [«ئال»] چاكار، مالاي؛ [«تۇر»] خىزمەتچى، خادىم
- تاپىغساق I Δ [«كۈل»] ۋاپادارلىق
- تاپىغساق II Δ [«تۇر»] ① خىزمەتكار؛ ② ھۈرمەتكە ئىگە
- تاپىغ ئۇدۇق Δ [«ئال»] ھۈرمەت قىلماق
- تاپىق Δ ئالدى، ئالدى تەرەپ
- تاپىمچا Δ ئارزۇيۇم، ئارزۇيۇمچە
- تاپىن Δ [«ماي»] چوقۇنماق، تېۋىنماق؛ [«نېس»] سالام قىلىش، ھۈرمەت قىلىش؛ [«ت ھ»] خىزمەت قىلىش، كۈتۈش
- تاپىندۇرماق Δ [«تۇر»] ھۈرمەت قىلغۇزماق
- تاپىنسار Δ [«ماي»] چوقۇنسا، ئىخلاس قىلسا
- تاپىنغۇ Δ ھۈرمەتكە ئىگە بولىدىغان
- تاپىنماق Δ [«ت ت د»] تېۋىنماق؛ بويىسۇنماق، خىزمەت قىلماق؛ [«ئال»، «ئۇت»] ھۈرمەت قىلماق
- تات I [«ت ت د»] ① تۈركلەردىن باشقىسى، پارىچە سۆزلىشىدىغان كىشى؛ ② [«كۈل»] باشقا ئۇرۇق تىپىكلەر، ياتلار؛ ③ ئىرانلىق

تات II	[«ت ت د»] دات: قىلىچ تاتىقسا ئىش يۇنچىر، ئەرتاتىقسا ئەت تۇنچىر — قىلىچ داتلاشسا ئىش بۇزۇلىدۇ، ئادەم داتلاشسا ۋۇجۇدى بۇلغىنىدۇ
تاتاغ I	[«ماي»، «ش ت»] تاتلىق؛ تەم
تاتاغ II	«تاتىغ» قا قاراڭ
قاتاغلاغ	[«قۇچ»] تاتلىق، لەززەتلىك
تاتاغلانماق	تاتلىق بولماق، تاتلىق قىلماق
تاتاغلىغ Δ	[«ئىك»] تاتلىق، لەززەتلىك، مەززىلىك
تاتىغانماق	[«ت ت د»] تاتلىق ھېسابلىماق، لەززەتلەنمەك
تاتماق	[«تۇر»] تارتماق
تاتۇ	[«سان»] تەبىئەت؛ مەۋجۇدىيەت
تاتۇر	[«ئەت»، «ت ت د»] تېتىتماق
تاتىت	[«ئەت»] مەززىلىك قىلىش، تاتلىق قىلىش
تاتىر Δ	[«ت ت د»] تېتىر، تېقىر: تاتىر يىر — تېتىر (سۇسىز ۋە دەرەخسىز) يەر
تاتىرغا Δ	[«ت ت د»] ئاشلانغان ئاق تېرە
تاتىغ I Δ	[«ت ت د»] «تاتاغ I» گە قاراڭ
تاتىغ II Δ	ئاش، تائام، يېمەكلىك؛ تەم
تاتىغسىراماق Δ	[«قۇچ»] تەمىنى يوقاتماق
تاتىغلانماق Δ	[«ت ت د»] تەم كىرمەك، تاتلىق بولماق
تاتىغلىغ Δ	[«قۇچ»] تاتلىق، يېيىشلىك
تاتىق I Δ	[«ت ت د»] داتلاشماق، دات باسماق
تاتىق II Δ	[«ق ب»] تاتلىق، لەززەت
تاچ	تاچ

تاختۇ	«ت ت د» [ئېگىزلىمىگەن مەشۇت]
تادا	«ت ت د» [كۆز يېتىم يەرگىچىچە بولغان ئارىلىق]
تادۇ	[> سان. «ق ب» تەبىئەت، مەجەز؛ زات]
تادۇن	«ت ت د» [تايىنچا (بىر ياشلىق موزاي)]
تارا I	«ت ت د» [① تار ئەۋ — تار ئۆي؛ ② سال (تۇلۇمدىن ياسالغان سۇ ئۈستى قاتناش قورالى)]
تارا II	«ت ت د» [دۇغ (سېرىق ياغ ئېرىتىلىپ ئېلىنغان دىن كېيىن، قازاننىڭ تېگىدە چۆكۈپ قالغان دۇغ)]
تارا III	[«ماي» جىلغا]
تارازۇق	تارازا
تاراغ	زىرائەت، ئاشلىق؛ «تارىخ» قا قاراڭ
تاراغلاغ	«تارىغلاغ» قا قاراڭ
تارتار	«ت ت د» [پاختەككە ئوخشىشىدىغان بىر قۇش]
تارتماق	«ئۇت» [«تاتماق» قا قاراڭ؛ «ئال» ئالماق؛ چەكمەك]
تارتىش Δ	«ئۇت» [سوۋغات]
تارتىغ Δ	سوۋغا، ھەدىيە
تارتىن I Δ	«ت ت د» [سۇنۇلغان ئاش، باشقا ئۆيىدىن كىرگەن تاماق، بىرەر سەۋەب بىلەن كەلگەن تاۋاق]
تارتىن II Δ	«تۇر» [خۇشال - خۇراملىق]
تارخان	«ت ت د» [«تارقان» غا قاراڭ]
تارد	«ت تىب» [تارتماق، سۈمۈرمەك]

تاردماق	[«ئۇت»] «تارتماق» قا قاراڭ
تاردۇش	[«ت ھ»] مەرتىۋە، دەرىجە
تارغاق	[«ت ت د»] تاغاق
تارغىل Δ	[«ت ت د»] تاغىل
تارق	دەرد، غەم، قايغۇ
تارقا I	[«ت ت د»] تەركە ئۈزۈم، غوراپ، غورا ئۈزۈم
تارقا II	[«ئال»، «تۇر»] ئاغرىق، ئازاب، ھەسرەت
تارقات	مەرتىۋە، دەرىجە، [«كۈل»] ئەمەل نامى
تارقار	[«كۈل»، «ش ت»] تارقىتىش
تارقان	[«تۇر»] ۋەزىر، «تارخان» غا قاراڭ؛ [«تۇن»] ئەمەل نامى
تارقانچ	[«تۇن»] تارقىماق
تارقانماق I	[«تۇر»] ① مەجبۇرلىماق، قىستىماق؛ سىقىلماق؛ قىستاشماق؛ ② يىراقلاشتۇرماق
تارقانماق II	[«ئال»] قىسقارتماق
تارقىنىچ Δ	[«ئۇت»] بىئارام بولماق، سىقىلماق؛ خاپا بولماق
تارلاغۇ	[«ئو»] يەر، ئېتىز؛ دالا؛ ئېتىز - ئېرىق
تارمادان	كشى ئىسمى
تارماز	[«ت ت د»] تەرخەمەك
تارماق I	[«ت ت د»] تاراتماق، تارقاتماق؛ بەگ سۈسەن
تارماق II	تاردى — بەگ ئەسكەرلىرىنى تاراتتى
	پارچىلىماق؛ تاتلىماق؛ تارتماق

تارماق II	تاپان (پۇت، ئاياغ)
تارمۇت	[«ت ت د»] جىرا
تارمۇقلۇغ	قانالەك؛ دەريادەك
تارمۇقلۇق	«تارمۇقلۇغ» قا قاراڭ
تارنى Δ	«دارنى» غا قاراڭ
تارۇ	[«ئەت»] ئازاب چېكىش، جاپا تارتىش
تارۇتماق	[«ت ت د»] تارايتماق
تارۇس	[«ت ت د»] تورۇس
تارۇقا	«دارۇغا» غا قاراڭ
تارۇماق	قىيىنلاشماق؛ تارايماق
تارۇنماق	[«ت ت د»] سىقىلماق، تارلىق ھېس قىلماق، ئىچى پۇشماق
تارى	[«ت ھ»] تېرىش
تارى تىغ Δ	[«ئو»] سوۋغا
تارىچاننىتا Δ	[«چاس»] خاس ئىسىم
تارىغ I Δ	[«ت ت د»، «ئىك»، «ت ھ»] ① ئاشلىق، زىرائەت (دانلىق زىرائەتلەرنىڭ ئومۇمىي ئىسمى)؛ ② بۇغداي؛ ③ [«تۇر»] تېرىلغان يەر
تارىغ II Δ	سوۋغا، ھەدىيە
تارىغ III Δ	مەنبە؛ ئىرق؛ قانداش
تارىغچى Δ	[«ت ت د»، «تۇر»] دېھقان
تارىغلاغ Δ	[«ت ت د»] ئېتىز، ئېتىزلىق، ئېتىز - ئېرىق، دالا
تارىغلىق I Δ	[«ئەت»] ئېتىز - ئېرىق؛ دالا
تارىغلىق II Δ	[«ت ت د»] ئاشلىق ئامبىرى

- تارىق △ [«ئۇت»] كىشى ئىسمى
 تارىقارماق △ «تارقار» غا قاراڭ
 تارىقچى بەگ △ [«ئۇت»] كىشى ئىسمى
 تارىقماق I △ [«تتد»] تارايماق، تارلاشماق؛ [«ئۇت»]
 سىقلىماق، بىئارام بولماق؛ قايغۇرماق
 تارىقماق II △ [«ئۇت»] يىراقلاشماق
 تارىقماق III △ قۇسماق، ياندۇرماق
 تارىقىنچ △ [«ئۇت»] سىقلىماق، بىئارام بولماق، خاپا بولماق
 تارىك △ [«ئۇت»] كىشى ئىسمى
 تارىماق △ ① يەر ئاغدۇرماق؛ ② ئاشلىق تىپىرماق
 تارىنماق △ [«تۇر»] غەزەپلەنمەك، خاپا بولماق
 تاز I [«تۇر»] كىشى ئىسمى
 تاز II تاز (باش يارىسى، تەمرەتكە)
 تازاردۇ [«ئەت»] تەلەپ قىلىش، ئۆتۈنۈش
 تازۇن [«ت ت د»] تايىنچا (ئىككى ياشلىق كالا)
 تازى تاي △ [«ق ب»] نەسلىلىك ئەرەب ئېتى
 تاس [«ئوغ. «ت ت د»] يامان، پەس نەرسە
 تاسال [«ت ت د»] چۆگەن ئويۇنىدا مەيدان دائىرىسىنى
 بەلگىلەش ئۈچۈن سىزىلغان سىزىق
 تاسغارۇ [«قۇج»] «تاشقارۇ» غا قاراڭ
 تاسغاشماق [«ت ت د»] كاپاتلاشماق
 تاسقارۇ [«ئال»] «تاشقارۇ» غا قاراڭ
 تاسماق «تاشماق» قا قاراڭ
 تاسىقماق △ «تاشىقماق» قا قاراڭ

تاشلىماق	△	[«قۇج»] «تاشلىماق» قا قاراڭ
تاش تەكىل		[«ت ھ»] تاش - داڭگال
تاشتىرتى	△	[«قۇج»] تېشىدا، سىرتتا
تاشتۇرماق	△	[«قۇج»] تاشتۇرماق، سىرتقا چىقارماق
تاشتىن	△	سىرتتىن، تېشىدىن
تاشدىن	△	سىرتتىن، تاشقىرىدىن
تاشدىن سىڭار	△	تېشىدا
تاشرا		[«كۈل»] سىرتقا، سىرتىغا، تېشىغا
تاشغارماق		يىراقلاشتۇرماق
تاشغارۇ		«تاشرا» غا قاراڭ
تاشقارماق		«تاشغارماق» قا قاراڭ
تاشقارۇ		[«تۇر»] تاشقىرى، سىرت
تاشكەن		[«ت ت د»] قەدىمكى شاش شەھىرىنىڭ يەنە بىر خىل نامى
تاشلات		[«ت ت د»] تاش ئاتماق
تاشماق		[«تۇر»] تاشماق، چىقماق؛ [«ئال»] قاچماق
تاشۇغ		[«ت ت د»] توشۇق (توشۇشقا بولىدىغان مال ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش نەرسىلەر)
تاشىرماق	△	[«ئۇت»] كەلتۈرمەك، توشۇماق؛ تاپشۇرماق
تاشىق	△	[«كۈل»] سىرتقا چىقماق
تاشىقماق	△	تاشماق
تاشلىماق	△	سىرتىغا تېشىپ چىقماق
تاشىم	△	كۆپ، نۇرغۇن
تاغ		① تاغ؛ ② [«تۇر»] شىمال، شىمال تەرەپ
تاغار		تاغار، قاپ، خالتا

خاس ئىسىم	تاغارمىي
[«ئو»] تام، توسما	تاغام
[«ت ت د»، «ئوت»] تاغا	تاغاي
① شېئىر؛ ② مۇڭلۇق	تاغسۇت
ناخشا ئېيتماق، قوشاق قاتماق	تاغسۇرماق
قوشاق؛ شېئىر	تاغسۇت
«تاغسۇرماق» قا قاراڭ	تاغسۇرماق
[«ئو»] تېز، تېزلىك بىلەن	تاغۇراق
[«ئو»] توخۇ	تاغۇق
[«كۈل»، «ت ت د»] تاغقا چىقماق	تاغۇق △
[«ت ت د»] گاللاشماق، يانماق	تاغىلماق △
[«ت ت د»] «تاغۇق» قا قاراڭ	تاقاغۇ
[«ئال»] ناخشا ئېيتىش	تاقشۇر
[«ماي»] قايغۇلۇق	تاقلاغ
[«ت ت د»] «تاغۇق» قا قاراڭ	تاقۇق
[«ماي»] تېخى، شۇڭا، [«ت ت د»] يەنە، [«ئو»]	تاقى △
ھەم؛ [«ت تىب»] بۇنىڭدىن باشقا	
[«ماي»، «موي»] «تاقاغۇ» غا قاراڭ	تاقيغۇ △
[«ت ت د»] ئەگەشكە، ئەلگەشكە	تاڭ I
[«ت ت د»] تاڭ، سەھەر ۋاقتى	تاڭ II
[«ت ت د»] خارابە	تاڭ III
[«ماي»] ھەيران بولماق، تاڭ قالماق	تاڭ IV
[«ئوت»] بىر ئۇلۇش	تاڭ V
[«تۈر»] ساراي	تاڭ VI

تاڭ VII	[«ئال» تاتلىق؛ مەزىزلىك
تاڭاغ	قورقۇش، ئەندىشە قىلىش؛ بىئارام بولۇش
تاڭ تاڭسۇق	[«ئال» «تاڭ VII» گە قاراڭ
تاڭرىم	مۇقەددەس، تەڭرىم
تاڭسۇق I	[«ئال» «تاڭ VII» گە قاراڭ
تاڭسۇق II	[«ئال» نەپىس؛ ئاجايىپ، قىممەتلىك
تاڭغۇت	[«ئۇت»، «ئو»، «ت ت د»] تاڭغۇت (خاس ئىسىم)
تاڭلا	[«ئىك»] تاڭ ئاتماق، يورۇماق
تاڭلاش	[«ت ت د»] ھەيران قالماق
تاڭلاماق I	تاڭ ئاتماق
تاڭلاماق II	① ھەيران بولماق؛ ② قورقماق؛ بىئارام بولماق
تاڭلانچىڭ Δ	[«نېس»] ئاجايىپ؛ غەلىتە؛ [«ئال»] ھەيران قالارلىق
تاڭلانچىق Δ	[«ئۇت»] «تاڭلانچىڭ» قا قاراڭ
تاڭلىدىم Δ	[«ق ب»] تاڭ قالدىم، ھەيران قالدىم
تاڭقۇق I	[«ت ت د»] خانلار سەپەرگە چىققاندا ياكى بىر يەرگە ماڭغاندا بېرىلىدىغان سوۋغا، يوللۇق
تاڭقۇق II	[«ق ب»] زۇلۇم، ئېزىش - ئېزىلىش
تاڭى Δ	«تاۋ» مەزھىپىدىكى كىشىلەر
تاڭىزمەك Δ	كۆپمەك
تاڭىش Δ	[«ئال»] قايقۇ، ھەسرەت، ئازاب
تاڭىغ Δ	«تاڭاغ» قا قاراڭ
تاڭىلىماق Δ	بېسىم قىلماق، ئەزمەك، سىقىماق
تاڭ يارىم Δ	[«ماي»] تاڭ سەھەر

تال I	[«ئال»] ئېسىدىن كەتمەك، ئايلىنىپ كەتمەك
تال II	[«تۇن»] سۇغا كىرمەك
تالا	[«كۈل»] يىرتماق، يوقاتماق، تارمار قىلماق
تالاس	[«ت ت د»] ① ئات بەيگىسىدە ۋە چۆگەن ئويۇنىدا مەيداننىڭ چېكىگە تارتىلغان ئارغامچا؛ ② قەدىمكى شەھەر نامى
تالاغۇ	[«ت ت د»] ئۆتكۈر ئوغا، تېز ئۆلتۈرىدىغان زەھەر
تالاق	[«ت ت د»] تال (ئادەمنىڭ تېلى)
تالپىرماق △	[«ت ت د»] تەلپۈنمەك، ئىنتىلمەك، قانات قاقماق
تالپىنماق △	[«ت ت د»] تەلپۈنمەك، ئىنتىلمەك
تالغاغ	[«ت ت د»] شۇرغان، قار-بوران
تالغۇق	[«ت ت د»] پالتىنىڭ سېپىنى چېكىتىدىغان شىنا ياكى مىخ
تالغىرماق △	[«ت ت د»] شۇرغان چىقىماق، شۇرغان كۆتۈرۈلمەك
تالقا	[«ت ت د»] «تارقا» غا قاراڭ
تالقان	قۇرۇما ئۇن
تالقۇ	[«ت ت د»] تولغانغان، ئېشىلگەن نەرسە
تالقغ △	[«ت ت د»] ① تاغلارنىڭ تۇتاشقان يېرى؛ ② بىرەر ئىشنى كېچىكتۈرۈش، ئارقىغا سۈرەش
تالقىلماق △	[«ت ت د»] كەينىگە سۈرۈلمەك، داچىماق
تالماق I	تالماق؛ ئېسىنى يوقاتماق
تالماق II	بۇلاڭ-تالاڭ قىلماق، تالىماق، بۇلىماق
تالپۇيى	«تالپۇي» غا قاراڭ

تالۇ	«ت ت د» [تاللانغان]
تالۇق	دورلىققا ئىشلىتىلىدىغان بىرخىل ئۆسۈملۈك
تالۇلا	تاللىماق
تالۇلاماق	«ت ت د»، «تۇر» [تاللىماق، خىللىماق]
تالۇي	«ماي» [دېڭىز؛ «ئو» [دەريا؛ «تۇر» [ئوكيان]
تالمم Δ	«ئىر» [شجائەتلىك، جەسۇر]
تام	«ت ت د» [تامماق، تامچىلىماق]
تامار	«تۇر» [توھۇر (قان تومۇر)]
تاماساۋان	ئىبادەتخانا، ئىبادەتخانىنىڭ ئىسمى
تاماق	كېكىردەك، گال، بوغۇز
تامالاپتىر	[> سان] چىرايلىق ھەم پۇراقلىق بىر خىل ئۆسۈملۈكنىڭ يوپۇرمىقى
تامتۇر	«چاس» [ياندۇرماق]
تامتۇرماق	① پارقىراتماق؛ ② تۇتاشتۇرماق؛ ③ ياقىتۇرماق
تامۇلماق	«تامتۇرماق» قا قاراڭ
تامچۇرماق	«ت ت د» [تامچىلىماق؛ ياغمۇر تامچۇردى—ياغمۇر تامچىلىدى]
تامدۇ	«ت ت د» [ئوت، تۇتۇرۇق]
تامدۇق	«ت ت د» [تامدۇ» غا قاراڭ
تامغا	«ت ت د» [① مۆھۈر؛ ② داغمال (ھايۋانلارغا ئەن سالىدىغان داغمال)؛ ③ تارماق (دېڭىز، كۆل ۋە دەريالارغا قۇيۇلىدىغان ئېقىننىڭ بىر تارمىقى) ④ كېمە ياكى قېيىق توختاپىدىغان جاي (قولىق)]

تامغاچ تارقىق	△	[«ئۇت»] كىشى ئىسمى
تامغاق		[«ت ت د»، «ئال»، «تۇر»] تاماق، گال
تامغالاماق		[«قۇچ»] ئىن سالماق، مۆھۈر باسماق
تامغالىق	△	[«ت ت د»] كىچىك ئۇرۇق
تامغان		بىرخىل ئۇنۇن
تاملىغ	△	[«ئۇت»] ① تاملىق، توسۇقلۇق؛ ② بەرىكەتلىك؛ مەنپەئەتلىك؛ ئۇنۇملۇك
تامماق		[«تۇر»] يانماق، تۇتاشماق
تامۇ I		[«ھاي»، «ت ت د»] دوزاخ؛ [«ئىك»] جەھەننەم
تامۇ II		[«ت ت د»] ناھايىتى، ئاجايىپ
تامۇر		[«ت ت د»] «تەمۇر» گە قاراڭ
تامۇرماق		[«ت ت د»] قاننىماق: ئەر بۇرنى تامۇردى — ئادەمنىڭ بۇرنى قاندى
تامۇزماق		[«ت ت د»] تامغۇزماق، تامدۇرماق، تېمىتماق
تامۇلۇغ		دوزاختىكى، دوزاخقا مەھكۇم
تامىتماق	△	ياقماق؛ پارقۇرماق
تامىر I	△	[«ئال»] تۆمۈر
تامىر II	△	① «تىمىر» غا قاراڭ؛ ② تومۇر، قان تومۇر
تامىزماق	△	تامچىلاتماق
تامىزىم	△	[«ئۇت»] ① تامچا؛ ② تامماق
تامىش	△	[«ت ت د»] تېمىش، تامچىش، تامچىلاش؛ [«ت تىب»] تامماق، تامچىلىماق
تامىشماق	△	تېمىتماق

تامىنماق △	[«ت ت د»] تېمىتىۋالماق
تان I	[«ت ت د»] سەلكىن (ئەتىگەن، ئاخشامدا چىقىدىغان سالىقىن شامال)
تان II	[«ت ھ»] لەقەم؛ خاس ئىسىم
تانا I	[<ئار. «ت ت د»] دانەكچە (يۇمىغاقسۇت ئۇرۇقى)
تانا II	[«ت تىب»] ① كۈنجۈت (كۈنجۈت دانىسى)؛ ② زىغىر
تانا III	تۇخۇم، ئۇرۇغ
تانتۇرماق	[«ت ت د»] تاندۇرماق، ئىنكار قىلدۇرماق
تانچىقلا	[«چاس»] مۇنداق
تانچىقلاماق △	پارچىلىماق، كەسمەك، پارچە - پارچە قىلماق
تانچۇ	[«ئال»] تىلىم - تىلىم، پارچە - پارچە
تانچۇلاماق	[«ت ت د»] چاينىماق، پارچىلىماق
تانساق	[«ئەت»] مىسلىسىز
تانلا	[«ئىك»] ھەيران قالماق
تانماق	[«قۇج»] تانماق، ئىنكار قىلماق؛ يۈز ئۆرۈمەك؛ يامانلاشماق
تانۇق	[«ت ت د»، «ق ب»] گۇۋاھ، شاھىت، [«ماي»] ئىسپات؛ [«ت ھ»] گۇۋاھچى
تانۇقلا	[«ئال»] گۇۋاھلىق
تانۇقلاماق	[«تۇر»، «ئال»] گۇۋاھ بولماق، گۇۋاھچىلىق قىلماق
تانۇقلۇق	[«ت ت د»] تونۇقلۇق، گۇۋاھلىق
تانىت	[«ماي»] تونۇلماق

تەنخما Δ	[«قۇچ»] تانماق، ئىنكار قىلماق
تاۋار	[«ئال»] تاۋار، مال - مۈلۈك؛ [«ئۇت»] رەخت
تاۋرات	[«ئال»] ئالدىراتماق
تاۋراتغۇچى	[«تۇر»] تەشۋىق قىلغۇچى، تەشۋىقاتچى، قوزغىغۇچى
تاۋراتماق	[«ت ت د»، «ئال»] ئالدىرماق؛ ئالدىراتماق
تاۋراتى Δ	[«ئال»] چاققان، تېزلىك بىلەن
تاۋراق	[«ت ت د»] تېز، چاپسان؛ چاققان، [«ئال»] جىددىي، تېزلىك بىلەن، [«ت ت د»] دەرھال
تاۋراماق	[«تۇر»] تېز بولماق
تاۋران I	[«ت ت د»] تارلانغان، تەخلەپ قويۇلغان يىپ
تاۋران II	[«ماي»] ئەجىر قىلماق
تاۋران III	[«چاس»] ئالدىراش
تاۋرانماق	[«ت ت د»] ئالدىراۋاتقاندەك كۆرۈنمەك؛ تېز بولماق، ھەرىكەت قىلماق
تاۋرىلماق Δ	«تەۋرىلمەك» كە قاراڭ
تاۋسالڭ	[<خەن>] تويىن دىندارلىرى دىنىي پائالىيەت ئېلىپ بارىدىغان مەيدان (كۆپىنچە «داۋچاڭ» دەپ يېزىلىدۇ)
تاۋشان	[«ئۇت»] توشقان
تاۋغاچ	[«تۇر»] «تابغاچ I» گە قاراڭ
تاۋقاچ	«تابغاچ I» گە قاراڭ
تاۋۇش	[«ت ت د»] ھېس - تۇيغۇ؛ تېۋىش، شەپە، تاۋۇش
تياۋىرداچى Δ	[«ماي»] تەۋرەتكۈچى

تاۋىش	△	[«ت ت د»] «تاۋۇش» قا قاراڭ
تاۋىشسىز	△	ئۇنىسىز، تىۋىشسىز
تاۋىشغان	△	[«ت ت د»] «تاۋىشان» غا قاراڭ
تاۋىلغۇچ	△	[«ت ت د»] تېۋىلغا
تاۋىلقۇ	△	[«ت ت د»] «تاۋىلغۇچ» قا قاراڭ
تاي		[«ماي»] تايماق
تاياغۇ		[«ت ت د»] تاش ۋە چالما
تاياغلىغ	△	تىرەكلىك
تاياق		[«ماي»، «تۇر»] ياردەم، تىرەك
تاياقلىغ	△	[«تۇر»] تايىنىقلىق، يۆلىنىكلىك
تايان		[«ت ت د»] تايانماق
تايانچ		سىرداش
تايانچى	△	مەسلىھەتچى، سىرداش
تايىتو		[> خەن. «كۈل»] بۈيۈك تاڭ سۇلالىسى
تاي سەنگۈن		[> خەن] چوڭ گېنېرال
تايىسۇ		[> خەن] شاھزادە
تايىشى		[> خەن. «ت ه»] ئۇستاز، ھەزرىتە پىر
تايىشك		[> خەن. «كۈل»] ماخايانا (بۇددا دىنىدىكى
		بىر مەزھەپ)
تايماق		[«تۇر»] يىقىلىپ كەتمەك، چۈشۈپ كەتمەك، تايماق
تايۇق		[«ت ت د»] تۇيغۇن: تايۇق ئەر — تۇيغۇن، زېرەك يىگىت
تاپىتماق		يولدىن چىقماق، ئاپلانماق؛ قايدۇرماق

تايىغ Δ	«ت ت د» [تېيىق، تايىق، تېيىلق]
تە	«ماي» [دېمەك، سۆزلىمەك، «تسۇن» سۆز قىلماق]
تەبە I	«ئۇر» [تۈگە]
تەبە II	«تەۋە» گە قاراڭ
تەبىرەتمەك	«تۇر» [تەۋرىمەك؛ تەۋرەتمەك، پاراكەندە قىلماق]
تەبىرەتۈك	«تۇر» [تەۋرەتكەن، قوزغاتقان؛ ھەرىكەت قىلغان]
تەبىرەشمەك	«تۇر» [تەۋرەشمەك، تېپىرلاشماق]
تەبىرەمەك	«ئال» [تەۋرىمەك؛ قىمىلىدىماق؛ تىتىرىمەك، «قابىسماق» قا قاراڭ]
تەبىرەمەكى	«ئال» [تەۋرىنىش، سىلىكىنىش، تەۋرەش]
تەبىرەنچىسىز	«ئال» [مۇستەھكەم، پۇختا، تەۋرىمەس]
تەبىرەنمەك	«ت ت د» [تەۋرەنمەك]
تەبلىگ	قانائەت قىلارلىق، قانائەتلىك
تەبىز	① چىمەنلىك؛ ② قۇرۇق يەر
تەپ	«تەپ تەگىرى» گە قاراڭ
تەپتەر	دەپتەر
تەپ تەگىرى	«ماي» [دۈپدۈگىلەك]
تەپ تەگىرىمى	«ماي» [«تەپ تەگىرى» گە قاراڭ]
تەپرە	«ئىك» [ماڭماق]
تەپرەش	«ت ت د» [ھەرىكەت قىلماق؛ جانلاندۇرماق]
تەپزەشمەك	«ت ت د» [ھەسەت قىلىشماق]
تەپمەك	① تەپمەك؛ ئۇرماق؛ ② جۈپلىمەك
تەپۈك	«ت ت د» [① تەپكۈچ؛ ② تېپىك]

تەپىت	«ش ت» [تەپكۈزمەك]
تەپىتمەك	پارچىلىماق
تەپىز I	«ت ت د» [شورتاڭ يەر؛ تەپىز كىشى — كۆچمە مەنسى: ھەسەتخور، ئىچى قوتۇر ئادەم؛ «تەبىز» گە قاراڭ]
تەپىز II	«ت تىب» [ئوتلاق؛ «تەبىز» گە قاراڭ]
تەپىزلىك	«ت ت د» [كۆرەلمەسلىك، ھەسەت]
تەپىزلىگ	«قۇج» [ھەيدەلگەن يەر]
تەپىنمەك	«ت ت د» [دېۋىتىمەك: ئەر ئاتىن تەپىندى — يىگىت ئېتىنى دېۋىتتى]
تەترۈ	ئەكسىچە، قارشى
تەترۈلمەك I	«ت ت د» [تەتۈر ئۆرۈلمەك، تەتۈر بولماق]
تەترۈلمەك II	«تۇر» [ئالدىنماق؛ ئالدىماق]
تەترۈم	«تۇر» [ئايىدىڭ، ئوچۇق، سۈزۈك]
تەتۈرمەك	سۆزلەتمەك
تەتمىكلىك	«ئەت» [ئەقىللىق، دانىشمەن]
تەدىمىلىگ	«ت ھ» [كىشى ئىسمى]
تەر	«ت ت د» ① ئىش ھەققى، ئىش ھەققى ئۈچۈن بېرىلگەن پۇل؛ «ت ھ» [تاپان ھەققى؛ ② تەر]
تەرەك	«ئۆت» [كىشى ئىسمى]
تەربى ئىنال	«تۇر» [كىشى ئىسمى]
تەرەرمەك	«تۇر» [تەرلەتمەك]
تەرتۈ	«قۇج» [يالغانچى]

تەرچى	«ت ت د» كۈنلۈكچى، مەدىكار؛ «ئۇت» ئىشچى
تەرس I	«ت ت د» تەس، قىيىن
تەرس II	قارشى، قارشى تەرەپ
تەرس تەدرۇ	«ماي» تەتۈر، نامۇۋاپىق
تەرسىز	پۇلسىز، ھەقسىز
تەرك	«ت ت د» تېز، «ئەت» چاپسان، «تۇر»
	دەرھال، چاقتان: تەرك كەل — تېز كەل
تەركە	«تۇر» ھەق
تەركەن I	«ت ت د» خاقان، پادىشاھ، ھۆكۈمدار
تەركەن II	«ت ت د» بىرەر ۋىلايەت ھۆكۈمدارىغا خاقانلار تەرىپىدىن بېرىلىدىغان ئۇنۋان
تەركلە	«ئىك» تېز ماڭماق
تەركلەمەك	«ت ت د» ئالدىراتماق
تەركىش	«قۇچ» تىركىشىش، سوقۇشۇش، ئۇرۇشۇش، تۇتۇشۇش
تەركىشلەنمەك	تىركەشمەك، تۇتۇشماق، سوقۇشماق، ئۇرۇشماق
تەركىن	«ئال» تېز، چاپسان، «ت ت د» تېزدىن
تەرگەن	«ئۇت» ھارۋا
تەرگى	«ت ت د» داستىخان
تەرگۈك	«ت ت د» بىپايان، كەڭ
تەرلىك	سۆرىمەكەش، تەرەت كەشى
تەرى	«ت ت د» تېرە
تەرلىك	«ت ت د»، «ئال»، «ش ت» تېرەن، چوڭقۇر؛
	تەرلىك تەڭىز — تېرەن (چوڭقۇر) دېڭىز

تەرلىمەك	«تۇر» توپلانماق
تەرىنچەك	[>ئوغ. «ت ت د»] پەرەنچە
تەرىنمەك	[«ت ت د»] تېرىۋالماق، يىغىۋالماق
تەز	[«تۇن»] قاچماق، تەزەك
تەزەك	[«ت ت د»] تېزەك
تەزكىن	قاچماق
تەزگىن	[«ت ت د»] ساياھەت قىلماق
تەزگىنچ	[«ت ت د»] تاغ ئەگىمى، ئەگرى - توقاي؛
	تەزگىنچ يول — ئەگرى - توقاي يول
تەزگىنمەك	[«ت ت د»] ئايلانماق، چۆگلىمەك، پىرقىرماق؛
	تاۋاپ قىلماق
تەزەك	[«ئال»، «قۇج»] قاچماق، قېچىپ سەرسان بولۇپ يۈرمەك؛ تېزىپ كەتمەك
تەزۈك	«تەزىك» كە قاراڭ
تەزۈگ	«تەزىك» كە قاراڭ
تەزىتمەك	[«ت ت د»] تەزدۈرمەك، قاچۇرماق
تەزىك I	[«ت ت د»] تېزىپ كەتمەك
تەزىك II	[«تۇر»] ۋاقىت، رەت، تەرتىپ
تەزىگ	«تەزىك» كە قاراڭ
تەزىنمەك	[«ت ت د»] تېزىپ كېتىدىغاندەك كۆرۈنمەك
تەزىك	[«ت ت د»] تاجىك
تەسەك تۇرمىش	[«ت ھ»] كىشى ئىسمى
تەسەك	«تەزەك» كە قاراڭ

تەسلىق تاشلىق Δ [«تۇن»، «كۈل»] ئەسكەر چىقىرىش، ئەسكەر،
قوشۇن ئەۋەتىش

تەسلىك [«تۇت»] ① ياردەم؛ ② ئىشلىتىش
تەشۋىك [«ت ت د»] تۈشۈك، يېرىق؛ سېرىق-ئەت يېرىق،
چىقۇق

تەشلىك [«ت ت د»] ئاچكۆز
تەق [«ت ت د»] ھىيلە

تەك I [«ت ت د»] ① مۇنداقلا، ئانچىكىم؛ ② تىنچ،
شۈك: تەك كەلدىم — مۇنداقلا كەلدىم؛ تەك
تۇر — تىنچ تۇر، شۈك تۇر

تەك II [«ئال»] يالغۇز، پەقەتلا؛ «تەگ» كە قاراڭ
تەكە [«ت ت د»] ① ئەركەك كېيىك؛ ② تېكە
تەكرە [«ئال»] «تەگرە» گە قاراڭ

تەكرەكى «تەگرەكى» گە قاراڭ
تەكرىم دۆۋە (پاختا ۋە باشقا نەرسىلەرنىڭ دۆۋىسى)
تەكرىن [«ئال»] ئايلىنىپ يۈرمەك؛ ئىككىلەنمەك

تەكسىنچ «تەگزىنچ» كە قاراڭ
تەكسىنمەك [«ئال»] «تەگزىنمەك» كە قاراڭ
تەكشۈرمەك [«تۇر»] «تەكشۈرمەك» كە قاراڭ

تەكلەنمەك ئويماق
تەكەمەك [«تۇر»] «تەگمەك» كە قاراڭ
تەكەملىك «تەگەملىك» كە قاراڭ

تەكەنمەك [«مان»] «تەگەنمەك» كە قاراڭ
تەگى [«ت ت د»] دەك، تەك (ئوخشىتىش ياردەمچىسى)

- تەگەرە [«تۇر»] دائىر، مۇناسىۋەتلىك ئىش
- تەگەرە I [ت ت د] چۆرە، ھالقا، دائىرە؛ [«ماي»، «ئال»، «چاس»] ئەتراپ
- تەگەرە II [ت ت د] كاجۇۋا
- تەگەرەك [ت ت د] ھەرقانداق بىرنەرسىنىڭ چۆرىسى، ئەتراپى
- تەگەرەكى [«ئال»] ئەتراپتىكى، چۆرىدىكى
- تەگىرىكلە [«ماي»] ئەتراپىغا يىغىلماق؛ چۆرىسىگە يىغماق
- تەگىرىكلەمەك [«تۇر»] تۆت ئەتراپىنى چۆرىدىمەك، قورشىماق
- تەگىرىنچ [«ئال»] ① دائىرە؛ مۇھىت؛ ② باب، ئابزاس
- تەگىزىن [«ماي»] يۆگەلمەك، ئايلانماق، [«ئىك»] چۆگىلە
- مەك، [«ش ت»] ئايلىنىپ يۈرمەك
- تەگىزىنچ I [«ماي»] يۆگەم، جىلد، [«كۈل»، «ش ت»] توم، كىتاب
- تەگىزىنچ II [«ماي»] قاينام
- تەگىزىنچلەن [«ماي»] يۆگەلمەك
- تەگىزىندۈرمەك [«ئۆت»] ئايلاندۇرماق
- تەگىزىنمەك [«تۇر»] ساياھەت قىلماق، ئايلانماق
- تەگشۈر [«چاس»] ئۆزگەرمەك
- تەگشۈرمەك [«ئال»] ئۇلاشتۇرماق، ئېرىشتۈرمەك
- تەگشۈرۈشمەك [«ئۆت»] ئالماشتۇرۇلماق، ئۆزگەرتىلمەك
- تەگشۈلمەك [«قۇج»] ئۆزگەرتىمەك، ئالماشتۇرماق
- تەگشۈلمەك [«تۇر»، «ئال»] «تەگشۈرۈشمەك» كە قاراڭ
- تەگلىك [«تۇر»] قارىغۇ؛ تۇتۇق

تەڭلۈگ	«تۈر» [تەڭلۈك] كە قاراڭ
تەڭلىرىمەك	ئايلاندۇرماق، پىرقىراتماق؛ پىرقىرتىلماق
تەڭمە	«ت ت د» [ھەممە، ھەرقانداق؛ ئۇچرىغانلا]
تەڭمەك	«ئۇت» [ئۇلاشماق، ئېرىشمەك]
تەڭنە	«ت ت د» [تەڭنە]
تەڭگۈرتىمەك	«ئۇت» [ئېرىشتۈرمەك، يەتكۈزمەك]
تەڭگۈرتۈرمەك	ئۇلاشتۇرماق، يەتكۈزمەك
تەڭگۈرمەك	«ت ت د» [تەڭگۈزمەك، يەتكۈزمەك]
تەڭى I	ئۇرۇق - تۇغقان
تەڭى II	«ئۇت»... غا ئوخشاش؛ ئانچە پەرقلىنمەسلىك
تەڭىر	«ت ت د» [يېقىنلاشماق؛ ئۇچراشماق]
تەڭىرىمەن	«ئۇت»، «ت ت د»، «تۈر» [تۈگمەن]
تەڭىرىمى	«ئال» [ئەتراپ، چۆرە]
تەڭىرىمىلەمەك	«ئال» [چۆرىدىمەك، ئايلاندۇرماق]
تەڭىرىمىلەيۈ	ئايلىنىپ، چۆرىدىمەك
تەڭىس	«تەڭىش II» گە قاراڭ
تەڭىش I	«ت ت د» [① ئاش ئېتىش؛ بىر - بىرىگە لوقما يېدۈرۈش؛ ② ھەر نەرسىنىڭ ئاخىرى، تۈگىشى]
تەڭىش II	تېگىش؛ ئۇچرىشىش، يېقىنلىشىش؛ مۇناسىۋەت
تەڭىشمەك	كۆزەتمەك
تەڭىلمەك	«ت ت د» [كۆزى] تۇتۇلماق، قاراشچۇلاشماق؛ ئانىڭ كۆزى تەڭىلدى — ئۇنىڭ كۆزى تۇتۇلۇپ كۆرمىس بولۇپ قالدى

تەگىم	«ئۇت» [ۋاقت، مۇددەت
تەگىمىسىز	«ماي» [ئەرزىمەس؛ «نېس» [ھاجەتسىز؛ لاياقەتسىز
تەگىملىك	«ئال»، «ئۇت» [لايىق، لايىقەتلىك بولغان
تەگىملىك I	«ماي» [تېگىشلىك؛ سازاۋەر
تەگىملىك II	«ئال»، «كۈل» [لازىم
تەگىن I	«ت ت د» [خاقان ئوغۇللىرىغا بېرىلىدىغان ئۇنۋان
تەگىن II	«ت ت د» [تىيىن
تەگىن III	«ماي»، «ش ت» [ئېرىشمەك، يەتمەك
تەگىنچ	«ئال» [«تەگىن III» كە قاراڭ
تەگىندەچى	«ماي» [ئېرىشكۈچى، بەھرىمەن بولغۇچى
تەگىنمەك	قوبۇل قىلىنماق؛ يېقىنلاشماق؛ ئېرىشمەك؛ «ئال» [ھۈرمەتكە ئىگە بولماق؛ ياخشى ئىش قىلماق؛ ھېس قىلماق
تەگىن ئۆگە	«ماي» [شاھزادە دانىشمەن (ۋەلىئەھد)
تەڭ I	«ت ت د» [باراۋەر؛ «تۈر» [ئوخشاش؛ لايىق
تەڭ II	«ت ت د» [ئىمكان، پۇرسەت
تەڭ III	«ت ت د» [جاي
تەڭ IV	«ت ھ» [تارازا (ئېغىرلىق ئۆلچەم ئەسۋابى نامى)
تەڭ V	«ت ت د» [قىزىقارلىق نەرسە
تەڭە	«ئە ت» [سېلىشتۇرماق
تەڭەرمەك	«ت ت د» [تەڭلەشتۈرمەك
تەڭەش	«ت ت د» [ئوخشاشماق، تەڭ بولماق
تەڭەشمەك	«ت ت د» [تەڭلەشمەك

تەڭەك	«ت ت د» ھاۋا
تەڭ تەڭ	«ئەت» ئوخشاشمايدىغان؛ قاتارلىق
تەڭتۈرمەك	«ت ت د» ئۇچۇرماق
تەڭدە	«ت ت د» كۆلچەك
تەڭرى	تەڭرى، ئىلاھ؛ ئاسمان؛ «تەڭرى» گە قاراڭ
تەڭرىتەم	«تەڭرىدەم» گە قاراڭ
تەڭرىچى	«قۇج» تەڭرىگە خىزمەت قىلىدىغان
تەڭرىدەم	«ماي» تەڭرىلىك، ئىلاھىي
تەڭرىكەن	«ت ھ» تەڭرى خان (ھۈرمەت نامى)
تەڭرىلى	«قۇج» تەڭرىلىك
تەڭرىلىك	«قۇج» ئىبادەتخانا؛ «ق ب» خۇداگۇي
تەڭرىلىگ	تەڭرىلىك، ئىلاھىي؛ دىندار، مۆمىن
تەڭرىم	«قۇج» ھەزرەتلىرى؛ «ئال» ئۇلۇغ
تەڭسىز	«ماي» نامۇۋاپىق، «ت ت د» مۇۋاپىق بولمىغان
تەڭكەشمەك	ئېلىشماق، قارشىلاشماق
تەڭلەمەك	ئۆلچەمەك، ھېسابلىماق
تەڭلەنچىسىز	«ئال» ئۆلچەمسىز؛ ھېسابسىز، سانسىز
تەڭلىگ	«چاس»... غا ئوخشىشىدىغان، ئۆلچەكلىك؛ تەڭ
تەڭىز	«ت ت د»، «ئو» دېڭىز
تەڭلىمەك	چۈشمەك، تۆۋەنلىمەك، «تاڭلىماق» قا قاراڭ
تەلتۈرمەك	«ت ت د» تەشتۈرمەك
تەلگەنمەك	«ت ت د» ئاچچىقلانماق، تېرىكمەك
تەلمەك	«ت ت د» تەشمەك؛ ئەرتسام تەلدى — ئادەم
	تام تەشتى

تەلىمىرمەك	ئىزدىمەك؛ ئۈمىد كۈتمەك؛ ھەسرەت چەكمەك
تەلۈ	[<ئۇغ. «ت ت د»] تەلۈ، ئەخمەق، ھاماقەت
تەلۈك	[«ئۇت»] يېمەكلىك، يېگىلى بولىدىغان نەرسىلەر
تەلىك	[«ت ت د»] ئېغىز، تۆشۈك؛ جىرا
تەلىم	[«ماي»] كۆپ، نۇرغۇن، [«ت ت د»] تولا، جىق، [«ئو»] سانسىز
تەلىم تەسىم	[«ماي»] ھەددى - ھېسابسىز
تەلىم ئۈكۈش	[«ماي»] كۆپلىگەن، نۇرغۇنلىغان، سانسىز
تەلىنىمەك	[«تۇر»] يېرىلماق، ئېچىلماق
تەم	[«ت ت د»] دەم، تىرەك (ئىشك)، دەرۋازىلارنى تاقاشقا ئىشلىتىلىدىغان)
تەمەك	تەگمەك، يەتمەك
تەمبىن	سۇيۇقلۇق ئۆلچەم نامى
تەمرەگۈ	[«ت ت د»] تەمرەتكە
تەمۇر I	[«ت ت د»] تۆمۈر
تەمۇر II	[«ئۇت»] كىشى ئىسمى
تەمۇركەن	[<ئۇغ. «ت ت د»] ئوق باشقى
تەمىچى	[«ت ھ»] كىشى ئىسمى
تەمىر I	[«تۇر»] «تەمۇر I» گە قاراڭ
تەمىر II	«تەمۇر II» گە قاراڭ
تەمىرچى	[«ئۇت»] تۆمۈرچى
تەمىرلىگ	تۆمۈرلۈك؛ تۆمۈردىن
تەنبىن	[«ئۇت»] «تەمبىن» گە قاراڭ
تەنسى	[«ئىر»] پادىشاھ، تەڭرىقۇت

تەنمەك	«قۇج» [«تائىماق» قا قاراڭ
تەنلىمەك	ساۋابلىق ئىزدىمەك
تەۋ	① بۇزۇق، يامان؛ ② ئالدىماق
تەۋە	«ت ت د» [تۆگە
تەۋرىلمەك	«ئال» [ئۆزگەرمەك؛ ئايلانماق
تەۋسى	«ت ت د» [داستىخان، شىرە
تەۋسىز	ھىيلىسىز؛ ساپ
تەۋشەلمەك	«ت ت د» [چىگىشلەشمەك
تەۋكۈر	«چاس» [جادۇگەرلىك؛ جادۇگەر، سېھىرگەر، سېھىرگەرلىك
تەۋلەمەك	«قۇج» [ئالدىماق؛ ئالدىتاق
تەۋلۈگ	«ت ت د» [ئالدامچى، ھىيلىگەر
تەۋلىگ	«تۇر» [تەۋلۈگ كە قاراڭ
تەۋمەك I	«ت ت د» [ئالدىماق
تەۋمەك II	«ت ت د» [تارتىماق، ئۆتكۈزمەك؛ ئول ئەتىگ سىشقا تەۋدى — ئۇ گۆشنى زىخقا ئۆتكۈزدى.
تەۋمەك III	تىزماق، رەتلىمەك
تەۋىرمەك	«تۇر» [ئۆرۈمەك، تەرجىمە قىلماق، ئاغدۇرماق
تەۋنىمەك	«ت ت د» [كىرىشىپ كەتمەك، باشلىماق؛ ئەر ئەلىكىن ئۇۋۇندى تەۋنىدى — يىگىت قولىنى ئۇۋۇلاشقا باشلىدى
تەيەك	تەيىن
ترازۇق	«قۇج» [«تارازۇق» قا قاراڭ
ترخان	«تارقان» غا قاراڭ

«درزۇل» غا قاراڭ	ترزۇل
«تەرك» كە قاراڭ	ترك
[«تۇر»] دەرھال، شۇ زامان، تېز	تىركىن
يانماق؛ ياقماق	تىرىتمەك
[<سان>] ئۈچ چىشلىق	تىرىزۇل
[<خەن. «ئال»>] ① ئىسكىلات، ئامبار؛ ② ساق- لانغان ئاشلىق؛ ③ خەزىنە	تساڭ
[«ئۇت»] خەزىنەچى، ئىسكىلاتچى، ئامبارچى	تساڭچى △
بەرمەك	تسۇن
[«تۇر»] گۇناھ	تسۇي
گۇناھلىق	تسۇيلۇغ
[«ئال»] ئېچىسىنىماق، ئىچ ئاغرىتماق، ئىچى ئاغرىماق	تسۇيۇرقا
[«ئال»] شەپقەت قىلماق	تسۇيۇرقاماق
[<خەن. «ش ت»>] شەپقەتنامە	تسى ئىن چۇن
قەدىمكى چاڭئەن شەھىرىدىكى بىر ئىبادەتخانا نامى	تسى ئىن سى
[«كۈل»] پەقەت، پەقەتلا	تك I
«تەك» كە قاراڭ	تك II
تەڭرى، ئىلاھ؛ روھ	تەڭرى I
كۆك، ئاسمان	تەڭرى II
[«تۇر»] سۆلەتلىك، ھەشىمەتلىك	تەڭرى III
تەڭرىلىك، تەڭرىنىڭ؛ ئاسماننىڭ	تەڭرىدەم
[«قۇج»] مەرتىۋە، دەرىجە	تەڭرىكەن

تگىرىم	«تۇر» [تەڭرىم، ئىلاھىم]
تەڭلىمەك	«تەڭلىمەك» كە قاراڭ
تىغا	«تامغا» غا قاراڭ
تىمر △	«تەمىر» گە قاراڭ
توبۇلغاق	«ت ت د» ① بىر خىل دورا ئوت؛ ② يەل تولغاق، قولۇنجى (ئاشقازان، ئۈچەيدە پەيدا بو- لىدىغان بىرخىل كېسەل)
توبىق △	«ئۇت» [توپۇق]
توپ I	«ت ت د» [بىرخىل يېمەكلىك]
توپ II	«تۇر» [جەمئىي، ھەممىسى]
توپراق	«تۇر» [يەر، زېمىن]
توپولۇ	توپلانغان، يىغىلغان
توپۇ	تۆپە، چوققا
توپۇز	«ت ت د» [كېلەڭ-سىز: توپۇز يۈك — كېلەڭ- سىز يۈك]
توپۇل	«ماي» [تارمار قىلماق]
توپۇلماق	«ت ت د» ① تېشىلمەك: ئۇت توپۇلدى — تۆ- شۈك تېشىلدى؛ ② يەشمەك، سالماق: ئەرتونىن توپۇلدى — يىگىت تونىنى (كىيىمنى) سالدى
توپىق △	«ت ت د» ① چۆگەن بىلەن ئۇرۇپ ئۇينايدىغان توپ؛ ② بىرخىل يېمەكلىك، غىزا
توپىن △	«ئىك» [يېرىلماق، دەز كەتمەك، بۇزۇلماق]
توت	پۇتۇن، تولۇق
توتاماق	تۆۋەن سانىماق، تۆۋەن مۆلچەرلىمەك

توتغۇرماق

«تودغۇرماق» قا قاراڭ

توتۇقماق

[«ت ت د»] داتلاشماق: قىلىچ توتۇقماق — قىلىچ

داتلاشتى، قىلىچنى دات باستى

توتۇنچسۇز

[«قۇج»] تويغىنىنى بىلمەي

توتى △

«تۇئۇرى» غا قاراڭ

توخرى

[«ماي»] قەدىمكى مىللەت نامى

توخۇرماق

«توغۇرماق» قا قاراڭ

توخۇم

«توغۇم» غا قاراڭ

توخماق △

«توقىماق» قا قاراڭ

تود I

[«چاس»] توي؛ تويماق

تود II

تولۇق، پۈتۈنلەي

تود III

قىسمىتى يوق، بۇزۇق

توداما

«توتاما» قا قاراڭ

تودتولى △

[«ماي»] ① كارغا كەلىمەيدىغان، ئەرزمەس؛

② كۆپ

تودغۇر

[«ت ت د»] تويدۇرماق

تودغۇرماق

[«ئال»] «تودغۇر» غا قاراڭ

تودلىچ

[«ق ب»] بىرخىل قۇشنىڭ نامى

تودماق

[«تۇر»] تويماق

تود ئۇچۇز

[«چاس»] بەختسىز، كېلىشمەسلىك

تودۇرماق

«تودغۇر» غا قاراڭ

تودۇنچسۇز

تويماس

تودۇنماق

[«ت ت د»] تويۇنماق

تور I

[«تۇر»] بېلىق تۇتىدىغان تور

تور II	[«كۈل»] ئورۇقلىماق
تورچى Δ	تور بىلەن ئوۋ ئوۋلىغۇچى
تورقۇ	[«تۈر»، «ئۇت»] يىپەك
تورۇش	[«تۈر»] تالاشماق، ۋارقىراشماق، قىزىرىشماق
تورۇغ I	[«ئال»] ئورۇق، كۈچسىز، ئاجىز
تورۇغ II	[«ت ت د»] تورۇق ئات
تورۇق I	[«تۈن»] «تورۇغ I» گە قاراڭ
تورۇق II	سۈزۈك
تورۇلتۇرماق	[«ئال»] غەلبە قىلماق، يەڭمەك
تورۇلدۇرماق	[«تۈر»] سۈزمەك، سۈزۈلدۈرمەك، سۈزۈكلەشتۈرمەك
تورۇلماق	سۈزۈلمەك، سۈزۈكلەشمەك
تورۇم	[«ت ت د»] بوتا، بوتىلاق
تورى تورقى Δ	[«ماي»] ئاداۋەتخور
تورىغ Δ	قۇيرۇق
تورىغا Δ	[«ت ت د»] تورغاي
توز I	[«ئۇر»] توپا - چاڭ، توزۇندا
توز II	[«تۈر»] پاراشوك
توز III	بىرخىل دەرەخ
توزغۇرماق	[«ت ت د»] تويدۇرماق، تويغۇزماق؛ زېرىكتۈرمەك
توزماق	[«تۈر»] چىقماق، كۆتۈرۈلمەك
توزۇرماق	[«ت ت د»] تويغۇزماق؛ مەن ئانى توزۇردۇم — مەن ئۇنى تويغۇزدۇم
توسقۇ	[«ئال»] توسقۇن، توسالغۇ
توسماق	[«تۈر»] جاھىللىق، قوپاللىق

توسۇ	«توسۇ» غا قاراڭ
توسۇن I	[«ت ت د»] توسۇن (مىنىلىمىگەن، كۆندۈرۈلمىگەن تاي)
توسۇن II	[«ماي»] توسۇن، بەگباش
توسۇن III	[«تۇر»] ۋەھشىي، قوپال، قەبىھ
توسىق Δ	[«كۈل»] توق
توش	[«مىي»] چوكا مۇز، نۆكچە مۇز
توش باشى	[«قۇج»، «مان»] سازلىق، كۆللۈك
توشغۇرماق I	[«ت ت د»] توشقۇزماق: ئول ئەۋىن تاۋار بىرلە توشغۇردى — ئۇ ئۆيىسى مال بىلەن توشقۇزدى
توشغۇرماق II	[«ت ه»] ھۇجۇم قىلماق، باستۇرماق
توشقۇرماق	[«ئوت»] تولدۇرماق، توشقۇزماق
توشى Δ	«توش» قا قاراڭ
توغ I	[«كۈل»] چىقماق
توغ II	[«ت ت د»] توزان (ئاتلارنىڭ تۇياقلىرىدىن چىققان چاڭ - توزان)
توغا I	[«ت ت د»] كېسەللىك؛ [«ئال»] كېسەل، مېيىپ
توغا II	[«ئىك»] تۇغما، كىچىكىدىن تارتىپلا
توغاسىز Δ	[«ئال»] ساق، سالامەت
توغان	[«ئىر»] بۈركۈت تىپىدىكى بىرخىل قۇش
توغراغۇ	[«ت تىب»] دەرەخ يېلىمى، توغراق يېلىمى
توغرانماق	[«ت ت د»] توغراۋاتقاندىك كۆرۈنمەك
توغرۇ	[«ئوت»] توغرا، خاتاسىز
توغرۇتوملىدۇ Δ	[«ت ه»] پۈتۈنلەي، تولۇق، ساق

توغرۇلماق	توغرالماق، پارچىلانماق
توغرى Δ	[«ئۇت»] «توغرۇ» غا قاراڭ
توغرىل I Δ	[«كەن. «ت ت د»] قېزا (ئىچىگە دورا - دەرمان - لىق گۆش تىقىلغان ئۇچەي)
توغرىل II Δ	[«ئۇت»] كىشى ئىسمى
توغسۇق	تۇغۇش
توغسىق Δ	[«كۈل»] (كۈن) چىقىش
توغماق	[«ئال»] تۇغۇش، تۇغماق
توغمىس Δ	[«ت ھ»] پۇشت، ئۇرۇق - ئەۋلاد
توغمىش Δ	[«ئۇت»] ئۇرۇق - تۇغقان
توغمىشىم Δ	تۇغقىنىم، ئۇرۇق - ئەۋلادىم، پۇشتۇم
توغۇ	[«ئال»] ئادەت، قانۇن، ئەنئەنە
توغۇرغۇلۇق	تۇغىدىغان ۋاقىت، پەيت
توغۇرماق I	[«تۇر»] تۇغدۇرماق
توغۇرماق II	ئاتلانماق، ئىلگىرىلىمەك، تاجاۋۇز قىلماق
توغۇز	[«توقۇز»] غا قاراڭ
توغۇم	تۇغۇلۇش، دۇنياغا كېلىش
توغى Δ	[«ق ب»] تۇمان، توزان
توغىر Δ	[«ماي»] تاج
توغىوق	[«ش ت»] دۇنياغا كەلمەك، تۇغۇلماق؛ تۇغۇلغان
توق I	[«ت ھ»] يېتەرلىك، تولۇق
توق II	[«ت تىب»] بىرلەشمەك، ئارىلاشماق؛ ئارىلاشتۇرماق
توقا	«توغا» غا قاراڭ
توقاماق	[«تۇر»] «توقىماق» قا قاراڭ

توقتامىش	△	[«ئۇت»] كىشى ئىسمى
توقتى	△	[«ئۇت»] كىشى ئىسمى
توقرى	△	[«ئۇت»] «توخرى» غا قاراڭ
توقسۇن		[«ت ت د»] توقسان
توقلۇق تەمۈر		[«ئۇت»] كىشى ئىسمى
توقلى	△	[«ت ت د»] ئالتە ئايلىق قوزا
توقماق		«تەڭسان» قا قاراڭ
توقۇ		[«تۇر»] ئۆرپ - ئادەت، مۇراسىم، مەرىكە
توقۇچ		[«ت ت د»] توقاچ
توقۇرغا		[«ت ت د»] ئىۋرىق ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش نەرسە
		لەرنىڭ جوغىسى
توقۇرقاق		[«كۈل»] قانائەتچان، مەغرۇر
توقۇز		[«ماي»، «تۇر»] توققۇز (سان)
توقۇزۇنچ		[«قۇچ»] توققۇزىنچى
توقۇشماق		[«ت ت د»] ئۇرۇشماق، توقۇنۇشماق: بەگلەر تو- قۇشتى — بەگلەر توقۇنۇشتى (ئۇرۇشتى)
توقۇلماق		[«ت ت د»] ① توقۇلماق: بۆز توقۇلدى — بۆز (رەخت) توقۇلدى؛ ② ئۇرۇلماق: ئەر توقۇل- دى — ئادەم ئۇرۇلدى؛ ③ سوقۇلماق: قىلىچ توقۇلدى — قىلىچ سوقۇلدى
توقۇلۇغ		قانۇنى، نىزامى، ئۆرپ - ئادىتى
توقۇلغ	△	[«ئۇت»] «توقۇلۇغ» قا قاراڭ
توقۇم I		[«ت ت د»] سويۇلىدىغان مال
توقۇم II		«توغۇم» غا قاراڭ

- توقۇماق ① توقۇماق؛ ② ئۇرماق
- توقى I △ [«كۈل»] ① ئۇرماق؛ ② توقۇماق، ياسماق
- توقى II △ [«ماي»] (دەرەخ) تىكىمەك
- توقىت △ [«كۈل»] ① ئۇرغۇزماق؛ ② قۇرماق، تىكىلمەك
- توقىتماق △ ① ئۇرغۇزماق؛ ② قۇرغۇزماق، توقۇتماق
- توقىتىلماق △ [«ئال»] ئۇرۇلماق، سوقۇلماق؛ تەۋرەنمەك
- توقىش I △ [«ت ت د»] توقۇنۇش، ئۇرۇش، جەڭ؛ سوقۇلماق، سوقۇشماق، ئۇرۇشماق
- توقىش II △ [«ت ت د»] كىشى ئىسمى
- توقىشماق △ ئۇرۇشماق، جەڭ قىلماق
- توقىغا △ [«ئال»] دۇمباق چالدىغان توقماق
- توقىغۇ △ «توقىغا» غا قاراڭ
- توقىلىغ △ [«ئال»] نەپىس، نازۇك
- توقىماق I △ [«ت ت د»، «چاس»] توقماق، مۇشتا
- توقىماق II △ [«تۇر»] ئۇرماق، ئەزىمەك، توقماقلىماق
- توقىنماق △ [«ئوغ.ت ت د»] سوقۇلماق، ئۇرۇلماق؛ ئەر تامقا توقىندى — ئادەم تامغا سوقۇلدى
- توڭ [«ت ت د»] پۈتەي: توڭ نەڭ — پۈتەي (ئىچى كاۋاك بولمىغان) نەرسە
- توڭ I [«ماي»، «چاس»، «ئەت»] باتۇر، قەھرىمان
- توڭ II مەرتىۋە، دەرىجە
- توڭ ئالىپ ئەر [«ق ب»] قەھرىمان ئەر - يىگىت
- توڭلاماق [«ت ت د»] باتۇرلۇق قىلماق
- توڭالىغ △ كۈچلۈك، قۇدرەتلىك

توختارماق	[«ئال»] ئايلانماق، ئۆزگەرمەك، ئۆرۈلمەك
توختارلىماق △	دۈگىلىمەك، «توختارماق» قا قاراڭ
توختارماق	«توختارماق» قا قاراڭ
توڭرا	[«ت ت د»] ① دۈم: ئەر توڭرا تۈشتى — ئادەم
	دۈم چۈشتى؛ ② توڭرا (بەدەندىكى كىر)
توڭلاماق	ئۇرماق
توڭلۇغ	ئۇرۇلغان
توڭما	[«ت ھ»] كىشى ئىسمى
توڭماق	[«ت ت د»] توڭلىماق
توڭۇز I	[«ت ت د»] توڭگۇز، چوشقا
توڭۇز II	[«ئال»] قۇرت - قوڭغۇز
توڭۇزچى △	[«تۇر»] توڭگۇز باققۇچى، چوشقا باققۇچى
توڭىت △	[«ماي»] رۇس تۇرماق، غادىيېۋالماق
تولماق	[«ئۆت»] ئۆرۈمەك، تەرجىمە قىلماق؛ «تولغاماق»
	قا قاراڭ
تولپ	پۈتۈن، ھەممىسى، [«ئال»] تولۇق
تولپ ئەتۈز	پۈتۈن بەدەن
تولتۇرماق	[«ت ت د»] تولدۇرماق
تولغات	ئازابلىماق؛ ئازابلاندۇرماق، جاپا چەكتۈرمەك
تولغاتماق	[«تۇر»] پاراكەندە قىلغۇزماق، ئازابلاندۇرماق
تولغاغ I	[«ت ت د»] سۆكە، ھالقا
تولغاغ II	[«ت ت د»] تولغاغ، جاپا
تولغاغ	[«ئال»] كېسەل، ئېزىلىش، سىقىلىش
تولغاماق	ئىنجىقلىماق، بىئارام بولماق

پاراكەندە بولماق، ئاغرىماق، ئاغرىنماق؛	تولغانماق
② ئۆزگەرمەك، ئايلانماق	
[«ئال»] «تولغاق» قا قاراڭ	تولغۇق
«تولغاق» قا قاراڭ	تولقاق
چۆرىدىمەك، ئايلانماق	تولقانماق
[«قۇج»] خالتا	تولقۇق
[«ت ت د»] تولۇق، تولغان، لىق؛ [«تۇر»] پۈتۈن	تولۇ
[«ت ت د»، «ق ب»] ئۇرۇش قوراللىرى،	تولۇم I
قورال - ياراغ	
تولۇق، مۇكەممەل	تولۇم II
[«ت ت د»] قوراللانماق	تولۇملانماق
[«ت ت د»] قوراللىق، قوراللانغان	تولۇملۇغ
تولۇق، پۈتۈن	تولۇن
دېڭىز	تولۇي
[«ت ت د»] تولا، مۆلدۈر	تولى I Δ
[«قۇج»] بىر نەرسىنىڭ ئەتراپى، چۆرىسى	تولى II
[«ئىك»] «تولۇ» غا قاراڭ	تولى III
توغرا، دۇرۇس، ئادىل	تولمۇدۇ
خاپا بولغان، رەنجىگەن	تولمۇغ
[«ت ت د»] توڭلىماق، قاتماق، ئۇيۇماق	تولى Δ
سوۋۇتماق، مۇزلاتماق	تۇملىتماق Δ
سوۋۇماق، مۇزلىماق	توملىماق Δ
[«ت تب»] ئاقماق؛ قاناش، ئېقىش، تېمىش	تومۇرماق
[«ت ت د»] تون، كىيىم، چاپان	تون

توناغۇ	«تۇر» كىيىم - كېچەك
توناماق	ياسماق، بېزىمەك؛ كىيىدۈرەك
تونسۇز	تونسىز، كىيىمسىز
تونلۇغ	«ئۇت»، «قۇج» [تونىلۇق (رەخت)؛ تون كىيگەن كىشى
تونىۇقۇق	كىشى ئىسمى
تونۇز	«توز»غا قاراڭ
تونۇزۇن	«توسۇن»غا قاراڭ
تونۇسىن Δ	«توسۇن»غا قاراڭ
تونۇن	«تون»غا قاراڭ
توۋرى Δ	«تۈۋرى»غا قاراڭ
توۋىل Δ	«ت ت د» كىچىك دۇمباق
تونى I	«تۇر» ① شەھەر؛ ② قوماندانلىق شىتابى؛ قارارگاھ، «توي»گە قاراڭ
تونى I	«ئۇت» زىياپەت، توي - مەرىكە
توي I	«ت ت د» قارارگاھ، قوشۇن قارارگاھى
توي II	«ت ت د» لاي، ساپال لېيى، ساپال ياسايدىغان لاي
توي III	«ت ت د» ئوردا، خان سارىيى
توي IV	«تۇر» بايرام
توي V	«ق ب» بىر خىل قۇشنىڭ نامى
تويگۇن	«كۈل» ئۇرۇق - ئەۋلاد، ئەۋلاد
تويلا	«ماي» توپلانماق، يىغىلماق
تويلاپ	«ماي» توپلىنىپ، يىغىلىپ

تويۇن	«تويىن»غا قاراڭ
تويىن △	[>خەن. «ماي»، «كۈل»، «ش ت»] راھىب
تويىن تويىن △	[«ماي»] توپ - توپ
تۇ	[«موي»] توسىماق؛ توسالماق
تۇيۇرغان	[«ت ت د»] تاغ جىلغىسى
تۇپا	قەبىلە ۋە مەرتىۋە نامى
تۇپلۇ	[«ت ت د»] گۆر، يەرلىك
تۇپۇلغاق	[«تۇر»] سانجىپ ئاغرىماق، سانجىماق
تۇت	«تۇد»غا قاراڭ
تۇتا	[«ئال»] «تۇدا»غا قاراڭ
تۇتماق	«تۇتماق»قا قاراڭ
تۇتايغ	«تۇتايغ»قا قاراڭ
تۇتايغ	«تۇتايغ»قا قاراڭ
تۇتچى I △	[«تۇر»] دائىم، داۋاملىق، ئۇزۇنلۇقى
تۇتچى II △	[«ت ت د»] قوشنا
تۇتسۇغ	[«ت ت د»] ۋەسىيەت
تۇتسۇق	[«ئال»] تۇتۇلماق
تۇتسۇقماق I	[«ت ت د»] تۇتۇلماق، تۇتقۇن بولماق،
	[«ئال»] سولانماق
تۇتسۇقماق II	[«ئال»] ياپماق، ئەتمەك
تۇتسۇقماق	[«تۇر»] توپلانماق
تۇتشى △	[«ت ت د»] تۇتاش، يانداش، قوشنا

تۇتقاق I	[«ت ت د»، «ق ب»] ① تىل تۇتقۇچى (كېچىسى دۈشمەننىڭ كۆزەتچىلىرى بىلەن ئالدىنقى ئايغا قىچىلىرىنى تۇتۇش ئۈچۈن ئەۋەتىلگەن ئاتلىق قىسىم)؛ ② دۈشمەننىڭ ئالدىنقى قىسمى ئەكس سادا، ئۇچۇر
تۇتقاق II	قېلىق؛ قۇرماق؛ ئىش قىلىق
تۇتقۇرماق	[«ت ت د»] تۇتقۇن، ئەسەر
تۇتقۇن	[«ئۇت»] يېپىق؛ ئىگەللەكلىك
تۇتقۇ	[«ئۇت»] گۈرۈگە قويۇلغان نەرسە
تۇتقۇغ	[«ت ت د»] ساندۇق
تۇتما	[«ت ت د»] چۆپ (بىر تۈرلۈك يېمەكلىك، غىزا)
تۇتماچ	[«تۇر»] تۇتماق، قولغا چۈشۈرمەك
تۇتماق I	ساپ، تۇتقۇچ
تۇتماق II	[«ت ت د»] گۈرۈچ
تۇتۇرغان	[«ش ت»] ① تاپشۇرماق؛ تۇتقۇزماق؛ ② باغلىماق
تۇتۇز	[«ت ت د»] تاپسىلماق، جورىماق؛ [«ئال»]
تۇتۇزماق	ھاۋالە قىلماق؛ بۇيرۇق قىلماق
تۇتۇش	[«ت ت د»] ① كايىش، قاتتىق گەپ قىلىش؛ ② كىشى ئىسمى
تۇتۇشماق	[«ئال»] تۇتۇشۇش
تۇتۇغ	[«ت ت د»] ① تۇتۇق، گۇرۇ، رەنە؛ ② تۇتقاقلق
تۇتۇق I	[«ت ت د»] پىچىۋېتىلگەن، ئاختا
تۇتۇق II	[«ماي»] ئەمەل، مەنسەپ نامى؛ [«ت ھ»] مەرتىبە
تۇتۇق بىر	[«ت ھ»] بالا قىلىۋالماق، بالا قىلىپ بەرمەك

تۇتۇقلۇغ	[«ئال»] باشلىقلىق، ئەمەلدارلىق، مەرتىۋىلىك
تۇتۇك	[«ئۇت»] ئەمەل نامى
تۇتۇلتۇرماق	[«تۇر»] تۇتۇلماق، تۇتۇلدۇرماق؛ ئېتىلدۇرماق
تۇتۇلۇنچ	[«ئو»] جەڭ قىلماق، ئېلىشماق، ئۇرۇشماق
تۇتۇنچسۇز	[«ئال»] تۇتۇلمايدىغان
تۇتۇنچۇ	[«ت ت د»] ئاسراندى: تۇتۇنچۇ ئوغۇل — ئاسراندى ئوغۇل
تۇتۇنماق	تۇتۇلماق
تۇتياغ	«تۇتياق» قا قاراڭ
تۇتياق	چىڭ باغلانغان
تۇتياقماق	ھەممىنى باغلىماق
تۇجت	قاسساپ
تۇد	[«ت تب»] تۇتماق
تۇدا	[«ئىك»] خەتەر، خەۋپ؛ خىيىم — خەتەر، بالا - قازا
تۇداسىز Δ	[«قۇج»] خەتەرسىز، خەۋپسىز
تۇداماق	«توتاماق» قا قاراڭ
تۇداسىز Δ	[«قۇج»] «تۇداسىز» غا قاراڭ
تۇدرىچ	[«ئار. ت ت د»] قىغ، ماياق، تېزەك
تۇدماق	«تۇتماق» قا قاراڭ
تۇدۇلتۇرماق	«تۇتۇلتۇرماق» قا قاراڭ
تۇدۇن	[«ت تب»] توسالغۇغا ئۇچرىماق، توسۇلۇپ قالماق
تۇدۇنچ	[«قۇج»] تارتىنماق، تەپ تارتماق

تۇدۇنچسۇز	«قۇج» ھاياسىز
تۇدۇنماق	«تۇتۇنماق» قا قاراڭ
تۇرا	«ت ت د» ① قالقان؛ تۈسمە تام؛ ② يوشۇرۇنماق؛ «ق ب» قورغان، قەلئە
تۇراق	«ئەت» ئاز ئۇچرايدىغان
تۇرالغۇ	«قۇج» جانلىق، ئوپىناق، تېتىك
تۇربۇن	«ت ت د» ئاخشۇرۇش، سۈرۈشتۈرۈش
تۇربۇنلانماق	«ت ت د» ئىزدەنمەك، سۈرۈشتۈرمەك
تۇربى	«ت ت د» ئەگەشكۈچى، ياردەمچى
تۇرپى	موزاي، ئوپاق
تۇرچى	«ت ھ» كىشى ئىسمى
تۇرغۇر	«موي» ھايات كەچۈرگۈزمەك، كۈن كەچۈرگۈزمەك
تۇرغۇر I	«ت ت د» تۇرغۇزماق
تۇرغۇر II	«ت ت د» ئاجىزلاشتۇرماق
تۇرغۇر III	«ق ب» بەھرىمەن قىلىپ
تۇرغۇرماق	«ت ت د» ① تالدۇرماق، ھاردۇرماق، ھالىدىن كەتكۈزمەك؛ ② تۇرغۇزماق، قوپقۇزماق؛ قوپۇرماق
تۇرغۇرۇقۇد	تۇرمۇش كەچۈرۈشكە يول قويماق
تۇرغىنچارا	دەرھال؛ نېمە بولۇشتىن قەتئىينەزەر
تۇرق	ئۇزۇنلۇق، يىراقلىق
تۇرقارماق	«تۇرقۇرماق» قا قاراڭ
تۇرقارۇ	«تۇر»، «ئىك»، «چاس» داۋاملىق؛ پۈتۈنلەي
تۇرقۇ	«تۇر» يىپەك مال

تۇرقۇرماق	[«تۇر»]	«تۇرغۇرماق» قا قاراڭ
تۇرقۇغ	[«ت ت د»]	تارتىنىش، ئىزا تارتىش
تۇرقۇغلانماق	[«ت ت د»]	تارتىنماق، ئۇيالماق، ئەيمەنمەك
تۇرقۇن	[«ت ت د»]	تۇرقۇن سۇۋ — تۇرغۇن سۇ
تۇرقى Δ	[«ماي»]	كەڭلىكى
تۇرقىنماق Δ	[«ت ت د»]	تارتىنماق، ئۇيالماق، ھېيىقماق
تۇرلاق	[«ت ت د»]	ئورۇقلاپ كەتكەن مال ياكى
		ھايۋان (قېرىپ، ئورۇقلاپ، ئاجىزلىشىپ كەتكەن ئادەملەرمۇ شۇنداق دېيىلىدۇ)
تۇرما	[«ت ت د»]	تۇرما، تۇرۇپ (كۆكتات)
تۇرماق I	[«ت ت د»]	ئورۇقلىماق
تۇرماق II	[«ئال»]	ئورنىدىن تۇرماق، كۆتۈرۈلمەك
تۇرمىش Δ		كىشى ئىسمى
تۇرمىش تەمۈر Δ	[«ت ھ»]	كىشى ئىسمى
تۇرۇ	[«ئۇت»]	پۈتۈن، ھەممىسى، تامامەن، تولۇق
تۇرور	[«ت ت د»]	«دۇر»، «تۇر» مەنىلىرىنى بىلىدۇ-رىدۇ (ئۆتكەن زامان شەكلى ۋە مەستىرى بولمىغان كەلگۈسى زامان پىيئىلى): ئۇل تاش تۇرۇر — ئۇ تاشتۇر
تۇرۇر مۇڭسۇز	[«ت ھ»]	كىشى ئىسمى
تۇرۇس	[«ت ھ»]	قۇنماق، تۇنمەك؛ قونۇش، تۇرۇش
تۇرۇش	[«ت ت د»]	«تۇرۇش» قا قاراڭ
تۇرۇشچى	[«ئال»]	جەڭ قىلغۇچى
تۇرۇشلۇغ	[«ئال»]	مۇداپىئە قىلىنغان، جەڭ قىلىنغان

- تۇرۇشماق [«ئال»] جەڭ قىلماق
- تۇرۇغ I [«ت ت د»] تۇراق؛ تۇرا، تاغ تۇرا
- تۇرۇغ II [«سۇ»] تۇرالغۇ ئۆي، ئۆي - جاي
- تۇرۇغ III [«ئوت»] تۇرۇش، دەم ئېلىش
- تۇرۇغ IV [«ئوت»] ئوتلاق
- تۇرۇغ V [«تۇر»] ساپ، سۈزۈك، ئوچۇق
- تۇرۇغماق [«ت ت د»] تۇرغۇسى كەلمەك
- تۇرۇق I [«ت ت د»] ئورۇق
- تۇرۇق II [«ت ت د»] تۇرماق، تىخىتىماق، [«ق ب»]
- ئورۇن، تۇرار جاي
- تۇرۇق III [«ئۆي»] يورۇق، يورۇقلۇق، ئايدىك
- تۇرۇقلۇق [«ت ت د»] ئورۇقلۇق، ئاجىزلىق
- تۇرۇقماق [«ت ت د»] تۇرۇپ قالماق، يىغىلماق؛ ئۇيىماق؛
- قان تۇرۇقتى — قان ئۇيۇپ قالدى.
- تۇرۇلدۇرماق [«تورۇلدارماق»] قاراڭ
- تۇرۇلماق I [«ت ت د»] زېرىكمەك
- تۇرۇلماق II [«تورۇلماق»] قاراڭ
- تۇرۇم I [«ت ت د»] بويلاپ (ئېگىزلىك ياكى چوڭقۇر-
لۇق ئۆلچىمى)
- تۇرۇم II ① ئەھۋال؛ ② شارائىت
- تۇرۇم ئارا [«ماي»] شۇ ئارىدا، [«ئال»] دەرھال، شۇ ھامان
- تۇرۇنماق I [«ت ت د»] ئورۇقلىماق، جۈدىمەك
- تۇرۇنماق II [«ت ت د»] تۇرۇۋالماق، توختىۋالماق
- تۇرى باقىشى △ [«ت ھ»] كىشى ئىسمى

تۇريا	[«تۇر»] چارەك، تۆتتىن بىر
تۈز I	[«ت ت د»] گۈزەل، چىرايلىق
تۈز II	تۈز
تۈز III	تۇر
تۇزاق I	[«ئەت»] ئورا، تۇزاق، قىلتاق
تۇزاق II	[«ت ت د»] سۆيۈملۈك
تۇزاقچى Δ	تۇزاق قۇرغۇچى، تۇزاق قويغۇچى
تۈزغۈ	[«ت ت د»] يولغا چىققان تۇغقان ياكى تونۇشلارغا يوللۇق ئۈچۈن بېرىلىدىغان يېمەك- لىك؛ سوۋغا
تۈزۈ	[«تۇر»] «تۈسۈ» غا قاراڭ
تۈزۈمچى Δ	يول توسۇيدىغان
تۈزۈن I	[«ت ت د»] يېزا ئاقساقلى، يېزا باشلىقى
تۈزۈن II	[«ت ت د»] كۆكېشى، مىراب (يۇرت ئەھلىگە سۇ تارقىتىپ بەرگۈچى كىشى)
تۈس I	[«ئال»] ۋاقىت، چاغ
تۈس II	ئۇچراشماق
تۈسماق III	«تۈس II» گە قاراڭ
تۈسۈ I	[«ماي»] مەنەپەئەت، [«ش ت»] نەپ؛ [«تۇر»] پايدا؛ ھوسۇل
تۈسۈ II	[«ت ت د»] پايدا، شىپا
تۈسۈقماق	[«ت ت د»] شىپا بولماق، پايدا قىلماق
تۈسۈلماق	[«ت ت د»] ياقماق، پايدا قىلماق؛ قاملاشماق؛ [«تۇر»] پايدىلانماق

تۇسۇلۇغ	پايدىلىق
تۇش I	«ت ت د» تەڭ، تەڭتۇش
تۇش II	«ئەت» ئوخشاش
تۇش III	«تۇر» ھەمراھ، قېرىنداش؛ «ئەت» ئۆلپەت، شېرىك
تۇش IV	«ت ت د» ئۇدۇل
تۇش V	«ئال» تۇيۇقسىز، تاسادىپىي
تۇشا	«ت ت د» پۇتلاشماق، قەدىمىي قالايمىقانلاشماق
تۇش تەڭ	«ئەت» ① تەڭ - باراۋەر؛ ② سېلىشتۇرماق
تۇشقۇرماق	«توشغۇرماق» قا قاراڭ
تۇش قىل Δ	«ت ت د» قوشۇلماق، ئۇچراشماق؛ قوشماق
تۇشماق	«ت ت د» دۇچ كەلمەك، ئۇدۇل كەلمەك، ئۇچراشماق
تۇشنا	«ت ت د» ياپماق، سولماق
تۇشۇرماق	«ت ت د» ئۇچراشتۇرماق
تۇشۇشماق	ئۇچراشماق
تۇشت	«ئۇت» «تۇجد» قا قاراڭ
تۇغ I	«ت ت د» ① دۇمباق (خاننىڭ ھۇزۇرىدا چېلىنمىدىغان دۇمباق)؛ ② تۇغ، بايراق، ئەلەم
تۇغ II	«ت ت د» ① تۇغ، تۇغان؛ سۇۋقا تۇغ ئۇر — سۇغا تۇغ باغلا؛ ② ھەرقانداق بىر نەرسىنىڭ قاپقىقى، ياپقۇچى؛ ③ توسالغۇ
تۇغ III	«تۇن» بارگاھ، قارارگاھ
تۇغا	كېسەلىك، «تۇغا» غا قاراڭ
تۇغراغ	[>تۇغ. «ت ت د» خاقاننىڭ مۆھرى (تامغىسى)؛ خان يارلىقى

تۇغۇرۇ	«ت ت د» [قىلىچ، پىچاق ۋە خەنجەرگە ئوخشاش نەرسىلەرنىڭ سېپىنى چېكىتىش ئۈچۈن، ئۇنىڭغا تىقىپ قويۇلىدىغان ئىنچىكە تۆمۈر زىخچە
تۇغزاغ	«ت ت د» [تۇرۇش ۋاقتىدا خاقان تەرىپىدىن ئەسكەرلەرگە بېرىلىپ، تۇرۇش تۈگىگەندە قايتۇرۇۋېلىنىدىغان ئات
تۇغساق	«ت ت د» [تۇل، تۇل، تۇل خوتۇن
تۇغساماق	«ئال» [ئاجىزلىماق، ئورۇقلىماق
تۇغسۇغ	«ت ت د» [كۈن تۇغسۇغ — كۈنچىقىش، شەرق
تۇغلۇغا	ساۋۇت، دۇبۇلغا
تۇغلىغ	△ تۇغلۇق، بايراقلىق
تۇغمىش	△ «ماي» [تۇغۇلغان، ئەۋلاد
تۇغۇت	«تۇر» [كۈننىڭ چىقىشى
تۇغۇرماق	«ت ت د» [تۇغماق: ئۇراغۇت ئوغۇل تۇغۇردى — خۇتۇن ئوغۇل بالا تۇغدى
تۇغۇم	«تۇر» [تۇغۇش؛ بارلىققا كېلىش
تۇغىۇق	«ماي» [تۇغۇلغان
تۇڭشۇ	«ت ت د» [شامدان
تۇڭلۇق	«ئو» [تۇڭلۇك
تۇڭۇ	«ت ت د» [گاس، پاڭ، قۇلىقى ئېغىر
تۇل	«كۈل» [ياپماق، ئەتمەك، توسماق
تۇلات	«ئۇت» [كىشى ئىسمى (ئايالنىڭ)
تۇلاس	«ت ت د» [تۇلاس يۈز — تاتىارغان يۈز، سۆرۈن چىراي
تۇلدىراھاق	«ت ت د» [تارقانماق

تۇلقۇق	[«ت ت د»] بۇدەلگەن تۇلۇم؛ «تۇلقۇق» قا قاراڭ
تۇلماق I	[«ت ت د»] ئۇرماق
تۇلماق II	تولدۇرماق
تۇلۇق	تۇلۇم، تېرە خالتا
تۇلۇڭ	[«ت ت د»، «تۇر»] چېكە
تۇلۇم	[«ت ت د»] «تۇلۇم I» گە قاراڭ
تۇلۇن I	تولۇن ئاي
تۇلۇن II	[«ت ت د»] ① چېكە (ئادەمىنىڭ چېكىسى)؛ ② يۈگەننىڭ ئوڭ ۋە سول چېكىلەكلىرىدىكى نەرسىلەر
تۇلىش △	دەرىجە
تۇم	[«ت ت د»] ① سوغۇق؛ ② ياردەمچى سۆز؛ تۇم قارا ئات
تۇماغۇ	[«ت ت د»، «ئۇتسب»، «ت تىب»] تۇمۇ، زۇكام
تۇماق	[«تۇر»] قاپلىماق، ياپماق؛ تۇتماق
تۇمان	[«تۇر»] تۇمان، قاراڭغۇلۇق
تۇمانلىغ △	[«قۇج»] تۇمانلىق
تۇمسۇغ	تۇمشۇق
تۇمشۇق	[«ت ت د»، «ق گ»] تۇمشۇق، قۇش تۇمشۇقى
تۇمشۇقلۇغ	تۇمشۇقلۇق
تۇمشىق △	«تۇمسۇغ» قا قاراڭ
تۇملۇغ	[«ت ت د»] سوۋغات
تۇملۇق	«تۇملۇغ» قا قاراڭ
تۇملىتماق △	[«ت ت د»] سوۋۇتماق، مۇزلاتماق
تۇملىغ △	[«ت ت د»، «كۈل»، «ش ت»] سوغۇق، زىمىستان

تۇملىق △	«تۇملىغ» قا قاراڭ
تۇمۇس	[«تۇن»] ئېتىكىلىك، يېپىقلىق، قاپلاقلۇق؛ ئېتىلىپ قالغان، قامال قىلىنغان
تۇملىماق △	[«ئال»] سۈرۈشۈش، مۇزلىماق
تۇن	[«ت ت د»] تۇنجى: تۇن ئوغۇل — تۇنجى بالا
تۇنچۇ	[«ت ت د»] لوقما
تۇنچۇقماق	[«ت ت د»] تۇنچۇقماق
تۇنچى △	[«ت ت د»] سېسىماق، چىرىماق
تۇنماق	[«ت ت د»، «تۇر»] تۇتۇلماق، ئېتىلمەك، توسالماق: كۆك تۇندى — ھاۋا تۇتۇلدى؛ قاپۇغ تۇندى — قوۋۇق ئېتىلدى
تۇتۇش	«تۇش» قا قاراڭ
تۇۋرا	[«ت ت د»] ھەرىكەت قىلماق؛ كۈچەيمەك
تۇۋۇرماق	[«ت ت د»] دىڭ قىلىماق، دىڭگايىتماق: ئات قۇلاقىن تۇۋۇردى — ئات قۇلقىنى دىڭ قىلدى
تۇياغ	[«ت ت د»] تۇياق
تۇيماق	[«رۇ»] تۇيماق، تۇيۇپ قالماق؛ [«تۇر»] ھېس قىلماق؛ تونۇماق
تۇيۇز	[«ماي»] يەتكۈز
تۇيۇزماق	[«قۇج»] ئاڭلاتماق، تۇيغۇزماق
تۇيۇغ	[«ت ت د»] تۇيۇق
تۇيۇغسۇز	[«تۇر»] تۇيۇقسىز
تۇيۇنماق	[«تۇر»، «ئال»] ئاڭلىماق، ھېس قىلماق
تۇيىن △	[«ت ت د»] بېخىل، پىخسىق

تۆبۈ	تۆپە، ئۈستى، يۇقىرى
تۆبۈرە I	[«ئال»] پۈتۈنلەي
تۆبۈرە II	[«ئال»] ئاستى، تۆۋەن تەرىپى
تۆبۈن	[«ئال»] تۆپىسى بىلەن
تۆپۈ	[«قۇج»] «تۆبۈ»گە قاراڭ
تۆپۈ	[«ماي»، «نېس»] تۆپە، چوققا، يۇقىرى
تۆپۈلە	[«ت ت د»] ئۇرماق، دۇمبالماق
تۆت تادۇ	[«ق ب»] ئوت، سۇ، ھاۋا، تۇپراقتىن ئىبارەت تۆت ماددا
تۆتكەل	[«قۇج»] «تۈكەل»گە قاراڭ
تۆتۈشلۈگ	[«تۇر»] دۈشمەنلىك
تۆتۈكچى	[«تۇر»] ھاكىم، ھۆكۈمدار
تۆر I	[«ت ت د»] چاڭ - توزان
تۆر II	[«ئال»] تۆر، ئالدى، دەسلەپكى؛ شەرەپ ئورنى، ھۈرمەت جايى
تۆرە	[«ت ت د»] «تۆر II»گە قاراڭ؛ ئۆينىڭ تۆرى؛ تۆرە يېقىلدى — تۆرىگە چىقتى
تۆرەت	[«ئەت»] «تۆرۈت»كە قاراڭ
تۆرت	[«ئال»] تۆت (سان)
تۆرت بەلىتىر	[«ت تىب»] تۆت كوچا ئېغىزى
تۆرت بەلدىر	[«ت تىب»] «تۆرت بەلىتىر»گە قاراڭ
تۆرتىدىن	ياندىن، تۆت تەرەپتىن
تۆرتكۈل	[«ت ت د»] تۆت چاسا، تۆت بۇرجەك
تۆرتكىل	تۆت قىرلىق، تۆت تەرەپلىك؛ تۆت بۇرجەك

تۆرتۈنچ	تۆتىنچى
تۆرۈپمەك	[«ئال»] پەيدا بولماق، تۆرەلمەك، بارلىققا كەلمەك
تۆرلۈك	«تۈرلۈك» گە قاراڭ
تۆرۈ I	[«ماي»] ① قانۇنىي تۈزۈم؛ ② مۇراسىم
تۆرۈ II	[«ئال»] ① قانۇن؛ ② ئۆرپ - ئادەت، قائىدە، قائىدە - يوسۇن
تۆرۈ III	[«ت ھ»] ① تۇغىماق؛ ② تۆرەلمەك
تۆرۈ IV	ھايات قالماق؛ ياشىماق
تۆرۈت	[«ئەت»] ياراتماق، پەيدا قىلماق، تۇغدۇرماق
تۆرۈتمەك	[«تۈر»] «تۆرۈت» كە قاراڭ
تۆرۈ توغ	[«ئال»] مۇراسىم
تۆرۈچە	[«قۇج»] قائىدە بويىچە، قانۇن بويىچە
تۆرۈچى	[«تۈر»] قانۇنچى
تۆرۈسۈز	[«تۈر»] قانۇنسىز، قائىدىسىز، تەدبىرسىز
تۆرۈلۈك	[«ئال»] «تۆرۈلۈك» كە قاراڭ
تۆرۈلۈك توقۇلۇغ	[«ماي»] قائىدە - يوسۇنلۇق، [«تۈر»] قانۇنلۇق، قائىدىلىك
تۆرۈمەك	[«ت ت د»] تۆرەلمەك، يارىتىلماق
تۆز	[«ماي»، «ش ت»] يىلتىز، ماھىيەت، [«تۈر»]
تۆزكەرنىچىسىز	تومۇر، ئاساس، [«ت ت د»] تۈپ، ئەسل
تۆزلۈك I	[«تۈر»] ئاساسى بولمىغان، چىڭ (پۇختا) بولمىغان
	[«ماي»] ماھىيەتلىك؛ نەسەبلىك؛ ئاساسلىق، مەنە
	بەلىك، يىلتىزلىق
تۆزلۈك II	[«ت تىب»] ... سەۋەبىدىن

تۆزۈمەك	[«ت ت د»] ئېچىرقىماق
تۈزۈ	[«ماي»] پۈتۈنلەي، تامامەن؛ [«ئەت»] ھەممىسى
نۆزۈكۈنى	[«ماي»] تۈز، توغرا، تولۇق
تۈزۈگۈ	[«تۈر»] پۈتۈنلەي، تولۇق
تۈزۈن	[«تۈر»] ① كېلىپ چىقىشى ياخشى، ئېسىل؛ ② تولۇق، تۈگەل
تۈزى	[«ئەت»] «تۈزۈ» گە قاراڭ
تۈزىيلىتىز	[«ماي»] مەنبە، يىلتىز
تۈسەنگۈ	ئورۇن، ئورۇن - كۆرپە
تۈشەك I	[«ت ت د»] تۈشەك، ئورۇن - كۆرپە، «تۈسەنگۈ» گە قاراڭ
تۈشەك II	[«ئال»] يايماق، سالماق
تۈشەك III	[«ئۇت»، «ئال»] كارىۋات
تۈشەلمەك	[«ت ت د»] سېلىنماق: تۈشەك تۈشەلدى — تۈشەك (ئورۇن) سېلىندى
تۈشەمەك	ئورۇن سالماق
تۈشەنمەك	ئورۇن سېلىنماق
تۈش باشى Δ	[«قۇج»] پاتقاقلىق، چوڭقۇرلۇق، كۆلىنىڭ چوڭقۇر جايى
تۈكەتى	[«قۇج»] «تۈكەتى» گە قاراڭ
تۈكەدى	[«قۇج»] «تۈكەتى» گە قاراڭ
تۈكۈلۈنمەك I	[«ت ت د»] تۈكۈلۈنمەك: سۇ تۈكۈلۈندى — سۇ تۈكۈلدى
تۈكۈلۈنمەك II	ئايىرلىماق

تۆكۈمەك	تۆكۈمەك، ئايرىماق
تۆكۈز	[«ت ت د»] ئەۋلىيا چىراي
تۆكۈك	ئىلاھنىڭ شەرىپى ئۈچۈن يەرگە تۆكۈلگەن شاراب (ھاراق)
تۆكۈن I	[«ت ت د»] داغ، تامغا
تۆكۈن II	تۆكۈلگەن
تۆكۈنمەك	«تۆكۈنمەك» كە قاراڭ
تۆگەللىگ	[«قۇج»] «تۆگەللىگ» كە قاراڭ
تۆگۈ	[«تۈر»] تېرىق؛ باش، باشاق
تۆگۈن	[«تۇن»] تامغا، بەلگە
تۆگى	[«تۇغ»] «ت ت د» ئاقلانغان تېرىق؛ سۆك
تۆگۈل	[«ت ت د»] ئۈمىدسىزلەنمەك، كەچمەك (ۋاز كەچمەك)
تۆگۈت	[«ئىك»] تۆۋەنگە ساڭگىلاتماق، غۇلاتماق
تۆل I	[«تۈر»] تۆل، نەسىل؛ نەۋرە، ئەۋلاد
تۆل II	[«ئو»] بوغاز بولماق
تۆلەچ	[«ئوت»] تۆلىمەك
تۆلەك	[«ت ت د»] ئېغىر - بېسىق، خاتىرجەم، بىخەم، تىنچ
تۆلەمەك	[«ئوت»] تۆلەپ بەرمەك
تۆل بوغاز	ھامىلىدار بولماق
تۆلۈك I	[«چاس»] كۈچ، كۈچ - قۇۋۋەت
تۆلۈك II	ھاياجانلىنىش، زوقلىنىش
تۆلىك	[«ماي»] جاسارەت، غەيرەت

تۆمكە	ھىيلە - نەيرەڭ، سۇيىقەت
تۆمكەسىز	ھىيالىسىز، سۇيىقەستسىز
تۆنمەك	[<ئوغ. «ت ت د»] قايتماق: ئول ئەۋىگە تۆندى — ئۇ ئۆيىگە قايتتى
تۈ I	[«ماي»، «ت ت د»] تۈك (بەدەندىكى تۈك)
تۈ II	[«ت ت د»] رەڭ، تۈس
تۈ III	ھەر تۈرلۈك، ھەر خىل
تۈنەردۈ	[«ت ھ»] كىشى ئىسمى
تۈب	[«ئال»] «تۈپ» كە قاراڭ
تۈبەنچىك	[«ئۇت»] ئويغانغان
تۈپلۈگ	«تۈپلۈگ» گە قاراڭ
تۈبۈت	[«ئال»] ① قەدىمكى مىللەت نامى؛ ② قەدىمكى يۇرت نامى
تۈپ	تۈپ، ئاساس، يىلتىز
تۈپسۈز	ئاساسسىز، يىلتىزسىز
تۈپكەر I	[«ماي»] تەتقىق قىلماق، يەشمەك
تۈپكەر II	[«ئال»] تۈگەتمەك، پۈتكۈزمەك
تۈپكەرمەك	[«ئال»، «تۈر»] چوڭقۇرلاشتۇرماق، پەللىگە يەتكۈزمەك
تۈپكەرمەك I	[«ت ت د»] تېگى - تەكتىنى سۈرۈشتۈرمەك
تۈپكەرمەك II	[«ئال»] «تۈپكەرمەك» كە قاراڭ
تۈپلۈگ	[«تۈر»] ئاساسلىق، يىلتىزلىق
تۈپۈ	[«ت ت د»] تۆپە، يۇقىرى، يۇقىرىسى
تۈپۈت	«تۈبۈت» كە قاراڭ

تۈپۈرمەك	«ت ت د» [شامال چىقماق: تۈپى تۈپۈردى —
تۈپۈن	شامال چىقىپ توپا سورىدى «ت ت د» [ئاشنىڭ تۈۋى، قازان تۈۋى (غىزا — تاماقنىڭ قالدۇقى)
تۈپى	«ت ت د» [بوران، بوران — چاپقۇن
تۈپىر	«ت ت د» [شامال چىقماق
تۈت	«ت ت د»، «ت تىب» [ئىس چىقماق، ئوت كەتمەك
تۈتەك	«ت ت د» [ئۇرۇق ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش نەرسىلەرنىڭ جوغىسى
تۈترۈم I	«ش ت» [ناھايىتى؛ ھەتتا
تۈترۈم II	«ئال» [چوڭقۇر
تۈترۈم III	قاتتىق، كەسكىن
تۈتۈك	«تۈتۈك» كە قاراڭ
تۈتۈك	«قۇج» [«تۈتۈك» گە قاراڭ
تۈتۈك	«قۇج» [ئىسلانغان نەرسە
تۈتۈكۈك	«ئال» [ئىسرىقدان
تۈتۈكۈك	«تۈر» [ئىسرىق، ئىسرىقلىق
تۈتمەك	تۈتۈن (ئىس) چىقماق
تۈتۈرلۈك	«ماي» [ھەر تۈرلۈك
تۈتۈرمەك	«ت ت د» [كۈشكۈرتمەك: ئول ئاڭار ئىت تۈتۈر — دى — ئۇ ئىتنى ئۇنىڭغا كۈشكۈرتتى
تۈتۈش	«تۈر» [سوقۇش، ئۇرۇش؛ «ت ت د» [ئۆزئارا ئۇرۇشۇش
تۈتۈشلۈك	«تۈر» [دۈشمەن توسالغۇسى، قارشىلىق

تۇتۇشمەك	[«تۇر»] تۇتۇشماق، سوقۇشماق
تۇتۇن I	[«ت ت د»] ياندۇرماق
تۇتۇن II	[«قۇچ»] تۇتۇن، تۇمان
تۇتۇنلۇك	تۇتۇنلۇك، تۇمانلىق
تۇدۇس	[«ت تىب»] ① ئىسلىماق؛ ② «تۇتۇش» كە قاراڭ
تۇدۇش	«تۇتۇش» كە قاراڭ
تۇدۇشمەك	«تۇتۇشمەك» كە قاراڭ
تۇر	[«تۇر»] تۇرلۇك، تۇر
تۇرپىك	[«ت ت د»] چوپسا
تۇرپىگۇ	[«ت ت د»] «تۇرپىك» كە قاراڭ
تۇرتمەك	ياقماق
تۇرتۇر	[«ئو»] يۆگىمەك
تۇرتۇل	[«ت ت د»، «ت تىب»] سۇرتىمەك؛ سۇرتۇلمەك
تۇرتۇم	ئەقىللىق، قابىلىيەتلىك
تۇرتۇنگۇ	[«تۇر»] يۈز ماي
تۇرتۇنمەك	[«ت ت د»] سۈركىمەك، سۈركىۋالماق؛ سۈر- كەۋاتقاندىك كۆرۈنمەك
تۇرچىمەك	پەيدا بولماق، بارلىققا كەلمەك
تۇرچىمەكسىز	پەيدا بۇلمىغان، ۋۇجۇدقا كەلمىگەن
تۇرد	[«ت تىب»] سۇرتىمەك
تۇرك I	تۇرك
تۇرك II	كۈچ، قۇۋۋەت، كۈچ - قۇۋۋەت
تۇركلۇك	كۈچلۈك، قۇۋۋەتلىك
تۇركۈن	[«ت ت د»] قەبىلە

تۈرگەك	[«ت ت د»] بوغچا، بوغچۇما
تۈرگۈن	[«قۇج»] قېتىم؛ رەت؛ يول
تۈرلۈگ	[«ئال»، «ت ھ»] تۈرلۈك، ھەر خىل
تۈرلۈن	[«ت ت د»] تۈرۈلمەك، يۈگەلمەك
تۈرلۈنمەك	[«ت ت د»] تۈرۈلمەك، پۈكلەنمەك، يۈگەلمەك
تۈرمەك I	[«ت ت د»] تۈرمەل
تۈرمەك II	تۈرمەك، پۈكمەك
تۈرۈت	[«ت ت د»] ياراتماق
تۈرۈك I	«تۈرك I» گە قاراڭ
تۈرۈك II	«تۈرك II» گە قاراڭ
تۈرۈڭ	[«تۈر»] غەيرەتلىك، تىرىشچان
تۈز I	[«ت ت د»] يۇرت: ئىل تۈز — ئىل — يۇرت؛ ئىرق، نەسىل، قەبىلە
تۈز II	[«ئۇت»] توغرا، قۇسۇرسىز
تۈز III	[«ت ت د»] باراۋەر، تەڭ، ئوخشاش
تۈز IV	[«ت ت د»، «ت تىب»] تاتلىق ئۈزۈم ھارىقى، شاراب (مۇسەللەس)
تۈزە	[«قۇج»] ھەممىسى، تامامەن، پۈتۈنلەي
تۈزەرمەك	[«ت ت د»] تۈزلەنمەك، تۈزەلمەك
تۈزكەرىنچىسىز	[«ماي»] تەڭداشسىز، ئادىل
تۈزلۈگ	[«تۈن»] خاراكىتىر
تۈزلۈنمەك	[«ت ت د»] «تۈزەرمەك» كە قاراڭ
تۈزمەك	تىزماق، تۈزلىمەك
تۈزىمىش	[«تۈر»] كىشى ئىسمى (ئاياللارنىڭ)

- تۈزۈ I [«ئال» پۈتۈنلەي؛ «تۈر» پۈتۈن، تولۇق؛
«تۈزۈ» گە قاراڭ
- تۈزۈ II [«ئال» قۇسۇرسىز، ھەقىقىي
[«ماي» تەلتۆكۈس
تۈزۈ تۈكەتى
تۈزۈلۈكمەك
تۈزۈل
تۈز ئۇلۇش
تۈزۈم
تۈزۈن I [«تۈر» تەڭ قىلماق، ئوخشاش قىلماق
[«ت ت د» تۈزۈمەك؛ تەڭكەش، ماس
[«ت تىب» ئوتتۇرا ھېساب بىلەن، ئۇلۇش
[«ق ب» پاك قەلبلىك كىشىم، ئېسىل تەبىئەتلىكىم
[«ت ت د» تۈزۈتۈلۈك، مۇلايىم، ياۋاش ئادەم؛
[«چاس» كەمتەر، تۈز؛ ئوبدان، ياخشى،
[«ماي» ئالىيجاناب، ساپ دىل، توغرا، تۈز كۆڭۈل؛
[«ئال»، «ق ب» ئېسىل، تۈزۈك
تۈزۈن II [«ئال» تولۇق
تۈزۈنلۈك
تۈس
تۈسە
تۈسەمەك
تۈسۈلمەك
تۈش I [«ماي» ھوسۇل، مېۋە، نەتىجە
تۈش II [«ئال»، «ت ه» «تۈس» كە قاراڭ
تۈش III [«قۇچ» مۇكاپات
تۈشەك
تۈشەمەك
تۈشرۈم
[«ئال» [«تۈسەمەك» كە قاراڭ
[«ت ت د» ئېگىزلىگەن بىر كالىك يىپ
[«ئار. «ت ت د» ئېگىزلىگەن بىر كالىك يىپ

تۇشسۇز	[«تۇر»] نەتىجىسىز، ھوسۇلسىز
تۇشلەن	[«ت ت د»، «ت تىب»] يىغىلماق، توپلانماق
تۇشلەنمەك	[«ت ت د»] ئارام ئالماق، قونماق
تۇشلۇگ	[«تۇر»] مېۋىلىك، يېمىشلىك
تۇشمەك I	[«ماي»] چۈشمەك، يىقىلماق
تۇشمەك II	ئولتۇرۇشلۇق يەر
تۇشۇتلىنمەك	[«تۇر»] خىيال قىلماق، ئويلىماق
تۇشۇرگۇ	[«ت ت د»] چۈشۈرگە
تۇشۇرمەك	چۈشۈرمەك
تۇشۇك I	[«ت ت د»] چۈشكۈن، ھۇرۇن، لامزەللە
تۇشۇك II	[«ئۇت»] ئېلىم - بېرىم، قەرز
تۇشۇمەن	[«ئۇت»] ئەمەل نامى
تۇشۇن	[«ق ب»] قۇنالغۇ، چۈشكۈن، ئۆتەك
تۇشمەل	[«ئو»] ۋەزىر
تۇشى ئۇتلىسى Δ	[«ماي»] نەتىجىسى - ھەققى
تۈك	[«ئۇت»] «تۈ I» گە قاراڭ؛ يۈك، قوي يۇڭى
تۈكەتمەك	تۈگەتمەك، پۈتكۈزمەك
تۈكەتى	تامام، تۈگىدى
تۈكەدى	«تۈكەتى» گە قاراڭ
تۈكەگۇ	سەرپ قىلغان
تۈكەل	[«تۇر»] تولۇق، تامامەن، پۈتۈنلەي، [«ئىك»]
	تۈگەل
تۈكەللىگ	[«ئال»] پۈتۈنلەي، تولۇق؛ [«كۈل»] يىپتەزلىك
تۈكەمەك	[«ئال»] پۈتمەك، تۈگىمەك

- تۈكەمەيۈك تۈگىمىگەن
- تۈكلۈگ I [«ت ت د»] قارىغۇ، كۆر
- تۈكلۈگ II تامام، تاماملاشقان
- تۈكلۈگ تۈمەنلىگ [«ماي»] بىرقانچە تۈمەن، نەچچە تۈمەن
- تۈكمەك پۈرلەشمەك
- تۈكۈپ تەز [«موي»] قېچىپ پىتراپ كەتمەك
- تۈكۈز [«ت ت د»]: تۈكۈز ئات — پېشانىسىدە تەڭگىدەك ئېقى بار ئات، قاشقا ئات
- تۈكۈنمەك [«تۇر»] تولدۇرماق
- تۈكى ئاقلانغان گۈرۈچ، ئاقلانغان دان
- تۈگ [«ت ت د»] تۈگمەك، چىگمەك، باغلىماق
- تۈگە [«ت ت د»] ئىككى چىشلىق موزاي
- تۈگەك [«ت ت د»] توقۇناق(ئارغامچىنىڭ ئۇچىغا باغلىنىپ، ئارتىقنى چىكىتىدىغان ياغاچ ئىلمەك)
- تۈگەل [«ماي»] ھەممە، بارلىق، «تۈكەل» گە قاراڭ
- تۈگىسەن تۈگۈن
- تۈگنەمەك [«تۇر»] يانماق
- تۈگۈن بۇقاغۇ [«ماي»] كىشەن
- تۈگۈنۈك [«تۇر»] ھاۋا چىقىدىغان، ھاۋا ئالماشتۇرىدىغان ئېغىز، تۆشۈكچە
- تۈگۈتمەك [«ت ت د»] ساڭگىلاتماق: ئەر باشىن تۈگۈتتى — ئادەم بېشىنى ساڭگىلاتتى
- تۈگۈر I راھىبلارنىڭ دۈمبىقى

تۇڭۇر I	[«تۇر»] قۇدا، قۇدا - باجا؛ [«ت ت د»] ئايال
	تەرەپنىڭ تۇغقانلىرى
تۇڭۇر بۇشۇك	[«ئىك»] قۇدا - باجا
تۇل	[«ئال»] چۈش
تۇلت	ياستۇق
تۇلتەمەك	[«قۇج»] گۈزەللەشتۈرمەك
تۇلتۇرمەك	ئۇرماق؛ تەگمەك
تۇلكۇ	[«ئال»] تۇلكە
تۇلۇكلۇگ	[«ئو»، «تۇن»] تۇلكۇك
تۇلۇگ I	[«ت تب»] «تۇلۇكلۇگ» گە قاراڭ
تۇلۇگ II	[«تۇر»] شاپتۇل
تۇلۇگ III	دورا - دەرمان
تۇلت	[«ئال»] «تۇلت» كە قاراڭ
تۇمروك	[«ئوغ. «ت ت د»] داپ
تۇمسە	[«ئار. «ت ت د»] مۇنبەر
تۇمكە I	[«ماي»] ① بىلىمسىز، نادان، ساددا؛ ② تەنتەك، دۇت
تۇمكە II	[«ئال»] جاھىل
تۇن	كېچە، قاراڭغۇلۇق
تۇنەرمەك	[«ت ت د»] كەچ كىرمەك، قاراڭغۇ چۈشمەك، قاراڭغۇلۇق قاپلىماق
تۇنەرىگ	[«قۇج»] قاراڭغۇلۇق
تۇنەك	[«ئار. ت ت د»] قاماقخانا، زىندان
تۇن تۇنلە	[«ماي»] تۇن كېچىدە

تۇنجى	[«ئۆت»] تىنچ، راھەت
تۈنلە I	[«ت ت د»] تۈن كېچە
تۈنلە II	تۈنەش، تۈنمەك
تۈنلۈك	دېرىزە، تۇڭلۇك
تۇتۇ	چاچ، «تو I» گە قاراڭ
تۋار	«تاۋار» غا قاراڭ
تۋراتماق	[«تۈر»] ئىتتەرمەك؛ سۈرمەك؛ ئۇزارتماق
تۋراق	[«تۈر»، «ئىك»] تېز، شۇ ھامان
تېتۈرمەك	[«ت ت د»] دېگۈزمەك
تېتىلمەك	[«ت ت د»] تېتىكلەنمەك، زېرەك بولماق، ئەقىلگە كىرمەك؛ ئوغلان تېتىلدى — بالا ئەقىلگە كىردى
تېرسكەك	[«ت ت د»] ① يىڭناسقۇ؛ ② بېغىش، قولنىڭ بېغىشى
تېگى	[«ت ت د»] كېچىلەردە ئاڭلىنىدىغان گۇڭ - مۇڭ ئاۋاز
تېگىت	[«ت ت د»] «تەگىن» نىڭ كۆپلۈكى؛ «تەگىن» گە قاراڭ
تېگىن	[«ت ت د»] شاھزادە؛ «تىگىن» گە قاراڭ
تېگمەك	[«ت ت د»] پەرۋاز قىلماق
تېۋازىن	[«ئۆت»] كەمەتەر؛ ھۈرمەت بىلەن باش ئېگىشى
تى I	[«تون»] سۆزلىمەك
تى II Δ	[«تۈر»] دائىم، داۋاملىق، ئۈزۈلمەي
تىت I Δ	[«ت ت د»] تۈز ئۆسىدىغان ئارچا دەرىخى؛ [«تۈر»] قارغاي

- تت I «ئىك»، «ئال» [تتmaq]
- تت II «ماي»، تاشلىماق، «ئال»، «ئىك» [تتmaq]
- تتدىك [«ئال» پارچىلاش، ئۆزىنى پىدا قىلىش
- تتتەك [«قۇج» تتتەك
- تتتۈ I «ماي» تىكىلىپ قارىماق، ئۇدۇل قارىماق؛
- [«ئال» ئېتىبار بەرمەك
- تتتۈ II «ئال» ① دىققەت بىلەن، تىك، كەسكىن؛
- ② چىڭ، مۇستەھكەم
- تتتۈم I «ماي» ئىنتايىن
- تتتۈم II كەسكىن
- تتتۈم تەرىك [«ماي» چوڭقۇر
- تتتۈم I Δ <خەن. «ماي»، «ش ت» [شاگىرت، «كۈل»]
- مۇرىت، ئوقۇغۇچى، ئۆگەنگۈچى
- تتتۈم II مۇئەللىم، ئۆگەتكۈچى
- تتmaq Δ ① تتmaq، پارچىلىماق، ئايرىماق؛ ② يىراق
- لاشتۇرماق
- تتتەك [«قۇج» سادىغا قىلماق، بەرمەك
- تتتۈ [«ماي» تىكىلىپ
- تتتۈ [«ت ت د»، «ق ب» [ھىنگان (چىشى) تۈگىنىش
- يەنە بىرخىل نامى
- تتتۈمەك مىدىرلىماي تۈز قارىماق
- تتتۈ [«تۈر» «تتتۈ» گە قاراڭ

تېتىز	[«ت ت د»] قىرتاق، تېتىز نەك — قىرتاق نەرسە، ھېلىلىدەك قىرتاق نەرسە
تېتىغ Δ	«تېدىغ» قا قاراڭ
تېتىغسىز Δ	«تېدىغسىز» قا قاراڭ
تېتىغلىغ Δ	«تېدىغلىغ» قا قاراڭ
تېتىك I	[«ت ت د»] ئاغرىق
تېتىك II	[«ت ت د»] لاي، پاتقاق
تېتىك III	[«تۇر»] ئەقىللىق، دانىشمەن؛ ماھىر، جانلىق، تېتىك؛ [«ق ب»] ئالىم
تېتىك IV	[«ئال»] چېچىلغان؛ ئېقىتىلغان
تېتىگ	[«تۇر»] لاي، لاي توپا، «تېتىك II» گە قاراڭ
تېتىگىچى	[«ت ھ»] تامچى، سۇۋاقچى، ئاقلاسىچى
تېتىگ سىكىز	[«ماي»] تېتىك، چەبدەس
تېتىگ ئودۇغ	[«ماي»] تېتىك، ھوشيار
تېتىل	[«ت ت د»، «ت تىب»] ئەقىللىق بولۇش، جانلىق بولۇش
تېتىن	[«ماي»] جۈرئەت قىلماق
تېتىنماق Δ	[«ئۇت»] مەنئى قىلىنماق، چەكلەنمەك
تېتىنمەك	[«ئال»] ئېتىلماق
تېجىت	[«تۇر»] پۇشايمان قىلماق، ئۆكۈنمەك
تېد I Δ	[«ئىك»] توسماق، توسۇنلۇق قىلماق
تېد II	«تېت II» كە قاراڭ
تېدىماق Δ	مەنئى قىلماق، توسماق
تېدىمەك	[«ئال»] «تېتىمەك» كە قاراڭ

- تېدۇلماق △ «تېدىلماق» قا قاراڭ
- تېدىش △ [«ت ت د»] تېيىش، توسقۇنلۇق، توسقۇن بولۇش
- تېدىغ I △ [«ماي»] تۇتۇلۇش، توختاش
- تېدىغ II △ [«تۇر»، «ئال»] توسقۇن، توسالغۇ
- تېدىغ ئاداقىل △ [«ئال»] قەستەن ئازابلىماق؛ ئېلىپ قالماق، تۇتۇپ قالماق
- تېدىغ تۇدۇغ △ [«ماي»] توسالغۇ، توسقۇن
- تېدىغسىز △ [«ماي»] راۋان، توسالغۇسىز، [«تۇر»] توسقۇنسىز
- تېدىغلىغ △ [«ئال»] توسقۇنلۇق، توسالغۇلۇق
- تېدىگ [«ت تىب»] پاتقاق
- تېدىل △ [«ت تىب»] توختىماق؛ توختاتماق
- تېدىلىمىش △ مەنىنى قىلىنغان، توختىتىلغان
- تېدىن [«ئال»] جۈرئەت قىلماق
- تېدىنماق △ [«تۇر»] مەنىنى قىلىنماق، توختىتىلماق
- تىر I [«تۇن»] مېركۇرىي يۇلنىز
- تىر II [«كۈل»] يىغماق
- تىراڭۇك تىرەك
- تىرانىاق △ [«قۇچ»] تىرناق
- تىرە ئورتاق، باراۋەر
- تىرەشمەك [«ت ت د»] تىرىمەك، تىرەشمەك: يىلقى تۇياغىن
- تىرەشدى — ئات تۇيىقىنى تىرەپ (تىرەجەپ)
- تۇرۇۋالدى

- تەرەگۈ [ت ت د] تەرەك // تەرگەك (بىرەر نەرسىنى تىرىپ تۇرالايدىغان تۈۋرۈك ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش نەرسىلەر)
- تەرەمەك تىرەن I يۆلىمەك، ياردەم قىلماق، تىرىمەك
- تەرەن II «ماي» چوڭقۇر، تىرەن
- تەرەن III «ماي» يىغماق، توپلىماق
- تەرەنچەك [ت ت د] تىرەجىمەك، ئۆزىنى تارتىماق، داچىماق
- تىرتى I «كۈل»، «ش ت» غەيرىي دىندىكىلەر، بىد-ئەتچىلەر
- تىرتى II [سان. «ئۇت»] خىزمەتچىلەر بېشى، خىزمەتچىلەر باشلىقى
- تىرتى نوملۇغ [«كۈل»] باشقا دىندىكى، غەيرىي دىندىكى
- تىركەش [ت ت د، «ت تىب»] يىغماق؛ ئۇيۇشماق
- تىركىش ① كارۋان؛ ② خەت توشۇغۇچى، پوچتالىون
- تىركىن [«ئال»] «تىرىن» گە قاراڭ
- تىرگۈ [ت ت د] مەززە (داستىخانغا تىزىلغان ھەرخىل نازۇ نېمەتلەر)
- تىرگۈدەك [«قۇج»] جانلاندىرماق، تىرىلدۈرمەك
- تىرگۈرمەك [«ئال»] «تىرگۈدەك» كە قاراڭ
- تىرگۈك I «ماي» تىرەك
- تىرگۈك II [«قۇج»] لەقەم، قوشۇمچە ئىسىم
- تىرگى [ت ت د] داستىخان
- تىرگىن I «ماي» توپلام، يىغىندى

«تېرىن» گە قاراڭ	تېرىگىن II
«ت ت د» [«تېرانخاق» قا قاراڭ	تېرڭاق Δ
«قۇج» [يىغماق، توپلىماق	تېرلەمەك
«تۇر» [توپلىماق، يىغماق	تېرمەك
«ئۇت» [«تېرڭاق» قا قاراڭ	تېرناق Δ
«ت ت د»، «ت تىب» [توپلىشىپ يىغىن	تېرىك
ئاچماق	
«ت ت د»، «تۇر» [تېرىك، جانلىق	تېرىگ
«تۇن» [يىغلىماق	تېرىل
توپلانماق، يىغلىماق	تېرىلماق
«تۇر» [جاھاننەت، گۇرۇھ، توپ، «تېرىگىن» گە	تېرىن
قاراڭ	
توپلانماق	تېرىنمەك
«ئال» [تېز، چاپسان	تېز
«ماي» [لېپەك (تېز لېپىكى)	تېزلىگەن
«ت ت د»، «ت تىب» [رەت، قاتار، سەپ	تېزگىق
«ت ت د» [تېزلىماق	تېزلىنمەك
«ت ت د» [ئىشتانباغ، بوغۇچ	تېزمە
① تېزماق، رەتلىمەك؛ ② «تەزمەك» كە قاراڭ	تېزمەك
«ت ت د» [تېيىق، بىر ئىشتىن تېيىش، توسۇش،	تېزىغ Δ
مەنئى قىلىش	
«ئال» [ساياھەت	تېزىك
«ماي» [مارجان، مونچاق	تېزىگ I
«ئىك» [تېزىق، قۇر، رەت	تېزىگ II

- تىزىلدۈرۈك [«ت ت د»] ئۆتۈكنىڭ تۇمشۇقىغا زىننەت ئۈچۈن
 تاقىلىدىغان تەڭگىلەر
- تىزىنمەك [«ت ت د»] تىزماق، تىزىۋالماق
- تىسەك [«ئال»] ساياھەت، ئايلىنماق
- تىش Δ [«ت ت د»] ① چىشى (ئادەم ۋە باشقىلارنىڭ
 چىشى)؛ ② چىش (ساپاننىڭ چىشى)
- تىشەك [«ت ت د»] ئىككى چىشلىق قوي
- تىشەلمەك [«ت ت د»] بىلەنمەك، بىسى ئىتتىكىلىتىلمەك
- تىشلەت Δ [«ت ت د»، «تۇن»] چىشلەت
- تىشلەمەك [«ئىك»] چىشلىمەك
- تىشمەك سۆزلەشمەك
- تىشى [«ئال»] چىشى، ئايال
- تىشى كىشى [«ئىك»] ئايال كىشى
- تىغ Δ [«ت ت د»، «ت تىب»] ئېگىلىمەك، پەسكە
 ساڭگىلىماق
- تىغ تاش Δ [«تۇن»] بىر خىل ئەتىۋارلىق پارقىراق تاش
- تىغراشماق [«ت ت د»] قەيسەرلەشمەك
- تىغراغ Δ [«ت ت د»] ئەلچى
- تىغراق I Δ [«ت ت د»، «ت تىب»] باتۇر، قەيسەر
- تىغراق II Δ [«ت ت د»] ساغلام، چىڭ، بەك، پۇختا
- تىغراقلان Δ [«ت ت د»] ھەيۋە قىلماق
- تىغماق Δ [«ت ت د»] قايرىماق، ئەگمەك
- تىقاماق Δ [«قۇج»] تىقماق، سولماق
- تىقىل Δ [«ئال»] نەپەس سىقىش

تىقلىماق Δ	[«ئال»] پالاكەت باسماق، قايغۇرماق
تىكمە	[«ت ت د»] تىكمەك
تىكتاقا	[«تۇر»] ئازاب
تىكرە	[«ئۇت»] «تەگرە» گە قاراڭ
تىكىلىشمەك	[«ت ت د»] تىكىلىنمەك، تىك بولماق
تىكمەك	[«ئال»] تىكىلىنمەك، تۇرغۇزماق
تىكۈ	[«ت ت د»] ئاش - تاماق
تىكۈچ	[«ت ت د»] تۈكۈچ، چەككۈچ
تىكى	[«تۇر»] شارقىرىماق، گۈرۈلدىمەك
تىكىسىز	ۋاراڭ - چۇرۇڭسىز
تىكىشمەك	ئىتتىرىشمەك، ئۇرۇشماق
تىكىلەشمەك	[«تۇر»] پىچىرلاشماق
تىكىلەيۈ	[«ئال»] تەكرار، ئىككىنچى قېتىم
تىكىلىگ	[«تۇر»] ① تېزلىك بىلەن؛ ② ئۇن چىقارغان؛ ۋاراڭ - چۇرۇڭ قىلغان
تىكىن بەگ	[«ق ب»] مەنسەپ نامى
تىگىت	[«ئال»] شاھزادە؛ ۋەزىر؛ ۋەكىل
تىگىن	[«ماي»، «ئال»، «ق ب»] شاھزادە، «تەگىن» گە قاراڭ
تىگىن ئۈگە	مەرتىۋە، دەرىجە
تىڭ I	[«ت ت د»] تىك: ئەر تىڭ تۇردى — ئادەم تىك تۇردى
تىڭ II	[«تۇر»] سادا، ئاۋاز، ئۇن
تىڭچ	[«تۇر»] «تەگىن III» كە قاراڭ

تىكچان	△	[«ئۇت»] چىراغ، لامپا
تىكچى		[«تۇر»] خەۋەرچى؛ جاسۇس؛ پايلاقچى
تىگراغ	△	«تىرانغاغ» قا قاراڭ
تىگسا	△	[«چاس»] ئاڭلىماق، تىگشىماق
تىگلاماق	△	[«كۈل»] ئاڭلىماق، تىگشىماق
تىل I		تىل
تىل II		سۆز، نۇتۇق
تىل III	△	[«تۇن»، «ت تىب»] چارلىغۇچى، پايلاقچى؛ [«ق ب»] خەۋەر؛ ئەسىر
تىلاق	△	[«چىگ. «ت ت د»] ئاياللارنىڭ جىنسىي ئەزاسى
تىلاگۇرماق	△	[«ئال»] چىرايلىق سۆزلەشمەك؛ نۇتۇق سۆزلىمەك
تىلەگۈلۈك		[«ئال»] تىلىگەن، ئارزۇ قىلغان، ئىستەنگەن
تىلەمەك		[«تۇر»] تىلىمەك، ئارزۇ قىلماق
تىلتاغ	△	[«ماي»، «ئال»، «كۈل»] سەۋەب
تىلتاغسىز	△	سەۋەبسىز
تىلتاغلىغ	△	[«ئال»] سەۋەبلىك
تىلتاق	△	«تىلتاغ» قا قاراڭ
تىلتاماق	△	[«ئۇت»] سەۋەب قىلماق
تىلتانماق	△	[«قۇج»] سەۋەب قىلماق؛ سەۋەب بولماق
تىلداغ	△	[«ت ت د»] باھانە، سەۋەب
تىلفە		[«تۇر»] ئابدال؛ دەللە، ئاشىق؛ ساراڭ
تىلكۇ		[«ئال»، «ت ت د»] تۈلكە
تىلگەن		[«ماي»] چاق، چەمبەر، دائىرە
تىلگاڭ		قالايمىقان، توپىلاڭ

تېلۋە	«تېلەف» گە قاراڭ
تېلى	[«ت ت د»] ئوقنىڭ باشقىنى چېڭىتىپ تۇرىدە غان تاسما ھالقا
تېلىقىماق	△ [«ت ت د»] پاراڭلاشماق، ئۇچۇر ئالماق
تېلىك	تېلەك، ئارزۇ
تېلىكىلىگ	[«كۈل»] ئارزۇلۇق
تېلىمچى	تەرجىمان
تېلىن	[«ت ت د»] تەشمەك، تېشىش
تېم	[«ت ت د»] تورسۇق (ئىچىملىك تولدۇرۇلىدە غان تۇلۇم)
تېمە تېمەدى	[«كۈل»] تەييار بولماق، ھازىرلانماق
تېمەك I	[«تۇر»] ① دېمەك، سۆزلىمەك؛ ② نۇتۇق، پاراڭ، پاراڭلاشماق
تېمەك II	① ھازىرلانماق؛ ② تېلىمەك
تېمەنمەك	ھازىرلانماق، تەييارلانماق
تېمبۇرى	تەمبۇرچى
تېمىسى	[«ت ھ»] گەپ تالاشماق، ئۇرۇشماق
تېمىن I	[«ماي»] دەرھال، تېز، ھامان؛ مۇمكىنقەدەر
تېمىن II	[«ت ت د»] ھېلى، بايا؛ تېمىن كەلدىم — ھېلى (بايا) كەلدىم
تېمىن III	[«ئىك»] ئاندىن... كېيىن...
تېمىن ئۆك	[«ماي»] دەرھال، شۇ ھامان
تېن I △	[«ت ت د»] روھ، جان
تېن II	[«ت ت د»، «ئوت»] يۈگەن، چۈلۈۋۇر، تىزگىن

تس III △ [«ت ت د»] ئارام ئالغان، بىكار: تس كىشى —
 ھېچقانداق مەشغۇلات بىلەن شۇغۇللانماي بىكار
 يۈرگەن كىشى

تس IV △ [«ماي»] نەپەس، تىنىق، دەم؛ [«ئال»] دەم
 ئالماق، تىنماق

تس بوسماق △ [«ت تب»] نەپەس بوغۇلماق، دەم سىقماق
 تىنتۇرماق △ [«قۇج»] دەم ئالغۇزماق
 تىنسىراماق △ [«ئال»] ① غەزەپلەنمەك، ئاچچىقلىماق؛
 ② ئېسىنى يوقاتماق، ھوشىدىن كەتمەك

تىنىسىز △ [«تۇر»] جانسىز
 تىنىلغ △ [«ماي»] جانلىق، [«ئىك»، «ئال»] ئىنسان، ئادەم
 تىنىلغىسىز △ [«تۇر»] ئىنسان - جىنسىز، ئىنسان قەدىمى
 يەتمىگەن، يەككە - يېگانە

تىنماق △ [«ئال»] ① دەم ئالماق، ئارام ئالماق؛ ② ئاڭلانماق
 تىۋار △ «تاۋار» غا قاراڭ
 تىۋەي [«ت ت د»] تۆگە
 تىپىشمەك سۆزلەشمەك

ج

جابدۇسۇن	[«ئىد»] ھازىرلىق كۆرسۇن، تەييارلىق قىلسۇن؛
جاخ	[«ئەت»] سۇنئىي، قۇرۇق ئابروي، قۇرۇق شۆھرەت
جارلا	[«ئو»] تەكلىپ قىلماق، چاقىرماق
جاقراق	[«ت ت د»، «ت تىب»] تاز، تاقىر باش
جان سۈرە	[«ق ب»] جان بىلەن تىرىشىپ
جەماد	[«ئەت»] جانسىز
جەمىش I	[«ئىد»] ① مېۋە؛ ② ئاقمېۋەت، نەتىجە
جەمىش II	[«ئىد»] دەرۋەقە، دېگەندەك
جۇرچەن	[«ئىد»] جۇرجىتلار (مانجۇلارنىڭ قەدىمكى ئاتا- بوۋىلىرى)
جۇقا I	[«ئىد»] ① نېپىز، يۇپىقا؛ ② كۈچسىز، ئاجىز؛ ئۈنۈمسىز، سۇس؛ بوش
جۇقا II	[«ئىد»] ① ئېتىلىماق، تاشلانماق، ئېلىشماق؛ ② سوقماق، ئۇرماق
جۇقا III	[«ئىد»] ئاز
جۇقا IV	[«ئىد»] سەل قارىماق

جۇقا V	[«ئىد»] يېقىنلاشماق
جۈملە	[«ئەت»] پۈتۈنلەي؛ ھەممە، ھەممىسى
جۈرچەك	[«ئىد»] «جۈرچەن» گە قاراڭ
جىدا	نەيزە
جىنچۇ	[«ت ت د»] ئۇنچە - مەرۋايىت

ج

- چابى [«تۇن»] ۋەزىر
- چاچغۇت [«ت ت د»] كۆرپە، تۆشەك
- چاپماق [«ت ت د»] ئۆزىمەك؛ ئۇرماق؛ چاپماق؛ چاپلىماق، سۇۋىماق؛ ئەرسۇۋدا چاپدى — ئادەم سۇدا ئۆزدى؛ ئول ئاتنى چېقىق بىرلە چاپدى — ئۇ ئاتنى چىۋىق بىلىنەن ئۆردى؛ چوماق تات بويىن چاپدى — مۇسۇلمان تات (كاپىر)نىڭ بويىنى چاپتى؛ ئەر ئەۋىن چاپدى — ئادەم ئۆيىنى (لاي بىلەن) چاپلىدى
- چاپىتغان △ [«ت ت د»] چېپىلىدىغان، ئېتىلىدىغان
- چاپىنماق △ [«ت ت د»] ساۋىماق، قامچىلىماق
- چات I [«ت ت د»] قۇدۇق
- چات II [«ت ت د»] جاق - جۇق، جالاق - جۇلۇق (بىر نەرسە يەرگە چۈشكەندە چىققان ئاۋازنى بىلدۈرىدىغان ئىملىق سۆز)
- چات III [«ئەت»] چاتماق
- چاترا [«چىگ»] [«ت ت د»] سېلىق (يېزا ئاقساقىلىنىڭ ئېرىق - ئۆستەڭ قېزىشقا، توغان تۇتۇشقا چىقىمغانلاردىن ئالىدىغان سېلىقى)

- چاتىر △ [«ت ت د»] ① چېدىر؛ ② نوشۇدۇر
- چاتىك △ [«ئال»، «تۇر»] يېپىشماق، مۇناسىۋەتلىنى يېقىن قىلماق، يېقىنلاشماق
- چاچىر △ [«ت ت د»] چېدىر
- چاخشاق [«قار. «ت ت د»] ① چېخچا تاشلىق (تاغ چوققىلىرىدىكى غىڭ تاشلىق يەر)؛ ② ئۈرۈك قېتى ۋە ئۈزۈم ۋاسالغۇسى
- چاخشۇ [«ت ت د»] كۆز ئاغرىقىغا داۋا بولىدىغان بىر خىل ئوت
- چادار [«چادىر» غا قاراڭ]
- چادىر △ جەسەت كۈلى
- چادىك ساكىامۇنىنىڭ دۇنياغا كېلىش تارىخى
- چادىكلىك «چادىك» قا قاراڭ
- چارت [«ت ت د»] بىرىنچى، ئازراققىنا، كىچىككىنە
- چارچارماق [«ت ت د»] بالا - چاقا
- چارچۇر [«ت ت د»] شاپ - شۇپ (ئىملىق سۆز)؛ ئول چارچۇر يېدى - ئۇ شاپ - شۇپلا يېۋەتتى
- چارچىلىغ △ [«ت ھ»] خىراجەت
- چارلا [«ئو»] يىغماق، چاقىرماق
- چارلاماق چاقىرماق
- چارۇق I [«ت ت د»] چارۇق (قەبىلە نامى)
- چارۇق II [«ت ت د»، «ت تى»، «ئوت»] چورۇق
- چارۇقلۇق [«ت ت د»] چورۇقلۇق، چورۇق قىلىشقا تەييارلانغان تېرە

چارۋون	[<ياغ. «ت ت د»] چىنار
چارىم Δ	[«ئۇت»] دەۋا، قارشىلىق
چازان	[«ت ت د»] چاپان
چاسۇت	[«تۇر»] ① تۆھمەت، بوھتان؛ ② شالتاق
چاسۇرماق	[«ئال»، «تۇن»] تۆھمەت قىلماق، بوھتان
	چاپلىماق
چاسى Δ	[«تۇن»] تۆھمەت قىلماق، بوھتان چاپلىماق،
	«چاسۇت» قا قاراڭ
چاشتانى	[«چاس»] كىشى ئىسمى
چاشىر Δ	[<ئوغ. «ت ت د»] «چاچىر» غا قاراڭ
چاغ	[«ئال»] چاغ، زامان، ۋاقىت
چاغرى I Δ	[«ت ت د»] ① قارچىغا؛ ② بۈركۈت
چاغرى II Δ	مەرتىۋە، دەرىجە
چاغرى بەگ Δ	[«ق ب»] مەنسەپ نامى
چاغشاپۇت	[سوغ. <«ئال»] «چىخشايت» قا قاراڭ
چاغلانماق	[«ت ت د»] چالا پىشماق؛ ئەت چاغلاندى —
	گۆش چالا پىشتى
چاغماق	چاقماق؛ ئۇرماق
چاغمۇر	[«ت ت د»] چامغۇر
چاغۇرماق	«چاسى» غا قاراڭ
چاغىر I Δ	[«ت ت د»] ① شىرنە؛ ② ھاراق، شاراب
چاغىر II Δ	[«ت ت د»] چىغىر يول
چافشاڭ	[<چىگ. «ت ت د»] شوشاڭ (قوي قىرقيدىغان
	ئەسۋاب)

- چافلى Δ [«ت ت د»] لاجىن
- چاق I [«ت ت د»] دەل، خۇددى، [«ئال»] شۇچاغ؛
- چاق ئول ئاتنى تۇتغىل — دەل شۇ ئاتنى تۇتقىن؛
- چاق ئاماچنى ئۇرغىل — دەل نىشانغا ئۇرغىن
- چاق I [«ت ت د»] تۆۋەنگە قارىماق، پەسكە قارىماق
- چاق II «چاغ» قا قاراڭ
- چاق III [«ق ش»] تامامەن، پۈتۈن، تولۇق
- چاقسابۇد [«؟.ت ه»] 12 - ئاي، دېكابر
- چاقسابۇد [«تۇر»] «چاقسابۇد» قا قاراڭ
- چاقشاپۇت [«تۇر»] «چاقسابۇد» قا قاراڭ
- چاقلان [«ت ت د»، «ت تب»] تەۋرىمەك، امگىشماق
- چاقلغى Δ [«ت تب»] ۋاقىت، چاغ
- چاقماق پارچىلىماق، كەسمەك، چاقماق
- چاقى Δ چاقماق، چاقماق قوۋۇنقى
- چاقىر I Δ [«ت ت د»] چېقىر، چېقىركۆز
- چاقىر II Δ [«تۇر»] چاق، چاقلىق
- چاقل Δ [«ت ت د»] چاقماق؛ ئوت ياندۇرماق
- چاقىلماق Δ [«ت ت د»] چېقىلماق
- چاڭ [«ئال»] قوڭغۇراق
- چاڭسى Δ [«ت ه»] مەرتىۋە
- چال I [«ت ت د»] ئالا؛ چال قوي — ئالا قوي.
- چال II [«ت ت د»] دىققەت بىلەن ئاڭلىماق
- چال III [«ماي»] ① ئۇرماق، تاشلىماق؛ ② ئەگمەك
- چاللا [«ت ت د»] يالاڭ، يالساڭ؛ قاقاس

- چالاک بۇلاک [«ئو»] نەرسە
- چالپاشماق [«ت ت د»] توقۇنۇشماق، جېدەللەشمەك
- چالپاق [«ت ت د»] چالپاق، پاسكىنا؛ چىگىش: چالپاق ئىش — چىگىش، گىچماچ ئىش.
- چالتۇرماق [«ق ش»] ئىزدەنمەك
- چال چۇل [«ت ت د»] چۇل — چۇل رەخت
- چالدر [«سان»] دېڭىز
- چالسىتماق Δ [«تۇن»] ئۇرۇلماق
- چالماق [«ئال»] ئۇرماق، ئېگىلمەك
- چالۇن ساڭگىلاتماق: باش چالۇن — بېشىنى ساڭگىلاتماق
- چالاش Δ [«ت ت د»] چېلىش، كۈرەش
- چالشماق Δ [«ت ت د»] ① چاك كەتمەك، ئاجرىتماق؛ ② چېلىشماق: قاپۇغ چالشىدى — ئېشىك چاك كەتتى؛ ئول مەنىك بىرلە چالشىدى — ئۇ مېنىك بىلەن چېلىشتى.
- چالغ Δ [«ت ت د»] سۈرۈشتۈرۈش، ئاختۇرۇش
- چام I [«ئۇت»] دەۋا، قارشىلىق، قارشىلىق قىلىش
- چام II ساپال چۆگۈن
- چامات [«ماي»، «ئو»] غەزەپ
- چامبۇدۇپ [«سان. «ئال»] ① ئالەم؛ ② يەر نامى
- چام چارىم Δ [«ت ھ»] ماجىرا، جېدەل — ماجىرا
- چامخۇنى پۇشايمان قىلماق
- چامراق [«ت ت د»] «چار چارماق» قا قاراڭ

- چامسىز △ [«ئۇت»] دەۋاسىز، قارشىلىقسىز
 چامغۇق [ت ت د] چېقىمچى؛ غەيۋەتچى؛ چامغۇق ئەر —
 غەيۋەتچى ئادەم،
 چاملا [«ت ھ»] جېدەل قىلماق، جېدەل چىقارماق
 چاملاغۇچى △ جاۋابكار، ئەيبىكار
 چاملاماق [«ئۇت»] دەۋا قىلماق، قارشىلىق قىلماق
 چامى △ [«ت ت د»] شاۋقۇن - سۈرەن، جاتىجال،
 ۋاراڭ - چۇرۇڭ: چۇغى چامى قىلدى — ۋاراڭ -
 چۇرۇڭ قىلدى
 چان I [«ت تب»] جام، قەدەھ، رومكا
 چان II «چىن» گە قاراڭ
 چان III ساپال ئەسۋاب؛ ساپال چۆگۈن
 چاناچ [«ت ت د»] زەپپانە؛ جۈرئەتسىز، قورقۇنچاق ئادەم
 چاناق I چاقىرىش، تەكلىپ قىلىش
 چاناق II [«ئوغ. «ت ت د»] «ئاياق» قا قاراڭ
 چانتال [«ماي»، «تۇر»] جاللات
 چانچارغا [«ت ت د»] قۇشقاچ
 چانچۇ [«ت ت د»] نوغۇچ
 چانقا [«ت ت د»] بىر خىل تۇزاق
 چائۇ تەڭگە پۇلىنىڭ بىر تۈرى
 چائۇ [«ئۇت»] كۆرسەتمەك، بەلگىلىمەك
 چاۋ I پۇل
 چاۋ II [«ت ت د»] نام، ئابروي
 چاۋزۇ [«ت ت د»] تاغدا ئۆسدىغان، غولى، شېخى ۋە
 مېۋىسى قىزىل بىر خىل دەرەخ

- چاۋلانماق [«ت ت د»] شۆھرەت قازانماق، داڭق چىقارماق
 چاۋلى Δ [«ت ت د»] ياڭاق ۋە شاپتۇل شاكالىرى
 چاۋلى بەگ Δ [«ق ب»] مەنسەپ نامى
 چاۋسىز Δ پۇلسىز
 چاۋىش Δ [«قۇج»] «چەۋىش» كە قاراڭ
 چاۋىغ Δ [«ت ت د»] قامچا ئۇچى
 چاۋىقماق I Δ [«ت ت د»] داڭق چىقارماق، نام - شۆھرەت قازان-
 ماق، نام - شۆھرەتكە ئىگە بولماق
 چاۋىقماق II Δ كۈچلەنمەك، قۇۋۋەتلەنمەك
 چائىتىر [«تۇر»] بىر يۇلتۇزنىڭ ئىسمى
 چائىدان [«قۇج»] ئىبادەتخانا
 چائىدىر [«چائىتىر»] غا قاراڭ
 چائىسى يېمەكلىك، ناشتىلىق
 چاپان [«ق ب»] (ئەقرەب) يۇلتۇز نامى
 چاپىتى Δ موناستىر، راھىبخانا
 چاپىدام [«ت ت د»] يۇپقا كىگىز
 چەبەر [«ئو»] چەۋەر، قابىل
 چەبىش [«ت ت د»] چىۋىش (ئالتە ئايلىق چىشى ئوغلاق)
 چەتكەن [«ت ت د»] تىزگىن
 چەتۈك >«ئوغ» [«ت ت د»] مۇشۇك
 چەچەك [«ت ت د»، «ئال»، «تۇر»] گۈل، غۇنچە
 چەچەكلەنمەك [«ت ت د»، «تۇر»] چېچەكلىمەك
 چەچەكلىك [«تۇر»] گۈلزار، گۈللۈك

چەچەكلىك	«چەچەكلىك» كە قاراڭ
چەچەك	[«ت ت د»] بۆزچىنىڭ يىپ تارايدىغان تاغقى
چەر	[>ئوغ. «ت ت د»] ① ۋاقىت، چاغ؛ ② يۈزمۇ يۈز، ئۇدۇل
چەرتىل	[«ت ت د»، «ت تىب»] زاۋال تاپماق، زاۋاللىققا يۈز تۇتماق
چەرتىلمەك	[«ت ت د»] كەتمەك، يوقالماق، قولدىن چىقماق
چەركەشمەك	[«ت ت د»] سەپ تارتىشماق
چەرك چەك	ئەسكەر چىقارماق، قوشۇن تارتماق
چەرگەش	[«ت ت د»] رەتلىمەك؛ سەپكە تىزدىلماق
چەرلەنمەك	[«ت ت د»] كېسەل بولماق، ئاغرىماق؛ ئېغىرلاشماق
چەرىك	[«ت ت د»] ① ئۇرۇش سېپى؛ قوشۇن، چېرىك؛ ② ھەر نەرسىنىڭ قارشىسى، قارشى تەرىپى
چەرىگ	[«تۇر»] ئەسكەر، چېرىك؛ «چەرىك» كە قاراڭ
چەرىگ چەك	[«ئۇ»] «چەرىك چەك» كە قاراڭ
چەش	[«ت ت د»، «ت تىب»] كۆك ياقۇت
چەشكەل	[«ت ت د»] ساپال قاچا ۋە ئۇنىڭ سۇنۇقلىرى
چەكەك	[«چىگ. «ت ت د»] چېچەك كېسىلى
چەكرەك	[«ئۇت»] قىسقا كىيىم، كالتە كىيىم
چەكۈر	[«ت ھ»، «ئۇت»] ئۆڭكۈر، ئازگال (يەر)
چەكۈرگە	[>ئوغ. «ت ت د»] چېكەتكە
چەكۈك	[>ئوغ. «ت ت د»] بولقا
چەكۈن	[«ت ت د»] مولۇن ئاسلىنى

چەكك I	[«ت ت د»] قىيالاردا ياشايدىغان، قۇشقاچقا ئوخ- شىشىدىغان ئالچىپار قۇش
چەكك I	[«ت ت د»] چېكىت
چەگەز	[«ئۇت»] يەر نامى
چەگەل	[«ت ت د»] ئوسال: چەگەل ئەر — ئوسال ئادەم
چەگشۇ	[«ت ت د»] قىسقا پاختىلىق چاپان
چەلپەك	[«ت ت د»] چاپاق، كۆز چاپىقى
چەنىشتۈرۈك	[«ت ت د»] جىنەستە
چەۋرۈلمەك	[«ت ت د»] چۆرۈلمەك، چۆگىلىمەك
چەۋشەك	[«ت ت د»] كۆزى ياشاڭغىرايدىغان، كۆرۈش قۇۋ- ۋىتى ئاجىز ئادەم
چەۋگەن	[«ق ب»] ئاتلىق ئوينىلىدىغان توپ ئويۇنى
چەۋۈرمەك	[«ت ت د»] چۆرۈمەك، چۆگىلەتمەك
چەۋىش	يول، ۋاستە، تەدبىر، ئۇسۇل، ھىيلە
چەۋىشلىك	[«تۇر»] ۋاستىلىك، تەدبىرلىك، ھىيلىلىك
چىخشاپاتلىغ Δ	[«تۇر»، «ئال»] ئەخلاقلق؛ ھۈرمەتكە ئىگە
چىخشپت	[«سوغ. كۈل»] پەرھىز قىلماق، پەرھىز تۇتماق
چىرمان	تېرە كېسەللىكىنىڭ بىر تۈرى
چىشتانى	كىشى ئىسمى
چىكر	[«چاس»] چاق
چىمبۇدۇپ	«چامبۇدۇپ» قا قاراڭ
چوبان	[«ت ت د»] يېزا ئاقساقىلىنىڭ ياردەمچىسى
چوبرا	[«ئۇت»] قوي يۇڭى
چوچۇق	[«ت ت د»] چوشقا كۈچۈكى

- چور I [«ت ت د»] پۈتەي
- چور II [«قۇج»] مەرتىۋە، دەرىجە
- چوزىن Δ [«ت ت د»] جەز (بىر خىل مىس): چوزىن ئاشىچ — مىس قازان.
- چوغ I [«ت ت د»] بوغجۇما، بوغچا
- چوغ II [«ت ت د»] ① كۈننىڭ تەپتى؛ ② چوغ (ئوت يې-لىنجىسى، ئوت كۆيۈپ چوغ بولغاندىن كېيىن پەيدا بولغان يېلىنچا)
- چوغ III پارقىراقلىق
- چوع چام Δ ھەيۋەت، ئابروي، سۈر
- چوغقا ياللىنقا Δ [«ماي»] گۈللەپ ياشاشقا
- چوغلانماق [«تۇر»] پارلىماق، ياللىرىماق، پارقىرىماق
- چوغلۇغ I [«ئال»، «ش ت»] نۇرلۇق، يورۇقلۇق؛ ئېنىق، يورۇق
- چوغلۇغ II [«كۈل»] ئىسسىق (كۆيدۈرگۈدەك، كۆيدۈرۈۋېتىدەك) خاندەك ئىسسىق
- چوغماق [«چوقماق»] قا قاراڭ
- چوغلا Δ [«ت ت د»] ۋارقىرىماق، تەۋلىماق
- چوغ يالىن I Δ [«ئال»، «تۇر»] پارلاق، نۇرلۇق
- چوغ يالىن II Δ [«ماي»] ھەيۋەت، سۈرلۈك، ھەشىمەت
- چوقار [«ئىك»] ئالا، چىپار، ئالچىپار
- چوقاراد [«ت ت ب»] ئارىلاشتۇرماق.
- چوقارتان چىپار
- چوقان كىشى [«قۇج»] نىشانلىق ئادەم؛ تويلاشقان ئادەم
- چوقراتماق [«تۇر»] قايناتماق

چوقراماق	[«قۇج»] قاينىماق
چوقماق I	[«ت ت د»] ① قونماق؛ ② ئېتىلماق
چوقماق II	ئۆلتۈرمەك؛ كەسمەك
چوقۇراد	[«ت تىب»] قايناتماق، قورۇماق، ئارىلاشتۇرماق
چوقۇرداماق	پىشۇرماق، قايناتماق
چوگى تىرەك Δ	[«ت ھ»] مەرتىۋە، دەرىجە
چوڭ	سول، سول تەرەپ
چوڭ ياق	[«ئو»] «چوڭ» غا قاراڭ
چول	دۇغ بولماق، لاي بولماق
چولماق	مېيىپ بولماق
چولۇق	[«ت ت د»] چولاق
چوماق	قامچا
چومتۇرماق	[«ت ت د»] چۆمدۈرمەك، چۆمۈلدۈرمەك
چومغۇق	[«ت ت د»] چۆمگەك (قاغا تىپىدىكى بىر خىل قۇش)
چومماق	[«ت ت د»] پاتماق، چۆكمەك؛ چۆمۈل مەك؛ ئوغلان سۇۋدا چۆمدى — بالا سۇدا چۆمۈلدى.
چومۇر	[«ش ت»] چۆكۈرمەك، چۆمدۈرمەك؛ چۆكۈپ كەتمەك
چومۇرماق	[«ت ت د»، «ئال»] پاتۇرماق، چۆكۈرمەك، چۆمدۈرمەك؛ ئۇل ئانى سۇۋقا چومۇردى — ئۇ ئۇنى سۇغا چۆمدۈردى.
چومۇرمىش Δ	[«تۇر»] قارماق (بېلىق تۇتىدىغان قارماق)
چومۇشلۇق	[«ت ت د»] چۆمۈلىدىغان يەر

چومىلىق	△	[«تۇر»]	چۈشۈپ كەتمەك، پېتىپ كەتمەك
چوۋلى	△	[«ت ت د»]	چويلا
چۇ	I	[«تۇر»]	چىقارماق، بىر تەرەپ قىلماق
چۇ	I	[«ئۇت»]	يەر، تېرىلغۇ يەر
چۇبارتاق		[«ت ت د»]	بۇلىماق، تالىماق، بۇلاڭ - تالاڭ قىلماق
چۇبۇغ		[«ئو»]	چىۋىق
چۇبۇيان		[«ئو»]	تاتلىق، مەزىلىك يېمەكلىكلەر، ئېسىل يېمەكلىكلەر، نازۇ نېمەتلەر؛ مەزىلىك نەرسە
چۇبىك			«چۇبۇك» قا قاراڭ
چۇپرا		[«ت ت د»]	كونا كىيىم
چۇتۇر		[«ت ت د»]	بەتخۇي: چۇتۇر كىشى — بەتخۇي، مەجەزى ئەسكى ئادەم.
چۇر		[«ت ھ»]	مەرتىۋە، دەرىجە، ئەمەل نامى
چۇرام		[«ت ت د»]	ئوق ئېتىش، يېنىك ئوق ئېتىش
چۇرنى I	△	[«ت ت د»]	سۈرگە دورىسى
چۇرنى II	△		مىلتىق دورىسى، پارتلاتقۇچ دورا
چۇرنى III	△	[«ت تىب»]	رېتسېپ
چۇرنى قىل	△	[«ت تىب»]	دورا تەڭشەش
چۇز		[«ئەت»، «ق ب»]	① چىرايلىق، كۆركە
			رەڭدار تاۋار
چۇزا			سر
چۇسۇم			ئۈجمە
چۇغ I			«چۇئۇغ» قا قاراڭ

چۇغ I	[«تۇر»] باغچا، باغ
چۇغ II	(بىر) تۇتام، باغلام
چۇغلانماق	[«ت ت د»] جۇغلانماق، توپلانماق، يىغىلماق
چۇغۇردان	[«ت ت د»] يار، يارداڭ
چۇغى Δ	[«ت ت د»] جاڭجال، ئۇرۇشۇش، ۋاراڭ - چۇرۇڭ قىلىش
چۇفغا	[«ت ت د»] ① تېز يۈرەر پوچتالىيىنىڭ يولدا ئالماشتۇرىدىغان ئېتى؛ ② باشلامچى، يول باشلىغۇچى
چۇڭ	[«ت ت د»] لوق: چۇڭ ئەت — لوق ئەت، لوق گۆش
چۇلبۇش	[«ت ت د»] شالتاق
چۇلق	[«ت ت د»]: چۇلق ئەسگۈرۈك — غەرق مەست، پۈتۈنلەي ھوشسىز
چۇلۇغ	[«قۇج»] چولاق، مېيىپ
چۇلۇزۇ	[«قۇج»] نومۇسسىز، شەرمەندە
چۇلىق Δ	[«ت ت د»] چۇللۇق (چوڭلۇقى پاختەكچىلىك كېلىدىغان، سۇدا ياشايدىغان ئالا قۇش)
چۇلىمان ▲	[«ت ت د»] چىگىش، تۈگۈن
چۇمبۇرماق	ئېتىلىماق، ھۇجۇم قىلماق
چۇمۇل	[«ت ت د»] قەبىلە نامى
چۇئۇغ	[«ئال»، «تۇر»] دۇغ، مەينەت، لاي، لايىقا
چۇۋ	[«ئۇت»] ھەسسە، پاي، تولۇق
چۇۋى Δ	[«ت ت د»] ئۇنۋان (خاقانىدىن ئىككى دەرىجە تۆۋەن تۇرىدىغان كىشىگە بېرىلىدىغان)

چۆبىك I	ئەخلەت، پاسكىنىلىق؛ كېرەكسىز؛ بۇلغانغان
چۆبىك II	[«ماي»] قاراڭغۇ، زۇلمەت
چۆپ I	[«ت ت د»] دۇغ، تىلىپ، ھەرقانداق نەرسىنىڭ دۇغى
چۆپ II	شەكىل
چۆزۈك	[«ئەت»] ھەل قىلىش، بىر تەرەپ قىلىش
چۆزمەك	[«ت ت د»] سوزماق
چۆكە	تىز پۈكمەك
چۆكتە	[«تۇر»] قۇلاق ئارقىسىدىكى كىچىك سۆڭەك
چۆكدە	«چۆكتە» گە قاراڭ
چۆكلەمەك	چۆكمەك
چۆكمەك	[«تۇر»] «چۆكلەمەك» كە قاراڭ
چۆكۈت	[«ت ت د»] پاكار، پەتەك
چۆكۈتمەك	تىزلاندۇرماق
چۆكۈگ	[«تۇر»] تىزلانغان
چۆكىتمەك	[«ئال»] ① تىز پۈكمەك؛ ② «چۆكۈتمەك» كە قاراڭ
چۆگەن	[«ت ت د»] چۆگەن ئويۇنى
چۆڭەك	[«چىگ. «ت ت د»] مالتاق، سوغا (ياغاچ چېلەك)
چۆمەلى	«چۆمەلى» گە قاراڭ
چۆمتۈرەك	[«ت ت د»] چۆكتۈرمەك، «چۆمتۈرماق» قا قاراڭ
چۆمچە	[«ئوغ. «ت ت د»] چۆمۈچ
چۆمۈرمەك	[«ت ت د»] «چۆمۈرماق» قا قاراڭ
چۆمۈش	[«ت ت د»] پاتماق؛ چۈشمەك
چۆر	[«ت ت د»] مەنپەئەت، نەپ

قەبىلە نامى	چۈرشەت
«چۈرنى» غا قاراڭ	چۈرنى
[«ت ت د»] زەرباپ (قىزىل رەڭلىك، زەر بېسىلغان يىپەك رەخت)	چۈز
ئۈجمە، «چۈسۈم» غا قاراڭ	چۈسۈم
[<سوغ. «ت ت د»] يەم - خەشەك	چۈشەك
[«تۇر»] «چۆكتە» گە قاراڭ	چۈكتە
[«ت ت د»] چاتاقلاشماق؛ پەرىشان بولماق؛ خاراب بولماق	چۈلۈكمەك
[«ت ت د»] شەلۋە كۆز	چۈمەرۈك
[<چىگ. «ت ت د»] چۈمۈلە	چۈمەلى
[«ت ت د»] چىمەنلىك	چۈمگەن
[«ت ت د»] چۈلۈك (چىنارنىڭ بىر خىلى)	چۈنۈك
[«ت ت د»] بوياق	چۈۋۈت
كۆك، كۆكۈچ	چۈۋۈت I
[«ت تىب»] بىر خىل ئۆسۈملۈك	چۈۋۈت II
[«ت ت د»] نەم: چى يىر — نەم يەر	چى
[«ت ت د»] چىۋىق، ئىنچىكە ياش نوتا	چىپ Δ
[«ت ت د»] چىقان (بەدەنگە چىقىدىغان بىر خىل يارا)	چىپقان Δ
[«موي»] ئوردا تېمى، تام، توسما، قورۇق تام، چىت	چىت Δ
بىر موناستىرنىڭ ئىسمى	چىتاۋان
[«ت ت د»] ① چىمچىلاق؛ ② «چىچامۇق» قا قاراڭ	چىچىلاق Δ

- چىچامۇق △ كىچىك بارماق
 چىدا △ نەيزە
 چىر [ت ت د] ياغ
 چىراغ △ [ئو] چىراي، يۈز
 چىرغۇي △ [ت ت د] ئوق باشقىنىڭ قاپارتما ھالقىسى
 چىزدۇرماق △ [تۇر] سىزدۇرماق؛ بەلگە قىلماق
 چىزماق سىزماق، بەلگە قىلماق
 چىزمەك «چىزماق» قا قاراڭ
 چىزىغ △ سىزىق، بەلگە؛ ئۇسۇل
 چىژ [ت ت د] تۆمۈر مىخ
 چىس «چىزماق» قا قاراڭ
 چىسىم خاس ئىسىم
 چىشت [تۇر] بىر يۇلتۇزنىڭ ئىسمى
 چىخ ۱ △ [تۇر] بىر خىل ئۆسۈملۈك
 چىخ ۲ △ ئۆلچەم بىرلىكى
 چىغارى △ [ئىك] چاق (يىپ ئېگىرىدىغان چاق)؛ چىغرىق
 چىغانى △ [كۈل] يوقسۇل، گاداي، كەمبەغەل، نامرات
 چىغاي △ [ماي، «ت ت د»] نامرات، گاداي، كەمبەغەل،
 [تۇر] يوقسۇل
 چىغايلىق [ئەت] نامراتلىق، گادايلىق، يوقسۇللۇق
 چىغرى ۱ △ [ت ت د] چىغرىق، چاق
 چىغرى ۲ △ [ت ت د] ئالەم، ئاسمان جىسىملىرى
 چىغىسىز △ [ق ش] ئۆلچەمسىز
 چىغىلماق △ [ت ت د] چىگىلمەك

چىغماق	[«ت ت د»] چىگىش، چىگمەك
چىغشەك	[«ت ت د»] ئاچچىق
چىقان I Δ	[«ت ت د»] جىيەن بالا (ھامماچىنىڭ ئوغلى)
چىقان II	[«كۆل»] ئوردا تارىخچىسى، تارىخچى ئەمەلدار
چىقتۇرماق Δ	[«ت ت د»] نەملەنمەك، نەملەشتۈرمەك
چىقراتماق Δ	[«تۇر»] (چىشنى) غۇچۇراتماق، غىچىلداتماق
چىقراماق	غىچىلدىماق
چىقۇ I	[«ت تىب»] كۈرە، چارەك (ئۆلچەش ئەسۋابى)
چىقۇ II Δ	[«ئۇ تىب»، «ئىك»] دورىلىققا ئىشلىتىلىدىغان بىر خىل تاش
چىقىش Δ	[«ت ت د»] چىقىش، پايدا، مەنپەئەت: ئۇل ئىش تا چىقىش يوق — ئۇ ئىشتا پايدا يوق (چىقىش قىلمىدى)
چىك	قەبىلە نامى
چىكتەن	[«ت ت د»] ئېگەر يوپۇقى
چىكىچى	[«قۇج»] مەرتىۋە، ئەمەل، دەرىجە
چىكىن	[«ت ت د»] ① چۈجگۈن ئوت؛ ② مەشۇت؛ ③ چەك مە (يىسپەك رەختكە زەر بېسىش)
چىكىنە	تىلىماق، چەكمەك
چىكىنسۇ	چىكىنسۇ (ئاق كەندىر ئارىلاشتۇرۇلۇپ ياسالغان بۇت)
چىگ	① ھويلا، قورۇ؛ ② مازارلىق
چىگما	بىرخىل كېسەللىك
چىگىدەم	[«تۇر»] بىرخىل ئۆسۈملۈك
چىگىل	[«ق ب»] تۈركىي قەبىلىلەرنىڭ بىرى

- چىگىل ئارسلان [«قۇج»] كىشى ئىسمى
 چىگىل بالىق Δ [«قۇج»، «ئىك»] شەھەر نامى
 چىڭ Δ [«ئىك»] توغرا؛ تولۇق؛ ھەقىقىي
 چىڭارتغۇ Δ قوڭغۇراق
 چىڭارتماق Δ [«تۇر»] تەكشۈرتمەك؛ تەتقىق قىلماق
 چىڭارماق Δ تەكشۈرمەك
 چىڭارۇ Δ ① تولۇق، تامامەن، شۈبھىسىز؛ ② ئويلاش،
 ئارزۇ قىلىش، ئۈمىد قىلىش
 چىڭراتغۇ Δ [«ئىك»] «چىڭراتغۇ»غا قاراڭ
 چىڭراتقۇ Δ «چىڭراتغۇ»غا قاراڭ
 چىڭراھاق Δ [«ت ت د»] جىرىڭلىماق
 چىڭىلەك [«ت ت د»] چىڭىلەك
 چىل I [«ئۇغ. «ت ت د»] سەت، كۆرۈمىسىز
 چىل II [«ت ت د»] كۆك، تايماق ئىزى، تېرىگە چۈشكەن
 تايماق ئىزى
 چىلەر [«ت ت د»] چىلە (ئات ئېغىلىدىكى ھۆل تېزەكلەر)
 چىلتەگ [«ئال»، «ق ش»] ھۈرمەت
 چىلتەمەك [«ئال»] ھۈرمەت قىلماق
 چىم I [«تۇر»] پۈرلەش، قورۇق
 چىم II Δ [«ت ت د»] ① بەك، راسا، تازا؛ ② چىم: چىم
 پىچتى — چىم چاپتى
 چىماد Δ خاپا بولۇش، رەنجىش
 چىمەلى «چۈمەلى»گە قاراڭ
 چىمۇدېپ «چامۇدېپ»قا قاراڭ

- چىمىسىز [«تۇر»] پۇرلەشمىگەن، تۈز
 چىقىماق △ پىچىماق، كەسمەك
 چىمىگەن ئوتلاق، چىمەنلىك
 چىن I [«ماي»] چىن، ھەقىقىي؛ [«ت ت د»] ھەق، راست، توغرا
 چىن II [«ئال»] كېرەك، كېرەكلىك
 چىنادىش [«ش ت»] ئەل نامى
 چىناڭ كات توققۇز ئوغۇز ياكى ئۇيغۇرلارنىڭ شەرقىتىكى
 شەھەرلىرىدىن بىرىنىڭ نامى
 چىنبارماق △ توغرا؛ كېرەك
 چىن بىتىگ △ [«ت ھ»] توختام
 چىنتال △ «چانتال»غا قاراڭ
 چىنستان سەندەل دەرىخى
 چىنتەمەنە [«ئىك»] ئەڭگۈشتە
 چىندان △ «چىنتان»غا قاراڭ
 چىن ساۋ △ [«ئال»] توغرا، ھەقىقىي، راست سۆز
 چىنقار △ ئۇدۇل، تۈز
 چىن كىرتۇ [«ماي»] ھەقىقىي
 چىنىقماق △ تونۇماق، ئېتىراپ قىلماق؛ [«ت ت د»] راستقا
 چىقماق، راستقا ئايلانماق؛ سۆزچىنىقتىكى — سۆز
 راستقا ئايلاندى
 چىئۇ [«تۇر»] تۇتماق
 چىئۇ «چىئۇ»غا قاراڭ
 چىڭشاغۇت △ [«تۇر»] چۈچۈمەل، ئاچچىق - چۈچۈك
 چىۋغا △ چىۋىق
 چىۋغاچى △ [«تۇر»] تور تاشلىغۇچى، تۇزاقچى
 چىڭگ تۇتۇخ ئەمەل نامى

خ

خايب	[«ئەت»] پەيغەمبەر، دانىشمەن
خات	قات، قاتلام؛ تەبىقە، سىنىپ
خاتا	[«قۇج»] قېتىم
خاتاغلانماق	تىرىشماق؛ ئىشلىمەك
خاتالاماق	[«قۇج»، «ئىك»] بىرلەشمەك، ئارىلاشماق
خاتۇن	خوتۇن، «قاتۇن»غا قاراڭ
خاتىغ △	«قاتىغ»قا قاراڭ
خاتىغراق	ساغلام؛ مەھكەم، «قاتىغراق»قا قاراڭ
خاچ	نۇرغۇن، جىق، «قاچ»قا قاراڭ
خاچان	قاچان، قايسى ۋاقىت
خاچىغ △	«قاچىغ»قا قاراڭ
خاداش	دوست، تۇغقان، «قاداش»قا قاراڭ
خارابات	[«ئەت»] قاۋاقخانا
خاراخۇش	بۈركۈت
خارغا	قاغا
خارى △	ياشانغان ئەر، ھەمراھ

خاربن △	قېرىن، قورساق، «قارىن» غا قاراڭ
خازغانچ	خەزدىنە، بايلىق
خاست	[«تۇر»] يۇلتۇزنىڭ ئىسمى
خاسغانماق	«قازغانماق» قا قاراڭ
خافىسى △	[«ت ت د»] قۇتۇنچاق، كىچىك قۇتا
خاڭسىز △	ئاتىسىز
خالىتى △	... ۋاقىتتىكى، ... چاغدىكى، «قالتى» غا قاراڭ
خالى	[«ئەت»] بوش، خالىي
خالىتماق	قالدۇرماق
خالق	[«ئەت»] ① ياراتقۇچى، تەڭرى، خۇدا؛ ② ھاۋادەك
خالىن △	قېلىن
خان	① خان، ھۆكۈمدار؛ ② قان
خانتۇرماق	قاندۇرماق، قايىل قىلماق، ئىشەندۈرمەك
خانساسۋارى	خاس ئىسىم
خانيۇ	«قايۇ» غا قاراڭ
خاۋتەيسى	تەخت ۋارىسى، ۋەلىئەھد
خاۋسادىلماق △	بىرلەشتۈرمەك
خاۋسۇرماق	كۆرۈشمەك
خاي	«قاي» غا قاراڭ
خايماۋادى	[«سان. «چاس»] خاس ئىسىم
خايۇ	قايسۇ؛ ھەربىر ئادەم
خايۇتا	ھەرقانداق بىر يەردە
خايۇسىڭا △	ھەربىرىگە
خروشتوگ	[«قۇج»] ئىلاھ، ئىسىم

خۇشتىم I	«تۇر» [ئەمەل نامى]
خۇشتىم II	«قۇج» [ئۆگەتكۈچى]
خوبۇز	«قوبۇز» غا قاراڭ
خوچو	«ق گ» [قۇچۇ شەھىرى]
خورغىنچ Δ	قورقۇش، «قورقنىچ» قا قاراڭ
خورمۇزدا	① ئىلاھنىڭ ئىسمى؛ ② تۇنجى ئىنسان
خورۇغ	«قۇج» [ئىلاھنىڭ ئىسمى]
خوك	«مان» [«قوك» قا قاراڭ]
خوڭۇز	هاشارات، قۇرت - قوڭغۇز
خول	قول
خولماق	ئارزۇ قىلماق، ئۈمىد قىلماق
خونۇغ	خاس ئىسىم
خوين Δ	قوي
خۇئا	[>خەن. «ئال»، «تۇر»] گۈل، چېچەك
خۇئاشىن	[>خەن. «ئال»، «تۇر»] مەلۇم بىر روھنىڭ ئوخشاشمايدىغان تەندە نامايان بولۇشى
خۇئالىغ Δ	گۈللۈك
خۇت	«قۇج» [قۇت، بەخت، سائادەت]
خۇتادماق	بەخت بەرمەك، بەختلىك قىلماق
خۇتۇرۇلماق	قۇتۇلماق
خۇتغارماق	ئازاد قىلماق
خۇداتىمىش	مەرتىۋە، دەرىجە
خۇرتۇلماق	قۇتۇلماق
خۇرسادىلماق Δ	قورشالىماق؛ ئايلاندۇرۇلماق

خۇرقاق	«قورقاق» قا قاراڭ
خۇرمۇزتا	«قۇج» [خورمۇزدا] غا قاراڭ
خۇش	قۇش
خۇل	قۇل
خۇلغاق	قۇلاق
خۇلقى تۈرى	«ق ب» [قىلقى سوغۇق، تېتىقسىز]
خۇمارۇ	«ت ت د» [مىراس، ۋەسىيەت؛ ② يادىكار ئەستىلىك ئۈچۈن بېرىلگەن مال ياكى نەرسە]
خۇن	«ت ت د» [بىھۇدە، پايدىسىز؛ خۇن ئىش — بىھۇدە ئىش، پايدىسىز ئىش]
خۇنچۇي	«قۇج» [مەلىكە، «قۇنچۇي» غا قاراڭ]
خۇنداچى △	جېدەلىسىز
خۇنماق	ئۇرماق؛ چالماق، «قۇنماق» قا قاراڭ
خۇنىنتسو	[> خەن. «ش ت»] «شۈەنجۇاڭ» دېگەن ئىسىمنىڭ ئەينى زاماندىكى تەلەپپۇزى
خىرودىس △	«نېس» [خاس ئىسىم]
خىز △	«قىز» غا قاراڭ
خىسقا △	قىسقا
خىل △	قىل، يۇڭ
خىلماق △	قىلماق
خىلىنچ △	ئىش - ھەرىكەت
خىنماق △	ساغلام، مۇستەھكەم
خىۋ △	«قۇج» [«قىۋ» غا قاراڭ]

د

دابات	[«ئىد»] ① چوققا، داۋان؛ ② تاغ، تاغلار
دارتراشتى	[>سان. «تۇر»] غەربىي دۇنيانى قوغدىغۇچى
دارم	[>سان] ئېتىقاد؛ بۇددىزم قانۇنى
دارنى	[>سان. «ئال»] ① بۇددا دىنىدىكى بىر مەزھەپ كالامنىڭ نامى؛ ② سېھىرلىك قەسىدە
دارۇغا	[«ئوت»] ئەمەل نامى
دانا	ئانا،
داناۋادى	[«ئىك»] شەھەر ئىسمى
دانىش	[>سان. «تۇر»] بىر يۇلتۇزنىڭ ئىسمى
دەۋلۈك	[«ئىد»] قۇۋ، مەككەر، تۈلكە، مۇغەمبەر
دىنتار	[«قۇج»] «دىندار» غا قاراڭ
درزۇل	ئۇچ ئاچىماق نەيزە (قورال)
درم	[>سان. «ش ت»، «تۇر»] «دارم» غا قاراڭ
درماگۇپتاكى	[>سان. «ش ت»] خاس ئىسىم
درما ئۇتارى Δ	[>سان] بۇتساتىمۋالاردىن بىرىنىڭ ئىسمى
دكسانپت	[>سان] خاس ئىسىم
دۇتاگۇن	گۇناھىدىن قۇتۇلغان ئادەم

دۇشتا	[>سان] خاس ئىسىم
دۈرۈد	[«ئەت»] سالام، سالام ئېيتماق
دۈك	[«ت ت د»] نەچچە، نەچچە تال: دۈك مىڭ — نەچچە مىڭلىغان
دۈلەك	[«ت ت د»] ئاغزى پۇچۇلغان ساپال قاچما، ئاغزى كەمتۈك كوزا
دۈنۈشكە	[>كەن. «ت ت د»] بېسىلغاق (بىر خىل سېسىق ئوت)
دىئان	[>سان] «دىيان»غا قاراڭ
دىپانكارى	[>سان] ئۆتكەن زامان بۇدداسى نامى
دىدەك	[«ت ت د»] كېلىننىڭ يات كىشىلەرگە كۆرۈن مەسلىك ئۈچۈن بېشىغا ئارتقان پۈركەنجىسى
دىدىم	«دىدىم»غا قاراڭ
دىدىم I ▲	[«تۈر»] مەزھەپ
دىدىم II	[«ت ت د»] نىكاھ كېچىسى كېلىنگە كىلدۈرۈش لىدىغان ئوتۇغات، تاج
دىرەڭ	[«ئەت»] ئۇزارتىش، كېچىكتۈرۈش
دىك	[«ت ت د»] تىك
دىنتار	[«ئال»، «ئوت»، «قۇچ»] دىندار، دىنىي زات
دىندار I Δ	[«تۈر»، «قۇچ»] دىن تارقاتقۇچى
دىندار II Δ	[«قۇچ»] تاللاش؛ تاللانغان
دىۋدار	[>سان] بىر خىل دەرەخ

دېۋىنى	ئىلاھ، تەڭرى
دىان	«دىيان»غا قاراڭ
دىانلاغ	دىيانەتلىك؛ پۈتۈن ۋۇجۇدى بىلەن تەپەككۇر قىلىشقا بېرىلگۈچى
دىيان	[>سان. «تۇر»] بۇددىستلارنىڭ تۇيغۇسىدىكى چوڭقۇر تەپەككۇر

ر

راتمادىۋى	[>سان] بۇددا دىنى ئەۋلىيالىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى
راتماقار	«راتناقار» غا قاراڭ
راتنا	[>سان. «ئال»] «ئەردىنى» گە قاراڭ
راتناراشى	[>سان. «ئال»] خاس ئىسىم
راتناقار	[>سان] بۇتساتەۋالاردىن بىرىنىڭ ئىسمى
راتناقۇشى	[>سان] خاس ئىسىم
راتناۋاچىر	[>سان. «ئال»] خاس ئىسىم
راتىقىرى	خاس ئىسىم
راچابۇمى	[>سان. «ئال»] بىر پادىشاھنىڭ ئىسمى
راخۇ	[>سان. «تۇر»] بىر خىل يۇلتۇزنىڭ نامى
رادنا	«ئەردىنى» گە قاراڭ
راز	[«ئەت»] مەخپىي
رازۇرت	قارا كۆك (رەڭ)
راسايان I	[«تۇر»] ھاياتلىق دورىسى
راسايان II	[>سان. «تۇر»] كىتاب نامى
راقاقىنى	خاس ئىسىم

راقساس	«راكشاش» قا قاراڭ
راكس	[«ئەت»] ئويناش، ئۇسسۇل ئويناش
راكشاش	جىن - ئالۋاستى
رائىماست	[«قۇج»] خاس ئىسىم
رائىيەت	[«ئەت»] كاپىر
رايى ھىندى	[«ق ب»] بىرخىل قۇشنىڭ نامى
رەپچەت	[«ت ت د»] ئالۋان، ھاشار
رەم	[«تۇر»] بىرىنچى ئاي، يانۋار
رەنج	[«ئەت»] قايغۇرماق
رتنى	«ئەردىنى ياكى راتنا» غا قاراڭ
روچ	[«سوغ. «تۇر»] كۈن
رۇز	[«ئەت»] كۈنلەر (ۋاقىت)
رۇزگار	[«ئەت»] دەۋر
رېبات	[«ئەت»] دەڭ، ساراي
رېيا	[«ئەت»] يالغان، ساختا

ز

زاخاگ	«ئۇت» ① سۇترالاردىن بىرى؛ ② تەسەللى
زارانزا	«ت ت د» زاراڭزا
زانىبى Δ	«ت ت د» قارا چېكەتكە
زەپ زەپ	«ت ت د» شىپ - شىپ (تېز، يۇمشاق قەدەم تاشلىنىغاندا چىققان ئاۋازنى بىلدۈرىدىغان ئىملىق سۆز)
زەر	«ئەت» ئالتۇن
زەكەت	«ئۇت» زاكات
زرۇئا	«قۇج» بىر ئىلاھنىڭ نامى
زىمۇران	«نېس» زۇمرەت (تاش)
زىمۇغۇغ	<سوغ. «تۇر»> سوغدىچە كالىپندار ھېسابىدا ئاينىڭ يىگىرمە سەككىزىنچى كۈنى
زىرا	بىر خىل ئۆسۈملۈك
زىكر	«ئەت» ئەسلەش، خاتىرىلەش
زىن خار	«ئەت» دىققەت
زىيادەت	«ئەت» كۆپ؛ كۆپەيمەك

س

- I سا قورغان، قەلئە
- II سا [«ت ت د»] سانماق
- ساب [«ئال»] سۆز، گەپ، «ساۋ» غا قاراڭ
- سابا بىر خىل دورىنىڭ نامى
- سابان [«تۇن»] ساپان، قوش؛ [«ت ت د»] تېرىقچىلىق
- سابچى △ «ساۋچى» غا قاراڭ
- ساپ I [«ت ت د»] قىلىچ ۋە پىچاقنىڭ سېپى
- ساپ II [«ت ت د»] نۆۋەت
- ساپ III تەرتىپ؛ قۇر
- ساپ V [«ش ت»] داۋاملاشماق
- ساپاغ [«قۇج»] ① قۇر، تىزىق؛ ② ئۈست-تۈنلۈك؛ ③ پايدىلىنىش
- ساپالاماق ساپان سالماق
- ساپتۇرماق [«ت ت د»] سەپلەتمەك، ئۇلاتماق
- ساپچا [«ئىك»] سۆز، خەۋەر («چا» سۆزلەرگە قوشۇلۇپ، كىچىكلىتىش مەنىلىرىنى بىلدۈرىدۇ)
- ساپلاماق كەسمەك، ئۈزمەك، سانجىماق؛ تارتىماق (ئوقىما تارتىماق)

ساپماق I	[«ت ت د»] ① ئۆتكۈزمەك؛ ② سەپلىمەك
ساپماق II	داۋاملاشماق
ساپىتماق △	[«ت ت د»] شىپاڭلاتماق، پۇلاڭلاتماق
ساپىغ I △	[«ت ت د»] چېدىرنىڭ ئېتىكى
ساپىغ II △	[«تۇر»] قۇر، تىزىق، «ساپاغ» قا قاراڭ
ساتا	[«ت ت د»] مارجان
ساتابىش	[«تۇر»] يۇلتۇز ئىسمى
ساتاغ	«ساتىغ» قا قاراڭ
ساتاغسىز △	باھاسىز
ساتاغىن △	سېتىق
ساتاگرى	[«چاس»] خاس ئىسىم
ساتاغماق	[«تۇر»] ئاشماق، ئېشىش
ساتلانماق	[«چىگ»] «ت ت د» جۈرئەت قىلماق، پېتىنماق
ساتۇلا	[«ت ت د»] گەپدانلىق قىلماق، ۋالاقشماق
ساتۇن	سامساق
ساتى △	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
ساتىر I △	[«ت ت د»] «ھوي ھارىمى» دېگەن مەنىدىكى سۆز
ساتىر II △	[«ئۇت»، «تۇر»] ئېغىرلىق ئۆلچىمى
ساتىغ △	[«ت ت د»] سېتىق، سودا - سېتىق، [«تۇر»] تىجارەت
سات ئىغاچى △	[«ئۇت»] بىر خىل دەرەخ، ياغاچ
ساتىغلىغ △	سېتىلىدىغان نەرسە
ساتىلماق △	[«ت ت د»] سېتىلماق
ساجۇن	[«ئۇت»] خەلق، جامائەت

- I ساچ «ت ت د»، «تۇر» چاچ، تۈك
 II ساچ «چاس» چاچماق، چېچىلماق، چۇۋۇلماق
 III ساچ «ت ت د» تاۋار
 ساچالماق «قۇج» «ساچىلماق» قا قاراڭ
 ساچتاشماق «ت ت د» چاچلاشماق
 ساچرا «ت ت د» سەكرىمەك؛ چاچرىماق
 ساچراتغۇ «ت ت د» قاپقان، تۇزاق
 ساچغىرماق Δ «ت ت د» چاچاي دېمەك، چاچقىلى قويماق؛
 ئەر سۇۋ ساچغىردى — ئادەم سۇ چاچقىلى قوپتى
 ساچلاشماق «ساچتاشماق» قا قاراڭ
 ساچلىغ Δ «ت ت د»، «قۇج» چاچلىق
 ساچماق «ت ت د» چېچىش، چاچماق، «ئال»، «قۇج»
 تاش-لىسماق: مەن يىپىار ساچتىم — مەن
 ئىپار چاچتىم
 I ساچۇ «ت ت د» چۇچا (تون، ياغلىق ۋە شۇنىڭغا
 ئوخشاشلارنىڭ چۇچىسى)
 II ساچۇ «ئۇت» خاس ئىسىم
 ساچۇق «ت ت د» چېچىق، «تۇر» تاشلاغلىق (تاش
 لىۋېتىلگەن): ساچۇق نەك — چېچىق نەرسە
 ساچىغ Δ «تۇر» قۇربانلىق ئۇچۇن تاشلانغان نەرسە
 ساچىل Δ چېچىلماق
 I ساچىلماق Δ «ت ت د» چېچىلماق، «ئال» تاشلانماق
 II ساچىلماق Δ «ئال» تارمار قىلىماق
 ساچىئۇ «ت ھ» خاس ئىسىم

ساخت	[>ئوغ. «ت ت د»] «ئۈستەم»گە قاراڭ
ساد	[«ت ھ»] «سادماق» قا قاراڭ
سادا	[«ت ھ»] خاس ئىسىم
سادا بىش	«ساتابىش» قا قاراڭ
سادارما	[>سان. «تۇر»] كىتاب ئىسمى
سادرەقسىز	[«ماي»] يېرىقسىز
سادماق	ساتماق
سادۇ	[>سان. «تۇر»] ياخشى
سادۇن	[«ت تىب»] «ساتۇن» غا قاراڭ
سادىغ	باھا، سېتىش باھاسى
ساراڭۇچ	[«ت ھ»] خاس ئىسىم
ساران	[«تۇر»، «ق ب»] پىخسىق، بېخىل
سارانلىق	[«ت ت د»] بېخىللىق، پىخسىقلىق
سارپ	[«تۇر»] ئېگىز، خەتەرلىك
سارت	[>سان. «ت ت د»، «تۇر»، «ق ب»] كارۋان، سودىگەر
سارتاۋاخى	[>سان. «تۇر»] كارۋان بېشى
سارتاۋاكى	خاس ئىسىم
سارساغ	① تىترەش؛ ② بۇزۇق؛ قوپال
سارسال	[«ت ت د»] سۆسەر (بۇلغۇننىڭ بىر خىلى)
سارسىماق	سۆكۈپ يايماق
سارسىغ I	[«ت ت د»] سېسىق، چىرىك
سارسىغ II	[«ئال»، «تۇر»] بۇزۇق؛ قوپال
سارسىماق	ئەيىبلەمەك؛ سۆزلەنمەك

سارغ	ئۆت
سارغار	[«ت ت د»] سارغايماق، يادىماق، سولغۇنلاشماق؛ «سارغارماق» قا قاراڭ
سارغارغىنچا	△ [«ت تىب»] سارغايغىچە
سارغارماق	[«ت ت د»] سارغايماق؛ تۇتقاق كېسەل بولماق
سارغان I	[«ت ت د»] شور تاڭ يەرلەردە ئۆسىدىغان بىر خىل ئوت
سارغان II	[«تۇر»] قاتتىق
سارقاچ	[«ت ت د»] بىر خىل ئوت (چۆپ)
سارقايىق	△ [«ت ت د»] توققۇز تىرلۇق (كۆشەيدىغان ھايۋانلارنىڭ توققۇز تورلۇقى)
سارقۇي	[«ت ھ»] خاس ئىسىم
سارقىم	△ [«ت ت د»] قىراۋ
ساركاچ	[«ت ت د»] كاسپىنى، كۆكچىچەك
سارلاشماق	[«ت ت د»] يۆگەشمەك، ئوراشماق
سارلانماق	[«ت ت د»] ھازىرلانماق
سارماچۇق	[«ت ت د»] قۇشقاچ تىلى ئاش (سۇيۇق ئاشنىڭ بىر تۈرى)
سارماش	[«ت ت د»] چىرماش (نەرسىلەرنىڭ بىر - بىرىگە ئارىلىشىپ ياكى چىرىشىپ كېتىشى)
سارمالماق	[«ت ت د»] يۆگەلمەك، يۆگەشمەك
سارمۇساق	[«ت ت د»] سامساق؛ «ساتۇن» غا قاراڭ
سارنىچ	△ [«ت ت د»] ① تۆگە تېرىسىدىن ئىشلەنگەن تۈلۈم؛ ② ياغاچ چېلەك، سوغا، مالتاق

سارۇن	«ئو» [ياپماق، توسماق]
سارى △	«ئو» [تەرەپ، نشان]
سارىپۇتىرى	[> سان] خاس ئىسىم
سارىچغا △	«ت ت د» [چېكەتكە]
سارىر	«ئال» [قىلىچ ئارقىسى (دۈمبىسى)]
سارىشماق	«ت ت د» [ئوراشماق، يۆگەشمەك؛ ئول ماڭا سۇۋۇلۇق سارىشدى — ئۇ ماڭا سەللە يۆگىشىپ بەردى.
سارىغ I △	«ت ت د»، «ت ه» ① سېرىق؛ ② سېرىق سۇ
سارىغ II △	«ئوت» [خاس ئىسىم]
سارىغلاماق △	«ت ت د» [سارغايتماق، سېرىق قىلماق]
سارىلماق △	«ت ت د» [ئورالماق، يۆگەلمەك، يۆگىشۋالماق]
سارىم △	«ت ت د» [سۈزگۈچ]
سارىنماق △	«ت ت د» ① يۆگەنمەك، پۈركەنمەك؛ ئورانماق؛ ② بېرىلمەك، قېتىرقىنىپ كىرىشمەك، يېپىشماق
سازاق	يېزا، كەنت، «سۇزاق» قا قاراڭ
ساسىتماق △	«تۇر» [سېسىتماق]
ساسىغ △	«تۇر» [چىرىك، سېسىغان]
ساسىق △	«ت ت د» [تەشتەك، ساپال قاچا]
ساسىماق △	«تۇر» [سېسىماق، چىرىمەك]
شاش	«ت ت د» [شاش، ئۈركۈگەك]
شاشماق	ھەل قىلماق، يەشمەك
شاشۇرماق	«ئوت»، «ت ت د» [توختاتماق، كېچىكتۈرمەك؛ ئايرىماق]

- ساغ I > ئوغ. «ت ت د» ① ئەقىل؛ ② زېرەكلىك، پەم؛
 ③ ساق، ساغلام؛ ④ ساپ، [«ت تىب»] پاكىز
 ساغ II «ت ت د» [كېڭەيمەك، يەتمەك]
 ساغدىچ I Δ «ت ت د» دوست، بۇرادەر
 ساغدىچ II Δ ھېساب
 ساغدىچلىغ Δ «تۇر» مەنسۇپ بولماق، مۇناسىۋەتلىك، ئائىت،
 ھېسابلىماق، سانالماق
 ساغراق «ت ت د» قاچا، قەدەھ، كاسا
 ساغرى Δ «ت ت د» ساغرا، تېرە
 ساغلانتۇرماق «قۇج» ساقلىماق، مۇھاپىزەت قىلماق
 ساغلانماق «قۇج» ساغلاملاشماق، دىققەتتە بولماق،
 ھوشيار بولماق
 ساغلىغ I Δ «ئوت» ساغلىق
 ساغلىغ II Δ «ت ت د» ساناقلىق
 ساغلىغ III Δ «ت ھ» خاس ئىسىم
 ساغناغۇ «ت ت د» قۇرۇق قاپاق
 ساغۇ «ت ت د» سوغا؛ كەمچەن
 ساغۇرماق I > قار. «ت ت د» سۈمۈرمەك، ئىچمەك؛ سارقىتىماق
 ساغۇرماق II > بار. «ت ت د» تۈكۈرمەك
 ساغۇن «ت ت د» قارلۇق قەبىلىسىنىڭ چوڭلىرىغا
 بېرىلىدىغان ئۇنۋان
 ساغىر I Δ «ت ت د» تۈۋى تار، ئاغزى كەڭ بىر خىل قاچا
 ساغىر II Δ قورۇق؛ ھايۋانلارنى يىغىدىغان قوتان

- ساغىز △ «ت ت د» [سېغىز: ساغىز تۇپراق — سېغىز تۇپراق،
سېغىز توپا]
- ساغىزغان △ «ت ت د» [سېغىزخان]
- ساغىش △ «تۇر» [رەقەم، سان]
- ساغىنچ △ «قۇج» [«ساقىنچ» قا قاراڭ]
- ساغىنماق I △ «ت ت د» [ئويلىماق، نىيەت قىلماق]
- ساغىنماق II △ «ساقىنماق» قا قاراڭ
- ساغ ياغ خام قايماق
- ساق I دىققەت بىلەن، تىرىشچانلىق بىلەن
- ساق II «ت ت د»، «ت تىب» [ھېسابلىماق، سانىماق]
- ساقا «ت ت د» [تاغ ئېتىكى]
- ساقا بىر بىرخىل دورا
- ساقاق «ت ت د» [ئېڭەك]
- ساقانماق «قۇج» [«ساقىنماق» قا قاراڭ]
- ساقلاماق «قۇج» [مېيىپ بولماق]
- ساقلانماق «تۇر» [دىققەت قىلماق، ساقلانماق، ئۆزىنى تارتماق]
- ساقلىق △ «ت ت د» [ساقلىق، سەگەكلىك، ھوشيارلىق]
- ساقۇسماق «ئۇت» [قوغدىماق، مۇھاپىزەت قىلماق]
- ساقىت △ «ماي» [ئويلىماق، خىيال قىلماق]
- ساقىرقۇ △ «ت ت د» [ساقاقتا، كانا]
- ساقىز I △ «ت ت د» [داغ، كىيىمگە يۇققان شالتاق ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش نەرسىلەر]
- ساقىز II سېغىز

- ساقش I Δ [«چاس»، «ت ت د»] سانى
- ساقش II Δ [«ئال»، «تۇر»] ① چۈشەنچە؛ ② ئەندىشە، قايغۇ
- ساقشسىز Δ چۈشەنچىسىز، ھېسابسىز
- ساقىغ Δ [«ت ت د»، «ت تىب»] خىيال، خىيالى
- ساقىماق Δ [«تۇر»] تەربىيىلىمەك، باقماق، نەزەر سالماق؛
جىددىي بولماق
- ساقىن I Δ [«ماي»] ئويلماق، خىيال قىلماق
- ساقىن II Δ [«ق ب»] ساقلاشماق، ھوشيار بولماق
- ساقىنچ Δ [«ت ت د»] قايغۇ، دەرد - ئەلەم؛ [«ماي»]
خىيال؛ سېغىنىش؛ [«ئال»، «ش ت»] چۈشەنچە،
ئوي - پىكىر، تەسەۋۋۇر، نىيەت
- ساقىنماق I Δ [«ماي»] چۈشەنمەك؛ پىلان قىلماق؛ ئەندىشە
قىلماق
- ساقىنماق II Δ [«ت ت د»] ساقلاشماق، ئېھتىيات قىلماق
- ساڭ I [«خەن. «ش ت»] راھىب
- ساڭ II [«تۇر»] جامائەت، خەلق
- ساڭ III بايلىق
- ساڭ IV [«ت ت د»] ماياق: قۇش ساڭى — قۇش مايىقى
- ساڭ V بىر خىل دورا
- ساڭار تۇن [«ماي»] يېرىم كېچە
- ساڭرام [«ت ھ»] مانىستىر (مانىي ئىبادەتخانىسى)؛
[«ش ت»] بۇددا ئىبادەتخانىسى
- ساڭرى Δ [«ماي»] باغرى، تۇمشۇقى (تاغ)
- ساڭلاماق [«ت ت د»] ماياقلىماق

ساڭى	[«ماي»] راھىب، راھىبى
ساڭىش Δ	[«تۇر»] ھېسابلاش، تەكشۈرۈش
ساڭىك Δ	[«ئۇت»] يېمەكلىك (مانىستىردا يەيدىغان يېمەكلىك)
سال I	[«ت ت د»] سىر (قاچا - قومۇچ ۋە شۇنداق نەرسىلەرنى سىرلاش ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان يېپىشقاق نەرسە)
سال II	[«ئەت»] تىنماق، كىرگۈزمەك، سالماق
سالابەت	[«ئەت»] كۈچ؛ مۇستەھكەم، قەيسەر
سالاسپاتى	خاس ئىسىم
سالتۇرماق	[«ئۇت»] سالدۇرماق؛ قويدۇرماق
سالچى Δ	[«ت ت د»] ئاشپەز
سالدېرماق Δ	[«تۇر»] سۇنماق، تەقدىم قىلماق
سالسۇيۇت	سۆڭەتنىڭ بىر تۈرى
سالغار	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
سالىق	[«ت ھ»] سېلىق
سالقىم	سوغۇق، سالىق
ساللا	سالغا چۈشمەك
سالۇ	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
سالغ I Δ	ئالاھىدە ياردەم
سالغ II Δ	قوپال؛ دۆت
سالى قۇتلۇغ Δ	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
سالملاشماق Δ	[«ت ت د»] جېدەللەشمەك، تاكالاڭلىماق
سالىن Δ	[«ئەت»] مىدىرلىماق، تەۋرىمەك

سالىنتۇرماق Δ [«تۇر»] مىدىرلاتماق، تەۋرەندۈرمەك
 سالىنماق Δ [«تۇر»، «ئال»] ① تەۋرىمەك، مىدىرلىماق؛
 ② تىكمەك، تىكلىمەك

سام I [«تۇر»] ① دورا؛ ② سىماپ
 سام II يالغانچىلىق
 سامار > سان. «تۇر» [كۆز قاراش، يول
 ساماق I [«ئال»] ئېرىق، ئېرىق بويى
 ساماق II [«قۇج»] سانىماق، ھېسابلىماق
 ساماق III سۆزلىمەك
 سامبودۇ [«ئۇت»] خاس ئىسىم
 سامبۇن [«ئۇت»] خاس ئىسىم
 سامتسو [«ش ت»] خاس ئىسىم
 سامدا [«ت ت د»] پۇتقا كىيىدىغان سەندەل
 سامۇرساق [«ت ت د»] «سامۇساق» قا قاراڭ
 ساھۇنشى Δ [«ئۇت»] خاس ئىسىم
 سامىستماق Δ [«ت ت د»] رەنجىتمەك، ئازار بەرمەك
 سان I [«ئەت»] تەن، بەدەن
 سان II [«تۇر»، «ت ت د»] تىزنىڭ يۇقىرىسى
 سان III [«ئال»] سان، ھېساب؛ ساناق
 سان IV [«ت ت د»] تونۇماق، سانىماق، (شۇنداق)
 كۆرمەك
 ساناغۇلۇغسۇز سانسىز، ھېسابسىز
 ساناماق سانىماق، ھېسابلىماق
 سانچ [«ئۇت»] تېرىدىن ياسالغان خالتا، سومكا، تۇلۇم

سانچاناچاۋى [«تۇر»] خاس ئىسىم
 سانچىماق سانچىماق؛ تەشمەك
 سانچىتماق [«تۇر»] تەشمەكچى بولغان، سانچىماقچى بولغان
 سانچىشماق △ ئۇرۇشماق
 سانچىغ △ ① ئىلىمەك؛ ② سانچىماق
 سانچىتماق △ [«ت ت د»] يېڭىلىمەك، تارمار قىلىنماق
 سانچىلماق △ ئۇرۇلماق
 سانچىمىش △ [«ئۇت»] خاس ئىسىم
 ساندۇرۇش [«ت ت د»] تالاش - تارتىش
 ساندۇۋاچ [«ت ت د»] بۇلبۇل
 سانرۇشماق [«ت ت د»] تالاش - تارتىش قىلىشماق؛
 جۆيلۈشمەك

سانسا [> سان] ئايلىنىش
 سانسار [> سان. «تۇر»] خاس ئىسىم
 سانسارتاقى △ [> سان. «ئال»] ماددىي دۇنيا (تۇغۇلۇش - ئۆلۈش
 نىڭ ئايلىنىش دەۋرى)
 سانسارلىغ △ [> سان. «ئال»] تۇغۇلۇش ۋە ئۆلۈشنىڭ ئايلىنىش
 (ئۆتكۈنچى) دەۋرىگە ئالاقىدار...

سانساز ئۆكۈش [«ماي»]. سان - ساناقسىز
 سانسىز △ ھەددى - ھېسابسىز
 سانغارماق [«ت ت د»] سانىماق؛ ھېسابلىماق
 سانگۇن [«ت ھ»] خاس ئىسىم، «سەنگۈن» گە قاراڭ
 سانلاغ I [«قۇج»] ھۆرمەتلىك؛ ھېسابلىق، سانلىق
 سانلاغ II [«ماي»] تەۋە، تېگىشلىك

سانلىغ	«چاس»، «تۇر» مەنسۇپ، مەنسۇپ بولغان
سانماق I	«قۇج» سانماق، ئويلىماق، تونۇماق، چۈشەنمەك
سانماق II	«ت ت د» سانالماق: ئول ئەر خەيل بىلە ساندى — ئۇ ئادەم ئاتلىقلاردىن سانالدى؛ بارىغ ئۇترۇ تۇتسا يوققا سانماس — بارنى ئوتتۇرىغا قويسا، يوققا سانالماس
سانمىش Δ	«ت ھ» خاس ئىسىم
سانىچار	«تۇن» ساتۇرن يۇلتۇزى
سانىيىنچ	«ئۇت» خاس ئىسىم
ساۋ I	«ت ت د» ① تەلىم؛ تەنبە؛ ② ماقال؛ ③ قىسسە؛ ④ ھېكايە، چۆچەك؛ ⑤ خەت، خەت — چەك؛ ⑥ سۆز، گەپ — سۆز؛ ⑦ خەۋەرلەر؛ رىۋايەتلەر
ساۋ II	«تۇر» شۆھرەت
ساۋ III	«تۇر» خاس ئىسىم
ساۋچى Δ	«ت ت د» ئۇلچى؛ «ت ت د» خەۋەرچى، گەپچى (گەپ توشۇغۇچى)؛ «ق ب» ۋەز — نە- سبەت قىلغۇچى؛ پەيغەمبەر
ساۋرۇق	«ت ت د» تارقالماق
ساۋرۇل	«ت ت د» چېچىلماق
ساۋرى Δ	«ت ت د» كېمەيمەك، ئازايماق
ساۋرىل Δ	«ماي» ئاقماق، تاراملىماق
ساۋرىلۇ Δ	«ماي» تۆكۈپ، ئېقىتىپ
ساۋشىك I	«ش ت» خىنايانا مەزھىپى

ساۋشىڭ I	خاس ئىسىم
ساۋشىڭ II	[«ئال»] كىچىك قاتناش قورالى
ساۋلاشماق	[«ت ت د»] تەمسىل ئېيتىشماق، [«تۇر»] سۆز- لەشمەك؛ خەۋەرلەشمەك
ساۋلىغ Δ	سۆزلۈك
ساۋۇر	[«ت ت د»] چاچماق، سورىماق
ساۋۇرماق	[«ت ت د»] «ساۋۇر» غا قاراڭ: ئەر تارىغ ساۋۇردى — ئادەم (خاماندا) ئاشلىق سورۇدى
ساۋىقلاماق Δ	[«تۇر»] سۆزلىمەك
ساۋىل Δ	[«ت ت د»] ئۆزىنى تارتماق، ئورۇن بەرمەك
سائى بۇغا	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
سائىماق	[«تۇر»] تەشمەك، سانجىماق
ساي	[«تۇر»] ساي، دالا، چۆل، تاشلىق
سايپاماق	[«ت ت د»] چېچىۋەتمەك، ئىسراپ قىلىۋەتمەك
سايقاماق	ھاراق قۇيماق
سايماق	[«ئال»] ھېسابلىماق، سانىماق
سايۇ	[«ماي»] ھەربىر، ھەرقايسى
سەب	[«ئىر»] ياخشى كۆرمەك
سەبىن	خۇشال بولماق، شادلانماق
سەبىنمەك	«سەۋىنمەك» كە قاراڭ
سەپ I	[«ت ت د»] كېلىن بولغۇچى قىز ئۈچۈن تەييار- لانغان ئۆي جاھازىلىرى
سەپ II	[«ئىك»] تەييار بولماق
سەپپەد	[«ئەت»] سېۋەت

سەپەن	[«تۇر»] چۈشەنمىگەن، بىلمىگەن
سەپمەك	ھازىرلىماق، تەييارلىماق
سەترەكسىز	«سەدرەكسىز» گە قاراڭ
سەج I	چاچ، «ساچ I» گە قاراڭ
سەج II	[«ش ت»] تاللاش
سەچە	[«ئوغ. «ت ت د»] قۇشقاچ
سەچمەك	تاللىماق
سەچىلمەك	[«تۇر»] تاللانماق
سەدرەك	[«تۇر»] شالاڭ، ئازادە، ئىنچىكە
سەدرەكسىز	[«تۇر»] شالاڭ بولغان
سەر	[«ماي»] چىدىماق، سەۋر قىلىماق، [«ئەت»، «چاس»] چىداش، سەۋر قىلىش
سەرك	[«ت ت د»] ساپال قاچا ۋە ئۇنىڭ سۇنۇقلىرى
سەركە	«سەركە» گە قاراڭ
سەركەر	[«قار. «ت ت د»] قاراقچى، يول توسار
سەركۈرمەك I	[«تۇر»] قارشىلىق قىلماق، توسماق
سەركۈرمەك II	سەۋر قىلماق؛ تايانماق
سەركۈرمەك	[«تۇر»] «سەركۈرمەك» كە قاراڭ
سەرمەك I	[«ت ت د»] چىدىماق، [«تۇر»] غەيرەت قىلماق، سەۋر قىلماق، تايانماق؛ ئول سەردى — ئۇ (بىر ئىشقا) چىداشلىق بەردى
سەرمەك II	[«تۇر»] توختىماق
سەرۈ	[«ت ت د»] تەكچە، تاختىبېشى
سەپرۈ ئۇماتىن Δ	[«ماي»] چىدىماستىن، چىدالماستىن

سەرىدەك	«تۇر» ئېرىمەك، ئېرىتمەك
سەرىك	«ماي» كەچۈرۈك
سەرىل I	«ماي» چىدىماق، سەۋر قىلماق
سەرىل II	توختىماق
سەرىلمەك I	«ت ت د» سەنتۇرۇلمەك، دەلدەكشىمەك
سەرىلمەك II	«ئال» ئاچماق؛ ھاياجانلانماق
سەرىلمەك III	«ئال» قېتىشماق، توختىماق
سەرىن	«ت ت د» چىداش، چىدىماق، سەۋر قىلماق
سەرىنچ	«قۇج» تەم، لەززەت؛ مەزىلىك
سەرىنمەك	«ئال» ساقلىماق، سەۋر قىلماق، تاقەت قىلماق
سەزا	«ئەت» لايىق
سەسىنمەك	«ت ت د» ئىنتىلمەك
سەش	«ئىك» يەشمەك، بوشاتماق
سەشمەك	«ت ت د» شەشمەك، يەشمەك
سەشۈگ	«ت ت د» شېشىك // يېشىك: سەشۈگ ئات — يېشىك (باغلاقتىن بوشتىلغان) ئات
سەشىل	«ت ت د» ئايرىماق
سەفمەك	«تۇر» «سەۋمەك» كە قاراڭ
سەكەنتىر	«ق ب» زۇھەل (ساتۇرن) يۇلتۇزى
سەكسۈن	«ت ت د» سەكسەن
سەكىتمەك	«ت ت د» سەكرەتمەك، ئاتلاتماق
سەكىد	«ت ھ» سېلىق
سەكىرت	«ت ت د» سەكرەتمەك

سەككىز	[«ت ت د»] سەككىز
سەككىز ئوتتۇز	[«ماي»] يېگىرمە سەككىز
سەككىز ئون	سەكسەن (سان)
سەككىزىنچ	[«قۇچ»] سەككىزىنچى
سەككىز يېگىرمى	[«ماي»] ئون سەككىز
سەككىس قارا	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
سەگىرت	[«ت ت د»] سەكرەتمەك
سەگەك	[«ئوغ. «ت ت د»] كوزا، تەشتەك
سەگرەگۈ	[«ت ت د»] ماڭقا
سەگىر	[«ت ت د»] تاغ تۇمشۇقى، تاغ قاڭشىرى،
	[«تۇر»] ئالدى، تاغ باغرى
سەگىگ	[«تۇر»] ئائىت؛ قوشۇمچە
سەگىل	[«ت ت د»] سەپكۈن (يۈزدىكى سەپكۈن، داغ)
سەلەنە	سەلەنگە دەرياسى
سەلى	خاس ئىسىم
سەلىم	[«ئەت»] دۇرۇس، توغرا
سەمەك	[«ئال»] ئورمان، «سەمەك» كە قاراڭ
سەمەگلەمەك	[«ئال»] ئۆلۈم مۇراسىمىنى ئورۇنلاشتۇرماق
سەمۈرگۈك	[«ت ت د»] سۆمۈرگۈك (بۇلبۇلغا ئوخشىشىدىغان
	بىر خىل قۇش)
سەمىچە	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
سەمىز	[«ت ت د»] سېمىز
سەمىش	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
سەنا	[«ئەت»] مەدھىيە

سەنگۈن	سەرکەردە، قوماندان
سەنىڭ	سېنىڭ
سەۋتۈرمەك	[«ت ت د»] سۆيۈدۈرمەك
سەۋدېچ	[«ت ت د»] سېۋەت
سەۋرە	[«ت ت د»] شالاڭ
سەۋمەك	[«ت ت د»] سۆيمەك، [«ئال»] ياخشى كۆرمەك
سەۋگۈ تاپلاغۇ	[«ماي»] ئېسىل، ياقىتۇرىدىغان، خۇشاللىق، شادلىق
سەۋگۈسۈز	[«ئال»] سۆيگۈسىز، ياخشى كۆرمەيدىغان
سەۋگۈلۈك	سۆيۈملۈك، سۆيگۈ
سەۋۈك	[«ت ت د»] سۆيگەن، سۆيگەن
سەۋۈگ	[«قۇج»، «ت ت د»] سۆيگۈ؛ سۆيۈملۈك: سەۋۈگ نەك — سۆيۈملۈك نەرسە
سەۋۈگلىگ	«سەۋىگلىگ» گە قاراڭ
سەۋۈنمەك	[«ت ت د»] سۆيۈنمەك
سەۋىت	[«ق ب»] زۆھرا، چولپان (ۋېنېرا) يۇلتۇزى
سەۋىتمەك	[«ئال»] خۇشال قىلماق؛ شادلانماق
سەۋىچلەن	[«ش ت»] خۇشال بولماق
سەۋىگ	[«قۇج»] ئەزىز؛ ئاشىق
سەۋىگلىگ	[«قۇج»، «ئال»] سۆيۈملۈك
سەۋىنتۈرمەك	[«تۇر»] خۇشال قىلماق
سەۋىنچ	[«ت ت د»] خۇشاللىق، شادلىق، [«ماي»]
	سۆيۈنۈش
سەۋىنچەك	خۇشاللىق

سەۋىنچلەنمەك	خۇشال بولماق
سەۋىنچلىگ	[«ئال»] خۇشاللىق، شادلىق
سەۋىنمەك	[«ئال»] خۇشال قىلماق؛ خۇشال بولماق
سەئىل	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
ستابىش	«ساتابىش» قا قاراڭ
ستاۋارى	خىل ئۆسۈملۈك
ستراۋست	شەھەر ئىسمى
ستراياسترىش	يەتتە قات ئاسماندىن بىرىنىڭ ئىسمى (?)
ستۇپ	«سوپۇرغان» غا قاراڭ
ستىر I Δ	[«ت تىب»] سەر (ئېغىرلىق ئۆلچىمى)
ستىر II Δ	[«ئۇت»] «ساتىر» غا قاراڭ
سىنانچ	راھىبە
سىن	[«تۇر»] سەن (ئىككىنچى شەخس ئالىمىشى)
سۈمەك	«سەۋمەك» كە قاراڭ
سۈنگىلىگ	«سەۋىگىلىگ» كە قاراڭ
سۈنىچ	«سەۋىنىچ» كە قاراڭ
سۈنىمەك	«سەۋىنمەك» كە قاراڭ
سوتۇپ	[«ئۇت»] «ستۇپ» قا قاراڭ
سودا قا	[«تۇر»] سۇلۇق: سودا قا نەڭ — سۇلۇق نەرسە
سورتۇرماق	[«ت ت د»] ① سوراتماق؛ ② شوراتماق
سورغۇ	[«ت ت د»] شورىغۇچ، ھەجامەت (قان ئېلىش ئەسۋابى)
سورماق	[«ئۇت»] ئەمىسەك، شورىماق، «سۇرماق» قا قاراڭ

- سورۇشماق «ت ت د» شورىماق، ئىچىۋالماق: تون تەرىگ
 سورۇشدى — كىيىم تەرنى شورىۋالدى
 سورۇغ «ت ت د» سۈرۈشتە
 سورۇقماق «ت ت د» سورىقى قىلىنماق، سۈرۈشتۈرۈلمەك
 سورۇلماق «قۇج» شورالماق، ئېىلمەك
 سوغان I «ت ت د» بوغما يىلان
 سوغان II سۇڭپىياز
 سوغانچى I Δ «ئىك» گۈزەل، چىرايلىق
 سوغانچى II Δ سۆيۈملۈك، مۇھەببەتلىك؛ ياخشى
 سوغراتماق «ت ت د» تەكشۈرمەك، تىنىتماق
 سوغراشماق «ت ت د» شوراشماق، سۈمۈرۈشمەك
 سوغۇت I «قار. ت ت د» قېتىق پىشلىقى
 سوغۇق II «ت ت د» ھېسىپ
 سوغۇرماق مۇزلاتماق؛ قولدا تۇتماق
 سوغۇشماق I «ت ت د» سوۋۇشقا باشلىماق: ئود سوغۇشدى —
 كۈن (ھاۋا) سوۋۇشقا باشلىدى
 سوغۇشماق II ئۇرۇلماق، سۇقۇلۇپ كەتمەك
 سوغۇن I «ت ت د» پىياز
 سوغۇن II «ق ب» تاغ ئۆچكىسى، تاغ تېكىسى
 سوغىتماق Δ «قۇج» سوۋۇتماق، مۇزلاتماق
 سوغىدماق Δ «سوغىتماق» قا قاراڭ
 سوغىغ Δ «تۇر» سوغۇق، مۇزدەك
 سوغىق Δ «تۇر»، «ئال» «سوغىغ» قا قاراڭ
 سوغىق سۇ Δ «ئال» سوغۇق سۇ

- سوغماق Δ سوۋۇماق، مۇزلىماق
 سوق I «ماي» [ئۇچراشماق، ئۇچرىماق
 سوق II «قۇج» [قىزغانچۇق، كۈنچى
 سوقار «ت ت د» [① مۇڭگۈزسىز ھايۋان؛ ② ئايپاڭ باش ئادەم
 سوقاق I «ت ت د» [بۆكەن
 سوقاق II «ت ت د» [ئۇرۇشماق، يېتىشمايدىغان
 سوقانچىخ Δ «ماي»، «ش ت» [ئېسىل، چىرايلىق، ئاجايىپ؛
 «كۆل» [ئوبدان، ياخشى
 سوقتۇ «ت ت د» [ھېسىپنىڭ بىر خىلى
 سوقتۇ ئەلچى «ئۇت» [خاس ئىسىم
 سوقلانماق «ئۇت» [ئويلىماق، ئەسلىمەك، سېغىنىماق، ئارزۇ قىلماق
 سوقلۇق «ت ت د» [تويىمغۇرلۇق، ئاچكۆزلۈك
 سوقلۇنماق «تۇر» [قارىغۇ بولماق؛ كېرەكسىز بولماق
 سوقماق I «ت ت د» [① سوقماق، يانجىماق؛ ئەزمەك، ئۇرماق؛ ② چوقۇماق؛ قۇش مەڭ سوقىدى — قۇش دان چوقۇدى
 سوقماق II «>ئوغ، «ت ت د» [چاقماق؛ ئانى يىلان سوقىدى — ئۇنى يىلان چاقتى
 سوقۇ «ت ت د» [ھاۋانچا
 سوقۇش «ماي»، «ئۇر» [«سوق I» گە قاراڭ
 سوقۇشماق «تۇر» [تىقىلماق، سانجىلماق، تۇتۇشماق؛
 «ئۇت» [قارشىلاشماق، ئۇرۇشماق

سوقۇنماق	«تۇر» [كەسمەك، چاپماق]
سوقىم Δ	«ت ت د» [ئوقيا ئوقىنىڭ ياغاچتىن قىلىنغان قۇيرۇقى]
سوك	«ت ت د» [كېيىن، ئارقا؛ ئاخىر]
	«ئال»، «ئوت» [ئاخىردا]
سوكدا	«ت ت د» [قوغلىماق، پېيىگە چۈشمەك]
سوكداماق	«ت ت د» [كەينىگە چۈشمەك، ئىزمۇ ئىز قوغلىماق]
سوكراماق	«ت ت د» [كەينىگە تارتماق، ئارقىغا سۆرىمەك]
سوك سۇي	«ئوت» [خاس ئىسىم]
سول	«تۇر» [سول، شەرق، كۈنچىقىش]
سولانماق	«ئوت» [سولانماق]
سولاماق	«تۇر» [① تېپىلماق؛ ② زەنجىرلىمەك، باغلىماق]
سولامۇق	«ت ت د» [سولخاي، تەتۈر]
سولتۇن	«تۇر» [سول، سولدىن، سول تەرەپتىن]
سولدا	«ت ھ» [خاس ئىسىم]
سولدا باي	«ئوت» [خاس ئىسىم]
سولماق	«تۇر» [ياندۇرماق، قۇسماق]
سوما	«ئوت» [خاس ئىسىم]
سوماچى Δ	«ئوت» [خاس ئىسىم]
سوۋۇشغان	«ت ت د» [مەددە قۇرت، مەددە قۇرتتىن بولمىغان سېرىق كېسەل]
سوۋۇق	سوغۇق، مۇزدەك، «سوغىخ» قا قاراڭ
سويۇرما	«ئو» [سۇغا قىلماق]
سويۇن ساۋىنچى Δ	«ئوت» [گۆرۈ، كاپالەت، كاپالەتنامە]

سۇ	«ئال» ① سۇ؛ ② ئامان - ئېسەن
سۇئا	«ئىك» قۇلۇپ
سۇ ئەسەن	ئامان - ئېسەن
سۇبۇرغان	«سۇ بۇرغان I» قاراڭ گە
سۇ بۇرغان I	«ت ت د» ① گۆرستان، گۆرلۈك، مازار؛ ② چىنازا
سۇ بۇرغان II	«ت ت د» كۇپپارلار بازىرى
سۇ پاترا	خاس ئىسىم
سۇپرىيا	خاس ئىسىم
سۇپسۇپ	گۈل - چېچەكنىڭ بىر تۈرى، سۇپسۇپ گۈل
سۇپۇرغان	«قۇج» «ستۇپ» قا قاراڭ
سۇچ	«ت ت د» سۇس، گال: قىلىچ سۇچ قىلدى — قىلىچ گاللىق قىلدى؛ ئەر سۇچ قىلدى — ئادەم سۇسلۇق قىلدى
سۇچغۇرماق	«ت ت د» سەكرەي دېمەك، سەكرەگىلى قويماق
سۇچۇل	«ت ت د»، «ق ب» سال، يەش (بۇيرۇق پېشىلى)؛ سالماق، يەشمەك
سۇ چۇلماق	«ق ب» سېلىنماق، يېشىلمەك، سالماق؛ يەشمەك
سۇچىتماق	«ت ت د» سەكرەتمەك
سۇدا زۇمى	«سۇدا سۇمى» غا قاراڭ
سۇدا سۇمى	خاس ئىسىم
سۇدماق	«تۇر» ئاتماق؛ ئاقماق
سۇدۇر I	«سان. ش ت» بۇددا ھەققىدىكى رىۋايەت ۋە چۈشەنچىلەر
سۇدۇر II	«ت ھ» بۇددانىڭ تەشۋىقاتچىسى

سۇرا	«ت ت د»، «ت تىب» ئىشلەتمەك، پايدىلانماق
سۇرت	«ش ت» تۇيۇقسىز
سۇرقۇچ	«ت ت د» سىر دەرىخىنىڭ يېلىمى
سۇرما	«ئىك» ئۇزۇم ھارىقى، مۇسەللەس
سۇرماق	① ئۈزەك؛ ② سويماق؛ ③ سىرماق
سۇرى △	«ت ھ»، «ئۇت» خاس ئىسىم
سۇرىئا △	«ئۇت» خاس ئىسىم
سۇزاق	«تۇر» يېزا، كەنت
سۇزۇق	«ت ت د» تۈكۈرۈك
سۇساق	«ت ت د» ئۇساق (چۆمۈچ ۋە نوگاغا ئوخشاش سۇ ئۇسىدىغان ئۇسۇب)
سۇسماق	① سۇقۇۋەتمەك؛ ② گاڭگىراپ قالماق
سۇسىق △	«ت ت د» سوغا، ياغاچ چېلەك
سۇغ	«ئال» «سۇۋ» غا قاراڭ
سۇغدىچ △	«ت ت د» قاتار بەزمە (قىش كۈنلىرى دوستلار ئارا نۆۋەت بىلەن بولىدىغان مەشرەپ)
سۇغۇلماق	«ئال» قۇرۇماق، قۇرۇپ كەتمەك؛ تارتىلماق
سۇغۇن	«تۇر» كېيىك
سۇق I	«ت ت د»، «ئەت» ئاچكۆز، تەمەخور
سۇق II	«ئال» ① «شۈك» كە قاراڭ؛ ② ھەۋەس، ئىستەك
سۇق III	دانلىماق
سۇقار	بىر خىل ئۆسۈملۈك
سۇقاۋاتى	<سان> بۇددىستلارنىڭ ئەرشتىكى جەننىتى
سۇقرۇ	«ت ت د» سۇقۇنۇپ؛ رۇخسەتسىز

سۇقسۇمۇر	بىر خىل دورا
سۇقسۇمۇر	«سۇقسۇمۇر» غا قاراڭ
سۇقلانماق	[«تۇر»] قارا نىيەتلىك قىلماق، ئاچكۆزلۈك قىلماق
سۇقلۇق	[«ئەت»] ① ئاچكۆز؛ ② ئارزۇ قىلىش
سۇقماق	سۇقۇۋالماق، تىقماق؛ كىرگۈزمەك
سۇقۇنماق	[«ت ت د»] سۇ قۇيماق؛ يۇيۇنماق، يۇيماق
سۇقىغ	① بارماق؛ مۇناسىۋەت؛ ② تەقۇلما
سۇڭقۇر	[«ت ت د»] شۇڭقار
سۇلاق	[«قپ. «ت ت د»] «تالاق» قا قاراڭ
سۇلانى	بىر خىل ئۆسۈملۈك
سۇملىشماق △	[«ت ت د»] كالدېرلاشماق، چۈلدۈرلاشماق
سۇمىر	[«سان. «تۇر»] بۇددا رىۋايىتىدىكى بىر تاغ-نىڭ ئىسمى
سۇن	ئۆلچەم بىرلىكى
سۇنا ياتماق	[«ئال»] كېرىلىمەك، سوزۇلماق، سوزۇلۇپ ياتماق
سۇنچۇق	تەككىيە (ياسىتۇق)
سۇندۇرى △	[«ت ت د»] دېڭىز
سۇندىلاچ △	[«ت ت د»] سۇندۇك // سۇڭگۈلۈگۈچ
سۇنۇزى △	[«ت ت د»] پىت (بۈرگە جىنىسىدىكى بىر جانىۋار)
سۇنماق	[«ئال»، «تۇر»] سۇنماق، يايماق؛ ئۆزىگە تارتماق؛ ياتماق
سۇنۇ I	[«ت ت د»] سىيادان
سۇنۇ II	قارا ئارپىبەدىيان
سۇنۇ III	[«ت تىب»] قارا كەرەپشى

سۇنى Δ	[«ت ت د»] زەگۈندە (تامنىڭ ياكى تاختاينىڭ ئاستىغا قويۇلىدىغان توغرا ياغاچ)
سۇئۇ	[«تۇر»] بۇيۇك سانادەت، زور بەخت
سۇۋ I	[«ت ت د»، «قۇج»] سۇ
سۇۋ II	[«تۇر»] سۇ يۇلتۇزى، مەرىخ
سۇۋاتچىر Δ	بىر خىل دورا
سۇۋاتسىر Δ	«سۇۋاتچىر» غا قاراڭ
سۇۋار	[«ت ت د»] سۇغار، سۇغارماق
سۇۋاسىدىق سى Δ	[«ئال»] بىر موناستىرنىڭ نامى
سۇۋاماق	① سۇغارماق؛ ② سۇۋىسماق
سۇۋىچى Δ	[«ئۇت»] يول باشلىغۇچى، يولباشچى
سۇۋسا	ئۇسسىماق، ئۇسساش
سۇۋسالق	① ھاراقكەش؛ ② كەيپ
سۇۋساماق	[«تۇر»] «سۇۋسا» غا قاراڭ
سۇۋسۇش	[«تۇر»] ① ھاراق، ئىچىملىك؛ ② سېپىش
	(بىرەر نەرسىنىڭ ئۈستىگە سۇ سەپمەك)
سۇۋسۇشماق	ئۇسۇماق، ئۇسۇش
سۇۋلاغ	[«ت ت د»] ① سۇلاق (مال سۇغىرىلىدىغان يەر)؛
	② سۇللاغ (قەشقەردىكى بىر يېزىنىڭ نامى)
سۇۋلاڭ	[«ت ت د»] شاخسىز، پۇتاقسىز: سۇۋلاڭ يىغاچ —
	شاخسىز، پۇتاقسىز دەرەخ
سۇۋلۇغ	سۇلۇق
سۇۋلۇق I	سۇ چېلىكى، سۇ ئالىدىغان قاچا
سۇۋلۇق II	[«ت ت د»] قول ياغلىق

سۇۋۇق	«ت ت د» [سۇيۇق (ھەرقانداق سۇيۇق نەرسە)]
سۇۋۇنلۇق	«تۇر» [پارقىراق (؟)]
سۇنى	«قۇج» [«تسۇي» غا قاراڭ]
سۇ ئىچىرەكى	سۇنىڭ ئىچىدىكى
سۇي	«قۇج» [گۇناھ، جىنايەت]
سۇيران	<ئوغ. «ت ت د» [مۇنار ۋە شۇنىڭغا ئوخشىشىدىغان ئېگىز نەرسە]
سۇيۇغ	گۇناھلىق
سۇيۇرقاماق	تەقدىم قىلماق، سۇنماق
سۆ	«تۇر» [ۋاقىت، زامان، «سۆكى» گە قاراڭ]
سۆز	«تۇر»، «قۇج» [سۆز، ئەر، بۇيرۇق]
سۆزلەتلىمەك	«تۇر» [سۆزلىتىلمەك]
سۆزلەشمەك	«تۇر»، «ئال» [سۆزلەشمەك، پاراڭلاشماق]
سۆزلەگۈلۈگ	سۆزلەشكە تېگىشلىك
سۆزلەمەسەك	«قۇج» [مەنسىز سۆزلەر، سەت گەپلەر]
سۆزلەمەك	«ئال» [پاراڭلاشماق]
سۆزلۈگ	ئاغزاكى
سۆكتى	<ئار. «ت ت د» [كېپەك]
سۆكلۈنچۈ	«تۇر» [كۆيدۈرۈپ قىزارتىلغان؛ كاۋاپ]
سۆكلۈنمەك	يېشىلمەك، سۆكۈلمەك
سۆكمەك	«ئۇ تىب» [① يىرتىماق؛ ② ئەيسىبىلىمەك؛ ③ ئېسىدىن كەتمەك، بېھوش بولماق]
سۆكۈ	«ت ھ» [دەريا ئىسمى]
سۆكۈتمەك	«تۇر» [تىز پۈكتۈرمەك]

سۆڭۈرمەك	«سۆڭۈتمەك» كە قاراڭ
سۆڭۈش	تىللاش، قارغاش
سۆڭۈل I	«ت تىب» پارچىلىماق، ئەزەمەك
سۆڭۈل II	«ئەت» ئەيىبلەنمەك
سۆڭۈمەك	«ئۇت» تىز پۈكمەك
سۆڭۈنچى	«ئەت» ئەيىبلەمەك، تىللىماق
سۆڭۈنمەك	«ت ت د» يۈكۈنمەك، چۆكمەك، تىزلانماق
سۆڭى	«ئال» ئاۋۋالقى، بۇرۇنقى
سۆڭەل	«ئوغ. «ت ت د» كېسەل، ئاغرىق
سۆڭۈگ شىش زىخ، كاۋاپ زىخى	
سۆڭۈنچۈ	«ت ت د» كاۋاپ
سۆڭۈنمەك I	«ت ت د» قوزۇلماق، كاۋاپ قىلىنماق
سۆڭۈنمەك II	قىزارتىلماق
سۆڭۈت	«ت ت د» سۆڭەت
سۆڭۈش I	«قۇج» كۇپپارلىق، دىنسىز
سۆڭۈش II	«ت ت د» ئۇرۇشماق
سۆڭۈشمەك	«قۇج» كۇپپارلاشماق، قارشىلاشماق
سۆڭۈلمەك	قىزارماق
سۆڭۈ I	«تھ» خاس ئىسىم
سۆڭۈ II	«سۆڭى» گە قاراڭ
سۆڭۈشگەلى	جەڭ قىلغىلى، كۈرەش قىلغىلى
سۆڭۈشمەك	«قۇج» ئېلىشماق، سوقۇشماق، جەڭ قىلماق
سۆڭۈك	«ت ت د»، «ئال» سۆڭەك، ئۇستىخان؛ «سۆڭۈك» -
	كە قاراڭ

سۆڭۈكلۈگ	[«ئال»] سۆڭەكلىك
سۆڭى	[«تۇر»] خەنجەر، نەيزە
سۆن I	[«ماي»] يوقىماق، ساقايماق، يېشىلمەك
سۆن II	ئۇزۇن ۋاقىت، زامان
سۆنتۈرمەك	[«تۇر»] ئاخىرلاشتۇرماق، بىر تەرەپ قىلماق
سۆندە بەرۈ	[«ئىك»] ئەزەلدىن تارتىپ
سۆنمەك	[«تۇر»، «ئال»] ئاخىرلاشماق، توختىماق، ئۆزىدىن كەچمەك
سۆنۈك	سۇنۇق، كۈچىدىن قالغان
سۈ	[«ت ت د»، «تۇر»] قوشۇن، ئەسكەر
سۈپۈرۈندى	[«ت ت د»] ئەخلەت
سۈپۈرگۈ	[«ت ت د»] سۈپۈرگە
سۈچۈشمەك	[«ت ت د»] سەكرەشمەك
سۈچۈك	«سۈچۈگ» كە قاراڭ
سۈچۈگ	[«ماي»] چۈچۈك، تاتلىق مەززىلىك
سۈچۈلۈگ	[«ئال»] چېكىنىگەن، ئارقىدا قالغان
سۈچۈنمەك	[«ت ت د»] تەمىنى تېتىتماق، مەززە قىلماق
سۈچىك	[«ت ت د»] ① «سۈچۈگ» كە قاراڭ؛ ② ھاراق، مەي
سۈچىگ	«سۈچۈگ» كە قاراڭ
سۈد	[«ت ت د»] تۈكۈرمەك
سۈدۈرمەك	[«ئوت»] چەكمەك، تارتماق
سۈر	سۈرمەك، قوغلىماق
سۈرتىمەك	سۈرتىمەك
سۈر تۈرمەك	[«ت ت د»] سۈرگۈن قىلدۇرماق، ھەيدەلمەك

سۈرچەك	[«ت ت د»] «سۈرچۈك» كە قاراڭ
سۈرچۈك	[«ت ت د»] مەشرەپ، كېچىلىك ئولتۇرۇش
سۈرچى I	[«ت ھ»] بويلاقچى
سۈرچى II	مالچى
سۈزدۈشتۈر	[«ت تىب»] ئەزمەك، ئۇۋىماق
سۈزدۈشتۈرمەك	«سۈزدۈشتۈر» گە قاراڭ
سۈرمە	شاراپ، ئىچىملىك
سۈرمەك	[«تۇر»] ئۇتلاتماق؛ ھەيدىمەك؛ باشلىماق، يېتەكلىمەك
سۈرۈك	[«ت ت د»] ھايۋانلار توپى
سۈرۈگ	[«قۇج»] پادا
سۈرۈلمەك	[«ت ت د»] ھەيسدەلمەك، قوغلانماق؛ ئات سۈرۈلدى — ئات قوغلاندى (ھەيدەلدى)
سۈز	[«چاس»] تىنچ بولماق
سۈزتۈرمەك	[«ت ت د»] سۈزۈلدۈرمەك
سۈزكۈ	[«تۇر»] سۈزگۈ
سۈزۈگ	[«ت ت د»] سۈزۈك، سۈزۈلگەن
سۈس	[«ئىك»] ئۇچرىماق، دۇچ كەلمەك
سۈسە	[«ت ت د»] ① ئۈسمەك؛ ② سۈزمەك
سۈستۈرمەك	[«ت ت د»] ئۈستۈرمەك، سوقۇشتۇرماق
سۈسكۈن I	[«ماي»] ئومۇرتقا
سۈسكۈن II	[«تۇر»] ئارقا
سۈسمەك	سۈزمەك، پاكىزلىماق
سۈسۈنمەك	[«ت ت د»] ئۈسىدىغاندەك كۆرۈنمەك

سۈك	«ئال» [«شۈك» كە قاراڭ
سۈكسۈك	سۈكسۈك، ئوتۇن
سۈكسۈمىر	«سۇقسۇمۇر» غا قاراڭ
سۈكلىۈنمەك	قىزارماق؛ قىزارتىلماق
سۈكلىۈن	قىرغاۋۇل
سۈكلىن	«ت ت د» [«سۈكلىۈن» گە قاراڭ
سۈگنەگۈ	«ت ت د» [سەينەك (تىرناق بىلەن گۆشنىڭ ئا- رىسىغا چىقىدىغان يارا)
سۈگۈش	[«ئوغ. «ت ت د»] كاۋاپ قىلىشقا مۇۋاپىق كېلىدىغان قوزا ۋە ئوغلاق گۆشى
I سۈگۈل	«ت تىب» [سۆگەل
II سۈگۈل	قاپارتىما، ھۈررەك
سۈگۈ	«ت ت د» [نەيزە
سۈگۈشمەك	«ت ت د» [نەيزىلەشمەك، جەڭ قىلماق
I سۈگۈك	«ئال» [«سۈگۈك» كە قاراڭ
II سۈگۈك	«ت تىب» [ئېغىرلىق ئۆلچىمى
سۈگۈكلۈگ	«تۇر» [سۆگەكلىك
سۈگۈگ	«كۈل» [«سۈگۈ» گە قاراڭ
سۈگۈلە	«ت ت د» [نەيزە تىقماق
سۈگۈلەمەك	«ت ت د» [نەيزىلەشمەك، نەيزە سانجىماق
سۈگۈش	«ت ت د» [ئۇرۇشۇش، نەيزىلىشىش، جەڭ قىلىش؛ ھۇجۇم
I سۈل	«ت ت د»، «ت تىب» [نەم
II سۈل	يىرىك، جاراھەت

سۈلەت	«تون» [ئەسكەر چىقارماق]
سۈلەمەك	«تۇر» [سەپەرگە چىقماق، ئەسكەر تارتماق، يۈرۈش قىلماق]
سۈلۈگ	«ئال» [قوشۇنلۇق، قوشۇنى بولغان]
سۈم	[>ئوغ. «ت ت د»] بەك: سۈم سۈچۈك نەك — بەك تاتلىق نەرسە
سۈمە	«ت ت د» [ئۇندۇرمە، ئۇندۇرمە قىلىنغان بۇغداي]
سۈنمەك	يېنىدكلىمەك؛ ئازلىماق
سۈئۇ I	«ماي» [ھەيكەل]
سۈئۇ II	«ئۇت» [قوشۇن، ئەسكەر]
سۈئۇ باشى Δ	ئەسكەر بېشى، قوماندان
سۈئۇلەمەك	«سۈلەمەك» كە قاراڭ
سۈۋرى	«ت ت د» [نەيزە، مۇنار ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش ئۇچلۇق نەرسىلەر]
سۈۋلىن	«ت ت د» [«سۈگلىن» گە قاراڭ]
سۈئۇگ	«ت ت د» [«سۈرۈگ» كە قاراڭ]
سېزىنمەك	«ت ت د» [سەزمەك، گۇمانلانماق، گۇمان قىلماق]
سېن	«كەن. «ت ت د»] سەن (ئىككىنچى شەخس ئالمىشى)
سى I Δ	[دخەن. «ئال»] بۇتخانا
سى II	«قاڭ شى» غا قاراڭ
سېبات Δ	«ت تىب» [تۈگە سۈتى]

- سېبەك «ت ت د» ① سۆۋەك (تۈگمەننىڭ كېنى، تۈگ-
مەن تېشىنى چۆگەلتىدىغان تۆمۈر)؛ ② شۈ-
مەك، جوغا
- سېىزغۇ △ «ت ت د» سېىزغا، نەي
سېىپ △ «ت ت د» ئىككى ياشقا ماڭغان تاي
سېپا △ ئىپار
سېپار △ «ت تى» «سېپا» غا قاراڭ
سېپۇت «ت ت د» يۇمىغاقسۇت
سېپىرمەك «قۇچ» تازىلىماق، سۈپۈرمەك
سىت △ سىقماق
- سىت ساتان قىل △ «چاس» سېھىرگەرلىك قىلماق
سىتغا △ «ت ت د» يەڭنى تۈرمەك، يەڭ تۈرۈش
سىتماق △ «ئال» قىرماق، بۇزماق؛ بۇزۇپ چىقارماق
سىتى «سىدى» گە قاراڭ
سىتىر △ «ئۇت» «ساتىر» غا قاراڭ
سىچ △ «ت ت د» چوڭ تەرەت قىلماق
سىچغان △ «تۇر»، «ت ت د» چاشقان
سىچغاناق △ «چاس» مۇسكۇل، پەي
سىچقان △ ① «سىچغان» غا قاراڭ؛
سىچقانچى △ «ئۇت» خاس ئىسىم
سىچماق △ «ت ت د» چىچىش، چىچماق
سىچى △ «ت ھ» تۆت تەرەپ، پاسىل، چېگرا، چەت
سىچىق «ئۇت» ئارقا، ئارقا تەرەپ
سىچىلىغ △ پاسىللىق، چېگرالىق

ساختاتماق	△	«ت ت د» [يىغلاتماق: ئول ئانى سىختاتتى — ئۇ ئۇنى يىغلاتتى «ت تىب» [سىيمەك ساددا، تۇز
سىدام	△	«ئوغ. «ت ت د» [تاسما، كەمەر سىيمەك، كىچىك تەرەت قىلماق
سىدۈك		«ت ت د» [سۈيدۈك
سىدى		«سان. «تۇر» [سېھىر، جادۇ، ناھايىتى كۈچلۈك «ساتىر» غا قاراڭ
سىدىڭ		«ت تىب» [كۆپ سىيىدىغان
سىر	△	«ت ت د» ① چىر - چىر (چېكە تىكىنىڭ ئاۋازى)؛ ② سىر، بوياق
سىرت	△	«ت ت د» [قىل، يال
سىرتىغ	△	«ت ت د» [سىرتىق، خەۋەر، دېرەك، ئۇچۇر؛ مەنە
سىرتىق	△	«تۇر» [سىرتىدىكى مەلۇم بىر ئادەم
سىرتىلماق	△	«تۇر» [قورشالماق، يۈگەلمەك؛ تىزىلماق؛ ئېسىلماق
سىرچقا	△	«تۇر» [ئەينەك
سىركە		سىركە؛ ئاچچىقسۇ
سىرماق	△	«ت ت د» [ئېشەكنىڭ توقۇمى
سىرۇق I	△	«ت ت د» [تىرەك، چېدىر تىرىكى
سىرۇق II	△	«ماي» [خادا؛ ياغاچ؛ دەستە
سىرۇق III	△	«ئۇت» [توقماق
سىرى		بىرخىل دورىنىڭ ئىسمى

- سېرىچقا △ [«ت ت د»] ئەينەك، شېشە
- سېرىلماق △ [«ت ت د»] يۇقماق، يۇقۇشماق، چاپلاشماق
- سېرىنچان △ «سېنچان» غا قاراڭ
- سىزە [«تا»] ① سايىرماق؛ ② ئۇھ تارتماق
- سىزغۇر △ [«ت ت د»] ئېرىتمەك
- سىزغۇرماق △ ئېرىمەك
- سىزلاتماق △ [«تۇر»] ئاغرىتماق
- سىزلاغ △ «سىسلاغ» قا قاراڭ
- سىزلاماق △ [«تۇر»] ئاغرىماق
- سىزماق △ چارچىماق، ھارماق
- سىزىغ △ [«ت ت د»] ① پەش، كىيىمنىڭ پېشى؛ ② چىش ئارلىقى
- سىزىك I [«ماي»، «تۇر»] گۇمان، شۈبھە، [«ش ت»] سو-ئال، [«ت ت د»] سېزىك؛ پەسكىر
- سىزىك II [«ت ت د»] چاپاننىڭ بىر پېشى
- سىزىكىسىز I [«تۇر»] گۇمانسىز؛ قايغۇسىز
- سىزىكىسىز II [«ماي»] گۇناھسىز
- سىزىكىسىز ساقىقسىز [«ماي»] شەك - شۈبھىسىز
- سىزىكلىگ [«تۇر»] گۇمانلىق
- سىزىڭ [«تۇر»] سىزنىڭ
- سىزىلماق △ «سىزغۇرماق» قا قاراڭ
- سىزىدىن [«ش ت»] گۇمان قىلماق
- سىزىنگە [«تۇر»] سىزگە
- سىزىمەك [«ئال»] گۇمانلانماق

- سسز (ئىككىنچى شەخس ئالەمشىنىڭ سىپايە شەكلى) سىس
- سسغۇر △ [«ت تىب»] «سىزغۇرماق» قا قاراڭ
- سسغۇرماق △ يوقىماق، يوقىلىپ كەتمەك
- سىسلاتماق △ [«تۇر»] ئاغرىتماق
- سىسلاغ △ [«ت تىب»] لوقۇلداپ ئاغرىماق
- سىسماق △ [«تۇر»، «ئۇت»] بۇزماق؛ چاقماق
- سىسدۇ △ [«ئۇت»] خاس ئىسىم
- سىسىر △ [«ئۇت»] خاس ئىسىم
- سىش I △ [«ت ت د»] زىخچە
- سىش II △ [«ت ت د»] ئىششىق
- سىش III △ [«ئىك»] ئۇچلۇق؛ تىكەن؛ [«قۇچ»] ئۇچ
- سىش IV △ [«تۇر»] سېمىز
- سىشمەك [«قۇچ»] كۆپمەك، يوغىنىماق
- سىغ I △ [«ت ت د»]... سىمان (ئوخشىتىش قوشۇمچىسى)
- سىغ II △ يەر ئۆلچىمى
- سىغتا I △ ئازابلانماق، يىغلىماق، ئازابلنىپ يىغلىماق
- سىغتا II △ [«كۈل»] دەپنە قىلماق؛ ماتەم تۇتماق
- سىغناشماق △ [«ئال»] يىغلاشماق
- سىغناماق △ [«ئال»] ئاغرىماق، ئازابلانماق، «سىقتا-ماق» قا قاراڭ
- سىغرا △ [«ئوغ»] «ت ت د» ساي
- سىغزاغ △ [«ت ت د»] ئاراچ: تىش سىغزاغى — چىش ئارىلىقى
- سىغزالماق △ [«ت ت د»] سىغدالماق

- سغزىغ △ [«ت ت د»] ① زىغزىق؛ ② قاداق
- سغىماق △ [«تۇر»، «ئىك»] ماسلاشماق، مۇۋاپىق كەلمەك
- سغۇرچۇق [«ق ب»] بىرخىل قۇش نامى
- سغۇرماق △ [«ت ت د»] سغدۇرماق
- سغۇن I △ [«ت ت د»] بۇغا؛ ئەر كەك كېيىك
- سغۇن II △ [«ت ت د»] يەر نامى
- سغىت △ [«ت ت د»] يىغا، يىغا - زار، [«قۇج»] ماتەم،
يىغلاش، ئازاب، [«كۈل»] قايغۇرماق
- سغىتىچى △ [«كۈل»] ماتەم تۇتقۇچى
- سغىر △ [«ت ت د»] ① سىير، ئىنەك؛ ② شىكار (خان-
لار كۆپ ئادەم بىلەن قىلىدىغان بىر تۈرلۈك ئوۋ)
- سغىرچىق △ [«ت ت د»] قارىغۇجا
- سغىش △ «سغىش» قا قاراڭ
- سغىنماق △ قوغدىماق، ئاسرىماق
- سقى I △ <ئوغ. «ت ت د»> ئاز
- سقى II △ [«ئۇت»] خاس ئىسىم
- سقى III △ [«ئۇت»] يەر ئۆلچىمى
- سقى IV △ [«ت ھ»] ئېغىرلىق ئۆلچىمى
- سقا △ [«ئۇت»] خاس ئىسىم
- سقاپ △ [«ئۇت»] سقاپ دەرياسى
- سقاق △ [«تۇر»] زىچلاشتۇرماق، قېلىنلاشتۇرماق
- سقانماق △ ئەگمەك، ئېگىش
- سقىدا △ [«ئىك»] «سقىداماق» قا قاراڭ

سقداماق △ يىغلىماق، ئۇن چىقىرىپ يىغلىماق؛ ئاھ ئۇرماق؛
ۋارقىرىماق

سقىرىشماق △ [«ت ت د»] ئىسقىرتىشماق

سقىۇرماق △ [«تۇر»] توپلىماق، يىغماق، «سغۇرماق» قا قاراڭ
سقىۇن △ [«ت ت د»] بۇغا

سقىرقان △ [«ت ت د»] سېرىققۇيرۇق، تۇلۇمچاشقان

سقىرىماق △ [«ت ت د»] ئىسقىرتماق

سقىش I △ [«ت ت د»] سىققى، بىر - بىرىنى ئىستىتىرىش،
تارچىلىق، تىقما - تىقمىلىق

سقىش II △ [«ئال»] قايغۇرۇش، بىئارام بولۇش

سقىشلىغ △ [«تۇر»] بىئاراملىق، قايغۇلۇق

سقىغ △ قورقۇش، سقىلىش

سقىلماق △ [«ت ت ب»، «ئال»] سقىلماق، ئازابلانماق

سقىنماق △ سقىلماق؛ ئېزىلمەك

سىك سۈيدۈك

سىكرىمەك [«تۇر»] ئاتلىماق، سەكرىمەك

سىگرىك [«تۇر»] ئاتلىماق؛ چاچرىماق

سىگرىمەك تارتىشماق؛ يىتمەك؛ يۈگۈرمەك

سىگىل [«ت ت د»] سۆگەل

سىك I △ [«ئۇت»] تاغ تۇتاشمىسى

سىك II △ [«ت ه»] ئۆرلىمەك، كۆتۈرۈلمەك

سىك III «ساڭ» غا قاراڭ

سېڭار I Δ	[«ت ت د»] تەرەپ، پان، چەت: سېڭاردىن يۇرى — چەتتىن ماڭ؛ [«ئۇت»] نىشان؛ بىرەر جاينىڭ بۇلۇڭى
سېڭار II	[«تۇر»] كۆپ قىسمى؛ بىرەر نەرسىنىڭ يېرىمى
سېڭارلاماق Δ	[«ت ت د»] يالغۇز كۆرمەك، بوزەك تاپماق
سېڭەك I	[«ت ت د»] چىۋىن
سېڭەك II	[«ماي»] پاشا
سېڭەكلىگ	[«ماي»] پاشىلىق؛ پاشا قورۇغۇچ
سېڭىگر	[«ئو»] سىر
سېڭمەك I	[«ت ت د»] يوشۇرۇنماق، مۆكۈنمەك
سېڭمەك II	[«تۇر»] تامماق، تامچىلىماق
سېڭۇ Δ	خاس ئىسىم
سېڭۇق Δ	[«ت ت د»] «سېڭۇق» قا قاراڭ
سېڭۇرمەك	شورماق، يۇتماق، ھەزىم قىلماق
سېڭۇك	«سېڭۇك» كە قاراڭ
سېڭىر I	[«ئال»، «تۇر»] سېڭىر، پەي، نېرۋا
سېڭىر II	[«چاس»] يۇتۇش، ھەزىم قىلىش
سېڭىركە	[«تۇر»] كىچىك سېڭىرلار
سېڭىرمەك	پوقاتماق؛ سۇندۇرماق
سېڭىل	قىز قېرىنداشنىڭ كىچىكى
سېڭىلە	ئۇھ تارتماق
سېڭىلەمەك	ئاھ ئۇرماق، زارلىماق، ۋارقىرىماق
سېلاڭ Δ	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
سېلىمەك	[«ئال»] سىلىماق

سېلىماق	△	«سېلىكمەك» كە قاراڭ
سېلۇ		[«ئۇت»] خاس ئىسىم
سېلىغ	△	[«تۇر»] خاس ئىسىم
سېلىك		[«ت ت د»] سېلىق؛ پاكىز، زېرەك، يېقىملىق
سېلىكتۈرمەك		ئۇن چىقارماق، سايىرماق
سېلىگ		[«ئال»] پاكىز، پاك، سۈزۈك
سېلىمەك		پاكىزلانماق، پاكلانماق
سىم I		[«ئەت»] كۈمۈش
سىم II △		[> سان. «تۇر»] پاسىل، چېگرا
سىماق I		① ئورمان؛ ② قۇرۇقلۇق
سىماق II △		[«قۇج»] سۇندۇرماق، بۇزماق
سىماك		[«ئەت»] يۇلتۇز نامى
سىمەك		[«ئال»] ئورمان، «سەمەك» كە قاراڭ
سىمىتاغسىز △		[«تۇر»] پائالىيەتچان، تىرىشچان، تىرىشماق
سىمىتاق I △		[«تۇر»] كېرەكسىز
سىمىتاق II △		«سىمەك» كە قاراڭ
سىمىتاق III △		بىغەم، قوپال
سىمىتالماق △		[«تۇر»] ھەرىكەت قىلماق، بارماق
سىمىرمەك		ئۆگەنمەك، ئوقۇماق
سىمىلەپ-كىنلەپ		[«ت تىب»] ئەزمەك، ئۇۋاتماق
سىمىلەمەك		ئېرىتمەك، ئەزمەك
سىمىنانچ △		«شىمىنانچ» قا قاراڭ
سىن I △		[«ت ت د»] قەبرە؛ [«ئال»] مازار
سىن II		[«قۇج»] سەن (ئالماش)

- سەن II △ [«ئال»] تەن، مەۋجۇتلۇق
 سەن IV [«ئۇت»] ئۆلچەم بىرلىكى (تۈرى)
 سەن V △ بۇزماق
 سەنچقان △ بىر خىل دەرەخ
 سىناماق △ تەجرىبە قىلماق
 سەنەن [«تە»] خاس ئىسىم
 سەنتەدە سەندىن
 سەنتىدە سەپىڭدىن
 سەنتىن «سەنتەدە» گە قاراڭ
 سەندۇ I △ [«ئوغ» «تە تە»] قايچا
 سەندۇ II △ ھىندىستان
 سەن سۆڭۈك △ سۆڭەك
 سەنسىم كۈنجۈت
 سەنلىغ △ [«قۇچ»] بەدەن بىلەن مۇناسىۋەتلىك
 سەنماق △ [«ئال»] قىزىلماق، پارچىلانماق، سۇنماق
 سەنۇق △ [«تە تە»] سۇنۇق
 سەنى ئەر خاس ئىسىم
 سەنىلاماق △ [«ئال»] يىغىلماق
 سەۋسەنمەك [«تۈر»] ئايرىلىپ كەتمەك
 سەۋمەك «سەۋمەك» كە قاراڭ
 سەۋىنچ «سەۋىنچ» كە قاراڭ
 سەيۇ △ [«تە تە»، «تە تە»] غەلىبە قىلماق، يەڭ
 مەك، غالىب كەلمەك
 سەيۇق △ [«ئىك»] پارچىلانغان، بۇزۇلغان؛ خارابە

ش

شاۋار	[>سان. «ت. تىب»] ئالىپساق (تېرىگە چۈشكەن ئاقكېسەل ۋە باشقىلار)
شەبى	[«ئال»] شاگىرت
شاپ	[«ت ت د»] پات، تېز، چاپسان: شاپ كەل — تېز كەل.
شات	[«ت ت د»] جۈرئەت، جاسارەت
شاتۇ	[«تۇر»] داھىي، قوماندان، باشلامچى، سەرگەردە
شاخۇخرغان	[«تۇر»] مانىي دىنىدىكى بىر ئەسەرنىڭ ئىسمى
شاد	[«تۇن»] ئەمەل نامى
شاداپىت	[«كۈل»] ئەمەل نامى
شارىرا	ئادەم جەسەت كۈلى، مۇقەددەس نەرسە
شازانا	دىن، ئەقىدە
شازىن Δ	بۇددا نوملىرىنىڭ شاستر ۋە ۋىنايا قىسمى
شاستر	«شاستر» غا قاراڭ
شاستر	[>سان. «ش ت»] (بۇددا نوملىرىنىڭ ساكىيا-مۇنىنىڭ دۇنياغا كېلىشى ۋە ھاياتى توغرىسىدىكى رىۋايەتلەر قىسمى)، [«تۇر»] دىنىي دەرسلىك، دىن دەرسلىرى

شاستراپيري	[>سان] خاس ئىسىم
شاسترا قارىكى	[>سان] خاس ئىسىم
شاش	[«ئو»، «موي»] ئالدىراپ كەتمەك، غەزەپلەنمەك، ئالاقزادە بولماق، ھودۇقماق، ساراسىمىگە چۈشمەك
شاشماق	[«ق ب»] قايمۇقماق، ئالدىرىماق، ئالدىراڭغۇلۇق قىلماق
شاشلىماق Δ	[«ئال»] ئالايماق
شاغام	[«ئو»] شام (سۈرىيە)
شاقشامانى	[«تۈر»] خاس ئىسىم
شاقشى Δ	پاسكىنىلىق
شاكى	[>سان. «ماي»] قەدىمكى قەبىلە نامى
شاكىمۇن	[>سان. «تۈر»، «قۇچ»] ساكىامۇننىڭ ئۆزگىچە ئاتىلىشى
شال	[>سان] كۈلۈپ؛ ئۆي
شالاشۇ	[«ت ت د»] بىر خىل رەخت
شامنانچ	[«تۈر»] راھىبە
شامنۇ	«شىقنۇ» غا قاراڭ
شامۇشا	[«ت ت د»] شۇمشە (بىر خىل خۇش پۇراق ئوت)
شەبىك	[>چىگ. «ت ت د»] كىچىك تۆمۈر چوقماق، تۆمۈر ھاسا
شەراب	[«ئەت»] شاراب، ئىچىملىك
شەرە	[«ئەت»] يەر ئىسمى
شەرر	[«ئەت»] يامان، بۇزۇق
شەرىر	«شادىرا» غا قاراڭ
شەشمەك	[«ت ت د»] يەشمەك

شەشلىمەك	[«تۇر»] يېشىلمەك، ھەل بولماق
شەكەر	[«تۇر»] شېكەر
شەكىرتۈك	[«ت ت د»] پىستە
شەگ	[«تۇن»] تاپ، تاپا (ئۆلۈك ھايۋان)
شەنۈك	ئاق ئالتۇن
شراۋست	شەھەر ئىسمى
شرىنالاندېرم	[«ش ت»] خاس ئىسىم
شقەر	«شەكەر»گە قاراڭ
شۈك	[«سان. «ئال»] شېئىر، بېيىت
شىمانچ	«شامنانچ» قا قاراڭ
شىمنۇ	[«تۇر»، «ئال»] شەيتان
شىمنۇلۇغ	[«قۇج»] شەيتان ئارىلاشقان
شىنۈك	«شەنۈك» كە قاراڭ
شور	[«تۇر»] شور، تۈزلۈك
شوغۇلۇ	[«ت ت د»] ئىشئۈزۈم
شۈتى Δ	[«ت ت د»] قىرىقئايلاق (ئۆمۈچۈككە ئوخشاش ھاشاراتلار)
شۇرۇتى	[«سان»] تۇيۇلماق، ئاڭلانماق
شۈمۈنۇ	[«قۇج»] «شىمنۇ» غا قاراڭ
شۇنقار	شۇڭقار
شۇۋاشماق	[«ت ت د»] شىۋىرلاشماق
شۈت I	[«ت ت د»] كېلىپ چىقىش، ئۇرۇق - نەسەب
شۈت II	[«تۇر»] قەتئىي، پەقەت، ئۈنسىز
شۈت III	[«ئال»] تەك، تۈپتۈز

شۈتۈك	«ت ت د» كالا ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش ھايۋانلارنىڭ مۇڭگۈزىدىن ياسالغان دۈۋەت
شۈك	قەتئىي، پەقەت
شۈنۈك	«شەنۈك» كە قاراڭ
شرە	شرە، ئۈستەل
شىرمىرى Δ	[«تۈر»] ئۆگەنگۈچى راھىب
شىش I Δ	[«ت تىب»] كۆپمەك، چىڭقالماق
شىش II	قاپارغان؛ سېمىز
شىشاكى	[«ش ت»] خاس ئىسىم
شىشمەك	قاپارماق؛ سەمىمەك، ئىششىماق
شىلا ئاتىدى	[«ش ت»] خاس ئىسىم
شىلابادىرى	خاس ئىسىم
شىمتاغ Δ	مىسكىن
شىمتاق Δ	ئەركىن قويۇۋەتمەك
شىمناچ Δ	[«تۈر»] «شامناچ» قا قاراڭ
شىن Δ	[چىگ. «ت ت د»] تەخت؛ تۆشەك
شىۋاچىر Δ	«سۇۋاتچىر» غا قاراڭ

غ

قاتتىق، چىڭ، قىيىن	△ غاتىغ
[«ئەت»] خىيانەت قىلماق	△ غادىر
[«ئەت»] غەيرىي، ئادەتتىن تاشقىرى	△ غارىب
[«ئەت»] خاتالىق	غالات
[«قۇج»] ئۆتەڭ، دەڭ، ساراي	غاناغ
«قروستاق» قا قاراڭ	غروستاغ
قورقۇنچىسىز، قورقماي	△ غورغىنچىسىز
قۇرۇش، قۇرماق	غورماق
«خورمۇزتا» غا قاراڭ	غورمۇزتا
[«قۇج»] ئۆگەتكۈچى	غوشتى
كۈل، «قوق» قا قاراڭ	غوق
[«تۇر»] گۇناھ، جىنايەت	غۇئان
[«سان»] ئۆگەتكۈچى، ئوقۇتقۇچى،	غۇرۇ
«قۇنچۇئى» غا قاراڭ	غۇنچۇئى
«قۇۋراغ» قا قاراڭ	غۇۋراغ
«قىرزا» غا قاراڭ	قىرزا
كىرلەشمەك، مەينەتلەشمەك	△ غىرغىلاماق

غىز △	قىز، ياش
غىزغۇت △	جاپا، مۇشكۇل
غىلماق △	«قىلماق» قا قاراڭ
غىلىنچ △	«قىلىنچ» قا قاراڭ
غىن △	غەم، قايغۇ، ھەسرەت، ئازاب

ف

فارىغ	[«ئەت»] راھەت كۆرمەك، ئەركىن بولماق
فازىل	[«ئەت»] ئەخلاق، پەزىلەت، ئارتۇقچىلىق
فەراھ	كەڭ، زور، بىپايان
فەرىشتى	[«قۇج»] پەرىشتە
فۇتىسى	[> سان. «تۇر»] ئەقىلدار، دانىشمەن، ئالىم
فۇرخان	[> سان. «ت ت د»] بۇت، بۇرخان
فۇقا	[«ق ب»] بىر تۈرلۈك شاراب
فۇتۇۋۋەت	[«ئەت»] مەرد، سېخىي، كەڭ
فېشانلىغ Δ	[«تۇر»] سەزگۈر، ئەقىللىق
فېقتۇ Δ	[> چىگ. «ت ت د»] قايچا
فېل	[«ئەت»] ھەرىكەت

ق

- I قا [«ت ت د» قاچا، ئىدىش
 I قا [«ت ت د» - قا، - غا (يۆنىلىش
 كېلىش قوشۇمچىسى): ئاتامقا بېردىم يارماق —
 ئاتامغا يارماق بەردىم
 II قا [«ئال»، «ئوت» دوست، ئۇرۇق - تۇغقان
 قانچاناپاتى بىر شەھەرنىڭ ئىسمى
 I قاب [«ت ت د» خالتا، قاپ، [«ئوت» تۇلۇم
 (تېرىدىن ياسالغان خالتا)
 قاب I چىلىمەك
 قارباق I «قاپارماق» قا قاراڭ
 قاپاق I قاپاق (سۇ ئالدىغان قاپاق)
 قاپاق I قاپاق (كۆز قاپىقى)
 قابان I [«ئوت» تاۋاق، تەخسە
 قابان II [«ت ھ» خاس ئىسىم
 قابشا - تەۋرىمەك، ئىككىلەنمەك، مېدىرلىماق، لىڭشىماق
 قابشاماق [«ئال» «قابشا» غا قاراڭ
 قابشۇرماق كۆرۈشتۈرمەك؛ يەتكۈزۈمەك، «قاۋشۇرماق» قا قاراڭ

قابۇچاغ	«ئو» كاۋاك، بوشلۇق، كامار، تۆشۈك
قابۇچاق	«قابۇچاغ» قا قاراڭ
قابىس Δ	«تۇن»، «موي» يىغىلىماق، توپلاشماق، بىرلەش- مەك
قابىش I Δ	«قاۋىش» قا قاراڭ
قابىش II Δ	«تۇن»، «موي» «قابىس» قا قاراڭ
قابىن Δ	«ئوت» بىر خىل قۇرت
قاب I	«قارا» غا قاراڭ
قاب II	«قاب I» گە قاراڭ
قاب III	«ت ت د» ① تۈلۈم؛ ② قاچا؛ ③ قاب (ئانىنىڭ قورسىقىدا بالىنى ئوراپ تۇرغان قاب) ④ كۆچمەم: تۇغقان
قاپارغان	«ت ت د» قاپارتق
قاپارماق	كۆچمەك، ئۆرلىمەك
قاپاغ	«ئىك»، «چاس» دەرۋازا، قاپىقا، سېپىل دەرۋازىسى؛ ئىشەك؛ «قاپىغ» غا قاراڭ دەرۋازىۋەن
قاپاغچى Δ	
قاپاق	«قۇج» «قاپاق» قا قاراڭ
قاپچاق	«ت ت د» قوشلاش (ئېرىق - ئۆستەڭلەرنىڭ قوشۇلغان يېرى)
قاپچۇق	«ت تىب» خالتا
قاپغا	«ت ت د» قوۋۇق، دەرۋازا
قاپىغاق	«ت ت د» ساداقنىڭ قاپىقى
قاپلان	«تۇر» يولۋاس

قاپماق [«ت ت د»] تارتىۋالماق، بۇلىماق؛
ئېرىشمەك، ئىگە بولماق

قاپۇغ [«ت ت د»] قوۋۇق، ئىشك
قاپىش Δ [«ت ت د»] بۇلاش، بۇلاڭ - تالاڭ قىلىش
قاپىشماق Δ [«ت ت د»] تالاشماق، بۇلاشماق؛ قارشى
تۇرماق

قاپىغ Δ [«ماي»، «تۇن»، «ئۇت»، «ئال»] دەرۋازا، ئىشك
قاپلىماق Δ [«ت ت د»] ① قامالماق؛ ② بۇلانماق، بۇلاپ
كېتىلىمەك: ئانىڭ تونى قاپلىدى — ئۇنىڭ
كېسىمى بۇلاندى

I قات [«تۇر»] قېتىم؛ قاتلام

II قات بىر خىل ھايۋان

III قات [«ئىر»، «ت ت د»، «ت تىب»] يان، يان
تەرەپ

IV قات [«تۇن»، «موي»] ① قوشۇلماق، ئۇچراشماق،
بىرلەشمەك؛ ② قاتتىق يول باسماق

قاتا [«ئال»، «تۇر»، «ت تىب»، «ت ت د»] قېتىم،
ھەسسە

قاتار- [«ت ت د»] «قاتارماق I» گە قاراڭ

I قاتارماق [«ت ت د»] قايتۇرماق، چېكىندۈرمەك: ئول
ئاتىغ قاتاردى — ئۇ ئاتنى قىلىتۇردى؛ ياغى

قاتاردى — دۈشمەننى چېكىندۈردى

II قاتارماق [«ئال»] ئۆرۈمەك، ئايلاندۇرماق

I قاتاغ ساغلام، قاتتىق

- قاتاغ II مەنبە، ھاياتىي كۈچ
- قاتاغ III تىرىشماق
- قاتاغلا- ① ئەگەشمەك؛ ② تىرىشماق
- قاتاغلانتاچى △ [«ماي»] تىرىشقۇچى
- قاتاغلىغ △ بەك قاتتىق
- قاتاق [«ئال»] «قاتاغ» قا قاراڭ
- قاترە [«ئەت»] تامچا؛ تامچىلىماق
- قاترۇن قاتۇرماق
- قاترۇن [«چاس»] قاتتىق
- قاتغۇر- I [«ماي»] قاقاقلاپ كۈلمەك
- قاتغۇر- II [«ت ت د»] قاتۇرماق؛ قوشماق
- قاتغۇرۇشماق ئۇن چىقارماق، ئاۋاز چىقارماق
- قاتىغى △ [«تۇر»] ساغلام؛ قاتتىق، [ت ت د]، «ت تىب»
بەك
- قاتقارا [«ق ب»] قاقاقلماق
- قاتىقى I △ [«ماي»] قاتتىق
- قاتىقى II △ [«ت ھ»] خاس ئىسىم
- قاتىقچ △ [«ت ت د»] چايانغا ئوخشاش چاقىدىغان
- بىر خىل قۇرت
- قاتلانماق [«ت ت د»] مېۋىلەنمەك؛ يىغاچ قاتلاندى —
- دەرەخ مېۋىلىدى
- قاتلىش △ [«ت ت د»] قېتىلىش (دەريالارنىڭ قېتىلىدىغان
- يېرى)

- قاتماق I [«قۇج»] قوشۇمچە قىلماق، ئۇلىماق
- قاتماق II [«ئال»] قاتماق، چىڭىماق
- قاتماق III تاقەتسىزلەندۈرمەك
- قاتۇت I [«ت ت د»] قېتىش، قوشۇش: قاتۇتۇلۇغ ئوق — باشقى زەھەردە سۇغىرىلغان ئوق
- قاتۇت II [«ت ت د»] قاق: ئارمۇت قاتۇتى — ئامۇت قېقى
- قاتۇت III [«ت ت د»] سىراچ (موزدۇزلار ئىشلىتىدىغان بىر خىل سايىمان)
- قاتۇرماق I [«ئال»] پۇشايمان قىلماق
- قاتۇرماق II [«ق گ»] كۈچلەنمەك، قۇۋۋەتلەنمەك
- قاتۇن [«ت ت د»] خوتۇن، خېنىم، خانىش، [«ئال»، «تۇر»] ئايال
- قاتۇنماق [«تۇر»] چىڭىماق، قاتتىقلاشماق
- قاتىر I Δ ساغلام؛ بەك
- قاتىر II Δ [«ت ت د»] قېچىر
- قاتىرغان Δ [«تۇر»] بىر خىل دەرەخ
- قاتىر قاتىغ Δ [«ئال»] دەھشەتلىك، ئىنتايىن مۇشكۈل
- قاتىر يازۇلاق Δ [«ئال»] ئىنتايىن يامان، قەبىھ
- قاتىغ I Δ [«ت ت د»] قاتتىق؛ [«تۇر»] ساغلام
- قاتىغ II Δ [«تۇر»] ① پاسكىنىلىق؛ ② ئارىلاشما، قوشۇغلۇق
- قاتىغ قىيا Δ [«مان»] ناھايىتى قاتتىق؛ بەك
- قاتىغلان Δ [«سۇ»] تىرىشماق

قاتىغلانماق △	[«تۇر»] تىرىشچانلىق كۆرسەتمەك
قاتىغلىق △	[«ت ت د»] بالايىناپەت، بالا - قازا
قاتىل △	[«ماي»] ئۇچرىماق، دۇچ كەلمەك
قاتىلماق △	[«ئال»، «ت ت د»] قېتىلماق، قوشۇلماق
قاتىن I △	[«ئۇت»] «قاتۇن» غا قاراڭ
قاتىن II △	[«ت ت د»] ھۇجۇم قىلماق
قاتىنماق △	[«تۇر»، «ئال»] ساغلاملاشماساق، مۇستەھكەم لەشمەك
قاچ I	[«ت ت ب»، «ت ت د»] قانچە؛ بىرئاز
قاچ II	[«ئال»] قانچىلىك؛ نەقەدەر
قاچاق	[«ت ت د»] قاچاق، كىر: تون قاچاق بولدى — تون كىر بولدى
قاچاڭ	قانچە ۋاقىت؛ قانچە قېتىم
قاچتۇرماق	[«ت ت د»] قاچۇرماق
قاچدىرپا △	[«ت ھ»] يەر ئىسمى
قاچ قاتا	[«قۇچ»] كۆپ قېتىم، نۇرغۇن
قاچكار	[«ت ت د»] قوشقار
قاچۇت	[«ت ت د»] تۇتۇشۇش
قاچۇر	[«ت ت د»] قانچە قېتىم
قاچىتىم	[«ق ب»] قاچۇرۇۋەتتىم
قاچىش △	[«ت ت د»] قېچىش، قاچ - قاچ (خەلق ئارىسىدا پەيدا بولغان ئۈركۈش)
قاچىغ I △	[«تۇر»] سېزىم ئورگانلىرى
قاچىغ II △	[«ق س»] ① قاچقۇن؛ ② ساراڭ

قايچىق II Δ	[«ق س» ئارىلىق، يول
قايچىماق Δ	[«ت ت د» قېچىۋاتقاندا كۆرۈنمەك
قاد I	[«ت ت د» بوران - چاپقۇن
قاد II	[«ت تب» قوشماق، قېتىلماق، قوشۇلماق
قادا	[«ت تب» قېتىم
قادار	[«ماي» ۋەھشىي، يىرتقۇچ
قادار قاشلاغ	[«ماي» دەھشەتلىك، سۈرلۈك، ۋەھشىي، ياۋۇز
قاداس	«قاداش» قا قاراڭ
قاداش	[«ماي»، «ئۇن»، «ت ت د» قېبرىنىداش، [«ئۇت»، «ئال» دوست؛ ئۇرۇق - تۇغقان
قاداشلىق Δ	[«ت ت د» قاياشلىق
قاداغ I	قۇسۇر؛ گۇناھ
قاداغ II	① تەكسىزلىك؛ ② «قاتىغ» قا قاراڭ
قاداق	«قاداغ» قا قاراڭ
قادراق	[«ت ت د» تاغ تىزمىلىرى، تاغ ئۆركەشلىرى
قادغۇ	[«ئال»، «تۇر» قايغۇ، دەرد، ھەسرەت
قادغۇر -	[«ت ت د» قايغۇرماق، بىئارام بولماق، كۆڭۈل سىزلەنمەك، [«قۇج» قايغۇلانماق، قايغۇلۇق بولماق
قادغۇرماق	[«قۇج» «قادغۇر» غا قاراڭ
قادغۇلۇغ	[«ئال»، «تۇر» قايغۇلۇق، ھەسرەتلىك
قادغۇلۇق	[«ئال» «قادغۇلۇغ» قا قاراڭ
قادماق	«قاتماق» قا قاراڭ

قادرماق	[«ئال»] پۇشايماق قىلماق
قادرۇن	[«ت ھ»] خوتۇن، ئايال كىشى، «قاتۇن» غا قاراڭ
قادتىماق △	ئارىلاشتۇرماق، بىرىكتۈرمەك، ئايلاندۇرغۇزماق
قادر I △	[«ت ت د»] ① قىيىن، جاپالىق، مۇشكۈل، قاتتىق؛ ② قادىر قىش — قارا قىش، قەھرىتان قىش؛ ③ قەيسەر، كەسكىن؛ [«تۇر»] چىڭ، مۇستەھكەم
قادر II △	[«تۇر»] ياۋۇز، ۋەھشىي، يىرتقۇچ
قادر III △	[«ت ت د»] قايىتتۇرماق؛ ئايلاندۇرماق؛ ئېگىلدۈرمەك، «قادىرماق» قا قاراڭ
قادىرقان △	بىر تاغنىڭ ئىسمى
قادىرماق △	پۈكمەك، ئەگمەك
قادىز △	[«ت تىب»] دارچىن (قوۋزاقدارچىن)
قادىس △	[«تۇر»] «قادىز» غا قاراڭ
قادىشتۇر - △	[«ت تىب»] بىللە بولماق؛ بىرلەشتۈرمەك
قادىغ △	«قانغ» قا قاراڭ
قادىڭ △	[«ت تىب»] قاچا، چىنە
قادىن I △	بىر دۆلەتنىڭ ئىسمى
قادىن II △	قېيىن ئاتا
قادىنىماق △	[«ئال»] ئەپسۇسلانماق، پۇشايماق قىلماق
قادىنى	[«ئىك»] ① «قادىن II» گە قاراڭ؛ ② خوتۇن-نىنىڭ ئۆيى (قېيىن ئاتىسىنىڭ ئۆيى)
قار	قار
قار	[«تۇر»] مۇرە
قارا I	خاس ئىسىم

قارا I [«تۇر»] ① قارا؛ ② پۇقرا، خەلق؛ مىللەت؛

③ يىلقى قارا — پادا، چارۋا توپى

قارا II ئۆي ھايۋىنى

قارا باش [«ئۇت»] دېھقان؛ قۇل؛ كېنىزەك

قارا باغشى Δ [«ت ھ»] خاس ئىسىم

قارا باقشى Δ [«ئۇت»] خاس ئىسىم

قارا - بۇغا [«ئۇت»] خاس ئىسىم

قارا بۇقا [«ت ھ»] خاس ئىسىم

قارا تەگۈن خاس ئىسىم

قارا تەمۈر خاس ئىسىم

قارا تەمىر [«ت ھ»] خاس ئىسىم

قارا توغما خاس ئىسىم

قارا تويىن Δ خاس ئىسىم

قاراچى Δ [«ت ت د»] ئىشىكمۇ ئىشىك يۈرىدىغان

تېلەمچى، قەلەندەر

قارارماق [«تۇر»، «ت ت د»] قارايماق؛ تۈن قاراردى —

تۈن قارايدى

قارارىخ Δ [«قۇج»، «ش ت»] قاراڭغۇلۇق

قارارىق Δ «قارارىخ» قا قاراڭ

قارازا - تون راھىبلار كىيىمى

قارا سوڭسۇي خاس ئىسىم

قاراغ كۆز قارىچۇقى

قاراغۇ I [«ت ت د»] قارىغۇ

قاراغۇ II سىياھ؛ [«ت ت د»] زاك (بىر خىل قارا بويلاق)

قاراغۇ II	[«تۇن»] قاراۋۇل
قاراق	[«چاس»] «قاراغ» قا قاراڭ
قاراچاق ئىغاچ Δ	[«ت تىب»] قارىياغاچ
قاراقان	[«ت ت د»] تاغدا ئۆسىدىغان بىر خىل دەرەخ
قاراقلماق	[«ت ت د»] بۇلىماق، تالىماق
قاراقلىق	[«ئال»] كۈچ - قۇۋۋەت
قارا قۇش I	بىر خىل قۇش
قارا قۇش II	[«ق ب»] مۇشتىرى (يۇپىتېر) يۇلتۇزى
قارا قۇنئاز	خاس ئىسىم
قارا قۇلاق	ئېتىز چاشقىنى
قاراڭغۇ	«قارانقۇ» غا قاراڭ
قاراڭغۇ	قاراڭغۇلۇق
قارام	[«ئىك»] خەندەك؛ ئېرىق
قاراماق	[«ئۇت»] قارىماق
قارامۇق	[«ت ت د»] قارىمۇق
قاربا	بىر خىل دورا ئۆسۈملۈكى
قارت I	[«ئو»] ياشانغان، قېرى ئادەم
قارت II	[«ئال»، «تۇر»، «ت تىب»، «ت ت د»] يارا، جاراھەت
قارتا -	[«ت ت د»] يىرتماق؛ يىرتىلماق
قارتالماق	[«ت ت د»] ئېغىز ئالماق؛ ئانىڭ قارتى قارتال- دى — ئۇنىڭ يارىسى ئېغىز ئالدى
قارتانماق	[«ت ت د»] ئېغىز ئالدۇرماق، داۋالىماق
قارت بەن	يارا، جاراھەت

- قارتغا «ئىر»، «ت ت د» [ياشانغان ئادەم
مۇنار قارخ
قاردۇ «ت ت د» [قارا سوغۇق كۈنلىرى ئېقىن سۇ
يۈزىدە پەيدا بولىدىغان ئۇششاق مۇز دانچىلىرى
«ت ت د» ① يۇڭ چەكمەن چاپان، تۆگە
قارس ياكى قوي يۇڭىدىن ئىسسىقلىنىدىغان كىيىم؛
② بىر خىل رەخت
قارساق «ت ت د» [تۈلكە تۈرسىگە كىرىدىغان بىر خىل
ھايۋان
قارشۇ «قارشى» غا قاراڭ
قارشى I △ «ماي»، «ت ت د»، «تۇر»؛ «ئال» ساراي،
ئوردا، خان ئوردىسى
قارشى II △ «تۇر»، «ت ت د» ئەكسى، زىت، قارشى
تەرەپ
قارشى III △ «ت ت د» [تاقابىل تۇرماق، سوقۇشماق، جەڭ
قىلماق
قارشىسىز △ «تۇر» جەڭسىز، ئۇرۇشسىز
قارغا قارغا
قارغاق «ت ت د» [قارغىش، لەنەت
قارغاق «قۇج» قارغىماق
قارغۇ «ت ت د» [قاراۋۇل ئۇچا
قارغىچۇغۇن △ بىر تۈرلۈك دورا
قارغىلاچ △ «ت ت د» [قارلىغاچ

قارقاغ	«ت ت د» قېقىر (قاقاس يىەر)، ئوت - سۈيى يوق يەر؛ چۆل
قارقانادۇس	ياندۇرىدىغان، قۇسىدىغان كېسەل
قارقاندۇس	«قارقانادۇس» قا قاراڭ
قارلا -	«ت ت د» قار ياغماق
قارما	«ت ت د» بۇلاڭ - تالاڭ؛ بۇلاش
قارماق	قارشىلاشماق، قارشى تۇرماق
قارماقسىز △	قوشۇلمىغان، قېتىلمىغان
قارۋاشماق	«ت ت د» مالىتىلاشماق؛ ئىزدەشتۈرمەك، قاراشتۇرماق
قارۋانماق	«ت ت د» ئاختۇرماق، ئىزدەنمەك
قارى I △	«ت ت د» قېرى، ياشانغان؛ «تۇر» ھۈرمەتلىك، مۆھتەرەم
قارى II △	«ت ت د» گەز (بۆز ئۆلچەيدىغان گەز)
قارىپ △	«ئوت» غەيرىي، ئاجايىپ
قارىت △	>تۇر. «ت ت د» ئوغرىلاش، بۇلاڭ - تالاڭ قىلىش
قارىچ △	ئۆلچەم
قارىزان △	«ت ت د» قېرىسال (قېرىپ كۈچتىن قالغان كىشى)
قارشى I △	«ت ت د» غېرىچ
قارشى II △	① يىپ (توقۇمچىلىقتا ئىشلىتىلىدىغان، تەييارلانغان يىپ)؛ ② ئارتقۇ، ياغلىق
قارشى III △	«ت ت د» تېرە
قارشى IV △	«ت ت د» قارشىلاشماق

- قارىشلاماق △ «ت ت د» غېرىچلىماق
 قارىشماق I △ «ت ت د» ① قېرىشماق، قارىشلاماق؛
 ② قارشى ئالماق
 قارىشماق II △ «تۇر» ① مەغلۇپ بولماق؛ ② ئارىلاش-
 تۇرماق
 قارىغ △ «تۇر» ياشانغان، قېرىغان، قېرى
 قارىلا - △ «ت ت د» ئۆلچىمەك
 قارىلماق △ «ت ت د» قېتىلماق، قوشۇلماق، ئارىلاشماق؛
 «ئال» ئارىلاشتۇرۇلماق
 قارىم △ «ماي» خەندەك، «تۇر»، «كۈل» سۇخەندىكى؛
 مۇستەھكەم يەر
 قارىماق △ قېرىماق، ياشانماق
 قارىماقلاغ △ قېرىماقلىق، ياشانماقلىق
 قارىمتۇ △ «ت ه» خاس ئىسىم
 قارىن △ «تۇر»، «ت ت د» قېرىن، قورساق
 قارىنچا △ «ئوغ» «ت ت د» چۈمۈلە
 قارىنچاق △ «ئوغ» «ت ت د» «قارىنچا» غا قاراڭ
 قارىنچىلىغ △ ھاقارەت قىلماق
 قارىنداش △ قېرىنداش
 قارىنلىغ △ قېرىنلىق، قورساقلىق
 قاز I «ئال»، «تۇر»، «ت ت د» غاز
 قاز II «ت ت د» ھەرقانداق دەرەخنىڭ قوۋزىقى، پوستى
 قاز III «ت ت د» قاتتىق شۇيرغان
 قازا «ئەت» تەقدىر

قازاش	«ت ت د» قاياش، يېقىن تۇغقان
قازاڭقۇ	«ت ت د» چىگىش: يىسپ قازاڭقۇ بولدى — يىپ چىگىشلەشتى
قازتۇرماق	«ت ت د» قازدۇرماق، كولاتماق
قازرىلماق △	«ت ت د» قايرىلماق
قازغان I	«ماي» تىرىشماق؛ قازانماق، «قازغانماق» قازاراك
قازغان II	«تۇن»، «كۈل» قۇرماق
قازغان III	«ت ت د» ئويىمانلىق؛ ئويىمان؛ سازلىق، پاتقاقلىق
قازغانچ I	«ت ت د» تاپاۋەت
قازغانچ II	«تۇر» تىرىشماق
قازغانماق	«تۇر» تىرىشماق؛ توپلىماق؛ بىرىكتۈرمەك
قازغۇ	«ت ت د» قايغۇ
قازغۇرماق	«ت ت د» قايغۇرماق
قازغۇق	«تۇر» قوزۇق
قازكۇق	«تۇر» «قازغۇق» قازاراك
قازخۇق	«ت ت د» «قازغۇق» قازاراك
قازلا -	«ت ت د» غازدەك، تۇرىندەك بولماق
قازۇق	قوزۇق
قازى △	«ت ت د» قېزا
قازىتماق △	«ت ت د» قايتىماق، يانماق
قازىرغاق △	«ت ت د» قاپىرىق (كۆپ ئىشلەش جەريانىدا قولدا پەيدا بولغان قاپىرىق)

قازىرماق △ [«ت ت د»] قايرىماق، رەت قىلماق: ئانىنىڭ بويىنىن قازىردى — ئۇنىڭ بويىنىنى قايرىدى؛ ئانىنىڭ سۆزىنى قازىردى — ئۇنىڭ سۆزىنى رەت قىلدى

قازىز △ [«ت ت د»] قوۋزاق، دەرەخ پوستى
قازىش △ [«ت ت د»] قېيىش (ھايۋان تېرىسىدىن تىلىنغان تاسما)

قازىق △ [«ت ت د»] قېيىق
قازىڭ △ [«ت ت د»] قېيىن دەرەخى
قازىنماق △ [«ت ت د»] قېزىۋالماق: ئۇل ئۆزىگە قۇزۇغ قازىندى — ئۇ ئۆزىگە قۇدۇق قېزىۋالدى

قاس I [«ت ت د»] قاتتىق، چىڭ
قاس II [«تۇر»] «قاس II» گە قاراڭ
قاس III قوۋزاق، پوست، تېزە
قاسانغ △ سۈيدۈك

قاسىمق △ [«ئۇت»] خاس ئىسىم
قاسنا - [«ت ت د»] تىتىرىمەك
قاسۇق I [«ت ت د»] ① تورسۇق (ئات تېرىسىدىن قىلىنغان تۇلۇم)؛ ② قاسىراق، دەرەخ پوستى

قاسۇق II مىخ
قاسۇق III [«ت ھ»] خاس ئىسىم
قاسۇي كارۋان تىجارەتچى
قاسى △ [«ت ت د»] قوتان (مال - چارۋىلارنى سولاش ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان توسۇق)

قاسىرقۇ	△	«ت ت د» قۇيۇن
قاسىغ I	△	«ت ت د» قوۋۇز (قاسىراق)
قاسىغ II	△	قىسىلچاق، يېرىق
قاسىق I	△	«ت تىب» ① قورساق؛ ② دوۋسۇن
قاسىق II	△	قوۋزاق، پوست؛ تېرە
قاسىنچىغ △		«تۇر» قىرقۇنچلۇق
قاش I		«ت ت د» قاش (كۆز ئۈستىدىكى قاش)
قاش II		«ت ت د» قاشتېشى
قاش III		«ت ت د» قىرغاق
قاش IV		«ئۇت» تۆپە، چوققا
قاش V		«تۇر» مەڭگۈ تاش، ئاتالغان تاش
قاشاق I		«ت ت د» بىر خىل قۇمۇش
قاشاق II		سازلىق
قاشان -		«ت تىب» سىيمەك، كىچىك تەرەت قىلماق
قاشانماق		«قاشان» غا قاراڭ
قاشانىغ △		«قاشانىغ» قا قاراڭ
قاشغا		«ت ت د» قاشغا ئات — قاشغا، قاشقىسى
		بار ئات
قاشقالاق		«ت ت د»، «ت تىب» ① قاشقالداق (ئۆردەك
		تىن كىچىكرەك سۇ قۇشى)؛ ② قارلىغاچ
قاش قاۋۇش △		«ماي» قاش تۈرمەك
قاشۇ		«قۇج» قەشقەر ئەتراپىدىكى بىر شەھەرنىڭ نامى
قاشۇق		«ت تىب»، «ئۇ تىب»، «ت ت د» قىشۇق

قاشى - △	«ت ت د» تاتلىماق؛ تۇتماق
قاغاتىر △	«ئو» قېچىر
قاغاداش	ئۇرۇق - تۇغقان
قاغار	«ئو» قار
قاغال	«ت ه»، «تۇر» قامچا، «قاغل» غا قاراڭ
قاغان	«تۇر» خاقان، خان
قاغانلا -	«كۈل» خاقان بولماق؛ خاقان قىلماق، خاقان تىكلىمەك
قاغدا	«قەگدە» گە قاراڭ
قاغزۇل -	«ت ت د» پىشۇرماق؛ قاقلىماق، قىزارتماق
قاغۇت	«ت ت د» تېرىقتىن قىلىنغان بىر خىل تاماق
قاغۇرماق	قورۇماق، قىزارتماق
قاغۇشماق	كۆرۈشمەك؛ يەتمەك
قاغۇق	«ت تىب» دوۋساق، دوۋسۇن
قاغۇن	«تۇر»، «ت تىب»، «ت ت د» قوغۇن
قاغىز △	«ئو» باتۇر، قەيسەر
قاغىل △	«ت ت د» ئۈزۈم نوتىلىرىنى باغلايدىغان تال
قاغنىماق △	چىۋىق؛ «تۇر» قامچا «قاقنىماق» قا قاراڭ
قاقتان	«ت ت د» تون
قاق I	«ت ه» باھا، نەرخ
قاق II	«ق ب» بىر خىل قۇشنىڭ نامى؛ غازنىڭ بىر خىلى
قاقلىنىماق	«ت ت د» ① قاق قىلىنىماق، قۇرۇتۇلماق؛ ② يىغىلماق، توپلانماق

قاقۇرغان	[«ت ت د»] قاتلىما
قاقىز △	[«ئو»] «قاقىز» غا قاراڭ
قاقىشماق △	[«ت ت د»] ① ئاچچىقلانماق؛ ② ئۇرۇشماق؛ ③ (چەتكە) قېقىشماق
قاقىغ △	[«ت ت د»] ئاچچىق، غەزەپ؛ قېرىشش
قاڭ I	[«ئال»، «كۈل»] ئاتا، دادا
قاڭ II	«گاڭ» غا قاراڭ
قانداش	[«ت ت د»] ① قانداش؛ ② ئاتىدەك، ئاتىسىدەك
قانجۇق	[«ت ت د»] دىماغ
قانجىق △	[«ت ت د»] ئۆگەي: قانجىق ئاتا — ئۆگەي ئاتا؛ قانجىق ئوغۇل — ئۆگەي ئوغۇل
قانچىلى △	[«ت ت د»] ھارۋا، كۆتەك ھارۋا، ئۈستىگە ئېغىر يۈك بېسىلىدىغان ھارۋا
قانچىلىقى △	[«تۇر»] ھارۋىكەش
قال	[«ت تىب»] ساراڭ، غالىجىر، ئالچىغان
قاتماق	[«ت ت د»] قاپلاتماق: ئول تونۇغ قالاتتى — ئۇ توننى قاپلاتتى
قالبۇز	[«ت ت د»] قوۋۇز، يۇتۇم
قالتۇق	[«ت ت د»] ياۋا كالىنىڭ مۈڭگۈزى
قالتى I △	[«ماي»] خۇددى، گىيا
قالتى II △	[«ئىك»، «تۇن»] ... ۋاقىتتا ... چاغدا؛ — دا، — تا
قالدۇرغا	[«ت ت د»] تاراقلايدىغان، شالدىرلايدىغان
قالگۇ	[«ت ت د»] لەيلەش، سۇ يۈزىدە لەيلەش
قالگۇق	[«ت ت د»] باشتىكى كېپەك

باشاق بېكىتىلمىگەن ئوق	قالۋا
«ت ت د» [قانداق، ئەگەر، ناۋادا، ئۇنداقتا]	قالى △
مەنلىرىنى بىلدۈرىدىغان سۆز: بۇ سەن بۇ ئىشخ قالى قىلدىڭ — سەن بۇ ئىشنى قانداق قىلدىڭ؟ سەن قالى بارسا — ناۋادا سەن بارىدىغان بولساڭ	
«ماي» [تولۇق، بارلىق]	قالسىز △
«ماي» [«قالىق» قا قاراڭ]	قالىخ △
«ماي»، «ئو»، «ت ت د» ① ھاۋا بوشلۇقى؛ ② راۋاق	قالىق △
«ت ت د» [بالىخانا]	قالما △
«سۇ» [سوۋغا، تويلۇق]	قالىن I △
«ت ھ» [توم، قېلىن؛ «ت ت د» نۇرغۇن سوۋغىسىز، تويلۇقسىز]	قالىن II △
«كۈل» [قالايمىقانلاشماق؛ كۈچى قالماسلىق، دەرماندىن كەتمەك]	قاش -
«كۈل» [كۈچسىزلىك، ھالسىزلىق]	قاشاغ
قالايمىقانچىلىق	قاشىخ △
«ماي» [ھەممە، بارلىق؛ «ئو» پۈتۈنلەي، تولۇق]	قاماغ
«ش ت» [پۈتۈنلەي]	قاماغۇ
«ش ت» [«قاماغۇ» غا قاراڭ]	قاماغۇن
«ت ھ» [خاس ئىسىم]	قامبۇغدۇ تۇتۇڭ
«ت ت د» [ھۆشىدىن كەتكۈزۈمەك، تېلىقتۇرماق]	قامتۇرماق
«ت ت د» [قاپارتقۇ]	قامچىغۇ △
خاس ئىسىم	قامراقتى △

قاشات - I	«ماي» ① ھەرىكەتلىەندۈرەك؛ ② سىلىكىنىمەك
قاشات - II	قالايمىقان قىلماق
قاشاماق	«تۈر»، «قۇچ» ھەرىكەتكە كەلمەك؛ تەۋرىمەك، تىتىرىمەك
قاشايۇ	«ماي» قوزغىلىپ، تىتىرەپ سىلىكىنىمەك
قاغاغ	«قۇچ» «قاماغ» قا قاراڭ
قامغاق I	«ت ت د» قامغاق
قامغاق II	«تۈر» سامساق
قامغۇن	«قۇچ» «قاماغۇن» غا قاراڭ
قامغى Δ	«ت ت د» قىڭغىر - قىيىق
قامقى Δ	«ئۇت» پاختا رەخت ئۆلچىمى
قالا -	«ئۈر» ① سېھىرگەرلىك قىلماق؛ ② قىلىش، قىلىشى
قاماق I	«ت ت د» دۇمبالىماق، ئۇرماق، ساۋىماق
قاماق II	ئاتماق، تاشلاتماق
قامۇش	«قامش» قا قاراڭ
قامۇغ	«ت ت د»، «ق ب» ھەممە، بارلىق، پۈتۈن، بارچە، ھەممىسى، تامامەن، پۈتۈنلەي؛ «قاماغ» قا قاراڭ
قامۇغى Δ	«كۈل» جەمئىي؛ قوشقاندا
قامۇق	«ت ت د» ئات تېزىكى
قامۇلماق	«ت ت د» يانپاشلىماق؛ ئەر قامۇلدى - ئادەم يانپاشلىدى
قامىتماق Δ	ئەگمەك، قىيسايتماق
قامىچ I Δ	«ت ت د» چۆمۈچ، ساپلىق

قامجى II △	بېلىق ياكى كېيىنەك تۇتىدىغان تور
قامچاق △	[«ت ت د»] قۇمچاق
قامىش △	[«ت تىب»، «ت ت د»] قومۇش
قامشىلىغ △	[«ئال»] قومۇشلۇق
قامىغ △	«قاماغ» قا قاراڭ
قامىغۇ △	«قاماغۇ» غا قاراڭ
قامغۇن △	[«تۇر»] ھەممە
قامىل △	[«ئىك»، «ئەت»] ئايلىنىپ كەتمەك، ھەشسىز- لانماق، ئېسىدىن كەتمەك، يىقىلىپ چۈشمەك؛ ئېگىلىپ قالماق
قامىلىماق △	[«ئال»] ئاغدۇرۇلماق، ئۆرۈلمەك؛ ئېتىلىماق، تاشلانماق، «قامىل» غا قاراڭ
قان I	[«تۇر»] خان، ھۆكۈمدار، شاھزادە
قان II	(تومۇردىكى) قان
قان III	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
قانارماق	[«تۇر»] قان ئالماق
قاناغ	[«تۇر»] قانىماق
قاناغۇ	[«ت ت د»] نەشتەر (قانئالغۇ)
قاناق	[«ت ت د»] قايماق
قاناماق	[«تۇر»] قان ئالماق؛ قانىماق
قاناملاغ	تويماق: قاناملاغ — يۈرەكلىگ [«ماي»] كۆڭلى - كۆكسى تونۇ؛ «قاناملىغ» قا قاراڭ
قانئا	[«تۇن»] قانداق، [«تۇر»] قەيەردە
قان تويىن △	[«ئۇت»] خاس ئىسىم

قانتۇرماق	[«كۆل»، «تۇر»] قاندۇرماق، رازى قىلماق
قانتۇرمىش △	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
قانچ	[«ئۇت»] قانچىلىك
قانچا	[«چاس»] قەيەر، قەيەردە
قانچاناسارى	خاس ئىسىم
قانچاناقوشى	خاس ئىسىم
قانچانپىرى	خاس ئىسىم
قانچۇق	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
قاندا	[«ئال»، «تۇر»، «ت ت د»] نەدە، قەيەردە
قانداس	قېرىنداش، ئۇرۇقداش، تۇغقان
قاندېر △	[«ت ت د»] سېرىق ئەت
قانغا	[«ئو»] ھارۋا، كۆتەك ھارۋا
قانقا	«قانغا» غا قاراڭ
قانلى △	[«ئال»] قانلىق
قانلىق △	[«ئۇت»] خانلىق
قانلىق	[«نۇر»، «ئىك»] قانلىق، قاندۇرۇلماق؛ ئىشەندۈرۈلمەك
قان - ئوغلۇ	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
قانۇ	[«ئار. «ت ت د»] قايسى: قانۇ كىشى — قايسى كىشى
قان ئۆدكەك	[«ت تىب»] قان كېتىش
قان ئۆدەك	قان توختىماسلىق
قان ئېلچە	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
قاننى △	[«ت ت د»] قېنى: ئوغلۇم قانى — ئوغلۇم قېنى

قانچىسى	[«سان»] ھىندى سۇلالىلىرىدىن بىرىنىڭ نامى
قانغىق Δ	[«ت ت د»] تەشەنئالىسىق، ئارزۇ - ئارمان، [«ت تىب»] تەلەپ، ئۈمىد
قانمۇدۇ Δ	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
قاننىچىسىز Δ	[«ماي»] قانغۇسىز، [«تۇر»] قانمايدىغان، تويمايدىغان
قانیا	[«سان»] بىر يۇلتۇزنىڭ ئىسمى
قانيۇ	[«ئۇت»، «قۇج»] قايىسى، كىم، «قايۇ» غا قاراڭ
قائۇلا	سەۋزە
قاۋ I	[«ت ت د»] چاقىماق چېقىپ ئوت تۇتاشتۇرۇ- لىدىغان پىلىك
قاۋ II	[«ت ھ»] ئۆلچەم بىرلىكى
قاۋاغۇ	پاختا يىپ
قاۋالغى Δ	[«ئۇت»] زىرائەت ئىسمى
قاۋرىشماق Δ	[«تۇر»] سوقۇشماق
قاۋرىغى I Δ	[«تۇر»] ① ئاغرىق؛ ② نۆۋەت
قاۋرىغى II Δ	تۇتۇپ تۇرۇش
قاۋرىغىسىز Δ	مۇستەقىل؛ ھۇناسىۋەتسىز
قاۋرىل - Δ	[«ماي»] قورۇلماق، مۈكچەيمەك
قاۋرىلماق Δ	[«ماي»] «قاۋرىل» غا قاراڭ
قاۋزادىلماق Δ	تاياندۇرماق؛ سىقتۇرۇشماق؛ ئېزىلدۈرمەك
قاۋسات -	مۇھاسىرە قىلماق، قورشىماق
قاۋسى Δ	ئىبادەتخانا نامى
قاۋسۇدۇ Δ	[«ت ھ»] خاس ئىسىم

- قاۋشاتماق [«تۇر»] سىقىشماق؛ ئۆرۈمەك؛ ئايلانماق
 قاۋشاتىلماق △ [«ئۇت»] تەۋرەنمەك، مىدىرلىماق؛ ھاياجانلانماق
 قاۋشادىلماق △ بىرلەشمەك؛ كۆرۈشتۈرمەك
 قاۋشاماق ئارىلاشماق، ئاپاق - چاپاق بولماق
 قاۋشۇر - [«ماي»] (قول) قوشتۇرماق، [«كۈل»، «ش ت»،
 «ت تىب»] جۈپلىمەك، بىرلەشتۈرمەك، كۆرۈشتۈرمەك
 قاۋشۇرماق «قاۋشۇر» غا قاراڭ
 قاۋشى △ [«ت ت د»] قوشۇما
 قاۋۇت [«تۇر»] سائادەت، غۇرۇر
 قاۋۇرماق [«ت ت د»] قورۇماق، قىسماق، «قاۋىرماق» قا
 قاراڭ
 قاۋۇق I [«ت ت د»] دوۋسۇن، دوۋساق؛ قوۋۇق
 قاۋۇق II [«ت ت د»] كېپەك، تېرىق كېپىكى
 قاۋۇق III [«تۇر»] قاپارتما، ھۇررەك
 قاۋى △ [«ئەت»] قاۋۇل، كۈچلۈك
 قاۋىت △ قوغلانماق
 قاۋىتىماق △ سوقۇلماق، «قاۋىت» قا قاراڭ
 قاۋىر - △ [«ت تىب»] قورۇماق، قاقلىماق، قىزارتماق
 قاۋىرا △ قىسقا، كالتە
 قاۋىرماق △ ① باسماق، ئەزمەك؛ ② «قاۋىر» غا قاراڭ
 قاۋىش - △ [«ماي»] ئۇچراشماق، يىغىلماق، «قابىش» قا قاراڭ
 قاۋىشماق △ [«ئال»] بىرلەشمەك، كۆرۈشمەك، «قاۋىش» قا قاراڭ
 قاۋىشۇرماق △ كۆرۈشتۈرمەك، ئۇچراشتۇرماق

قائۇق Δ	[«ت ت د» ① قوۋۇق؛ ② قوناق ياكى تېرىق
قائى	كېپىكى
قاي I	«قاي» غا قاراڭ
قاي II	[«ماي» يول، كوچا
قاي III	[«ت تب»، «ت ه»] «قايۇ» غا قاراڭ
قاي IV	[«ت ت د»] ئېگىلمەك، قايماق، قىسايماق
قايا I	[«ماي»] (پۇتقا كىيىدىغان) ئاياغ
	[«ت ت د»] قىيا، تاش، تاغ جىنىسى
	[«تۇر»] سۇ ئاستىدىكى خادا تاش
قايا II	[«ئۇت»] كەينى
قايا III	[«ت ه»] خاس ئىسىم
قاياچۇق	[«ت ت د»] تاغدا ئۆسىدىغان بىر خىل
	خۇش پۇراقلىق ئۆسۈملۈك
قاياق I	[«ت ت د»] قايماق
قاياق II	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
قايتە	[«ئۇت»] غايەت، ناھايىتى
قاي بەئىتىر	[«ماي»] كوچا، يوللار؛ تۆت كوچا ئېغىزى،
	دوقمۇش
قايتارت	[«ت ت د»] قويۇۋەتمەك، چىقىرىۋەتمەك
قايتا سۇ	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
قايدا	[«ت ت د»] قەيەردە، نەدە
قايسادۇ	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
قايساقىق Δ	[«ئۇت»] خاس ئىسىم

قايىسدۇ △	خاس ئىسىم
قايغۇ	«قادغۇ» غا قاراڭ
قايغۇق	[«ت ت د»] «قايغۇق» قا قاراڭ
قايغۇق △	[«ت ت د»، «ت تىب»] قېيىق، قولۇق، كىچىك كېمە
قايماق	مايىل بولماق، قىيىماق، قېيىپ كەتمەك
قايۇ	[«ماي»، «ت ت د»] قايىسى؛ بەزى؛ [«تۇر»] كىم؛ [«ت ه»، «ت تىب»] قەيەردە؛ ھەرقاندىق
قايۇ ئۆدۈن	[«ماي»] قايىسى ۋاقتى، قاچان
قاير △	[«ت ت د»] پوپاڭ يەر
قايش - △	[«ت ت د»] ئۆزئارا غەمخورلۇق قىلماق، ئۆزئارا ھۈرمەت قىلماق
قايمىتۇ △	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
قاينىماق △	قاينىماق
قاينىتۇ △	[«ت ه»] خاس ئىسىم
قاينىتۇر - △	[«ت تىب»] قاينىتماق
قەيسەر	[«ق ب»] رۇم شاھلىرىنىڭ ئۇنۋانى
قەيسەرى	[«ق ب»] بىر خىل قۇشنىڭ نامى
قارماق	«قارارماق» قا قاراڭ
قارارىغ △	[«تۇر»] قاراڭغۇلۇق، زۇلمەت
قارماپت	[«سان»] ئامال، چارە
قارماپۇت	[«تۇر»] «قارماپت» قا قاراڭ
قارمىشۇن	[«تۇر»] بېغىشلىما
قارۇچ	«قۇرۇچ» كە قاراڭ

قسانتى	«تۇر»، «ئۇت» [«قسانتى» غا قاراڭ
قۇدرا	كېچىك، ئۇششاق
قشائىك	[«سان» قەدىمكى ھىندىستاندىكى بىر تەبىقە
قشائىتى	[«تۇر»] ئەپسۇسلانماق، پۇشايىمان قىلماق، نادامەت چەكمەك
قشى	«كشى» گە قاراڭ
قلىتى Δ	... چاغدا، «قالتى» غا قاراڭ
قوبچىر Δ	باچ - سېلىقنىڭ بىر خىلى
قوبراتماق	توپلىماق
قوبۇرغا	[«ئىك»، «تۇر»] بايقۇش، [«ت ت د»] ھۇقۇش
قوبۇز	[«تۇر»] بىر خىل چالغۇ
قوبى I Δ	[«ئۇت»] مىراس
قوبى II Δ	بوش
قوبىق Δ	كەھرىۋا
قوپ I	[«ت ت د»] «خوپ، خوي، خېلى» دېگەندەك تەكىتلەش، ئاشۇرۇش مەنىلىرىنى بىلدۈرىدىغان ياردەمچى سۆز: ئوغۇل قوپ بەدۈدى — ئوغۇل خېلى چوڭ بولدى؛ قوپ ئەزگۈ نەڭ — خوپ ياخشى نەرسە
قوپ II	[«ت ت د»] خۇشاللىق
قوپ III	[«ماي»] بارلىق، ھەممە؛ جىق، كۆپ، نۇرغۇن
قوپان	پۈتۈنلەي
قوپتىن Δ	ھەر يەردە، ھەر تەرەپتىن
قوپچىر Δ	«قوبچىر» غا قاراڭ

قوپ قاماق	«ماي» [بارلىق، ھەممىسى]
قوپماق	«ت ت د» [قوپماق، چىقماق، كۆتۈرۈلمەك؛ ئەر يوقارۇ قويدى — ئادەم ئۆرە قويدى؛ تۈپى قويدى — بوران چىقتى؛ قۇش قويدى — قوش كۆتۈرۈلدى]
قوپمىش Δ	«ماي» [كۆتۈرۈلگەن، قوپقان قوپۇز «قوبۇز» غا قاراڭ]
قوپىن Δ	«تۇن» [پۈتۈنلەي، ھەممىسى قوت «ش ت» [قالدۇرماق، قوپماق، «قود» قا قاراڭ]
قوتان توغرى Δ	«ئۇت» [خاس ئىسىم قوتدۇرۇپ ئالماق] «ئال» [قولغا كەلتۈرمەك، ئالماق قوتسۇ «ئۇت» [خاس ئىسىم قوتقۇلغ Δ «ت ت د» [كەمتەر، كەمتەرلىك قوتماق «قودماق» قا قاراڭ قوتۇر «قودۇر» غا قاراڭ]
قوتۇرماق	«ت ت د» [تۆكمەك، بوشاتماق؛ ئۇل ئۇنۇغ قوتۇردى — ئۇ ئۇنى (بىر تاغاردىن باشقا بىر تاغارغا) تۆكتى]
قوتۇز	«ت ت د»، «ق ب» [قوتاز قونى Δ «قۇج» [«قودى» غا قاراڭ قوتىقى Δ «تۇر» [ئاستىدىكى، پەستىكى قوجا «ئەت» [قېرى؛ قېرىش، ئاجىزلاش قوچ I «ت ت د» [«قوچقار I» گە قاراڭ قوچ II «ئۇت» [خاس ئىسىم]

قوچا	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
قوچقار I	[«ئۇت»] قوچقار
قوچقار II	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
قوچكار	[«ت ت د»] «قوچقار I» گە قاراڭ
قوچماق	قۇچاقلىماق؛ يۈگەشمەك
قوچۇ I	«قۇچۇ» غا قاراڭ
قوچۇ II	[«ئۇت»] ئىشەنچسىز
قوچۇشماق	قۇچاقلىماق
قوچۇڭار	«قوچقار I» گە قاراڭ
قود	[«ماي»، «موي»، «تۇر»] قويماق، قالدۇرماق
قودتۇرماق	قويدۇرماق؛ ئۆزلەشتۈرمەك
قودىلىق Δ	[«ئەت»] پەسكەشلىك؛ قارا يۈز
قودماق	① قويماق، قالدۇرماق؛ ② ئايرىماق، چىقارماق
قودۇر	[«ت تىب»] تەمرەتكە
قودۇرۇ I	[«ماي»] تولا، جىق
قودۇرۇ II	[«ئال»] تامامەن، پۈتۈنلەي
قودۇرۇ بىشۇرمىش Δ	[«ماي»] تاۋلانماق
قودۇرۇ قولۇلا	[«ماي»] ياخشى ئويلىماق
قودۇز	[«ماي»] «قوتۇز» غا قاراڭ
قودۇشماق	[«ت ت د»] قويۇشماق، تاشلاپ قويۇشماق
قودى I Δ	[«ماي»] تۆۋەن، پەس؛ [«تۇر»] ئاستى؛ [«تۇن»]
	تۆۋەن تەرەپ؛ ئارقا تەرەپ؛ [«ئەت»] تۆۋەنگە؛
	ئارقىغا
قودى I Δ	[«ماي»] زادى

- قودى Ⅱ △ [«تۇر»] ① ساغلام؛ ② ئاساسلىق؛ ③ بەك
- قودىرۇ △ [«ماي»] تېخىمۇ
- قودىقارتۇرماق △ چۈشۈرمەك، پەسكە قويدۇرماق
- قودىقارماق △ پەسكە قويماق
- قودىقى △ «قوتىقى»غا قاراڭ
- قور [«ت ت د»] ① زىيان ئەر قورقىلىدى — ئادەم زىيان تارتتى؛ ② كۈنەلگە
- قوراغلۇغ [«ت تىب»] جۈدىگەن، يىگىلگەن، ئورۇقلىغان، يېنىكلىگەن، يەڭگىل
- قوراغلۇق «قوراغلۇغ»قا قاراڭ
- قوراماق [«تۇر»] يوقاتماق، زىيان سالماق، ئاۋىيماق
- قوران - [«ت تىب»] جۈدىمەك، يىگىلەپ كەتمەك، قورۇلۇپ قالماق، ئورۇقلىماق
- قورداي [«ق ب»] بىر خىل قۇشنىڭ نامى
- قورداي - قۇغۇ [«ت ت د»] ئاق قۇ، ياۋا غاز
- قورسۇز [«ت ھ»] سالاپەت، يۈز - ئابروي
- قورق - ئايسىن △ [«ماي»] قورقماق، ئەيمەنمەك
- قورقلۇق [«ت ت د»] قورققاق، قورقۇنچاق
- قورقۇ [«ئال»] قورقۇش
- قورقۇسۇز [«ئۇ ت»] زىيانسىز، زەرەرسىز
- قورقۇنچ «قورقۇنچ»قا قاراڭ
- قورقۇنچسۇز قورقۇنچسىز، قورقۇمسىز
- قورقۇنچلۇغ قورقۇنچلۇق
- قورقۇنماق [«ت ت د»] قورقماق، ئەنسىرىمەك

- قورقۇتماق △ [«قۇج»] قورقۇتماق
 قورقۇنچىسىز △ قورقمايدىغان
 قورقۇنچىلىق △ قورقۇنچىلۇق
 قورلۇغ [«ت ھ»] ① خورلۇق، خورلانماق؛ ② شەرمەندە
 بولماق، رەسۋا بولماق
 قورمۇزتا [«چاس»] ئىلاھ ئىسمى
 قورۇ [«قېپ، «ت ت د»] ئوغرىتىمكەن، تىۋمۇرتىمكەن
 قورۇش [«سان»] تەكلىپ
 قورۇغچى △ [«ت ت د»] قورغان ساقلىغۇچى
 قورۇغزىن △ [«ت ت د»] قوغۇشۇن
 قورۇم I [«ت ت د»] قورام تاش، قىيا تاش
 قورۇم II [«ت ت د»] زور، ناھايىتى چوڭ
 قورۇمچى ئوغۇل △ [«ئۇت»] خاس ئىسىم
 قورۇن [«ت ت د»] قورۇم (تۇرخۇن ياكى ئوچاق
 يوللىرىغا چاپلىشىپ قالغان ئىس)
 قورىغ △ [«ت ت د»] قورۇق (مال باقىدىغان مەخسۇس
 يايلاق)
 قورىماق △ [«قۇج»] قوغدىماق
 قوز ① ياڭاق؛ ② كۆز؛ ③ ئاتەش (ئوت)
 قوزانماق [«ت ت د»] ياسانماق، پەرداز قىلماق،
 بېزەنمەك
 قوزى I △ [«ئۇت»، «ت ت د»] قوزا
 قوزى II [«ق ب»] ئامراق، سۆيۈملۈك
 قوشىدى △ بىر خىل دورا ئۆسۈملۈكى

قوشماق I	[«ئۇت»] قوشماق، باغلىماق
قوشماق II	[«ئۇت»، «تۇر»] ئايرىماق، قارشى تۇرماق
قوشۇغ	[«ت ت د»] قوشاق، شېئىر، قەسىدە
قوشۇقلۇغ	قوشۇلغان
قوغ	① چاڭ - تەزان؛ ② زەررە
قوغساق	[«ماي»] بوش (پۇختا ئەمەس)؛ ئەزمە
قوغشاق	[«تۇر»] ئاستا؛ بىخەستە
قوغشاماق	[«ئال»] ① ئاستىلىماق؛ ② ئورۇقلىماق
قوغ قىچماق Δ	[«چاس»] زەررە، زەررىچە
قوغ قىچىمىق Δ	[«چاس»] «قوغ قىچماق» قا قاراڭ
قوغلاماق	«قوۋلاماق» قا قاراڭ
قوغۇ	[«ق ب»] ئاق قۇ
قوغۇرساق	قورساق
قوغۇرماچ	[«ت ت د»] قوماچ (قورۇلغان بۇغداي)
قوغۇرماق	[«ت ت د»] قورۇماق؛ ئول تارىغ قوغۇردى — ئۇ تېرىق قورۇدى
قوغۇس	بوش، قۇرۇق
قوغۇش	[«ت ت د»] ① ئاشلانغان تېرە؛ ② قوش، نور؛ تەگىرمەن قوغۇشى — تۈگمەن نورى
قوغۇلغى Δ	پارقىراق
قوغى Δ	[«تۇر»] بىر خىل قۇش
قوق	[«ئۇت»] چاڭ - توزان؛ توپا؛ پاسكىنچىلىق، بوق - سۈيدۈك
قوقۇپۇ	[«ئۇت»] پاхта رەخت

قوقماق	«تۇر» ئازايماق، كېمەيمەك، كىچىكىلىمەك
قوڭۇن	«ت ت د» ئۇچقۇن
قوقىلىق Δ	«بىل» پۇراقلىق، مەزىزلىك
قوڭار	«ت ت د» «قوچكار» غا قاراڭ
قوڭراغۇ I	«ت ت د» قوڭغۇراق
قوڭراغۇ II	«ت ت د» قۇلاقنىڭ تۈۋىدىكى تومپىيىپ تۇرغان سۆڭەك
قوڭراغى Δ	«قوڭراغۇ I» گە قاراڭ
قوڭرۇل	تەۋرەنمەك، تۆكۈلمەك، مىدىرلىماق
قوڭرۇلماق	«ئال» «قوڭرۇل» غا قاراڭ
قوڭقىتۇ	«چاس» بىر خىل چالغۇ
قوڭۇر	«ت ت د» ① خىر - خىر، بوغۇق: قوڭۇر ئۇن — بوغۇق ئاۋاز؛ ② قوڭۇر (رەڭ)
قوڭۇرماق	«ت ت د» قومۇرماق
قوڭۇز	«ئال»، «ت ت د» قوڭغۇز، قۇرت
قول —	«ماي»، «ئىك» تىلىمەك، تەلەپ قىلماق، ئالماق
قولان	«ت ت د» تۆشلۈك، تۆشباغ
قولتۇغۇچى Δ	«ماي»، «ئىك» تىلەمچى
قولتۇرماق	«ت ت د» سوراتماق، تىلەتمەك
قولتى Δ	«تۇر» سانسىز، ھېسابسىز
قولتىق Δ	«ت ت د» قولتۇق
قولداش	«ت ت د» ھەمراھ، ياردەمچى
قولدىق Δ	«ت نىب» «قولتىق» قا قاراڭ

قولغاق	[«قۇج»] «قۇلغاق» قا قاراڭ
قولغۇچى Δ	تىلەمچى، دىۋانە
قولغۇرماق	[«تۇر»] قولغا چۈشۈرمەك
قولقات	«قۇلغاق» قا قاراڭ
قولغا	«قولۇڭغا» غا قاراڭ
قولماق	[«ت ت د»] تىلەمەك، سورىماق، [«قۇج»، «تۇر»] ئۈمىد قىلماق؛ ئۇل مەندىن نەڭ قولىدى — ئۇ مەندىن (بىر) نەرسە تىلىدى
قولۇ	[«تۇر»] دەۋر، زامان، ۋاقىت
قولۇسۇز	[«ئۇت»] ۋاقىتسىز، زامانسىز؛ [«ماي»، «تۇر»] چەكسىز، سانسىز، ھېسابسىز
قولۇش	[«ئۇت»] ئېلىم — بېرىم تۈرى
قولۇڭا	[«قۇج»] بىخ؛ بۇدۇر
قولۇڭغۇچى Δ	تىلەمچى
قولۇلاماق	چوڭقۇر چۈشەنمەك، تەھلىل قىلماق
قولۇلۇغ	[«ماي»] ... مەزگىللىك
قولۇم خۇئا	بىر خىل دورا ئۆسۈملۈك گۈلى
قولۇن	[«ش ت»] ئۆتۈنۈپ سورىماق
قولۇنچ	[«ماي»] ئىجازەت
قولۇنلۇغ	[«تۇر»] بەخت يولى؛ مېھرىبانلىق
قولۇنماق	ئارزۇ قىلماق، يالۋۇرماق، تىلەمەك
قومماق	[«ت ت د»] قىملىدىماق، دولقۇنلىماق؛ سۇۋ، قومىدى — سۇ دولقۇنلىدى.

قومتىماق Δ «ت ت د» [ھاياجانلاندۇرماق، ھەرىكەتلەندۈرمەك، قوزغاتماق]

قون <ئار. «ت ت د» [«قويىن» غا قاراڭ]
قونات «ت ت د» [قاياش، قولۇم - قوشنا، بىر - بىرى]

بىلەن ئۆم ئۆتىدىغان كىشىلەر توپى

قوناق I ئاشلىق - زىرائەت، قوناق

قوناق II «ق ب» [قونۇچى، مېھمان]

قونسولۇق «تۇر» ئامبار

قونشى Δ «تۇر» قوشنا

قونشى - ئىم «ئوت» خاس ئىسىم

قونغۇ ① مېھمان؛ ② چۈشكۈن (قونىدىغان جاي)

قونۇق «ت ھ»، «ت ت د»، «ق ب» [«قونغۇ» غا قاراڭ]

قونۇقلا - «ت ت د» [مېھمان چاقىرماق]

قونۇقلاماق «ت ت د» [مېھمان قىلىپ، «قونۇقلا» غا قاراڭ]

قونۇقلۇق ① مېھماندوستلۇق؛ ② دەم ئېلىش ئورنى

قونۇم «ت ت د» [يۇرت؛ قونالغۇ، تۇراقلىق جاي؛

② مەخلۇقات]

قونى «كۈل» [«قون» غا قاراڭ]

قونۇل «قول» غا قاراڭ

قوۋشالماق «ت ت د» [پارقىرىتىلىماق، پەردازلانماق]

قوۋلاماق قوغلىماق

قوۋماق قوغلىماق

قوۋۇرماق «ت ت د» [«قوغۇرماچ» قا قاراڭ]

قوۋۇز «ت ت د» [شارابقا چۈشكەن ئەخلەت]

قوۋۇشماق	تۈزلىمەك
قوۋۇشماق	[«ت ت د»] قوغلاشماق: ئۇلار بىر ئىككىدىن
قوۋۇق	قوۋۇشدى — ئۇلار بىر - بىرىنى قوغلاشتى
قوۋى I Δ	[«ت ت د»] كاۋاك (ھەرقانداق كاۋاك نەرسە)
قوۋى II Δ	[«ئىك»] بەخت
قوۋى Δ	[«تۇر»] بوش، ئويۇق، كامار
قوۋى Δ	[«ماي»] قوغلاتماق
قوۋى Δ	بۇزماق، ۋەيران قىلماق؛ «قوۋىت» قا قاراڭ
قوۋى	[«تۇر»] «قوۋىن» غا قاراڭ
قوۋىغاش -	[«ت ت د»] قۇچاقلاشماق
قوۋىماق	[«ت ت د»] «قودماق» قا قاراڭ
قوۋىن	[«تۇر»] «قوۋىن» غا قاراڭ
قوۋىۇغ	[«ت ت د»] قويۇق
قوۋىۇن	[«ئال»] «قوۋىن» غا قاراڭ
قوۋىن Δ	[«تۇر»] قوي
قۇ	[«قۇئا»] غا قاراڭ
قۇئا	[«خەن. «ت تىب»، «ئال»، «تۇر»] گۈل، چېچەك
قۇباچاقىرچا Δ	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
قۇبرات -	[«كۈل»] يىغماق؛ يىغىلماق؛ يىغىلدۇرماق
قۇبراتماق	[«قۇۋراتماق»] قا قاراڭ
قۇبران	[«تۇن»] يىغىلماق
قۇبۇز	[«ت ت د»] قوبۇز (ئۇد دىيارىت، قا ئوخشىشىدىغان
	تارىلىق چالغۇ ئىسۋابى)

قۇت I «ماي». «ت ت د»، «ق ب» [بەخت، سائادەت؛
دۆلەت

قۇت II ھەزرەت

قۇت III «تۇر» [خاس ئىسىم

قۇت IV قەسەم: قۇت قولۇنماق — قەسەم قىلماق

قۇت V «ئۇت» [خاس ئىسىم

قۇت VI بەخت كەلتۈرمەك

قۇت VII خاس ئىسىم

قۇت VIII «ت ھ» [بەخت كەلتۈرمەك، بەختلىك بولماق،

ئەسقاتماق

قۇتادىمىش پارس Δ «تۇر» [خاس ئىسىم

قۇتانماق «ت ت د» [بەختلىك بولماق

قۇتاي يىپەك، تاۋار — دۇردۇن، يىپەك رەخت

قۇت بۇيان «ماي» [بەخت — تەلەي، بەخت — سائادەت

قۇتۇرۇشماق «ت ت د» [قۇتۇراشماق؛ ئوغلان قۇتۇرۇشدى —

بالىلار قۇتۇراشتى.

قۇتۇرۇلغۇ «ئال» [قۇتۇلۇش؛ خالاس

قۇتۇرۇلماق «تۇر» [قۇتۇلماق

قۇتسۇز «ت ت د» [بەختسىز، ئىشى ئارقىغا كەتكەن

ئادەم

قۇتسۇز قىۋىسىز Δ «ماي» [بەختسىز — تەلەيسىز

قۇتعارماق «ت ت د» [قۇتۇلدۇرماق

قۇتغان «ئۇت» [خاس ئىسىم

قۇتغۇرماغلاغ قۇتۇلماقلىق

قۇتغۇرماق	بەخت بەرمەك
قۇتقارماق	[«تۇر»] قۇتۇلدۇرماق
قۇت قىشۇ	[«ماي»، «چاس»] بەخت - سائادەت، بەخت - تەلەي
قۇتلۇغ	[«تۇر»، «ئۇت»] بەختلىك، خاسىيەتلىك؛
مۇقەددەس	
قۇتلۇغ بەگ	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
قۇتلۇغ بۇغا	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
قۇتلۇغ بۇرت	خاس ئىسىم
قۇتلۇغ تايلاق	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
قۇتلۇغ تەڭرى	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
قۇتلۇغ تەمۈر	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
قۇتلۇغ توڭا	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
قۇتلۇغ تۇرمىش	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
قۇتلۇغ ئوغۇل	[«تۇر»] خاس ئىسىم
قۇتماق	[«تۇر»] ئاقەتسىزلەنمەك؛ كۈچنى يوقاتماق
قۇتۇتماق	بەخت - سائادەت بەخش ئەتمەك
قۇتۇر -	[«ت ت د»] «قۇتۇرماق» قا قاراڭ
قۇتۇرماق	[«تۇر»] غالجىرلاشماق؛ ساراڭ بولماق
قۇتۇز	[«ت ت د»]: قۇتۇز ئىت — غالجىر ئىت
قۇتۇن	[«ق ب»] بەختلىك
قۇتىرماق	[«قۇدىرماق»] قا قاراڭ
قۇتسىق	[«تۇر»] تۆۋەن، ئاستى، پەس
قۇجۇ	[«تۇر»، «ت ه»] قەدىمكى ئەل نامى
قۇچ -	[«ئەت»] «قۇچماق» قا قاراڭ

قۇچاڭ	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
قۇچام	[«ت ت د»] قۇچاق
قۇچغۇندى Δ	[«چىگ. «ت ت د»] پىياز
قۇچماق	[«ت ت د»] قۇچاقلىماق: ئۇل مەنى قۇچدى — ئۇ مېنى قۇچاقلدى
قۇچۇش	[«ت ت د»] قۇچاقلاش
قۇچۇشماق	[«ت ت د»] قۇچاقلاشماق
قۇچۇلماق	[«تۇر»] قۇچاقلانماق
قۇد	«قۇت» قا قاراڭ
قۇدا بىدىن Δ	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
قۇد ئاتماق	[«ئۇت»] بەخت تىلىمەك
قۇد ئاتىش Δ	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
قۇدادماق	«قۇتاتماق» قا قاراڭ
قۇداس	[«قۇج»] دوست
قۇدرۇغ	[«تۇر»] قۇيرۇق
قۇدرۇق	[«ت ت د»] «قۇدرۇغ» قا قاراڭ
قۇدغۇ	[«ت ت د»] چىۋىن
قۇدلۇغ	[«ت ھ»] خاس ئىسىم
قۇدلۇغ تەمۇر	[«ت ھ»] خاس ئىسىم
قۇدماق	[«تۇر»] «قۇتاتماق» قا قاراڭ
قۇدۇر —	[«ت ت د»] غالىجرانە، غالىجرلىق، «قۇدۇرماق» قا قاراڭ

قۇدۇرماق	«ت ت د» [قۇتۇرماق، كۈچمەك، ھەددىدىن ئاشماق؛ ئۇل بۇ ئىشتا قۇدۇردى — ئۇ بۇ ئىشتا قاتتىق كۈچىدى
قۇدۇرۇ	«قۇدۇرۇ» غا قاراڭ
قۇدۇز	«ماي» [ئايال، خوتۇن، جۇۋان
قۇدۇغ I	«ئو» [قىر، قاش؛ قىرى، ياقىسى، بويى، چېتى
قۇدۇغ II	① ئۆڭكۈر؛ ② بۇلاق؛ ③ قۇدۇق
قۇدۇغۇ	«ئوت» [خاس ئىسىم
قۇر I	«ت ت د»، «ق ب»، «ئوت» [① مەرتىۋە؛ ② بەلباغ، كەمەر؛ ③ تۈگمە
قۇر II	«تۇر» [رەت، قاتار
قۇراتماق	توپلىماق؛ يىغىدۇرماق
قۇراغ	«ماي» [جامائەت، كىشىلەر توپى
قۇرت	قۇرت
قۇرتا	ياشانغان ئايال، «قۇرتغا» غا قاراڭ
قۇرتانماق	«ت ت د» [تاتىلانماق، قاشلانماق
قۇرتغا	«قۇج» [ياشانغان ئايال
قۇرتغارماق	«قۇج» [قۇتۇلدۇرماق
قۇرت قوڭۇز	«ئال» [قۇرت — قوڭۇز
قۇرتۇلماق	«ت ت د» [قۇتۇلماق؛ يەڭگىمەك؛ ئۇراغۇت قۇرتۇلدى — خوتۇن يەڭگىدى؛ ئەر ئەمگەكتىن قۇرتۇلدى — ئادەم جاپا ئەمگەكتىن قۇتۇلدى
قۇرتۇلمىش Δ	«ئوت» [خاس ئىسىم
قۇرچ	«ت ت د» [قۇيۇچ، پولات

قۇرد	[«ت تىب»] «قۇرت» قا قاراڭ
قۇردان	[«كۈل»] غەرب؛ يەر نامى
قۇرشادىلماق Δ	قورشتىلماق
قۇرشاغ	[«ت ت د»] ① قۇر باغلاش، بەلباغ باغلاش؛ ② قۇر، باغ، كاشا
قۇرشاماق	قورشىماق، يۆگىمەك
قۇرشانماق	قۇچاقلىماق؛ قورشانماق
قۇرغاغ	تۇپراق، توپا
قۇرغاغ	«قۇرغاغ» قا قاراڭ
قۇرغان	مازار، قەبرە
قۇرغۇ	[«ت ت د»]: قۇرغۇ ئەر — تەنتەك ئادەم، يېنىك تەبىئەتلىك ئادەم
قۇرغۇرماق	[«تۇر»] ئەمەلگە ئاشۇرماق؛ بۈيۈكلەنمەك، يۈكسەلمەك
قۇرغۇلۇق	[«ت ت د»] كالتە پەملىك، تۇتۇرۇمى يوقلۇق
قۇرغىرماق Δ	[«ت ت د»] تەنتەكلىك قىلماق، يېنىكلىك قىلماق
قۇرقاغ	[«تۇر»] قۇرۇقلۇق؛ تۇپراق
قۇرلا	رەت تەرتىپى
قۇرلا ئىلچى	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
قۇرماق	[«ت ت د»، «تۇر»] توپلىماق؛ قۇرماق؛ خان سۇ- سەن قۇردى — خان ئەسكەرلىرىنى توپلىدى؛ خان چۇۋاچ قۇردى — خان چېدىر (بار- گاھ) قۇردى
قۇرمان	[«ت ت د»] ساداق

قۇرۇغ	«ئال»، «ت ت د» ① قۇرۇق، بوش: قۇرۇغ ئەۋ —
	بوش (ئادەم ئولتۇرمايدىغان) ئۆي؛ ② قۇرۇق (ھۆلىنىڭ ئەكسى)
قۇرۇغساق	«ت ت د» [قورساق، قېرىن]
قۇرۇغ قۇۋۇق	«ماي» [قۇرۇق — بوش]
قۇرۇغلۇق	«ت ت د» ① قۇرۇقلۇق، قۇرغاقلىق؛ ② ساداق، ئوق خالىتىسى
قۇرۇم	«ق ب» [قورام تاش]
قۇرۇماق	«ئال» [قۇرۇماق]
قۇرۇنلۇغ	كۆپتۈرمەك، ئۆزىنى ماختىماق
قۇرۇيا	«تۇن» [ئارقا تەرەپ، غەرب تەرەپ]
قۇرى △	«قۇج» ① غەرب، كۈنپېتىش؛ ② بايرام ئۆتكۈزگەن ئادەملەر توپى
قۇرىتماق △	قۇرۇتماق
قۇرىدماق △	«ت ت ب» [«قۇرىتماق» قا قاراڭ]
قۇرىش △	«ت ت د» [قۇرۇش، بېكىتىش]
قۇرىقان I △	«ئو» [چېدىر]
قۇرىقان II △	«ق گ» [قەبىلە نامى]
قۇرىماق △	«ئال» [قۇرۇتماق]
قۇز I	«ت ت د» [تەسكەي: قۇز تاغ — تەسكەي تاغ، تاغنىڭ تەسكەي تەرىپى]
قۇز II	خاس ئىسىم
قۇزغۇتماق	ياقماق، تۇتاشتۇرماق
قۇزغۇن	«ئۇر» [قاغا، قۇزغۇن]

قۇزغىرماق	△	«ت ت د» [ئۇچقۇنلىماق]
قۇزماق		«قۇسماق» قا قاراڭ
قۇز ئوردۇ		«ت ت د»، «ق ب» [بالاساغۇن شەھىرىنىڭ نامى]
قۇزۇرچۇق		«ت ت د» [قورچاق]
قۇزۇرغۇن		«ت ت د» [قۇشقۇن]
قۇزۇز		«ت ت د» [چوكان، سېكىلەك]
قۇزۇغ		«ت ت د» [قۇدۇق]
قۇزى	△	«ت ت د» [تۆۋەن، پەس]
قۇسلات		«ت ت د» [قۇسلاتماق، ئوۋ بۇركۇتىنى قو- يۇپ بەرمەك]
قۇسماق		«ت ت د» [قۇسماق؛ ئۆگمەك، بۇزۇلماق]
قۇسۇق		«ئۇت» [خاس ئىسىم]
قۇسىغ	△	«ت ت د» [قۇسۇق]
قۇسىق	△	«ئۇت» [خاس ئىسىم]
قۇسىنچىغ	△	«ت ت د» [يىرگىنچىلىك]
قۇشتىر		[>سوغ. «مان» [ئۆگەتكۈچى، مۇئەللىم، ئۇستاز]
قۇشتى		[>سان] دورىلىق
قۇشچاق		«ت ت د» [قۇشچاق]
قۇش قۇزغۇن		«ئىك» [ئۇچار قۇشلار]
قۇشلاغۇقۇش		«ماي» [ئوۋ قۇشى]
قۇشلۇق		[>ئوغ. «ت ت د» [ئاشۇاقتى، چاشگاھ]
قۇغۇ		«ت ت د» [ئاق قۇ]
قۇغۇش		«ت ت د» [ئوقنى سىلىقلاش ۋە تەكشىلەش (بىرخىل ئۆلچەمگە كەلتۈرۈش) ئەسۋابى]

- قۇغۇلغۇلۇغ [«ئو» يورۇق، روشەن
قۇڭ «ت ت د» [بۇلجۇڭ: قۇڭ ئەت — بۇلجۇڭ گۆش؛
لوق گۆش
- قۇڭچىت >[توخ] «كۈنچىت» كە قاراڭ
قۇڭقائۇ [«ئىك»] غۇڭقا (بىرخىل چالغۇ ئەسۋابى)
قۇڭقائۇچى △ سازچى، «قۇنخائۇچى» غا قاراڭ
قۇلا بۇز «ت ت د» ① يولباشچى، يېتەكچى، باشلامچى؛
② قوللانما، دەستۇر
- قۇلاچ «ت ت د» ① غۇلاچ؛ ② چوڭقۇرلۇق ئۆلچەم نامى
قۇلاچلاماق «ت ت د» [غۇلاچلىماق
قۇلاد — «كۈل» قۇل بولماق، قۇلغا ئايلاندۇرماق
قۇلاقارا [«ئوت»] خاس ئىسىم
- قۇلاق شاقشى △ [«ت ت ب»] قۇلاق كىرى
قۇلام خۇئا [«ت ت ب»] بىرخىل گۈل
قۇلان I [«ت ت د»] ياۋا ئېشەك
قۇلان II [«ئوت»] خاس ئىسىم
- قۇلاۋۇز «ت ت د» [باشلامچى
قۇلسىخ △ قۇلدەك، قۇلغا ئوخشاش
قۇلغاق [«تۇر»] قۇلاق
قۇلغاق «قۇلغاق» قا قاراڭ
- قۇللۇغ خىزمەتچى، قۇلغا ئىگە
قۇللىخ △ «قۇللۇغ» قا قاراڭ
قۇلۇن بىرخىل گۈل
قۇلۇن قارا [«ئوت»] خاس ئىسىم

قۇلۇنلا -	[«ئىر»] «قۇلۇنلاماق» قا قاراڭ
قۇلۇنلاماق	قۇلۇنلىماق، تۇغماق
قۇم	[«ت ت د»] دولقۇن، سۇ دولقۇنى؛ قۇم
قۇما I	[«ت ت د»] ئۆزئارا
قۇما II	[«ت تىب»] زىغىر
قۇمار	[«ت ھ»] خاس ئىسىم
قۇمارۇ	[«ق ب»] ۋەسىيەت، نەسىھەت، مىراس؛ ۋىدالىشىش، ئايرىلىش
قۇمارى	[«سان»] خاس ئىسىم
قۇماش باي	[«ئۇت»، «ت ھ»] خاس ئىسىم
قۇمائۇر -	ئۆزئارا سوقۇشماق
قۇمبا	[«سان. «تۇر»] سۇ پەرىسى
قۇملاق	[«ت ت د»] قۇلماق
قۇملۇغ	[«ئۇت»] قۇملۇق
قۇمۇت I	[«تۇر»] خاس ئىسىم
قۇمۇت II	جانلاندىرماق
قۇمۇت چېچەك	[«ئال»] خاس ئىسىم
قۇمۇز	[«ئو»] قىمىز
قۇمۇقلاماق	[«ت ت د»] تېزەكلىمەك
قۇمۇنسى	[«تۇر»] بىر يۇلتۇزنىڭ ئىسمى
قۇمىت - Δ	[«ت ت د»] ھايانلاندىرماق
قۇن	[«ت ت د»] تېرىسنى سويماق؛ تارتىۋالماق، قۇندۇز
قۇنتۇز	
قۇنچۇي	[«خەن. «ماي»] مەلىكە

قۇنچۇيلۇغ	مەلىكىلىك، مەلىكىگە ئىگە
قۇنخائۇچى Δ	[«ت ھ»] مۇزىكانت
قۇنداچى Δ	ئوغرى
قۇندۇز	«قۇنتۇز» غا قاراڭ
قۇندۇزقايسىرى Δ	[«ت تىب»] «قۇنتۇز» غا قاراڭ
قۇندىغۇ Δ	[«ت ت د»] قىتىلغۇچ، پارقىراتقۇچ
قۇنماق I	[«ت ت د»] بۇلىۋالماق، تارتىۋالماق: ئوغرى تاۋار
	قۇندى — ئوغرى مالنى بۇلىۋالدى
قۇنماق II	[«تۇر»] ئوغرىلىماق
قۇتۇن	خوتۇن — قىزلىرى، «كۈن» گە قاراڭ
قۇۋ	[«ت ت د»] بەخت
قۇۋا	[«تۇر»] «قۇۋا» غا قاراڭ
قۇۋراغ	[«كۈل»] جامائەت، كىشىلەر توپى
قۇۋراماق	[«قۇج»] توپلىماق، يىغماق، «قۇبراتماق» قا قاراڭ
قۇۋلاماق	[«قۇج»] قوغلىماق
قۇي	[«ت ت د»] ① دەريا؛ ② تىنچ جاي
قۇيار	[«ت ت د»] شالدام، شالۋاق
قۇيانىخ Δ	[«قۇج»] توشقان، ياۋا توشقان
قۇيغۇر	[«مان»] تېرە
قۇيما	[«ت ت د»] قۇيماق
قۇيۇ	[«ت ت د»] قۇيۇق، زىچ
قۇيۇتماق	[«ت ت د»] ئۈركۈتمەك: ئول ئاتىغ قۇيۇتتى —
	ئۇ ئاتنى ئۈركۈتتى
قۇيۇغ	[«ت ت د»] قۇدۇق

- قۇرى [«ت ھ»] كۈرە
 قۇئىسەن «كۈشەن» گە قاراڭ
 قىئات △ [«ئو»] تاق مۇڭگۈزلۈك يىرتقۇچ ھايۋان
 قىب △ بەخت، تەلەي
 قىپچاق △ [«ئوت»] خاس ئىسىم
 قىپچۇر △ «قوپچىر» غا قاراڭ
 قىپرىدۇ △ [«ت ھ»] خاس ئىسىم
 قىپرىدى △ [«ئوت»] خاس ئىسىم
 قىت △ [«كۈل»] قالدۇرماق
 قىتاي △ [«ئوت»] خاس ئىسىم
 قىتىغ △ [«ئوت»] قىرغاق، چەت، بوي، قىر، ياقا، قاش
 قىتىق △ [«ئوت»] پاختا
 قىتىقلىغ △ [«ئوت»] پاختىلىق
 قىچتىن △ [«ئوت»] قىچىشماق، تاتىلىماق
 قىچىمىق △ [«ش ت»] چاڭ - توزان؛ رەررە
 قىچۇرماق △ ئۇيىلىمەك
 قىچى △ [«ت ت د»] قىچا
 قىچىق △ [«ئوت»] تاتىلىماق
 قىداتماق △ [«ئوت»] تۈزەتمەك؛ ياخشىلاشتۇرماق
 قىداي سىمىقى △ [«ت تىب»] بىرخىل دورا ئۆسۈملۈكى
 قىدىغ △ [«ماي»] قىرغاق؛ [«ئىك»] بوي، چېگرا، قىرە
 [«ئال»، «تۇر»] «قىتىغ» قا قاراڭ
 قىدىغسىز △ [«ئال»] قىرسىز، چېگرسىز

قبر △ [«ت ت د»] ① قبر، ترگەن؛ ② تۆپىلىك، دۆڭ؛

③ قبر ياغى — ئەشەددىي ياۋ؛ ④ قىرئات —

بوز ئات

قىرا I △ [«ئۇت»] ئېتىز

قىرا II △ [«ئۇت»] خاس ئىسىم

قىراغۇ △ [«ت ت د»] قىراۋ

قىرىتىش △ [«ماي»] چىراي، جامال

قىرىتىشلىغ △ گۈزەل يۈزلۈك

قىرچەچەك △ [«ئۇت»] خاس ئىسىم

قىرغاغ I △ [«ت ت د»] كىيىمنىڭ قىرغىقى

قىرغاغ II △ [«ت ت د»] كايىش

قىرغۇي △ [«ت ت د»] قۇرغۇي

قىرغىن △ دېدەك، كېنىزەك

قىرىق △ [«تۇر»] قىرىق

قىرىقماق △ [«قۇچ»] چۈشۈرمەك، قىرماق

قىرقۇ △ [«ئۇت»] خاس ئىسىم

قىرقۇدۇ △ [«ئۇت»] خاس ئىسىم

قىرقىز △ [«ت ت د»] قىرغىز

قىرىق I △ [«ئىك»] ئايال؛ دېدەك؛ كېنىزەك

قىرىق II △ ئازاب

قىرئاق △ [«ت ت د»] قىڭراق

قىرما △ [«ت ت د»] قىرما، كۈنۈس (ئۇچى ئۇچلۇق، تۈۋى

دۈڭلەك نەرسە)

قىرمالاشماق △ [«تۇر»] پارچىلىماق، قىرماق

- قىرناق △ [«ت ت د»] دېدەك، چۆرە
- قىرۇدىش △ [«ئۇت»] خاس ئىسىم
- قىرىرقۇس △ [«ئۇت»] خاس ئىسىم
- قىرىندى △ [«ت ت د»] قىرىنداق
- قىز I △ [«ت ت د»، «ق ب»] قىس، كەم؛ قىممەت، [«ئەت»]
ئاز ئۇچرايدىغان، كەم ئۇچرايدىغان: قىز ئەك —
قىممەت نەرسە، كەم ئۇچرايدىغان نەرسە
- قىز II △ [«ت ت د»، «ق ب»] چۆرە؛ قىز
- قىز III △ قىزىق، ئىسسىق
- قىز IV △ [«ت ت د»، «تۇر»] بېخىل: قىز كىشى —
بېخىل كىشى
- قىزاشى △ [«ئال»] ① توي؛ ② توي زىياپەتى
- قىزامۇق △ [«تۇر»] قىزىل (كېسەللىك)
- قىز تۇرمىش △ [«ئۇت»] خاس ئىسىم
- قىزغاچ △ «قىسقاچ» قا قاراڭ
- قىزغاق △ [«تۇر»] بېخىل، پىششىق
- قىزغۇت I △ [«ت ت د»] ئىبرەت
- قىزغۇت II △ ① جاپا؛ ② ئېزىش؛ ③ زورلىماق، زورلاش
- قىزغۇت △ «قىزغۇت» قا قاراڭ
- قىزقۇش △ [«ت ت د»] كۆكتاغاق (پەس ئۇچىدىغان بىر-
خىل قۇش)
- قىز-قىز △ [«تۇر»] قىز بالا، قىزچاق
- قىزقىل △ [«تۇر»] قىزىل

- قىزلانماق △ [«ت ت د»] ① قىممەت كۆرمەك: ئۇل بۇ ئاتىغ
قىزلاندى — ئۇ بۇ ئاتىنى قىممەت كۆردى؛
② قىز قىلىۋالماق
- قىزلەنچۈ [«ت ت د»] يوشۇرۇن
قىزماق △ خەزىنە
- قىزىغ I △ [«ت ت د»] قىرغاق: ئارقى قىزىغى — ئېرىق قىرغىقى
قىزىغ II △ «قىسىغ» قا قاراڭ
- قىزىلماق △ [«ت ت د»] دەككە بېرىلمەك، جاجىسىنى يېمەك
قىس- △ [«تۇن»] سايلىماق
- قىسامۇق △ [«تور»] «قىزامۇق» قا قاراڭ
- قىسراق △ [«ت ت د»] تۇغمىغان بايتال
قىسقا △ قىسقا، ئاز
قىسقاچ △ قىسقاچ
- قىسىغانماق △ [«ت ت د»] قىزغانماق، پىخسىقلىق قىلماق؛
قىسىنماق
- قىسىقانماق △ [«قۇج»] قىزغانماق
- قىسماق I △ [«ت ت د»] ① ئۈزەڭگىباغ؛ ② قىسماق، تۇزاق
- قىسماق II △ چىمدىماق
- قىسۇرماق △ [«ت ت د»] قىسقارتماق
- قىسىر △ [«ت ت د»] قىسىر (تۇغمايدىغان خوتۇن ياكى
ھايۋان)
- قىسىرقان △ [«ت ت د»] رەھىم قىلماق، ئىچ ئاغرىتماق
- قىسىرىن △ بىرخىل دورا ئۆسۈملۈكى
- قىسىغ I △ [«ت ت د»] قاماقخانا، تۇرمە

- قىسىغ II △ [«تور»] تار؛ تارايتىلغان
- قىسىغىسىز △ [«ماي»] ① كەڭ - كۈشادە، ② دەردىسىز
- قىسىل I △ [«تەب»] قىزىل
- قىسىل II △ [«ئۇت»] يەر نامى
- قىسىل III △ تار جىلغا، تار ساي؛ [«تۇر»] تاغ بوغۇزى
- قىسىل IV △ [«تور»] ① چوڭقۇرلۇق؛ ② ئېرىق، كىچىك ئېرىق
- قىسىل-V △ [«قۇر»] قىسىلماق، تارلاشماق
- قىش I △ [«تۇر»] قىش
- قىش II △ [«كۈل»] قىلماق
- قىشلاغ △ [«ت ت د»] قىشلاق، قىشلايدىغان جاي
- قىشلماق △ قىشلماق
- قىشماق △ [«ت ت د»] قايماق، قىشايماق، ئەگىلمەك
- قىغ △ [«ئال»] ئوغۇت، پاسكىنىچىلىق
- قىغۇلماق △ [«ت ت د»] قايچىلىماق
- قىغراق △ «قىغراق» قا قاراڭ
- قىغىرقانماق △ «قىغىرقانماق» قا قاراڭ
- قىغى △ «قىغ» قا قاراڭ
- قىغىرىشماق △ [«ت ت د»] قىغىرىشماق، ۋارقىرىشماق
- قىغۇرۇشماق △ [«تۇر»] «قىغىرىشماق» قا قاراڭ
- قىغىر- △ [«ت ت د»] ۋارقىراپ- جارقىرىماق
- قىغىرماق △ [«ت ت د»] قىغىقماق، ۋارقىرىماق، [«تۇر»]
- ۋارقىراپ- جارقىرىماق
- قىغىرۇش- △ [«چاس»] قىغىراشماق
- قىڭ △ تۆۋەن؛ تېگى

- قىندام △ [«ئوت»] خاس ئىسىم
 قىرۇ △ [«ت ت د»] قىيىق، يانتۇ
 قىرۇل △ [«ئوت»] خاس ئىسىم
 قىر △ [«ت ت د»] قىيىق، ئەلەس
 قىل I △ [«تۇر»] چاچ، يايىل
 قىل II △ [«ق ب»] بىرخىل قۇش، قىلقۇيرۇق
 قىلتۇرماق △ قىلدۇرماق، ياراتماق
 قىلىق △ [«ت ت د»] قوماق، باش كېپىكى
 قىلدۇرماق △ [«تۇر»] «قىلتۇرماق» قا قاراڭ
 قىلماغۇ △ [«ت ت د»] خاتا ئىش، گۇناھ
 قىلماق △ [«قۇج»، «ئوت»] قىلماق، ياراتماق، ۋۇجۇدقا
 كەلتۈرمەك
 قىلماقلاغ △ قىلىنغان؛ قىلماقچى بولغان، «قىلماقلىغ» قا
 قاراڭ
 قىلماقلىغ △ «قىلماقلاغ» قا قاراڭ
 قىلىغ △ [«ئوت»] سېلىقنىڭ بىرخىل تۈرى
 قىلىماق △ قىلىنماق
 قىلىمسىنماق △ قىلماقچى بولماق
 قىلىنچ △ [«ت ت د»] قىلىق، خۇي، مىجەز؛ [«ماي»]
 قىلىش؛ خۇلق (ئاياللارنىڭ نازۇكەرىشىمى)
 قىلىنچ ئەرىگ △ [«ماي»] قىلىش - ئەتىش
 قىلىنچ تەڭرىسى △ [«ئال»] بىرخىل ئىلاھ
 قىلىنماق △ [«ئوي»، «ئال»] ئالدىرىماق
 قىمسىز △ «قۇمسۇز» غا قاراڭ

- قن I △ [«ئۇت»] جازا، ئازاب؛ [«ئىك»] جازاغا تارتىلماق
- قن II △ قىيىنچىلىق، مۇشكۇل
- قن III △ [«ت ت د»] قىن، غىلاپ
- قنا △ [«ئۇت»] خاس ئىسىم
- قىناغۇچى △ قىيىنغۇچى، ئازاب سالغۇچى
- قىنماق △ [«تۇر»] قىيىنماق؛ جازالاندۇرماق
- قىنتۇرماق △ بىرەر ئىش ئۈچۈن جاپا چەكمەك
- قىنچى △ «قىنچى» غا قاراڭ
- قىندىرماق △ [«تۇر»] جاپا چەكمەك؛ ئىشتىياق باغلىسماق
- قىنىلىغ △ [«ئىك»] دوزاخ، زىندان
- قىنىلىق I △ «قىنىلىغ» قا قاراڭ
- قىنىلىق II △ [«ماي»] دىمىق
- قىنماق △ [«ئال»] ئارزۇ قىلماق، ئۈمىد قىلماق
- قىنسۇن △ [«ئۇت»] خاس ئىسىم
- قىنىشماق △ [«ت ت د»] مەپتۇن بولماق، بىھىلمەك؛ يىگىتلەر ئىشقا قىنىشىدى — يىگىتلەر ئىشقا بېرىلىپ كەتتى
- قىنىغ I △ [«ماي»] غەيرەت — شىجائەت؛ [«ئال»] كۈچلۈك ئارزۇ
- قىنىغ II △ [«ماي»، «چاس»] كەڭ
- قىنىق △ ساغلام، قۇۋۋەتلىك؛ بەك؛ چىڭ
- قىنىم △ [«ماي»] جەسۇر
- قىۋ I △ [«ت ت د»، «قۇچ»] قۇن، بەخت، دۆلەت، سائادەت
- قىۋ II △ ئاياغ

- قېۋادماق △ «قۇچ» [بەختلىك بولماق، ھۈرمەت قىلماق،
كۆزگە كۆرۈنمەك
- قېۋال △ «ت ت د» [تۈپتۈز
- قېۋچاق △ «ق ب» [ئىچى بوش، كاۋاك
- قېۋىقسىز △ «ماي» [كەڭ-كۈشادە
- قېۋىلغ △ «ماي» [خەيىرلىك؛ «ئال» [خۇشاللىق،
بەختلىك
- قېۋىرقان △ «ئال» [تەمەخور، بېخىل، پىششىق
- قېۋىرقالانماق △ «ئال» [بېخىللىق قىلماق
- قېۋىرقانماق △ بېخىللىق، پىخسىقلىق قىلماق
- قىسنى △ «تۈر» ① جازا؛ ② ئەزمەك، ئازابلىماق،
ئازابلانماق، «قىن» غا قاراڭ
- قىنىلىق △ «تۈر» [جازا ئۆيى، تۈرمە
- قىي △ «ئۆت» ① چېگرا، قىر، بوي؛ ② رايون
- قىيا △ «قىنا» غا قاراڭ
- قىياند △ كەركىدان
- قىيا ياڭقۇسى △ «ق ب» [ئاۋازنىڭ تاغقا ئۇرۇلۇشىدىن چىقىدىغان
ئەكس سادا
- قىيچا △ «ئال» [يېقىندا بولغان؛ ئۇزاق بولمىغان
- قىيىرقاق △ «قېۋىرقاق» قا قاراڭ
- قىيىرقالانماق △ «قېۋىرقالانماق» قا قاراڭ
- قىيىق I △ «ت تىپ» [قىيىق، قىيىلغان، ئەگرى؛ قىيىق،
قىيىغىر، مايماق
- قىيىق II △ «ت تىپ»، «ت ت د» [ۋەدىسىدە تۇرماسلىق

قىيىم Δ [«ت ت د»] ئۇركۇش، دۈشمەن كېلىش سەۋەبىدىن

ئەلدە پەيدا بولغان قورقۇنچ ۋە تەشۋىش

قىيىمتۇ Δ [«ئۇت»] خاس ئىسىم

قىيىن Δ [«ئۇت»] جازا

قىيىن ئاي- Δ [«موي»] جازالىماق

قىيىنتۇتايىن Δ [«ئۇت»] خاس ئىسىم

قىيىنلىق Δ [«تۇر»] «قىيىنلىق» قا قاراڭ

ك

كادا	قەغەز، ۋەرەقە، قەغەز ۋەرەقىسى، «كەدە»، «كەگەد» كە قاراڭ
كارماپۇت	[>سان] ئىش يولى، ئامال
كاشانتى Δ	[«ماي»] توۋا - ئىستىغپار
كالاڭشوتارى	[«چاس»] خاس ئىسىم
كالاڭشوتارى	[«چاس»] «كالاڭشوتارى» غا قاراڭ
كالپ	[>سان] دەۋر، چاغ
كامراككىتى	[«چاس»] خاس ئىسىم
كامراككىتى	[«چاس»] «كامراككىتى» غا قاراڭ
كان	[«ئەت»] مەنبە، بۇلاق
كانياكۇبچى Δ	[>سان] قەدىمكى شەھەر ئىسمى
كاۋى I	[«ش ت»] داستان، مەدھىيە
كاۋى II	[>سان] شېئىر، نەزمە
كەبەز	[«ئۇت»] كېۋەز، پاختا
كەبەس	«كەبەز» گە قاراڭ
كەبەك	[«ت تىب»] كېپەك؛ كىر
كەبىت	[«ت ت د»] دۇكان، ھاراق دۇكىنى
كەپەك	[«ت ت د»] كېپەك

كەپەكلىك	[«ت ت د»] خامپا
كەپەلى	[«ت ت د»] كېپىنەك
كەت	[«تۇر»] ① كۆپ، نۇرغۇن؛ ② كۈچلۈك، قۇۋۋەتلىك
كەتەن	[«ت ت د»] جاپا - مۇشەققەت، قىيىنچىلىق، يوقسۇللۇق
كەت بول	[«ت تىب»] كۈچلەنمەك
كەت بولغۇ	كۆپەيمەك
كەتكىرە	قوغلانغان، سۈرگۈن قىلىنغان
كەتكىرمەك	[«ئال»] قوغلىماق، ئاتماق
كەتمەك	[«تۇر»] ① كەتمەك؛ بارماق؛ ② ئۇزارتماق
كەتۈ	[«ت ت د»] چىقىپ.
كەتۈرمەك	[«قۇج»] كەلتۈرمەك، پەيدا قىلماق
كەتلىمەك	[«تۇر»] «كەتلىمەك» كە قاراڭ
كەچە I	[«ئوغ. «ت ت د»] كىگىز
كەچە II	[«ت ت د»] كېچە
كەچە III	[«ت ت د»] كاجۇۋا
كەچە IV	ئۇدۇل؛ تەرەپ
كەچمەك	[«ت ت د»] كەچمەك، ئۆتمەك؛ ئەر سۇۋ كەچتى — ئادەم سۇ كەچتى؛ ئەر كەچتى — ئادەم (ئالەمدىن) ئۆتتى (ئۆلدى)؛ [«قۇج»، «ئال»] قويۇۋەتمەك
كەچۈر	[«ت ت د»] تۈگەتمەك، ئاياغلاشتۇرماق
كەچۈرمەك	[«تۇر»] كەچۈرمەك، باشتىن ئۆتكۈزۈمەك
كەچۈك	«كەچىك» كە قاراڭ

كەچى	[>ئوغ. «ت ت د»] ئۆچكە
كەچىتمەك	[«ت ت د»] كېچىكتۈرمەك: ئول ئىشىغ كەچىت تى — ئۇ ئىشنى كېچىكتۈردى
گەچىش	[«ت ت د»] كېچىشك (دەريا ۋە ئېقىندىن ئۆتىدىغان كېچىك)
كەچىك	يول، داغدام يول
كەد I	[«ماي»] كىيەك: ئاسماق
كەد II	[«ماي»] ئىنتايىن، ناھايىتى: [«ئال»] بەك، نۇرغۇن: [«ت ت د»] قالتىس: كەد ئات — قالتىس ئات: كەد نەك — قالتىس نەرسە
كەد III	ساغلام، قۇۋۋەتلىك
كەد IV	[«قۇچ»] شۆھرەت، نام — ئابروي
كەد بول	[«ماي»] كۆپەيتىمەك: ئاۋۇماق
كەدىكى	ئاخىرقى، كېيىنكى
كەدكىر	[«ماي»] گۇمان
كەدگىزىمەك	[«تۇر»] ئىككىلەنمەك، ئارىسالدى بولماق
كەدگىر	[«تۇر»] كىيىم — كېچەك
كەدگۈرمەك	كىيەك
كەدگىر	[«ماي»] يىقىلماق
كەدگىرمەك I	[«ت ت د»] شاشلىق قىلماق، ھۆركىرمەك
كەدگىرمەك II	«كەدگىزىمەك» كە قاراڭ
كەدمەك	[«تۇر»] كىيەك، «كەتلىمەك» كە قاراڭ
كەدمىش Δ	[«ماي»] كىيگەن
كەدۈرمەك	كىيىدۈرمەك: كىيەك

كەدۈزمەك	«كەدۈرمەك» كە قاراڭ
كەدۈك	[«ت ت د»] دۇبۇلغىنىڭ ئىچىگە كىيىلىدىغان
كەدۈكلۈگ	يۇڭدىن توقۇلغان بىر خىل باش كىيىم
كەدېرە	[«ت ت د»] يېپىنچا
كەدىلمەك	[«ت ھ»] خاس ئىسىم
كەدىم	[«تۇر»، «قۇج»] كىيىلمەك، كىيىدۈرۈلمەك
كەدىمەك	[«ش ت»] ① كىيىم، دۇبۇلغا، ساۋۇت؛ ② ئېگەر
كەدىملىك	يېتىشمەك، يېتىلمەك، پىشماق
كەدىملىگ	[«كۈل»] ئېگەرلىك
كەدىملىگ I	[«رۇ»] كىيىملىك؛ دۇبۇلغىلىق
كەدىملىگ II	قورال - ياراغ
كەدىن	[«ئال»، «ئۇت»] «كىدىن» گە قاراڭ
كەرەك	[«تۇر»] «كەرگەك» كە قاراڭ
كەرەكۈ I	[«تۇر»، «تۇن»] چېدىر
كەرەكۈ II	[«ئو»] چېدىر ئىچىدىكى تۈۋرۈك
كەرەم I	[«ت ت د»] گېرەم، گەمە
كەرەم II	[«ئەت»] مەرد، سېخىي
كەرەي	[«ئوغ. «ت ت د»] «يۈلگۈ» گە قاراڭ؛
كەرپىچ	[«ت ت د»] كېسەك، خىش
كەرتكۈنچ	[«تۇر»] ئېتىقادلىق، ئىمانلىق
كەرتى I	[«ماي»] ھەقىقىي
كەرتى II	[«سان»] ① ياراتماق؛ ② سۈنئىي
كەرەك	[«ت ت د»، «ت تىب»] كېرەك؛ لايىق
كەرەك	[«ئۇت»] «كەرگەك» كە قاراڭ

كەرگەتمەك [«قۇچ»] ① غەزەپلەندۈرمەك؛ ② ئاياغلاشتۇر-
ماق؛ يۇقسۇل قىلماق

كەرگەك [«قۇچ»] كېرەك، لازىم؛ ئېھتىياج
كەرگەك بولماق I [«ماي»] كېرەك بولماق، لازىم بولماق
كەرگەك بولماق II [«كۈل»] ئۆلۈپ كەتمەك

كەرگەكسىز [«ماي»] ① كېرەكسىز؛ ② سانسىز، چەكسىز
كەرگەكلەمەك لازىم قىلماق، كېرەك قىلماق

كەرگەكلىك [«ئال»] كېرەكلىك، لازىملىق
كەرگەمەك كەمچىل بولغان، ئۆكسۈپ قالغان

كەرگۈ I سېلىنغا دەرياسىغا يېقىن بىر جاينىڭ ئىسمى
كەرگۈ II كۆپۈك؛ قاپارتما

كەرمەك I [«ت ت د»] قاۋىماق؛ ئىست كەردى —
ئىست قاۋىدى

كەرمەك II [«ئال»، «ئۆت»] كەرمەك، كېڭەيتمەك

كەرۈ [«ت ت د»] نىسبەتەن، سېلىشتۇرغاندا

كەرىش I [«ت ت د»] ① ئۈستىگە چىققىلى بولسىدىغان
تاغ چوققىسى؛ ② ئاتنىڭ گەجگىسى؛ ئۇچىسى

كەرىش II [«ت ت د»] ① ئۇرۇش ۋە جاڭجالدا تاقابىل تۇرۇش،
قارشىلىق كۆرسىتىش؛ ② تىركىشىش، ئۇرۇشۇش

كەرىشمەك [«ت ت د»] تارتىشماق، تالاشماق، تاكلالاش-
ماق؛ ئول ئانىڭ بىرلە كەرىشىدى — ئۇ ئۇنىڭ

بىلەن تاكلالاشتى

كەرىك [«ت ت د»، «ت تىب»] بىپايان

كەرىلمەك تارتىلماق، كېرىلمەك، ئۇزارتىلماق

- كەرىم [«ت ت د»] تامغا تارتىلىدىغان گۈللۈك چارشاپ
 كەرىنچىسىز [«تۇر»] ① ھەمراھىسىز؛ ② ھەددىدىن زىيادە؛
 ③ سىرتى
- كەز I [«ماي»] كەزمەك
 كەز II تېخىمۇ
 كەز III [«ت ت د»] ① گەز؛ ② بىر خىل يىپەك رەخت
 كەز IV [«ت ت د»] كىيىمىن، ئارقا؛ [«ئال»] باشقا،
 ئاخىرقى؛ مۇنتادا كەز — بۇنىڭدىن باشقا
- كەز V بەختسىز
 كەز VI [«ت ت د»] «كەد» كە قاراڭ
 كەزە [«تۇر»] ئاستا - ئاستا، رەت بىلەن
 كەزەك [«كەسەك»] كە قاراڭ
 كەزە ئۇز [«ت تىب»] تەدرىجىي، ئاستا - ئاستا، پەيدىنپەي
 كەزۈشەك [«ت ت د»] كىلدۈرۈشمەك
 كەزگۈ [«ت ت د»] كىيىم - كېچەك، ئۈستىباش
 كەزمەك [«تۇر»] كەزمەك، ئايلانماق، سەيلە قىلماق
 كەزۈت [«ت ت د»] كىيىم (تويىدا كۈيۈغۇلىنىڭ ۋە
 كېلىننىڭ يېقىنلىرىغا سوۋغا قىلىنىدىغان كىيىم -
 كېچەك)
- كەزۈرمەك [«ت ت د»] كىلدۈرمەك: ئول ماڭا تون كەزۈر-
 دى — ئۇ ماڭا تون كىلدۈردى
 كەزىرمەك [«ت ت د»] قاقلىماق، قاق قىلماق
 كەزىك [«ت ت د»] ① كېزى؛ ② نۆۋەت؛ ③ جۈرئەت؛
 ④ «كەزىگ» گە قاراڭ

تەرتىپ بويىچە، تۈزۈم بويىچە	كەزىكچە
[«ئۆت»] نۆۋەتلىك، ۋاقتى كەلگەن	كەزىكلىك
[«تۇر»] تەرتىپلىك، ئىنتىزاملىق؛ مۇنتىزىم	كەزىك I
[«تۇر»] بەزىگە، كېزىك	كەزىك II
رەت بويىچە، تەرتىپ بويىچە	كەزىكچە
[«ت ت د»] كىيىلمەك: تون كەزىلدى — تون كىيىلەي	كەزىلمەك
[«ت ت د»] ① كېسىم، توغرام (ھەرقانداق نەرسىنىڭ پارچىسى): بىر كەس ئەتمەك — بىر توغرام نان؛ ② كېسەك، چالما	كەس
[«ت ت د»] كېسىم، توغرام	كەسەك
نەرسىنىڭ پارچىسى: بىر كەس ئەتمەك — بىر توغرام نان؛ ② كېسەك، چالما	كەسەنتى قىلماق
[«ت ت د»] كېسىم، توغرام	كەسەنتى قىلماق
دورا ئىسمى	كەستەر
ئۇۋىماق، ئۇۋاتماق، كىچىك پارچىلارغا بۆلمەك	كەسكەن
[«ت ت د»] كېسىلمەك، ئۈزۈلمەك	كەسكەنمەك
[«ت ت د»، «ت تىب»] كەسمەك	كەسلىش
[«ت ت د»] كەسلەنچۈك	كەسلىنىش
[«ت ت د»] ① ياپىلاق ئۇچلۇق نەرسە، ئوق باشقى؛ ② كوكۇلا	كەسمە I
قىيما، يېمەكلىك	كەسمە II
كېسىلگەن، كېسىكلىك	كەسمەلىك
[«ت ت د»] قاپ، خالتا	كەسۈرگۈ
[«ئۆت»] ئېسىنى يوقاتماق	كەسۈش

كەسىلمەك	[«ئال»] كېسىلمەك
كەسىندى	[«ت ت د»] كېسىنىۋالماق: ئول ئۆزىگە ئەت كەسىندى — ئۇ ئۆزىگە گۆش كېسىۋالدى
كەفگەك	[«ت ت د»] كېكەچ (تىلىنى چاپناپ سۆزلەپ دىغان كىشى)
كەك I	[«ت ت د»] غەزەپ، نەپىرەت، ئۆچ، ئاداۋەت، [«قۇج»] دۈشمەنلىك
كەك II	[«ت ت د»] قىيىنچىلىق: كەك كۆردى ئەر — ئادەم قىيىنچىلىق تارتتى
كەكەتۈرۈن	چىش ۋە كۆكسى ئاغرىقىنىڭ دورىسى
كەكەلىك	[«ت تىب»] كەكلىك
كەكەن	[«ئال»] بىر خىل كېسەللىك
كەكرە I	[«ت ت د»] تۆگە يەيدىغان ئاچچىق ئوت
كەكرە II	دورغا ئىشلىتىلىدىغان بىر خىل ئۆسۈملۈك
كەكرەشمەك	[«قۇج»] نەپرەتلەنمەك، غەزەپلەنمەك
كەكرەمەك	[«قۇج»] نەپرەتلەنمەك، غەزەپلەنمەك، دۈش مەنلىك قىلماق
كەكشۈرمەك	[«قۇج»] غەزەپلەندۈرمەك، نەپرەتلەندۈرمەك
كەكلىگ	[«تۇر»] يىرگىنچلىك
كەكەنەمەك	ھەيۋە قىلماق، قورقۇتماق، ئازابلىماق
كەكۈش	[«ت ت د»] ئىششىققا سۈرۈلىدىغان دورا؛ دېۋىرقاي
كەكۈك	[«ت ت د»] كاككۇك
كەگ	[«كۈل»] غەزەپ، نەپرەت

كەگەد	[«تۇر»] قەغەز
كەگد	[«ئۇت»] «كەگەد» كە قاراڭ
كەگدە	[«ماي»] «كەگەد» كە قاراڭ
كەگىنچ	«كىگىنچ» كە قاراڭ
كەڭ	[«ئۇت»] كەڭتاش؛ [«تۇر»] ئۇزۇن
كەڭ ئالقىغ	△ [«ماي»] تەپسىلىي، مۇپەسسىل
كەڭەش	[«ت ت د»] كېڭىشش، مەسلىھەتلىشش
كەڭەشمەك	مۇزاكىرە قىلماق، مەسلىھەت قىلماق
كەڭەنمەك	[«ت ھ»] كېڭەشمەك، مەسلىھەتلىشەشمەك، مەسلىھەت قىلماق
كەڭچى	[«ئال»] ئەڭ ئاخىرقى؛ ئەۋلادى، بالىلىرى
كەڭرەنمەك	[«ئىك»] ئۆكسۈنمەك، ئەپسۇسلانماق؛ غودۇڭشىماق
كەڭۈتمەك	[«ت ت د»] كېڭەيتىمەك؛ ئەر ئەۋىن كەڭۈتتى — ئادەم ئۆيىنى كېڭەيتتى
كەڭش	[«تۇر»] سورىماق؛ مەسلىھەت قىلماق
كەلەپ	[«ت ت د»] كېلەپ (چارۋا يەيدىغان بىر تۈر-لۈك ئوت)
كەلەپچۈ	[«ئوغ. «ت ت د»] سۆز
كەلەگۈ	[«ت ت د»] لەڭمەنتاقتاق (چاشقاتتىڭ بىرخىلى)
كەلەم	[«سان»] قەلەم
كەلىكىم	[«تۇر»] خەندەك
كەلىكىن	[«ت ت د»] كەلىكۈن، سەل (چوڭ دەريا ياكى دېڭىز سۇلىرىنىڭ تېشىشى)

كەلگىز كەلگىز لەيۇ [«ت ت د»، «ت تسب»] كەلگۈندەك؛ كەلگۈن	
كەلۈرمەك [«تۇر»، «ئۇت»] كەلتۈرمەك، تۇغدۇرماق، دۇند ياغا كەلتۈرمەك	
كەلمەك كەلتۈرمەك، پەيدا قىلماق	
كەلىش [«ت ت د»] كېلىش، كەلمەك	
كەلىگ خىيال؛ كۆرۈنۈش، ئوتتۇرىغا چىقىش	
كەلىگمە [«ئال»] كەلگەن، كېلىدىغان	
كەلىم «كەلەم» گە قاراڭ	
كەلىمسىنمەك [«ت ت د»] كېلىدىغاندەك كۆرۈنمەك	
كەلىن [«ت ت د»، «تۇر»] كېلىن، چوكان	
كەلىنگۈن [«كۈل»] «كېلىن» نىڭ كۆپلۈكى — كېلىنلەر	
كەلىنلەمەك [«ئۇت»] ئۆيلەنمەك، ئۆيلۈك بولماق	
كەم I [«ت ت د»] كېسەل، [«تۇر»] كېسەللىك	
كەم II [«ئۇت»] كەمچىل	
كەم III [«تۇر»] مۇشكۈل، جاپا	
كەمەك [«ت ت د»] بىر خىل گۈللۈك يىپ رەخت	
كەمسىز ساغلام، سالامەت، بېجىرىم	
كەمسىمەك تاشلىماق، ئاتماق	
كەمشىمەك «كەمسىمەك» كە قاراڭ	
كەملەنمەك [«ت ت د»] ئاغرىماق، كېسەل بولماق	
كەملىگ ئاغرىق، كېسەل؛ كېسەللىك	
كەمى [«ئوغ - قىسىپ. «ت ت د»] كېسىمە، [«ئال»]	
قېپىق	

كەمىچى	كېمىچى
كەمىس	تاشلىماق، ئاتماق
كەمىسمەك	«كەمىس» كە قاراڭ
كەمىشمەك	[«ئىك»، «كۈل»] ئاتماق، تاشلىماق، كەچمەك؛ ئۇرماق، [«ت ت د»] تاشلىۋەتمەك
كەمىشلىمەك	[«تۇر»] بىر يانغا يېقىلماق، بىر يانغا تاشلىماق
كەن	[«ئال»، «تۇر»] كېيىن
كەنە	[«ئو»] «كەن» گە قاراڭ
كەنەنمەك	راھەتلىنمەك، مەمنۇن بولماق، راھەت ھېس قىلماق
كەنپە	[«كەن. «ت ت د»] كامپا (بىر خىل ئوتتاش ئىسمى)
كەنت	[«ماي»] شەھەر، [«ق ب»] يۇرت
كەنتۇ	[«ماي»، «تۇر»، «ئال»] ئۆز، ئۆزى
كەنت ئۇلۇش	[«ماي»] شەھەر، دۆلەت
كەنتۇ	[«ماي»] «كەنتۇ» غا قاراڭ
كەنتۇن	[«ئال»] ئۆز - ئۆزىگە
كەنتى	«كەنتۇ» گە قاراڭ
كەنتىر	[«تۇر»] كەندىر
كەنجىكىيە	ئاسلان، ئاسلانچاق
كەنج I	[«ت ت د»] بالا
كەنج II	[«ت تىب»] تۆرەلىمە
كەنج III	[«تۇر»] ياش، كىچىك، كەنجى
كەنج IV	ھايۋانلارنىڭ كۈچۈكى

- كەنج تەڭرىم [«ت ھ»] شاھزادە
 كەنج توغمىش تارخان [«ئۇت»] بىر خىل ئۇنۋان
 كەنچىكەنە [«ماي»] كەنجىتاي، كەنجى بالا، قوزام
 كەنچ ئوغلان ياش، ياش ئوغۇل
 كەند [«ت ت د»] كەنت، شەھەر
 كەندۈ [«ت ت د»] ئۆزى
 كەندۈك [«ت ت د»] كۈپىكە ئوخشىشىدىغان
 ساپال قاچا
 كەنزى [«ت ت د»] قىزىل، سېرىق، يېشىل ۋە شۇنىڭ
 دەك رەڭلەردىكى بىر خىل دۇردۇن
 كەنكەشمەك ەۋزاكرە قىلماق، كېڭەشمەك
 كەۋەگ [«ت ت د»] بۇرۇن كۆمۈرچىكى
 كەۋەل I [«ت ت د»] داڭلىق، ئاتاقلىق
 كەۋەل II [«ماي»] شالغۇت
 كەۋەل III [«ت ت د»] يورغا: كەۋەل ئات — يورغا ئات
 كەۋەنت [«ماي»] ئۈمىدلىنىدۇرمەك
 كەۋچى [«ت ت د»] كەمچەن
 كەۋرەتمەك [«ت ت د»] ئاجىزلاتماق، بوشاشتۇرماق
 كەۋرەگ [«ت ت د»] كاۋاك
 كەۋرىك [«ت ت د»] ئېگىز ئۆسىدىغان بىر خىل دەرەخ
 كەۋلى [«ت ت د»] كويلا، دەريا ئېغىزى
 كەۋمەك [«ت ت د»] چاپنىماق
 كەۋىل [«ت ت د»] ئاجىزلاشماق، چارچىماق، زەئىپ
 لەشمەك

كەۋلىمەك	«ت ت د»، «ق گ» ئاجىزلىماق، ئاجىزلاشتۇر- ماق؛ ئەر كۈچى كەۋىلدى — ئادەمنىڭ كۈچى ئاجىزلىدى
كەئىمەك	كېيىمەك
كەي	«ت ت د»، «ت تىب» بەك؛ چاپماق
كەيرە	يەر ئىسمى
كەيلىگ	«ت ت د» مايىمۇن
كەيمەك	«كەئىمەك» كە قاراڭ
كەيۈك	«ت ت د» كىگىزدىن ئىشلەنگەن يامغۇرلۇق
كەيرگەنچىك	«ئال» قالايمىقانچىلىق؛ قارشىلىق، ئىسيان
كەيرگەنچىگ	پۇشايمان قىلماق
كەيىك I	«ماي» ياۋايى ھايۋان
كەيىك II	«ت ت د» كېيىك
كەيىكچى	«تۇر» ئوۋچى، كېيىك ئوۋلىغۇچى
كەرتكۈنمەك	«ئۇت» «كەرتكۈنمەك» كە قاراڭ
كەرتۈ	«تۇر»، «ئۇت» «كەرتۈ» گە قاراڭ
كەشان	«قى ش» ھامان؛ دەرھال، «ومىنت
كەيە	«ئال» ۋە؛ غىنە، قىنە
كوزاترى	كۈنلۈك
كوساترى	«كوزاترى» غا قاراڭ
كوشتىمەك	«تۇر»، «كۈل» تولۇقلىماق؛ ياپماق، يوشۇرماق
كۇمارى	«ش ت» خاس ئىسىم
كۆبرۈگ	كۆۋرۈك؛ دۇمباق
كۆبرۈگە	«بىل» «كۆبرۈگ» كە قاراڭ

كۆپىك	«تۇن» كۆپۈك
كۆپرۈك	«ت ت د» كۆۋرۈك
كۆپسۈن	«ت ت د» كۆرپە، تۆشەك
كۆپ كۆتكى	«ماي» ئېگىز، ئېگىزرەك
كۆپ كۆنى	«ماي» دۇرۇس، راۋۇرۇس؛ تولۇق
كۆپۈرمەك	«ت ت د» كۆپۈكلىمەك؛ ئەشىچ كۆپۈردى — قازان كۆپۈكلىدى؛ سۈت كۆپۈردى — سۈت كۆپۈكلىدى
كۆپىگ	«كۆپىك» كە قاراڭ
كۆتۈرۈلمەك	«ئال» كۆتۈرۈلمەك؛ يۈكسەلدۈرمەك
كۆتۈرۈم	«ت ت د» كۆتۈرمە، سۇپا
كۆتكى I	«ت ت د» دۈمبەلچەك، توپا دۆۋىسى، «تۇر» يەر
كۆتكى II	«تۇر» يايلاق
كۆتۈرۈلمەك	«تۇر» «كۆتۈرۈلمەك» كە قاراڭ
كۆتۈ	«ت ت د» ئۆگزە
كۆتۈرمەك	«ئال» كۆتۈرمەك؛ يۈكلىمەك
كۆتۈك	«ئال»، «قۇج» ئىش، «كۆدۈك» كە قاراڭ
كۆتۈگ	«ئال»، «قۇج» «كۆتۈك» كە قاراڭ
كۆتى	«ش ت» سېسىق پۇراق؛ پۇرماق
كۆتىمەك	يۈكسەلمەك، ئۆرلىمەك، چىقماق، مىنمەك
كۆچ	«ت ت د» دەم، پەيت؛ بىر كۆچ كۈزگىل — بىردەم كۈتكىن
كۆچۈت	«ت ت د» ئات — ئۇلاغ

كۆچۈتچى	[«ق ب»] كۆچتۈرگۈچى، كۆچتۈرۈپ ماڭغۇچى
كۆچۈك	[«ت ت د»] ① ساغرا؛ ② مىنگىشىش
كۆد -	[«ت ت د»] ئالدىماق
كۆدەز -	[«ت ت د»] كۆزەتمەك، ساقلىماق
كۆدۈرمەك	«كۆتۈرمەك» كە قاراڭ
كۆدۈك	[«ماي»] ئەمەل
كۆدى	«كۆتى» گە قاراڭ
كۆرتەرەك	بەك گۈزەل
كۆرتلە I	[«ماي»] گۈزەل، چىرايلىق، [«قۇج»] دىلبەر
كۆرتلە II	[«ت ھ»] كۆرتلە (شاھزادىگە بېرىلىدىغان ئۇنۋان)
كۆرتۈرمەك	[«ت ت د»] كۆرگۈزمەك، كۆرسەتمەك
كۆرتۈك I	① قار يېغىنى، قارلىق يەر؛ ② چۆل
كۆرتۈك II	ئاشىق
كۆرك	[«ماي»، «ش ت»] ھۆسن، جامال، تۇرق، چىراي، رەسىم؛ [«ت ت د»] كۆرك، گۈزەللىك
كۆرك I	[«تۇر»، «ئال»] ئالامەت، نىشان، قىياپەت
كۆرك II	[«تۇر» «ئال»] ھەيئەت، ئەزا
كۆركە	[«كەن. «ت ت د»] ياغاچ ئاياق (تاۋاق)
كۆركەتمەك I	[«ت ت د»] كۆركەملەشمەك، گۈزەللەشمەك
كۆركەتمەك II	[«ت ھ»] كۆرسەتمەك، بايان قىلماق
كۆركداش	[«ئال»] قىياپەتتە، گۈزەللىكتە
كۆركسۈز	[«ماي»، «تۇر»] سەت، كۆرۈمىسىز
كۆركلە	[«ماي»، «تۇر»] چىرايلىق، كۆركەم، گۈزەل،
	[«ئوت»] دىلبەر، «كۆرتلە» گە قاراڭ

كۆركلەر	[«ئىك»] گۈزەل قىزلار
كۆركلە كۆركلۈگ	[«ماي»] چىرايلىق، ئوماق
كۆركلەمەك	[«تۇر»] گۈزەللەشمەك
كۆركلۈگ	[«ئال»] گۈزەل، مەنزىرىلىك، [«ت ت د»]
كۆركەم، چىرايلىق	
كۆركەمەكلىگ	كۆرگەن
كۆركۈتمەك	كۆرسەتمەك، ئاشكارىلىماق، ئىپادىلىمەك
كۆركۈرمەك	كۆرسەتمەك، ئاشكارىلىماق
كۆركىتىدۇچى	يولچى، يول كۆرسەتكۈچى
كۆركىتمەك	[«تۇر»] كۆرسەتمەك، ئىپادىلىمەك
كۆرگ	«كۆرك» كە قاراڭ
كۆرگە	«كۆركلە» گە قاراڭ
كۆرگۈلۈگ	گۈزەل، مەنزىرىلىك
كۆرگۈرمەك	ئىپادىلىمەك، ئاشكارا قىلماق
كۆرمەز	قارىغۇ
كۆرۈكسەمەك	[«قۇچ»] «كۆرۈكسەمەك» كە قاراڭ
كۆرۈش	[«ت ت د»] كۆز تىكىشىش
كۆرۈك I	گۈزەل، گۈزەللىك
كۆرۈك II	جاسۇس
كۆرۈكلۈگ	«كۆركلۈگ» گە قاراڭ
كۆرۈك I	«كۆرۈك I» گە قاراڭ
كۆرۈك II	«كۆرۈك II» گە قاراڭ
كۆرۈگسە	كۆرمەكچى بولماق، كۆرۈشكە ئىتتىلىمەك
كۆرۈگسەمەك	[«ئال»] كۆرمەك، ئارزۇلىماق، ئارزۇسىنى (ئەمەلگە) ' ئاشۇرماق، [«ت ت د»] كۆرگۈسى كەلمەك

كۆرۈل	«تۇر» [كۆرۈلمەك، تونۇلماق]
كۆرۈم I	«ش ت» [پال، پالچىلىق]
كۆرۈم II	«تۇر» [كۆرۈنۈش، چۈش]
كۆرۈم III	نۇقتىئىنەزەر، قاراش
كۆرۈمچى	«ش ت»، «ت ھ» [پالچى]
كۆرۈم كۆركەتمەك	پال ئاچماق
كۆرۈنچ	سۈرەت، كۆرۈنۈش، مەنزىرە؛ كۆرۈلىدىغان نەرسە
كۆرۈنچلە	كۆرمەك، تاماشا قىلماق
كۆرۈنچلە گۈلۈك	ئاشكارىلاشقا لايىق، كېڭەيتىشكە ئەرزىيدىغان
كۆرۈنچلە گۈلۈگ	«كۆرۈنچلە گۈلۈك» كە قاراڭ
كۆرۈنچلە مەك	ئاشكارا قىلماق
كۆرۈنچلۈك	«تۇر» [ئۈستىگە تۇرلۇك نەرسە قويۇلىدىغان] جازا
كۆرۈنچلۈگ	«تۇر» [«كۆرۈنچلۈك» كە قاراڭ]
كۆزە	مۆلچەرلەنگەن ۋاقىت
كۆزەت	«ئال» [كۆزەتمەك، ساقلىماق، مۇھاپىزەت قىلماق]
كۆزەچ	«ت ت د» [كوزا]
كۆزەدە	«ماي» [كۆزەتمەك، ئاسرىماق، ساقلىماق، «كۆزەت» كە قاراڭ]
كۆزەزمەك	«ت ت د» [كۆزەتمەك؛ كۈتمەك، ساقلىماق]
كۆزەشمەك	«ت ت د» [كوچىلاشماق]
كۆزەك	«ت ت د» [كاھان (بۆز ياكى گىلەم توقۇشما ئارقاق بىلەن ئۈرۈشنى ئايرىپ تۇرىدىغان بىر خىل ئەسۋاب)]

كۆزەگۈ	«ت ت د» [كۆسەي]
كۆزەمەك	«ئال» [ئارزۇلىماق، تىلىمەك]
كۆز تەكشىگى	«ماي» [كۆز يېتىم (ئارىلىق)]
كۆزدەن يىتۇ	«ئو» [يوقالماق]
كۆزسۈز	«قۇچ» [كۆزسىز، قارىغۇ]
كۆز كۈنەك	«ت ت د» [كۆكنەك (قارچىغا، جاغالىغا ئوخشىشىدىغان قۇش)]
كۆز كىش	«ش ت» [مۇنازىرىلەشمەك]
كۆز كىشمەك	ئۇدۇل قاراشماق، كۆز تىكىشمەك
كۆزگەرمەك	«ت ت د» [كۆرسەتمەك]
كۆزخۇ	«ت ت د» [ئەينەك]
كۆزلە	«ت ت د»، «ت ت ب» [كۆزدەك]
كۆز مەن	«ت ت د» [كۆمەچ]
كۆز نەك	«ق گ» [ئەكس، قارشى]
كۆزۈش	«ئال» [ئارزۇ، ئۈمىد، تىلەك]
كۆزۈن I	«ئال» [كۈچ، قۇۋۋەت]
كۆزۈن II	«ش ت» [كۆرۈنمەك، پەيدا بولماق]
كۆزۈنچ I	«ت ت د» [تاماشىبىن، بىر نەرسىنى كۆرۈۋاتقان ئادەملەر]
كۆزۈنچ II	«قۇچ» [ئاتاقلىق، مەشھۇر، شۆھرەتلىك سەۋغا]
كۆزۈنچ III	«تۇر» [ئەينەك]
كۆزۈنلۈگۈ	«ئال» [كۈچلۈك، قۇۋۋەتلىك]
كۆزۈنلۈك	«كۆزۈن II» [گەقاراڭ]
كۆزۈنمەك I	

كۆزۈنمەك II	«تۇر» [ھازىرقى، ھازىر مەۋجۇت بولغان]
كۆزۈنۈر I	«ماي» [كۆرۈنۈر]
كۆزۈنۈر II	«تۇر» [كۆز ئالدىدىكى، شۇ چاغدىكى]
كۆزۈنۈردەكى	«تۇر» [كۆرۈنىدىغان، ھازىرقى]
كۆزۈنۈك	«ئىر» [دېرىزە]
كۆس	كۆز
كۆسە	«ش ت» [ئۈمىد، ئارزۇ]
كۆسەدەك	«كۆزەتمەك» كە قاراڭ
كۆسەشمەك	«ت ت د» [ئارزۇ قىلىشماق]
كۆسەكچى	«ت ت د»، «ت ت ب» [بىشتىھالىق]
كۆسەمەك	«ئال» [ئارزۇ قىلماق، ئۈمىد قىلماق، كۆزلىمەك، تىلىمەك]
كۆسەنچىگ	«قۇج» [ئارزۇ قىلىنغان]
كۆسگۈك	«ت ت د» [قارانشۇق: ئالدىن ئارىسلان تۇتار، كۈچۈن كۆسگۈك تۇتماس — ھىيلە بىلەن ئارىسلان تۇتۇلار، كۈچ بىلەن قارانشۇقمۇ تۇتۇلماس]
كۆسۈرمەك	«ت ت د» [چۈشمەك، كىشەنلىمەك: ئول ئاتىغ كۆسۈردى — ئۇ ئاتنى چۈشىدى]
كۆسۈش	«ئال» [«كۆزۈش» كە قاراڭ]
كۆسۈشلۈگ	«تۇر»، «قۇج» [تىلىگەن، ئارزۇ قىلغان]
كۆسۈل	«ت ت د» [سوزۇلماق، كېڭەيمەك]
كۆسۈنسۈز	كۈچسىز، قۇۋۋەتسىز، ئاجىز
كۆسۈنمەك	«كۆرۈنمەك» كە قاراڭ
كۆشيتىمەك	«ت ت د» [قاپلىماق، ياپىماق: بۇلىت كۆكۈگ]

كۆشتى — بۇلۇت كۆكنى قاپلىدى

[«ت ت د»] پۈركەنچە، پەردە؛ پاناھ

[«ت ت د»] سۇس كۆلەڭگە

كېمىر، غۇرۇر

[«تۇر»] كېمىرلىك، مەغرۇر

[«ئوغ - قىپ. «ت ت د»، «ق ب»] ئەسل، تەكت،

نېگىز، ئاساس، ئۇل: كۆكۈڭ كىم — ئەسلىك

كىم (يەنى، سەن قايسى ئاتىدىن)، قايسى

قەبىلىدىن؟

[«ت ت د»] ① كۆك، ئاسمان؛ ② كۆك، كۆك

رەڭ، كۆك رەڭلىك

[«ئەت»، «ت ت د»] ئېگەر تاسمىسى

[«تۇر»] ئۆتمەك، ئاشماق

[«ق ب»] تۈركمەن چوڭلىرىغا بېرىلگەن ئۇنۋان

ماختاتماق، داڭلاتتۇرماق، مەدھىيە ئوقۇغۇزماق

يۈكسەلدۈرمەك؛ مەدھىيىلىمەك

[«ت ت د»] كۆكۈيۈن

[«ت ت د»، «ت تىب»] پاشا

[«ت ت د»] ھۆركىرىمەك، ھەيۋە قىلماق

[«ئال»] پۇرقىرىماق؛ ۋارقىرىماق، «كۆكرە» گە

قاراڭ

[«ت ت د»، «ت تىب»] كۆكۈچ

[«ت ت د»] كۆكلىمەك، راۋاج تاپماق

بىر دەريانىڭ نامى

كۆشك

كۆشگە

كۆفەنچ

كۆفەنچلىك

كۆك I

كۆك II

كۆك III

كۆك IV

كۆك ئايۇق

كۆكەدتۈرمەك

كۆكەدمەك

كۆكەگۈن I

كۆكەگۈن II

كۆكرە -

كۆكرەمەك

كۆكشىن

كۆكلەنمەك

كۆك - ئۆڭ

كۆكۆز	كۆكرەك
كۆكۈرچگۈن	[«ت ت د»] كەپتەر
كۆكۈز	[«ت ت د»] كۆكرەك (كۆكس)، [«ت ت ب»] مەيدە، «كۆكۈز» گە قاراڭ
كۆكۈزلۈگ	كۆڭلى يېقىن، قەلبداش
كۆكش	[«ق ب»] بىر خىل قۇش
كۆكشەن	[«ت ت د»] كۆكۈچ (رەڭ)
كۆگ I	[«ت ت د»] داغ
كۆگ II	[«ق گ»] ناخشا
كۆگ III	[«تۈر»] ① «كۆك» كە قاراڭ؛ ② شۆھرەت، نام - ئابروي
كۆكەمدەك	[«تۈر»، «كۈل»] مەدھىيىلىمەك
كۆگەن	[«ت ت د»] كۆگەن (سېغىن ۋاقتىدا موزاي ياكى ئوغلاقنىڭ بويىنىغا باغلايدىغان ئارغامچا)
كۆگمەن	تاغ ئىسمى
كۆگۈر	[«رۇ»] «كۈگۈر» گە قاراڭ
كۆگۈرچكەن	كەپتەر، پاختەك
كۆگۈرچگۈن	«كۆگۈرچكەن» گە قاراڭ
كۆگۈرچۈن	[«ئال»] «كۆگۈرچكەن» گە قاراڭ
كۆگۈرمەك	يايماق، كېڭەيتمەك
كۆگۈزلۈگ	ئويلاشماق، خىيال قىلماق
كۆگۈس I	[«تۈر»] مەيدە، كۆكس
كۆگۈس II	يالغان، ياسالما، سۈنئىي
كۆڭلەك	[«ت ت د»] كۆڭلەك

كۆڭلەمەك	«تۇر» [خاتىرىلىمەك، چۈشەنمەك؛ چوڭقۇرلىماق]
كۆڭلەن	«ماي» [دېلىغۇل بولماق]
كۆڭلەنمەتنى	«ماي» [دېلىغۇل بولماستىن]
كۆڭۈل	«ئال» [تەپەككۈر، ئارزۇ؛ پىكىر]
كۆڭۈلسۈز	«تۇر» ① ئەقىلسىز؛ ② مەنسىز
كۆڭۈلكەرمەك	«تۇر» [چۈشەنمەك؛ ئويلىماق]
كۆڭۈللۈگ	«ئال» [ئەقىللىق، پاراسەتلىك]
كۆل	«ت ت د»، «ئال» ① دېڭىز؛ ② كۆل
كۆلەرمەك	«ت ت د» [كۆل بولماق، كۆلگە ئايلانماق]
كۆلتى	يۈز مىليون، سانسىز
كۆلۈك I	«ت ت د» ① ئۇچا، دۈمبە؛ ② يۈك ئارتىلغان ئۇلاغ، يۈك ھايۋانلىرى
كۆلۈك II	ھارۋا
كۆلۈگ	«تۇر»، «كۆل» ① ماكانلىق؛ ② بىرلىشىكلىك
كۆلۈك	«ت ت د» [كۆلچەك؛ يىغىلىپ قالغان سۇ]
كۆلۈمەك	«تۇر» [سايىدىماق، سالىقىندىماق]
كۆلۈنگۈ	قاتناش قورالى
كۆلت	«ئىك» [ياپماق، توسماق]
كۆلتىمەك	«كۆلۈمەك» كە قاراڭ
كۆلىك	«ت ت د» [كۆلەڭگە، سايە]
كۆلىگە	«ت ت د» [كۆلەڭگە، قويۇق كۆلەڭگە]
كۆلىگەلىك	سايىلىق، سالىقىن يەر
كۆمەك	كۆمەك
كۆمەن	خىيالىي، سېھىرلىك

كۆمچۈ	«ت ت د» [كۆمۈك (كۆمۈلگەن ياكى توپلانغان بايلىق)؛ دەپنە]
كۆمۈچ	«ت ت د» [كۆمۈك، كۆمۈلگەن خەزىنە]
كۆن	«تۈر» [كۆن، تېرە]
كۆنە	«ئىك» [سىماب، كۈمۈش سۈيى]
كۆنە سوۋى	«ت تىب» [سىماب]
كۆنە سۈۋى	«ت تىب» [«كۆنە سوۋى» غا قاراڭ]
كۆنەك	«ت ت د» [ئىشۇرىق، «تۈر» چېلەك (سۇ ئالدىغان چېلەك)]
كۆنتۈلمەك	ئادىللىق، توغرا ئىش قىلماق
كۆنچۈك	«ت ت د» [كۆنچۈك، ياقا]
كۆندۈن يىناق Δ جەنۇب	
كۆنۈرمەك	«قۇچ» [داغلىماق، كۆيدۈرمەك، قىزارتماق]
كۆنۈكمەك	تولۇق كۆيىمەك
كۆنۈكسۈ	كۈمۈش سۈيى، سىماب
كۆنى I	«ماي»، «ق ب» [توغرا، دۇرۇس، راستچىل، لىللا، ھەق]
كۆنى II	«ئۇت» [تولۇق، پۈتۈنلەي، ساق]
كۆنى III	«ئۇت»، «ئۇ تىب» [«كۆنەك» كە قاراڭ]
كۆنى كىرتۈ	«ماي» [توغرا، دۇرۇس]
كۆنىلىگ	ئادىل، راستچىل
كۆنىيەك	«تۈر» [«كۆنەك» كە قاراڭ]
كۆۋەز	ھاكاۋۇر، مەغرۇر؛ مەغرۇرلۇق، ئىپتىخارلىق
كۆۋەنچ	«تۈر» [«غۇرۇر؛ مەغرۇر، كىبىر؛ ئەزىمەت»]

كۆۋەنچەڭ	[«تۇر»] ھاكاۋۇرلاشقان، كىبىرلىك
كۆۋتۈڭ	[«تۇر»] بەدەن، تەن، گەۋدە
كۆۋرۈگ	[«تۇر»] ① كۆۋرۈك؛ ② دۇمباق
كۆۋسەك توقىلىغ	△ ئادەتكە لايىق
كۆۋشەك	[«ئال»] گۈزەل، چىرايلىق؛ يۇمشاق
كۆپىتىلمەك	[«قۇج»] يىقىلماق
كۆيدۈرمەك	ياقماق، كۆيدۈرمەك
كۆيمەك	[«ئال»] يانماق؛ قورۇلماق، كۆيمەك
كۆيۈر	[«ت ت د»] يېنىش، ياندۇرۇلىدىغان
كۆيۈرمەك	[«تۇر»] ئوت ياقماق، كۆيدۈرمەك، «كۆرگۈرمەك»
	كە قاراڭ
كۆيۈك	يانغان، قورۇلغان
كۆيىرمەك	«كۆيۈرمەك» كە قاراڭ
كۈ I	[«ت ت د»] نام، شۆھرەت، داڭقى، [«تۇر»]
	ئابروي
كۈ II	[«قۇج»] ئۇن
كۈئەر	[«تۇن»] خەۋەرچى
كۈب	[«ئۇت»] چەينەك
كۈبەز	«گرۇر» غا قاراڭ
كۈبەن	[«ت ت د»] تۆگىنىڭ چومى، ئاتنىڭ ئېگەر - تۈ-
	قۇمى قاتارلىق ئات - ئۇلاغ جابدۇقلىرى
كۈپە	[«ت ت د»] ئاياللار قۇلىقىغا سالىدىغان ھالقىنىڭ
	بىر خىلى
كۈپىك	[«ت ت د»] پاختىلىق تون

كۈت	[«ئو» ساقلىماق، كۈتمەك
كۈتە تۇرماق	[«ئال» ساقلىماق، كۈتۈپ تۇرماق
كۈتەچى	[«ئوت» ساقلايدىغان
كۈچى	[«تۇر» كۈچە، ئىسرىق
كۈچ I	[«ت ت د» ① كۈچ، قۇۋۋەت؛ زور؛ ② زۇلۇم، زورلۇق
كۈچ II	[> چىگ. «ت ت د» كۈنجۈت
كۈچە	[«ئىك»، «ت ت د» ① مەجبۇرلىماق، كۈچمەك؛ ② ئەزىمەك، ئازابلىماق
كۈچەتمەك	[«تۇر» كۈچلەندۈرمەك، قۇۋۋەتلەندۈرمەك
كۈچەتمەك	[«كۈچەتمەك» كە قاراڭ
كۈچەك	[«تۇر» كۈچلۈك، قۇۋۋەتلىك
كۈچەلمەك	[«ت ت د» زورلۇق قىلىنماق؛ تارتىۋېلىنماق
كۈچەلمەك I	[«ت ت د» زورلۇق قىلىماق، زۇلۇم سالماق، «ئال» زورلىماق، مەجبۇرلىماق
كۈچەلمەك II	[«ئال» تىرىشماق، تىرىشماق
كۈچەن	[«ت ت د» ئاجىزلىماق، چارچىماق
كۈچەنمەك	[«تۇر» زورلانماق، قۇۋۋەتلەنمەك
كۈچ تەمۈر	[«ئوت» خاس ئىسىم
كۈچسۈز	[«ئال» قۇۋۋەتسىز، ماغدۇرسىز
كۈچسىرمەك	[«ئال» ئاجىزلاشماق؛ قۇۋۋەتسىز
كۈچ كۈسۈن	كۈچ - قۇۋۋەت
كۈچلەنتۈرمەك	[«ئال» كۈچلەندۈرمەك؛ غەلبە قىلىش، يەتمەك
كۈچلەندۈرمەك	[«كۈچلەنتۈرمەك» كە قاراڭ

كۈچلۈگ	[«قۇج»] كۈچكە تولغان، قۇدرەتلىك، قۇۋۋەتلىك
كۈچۈن	[«ق ب»] كۈچىنىپ
كۈچۈك ئىدىققۇت Δ	[«ئۇت»] ① خاس ئىسىم؛ ② مەرتىۋە
كۈد	[«ئەت»] كۈتمەك
كۈدە	[«چاس»] چاقىرماق
كۈدەز	[«ت ت د»] ئاسرىماق، قوغدىماق، نازارەت قىلماق
كۈدەگۈ	[«ت ه»، «تۇر»] كۈيۈرۈش
كۈدەمەك	ۋارقىرىماق، چاقىرىماق، گۈرۈلدىمەك
كۈدەن I	[«ت ت د»] بالغا ئات قويۇش زىياپىتى
كۈدەن II	[«ئىك»] مېھمان
كۈدەنلىك	[«تۇر»] مېھمانخانا
كۈدەنىگ	بىر خىل كېسەللىك
كۈدەمەك	[«قۇج»] كۈتمەك
كۈر I	[«ت ت د»] جەسۇر: كۈر ئەر — جەسۇر ئادەم
كۈر II	① ھىيلە؛ ② ئەسكى، بۇزۇق
كۈرەتتىم	[«ق ب»] قولىدىن چىقىرىۋەتتىم
كۈرەم	[«ت ت د»، «ت تىب»] بەك، ناھايىتى
كۈرت	[«ت ت د»] ئىرغاي (تاغ دەرىخى)
كۈرسۈز	ھىيلىسىز
كۈرك	[«ت ت د»] كۈرك (جۇۋا)
كۈركۈم	[«ت ت د»، «ت تىب»] ① زەپىسە؛ ② زەپىران؛
	«كۈركۈم» غا قاراڭ
كۈركۈم ئۆگىت [«ق ب»]	ئۇۋۇتۇلغان (كۈركۈم - تالقان قىلىنغان نەرسىلەر)

كۈرگۈ	«كۈل» ئامالسىز
كۈرلەمەك	«قۇج» ئالدىماق؛ ئالدىتماق
كۈرلەنمەك	«ت ت د» گۈلدۈرلىمەك، گۈرۈلدىمەك: كۆك كۈرلەندى — ھاۋا گۈلدۈرلىدى
كۈرلۈگ	① ھىيلىلىك، ئالدامچىلىق؛ ② ھىيلىگەر، ئالدامچى
كۈرۈچ	ئارپىبەدىيان
كۈرۈد	«ق ب» مېرىخ (مارس) يۇلتۇزى
كۈرى I	كۈرە (ئۆلچەم بىرلىكى)؛
كۈرى II	«ت ت د» مىدىرلىماق، تېپىرلىماق
كۈرسى	«ت ت د» كۆشۈك؛ كاجۇۋا
كۈزەت	«تۈر» گۈزەتچى؛ قامال
كۈزەچ	«تۈر» ساپال چۆگۈن
كۈزەتمەك	«ئال» كۈزەتمەك، ساقلىماق، مۇھاپىزەت قىلماق
كۈزەرمەك	«ت ت د» كۈزگە يۈزلەنمەك: ئۆد كۈزەردى — مەۋسۈم (ۋاقىت) كۈزگە تارتتى (يۈزلەندى)
كۈزەكۈ	«ت ت د»، «ت ت ب» ئوتقۇچ، كۆسەي
كۈزەن	«ت ت د» سېسىقكۈزەن (قۇشقاچ، ئېتىز چاش- قىنى ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش جاندارلارنى ئوۋلايدىغان، چاشقان جىنىسىدىن بولغان بىر خىل ھايۋان)
كۈزكۈنى	«ت ت د» يالتىراق قوڭغۇز
كۈزگۈ	چاشقان؛ «كۈسكۈ» گە قاراڭ
كۈزەنەك	«تۈر» سايە
كۈزۈكمەك	«ت ت د» كۈز كىرمەك، كۈزگە ئۆرۈلمەك

كۈزى	[«ئۇت»] «كۈجى» گە قاراڭ
كۈزىڭ	[> ئار. «ت ت د»] كۈكۈلا چاچ
كۈس	كۈز
كۈسەدۈك	تىلەك، ئىستەك
كۈسەمەك	[«تۇر»] ئارزۇ قىلماق
كۈسەمىش	[«ت ھ»] لەقەم، تەخەللۇس
كۈسەن	[«ت ت د»] كۈچانىڭ قەدىمكى نامى
كۈسەنچ	ئارزۇ، تىلەك
كۈسەنچىگ	[«ئۇت»] ئارزۇ قىلغان
كۈستاخ	[«ئەت»] ھۈرمەتسىزلىك؛ نومۇسسىزلىق
كۈسىرى	[«ت ت د»] قوۋۇرغا
كۈسكۈ	[«ت ھ»، «ئۇت»، «تۇر»] چاشقان
كۈسمەك	[> ئوغ. «ت ت د»] كەچمەك، يۈز ئۆرۈمەك: ئول ئاندىن كۈسدى — ئۇ ئۇنىڭدىن يۈز ئۆرۈدى
كۈسۈرۈغ	[«سۇ»] نام، ئابروي
كۈسۈش	[«تۇر»] ئارزۇ، تىلەك «كۈچۈش» كە قاراڭ
كۈسۈن	[«تۇر»، «كۈل»] كۈچ، قۇۋۋەت
كۈسۈنگۈ	[«ئىك»] ئەينەك
كۈسۈنلۈگ	كۈچلۈك، قۇۋۋەتلىك
كۈسى	[«ت تىب»، «ئال»] «كۈجى» گە قاراڭ
كۈسىن	«كۈسۈن» گە قاراڭ
كۈشەر	[«ت ت د»، «ت تىب»] تاشماق
كۈشەن	«كۈسەن» گە قاراڭ
كۈشتى	دورا ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان بىر خىل ئۆسۈملۈك

كۈشۈش	[«تۇر»] «كۈسۈش» كە قاراڭ
كۈشى	«كۈجى» گە قاراڭ
كۈفەچلىگ	[«ت ت د»] يۈگەن، تىزگىن
كۈفەر	[«ت ت د»] تەكەببۇر، ھاكاۋۇر
كۈك I	[«موي»] كۈندۈز
كۈك II	«كۈك» كە قاراڭ
كۈك III	سۆز ئورامىنى كۈچەيتىپ بەرگۈچى يۈكلىمە
كۈكۈ	[«ت ت د»] ئانا تەرەپتىن بولغان ھامما
كۈكۈي	[«ت ت د»] «كۈكۈ» گە قاراڭ
كۈگ I	[«ت ت د»] ① شېئىر ۋەزنى؛ ② كۈي، ئاھاڭ؛ ③ ھەزىل، قىزىقچىلىق، كۈلكە؛ [«ئۇت»] ئاۋاز؛
	[«قۇج»] ناخشا
كۈگ II	[«تۇر»] شۆھرەت، نام ئابروي
كۈگ III	بەختسىزلىك؛ مۈشكۈل
كۈگەلىك	مۇقەددەس، مەشھۇر، شانلىق، شۆھرەتلىك
كۈگلەنمەك	[«ت ت د»] كۈيلەنمەك
كۈگۈر	يەر نامى
كۈگۈر	«كۈگۈر» گە قاراڭ
كۈگۈلمەك	تونۇلغان، مەشھۇر
كۈڭ	[«ت ت د»] دېدەك؛ [«تۇر»] كېنىزەك
كۈڭزەدمەك	كېنىزەك بولماق
كۈڭلەن	[«ماي»] ئويلىماق، چۈشەنمەك
كۈڭۈد -	دېدەككە ئايلىنماق
كۈڭۈز	[«ت ت د»] قىغ، ئوغۇت

كۈل	① خاس ئىسىم؛ ② كۈل
كۈلەر - I	«ت ت د» [يېقىلماق]
كۈلەر II	«ماي»؛ كۈلەر يۈزىن قاتاغۇرار قاشىن — ئوچۇق چىراي بىلەن قاقاقلاپ كۈلۈپ كۈلەمەك مەدھىيىلىمەك، ماختىماق
كۈل بىلگە قاغان خاس ئىسىم	
كۈلتۈرمەك	«ت ت د» [كۈلدۈرمەك]
كۈلچىرە	«ماي» [خۇش چىراي، تەبەسسۇم]
كۈلچىرە يۈز	خۇش چىراي، ئوچۇق چىراي
كۈلچىرمەك	كۈلۈمسىرىمەك
كۈلدى	يۈزىمىڭ
كۈل قاغان	خاقان ئۇنۋانى
كۈلگۈ	«ت ت د» [كۈلكە]
كۈلۈت	«ت ت د» [كۈلكە (خەلىق ئارىسىدا كۈلكە بولغان نەرسە)]
كۈلۈشۈك	كۈلۈش
كۈلۈشۈگ	«كۈلۈشۈك» كە قاراڭ
كۈلۈگ	«كۈلۈنگۈ» گە قاراڭ
كۈلۈمسىرىمەك	«ت ت د» [كۈلگەندەك كۆرۈنمەك]
كۈلۈنچ	«ت ت د» [كۈلۈش]
كۈلۈنگۈ	«ئال» [ھارۋا، قاتناش قورالى]
كۈلۈنمەك	«تۈر» [كۈلۈمسىرىمەك، ھىجايماق]
كۈلى	«ت ت د» [گۈلە (قۇرۇتۇلغان ئۆرۈك، شاپتۇل قاتارلىقلار)]

كۈلش	[«ت ت د»] (يەرگە) كۆمۈش: ئول ماڭا ئۆلۈگ كۈلشیدی — ئۇ ماڭا ئۆلۈك (جەسەت) كۆمۈشۈپ بەردى
كۈلگ	[«كۈل»] ئابرويلۇق، شۆھرەتلىك، ئاتاقلىق
كۈمەك	[«تۈر»، «ئال»] ساقلىماق، مۇھاپىزەت قىلماق، قورۇماق
كۈمۈچە	[«ت ت د»] كۈمۈتا
كۈن I	خان مەلىكىلىرى
كۈن II	[«تۈر»] كۈن، قۇياش
كۈن III	[«تۈر»] شەرق
كۈن IV	[«تۈر»] زامان، ۋاقىت
كۈن ئاي	[«قۇچ»] ئىلاھ ئىسمى
كۈنە	دەريا ئىسمى
كۈنە يىڭى	[«تۈر»] قىزغانچۇق، كۈنچى
كۈن باتىسى Δ	[«قۇچ»] كۈنپېتىش، غەرب تەرەپ
كۈنتەكۈ	مارجان، بويۇنغا ئاسىدىغان زىننەت بۇيۇمى
كۈنتەكى	كېنىزەك، چۆرە، ئوردا قىزلىرى
كۈنتەمەك	[«تۈر»] ھەر كۈن، ھەر كۈنى
كۈنتكى	«كۈنتەكى» گە قاراڭ
كۈنتەكى	ھەر كۈنى، دائىم
كۈن توغۇرۇ	[«ەوي»] كۈن چىقىش ۋاقتى، كۈن ئۆرلىگەندە، كۈن چىققاندا
كۈنتۈز	كۈندۈز
كۈنچى	دورا ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان بىر خىل ئۆسۈملۈك

كۈنچىت	[> توخ. «ئۇت»] كۈنجۈت
كۈنچىد	«كۈنچىت» كە قاراڭ
كۈندەم	[«قۇچ»] قۇياش، قۇياشتەك، پارلاق؛ قۇياشلىق
كۈندۈرى	جەنۇبتا
كۈندى	[> ئوغ. «ت ت د»] پەس، پەسكەش، رەزىل
كۈندىن I	[«تۇر»] جەنۇب
كۈندىن II	[«ئۇت»] گۈزەل
كۈندىنى	[«ئۇت»] «كۈندىن I» گە قاراڭ
كۈن كۈنىگە	[«ئال»، «قۇچ»] ھەر كۈنى
كۈنكىئەم	قوزام، ساقام
كۈنگەد-	[«كۈل»] كېنىزەك بولماق
كۈن ئورتۇ	[«تۇر»، «ئۇت»] چۈش، چۈش ۋاقتى، كۈن ئوتتۇرىسى
كۈنۈك	كۈمۈش
كۈنۈك سۇۋ	سىباب
كۈنى I	[«ئال»] قىزغانچۇقلۇق
كۈنى II	[«ت ت د»] خوتۇن، كۈندەش
كۈنچى	قىزغانغۇچى، كۈنچى
كۈنسىكەكى	[«تۇر»] ھەر كۈنى، دائىم
كۈنلىمەك	[«ئۇي»، «ئال»] قىزغانماق، كۈنلىمەك
كۈنىتە	ھەر كۈنى، دائىملىق
كۈۋ	[«ئال»] «كۈ» گە قاراڭ
كۈۋ كەلىگ	[«ماي»] شان - شۆھرەتلىك، ئېسىل
كۈۋ گەلىگ	[«ش ت»] كارامەتلىك

كۈتۈلۈك	ئاجرىچىلۇق، شۆھرەتلىك
كۈۋەر -	[«ت.د»، «ت.تب»] بوشماق، لىكشىماق
كۈۋەز	[«ماي»] مەغرۇر، ھاكاۋۇر
كۈۋەنچ I	[«ماي»] ئىپتىخار
كۈۋەنچ II	[«تۈر»] مەغرۇر، ھاكاۋۇر، [«ماي»] تەكەببۇر
كۈۋەنچەك	مەغرۇر
كۈۋەنچ سەۋىنچ	[«ماي»] شاد - خۇرام
كۈۋەنمەك	[«ت.ت.د»] ماختاشماق، پەخىرلەنمەك
كۈۋرە	[«ت.ت.د»] ئۆلىگەن ئادەم ياكى ھايۋاننىڭ ئىچى - قارىنى تۈگەپ، گۆشى سۆڭەككە يېپىش قان ھالدا قۇرۇپ قالغان گەۋدەسى؛ قۇرۇق جەسەت
كۈۋرۈك	[«ت.ت.د»] ناغرا، دۇمباق
كۈۋۈركەن	[«ت.ت.د»] تاغ پىيىزى ۱
كۈۋۈز	[«ت.ت.د»] سېلىنچا (يۇڭدىن توقۇلغان تۆشەككە ئوخشاش نەرسىلەر)
كۈۋۈك	[«ت.ت.د»] ئوغ. [«ت.ت.د»] سامان
كۈۋەز	[«ت.ت.د»] پور دەرەخ
كۈۋەدۈك	ۋۇجۇد، تەن
كۈۋەمەك	«كۈۋەمەك» كە قاراڭ
كۈۋەن	توم، جىلد، بۆلۈم؛ كىتاب ئورنىمى
كۈي	ئاسراش، ئاسرىماق
كۈيدۈرمەك	[«تۈر»] كۆيدۈرمەك
كۈيمەك	[«ئال»] يانماق، كۆيمەك

كۈيۈر	«ت تىب» كۆيدۈرۈش، كۆيدۈرمەك
كۈيۈرمەك	ياقماق، كۆيدۈرمەك
كېپ I	«ت ت د» قېلىپ: كەرىپىچ كېپى — خىش قېلىپى
كېپ II	[> ئوغ. «ت ت د» كەبى، ئوخشاش، ... دەك
كېچمەك	«ت ت د» كېچىپ ئۆتمەك
كېچۈرمەك	«ت ت د» كېچىكتۈرمەك
كېگەمەك	«ت ت د» كېگەشمەك، مەسلىھەتلەشمەك
كېگۈرمەك	«ت ت د» كېگەيتمەك
كسە	«تۇر» «كسە» گە قاراڭ
كسە	[> ئوغ. «ت ت د» قىسقا ۋاقىت، ئاز ۋاقىت: كسە بولدى — ئاز ۋاقىت ئۆتتى
كسەرمەك	«تۇر» يىرتىلماق؛ پارتىلماق
كسبى	«ت ت د» ئوخشاش، كەبى
كىچ I	«چاس» كەچ، كەچقۇرۇن
كىچ II	«تۇر» زامان، ئۇزۇن ۋاقىت
كىچمەتنى ئارا	دەرھال، ھامان
كىچمەدىن ئارا	«كىچمەتنى» گە قاراڭ
كىچمەك	ئۆتمەك، ئۆتكۈزمەك
كىچۈرمەك	كەچۈرمەك، ئۆتكۈزمەك
كىچىر -	«ت تىب» كېچىكمەك
كىچىك I	«تۇر» كىچىك، ئۇۋاق، ياش
كىچىك II	«ئۇت» پارچە پۇل
كىچىك ئەرگەك	«تۇر» كىچىك بارماق

كېچىگىنىيە كىچىككىنە

كىچىگ ئىش [«تۇر»] كىچىك ئىش
 كىچىنمەك [«ت ت د»] بولدىن چىقماق، بۇزۇلماق؛
 ئۇراغۇت كىچىندى — خوتۇن يولدىن چىقتى
 (بۇزۇلدى)

كىد I ئارقا، ئارقىدا، ناھايىتى

كىد - II كەتمەك؛ ساقايماق

كىدىرتى [«تۇر»] غەربتە؛ ئارقىدا

كىدىز [«تۇر»] كىگىز

كىدىن I [«موي»، «ت ه»] غەرب؛ [«تۇر»] قارشى تەرەپ،

ئارقا؛ ئارقىدىن

كىدىن II [«ئۇت»] كەندىر

كىر [«ت تىب»] ھەيز؛ كىر؛ پاسكىنلىق

كىرىپى [«ت ت د»] كىرپە

كىرتگۈ [«ماي»] ئىشەنچ

كىرتگۈن [«ماي»] ئىشەنمەك، ئېتىقاد قىلماق

كىرتگۈنچ [«ماي»] ساداقەتلىك، ساداقەتمەن؛ [«تۇر»]

ئېتىقادلىق

كىرتگۈنچسۈز [«تۇر»] ئېتىقادسىز

كىرتگۈنچلۈگ [«تۇر»، «قۇج»] ئېتىقاد قىلىدىغان

كىرتۈ I [«ت ت د»] قەسەم

كىرتۈ II [«ماي»] سەمىمىي، سادىق؛ [«ت ت د»] ئىشەنچ

لىك، ھەقىقىي، راست؛ توغرىلىق، راستلىق

كىرتۈرمەك [«ت ت د»] كىرگۈزمەك

كەرتۈلمەك	[«ت ت د»] تەستىقلىماق، راستقا چىقارماق ۱
كەردەش	[«ت ت د»] بىر ھويلىدا بىللە ياشايدىغان قوشنا
كەرسىز	[«تۇر»] پاكىز، پاك
كەرشەن	[«ت ت د»] قوغۇشۇن ئۇپا
كەزلىگ	[«تۇر»] پاسكىنلىق
كەزۈ I	[«كۈل»، «ئەت»] ① سادىق؛ ② ھەقىقەت
كەزۈ II	ئارقا، (غەرب) تەرەپ
كەرت I	[«ت ت د»] كىلىت، ئاچقۇچ
كەرت II	[>سان] تاج
كەرتلەمەك	[«ت ت د»] قۇلۇپلىماق، قۇلۇپ سالماق
كەرىش	[«ت ت د»] ① كىرىپ، ئوقىيا كىرىپچى؛ ② كىرىش، كىرىم (بىر ئادەمنىڭ ئۆز مۈلكىدىن كىرگەن كىرىمى)
كەرىكسەمەك	كەرىمەك؛ ئارزۇ قىلماق، ئۈمىد قىلماق
كەرىكەك	[«ت ت د»] كىرلەشمەك، كىر بولماق؛ تون كىرىكتى — تون كىرلەشتى
كەرىگسەمەك	[«ت ت د»] كىرگۈسى كەلمەك
كەز	[«ت ت د»] قۇتا، قاپچۇق، ساندۇق قاتارلىق نەرسىلەر
كەزىلە -	[«ماي»] يوشۇرماق
كەزىلەشمەك	[«ت ت د»] يوشۇرۇشماق
كەزىلەمش	[«ماي»] يوشۇرۇنغان
كەزىز	[«ت ت د»] كىگىز

كۈزۈگ تۈزۈگ	[«ماي»] رەت، قاتار، تەرتىپ، تۈزۈك
كۈس I	[«ت ت د»] خوتۇن، ئۆي كۈشىسى
كۈس II	بۇلغۇن، «كۈش I» گە قاراڭ
كۈسرا	[«ق ب»] ئىران شاھلىرىنىڭ ئۇنۋانى
كۈسرە	[«تون»] ئاندىن، كېيىن
كۈش I	[«ت ت د»] قارا بۇلغۇن
كۈش II	[«ت ت د»] ساداق
كۈشلەن	[«ماي»] خوتۇن ئالماق، ئۆيلەنمەك
كۈشى I	[«ماي»] ئايال، خوتۇن؛ [«ت ت د»] كۈشى
كۈشى II	ئۇستاز
كۈكەت	[«ئۇت»] جەھەتتىكى؛ يەكۈن، توپلام
كۈكۈرۈلمەك	[«ت ت د»] كۈرگۈزۈلمەك
كۈكۈشۈرمەك	غەزەپلەنمەك، نەپرەتلەنمەك، خاپا بولماق
كۈكۈمەك	[«ت ت د»] بىلىمەك؛ پىچەك كۈكۈدى ئەر — ئادەم پىچاق بىلىدى
كۈكۈر	داغ؛ پاسكىنا
كۈكۈرسىز	داغسىز
كۈكۈنچ	[«ئۇت»] ئىزاھات؛ جاۋاب، چۈشەندۈرۈش
كۈگەن	[«تۈر»، «ئال»] كېسەللىك، يۇقۇملۇق كېسەل
كۈگۈر —	[«ماي»] كۈرگۈزمەك، ئۆزىگە تارتماق
كۈگۈرسۈك تۈرۈ	[«قۇج»] قانۇن
كۈگۈرمەك	سوقماق، يوقاتماق؛ ئىجرا قىلماق، «كۈگۈر»گە قاراڭ
كۈگۈنچ I	[«ماي» «كۈكۈنچ»] كە قاراڭ
كۈگۈنچ II	[«تۈر»] قارشىلىق

كەڭ I	[«ماي»] كەڭ
كەڭ II	[«تۇر»] ئوخشاش، ئەينى
كەڭەشمەك	[«ئۇت»] مەسلەھەت قىلماق؛ سورىماق
كەڭەشنىمەك	[«ئۇت»] «كەڭەشمەك» كە قاراڭ
كەڭرەنمەك	ئۆز - ئۆزىگە سۆزلىمەك
كەڭشۈر -	[«كۈل»] ئۆچلەشتۈرمەك، زىتلەشتۈرمەك؛ ئۆزئارا ئۆچلەشمەك
كەڭگەس	[«نەس»] كەڭەشمەك، مەسلەھەتلىشمەك
كەڭگەش	«كەڭگەس» كە قاراڭ
كەڭۈر	كەڭەيتىمەك
كەڭۈرتىمەك	چۈشەندۈرمەك
كەڭۈرۈ	[«تۇر»] ئەينى، ئوخشاش
كەڭۈرۈ	كەڭ، كەڭرى
كەڭ يادىغ	[«ماي»] كەڭ، ياپىلاق
كەلەن	ئەپسانىلەردىكى بىر خىل ھايۋان
كەلمىبى	شەيتاننىڭ ئىسمى
كەم I	[«ش ت»] كەم؛ [«ئال»، «قۇچ»] كەملەر؛ مەلۇم بىر كىشى
كەم II	[«كۈل»، «قۇچ»] ... كى، ... كەم (باغلىغۇچى)
كەم III	[«تۇر»] ئەگەر
كەمباغ	نەپىز ياپىلاق ئالتۇن
كەمسەن	[«ت ت د»] زىننەت ئۈچۈن دوپپا ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش نەرسىلەرگە تاقىلىدىغان ئالتۇن قاداق
كەم - مە	[«ئۇت»] كەم بولسا بولسۇن

كىمى	[«ت ت د»] كېمە، «كەمى» گە قاراڭ
كىن I	[«ت تىب»] كىندىك
كىن II	[«ماي»، «ش ت»] كېيىن، [«ئال»] ئاندىن
كىن III	مەزىلىك پۇراق
كىن IV	[«تۇر»] يىپەك، يىپەك رەخت
كىن V	ئىستىقبال، كېلەچەك
كىن ئاغىرىلغ Δ	بەدەن - ئەزا
كىنترىك	[«تۇر»] تۇمان، بۇلۇت؛ ھور
كىنتىمەك	تاتىلىماق، تارماق
كىنچۇمان	ئون ئىككى نۇجۇم
كىنكى	[«تۇر»] كېيىنكى، ئاخىرقى
كىنلە -	[«ت تىب»] ئەزمەك، يانچىماق، ئۇۋىماق
كىنلەمەك	ئېرىتمەك، چىرىتمەك، «كىنلە» گە قاراڭ
كىنلەنمەك	[«تۇر»] ئايلانماق، چۆرىدىمەك
كىنىنەت	[«تۇر»] كېلەچەك
كىن يىپار Δ	[«ت ت د»] كىندىك ئىپار
كىۋان	[«تۇن»] ساتۇرن يۇلتۇز
كىۋىز	[«ت ت د»] گىلەم
كىياسەت	[«ئەت»] يىراقنى كۆرمەك

ى

كاڭ	[<سان. «تۇر»] ① ئىسىم؛ ② «كەڭ» گە قاراڭ
كانتا خاست	[<سان] خاس ئىسىم
گرخ	يۇلتۇزلار توپى
گوت	[<سان] كەسلەنچۈك
كۇۋاڭ مىڭ	[<خەن. «تەھ»] ئەمەلدارلار - پۇقرالار، يۇرت - جامائەت
كۈزۈنلى	[«ئەت»] ئابرويلۇق، شۆھرەت قازانماق
كۈۋەزلىك	[«تەت د»] مەغرۇرلۇق

ل

بىخەتەر، تىنىچ؛ بەرھەق، راست	لاب
[«ئال»] بۇركۇت؛ لاچىن	لاچىن △
چوشقا	لاغزىن △
قەدىمكى لويياڭ شەھىرىنىڭ ئۇيغۇرچە ئاتىلىشى	لاغكى
[«ت ت د»] ئىچى چۆچەككە ئوخشاش ئويۇلغان	لاغۇن
ياغاچ ئاياق	
[«سان. «تۇر»] بىر ئىلاھ نامى	لاقىما
«لاقشا» غا قاراڭ	لاقش
[«تۇر»] سۇيۇقئاش	لاقشا
[«سان. «ئال»] ئالامەت، بەلگە	لاقشان
[«ت تىب»] ئېزىش، يانجىش	لالا -
ئەزمەك، سوقماق، «لالا -» غا قاراڭ	لالاماق
[«ت تىب»] ئېزىلمەك؛ يۇمشاق پىشماق	لان I
بىر خىل تۈز كېسەللىكى	لان II
راۋاق، بىنا	لائۇ
«لۇ» غا قاراڭ	لو

لوڭ	«لۇئۇ» غا قاراڭ
لۇ	«لۇئۇ» غا قاراڭ
لۈرۈزى	توقماق، كالتەك
لۇشاننا	[<سان. «تۇر»] خاس ئىسىم
لۇقلان	«ئۇقلان» غا قاراڭ
لۇقۇسۇسى	[«تۇر»] بىر يۇلتۇزنىڭ ئىسمى
لۈكتاكتۇ	[<سان] خاس ئىسىم
لۇگ	[<خەن] ئوچاق
لۇئۇ	[<خەن] ئەجدىھا
لۇچنۇت	[«ت ت د»] لاپقۇت
لۈكچۈڭ	[<خەن «ت ه»] يەر نامى
لېش	[«ت ت د»] لەش؛ شۆلگەي، شال
لىسپ	«لىسپ» قا قاراڭ
لىسپ	بەلغەم، تۈكۈرۈك، خەپرۈك
لىن	[<توخ. «تۇر»] جازاخانا؛ بۇلۇڭ
لىنخا Δ	[<خەن. «ئال»] «لىنخۇئا» دەپمۇ يېزىلىدۇ، نېلۇپەر گۈلى
لىۋ	[«تۇر»] قۇربانلىق
لىپۇ	[«ت ت د»] لاي، سېغىز لاي

م

ما	[«ئۇت» ۋە؛ ئەگەر؛ ...غا كەلسەك؛ «تۇر»] هەتتا...مۇ
مات	[«ت ت د» شۇنداق (تەكىت ئۇلانمىسى): ئانداغ مات - ھە، شۇنداق
ماتاغا	[>سان. «تۇر» پىل
ماترىدۇس	[>سان. «ق ب» بىر تۈرلۈك دورا
ماتۇلۇك	[>سان] لىمون
ماتىئادىس	[>سان] قەدىمكى ئەل نامى
ماتپادىش	[>سان] قەدىمكى ئەل نامى
ماخابالى	[>سان. «ئال» خاس ئىسىم
ماخادىۋى	[>سان] خاس ئىسىم
ماخارادى	[>سان] خاس ئىسىم
ماخاراگى	[>سان. «تۇر» زور يىلان
ماخاساتۋى	[>سان] خاس ئىسىم
ماخاي	خاس ئىسىم
ماخىستاق	[«قۇج» مانىي روھانىيلىرىنىڭ بىر مەزھىپى]

مادار	[<توخ> جن - ئالۋاستى]
مادراسپانت	[«قۇج» مانى ئىلاھلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى]
مادىن	[«ئەت» كان رايونى؛ كېلىپ چىقىش يېرى]
مار	[<سوغ. «مان» ئۆگەتكۈچى، مۇئەللىم]
ماراز	[«ت ت د» ① قاراڭغۇ كېچە؛ ② مەدىكار، كۈنلۈكچى]
مار ئامۇ	[«مان» مانىنىڭ شاگىرتلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى]
مارۇق	[«ئەت» داڭلىق]
مارىم Δ	[«تۇر» بەدەن، تەن، ئەزا]
ماسار I	[«ئۇ» خاس ئىسىم]
ماسار II	[«ئۇت» خاس ئىسىم]
ماغ	[«تۇن» ئاي]
ماخابالى	[<سان. «ئال» «ماخابالى» غا قاراڭ]
ماغادىۋى	[<سان. «ئال» خاس ئىسىم]
ماغارادى	[<سان. «ئال» خاس ئىسىم]
ماغاستۇى	[<سان. «ئال» خاس ئىسىم]
ماغ ئىت Δ	ماختىماق، داڭلىماق
ماقارا	[<سان. «تۇر» بىر يۇلتۇزنىڭ ئىسمى]
ماقمۇزى Δ	[«ت ھ» خاس ئىسىم]
ماكىنتراسنى	خاس ئىسىم
ماڭالاماق	[«تۇر» ئاستىلىماق]
ماڭچى Δ	ئوۋچى؛ ئىز قوغلىغۇچى
ماڭرا -	[«ماي» ۋارقىرىماق؛ ئىگىرىماق]

ماڭراش	[«ت ت د»] ۋارقىراش، ھۆركىرەش
ماڭراماق	[«ت ت د»] «ماڭرا» غا قاراڭ
ماڭگال I	[«تۇر»] ئات، نام؛ شۆھرەت، ئابروي
ماڭگال II	بەخت، سائادەت
ماڭى	[«تۇر»] سېھىر، تۇمار
ماڭىغ Δ	[«ت ت د»] ماڭدام، چامدام
ماما I	ئايال، خوتۇن
ماما II	[«ت ت د»] خاھسان تېپىشىشتە ئوتتۇرىغا قېتىلىدىغان ئۆكۈز
مامات چىن	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
مامۇ	[«ت ت د»] نىكاھ كېچىسى كېلىن بىلەن بىللە ئەۋەتىلىدىغان خوتۇن، يەڭگە
مان	[«تۇر»] تولۇق، تولغان
مانتال	[«سان. «تۇر»، «ئال»] تۇمار، سېھىر
مانجۇ	[«ت ت د»] ھەق، ئايلىق، مانجا
مانچۇ	[«ت ت د»] مانجا، ھەق (كاسپىلارغا بېرىلىدىغان ئىش ھەققى)
مانچۇق	[«ت ت د»] ئېگەرگە ئارتىلىدىغان خۇرجۇن، تورۋا (توۋرا) ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش نەرسىلەر
مانماۋ	[«ت ت د»] تاقىماق؛ ئاسماق؛ مىلمەك
مانۇ	[«ئال»] چىلبۆرە
مانى	[«تۇر»] مانىي دىنىنىڭ ئىجادچىسىنىڭ نامى
مانىستان	[«سوغ. «قۇچ»] مانىي ئىبادەتخانىسى؛ بېكەت، قونالغۇ

مائىتىرى	ئىلاھ ئىسمى؛ «مايتىرى» غا قاراڭ
مائىدۇن	[>سان. «تۇر»] بىر يۇلتۇزنىڭ ئىسمى
ماياق I	[«تۇر»] خاس ئىسىم
ماياق II	[>سان] پاسكىنىلىق، ئوغۇت، ماياق
ماياق ئاماق	[«تۇر»] پاسىل بەلگىسى قويماق
مايتىرى	[«ماي»، «چاس»] خاس ئىسىم
مايغۇق	[«ت ت د»] ئىچ مايماق ئادەم
مەت	[«ت ت د»] «مات» قا قاراڭ
مەجد	[«ئەت»] ئۇلۇغ، شەرەپلىك
مەردەك	[«ت ت د»] ئېيىق كۈچۈكى
مەركىت	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
مەركىد	[«ت ھ»] خاس ئىسىم
مەرىچى	[«ش ت»] ياۋايى، ياۋۇز؛ نادان (دىنسىز)
مەشىچ	[«ت ت د»]: مەشىچ ئۈزۈم — قارا ئۈزۈم
مەكارىم	[«ئەت»] مەردانە
مەڭ I	[«ماي»، «ئۇت»، «ت تىب»] ① يەم، دان، ② مەڭ، خال
مەڭ II	[«ئال»، «قۇج»] شەكىل، ئۇسلۇب
مەڭە - ئاش	[«ئال»، «قۇج»] ① دانلىق ئاشلىق؛ ② ئوۋ
مەڭدە -	[«ت ت د»] تارتماق؛ يىرتماق
مەڭدەمەك	[«ت ت د»] يۇلماق، يۇڭدىماق، «مەڭدە» گە قاراڭ
مەڭزەتمەك	سېلىشتۇرماق؛ كۆرۈشتۈرمەك
مەڭسەتمەك	«مەڭزەتمەك» كە قاراڭ

- مەڭلە - «ماي» [... نىڭ قىياپىتىگە كىرىۋالماق
 مەڭلەمەك مەڭگۈلەشمەك، ئۆلمەسلىك؛ «مەڭلە» گە قاراڭ
 مەڭلەن - «ت ت د» [يېمەكلىك ئىزدەمەك
 مەڭلىگەسەنگۈن «ئۆت» [خاس ئىسىم
 مەڭگۈ «ئال» [مەڭگۈ، ئەبەدىي
 مەڭگۈ تېمۇر «ئۆت» [خاس ئىسىم
 مەڭگۈسۈز «ئال»، «تۇر» [مەڭگۈلۈك بولمىغان
 مەڭگۈلۈك «تۇر» [مەڭگۈلۈك
 مەڭگۈ I «ماي»، «تۇر» [خۇشاللىق، شادلىق؛ ھۇزۇر
 مەڭگۈ II «قۇچ» [ئەبەدىي، مەڭگۈ، ئۆلمەس
 مەڭگۈ I «ت ت د» [مەڭگۈ (ئادەمنىڭ مەڭگۈ)
 مەڭگۈ II «ئال» [كۆرۈنۈش
 مەڭگۈلىگ I چىرايلىق، گۈزەل
 مەڭگۈلىگ II «ئال» [يېقىملىق
 مەڭگۈسىز رەڭسىز
 مەڭگۈ I «قۇچ» [«مەڭگۈ II» گە قاراڭ
 مەڭگۈ II مۇبارەك، سائادەت، «مەڭگۈ I» گە قاراڭ
 مەڭلە - «ماي»، «ئىر» [خۇشاللانماق، ھۇزۇرلانماق،
 خۇشال بولماق
 مەڭىلەت - خۇشال قىلماق
 مەڭىلەتمەك «ئال» [«مەڭىلەت» كە قاراڭ
 مەڭىلەمەك «تۇر» [سۆيۈنمەك، شادلانماق، خۇشال بولماق
 مەڭىلىگ «ئال» [قۇتلۇق، خۇشاللىق، «ماي» [شادلىق
 مەڭىن «ئال» [«مەڭى I» گە قاراڭ

مەنچۈك	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
مەنىك	[«ئال»] مېنىك
مخا	[>سان. «كۈل»] چوڭ
مخا - پىرتى - ئا	[>سان. «تۇر»] خاس ئىسىم
مخاجىنادىش	[>سان] بۈيۈك چىن
مخايانا	[>سان. «كۈل»] بۇددا دىنىدىكى بىر مەزھەپنىڭ نامى، «ماھايانا» دەپمۇ يېزىلىدۇ، (قەدىمكى ئۇيغۇر تىلىدا يەنە «ئۇلۇغ گۈللۈڭگۈ» دەپمۇ ئۇچرايدۇ)
مىسخا	[«نېس»] خاس ئىسىم (قۇتۇلدۇرغۇچ)
مىشخا	[«مان»] ئەيسا
مىكى	[«تۇر»] «مەڭى» گە قاراڭ
موجاگ	[«تۇر»] مانىي ئېتىقادچىلىرى ئىچىدىكى باش روھانىي
موز	بوز (رەڭ)
موغۇچ	[«نېس»] ① مانىي دىندارى؛ [«ئۇت»] ② داخان، باخشى، پېرىخۇن،
موقشادىۋى	[>سان] خاس ئىسىم
موڭۇل	[«تۇر»] قەبىلە ئىسمى
موڭۇل بۇغا	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
مىچۇق	[«ت ت د»، «تۇر»] ئۇنچە، مونچاق (زىننەت ئۈچۈن بويۇنغا ئېسىلىدىغان قىممەتلىك تاشلار)
مۇ	[«ئال»، «تۇر»] مۇ؛ بۇ؛ شۇنداقمۇ

- مۇچۇلا بۇنداق، بۇنچىۋالا، مۇنچىۋالا
 مۇدۇر [سان] تامغا، مۆھۈر
 مۇرچ [ت ت د] ① مۇچ، قارىمۇچ؛ «مىرچ» قا قاراڭ
 مۇش [چىگ. «ت ت د»] مۇشۇك
 مۇقىر Δ تونۇماق، ئىقرار قىلماق
 مۇڭ [ماي] ① غەم - قايغۇ، ھەسرەت؛ ئەندىشە؛
 ② [ت ت د] مۇڭ - زار؛ جاپا - مۇشەققەت؛
 ③ ئەقىل
 مۇڭا ماڭگو (مېۋە)
 مۇڭاد - [ماي] ھەيران قالماق، ئەجەبلەنمەك
 مۇڭادتۇرماق قايمۇقتۇرماق، ھەيران قالدۇرماق
 مۇڭادماق ھەسرەت چەكمەك، قايغۇرماق؛ «مۇڭاد» قا قاراڭ
 مۇڭادىنچىڭ Δ [ئال] ھەيران قالارلىق، ئاجايىپ، غەيرىي
 مۇئار [ت ت د]، «قۇج»، «ق ب» بۇنىڭغا، ئۇنىڭغا؛
 مەن مۇڭار ئايدىم - مەن بۇنىڭغا (ئۇنىڭغا)
 ئېيتتىم
 مۇڭ تار [ماي] خەۋپ - خەتەر
 مۇڭسۇز دەردىسىز، قايغۇسىز
 مۇڭسۇز - تاقىسىز Δ [ماي] غەم - قايغۇسىز
 مۇڭسۇس [ئۇت] خاس ئېسىم
 مۇڭقارماق [ت ت د] مۇڭلاندۇرماق، قايغۇغا سالماق
 مۇڭقۇل بولماق [ئال] مەنئەتسىزلىك، قاندىسىزلىك
 مۇڭلا - [ماي] قەدەم تاشلىماق، ماڭماق

- مۇشۇقماق [«ت ت د»] مۇڭلانماق، قايغۇغا چۆمەك
 مۇلا [«سان. «تۇر»] ئاساس، يىلتىز، مەنبە
 مۇمتاز [«ق ب»] تاللانغان، خىل
 مۇن I [«ت ت د»] دەرد -- ئەلەم؛ ئەيىب، مۇڭ، يېتىش
 سىزلىك: مۇن كىشى -- مۇڭلۇق ياكى كۆڭلى
 سۇنۇق ئادەم
 مۇن II [«ئەت»] تۇتۇق، غۇۋا، مۇشكۈل؛ [«ق ب»]
 قۇسۇر، كەمچىلىك؛ دەسمايە
 مۇنا [«تۇر»] مانا، ماۋۇ؛ مۇشۇنداق
 مۇنتا [«ئال»] بۇ يەردە
 مۇنتادا [«ئال»] «مۇنتا» غا قاراڭ؛ [«قۇج»] بۇياقتا
 مۇنتادا ئۇلاتى Δ [«ماي»] شۇنىڭدىن تارتىپ
 مۇنتادا ئىنارۇ Δ [«ماي»] بۇنىڭدىن باشقا
 مۇنتاغ [«قۇج»] بۇنىڭغا ئوخشاش؛ بۇ تۈردە
 مۇنتۇ بۇ، بۇنىڭغا
 مۇنتۇدا بۇنىڭدىن
 مۇنتۇرماق [«قۇج»] ئايلاندۇرماق
 مۇنتىرتىن Δ بۇنىڭدىن باشقا
 مۇنچا [«تۇر»] بۇنچە، مۇشۇنچە، مۇشۇنداق
 مۇنچا قودۇرۇ تامامەن، پۈتۈنلەي، تولۇق
 مۇنچۇ «مۇنچۇغ» قا قاراڭ
 مۇنچۇغ مارجان، ئۇنچە، ئۇنچە - مارجان
 مۇنچۇلايۇ [«ئۇت»] مۇشۇ سۈرەت بىلەن، مۇشۇنداق
 مۇندا [«ئال»، «ت ت د»] بۇ يەردە

مۇندۇز I	«ت ت د» [دۆت، كالۋا؛ ئەخمەق
مۇندۇز II	«ت ت د» [كەلكۈن
مۇنغاق	چىشى بۇغا
مۇنلار	بۇلار
مۇنلايۇ	«ئال» [مۇشۇنداق، مۇشۇ سۈرەت بىلەن
مۇنماق	«ت ت د» [ئالچىماق؛ قارى ئەر مۇندى — ياشاغان كىشى ئالچىدى
مۇنى Δ	بۇنى، ئۇنى
مۇنى تەگ Δ	«تۇر» [بۇنىڭدەك
مۇنلايۇ Δ	مۇشۇنداق، مۇشۇنىڭدەك
مۇنغا	«تۇر» [قۇرۇق گەپ؛ حاھىل، تەرسا، كاج
مۇنغاق	«قۇج» [چىشى بۇغا، «مۇنغاق» قا قاراڭ
مۇنئالماق	قايمۇقماق
مۇيان	«ت ت د» [ساۋاب
مۇيانچىلىق Δ	«ت ت د» [ئارىچىلىق، ساللاچىلىق (ئىككى ئادەم ئارىسىدىكى ساللاچىلىق)
مۇياۋ	«ت ت د» [مىياڭلىماق
مۇيۇم	قايمۇقماق، تېڭىرقىماق
مۆڭرەمەك	مۆرىمەك، ۋارقىرىماق
مۈرەن	«ئو» [دەريا
مۈك	«ت ت د» [مۈكچەيدى
مۆڭرەش	«ت ت د» [ھۆركىرەش، گۈركىرەش
مۆڭرەمەك	«مۆڭرەمەك» كە قاراڭ
مۇڭۇز	«ت ت د» [مۇڭگۈز

مۇڭۇزگەك	[«ت ت د»] قاداق (ئىشلەش تۈپەيلى قولىدا
پەيدا بولىدىغان قاداق)	
مۇڭىلە -	[«ت ت د»] بەخت تاپماق
مۇن I	[«ت ت د»] شورپا
مۇن II	[«ئال»] گۇناھ، جىنايەت، پالاكەت
مۇن - ئاز	[«ماي»] ئازماق، قايىمۇقماق
مۇنەمەك	ئەسكى بولماق، جازالانماق، ئەسكىرىمەك
مۇن تۈرك	[«ماي»] يولدىن ئازدۇرىدىغان
مۇندەرۈ	[«ت ت د»] چىمىلدىق
مۇنسۇز	[«قۇج»] گۇناھسىز
مۇن قاداغ	[«ماي»] گۇناھ، ئەيىب، نۇقسان
مۇنگۇ ئات	[«ئوت»] مىنىدىغان ئات
مۇنمەك I	[«ت ت د»] مىنمەك: ئەر ئات مۇندى — ئادەم
	ئات مىندى
مۇنمەك II	جازالانماق، «مۇنەمەك» كە قاراڭ
مۇنۇكمەك	[«تۈر»] ئۆتمەك، ئاشماق، ئۈستىدىن ئۆتمەك
مۇيۈز	[«قۇج»] مۇڭگۈز، «مۇڭگۈز» گە قاراڭ
مىترى	[«قۇج»] «مائىتىرى» غا قاراڭ
مەتىك	[«ق س»] دىنسىز، ئېتىقادسىز
مىدىك	[«تۈر»] بىلىمىسىز، ئېتىقادى بۇزۇق، نورمالسىز؛
	ساراڭ، غالىجىر، «مەتىك» كە قاراڭ
مىر Δ	[«ت تىب»] بال، ھەسەل
مىز Δ	[«ت ت د»] بىز
مىز I	«مىر» غا قاراڭ

مىزاه	[«ئەت» مازاق قىلماق]
مىسخا	خاس ئىسىم
مىسىر Δ	خاس ئىسىم
مىسىرىيلا Δ	[«ئۇت» خاس ئىسىم]
مىسكىچ	[«ت تىب» مۇشۇك]
مىشچىك	[«تۇر» «مىسكىچ» كە قاراڭ]
مىشى	[>سوغ. «تۇر» سوغدى ئاينىڭ 16 - كۈنى]
مىڭار Δ	[>ئوغ. «ت ت د» بۇلاق]
مىڭ تەمۇر Δ	[«ئۇت» خاس ئىسىم]
مىڭ قارا Δ	[«ئۇت» خاس ئىسىم]
مىڭلىگ	[«تۇر» مىڭلاپ، مىڭچە]
مىڭىز	[«ت تىب» «مۇڭۇز» گە قاراڭ]
مىن I	[«تۇر» مەن (ئالماش)]
مىن II	[«ت تىب» ئۇن؛ خېمىر]
مىن III	شورپا
مىنا I	[>سان. «تۇر» بىر يۇلتۇزنىڭ ئىسمى]
مىنا II Δ	«مۇنا» غا قاراڭ
مىنتە	مەندە
مىندىدە	مەندىن
مىنسىن	[«ئۇت» خاس ئىسىم]
مىنغۇي Δ	[«ت ت د» مۇلغۇي، مۇڭقۇي، شىلىم]
مىنگۇ	[«قۇج» مىندىغان ھايۋان، ئات]
مىنى	[«تۇر» مېنى (ئالماش)]
مىيى	[«ت تىب» مېڭە]

ن

نارا	[«ت تىب»] ئانار
ناراتا	[«ئىك»] خاس ئىسىم
ناراتتا	يەر نامى
نارايان	[>سان، «تۇر»] خاس ئىسىم
نارۇ	ئۇياققا
نارۇن	[«ئۇت»] بىر خىل دەرەخ
ناغرام	[>سوغ. «تۇر»] ئاينىڭ 30 - كۈنى
ناغىد Δ	[«تۇن»] زۆھرە يۇلتۇزى؛ چولپان يۇلتۇزى
ناغىد جىمىنۇ Δ	[«تۇر»] جۈمە، جۈمە كۈنى
ناقاپۇشپ	[>سان،] بىر خىل گۈل تۈرى
ناك	[>سان. «ت ت د»] لەھەك
ناگا	[>سان] ئەجدىھا
نامو	[>سان. «تۇر»، «ش ت»] «ھۈرمەت، سالام، تەزىم»
	دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدىغان بۇددىزىم ئاتالغۇسى
نامو بۇت	[>سان] بۇدداغى ھۈرمەت
نامودارم	[>سان] ئېتىقاد، (بۇددىزىم قانۇنى) غا ھۈرمەت
ناموساڭ	[>سان] راھىبلار گۇرۇھىغا ھۈرمەت
نامۇ	[>سان. «تۇر»] «نامو» غا قاراڭ

نامىزا △ [«ت ت د»] باجا (خوتۇننىڭ ئاچىسى ياكى سىڭىلىسىنىڭ ئېرى)

ناۋسردىچ [«سوغ.» «تۇر»] بىرىنچى ئاينىڭ ئىسمى
 نائىۋازىكى [«ئوت»] يۈكسەك روھلۇق كىشى؛ «نىۋازىكى»
 غا قاراڭ

نائىۋازىكى نائىۋازىكى غا قاراڭ

نايۇت I چاغ، دەۋر

نايۇت II [«سان»] سانسىز، ھېسابسىز

نە I [«ماي»] قايىسى، نېمە، قانداق

نە II [«ت ت د»] ... دا، ... چاغدا

نەئەلۈك [«ت ت د»] نېمىشقا

نەپىدىكى I [«ئو»] ئىلاھ

نەپىدىكى II پەرى، «نىۋازىكى» غا قاراڭ

نەتەگ [«ئال»] قانداق، قايىسى، [«ماي»] قايىسى بولسۇن

نەتەلتاغىن △ [«ماي»] نېمە سەۋەبتىن

نەچە [«ت ت د»] نەچچە، قانچە؛ [«قۇج»] قانچىلىك؛

[«ئال»] قانداق؛ ھەرقايسى

نەچەتە دەرھال، شۇ ھامان

نەچەكەتەگى [«ماي»، «قۇج»] قاچانغىچە

نەچەكلەتى [«نەچۈكلەتى»] گە قاراڭ

نەچە نەچە [«ئال»] ھەر، قانچە

نەچە ئۈركىچ [«ماي»] قانچە ئۇزۇن ۋاقىت

نەچۈك [«يا.با.» «ت ت د»] نېچۈك، نېمە ئۈچۈن، نېمىشقا،

[«ئو»، «ئال»] قانداق، قانداق قىلىپ

نەچۈكلەتى	[«قۇچ»] نېمە ئۇچۇن، «نەچۈكلەدى» گە قاراڭ
نەچۈكلەدى	نېمىشقا، قانداق، قانداق سەۋەب بىلەن
نەچۈكىن	[«ش ت»] قانداقلا بولمىسا؛ قانداق بولغانلىقىنى
نەرەك	[«ت ت د»] نېمىگە كېرەك، نېمە ئۇچۇن كېرەك
نەرسە	[«ئۆت»] نېمە بولسا
نەرۈ	[«ت ت د»] نېرى: نەرۈ بار — نېرى كەت
نەك	[«ت ت د»] تېمساھ، لەھەك
نەكە	نېمىشقا، نېمە ئۇچۇن
نەكدى	[«ت ت ب»] بىرخىل يىلان
نەكىم	[«تۇر»] بۇنىڭدەك؛ قايسى
نەگلۈك	[«ئىك»] نېمە ئۇچۇن
نەگۈ	[«ماي»، «قۇچ»] نېمىشقا
نەگۈدە	نېمىشقا، نېمە سەۋەبتىن
نەگۈكە	نېمە مەقسەت بىلەن، نېمە ئۇچۇن
نەگۈكىم	[«ئىك»] قانداقلا بولمىسۇن، مەيلى قانداقلا بولمىسۇن
نەگۈل	قانداق
نەگۈلۈك	[«ش ت»] «نەگۈلۈگ» كە قاراڭ
نەگۈلۈگ	نېمىشقا، نېمە ئۇچۇن
نەگۈمە	[«ئۆت»] قايسى بولسۇن؛ نېمە بولسا؛ بىرنەرسە
نەك I	[«ت ت د»، «تۇن»، «ق ب»] ① نەرسە؛ شەيئى؛
	② مال، دۇنيا، مال — مۈلۈك

نەڭ II	«تۇن» [ھەرگىز، قانداق بولۇشتىن قەتئىي نەزەر، مەيلى....
نەڭ نەڭ	«كۈل» [بارلىق؛ ھەرقانداق
نەڭ ئىنچىپ	«تۇر» [مۇمكىن بولمىغان؛ نېمە بولسا بولسۇن
نەلۈك	«ت ت د» [نېمە ئۈچۈن، نېمىشقا، «قۇچ» [قانداق؛ نېمىدەك
نەمە	«تۇر»، «كۈل» [نېمە، قايسى، نېمە ئۈچۈن
نەمەن	«ش ت» [قانداق، قانداق شەكىلدە
نەنەك	«ت ت د» [نېمە ئۈچۈن
نەنەگۈ	قايسى بولسۇن
نەئوغرىن Δ	«ماي» [قايسى ۋاقىتتا
نە ئۈچۈن	«تۇر» [نېمە ئۈچۈن
نەۋادىر	«ئەت» [نېمىشقا، قانداقسىگە
نەياڭلىغ Δ	«ماي» [قانداق قىياپەتلىك
نغوشاق	[>سوغ. «مان» [مانىي دىنىدىكى ۋەز ئاڭلىغۇچىلار، شاگىرت، مۇرىت
نمائۇ	[>سان. «تۇر» [«نامو» غا قاراڭ
نوش I	«ماي» [تاتلىق شەربەت
فوش II	«ئال» [تەم، پۇراق
فوش III	«ئال» [ئەبەدىي، ئۆلمەيدىغان
نوغدار	«قۇچ» [خاس ئىسىم
فوم	«ش ت»، «ت ت د» [دىن، شەرىئەت، كىتاب
نومچا	«ئال» [نېزامچە، قانۇنچە
نومچى	«قۇچ» [دىنىي كىتاب تەپسىرقىلغۇچى؛ دىنىي ئەدىب

- نومۇسۇز قانۇنسىز، قائىدىسىز، دىنىسىز
 نوم قۇلى △ [«ت ھ»، «ئوت»] خاس ئىسىم
 نوملا - نوم تەپسىر قىلماق
 نوملاتىلماق △ [«تۇر»] نومنى چۈشەندۈرمەك
 نوملالماق [«تۇر»] نەسىھەت بېرىلمەك
 نوملاماق [«ئال»] نەسىھەت قىلماق، ئۆگەتمەك، «نوملا»
 غا قاراڭ
 نوملۇغ [«ئال»] قانۇن، قانۇنلۇق
 ئوچ يەر نامى
 ئۇشادىر △ [«ت تىب»] ئۆشۈدۈر
 ئوقۇت [«ت تىب»] ئوقۇت
 ئۆكەر [«ئو»] ① ۋەزىر، خىزمەتچى، قوغدىغۇچى؛
 ② «ئۆكۈر» گە قاراڭ
 ئۆكۈر مەنسۇپ بولغان
 نى [«ئال»] نېمە
 نىربان «نىرۋانا» غا قاراڭ
 نىرگرانىخا [«تۇر»] بىر يەرگە ئۆزلەشكەن ياكى ئولتۇراق
 لاشقان ئاھالە
 نىرۋان △ «نىرۋانا» غا قاراڭ
 نىرۋانا [«سان. «تۇر»] بۇددىزم ئېتىقادچىلىرىنىڭ مەنى
 ۋى غايىسىدىكى تىنچلىق (ھالاكەت)
 نىرۋانلىغ △ نىرۋانغا يەتكەن
 نىزبانى △ «نىزۋانى» غا قاراڭ
 نىزۋانىسىز △ [«تۇر»] ئۈمىدىسىز؛ قارا نىيەتسىز

- نىزۋانلىغ △ [«ئال»] قارا نىيەتلىك
 نىزۋانى △ [«ئال»] ئازاب؛ دىلخەستىلىك؛ ئاچكۆزلۈك،
 قارا نىيەتلىك؛ مەپتۇنلۇق؛ ئىشتىياق
 نىزۋانلىغ △ [«ش ت»] ئازاب؛ دىلخەستىلىك
 نىزداغ △ [«ت ت د»] بىلەي تاش
 نىسان △ «نىشان» غا قاراڭ
 نىشان △ [«ت ھ»، «ئوت»] تامغا، بەلگە، ئىمزا
 نىغوشاق [«قۇج»] «نىغوشاق» قا قاراڭ
 نىغۇسەك «نىغوشاق» قا قاراڭ
 نىكائى [«سان» مەكتەپ
 نىكەي [«ش ت»] قىسىم، بۆلۈم
 نىكۈ [«ئوت»] خاس ئىسىم
 نىگرانتى [«ش ت»] خاس ئىسىم

ئۇ

ئو	[«ئال»، «تۇر»] ئۇ (ئالماش)
ئوبا	[>ئوغ، «ت ت د»] قەبىلە
ئوبۇتى Δ	[«تۇن»] ھايا، ئۇيات، نومۇس
ئوبۇز	[«ت ت د»] دۆڭ: ئوي ئوبۇز — ئويماڭ ۋە دۆڭ
ئوبۇزلۇغ	[«ت ت د»] دۆڭ
ئوپ	[>ئار، «ت ت د»] خامسان تېپىشكە قېتىلىدىغان ئۆكۈزلەرنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى ئۆكۈز
ئوپال	[«ت ت د»] يۇرت نامى
ئوپرا-	[«ت ت د»] ئۇپرىماق، يىرتىلماق
ئوپراش	[«ت ت د»] ئۇپراش، كونسراش
ئوپراق I	[«ت ت د»] كونا
ئوپراق II	[«ئەت»] چاپان، پەلتو
ئوپرى Δ	[«ت ت د»] ئوپۇر، ئوپۇرۇلغان يەر، ئورا، «ماي» چوڭقۇرلۇق
ئوپلا-	[«كۈل»] چاپماق، ئېتىلماق، ھۇجۇم قىلماق، چېپ-چېپ يۈرمەك
ئوپ ئوپ	[«ت ت د»] ھاياۋانلارنى تۇرغۇزۇش، ھەيىدەش ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان ئۈندەش سۆز

نۇرۇ	[«تۇر»] قاينام
ئوت I	[«ماي»، «ت ت د»] ① ئوت، ئۆسۈملۈك: ئاتقا ئوت بەرگىل — ئاتقا ئوت بەرگىن؛ ② دورا ئۆسۈم- لۈكى: ئوت ئىچىتىم — دورا ئىچىتىم؛ ③ ئوغا، زەھەر: بەگ ئائىلار ئوت بەردى — بەگ ئۇنىڭغا ئوغا (زەھەر) بەردى
ئوت II	[«تۇر»، «ئال»] ئاتەش، ئوت
ئوتاقچى Δ	[«ئال»، «ت ت د»] تېۋىپ، دورىگەر: مال دوختۇرى ئوتالا—
ئوتاماق	[«نېس»] داۋالماق
ئوت ئەم	[«ئوتالا»] غا قاراڭ
ئوترا	[«ق ب»] دورا — داۋا
ئوتران	[«ت ت د»] ئوتتۇرا
ئوترۇ	[«ت ت د»] ئىستان
ئوترۇغ	[«تۇر»، «ت ت د»] ئارال
ئوترۇق	[«ماي»] «ئوترۇغ» قا قاراڭ
ئوترۇلماق	[«ت ت د»] كېسىلمەك، قىرقلماق: ساچ ئوت رۇلدى — چاچ قىرقلدى
ئوتسۇز	دورسىز
ئوتغارماق	[«ت ت د»] ئوتلاتماق: ئول ئات ئوتغاردى — ئۇ ئاتلارنى ئوتلاتتى
ئوتغۇراق	[«تۇر»] جەزمەن، چوقۇم؛ ئىشەنچلىك، بىخەتەر
ئوتغۇن	[«ت ت د»] ئېگەرنىڭ سول تەرىپىگە بېكىتىلىپ، ئولاڭنىڭ ھالقىسى تارتىلىدىغان ئەنلىك تاسپا

ئوتقۇراق	«ئوتقۇراق» قا قاراڭ
ئوتلاماق	داۋالماق، باقماق
ئوتلۇغ	[«تۇر»، «ت ت د»] ئوتلۇق
ئوتلۇق	[«ت ت د»] ① تالاسقا يېقىن بىر شەھەرنىڭ نامى؛ ② ئېغىل
ئوتۇرماق	[«ت ت د»] كەسمەك، قىرقىماق
ئوتۇرۇغ	«ئوتۇرۇغ» قا قاراڭ
ئوتۇز	[«تۇر»] ئوتتۇز
ئوتۇز ئارتۇق بىر	[«ماي»] ئوتتۇز بىر
ئوتۇڭ	[«قۇج»، «ت ت د»] ئوتۇن
ئوتۇن I	[«ئەت»، «ق ب»] پەس، پەسكەش؛ دۆت؛ جاھىل، رەزىل
ئوتۇن II	غالىجىر، غالىجىرمانە
ئوت ئۆچۈرى	چوغ (ئۆچۈش ئالدىدىكى)
ئوتى	[«ق ب»] دورىسى
ئوت يەم	دورا
ئوت يىغاچ △	[«قۇج»] گۈل - گىياھ؛ چاتقال
ئوچ	[«ت ت د»] تاغدا ئۆسىدىغان بىر خىل دەرەخ، ئۇنىڭ دىن قەلەم، يىك، ھاسا قاتارلىق نەرسىلەر ياسىلىدۇ.
ئوچاق	«ئوچۇق» قا قاراڭ
ئوچاقلىغ △	[«ت ت د»]: ئوچاقلىغ ئەۋ — ئوچاقلىق ئۆي
ئوچاقلىق △	[«ت ت د»]: ئوچاقلىق تىتىك — ئوچاق سېلىشقا ئىشلىتىلىدىغان سېغىز لاي ۋە باشقا نەرسىلەر
ئوچۇق	[«تۇر»] ئوچاق
ئوخسۇن	[«ت ت د»] ئازاب؛ پۇشايمان

ئوخسىنماق Δ [«ت ت د»] ئۆكۈنمەك، پۇشايىمان قىلماق
 ئوخشا- [«ت ت د»] ئاسرىماق، ئاسراش، ياخشى كۆرۈش
 ئوخشاش [«ت ت د»]
 ئوخشاغۇ [«ت ت د»] ئويۇنچۇق
 ئوخشاماق I [«ت ت د»] ئەركىلەتمەك؛ ئويناشماق؛ «ئوخشا» غا
 قاراڭ

ئوخشاماق II [«قۇچ»] «ئوخشاماق» قا قاراڭ
 ئوخشانچىغ Δ [«ت ت د»] ئادەم ياخشى كۆرىدىغان
 ئوخىماق Δ [«قۇچ»] «ئوخىماق» قا قاراڭ
 ئود «ئوت» قا قاراڭ

ئودىچى بۇيرۇق Δ [«ئوت»] خاس ئىسىم
 ئودىغاق [«ماي»] ئويغاق، سەزگۈر
 ئودغۇچ [«ت ت د»] ئوت، يالقۇن
 ئودغۇر- [«ماي»] ئويغاتماق
 ئودغۇرا [«ق ب»] ئويغىتىپ
 ئودغۇراتى Δ ئوچۇق، ئېنىق، چۈشىنىشلىك
 ئودغۇراق ئېنىق، مۇقەررەر
 ئودغۇرماق «ئودغۇرماق» قا قاراڭ
 ئودۇرا ئوتتۇرا، ئوتتۇر
 ئودۇرۇغ «ئوتۇرۇغ» قا قاراڭ
 ئودۇز «ئوتۇز» غا قاراڭ
 ئودۇغ ئويغاق، سەگەك
 ئودۇغساق [«ماي»] سەگەك - ھوشيار
 ئودۇن گۇناھلىق، جىنايەتلىك

ئودۇنماق «ئال»، «تۇر»، «كۈل» [ئويغانماق، ھوشغا كەلمەك؛
ئېسىگە ئالماق]

ئور I «ت ت د» [جەدى (قىزغۇچ): ئور ئات — جەدى
ئات (توق قىزىل بىلەن سىپىرىق ئوتتۇرىسىدىكى
رەڭ)]

ئور II «تۇر» [قەلئە
ئورام «ئەت» [كەيپىيات، شارائىت
ئورتاق «ت ت د» [شېرىك
ئورتاقلىغ «قۇج» [شېرىكلەشكەن؛ دوست بولۇشقان
ئورتۇ I «چىگ. «ت ت د» [ئورتا، ئوتتۇرا، «ئوترا» غا
قاراڭ]

ئورتۇ II «تۇر» [«ئوردۇ» غا قاراڭ
ئورتۇق I «ئۇت» [ئورتاق؛ بىرلەشكەن
ئورتۇق II «ئوترۇغ» قا قاراڭ
ئورتۇن ئوتتۇرانچى
ئوردۇ «ت ت د» ① ئوردا، ساراي، پايتەخت، خان
شەھىرى؛ ② بالاساغۇنغا يېقىن بىر شەھەر؛
③ چاشقانغا ئوخشاش يەر ئاستىدا ياشايدىغان
ھايۋانلارنىڭ ئىنى (ئۇۋىسى)]

ئوردۇ باشى Δ «ت ت د» [ئوردا بېشى، خاقانىنىڭ يېنىدا خىزمەت
قىلغۇچى]

ئوردۇ بەگ خاس ئىسىم
ئوردۇ تال «ت ت د» [تۈك چۈشۈرۈشكە ئىشلىتىلىدىغان ھاك
ئارىلاشمىسى]

ئوردۇق	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
ئوردۇ قارسى	ئوردا ساراي
ئوردۇكەند	[«ت ت د»] پايتەخت، خاقانلار تۇرىدىغان جاي؛ قەشقەر شەھىرى
ئوردۇلانماق	[«ت ت د»] ئوردا قىلماق، قارارگاھ قىلماق
ئورسۇلاي	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
ئورغاق	[«ت ت د»] ئورغاق
ئورماق	قويماق
ئورناغ	[«تۇر»] تەخت؛ جاي، قونالغۇ، تۇرۇشلۇق جاي
ئورناغسىز Δ	[«ماي»] ئورۇنسىز؛ جايىسىز، [«قۇج»] تۇراقسىز، مۇستەھكەم بولمىغان
ئورناغلىغ Δ	[«ئال»] مۇستەھكەم؛ تۇراقلىق
ئورناق	[«ئال»] يەر، ئورۇن، جاي، ئەتراپ
ئورناتماق	[«تۇر»، «ت ھ»] قانماق، ئۆزلەشمەك؛ ئورناشماق؛ چىداملىق بولماق
ئوروختىك	[«سان»] بىر خىل بېلىق
ئورۇ	[«ت ت د»] بۇغداي، چامغۇر ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش نەرسىلەرنى ساقلاش ئۈچۈن قېزىلىدىغان ئورا
ئورۇس	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
ئورۇق I	[«ماي»] چىغىر يول، تار يول، كىچىك يول
ئورۇق II	[«تۇر»] يول، چارە، ئىمكان
ئورۇڭ	تۇغ، بايراق
ئورۇڭلۇغ	[«تۇر»] بايراقلىق

ئورۇم	«ت ت د» باغلام: بىر ئورۇم ئوت — بىر باغلام ئوت
ئورۇن	يەر؛ تەخت؛ رايون؛ تۇرار جاي
ئورۇنچاق	«ت ت د»، «قۇچ» ئامانەت
ئورۇنچۇق	«ت ت د» «ئورۇنچاق» قا قاراڭ
ئورۇنلۇق	تەختكە ئىگە
ئورسۇن Δ	«ئوت» «ئورۇن» غا قاراڭ
ئوز I	«ت ت د»: قىزىل ئوز — ئۇلۇغچات ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىدىكى بىر يېزىنىڭ قەدىمكى نامى، ھازىر «قىزىلئۆي» دەپ ئاتىلىدۇ
ئوز II	«ماي» ① ئوزماق، ئاشماق؛ ② قۇتۇلماق
ئوزا	«ت ت د» ئوزاقى، ئۆتكەنكى؛
	«ئەت» ئالدى بىلەن، دەسلەپتە
ئوزار	«ماي» ئوزماق، قۇتۇلماق
ئوزاقى Δ	«موي» ئۆتكەنكى، بۇرۇنقى
ئوزالماق	«ئوت» قاچماق
ئوزغارقاق	«ت ت د» ئەسلىمەك
ئوزغۇچ	«ت ت د» يالقۇن، ئوتقاش
ئوزغۇر	قۇتۇلدۇرماق
ئوزغۇرداچى Δ	«ماي» قۇتۇلدۇرغۇچى
ئوزغۇرماق I	«ت ت د» ئويغاتماق
ئوزغۇرماق II	«ئال» قۇتۇلماق؛ «ئوزغۇر» غا قاراڭ
ئوزغۇقۇرتۇلغۇ	«ئال» ئازاد بولغان، قۇتۇلغان
ئوزغۇلۇغ	«تۇر» قۇتۇلغان

- ئوزقۇرماق «ئال»، «تۇر» [قۇتۇلدۇرماق، «ئوزغۇرماق» قا قاراڭ
 ئوزلۇق «ت ت د» [ئويلۇق سۆڭەك (بىلەك سۆڭىكىنىڭ
 يوغان يىرى)
 ئوزماق «ماي» [ئوزماق، قۇتۇلماق؛ «تۇر» ئازاد
 بولماق
 ئوزمىش △ «ئۇت» [خاس ئىسىم
 ئوزۇغ «ت ت د» [ئويغاق، ھوشيار، سەزگۈر
 ئوزۇق «ت ت د» [ئوزۇق ئات — چاپقۇر ئات
 ئوزۇقلۇق «ت ت د» [سەگەكلىك، ئىشتا ھوشيارلىق
 ئوزۇنماق «ت ت د» [ئويغانماق
 ئوسال «ت ت د» [بىپەرۋا؛ ئوسال كىشى — بىپەرۋا كىشى
 ئوسغۇرداچى △ «ئوسقۇرداچى» غا قاراڭ
 ئوسقۇچ شاگىرت، قاسساپ شاگىرت
 ئوسقۇزداچى △ قۇتۇلدۇرغۇچى
 ئوسماق «ئوزماق» قا قاراڭ
 ئوسۇشماق پەرىشان بولماق
 ئوسۇغ I «ماي» [خىل، تۈر
 ئوسۇغ II «ت ت د»، «تۇر» [ئەپ، ئۇسۇل، يول
 ئوسۇغلۇغ I «ماي»، «تۇر» [ئوخشاش، ... غا ئوخشاش،
 خۇددى ... دەك
 ئوسۇغلۇغ II «تۇر» [يارتىلغان، ۋۇجۇدقا كەلگەن
 ئوسۇغلۇق «ئوسۇغلۇغ I» گە قاراڭ
 ئوسۇلماق پىچىلماق، كېسىلمەك
 ئوشادىكى △ «ئال» [كېرەكلىك، لازىملىق، لازىم بولىدىغان

ئۇشغانچۇلاماق [«ئۇت»] ئالدىنماق	
ئۇشۇ	ئۇشۇ، بۇ
ئۇشۇقلۇغ	[«ئال»] ئوخشاش
ئۇشۇل	«ئۇشۇ» غا قاراڭ
ئۇغاتماق	[«تۇر»] ئويغاتماق
ئۇغان	«ئۇغان» غا قاراڭ
ئۇغر	«ئۇغۇر» غا قاراڭ
ئۇغرا	[«ت ت د»] ① يولغا چىقماق؛ كەچۈرمەك؛
	② كۆتۈرەڭگۈ، جۇشقۇن
ئۇغراشماق	[«ت ت د»] قەستلەشمەك، پېيىگە چۈشۈشمەك
I ئۇغراغ	[«ت ت د»] نىيەت، مەقسەت؛ غايە؛ نشان؛ غەيرەت
II ئۇغراغ	[«ت ت د»] تۇرۇشلۇق جاي؛ دۆڭ
III ئۇغراغ	[«ت ت د»] ئېقىن سۇ
IV ئۇغراغ	[«ت ت د»] تەكلىپ
V ئۇغراغ	[«ت ت د»] ئۇچرىماق، پەيدا بولماق
VI ئۇغراغ	[«چاس»] ... دا، ... چاغدا
ئۇغراق	[«ت ت د»] قەبىلە نامى
ئۇغراقلات -	[«تۇن»] توختاتماق
ئۇغراالماق	[«ت ت د»] نىيەت قىلماق، ئىنتىلمەك؛ كۆزلىمەك،
	چاغلماق
I ئۇغراماق	[«ئال»] بىرلەشمەك، ئۇچراشماق، كۆرۈشمەك
II ئۇغراماق	[«تۇر»] نىيەت قىلماق، ئارزۇ قىلماق
ئۇغرامىش Δ	[«ماي»] ئارزۇ قىلماق
ئۇغرايۇ	[«تۇر»، «ماي»] بولۇپمۇ

- ئوغرۇغ I «ت ت د» [سايىنىڭ تۈگىگەن يېرى، ئاخىرى
ئوغرۇغ II «ت ت د» [«ئوۋرۇغ» قا قاراڭ
ئوغرۇل - «ت ت د» [يېرىلماق، ئۈزۈلمەك
ئوغرى Δ «تۇر»، «ت ت د» ① ئوغرى؛ ② يوشۇرۇن
ئوغرىن Δ ئوغرىدەك
ئوغرىنتا Δ «ماي»، «ئال» [ھەققىدە، توغرىسىدا، ...
سەۋەبتىن؛ ... بولغانلىقتىن
ئوغشاماق «ئوغشاماق» قا قاراڭ
ئوغشاماق «ئوقشاماق» قا قاراڭ
ئوغلا <ئار. «ت ت د» [يىگىت
ئوغلاغۇ I «ت ت د» [تسوقچىلىقتا ئۆسكەن ئادەم؛ ئوغلاغۇ
قاتۇن — دۆلەتمەن خوتۇن
ئوغلاغۇ II «ماي» [نازۇك، يۇمران؛ ئىنچىكە، ئاجىز
ئوغلاغۇ III شەپقەتلىك
ئوغلاق «ئۇت» [ئوغلاق
ئوغلان «تۇر» [بالا، كىچىك ئوغۇل بالا؛ ئەزىمەت
ئوغلانغۇ بالىدەك، نازۇك (قىلىقى بالىدەك)
ئوغلى Δ «ت ت د» [قەشقەردە تېرىلىدىغان تاتلىق ئاق
سەۋزە
ئوغۇر I «ت ت د» [قاشقا؛ ئوغۇر ئات — قاشقىسى بار ئات
ئوغۇر II «ت ت د» ① ئوڭۇشلۇق، تەلىپى ئوڭدىن كەلگەن؛
② بىرەر ئىشتىكى ئىمكان ۋە پەيت؛ ئوغۇرلۇغ
ئىش — دەل ۋاقتىدا بولغان ئىش

- ئوغۇر III «ت ت د» [بەدەل: ئاتقا ئوغۇر ئالدىم — ئاتقا بەدەل ئالدىم]
- ئوغۇر IV «ت ت د» [ئوڭۇشلۇق، خەيرلىك: يول ئوغۇر بولسۇن — ئاقىيول بولسۇن؛ سەپەر ئوڭۇشلۇق بولسۇن]
- ئوغۇر V «ماي»، «ت ت د» [ۋاقىت، پەيت، مەزگىل، چاغ؛ زامان: نە ئوغۇردا كەلدىڭ — قايسى ۋاقىتتا كەلدىڭ؟]
- ئوغۇر VI «نېس» [سەۋەب؛ پۇرسەت]
- ئوغۇرلماق «تۇر» [ئارزۇ قىلماق، ئۈمىد قىلماق]
- ئوغۇرتا I «ئال» [زامان، ۋاقىت، پەيت]
- ئوغۇرتا II قېتىم: بىر ئوغۇرتا — بىر قېتىم
- ئوغۇردا «ماي» [ۋاقىتتا، چاغدا]
- ئوغۇرسۇق «ت ت د» [ئۇرچۇق]
- ئوغۇرقا «تۇر» [ئەجدىھا سۆڭىكى؛ ئومۇرتقا]
- ئوغۇرلاماق غەنىيمەت ئالماق؛ ئوغرىلىق قىلماق
- ئوغۇرلۇغ «ماي» [مەزگىللىك، «ت ت د»]: دەل ۋاقتىدا
- ئوغۇز I خاس ئىسىم
- ئوغۇز II «ت ت د» [تۈرك قەبىلىلىرىدىن بىرى]
- ئوغۇز III ① ئوغۇز سۈت؛ ② ئېغىز
- ئوغۇس «ئوغۇش» قا قاراڭ
- ئوغۇش «ماي» [تۇغقان، قوۋم، «ئال»] قەبىلە، نەسىل، ئۇرۇق، مىللەت
- ئوغۇش — تۈز «ماي» [قوۋم — نەسەب]

- ئوغۇشلانماق [«ت ت د»] ئۆي - ئوچاقلىق بولماق، ئۇرۇق -
جەمەتلىك بولماق
- ئوغۇشلۇغ [«ماي»، «ت ت د»] نەسەبلىك، جەمەتلىك؛
ئوغۇشلۇق ئەر — جەمەتلىك ئادەم
- ئوغۇشلۇق [«ت ت د»] ئۆتۈك ياكى مەسەنىك ئۈستىدىن
ئوغۇق كىيىلىدىغان تېرە پايپاق
- ئوغۇل I [«تۇر»] ئوغۇل بالا
- ئوغۇل II [«ئوت»] خاس ئىسىم
- ئوغۇل تىگىن [«ئوت»] خاس ئىسىم
- ئوغۇلچۇق [«ت ت د»] ئايالنىڭ بالىياتقۇسى
- ئوغۇلقيا Δ بالىدەك
- ئوغۇللۇغ [«ئوت»] ئەۋلادلىق، بالىلىق
- ئوغۇللۇق «ئوغۇللۇغ» قا قاراڭ
- ئوغۇلمۇق [«ت ت د»] ئۈستىگە لىم قويۇش ئۈچۈن تىك
تۇرغۇزۇلغان تۈۋرۈك
- ئوغىل Δ [«ئوت»] خاس ئىسىم
- ئوق I [«ئال»، «ت ت د»] ① ئوق؛ ② ئۇلۇش، ھەسسە؛
ئاڭسار بىر ئوق تەگدى — ئۇنىڭغا (مىراسىن)
بىر ئۇلۇش تەگدى
- ئوق II [«ماي»، «ت ت د»] ① پېئىسلاردا تەكىت
ئۆلانمىسى: بارغىل ئوق — بارغىن — ھە، بارغىن
جۇمۇ؛ ② رەۋىشكە قوشۇلۇپ كېلىدىغان ئۆلانما:
بايا ئوق كەلدىم — بايسلا كەلدىم؛ ئەمدى
ئوق ئايدىم — ئەمدىلا ئېيتتىم

ئوقا	«ت ت د» كېپىللىك، كاپالەت: مەن ئانى ئوقا ئالدىم — مەن ئۇنى كېپىللىككە ئالدىم
ئوقتا -	«ت ت د» ئوق ئاتماق
ئوقتاتماق	«ت ت د» ئوق ئاتقۇزماق
ئوقتاشماق	«ت ت د» ئوق ئېتىشماق
ئوقتام	«ت ت د»: بىر ئوقتام يېر — بىر ئوق يېتىم يەر
ئوقراش	«ت ت د» كىشىنەش (ئاتنىڭ كىشىنىشى)
ئوقساماق	«ئوقشاماق» قا قاراڭ
ئوقسۇم تەگگىسىز	«ماي» يېتەلمەيدىغان، ئېرىشەلمەيدىغان
ئوقشاشى △	ئوخشاش
ئوقشاشىغىسىز △	«تۇر» ئوخشاشمايدىغان
ئوقشاغۇ	شەكلى، ئۆرنىكى، مىسالى
ئوقشاماق	«قۇج» ئوخشماق
ئوقلۇق	«ت ت د» ئوقلۇق، ساداق، ئوقدان
ئوقلىدىس	«ق ب» قەدىمكى يۇنان ھۆكۈمالىرىدىن بىرى
ئوقۇچ	«ئال» چاقىرىش؛ تەكلىپ
ئوقۇرماق	«ئوزغۇرماق» قا قاراڭ
ئوقۇز	«بوغۇز» غا قاراڭ
ئوقۇس	«ئوغۇس» قا قاراڭ
ئوقۇسلۇغ	«ئوغۇشلۇغ» قا قاراڭ
ئوقۇنچىسۇزىن △	«ئال» تەكلىپسىز، چاقىرىلمىغان
ئوقى - △	«ماي» ۋارقىرىماق؛ «ئوقىماق II» گە قاراڭ
ئوقىپ △	«ماي» چاقىرىپ
ئوقىتساماق	«ت ت د» ئېسىگە سالماق

- ئوقىتىغان △ [«ت ت د»] ئوقۇتۇۋېرىدىغان
- ئوقىتىماق △ [«ئال»] يادلاتماق
- ئوقشاماق △ بىر - بىرىنى چاقىرماق، بىر - بىرىنى تەكلىپ قىلماق
- ئوقىشتىلار △ [«ت ت د»] چاقىرىشتى: بىر ئىككىندى بىرلە ئوقىشتىلار — (ئۇلار) بىر - بىرىنى چاقىرىشتى
- ئوقىماق I △ [«ئال»، «تۇر»] ئوقۇماق
- ئوقىماق II △ [«قۇچ»] چاقىرماق، دەۋەت قىلماق، تەكلىپ قىلماق
- ئوقىنماق △ [«ت ت د»] ئوقۇلماق: بىتنىڭ ئوقىندى — كىتاب ئوقۇلدى
- ئوڭ I [«ت ت د»] ئوڭ، ئوڭاي: ئوڭ ئىش — ئوڭاي ئىش
- ئوڭ II [«قۇچ»] ئوڭ تەرەپ، كۈنپېتىش تەرەپ
- ئوڭ III ھۆكۈمدار، ھاكىم
- ئوڭ IV [«ئىر»] قورۇماق؛ قورۇلماق
- ئوڭ I ئىشنى ئۇقۇشلۇق قىلىدىغان
- ئوڭ مەتىن، ئەسل
- ئوڭار - ياخشىلىماق، ئوڭلىماق؛ ياخشى بولماق، ئوڭشالماق
- ئوڭارماق [«ئال»] ئوڭشىماق؛ ياخشىلاشتۇرماق، «ئوڭار» غا قاراڭ
- ئوڭارۇ [«ئال»] ئوڭ تەرەپكە، ئوڭغا
- ئوڭالماق ئوڭلىماق، ئوڭشىماق، تۈزىمەك
- ئوڭالى △ ئوچۇق، ئاشكارا
- ئوڭامۇق [«ت ت د»] ئوڭلۇق: ئوڭامۇق ئەر — ئوڭلۇق ئادەم

- ئوڭاي I قولايلىق، ئاسان
- ئوڭاي II «ق ب» [مۇلايىم، سىلىق، يۇمشاق]
- ئوڭاي III «ق ب» [مۇشتىرى (يۇپىتېر) يۇلتۇزى]
- ئوڭىتىن يىڭاق Δ «ماي» [ئوڭ تەرەپ]
- ئوڭىچىن Δ «تۇر» [شەيتان]
- ئوڭدۇن «تۇر» [ئوڭىدىن]
- ئوڭىدىن Δ «ئوڭدۇن» غا قاراڭ
- ئوڭرا «ت ت د» [ئوڭدا: ئوڭرا ياتتى — ئوڭدا ياتتى]
- ئوڭلىنۇم «ق ش» [ئىنجىل]
- ئوڭۇقماق «ت ت د» [ئوڭمەك: ئەر يۈزى ئوڭۇقماق — ئادەمنىڭ يۈزى ئوڭىدى؛ بىرچىن ئوڭۇقماق — تاۋار ئوڭىدى]
- ئوڭۇلماق «ت ت د» [ئوڭلانماق، ساقايماق؛ ياخشىلانماق]
- ئول «ت ت د»، «ت ھ» [① ئۇ، بۇ، شۇ، ئاۋۇ؛ ئول ئانداغ ئايدى — ئۇ شۇنداق دېدى؛ ئول ئەر — ئۇ (ئاۋۇ) ئادەم؛ ② ئىسىم ۋە پېتىللارغا قوشۇلىدىغان تەكىت ئۇلانمىسى: ئول مەنىڭ ئوغلۇم ئول — ئۇ مېنىڭ ئوغلۇمدۇر؛ ئولار ئەۋگە بارمىش ئول — ئولار ئۆيگە بارغاندۇر]
- ئولتىرىق Δ «ئوت» [تۇۋرۇك، تاش تۇۋرۇك]
- ئولخۇتماق «ت ت د» [ئولتۇرغۇزماق]
- ئولغۇتماق «ت ت د» [«ئولخۇتماق» قا قاراڭ]
- ئولغۇرت — «ش ت» [ئولتۇرغۇزماق]
- ئولغۇرتماق «ئولغۇرت» قا قاراڭ

ئولغۇرماق	[«قۇج» توختىماق، تۇرماق]
ئولما	[«ماي»، «ت ت د» كوزا، ساپال ئىدىش]
ئول ئوغۇردا	[«ماي» شۇ چاغدا]
ئول ئوق	[«ماي» دەل شۇ (پەيت، چاغ)]
ئولۇر	[«ئال» غول، گەۋدە؛ يىلتىز]
ئولۇرتاچى Δ	ئولتۇرغان
ئولۇرسۇق	[«قۇج» ئولتۇرۇش]
ئولۇرماق	[«ئال»، «ت ت ھ» ئولتۇرماق]
ئولۇق	[«ت ت د» ① ئۇلاق (ئات - ئۇلاغ سۇغىرىش ئۈچۈن كۆتەكتىن ئويۇپ ياسىلىدۇ)؛ ② قولۇق، قىيىق]
ئولىچ Δ	[«قار. «ت ت د» ئوغۇل بالىلارنى ئەركىلىتىش ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان سۆز]
ئومار	[«ئوت» خاس ئىسىم]
ئونا	«ئۇنا» غا قاراڭ
ئونار	[«تۇر» ئوڭلىماق]
ئونماق	[«قۇج» ئوڭلىماق، تۈزىمەك، داۋالىماق، ساقايتماق، شىپالىق تىلىمەك]
ئون ئوتاغ	[«ق ب» ئون چېدىر (ئۆيلۈك) باشلىقلىقى]
ئونۇ	[«ت ت د» ئاۋۇ]
ئونۇنچ	[«ت ت د»، «قۇج» ئونىنچى]
ئونىچ Δ	«ئونۇنچ» قا قاراڭ
ئوتوت	ئوت، ئاتەش
ئوتۇتۇن	[«تۇر» غالجىرانە، تەلۋىلەرچە]

ئوۋرۇغ	«ت ت د» ① سۆڭەك ئۈگىسى: ② ئومۇرتىغا
ئوۋۇت	سۆڭىك: ئى بويۇنغا تاقاشقان يېرى
ئوۋۇتسۇز	«ئۇۋۇت» قا قاراڭ
ئوۋۇتلۇغ	«قۇج» [«ئۇۋۇتسۇز» غا قاراڭ
	«ئۇت» [ھايا، ھايالىق، ئەخلاقلىق، ئۇياتلىق،
	«ئۇۋۇتلۇغ» قا قاراڭ
ئوۋۇسۇز	«ئۇۋۇسۇز» غا قاراڭ
ئوي I	«ش ت» [نەيچە، تۇرۇبا
ئوي II	قومۇش
ئوي III	ئويۇق، ئازگال، چوڭقۇر، ئويما
ئويسۇز كۆتكىسى	[«ماي» ئېگىزمۇ ئەمەس، پەسمۇ ئەمەس
ئويغۇرماق	«ت ت د» [ئويغاتماق
ئويماق I	ئويماق، تەشمەك، چوڭقۇر كولماق
ئويماق II	ئوينىماق
ئويناش	«ت ت د» [ئويناش، ئاشنا
ئويناغۇ	«ت ت د» [ئوينىيدىغان
ئويناق	«ت ت د» [شوخ
ئويۇغ	ئويۇن، مۇزىكا؛ ساز
ئويۇنچى	چالماق، مۇزىكا چالغۇچى، ئۇسسۇلچى

ئۇ

ئۇ I	ئىمكانىيەتنى بىلدۈرگۈچى ياردەمچى پېتىل
ئۇ II	[«ت ت د»] ئۇخلاش، [«تۇر»] ئۇيقۇ
ئۇبانلىق	[«ت ت د»] يوشۇرۇنماق، چەتنىمەك
ئۇبۇ	ئۇپا
ئۇپراق	[«ت ت د»] ئۇپرىغان
ئۇپۇ	[«ت ت د»] [«ئۇبۇ» غا قاراك
ئۇتار	[«ت ت د»] خاس ئىسىم
ئۇتارا باتىراۋات	[«سان. «تۇر»] يۇلتۇز ئىسمى
ئۇتانماق	[«ت ت د»] [«ئۇغ. «ت ت د»] ئۇيالماق
ئۇتپاتتى	[«سان. «تۇر»] مەنبە
ئۇتر -	[«موي»] ئۇتۇر
ئۇترا	ئۇتۇرا
ئۇتراپالگۇنى	[«سان. «تۇر»] يۇلتۇز ئىسمى
ئۇتراشادى	[«سان. «تۇر»] يۇلتۇز ئىسمى
ئۇترۇ	[«ت ت د»] ئۇتتۇر، ئۇدۇل، [«قۇج»] قارشى؛
	توپتوغرا

ئۇتۇرۇنماق [«ئال»] ① تايانماق؛ سەۋر قىلماق؛ ② قارشى تۇرماق

ئۇتۇرۇنۇق [«تۇر»] يۈزمۈيۈز، ئۇدۇلمۇئۇدۇل

ئۇتۇرۇيۇر - ئۇدۇل ماڭماق، قارشى ماڭماق

ئۇتۇرۇخماق [«تۇر»] مەغلۇپ بولماق، يېڭىلىمەك

ئۇتۇسۇق - [«ت ت د»] مەغلۇپ بولۇش، يېڭىلىش

ئۇتۇسۇقماق [«ت ت د»] ئۇتۇقۇزماق، ئۇتۇرۇماق، مەغلۇپ بولماق

ئۇتۇغراتى Δ [«تۇر»] ئاساسلىق، نېگىزلىك، يىلتىزلىق؛ تامامەن، شۇبھىسىز

ئۇتۇغۇراغ [«ئۇتۇغۇراق»] قا قاراڭ

ئۇتۇغۇراق [«تۇر»] چوقۇم، تامامەن

ئۇتۇقۇراق [«ش ت»] [«ئۇتۇغۇراق»] قا قاراڭ

ئۇتۇلى Δ [«ئال»، «ش ت»] ① نەتىجە؛ ② تەشەككۈر؛ ③ جاۋاب؛ ④ مۇكاپات، «ئۇدلى» غا قاراڭ

ئۇتۇلىسىز Δ ① نەتىجىسىسىز؛ ② جاۋابسىز؛ ③ بىلىمىسىز

ئۇتۇلىلىغ Δ [«تۇر»] تەشەككۈر ئېيتىش زۆرۈر بولغان؛ قەرەزدار

ئۇتۇمات [«> سان»] ① كامار؛ تۆشۈك؛ ② ساراڭلىق، غالى

جىرلىق

ئۇتماق I [«ئال»] ئۇتماق، يەڭمەك، قازانماق

ئۇتماق II ئارقىسىغا چۈشمەك، ئىزىغا چۈشمەك، پېيىگە چۈشمەك

ئۇتۇز - [«نېس»] باشلىماق؛ «ئۇتۇزماق» قا قاراڭ

ئۇتۇزماق [«تۇر»] يېڭىلىمەك؛ يوقاتماق

ئۇتۇزماقسىز Δ [«تۇر»] يېڭىلىمىگەن؛ يوقاتىمىغان

ئۇتۇش [«ت ت د»] خاس ئىسىم

ئۇتۇن	[«ماي»] نومۇسسز، ئەخمەق؛ [«ت ت د»] پەس، پەسكەش؛ [«تۇر»] غالجىرانە
ئۇتۇنچ	[«ت ت د»] ئۇيات، ئۇياتلىق؛ ئۇتۇنچ ئىش — ئۇياتلىق ئىش، «ئۇۋۇت» قا قاراڭ
ئۇجاك	[«ئال»، «تۇر»] ھەرپ، بوغۇم
ئۇچ I	[«ت ت د»] ئۇچتۇرپان ناھىيىسىنىڭ قەدىمكى نامى
ئۇچ II	[«ت ت د»] ① باش، نەرسىنىڭ ئۇچى؛ ② چېگرا؛ ئۇچ ئەل — چېگرىدىكى ئەل
ئۇچ III	ئۇزاق
ئۇچ IV	[«تۇن»] ۋاپاغا ۋاپا قىلىش، ياندۇرۇش
ئۇچا	[«ت ت د»، «تۇر»] دۈمبە (ئۇچا)، ئارقا، قۇيرۇق
ئۇچان	[«قېپ. «ت ت د»] ئىككى يەلكەنلىك كېمە
ئۇچايان	قەدىمكى شەھەر نامى
ئۇچىرۇغ	ئۇچ، باش، چوققا
ئۇچىرۇغلۇغ	[«ئال»] يۈكسەكلىك؛ چوققا
ئۇچسۇز	[«ئال»] ئۇچسىز، چەكسىز؛ بۇرجەكسىز
ئۇچىقۇق	[«ت ت د»] زۇكام
ئۇچقۇر	[«ئۇت»] مۇتەخەسسس، ئالىم، بىلىملىك كىشى
ئۇچ قىدىغ Δ	[«ش ت»] يىراق
ئۇچلۇغ	ئۇچلۇق
ئۇچماق I	[«ئال»] ئۇچۇش
ئۇچماق II	[«ت ت د»] ئۇچماق، جەننەت
ئۇچۇرغان	[«ت ت د»] ئۇچۇرۇۋېرىدىغان
ئۇچۇرۇ	[«تۇر»] تەلەپ قىلماق، تەكلىپ قىلماق

- ئۇچۇز I «ت ت د» پەس، ئەرزان، خار
- ئۇچۇز II «ئال» ① ئاسان، ئوڭاي، قولاي؛ ② ئاز؛ ③ سەل قارىماق؛ كۆزگە ئىلماسلىق
- ئۇچۇزلا - «ش ت» پەس كۆرۈش، «ئۇچۇزلاماق» قا قاراڭ
- ئۇچۇزلاماق «ت ت د» كەمسىتمەك، خارلىماق؛ قىممىتى چۈشمەك؛ ئاسانلاشماق
- ئۇچۇزلاشماق «ت ت د» ئەرزانلاشماق، ئەرزان كۆرمەك؛ كەمسىتمەك
- ئۇچۇزلىق «ت ت د» ① ئەرزانلىق؛ ② پەسلىك؛ خارلىق
- ئۇچۇغما «ش ت»، «قۇچ» ئۇچار قۇش
- ئۇچۇق پايپاق
- ئۇچۇقماق «ت ت د» ئاخىرىغا يەتمەك، تۈگىمەك
- ئۇخاق «ت ت د» ئۆرۈك قېقىنىڭ شىرنىسى
- ئۇخماق «قۇچ» «ئۇقماق» قا قاراڭ
- ئۇد I <چىگ. «ت ت د»، «تۇر»، «ئۇت» ئۇي، كالا، ئۆكۈز؛ ئۇد يىلى — ئۇي يىلى
- ئۇد - II «ماي» ئەگەشمەك، قوشۇلماق
- ئۇداچى Δ «ئال» قابىلىيەتلىك؛ كۈچى يەتكەن
- ئۇداراباتراۋات «ئۇتاراباتراۋات» قا قاراڭ
- ئۇداغىسق Δ ھۈرمەتلىك، نام - ئابرويلۇق، ھۈرمەتكە لايىق
- ئۇدچى Δ «ماي» پادىچى
- ئۇدرۇ «ئال» ئۇدۇل تىلەپ، ئالدى؛ قارشى تەرىپى، «ئۇدۇرۇ» غا قاراڭ
- ئۇدۇرۇنماق «ئۇتۇرۇن» غا قاراڭ

- ئۇدغۇراتى △ [«قۇج»] پۇتۇنلەي، ھەمىسى، تولۇق
ئۇدغۇرماق [«تۇر»، «قۇج»] ① ئويغاتماق؛ ② يەڭمەك،
غەلبە قىلماق
- ئۇدلۇغ [«تۇر»] يانپاش، سان
ئۇدلى △ [«ماي»] ① نەتىجە؛ ② شەپقەت، «ئۇتلى» غا
قاراڭ
- ئۇدماق [«ئال»، «ئۇت»] ئىزىغا چۈشمەك، ئارقىدىن ماڭماق
ئۇدمىش △ [«ئۇت»] خاس ئىسىم
ئۇدۇ I ئەگەشكۈچى؛ ئاخىرى
ئۇدۇ II ئۇيقۇسىرىماق، مۈگدىمەك
ئۇدۇر [«ت ت د»] ئىزدىمەك، تاللىماق
ئۇدۇرا [«ت تىب»] ھەسسە، پاي، پارچە، بىر نەرسىنىڭ
يېرىمى
- ئۇدۇرۇ [«ئۇت»] ئۇدۇلى، ئالدى، «ئۇدۇرۇ» غا قاراڭ
ئۇدۇز [«تۇر»، «ت تىب»، «ت ت د»] تەمرەتكە، قوتۇر
(تېرە كېسەل)
- ئۇدۇزماق [«ئۇت»] ئۇزارتماق، يولغا سالماق؛ ھەيدەشكە
مەجبۇر قىلماق
- ئۇدۇسماق [«ئۇدۇزماق»] قا قاراڭ
ئۇدۇش [«ئۇت»] ئارقىسىغا كىرمەك، ئىزىغا چۈشمەك
ئۇدۇغ I [«ئال»] ① تەبىئەت؛ ② تەۋەلىك
ئۇدۇغ II [«تۇر»] ھۈرمەت، ئېھتىرام
ئۇدۇغساق تەۋرەنمەك
- ئۇدۇقلا [«ت ت د»] پاسسىپ، سەلبىي؛ سۇسلىشىپ قالماق

- ئۇدۇقلۇق [«ت ت د»] ئادەمنىڭ بىرەر نەرسىدىن غايىلىنىقى،
بىخۇدلۇقى
- ئۇدۇم [«ت ت د»] ئارقا، ئارقا تەرەپ
- ئۇدۇمبار [«سان»] ئەنجۈر (دەرىخى ۋە مېۋىسى)
- ئۇدۇن - [«ماي»] ھۈرمەت قىلىماق، ھۈرمەتلىمەك،
چوقۇنماق
- ئۇدۇندۇرماق [«تۇر»] ھۈرمەت قىلغۇزماق
- ئۇدۇنماق I ھۈرمەتلىمەك، ئېھتىرام بىلدۈرمەك
- ئۇدۇنماق II [«ئۇت»] ① تەسلىم بولماق؛ ② ئىزىغا چۈشمەك،
كەينىگە كىرمەك
- ئۇدۇان [«ئەت»] يامان كۆرۈش؛ دۈشمەن
- ئۇدى - Δ [«ماي»] ئۇخلىماق
- ئۇدىز - Δ [«ماي»] باشلىماق، يېتەكلىمەك
- ئۇدىسىق Δ [«تۇن»] ئۇيقۇ
- ئۇدىشرۇ Δ [«ماي»] ئارقا - ئارقىدىن؛ ئۇلىماق، تۇتاشماق
- ئۇدىغۇ Δ [«ت ت ب»] ئۇيقۇ؛ ئۇخلاش
- ئۇدىق Δ [«تۇر»] «ئۇدىغۇ» غا قاراڭ
- ئۇدىقلاماق Δ [«تۇر»] ئۇخلىماق
- ئۇدىماق Δ [«ئال»] ئۇخلىماق
- ئۇدىن - Δ [«ت ت د»] ئۆچۈرمەك
- ئۇر - [«ماي»] تاقىماق، ياسىماق، ئويماق
- ئۇرا [«ق ب»] رەتلەش
- ئۇراغۇت [«ت ت د»] ئايال، خوتۇن؛ چىشى جىنىسلىق

- ئۇراغۇن «ت ت د»، «ق ب» [ھىندىستاندىن كەلتۈرۈلدىغان بىرخىل ئاچچىق (زەھەرلىك) دورا (ئۆسۈملۈك)]
- ئۇران «ئو» [شوتار، كوماندا؛ بايراق، بەلگە]
- ئۇرباق «ئوت» [كىيىم]
- ئۇرپاتماق «ت ت د» [ھۈرپەيتىمەك، پاختايتماق]
- ئۇرت «ت ت د» [يىگنە تۆشۈكى]
- ئۇرتۇ ئورتا، ئوتتۇرا
- ئۇردۇن «قۇج» [تۆمۈر سەندەل؛ دۈشە]
- ئۇررا «ئوغ. «ت ت د» [ئەرلەردە بولىدىغان چىقىق كېسىلى]
- ئۇرسۇقماق «ئال»، «ت ت د» [ئۇرۇلماق، تايلاق يېمەك، يېڭىلىمەك]
- ئۇرشى Δ «ئوت» [خاس ئىسىم]
- ئۇرغا «ئوغ. «ت ت د» [ئېگىز دەرەخ]
- ئۇرق «ئوغ. «ت ت د» [ئارغامچا]
- ئۇرلاشماق «ت ت د» [توۋلاشماق، ۋارقىراشماق، جارقىراشماق]
- ئۇرلاماق ۋارقىرىماق
- ئۇرلۇغ «ت ھ» [ئۇرۇق - تىۋىغان، «ئوت» [جەمەت، قەبىلە، نەسل]
- ئۇرماق I «ت ت د» [① ئۇرماق؛ ② قويماق؛ ئۇل قۇلىن ئۇردى — ئۇ قۇلىنى ئۇردى؛ ئەلەككەنەكى نەگىنى يىردە ئۇردى — قۇلىدىكى نەرسىنى يەردە قويدى]

- ئۇرماق II «قۇج» ① تىكلىمەك؛ ② ئۆزگەرتىمەك، رەتلىمەك
 ئۆرمىزىت Δ «تۇن» يۇلتۇز نامى
 ئۇرۇ I «ت ھ»، «ت تىب» ① ئۇرۇق؛ ② ئۇرۇق - تۇغقان
 ئۇرۇ II «چاس» بىرخىل شەيتاننىڭ نامى
 ئۇرۇپاداتۇ يەر نامى
 ئۇرۇس قەبىلە نامى
 ئۇرۇسلىم يېرۇسالىم (يەر نامى)
 ئۇرۇشغۇ «ئۇ» جەڭ، ئۇرۇش
 ئۇرۇغ I «تۇر» نەسىل، ئۇرۇق؛ نەۋرە
 ئۇرۇغ II «ت تىب»، «قۇج» تۇخۇم؛ ئاستىلىق دان
 ئۇرۇغلۇق «ت ت د»: ئۇرۇغلۇغ ئالتۇن — ئاقچا قىلىپ قويۇلغان ئالتۇن
 ئۇرۇق I «ت ت د» ① ئۇرۇق (بۇغداي ئۇرۇقى)؛ ② ئۇرۇق - تۇغقان؛ ③ ئارغامچا، «ئۇرۇق» قاراڭ
 ئۇرۇق II «ئال» كەندىر
 ئۇرۇقلۇغ «ت ت د»: ئۇرۇقلۇغ قوۋا — ئارغامچىلىق سوغا
 ئۇرۇقلۇق «ت ت د»: ئۇرۇقلۇق يۇڭ — ئارغامچا ئېشىش ئۈچۈن تەييارلانغان يۇڭ
 ئۇرۇگىنى <سان. «تۇر» يۇلتۇز نامى
 ئۇرۇگۇ جەڭچى، سوقۇشقۇچى
 ئۇرۇگۇت «ئۇرۇگۇ» غا قاراڭ

ئۇرۇم	يەر نامى
ئۇرۇمداي	[«ت ت د»] زەھەرنى قايتۇرىدىغان تاش، پادىزەھەر
ئۇرۇمكى	بىرخىل شەيتاننىڭ نامى
ئۇرۇمۇكى	[«سان»] «ئۇرۇمكى» غا قاراڭ
ئۇرۇمىزۇن	[«ت ت د»] بويلاق
ئۇرۇنت	سوقۇشماق، تالاشماق
ئۇرۇنچ	[«ت ت د»] پارا
ئۇرۇنچاق	[«تۇر»، «قۇج»] گۆرۈگە قويۇلغان نەرسە، گۆرۈ، كاپالەت
ئۇرى I Δ	[«ت ت د»] ئۇر - ئۇر، چۇقان - سۈرەن، شاۋقۇن
ئۇرى II Δ	[«ماي»، «ئال»، «تۇر»، «ت ت د»] ئوغۇل بالا، ئەر جەمەت
ئۇرىسلۇم Δ	«ئۇرۇسلۇم» غا قاراڭ
ئۇرىسلۇم Δ	«ئۇرىسلۇم» غا قاراڭ
ئۇرىلاماق Δ	[«ت ت د»] ① ۋارقىرىماق؛ ② كۆرەڭلىمەك
ئۇرىلان - Δ	[«ئىر»] ئوغۇل بالا تۇغماق
ئۇرى ئوغلىڭ Δ	ئوغۇل بالا
ئۇز I	[«ت ت د»] ئۇستىكار، چېۋەر، ماھىر، قابىل، ئۇستا: ئۇز كىشى - قولى ئەپلىك، (ئىش - ھۈنەرگە چېۋەر) ماھىر ئادەم
ئۇز II	[«تۇر»] يول، بوغۇز
ئۇزا	[«ئۇت»] يەر نامى
ئۇزاتماق	① ئۇزاتماق؛ ② ھەمراھ بولماق

ئۇزاتى	△	[«تۇر»] دائىم، داۋاملىق، ئۈزۈلمەي
ئۇزاتىمقى	△	دائىملىق
ئۇزاغۇت		ماھىر، چېۋەر، قىلى چاققان
ئۇزاق		[«تۇر»] «ئۇچاك» قا قاراڭ
ئۇزاقلىق	△	[«ت ت د»] ئىشتا سۆرەلىلىك، سۇسلۇق
ئۇزاقى	△	[«قۇچ»] داۋاملىق، ئۈزۈلمەي
ئۇزاقماق		[«تۇر»] ئۇزىماق؛ ئۇزارماق
ئۇزانماق I		[«ئال»] ئۇزارماق، سوزۇلماق؛ ئاستىلىماق
ئۇزانماق II		چېۋەرلىك، ماھىرلىق
ئۇزلاشماق		[«ت ت د»] ئۈزۈلمەي كەينى - كەينىدىن مېڭىشماق، سۆڭداشماق
ئۇزلۇق		[«ت ت د»] ئۇيۇق يەر، ئېغىلدا كالىلار ياتىدىغان يەر
ئۇزماق		[«ت ت د»] نىمكار، شاگىرت
ئۇزماقلىماق		[«ت ت د»] شاگىرتلىق بولماق
ئۇزۇ I		[«ت ت د»] ① تۆپە، دۆڭ؛ ② ئۇدا، ئارقا
ئۇزۇ II		[«ت ت د»] ئۇيۇق
ئۇزۇتغان		[«ت ت د»] ئۇزارتىۋېرىدىغان
ئۇزۇز		[«ت ت د»] قوتۇر، قىچىشماق
ئۇزۇزلۇغ		[«ت ت د»] ئۇزۇزلۇغ كىشى — قىچىشماق كېسىلىگە گىرىپتار بولغان كىشى
ئۇزۇلماق		[«ت ت د»] ئەگەشمەك
ئۇزۇن		[«ئال»] ئۇزۇن؛ دائىم، «ئۇسۇن» غا قاراڭ

- ئۇزۇنماق [«ت ت د»] ئۆچمەك: يۇلا ئۇزۇندى — چىراغ
ئۆچتى
- ئۇزىغان Δ [«ت ت د»] ئۇخلىتىۋېرىدىغان
- ئۇزىتما Δ [«ت ت د»] ئۇيۇتما، قېتىق
- ئۇزدى Δ «ئۇزاقى» غا قاراڭ
- ئۇزىش Δ سەنئەت
- ئۇزىشماق Δ [«ت ت د»] ① ئۇخلاشماق؛ ② ئۇيۇشماق؛
ئازاق ئۇزىشىدى — ئاياغ ئۇيۇشتى؛ يىوغۇرت
ئۇزىشىدى — قېتىق ئۇيىدى
- ئۇزىق Δ [«ت ت د»]: ئۇزىق ئەر — ئۇيقۇ باسقان ئادەم
- ئۇزىك [«ت ھ»] خەت، يېزىق
- ئۇزىك بىتىگ يېزىلما، كىتاب
- ئۇزىك نوم مۇقەددەس كىتاب
- ئۇزلاڭ [«ئوغ. «ت ت د»] ئايلىنىش، كېلەر
- ئۇزىك «ئۇزىك» كە قاراڭ
- ئۇس I ئەقىل
- ئۇس II [«ئوغ. «ت ت د»] ① ياخشى بىلەن ياماننى
ئايرىش: ئول ئۇس بولدى — ئۇ ياخشى بىلەن ياما؛
نى پەرق ئەتتى؛ ② تاپقۇش، ماددا، قۇماي
- ئۇسار كۈچى يەتسە، قابىلىيىتى يەتسە
- ئۇساق [«ت تىب»] ئۇسساش، ئۇسسۇزلۇق
- ئۇسال [«ئوت»] غەمىسىز، قايغۇسىز
- ئۇساماق «ئۇزاماق» قا قاراڭ
- ئۇسان [«ئەت»] زېرىكىش، يىرگىنىچ

ئۇسانماق [«ئال»] ① ئۇسسماق؛ ② «ئۇشانماق» قا قاراڭ

ئۇسايۇق [«ت ت د»] ئۇسايۇق ئەر — غاپىل ئادەم
ئۇسباد [«ت تىب»] بىرخىل دورا ئۇسۇملۇكى
ئۇسداچى [«ئال»] قۇتۇلدۇرغۇچى

ئۇسرىق △ [«ت ت د»] ئۇيقۇسى كەلگەن، مۇگدىگەن ئادەم
ئۇسقادا [«ت تىب»] بىرخىل دورا ئۇسۇملۇكى
ئۇسقۇن [«ت تىب»] سۇڭپىياز

ئۇسماق [«ت ت د»] ① ئۇسسماق؛ ② گۇمان قىلماق؛
مەن ئەيلە ئۇسۇدۇم — مەن شۇنداق گۇمان قىلدىم

ئۇسناتماق [«ت ت د»] ئوخشاتماق
ئۇسۇ [«ئو»] دەريا سۈيى، ئېقىن

ئۇسۇز [«ت ت د»] ئۇيقۇسىز

ئۇسۇق [«ئوت»] خاس ئىسىم

ئۇسۇقماق [«ت ت د»] ئۇسسماق

ئۇسۇن I [«ئوت»] خاس ئىسىم

ئۇسۇن II [«ئال»] ئۇزۇن، ئۇزاق

ئۇستىغان △ [«ت ت د»] ئۇسسەشۈرىدىغان

ئۇستىقى △ [«ئوت»] خاس ئىسىم

ئۇش [«ت ت د»] ① خۇددى؛ ② بۈگۈن، ھازىر،

ھازىرلا، ھېلىلا؛ ③ دەرەخ، شاخ ۋە مۈڭگۈزگە

ئوخشاش نەرسىلەرنىڭ ئوتتۇرىسى (ئۈزۈكى)؛

قۇش ۋە ئاتلارنىڭ تۇغۇرى (قۇيۇچىقى)

ئۇشاق «ت ت د» [كچىك؛ سۇخەنچىلىك؛ ئۇشاق

سۆز — غەيۋەت؛ ئۇشاق نەك — ئۇشاق

نەرسە

ئۇشاقلاماق «ت ت د» [بۇرمىلىماق

ئۇشاقلىق Δ «ت ت د» [گۆدەكلىك، بالىلىق

ئۇشاق ئۇشاق، پارچىلىماق

ئۇشانماق «ئال» [ئىشەنمەك، ئېتىقاد قىلماق

ئۇشمر Δ «ت تىب» [بىر خىل ئۆسۈملۈك

ئۇغ I «ت ت د» [ئوق، ئۇۋۇق، كىگىز ئۆيىنىك

ئۇۋۇقى، تىرەك ياغىچى

ئۇغ II «ئى» [ئەۋلاد

ئۇغان «ت ت د» [ھەر نېمىگە كۈچى يېتىدىغان،

ھەممىگە قادىر، قۇدرەتلىك؛ «ئەت» [تەڭرى، ئاللاھ

ئۇغراق «ت ت د» [خاس ئىسىم

ئۇغراماق «تۇر» [ئارزۇلىماق، نىيەت قىلماق، پىلانلىماق

ئۇغلىتماق Δ «ت ت د» [ئاۋۇتماق، جىقلىتماق

ئۇغۇتلاماق ئېچىتماق

ئۇغۇر «تۇر» [پۇرسەت، پەيت

ئۇغۇز ئۇغۇز، ئۇغۇز سۈتى؛ ئېغىز

ئۇغۇش «تۇر» [ئۇقۇش] قا قاراڭ

ئۇغىتلان Δ «ش ت» [چۈشەنمەك، بىلىمەك

ئۇشاق «تۇر»، «قۇج» [ئۇۋاق، كىچىك

ئۇق — «ماي» [ئۇقماق، بىلىمەك

ئۇقتۇرماق «تۇر» [ئېنىقلىماق، ئىزاھلىماق، چۈشەندۈرمەك

- ئۇقۇرۇق [«ت ت د»] ئارغامچا، يىپ
- ئۇقسماق [«ت ت د»] ئۇققۇسى كەلمەك، بىلگۈسى كەلمەك
- ئۇقۇلۇق ئەقىللىق، ئۇقۇمۇشلۇق
- ئۇقۇش I [«ئەت»] ئەقىل، پاراسەت؛ چۈشىنىش
- ئۇقۇش II [«تۇر»] ① ئوخشىماق، ئوخشىشىپ كەتمەك، ئوخشاپ كەتمەك؛ ② قەبىلە، ئۇرۇق، نەسل
- ئۇقۇشتىلار Δ [«ت ت د»] ئۇقۇشتى: ئۇلار بۇ ئىشىغ ئۇقۇشتىلار — ئۇلار بۇ ئىشنى ئۇقۇشتى
- ئۇقۇشلۇغ [«ت ت د»] ئۇڭلۇق ئادەم، غەرەز ئۇقىدىغان ئادەم
- ئۇقۇنچسۇز تەدبىرسىز، چارسىز
- ئۇقۇنچسۇزىن Δ ئويلىماي
- ئۇقۇنماق I چۈشەندۈرمەك
- ئۇقۇنماق II ئېتىراپ قىلماق، قوبۇل قىلماق
- ئۇقىنماق Δ [«تۇر»] ئۆگەتمەك، بىلدۈرمەك
- ئۇل [«ت ت د»] ھۇل؛ [«ئال»] ئاساس
- ئۇلا I [«ت ت د»] بەلگە، چۆلدە يول كۆرسىتىدىغان بەلگە
- ئۇلا II داۋاملاشتۇرماق، ئۇلىماق
- ئۇلا III [«ئەت»] ئازابلىماق
- ئۇلاتۇ [«ت ت د»] يىپەك قول ياغلىق
- ئۇلاتى Δ قاتارلىق، ۋە، تېخى، يەنە، ... دىن باشقا
- ئۇلار [«قۇج»، «ت ت ب»] كەكلىكىنىڭ بىر خىلى
- ئۇلارلىغ Δ [«ت ت د»]: ئۇلارلىغ تاغ — ئۇلارلىق تاغ
- ئۇلاس I [«ت ت د»] قايىمۇقتۇرماق، ئادەمنى قايىمۇقتۇرماق

ئۇلاس II	«ت ت د»: ئۇلاس كۆز — خۇمار كۆز
ئۇلاغ I	«ت ت د» ① ئۇلاغ (پوچتاليوننىڭ بېكەتلەردە يەڭگۈشلەپ مىنىدىغان ئېتى); [ئال] يۈك ھايۋانلىرى; ② كىيىمگە سېلىنغان ئۇلاق
ئۇلاغ II	«ئال»، «قۇج» زەنجىر، چېتىق
ئۇلاغۇ	«ت ت د»: ئۇلاغۇ نەڭ — ئۇلاق بولىدىغان نەرسە، ئۇلاقلىق
ئۇلال -	داۋاملاشماق، «ئۇلالماق» قا قاراڭ
ئۇلالماق	«تۇر» ئۇلانماق، مۇناسىۋەتلىك بولماق
ئۇلام I	«ئۇت» داۋاملىق، چەكسىز
ئۇلام II	«ئەت» ياردەم قىلماق
ئۇلاماق	«قۇج» باغلىماق، ئۇلماق
ئۇلايۇ	ئالدى بىلەن، ئۇلاپلا
ئۇلداڭ	«ت ت د» ئۇلتاڭ
ئۇلدۇق	«ت ت د»: ئۇلدۇق ئات — تاقىسىز ئات (باشقا تاقىسىز ھايۋانلارمۇ شۇنداق دېيىلىدۇ)
ئۇلسۇز	«ئال» ئۇلسىز، ئاساسسىز
ئۇلغات -	«ماي» كۈچەيتىمەك، ئۇلغايتماق، زورايتماق
ئۇلغاتماق	«ت ت د» ئۇلغايماق، چوڭايماق
ئۇلغاد -	«ئۇلغات -» قا قاراڭ
ئۇلغادماق	«قۇج» ① «ئۇلغات -» قا قاراڭ؛ ② «ئۇلۇ-غادماق» قا قاراڭ
ئۇلناتماق	«ت ت د» ئۇڭلاتماق

- ئۇلۇس «ئۇلۇش» قا قاراڭ
- ئۇلۇش [«ت ت د»، «ش ت»] يېزا، قىشلاق؛ شەھەر؛
[«تۇر»، «ئال»] مەملىكەت، دۆلەت
ئۇلۇشلۇغ دۆلەتكە دائىر، مەملىكەتكە دائىر
ئۇلۇغ چوڭ، كاتتا
- ئۇلۇغ ئاتلىغ Δ [«قۇچ»] داڭلىق، نامدار
ئۇلۇغادماق [«تۇر»] ياشانماق، قېرىماق
ئۇلۇغ ئاش [«ئال»] زىياپەت، توي
ئۇلۇغ ئەرگەك [«تۇر»] باش بارماق
ئۇلۇغ باي [«ئال»] كاتتا باي
ئۇلۇغ پۇشۇش [«ئال»] بالا - قازا، ئاپەت؛ پالاكەتلىك
ئۇلۇغسىن - Δ [«ئەت»] ئۇلۇغ بولماق
ئۇلۇغلۇق [«ت ت د»] ① ئۇلۇغلۇق، شەرەپ؛ ② ياشىماق
چوڭلۇق؛ ③ ئەمەل
- ئۇلۇغ ئىلىگ [«قۇچ»] چوڭ ھۆكۈمدار
ئۇلۇق [«ت ت د»]: ① ئۇلۇق تون — كونىرىغان تون؛
② ئاتنىڭ ئۇچىسى
- ئۇلۇلادماق چۈشەندۈرمەك، تەسۋىرلىمەك
ئۇلۇن [«ت ت د»] باشاقسىز ئوق
ئۇلۇنلۇغ [«ت ت د»]: ئۇلۇنلۇغ ئەر — باشاقسىز ئوقى
بار ئادەم
- ئۇلى - Δ ھۆركىرەپ يىغلىماق
ئۇلىتغان Δ [«ت ت د»] ھاۋىشتىن ئۆتۈپ بىرىدىغان
ئۇلىچ Δ [«ت ت د»] ئوغلۇم، ساقام، قوزام

- ئۇلس Δ دۆلەت، مىللەت، ئايماق
- ئۇلىشماق Δ [«ت ت د»] ھۇۋلاشماق؛ [«ئال»] يىغلاشماق،
ئىگراشماق
- ئۇلىغ Δ [«تۇر»] ھۇۋلاش، دەرد تۆكۈش
- ئۇلىغۇ Δ [«ت ت د»] ھۇۋلايدىغان چاغ
- ئۇلىماق Δ ھۇۋلىشماق، دەرد تۆكۈمەك، يۇقىرى ئاۋاز
بىلەن يىغلىماق
- ئۇلىنىچ I Δ [«تۇر»] قورشالغان، چۆرىدىگەن
- ئۇلىنىچ II Δ داۋاملىق
- ئۇلىنماق I Δ قورشماق، چۆرىدىمەك
- ئۇلىنماق II ئازابلانماق، ئېزىلمەك
- ئۇلىياق [«تۇر»] ئاساس، تاپان
- ئۇلىيان [«ت ت د»] خۇش پۇراقلىق بىر خىل ئۆسۈملۈك
نىڭ يىلتىزى
- ئۇما > سان. «ت ت د» [① ئاننا؛ ② ئۆيگە
كەلگەن مېھمان
- ئۇماق [«ئال»] كۈچى يەتمەك، قابىلىيەتلىك بولماق
- ئۇماي I [«ت ت د»] ئەش، يولداش، ھەمراھ (ئاياللارنىڭ
تۇغۇتىدا بالىدىن كېيىن چۈشىدىغان نەرسە)
- ئۇماي II [«ئۇت»] ئىلاھ نامى
- ئۇمدۇ [«ت ت د»] ئۇمتۇلۇش، تىلەك، تەمە
- ئۇمدۇچى Δ [«ت ت د»] تىلەمچى
- ئۇمدۇر - [«ت ت د»] ئۇمدۇار بولماق، ئىشەنچ باغلىماق

ئۇمىق	«ت ت د» [ئۇمىد قىلىق، تەمە قىلىق: ئول مەندەن نەك ئۇمدى — ئۇ مەندىن بىر نەرسە تەمە قىلدى
ئۇمۇش	«تۇر» [ئۇمىد
ئۇمۇغ	«ئال» [ئۇمىد؛ تايانچۇق؛ يوشۇرۇنماق
ئۇمۇغسۇز	«تۇر» [تايانچىسىز
ئۇمۇغ ئىناغ Δ	«ماي» [ياردەم، مەدەت، ئۇمىد، ئىشەنچ، مەدەتكار
ئۇمۇغ ئىناغ بول - Δ	«چاس» [ياردەم قىلىق
ئۇمۇق	«ئال» [دوست، ھەمراھ
ئۇمۇلماق	«تۇر» [ئۇمىد قىلىق، ئارزۇ قىلىق
ئۇمۇن	«ت ت د» [ئۇمىد
ئۇمۇنچ	«ت ت د»، «تۇر» [ئۇمۇتۇش، ئۇمىد؛ ئۇمىد قىلىق، ئارزۇ قىلىق، تەلەپ قىلىق، تىلىمەك
ئۇمۇنچىلىغ Δ	«ت ت د» [ئىشەنچلىك
ئۇمۇنماق	«تۇر» [ئۇمىد قىلىق
ئۇمىچى Δ	«ئۇت» [خاس ئىسىم
ئۇمىنچ Δ	«ئەت» [ئۇمىد، ئارزۇ
ئۇن	«ئەت» [مۇمكىن
ئۇنا I	«ئال» [ھازىر، ھېلى، دەرھال، ئۇزۇن ئۆتمەي، كۆپ ئۆتمەي
ئۇنا II	«ئال» [① ئۇنىڭغا؛ ② يەنە، بىلەن
ئۇنارچ	«ئەت» [مۇمكىن، مۇمكىنچە
ئۇناشدىلار Δ	«ت ت د» [مۇۋەپپەق بولدى
ئۇناقنىڭ	ھازىر، ئۇزۇن ئۆتمەي

قازانماق	«ئۇت» [رازى بولماق، مۇۋەپپەقىيەت]
ئۇنچ	«ماي»، «تۇن» [مۇمكىن، بولىدۇ]
ئۇنسۇز	«ئال» [رۇخسەتسىز]
ئۇنۇل	«ئەت» [توسۇش، قالدۇرۇش]
ئۇنىتىغان Δ	«ت ت د» [ئۇنىتىمۇپرىدىغان]
ئۇنىتماق Δ	ئۇناتماق
ئۇۋ	«تۇر» [ئۇيقۇ]
ئۇۋا I	«ت ت د» [چاقىرغۇچىغا جاۋاب تەرىقىسىدە ئېيتىلغان «خۇش، لەۋەي» دېگەن مەنىلەردىكى سۆز]
ئۇۋا II	«ت ت د» [بىرخىل غىزانىڭ ئېتى]
ئۇۋشاق	«تۇر» [ئۇششاق، ئۇۋاق]
ئۇۋماق	«ت ت د» [ئۇشاتماق: ئۇل ئەتمەك ئۇۋدى — ئۇ نان ئۇشاتتى]
ئۇۋۇت	«ت ت د»، «ئال» [ئۇيات، ھايا]
ئۇۋۇتسۇز	ئۇياتسىز، ھاياسىز، تەربىيىسىز
ئۇۋۇتغارماق	«ت ت د» [ئۇيالىدۇرماق]
ئۇۋۇتلانماق	ئۇيالىماق
ئۇۋۇتلىۇ	ئەدەبلىك، تەربىيە كۆرگەن
ئۇۋۇتلىۇغ	«ت ت د» [ئۇياتلىق، ئۇياتچان]
ئۇۋۇت ئۇيان	«ماي» [ئار - نومۇس]
ئۇۋۇسۇز	«ئۇۋۇتسۇز» غا قاراڭ
ئۇۋىغۇر	«قۇج» [ئۇيغۇر]
ئۇي - I	«ماي» [ئۇيۇشماق، ئۇيۇشتۇرماق، تەشكىللىمەك]

- ئۇي - II [«ئو»] ئۇخلىماق؛ [«تۇن»] ئورۇنلاشتۇرماق،
ئورۇنلاشتۇرۇش
- ئۇي III ئويماق، چوڭقۇر
- ئۇيا I [«ت ت د»] ئۇۋا، قۇش ئۇۋىسى، چاڭگا
- ئۇيا II [«ئەت»] قېرىنداش، ئاكا - ئىنى، [«ت ت د»]
تۇغقان
- ئۇيات [«ئال»] ھايا، ئەدەب
- ئۇياتلىغ Δ ئەدەبلىك، ئۇياتلىق، ھايالىق
- ئۇياتماق [«تۇر»] ئۇياتماق، خىجالەت بولماق
- ئۇيادىسلىق Δ [«ت ت د»] بەك ئۇياتچان؛ ئۇيادىسلىق
- ئەر — ناھايىتى ئۇياتچان ئادەم
- ئۇيازماق [«ت ت د»] ئۇياتماق، ئۇيالىماق
- ئۇياقماق ① پېتىش ئالدىدىكى يۇلتۇز؛ ② خىجالەت
بولماق، ئىزا تارتماق
- ئۇيتۇرماق [«ت ت د»] باستۇرماق، چىڭداتماق
- ئۇيغۇر [«ئۇت»] «ئۇيغۇر»غا قاراڭ
- ئۇيماق [«ت ت د»] باسماق، چىڭدىماق
- ئۇيۇر [«قۇن»] ئادىل، دۇرۇس
- ئۇيۇق [«ئوغ»] «ت ت د» بەلگە، قارانچۇق، قارا؛ شەپە
- ئۇيۇلماق كەچۈرمەك؛ ئېسىدىن كەتمەك
- ئۇيىرقان - ھەسرەتلىنمەك، قايغۇرماق
- ئۇيىرقانماق [«ئال»] ئاجىزلاشماق، زەئىپلەشمەك، ئازابلانماق

ئۆ

ئۆ	[«ماي» ئويلىماق]
ئۆپكەلەنمەك	«ئۆۈكەلەنمەك» كە قاراڭ
ئۆپەلمەك	[«تۇر» يانماق، كۆيمەك؛ پارىلدىماق]
ئۆپكە I	[«ش ت» ئاچچىق، غەزەپ؛ [«تۇر» غەزەپلەنمەك]
ئۆپكە II	[«ت ت د» ئۆپكە؛ [«تۇر» ئۆپكە - جىگەر]
ئۆپكەچى	[«تۇر» غەزەپلەنگۈچى، خاپا بولغۇچى]
ئۆپكۈك	[«ت ت د» ھۆپۈپ، «ئۆپۈپ» كە قاراڭ]
ئۆپلەن	[«ت ت د» ھۆپلەن، ھۆپىگەن (چاشقان جنسىغا كىرىدىغان كىچىك بىر جانىۋار)]
ئۆپمەك	[«ت ت د» ① سۆيمەك؛ ② ئوتلىماق، ئىچمەك]
ئۆپۈگىسەمەك	[«قۇج» سۆيۈشنى ئارزۇ قىلغان]
ئۆپۈپ	[«تۇر»، «ت ت د» ھۆپۈپ]
ئۆپۈرمەك	[«ت ت د» ئوتلاتماق، ئىچۈرمەك]
ئۆپۈش	[«ت ت د» ئۇپۇشۇش، سۆيۈشۈش]
ئۆپۈشمەك	[«ت ت د» سۆيۈشمەك]
ئۆپۈلمەك	[«ت ت د» ئىچىلمەك (ئوتلاش؛ سۈت ئۆپۈلدى — سۈت ئىچىلدى]

ئۆپۈم	«ت ت د» [يۇتۇم: بىر ئۆپۈم مۇن — بىر
ئۆيۈنمەك	يۇتۇم شورپا
ئۆپىشمەك	«قۇچ» [ھۇجۇم قىلماق
ئۆت I	سۆيۈشمەك
ئۆت II	«ت ت د» [ئۆت، ئۆت خالتىسى
ئۆت III	نەسھەت
ئۆتەك	«ت ت د» [تام ياكى ياغاچ تۆشۈكى، تۆشۈك
ئۆتەكچى	ئىلتىماس، تەلەپ، ئۆتۈنچ؛ «ئۆتەك» كە قاراڭ
ئۆتەكچى	«قۇچ» [تەلەپ قىلغۇچى
ئۆتەكچى	«تۈر» [بۇرچ، «ئۆتەك» كە قاراڭ
ئۆتەكچى	«ئۆتەكچى» گە قاراڭ
ئۆتەكچى	«ئال» [بىر ئىشنى قىلماق
ئۆتەكچى	«ت ت د» [كۈچەنمەك
ئۆتەكچى I	«تۈر» [ئۆتەكچى
ئۆتەكچى II	«ئۆت» [مۇراجىئەت قىلماق
ئۆتەكچى III	«قۇچ» [باشلانماق، چىقماق
ئۆتەكچى	«ت ت د» [خاس ئىسىم
ئۆتۈرۈ	«ئۆتۈرۈ» گە قاراڭ
ئۆتۈرۈمەك	«ت ت د» [چالدۇرماق
ئۆتۈرۈ	«ئال» [كېيىن، ئاندىن كېيىن؛ شۇ زاماندا
ئۆتۈرۈك	[>ئوغ. «ت ت د» [ھىيلىگەر، ئالدامچى، يالغانچى
ئۆتۈرۈم	«ت ت د» [سۈرگە دورىسى
ئۆتەكچى	«ت ت د» [ئۆتكۈسى كەلمەك
ئۆتكۈر —	«ماي» [پىششىق ئىگىلىمەك، ئۆزلەشتۈرمەك

«ئۆتكۈرۈ» گە قاراڭ	ئۆتكۈرۈ
[«ت ت د»] ھېكايە، ئۆتكەن - كەچكەن ئىشلار	ئۆتكۈنچ
[«ت ت د»] دورىماق، تەقلىد قىلماق	ئۆتكۈنمەك
[«ت ت د»] بەدەل، ھەق	ئۆتكۈ
[«تۈر»] چۈشەندۈرمەك، سىڭدۈرمەك	ئۆتكۈرمەك
ئاخىردا، ... نەتىجىسىدە، ... بىلەن	ئۆتكۈرۈ
ئۆتكۈرۈساتماق بىراۋنىڭ مېلىنى ئۆزى ئالغان بولۇپ يەنە باشقىسىغا ساتماق	
[«ماي»] نەسىھەت قىلماق، بەزلىمەك	ئۆتلە -
[«ئال»] «ئۆتلە» گە قاراڭ؛ ياخشىلىقىنى سۆزلىمەك	ئۆتلەمەك
[«ت ت د»] نەسىھەت	ئۆتۈلۈك
[«تۈر»] ئىتتىكلىك قىلماق	ئۆتمەك I
[«قۇج»] نان، چاققۇ	ئۆتمەك II
كەسكىن، كەسكىن بولماق	ئۆتمەك III
تېلىمەك	ئۆتمەك IV
قۇربانلىق	ئۆتمىش
[«ت ت د»] ئۆتتە	ئۆتۈ
[«ت ت د»] ئەسلىتمەك، ئويلاتماق	ئۆتۈرمەك I
[«ت ت د»] تەشمەك	ئۆتۈرمەك II
[«ت ت د»] چالماق: ئۇل سىبۇزغۇ ئۆتۈردى -	ئۆتۈرمەك III
ئۇ نەي چالدى	
«ئۆدۈرمەك» كە قاراڭ	ئۆتۈرمەك IV
«ئۆتۈرۈ» گە قاراڭ	ئۆتۈرۈ

ئۆتۈك I	ئۆتۈك
ئۆتۈك II	[«ت ت د»] ① ھېكايە، چۆچەك؛ ئۆتۈنۈش؛ ② ئۆتۈگ ياكى ئۆتۈك (ئىچ ئۆتۈش ۋە قۇسۇش كېسىلى)
ئۆتۈكەن	[«ت ت د»] يەر نامى
ئۆتۈكلۈگ	[«ت ت د»]: ئۆتۈكلۈك كىشى — (خاقاندىن) بىر ئۆتۈنچىسى بار كىشى
ئۆتۈگ	[«ماي»، «ش ت»] تەلەپ، ئىلتىماس، تىلەك
ئۆتۈگەن	[«قۇج»] «ئۆتۈگەن» گە قاراڭ
ئۆتۈگىچى	[«ئال»] تىلەمچى
ئۆتۈل	[«ئۆدۈل» گە قاراڭ
ئۆتۈن	ئۆتۈكەن
ئۆتۈنچ	[«ئۇغ. «ت ت د»] ئۆتۈنە، قەرز
ئۆتۈنچ تەمۈر	[«ئۆت»] خاس ئىسىم
ئۆتۈنمەك I	[«ت ت د»، «تۈر»] ئۆتۈنمەك، ھال ئېيتماق، ئىلتىماس قىلماق
ئۆتۈنمەك II	[«قۇج»] پۇشايمان قىلماق
ئۆتۈن ئۆنە	ئاچچىقلانماق
ئۆچ	ئىنتىقام، ئەنت، ئۆچمەنلىك
ئۆچەش	[«ت ت د»] ئۆچەكشىش؛ بەسلىشىش، باغلىشىش
ئۆچەشچى	[«تۈر»] ئىنتىقام ئالغۇچى، قىساسخور
ئۆچەشمەك	[«ت ت د»، «قۇج»] ئۆچەشمەك، ئۆچەكەشمەك
ئۆچلۈگ	[«تۈر»] ئۆچەكشىدىغان
ئۆچمەك	ئۆچمەك، تۈگىمەك

ئۆچۈت	«ت ت د» ئىنتىقام، ئۆچ
ئۆچۈر	ئۆچۈرۈش، ئۆچۈرمەك، ئاخىرلاشتۇرماق
ئۆچۈرمەك	«ئۆچۈر» گە قاراڭ
ئۆچۈكمەك	«ت ت د» ئۆچمەك
ئۆچۈلمەك	«تۇر» پۈتمەك، تۈگىمەك
ئۆچۈمەك	«ئۆچۈرمەك» كە قاراڭ
ئۆچۈن	«ق ب» ئۆچلۈك
ئۆد I	«ت ت د» زامان، ۋاقىت
ئۆد II	«ئۆت» كە قاراڭ
ئۆدرۈل -	«ماي» تاللىماق
ئۆدرۈلمەك	«ئال» ئايرىلماق
ئۆدسۈز	«تۇر» ۋاقىتسىز، زامانسىز
ئۆد قولۇ	«ماي» ۋاقىت، چاغ، پەيت، مەزگىل؛ «ئال» زامان، دەۋر
ئۆدكۈر -	ئۆتكۈزۈمەك
ئۆدكۈرگۈ	بىر خىل دورا
ئۆدكى	«ماي» زامانە
ئۆدلە	«ش ت» «ئۆتلە» گە قاراڭ
ئۆدلەك	«ت ت د» دەۋر، دۇنيا، ئالەم
ئۆدلەمەك	«ئۆتلەمەك» كە قاراڭ
ئۆدمەك	«ئۆ تىب» ئۆتمەك، ئۆتۈپ كەتمەك
ئۆدۈر I	«ت تىب» ئىچ ئۆتمەك، ئىچ سۈرمەك
ئۆدۈر II	بىلىمەك، ئوقىماق
ئۆدۈرپەك	«ئال» ئايرىلماق

ئۆدۈش I	«تۇر» نەم، نەملىك؛ ياش
ئۆدۈش II	كېچە - كۈندۈز
ئۆدۈل	«ت تىب» يۆتەل
ئۆدۈن	«ئال» زامان، ۋاقىت
ئۆدىرەك	«ئال» ئۆردەك
ئۆر I	«ت ت د» تون ياكى كەمزۈلنىڭ قولتۇقى
ئۆر - II	«ت ت د» ئۆرلىمەك
ئۆر - III	«كۆل» خائىنلىق قىلماق، يۈز دېرۈمەك
ئۆرەن	«ت ت د» ھەرنەرسىنىڭ ئەسكىسى، يامىنى
ئۆرەنمىش	ئۆگەنگەن، ئادەت بولغان
ئۆرت I	«تون»، «ت ت د» ئوت، يانغىن، يالقۇن
ئۆرت II	ئانار
ئۆرت - III	قاپلىماق، قاپلاپ كەتمەك
ئۆرتەمەك	«قۇج» ياقماق، تۇتاشتۇرماق
ئۆرتەن	«قۇج» يالقۇن، ئاتەش
ئۆرتەنمەك	«نۇر» يانماق، ئۆرتەنمەك، يالقۇنلىماق؛
	«ئوت» ئازابلانماق
ئۆرتكۈن	«ت ت د» چەش
ئۆرتلۈك	«ئۆرتلۈگ» كە قاراڭ
ئۆرتلۈگ	«نۇر» ئاتەشلىك، يالقۇنلۇق؛ گۈزۈلدەپ يانغان
ئۆرتمەك	«نۇر» ياپماق، ئەتمەك
ئۆرتىمەن	«ت ت د» ئۆگزە
ئۆرتۈرمەك	«قۇج» سۈردۈرمەك؛ كۆپەيتىمەك، يۈكسەلدۈرمەك
ئۆرتۈشمەك	«ت ت د» يوشۇرۇشماق

ئۆرتۈك	«ت ت د» [يوپۇق؛ «ئۆرتۈگ» كە قاراڭ
ئۆرتۈگ	«ماي» [يوپۇق، يېپىنچا
ئۆرتۈگۈلۈگ	«تۇر» [مەخپىي ساقلىماق
ئۆرتۈلمەك	يېپىلماق، يوشۇرۇلماق
ئۆرتۈنتەك	بىر خىل دورا
ئۆرتۈنتەگىسىز	داۋاسىز، دورىسىز
ئۆرتۈنمەك	«تۇر»، «ت ت د» [يېپىنماق، يېپىلماق
	يوشۇرۇنماق
ئۆرچۈك	[>ئوغ. «ت ت د»] ئۆرۈلگەن چاچ
	«ئۆرگۈچ» كە قاراڭ
ئۆردۈنمەك	«ئۆرتۈنمەك» كە قاراڭ
ئۆرك I	«ت ت د»، «ق ب» [باشباغ، ئات - ئۇلاغنىڭ
	باشبېغى؛ ئات چۈشكى، چۈلۈۈر
ئۆرك II	«ئەت» [باغلىنىش، تۇتىشىش
ئۆركۈ	«ت ت د» [ئۆركەچ (تۆگىنىڭ لۈككىسى)
ئۆركۈچ	«ت ت د» [① ئۆركەش: سۇۋ ئۆركۈچلەندى —
	سۇ ئۆركەشلەندى؛ ② تۆمۈر ئوچاق (ئۇچتاياق)
ئۆركى	«تۇر» [ئۇلۇغ، يۈكسەك، ئالىي؛ ئېسىل
ئۆرگەن	[>ئوغ. «ت ت د»] قېيىش
ئۆرگۈت	ھەر دائىم، ھەر ۋاقىت
ئۆرگۈچ	«ت ت د» [ئۆرۈمە چاچ، خوتۇنلارنىڭ
	ئۆرۈمە چېچى
ئۆرگۈن	«ماي» [تەخت، «ئۆرگىن» گە قاراڭ
ئۆرگى	«موي» [قۇرماق

- ئۆرگىن «تۇر» «موي» تەخت، ئوردا
 ئۆرگىرمەك «ت ت د» ئۆگمەك، ئاقارماق
 ئۆرلەتمەك زەخمىلەندۈرمەك؛ غەزەپلەندۈرمەك
 ئۆرلەتشمەك غەزەپلەنگەن، غەزىپى كەلگەن
 ئۆرلەدمەك «تۇر» «ئۆرلەتمەك» كە قاراڭ
 ئۆرلەمەك I غەزەپلەنمەك، خاپا بولماق؛ ھۆركىرمەك
 ئۆرلەمەك II يۈكسەلمەك
 ئۆرلەن - «ت ت د» ئۆرلىمەك
 ئۆرمەك I «ت ت د» ① ئۆرۈمەك: ئول ساچ ئۆردى —
 ئۇ چاچ ئۆرۈدى؛ ② ئۆرلىمەك؛ چىقماق،
 يۈكسەلمەك: بۇلىت ئۆردى — بۇلۇت ئۆرلىدى
 ئۆرمەك II «ئۇت» بىر خىل كىيىم
 ئۆرمەن «ت تىب» بىر خىل تېرە كېسەللىكى
 ئۆرۈ «ئال» يۇقىرى، تىك
 ئۆرۈش «تۇر» چىقىش، يۈكسىلىش
 ئۆرۈك «ت ت د» ئۆرۈمە: ئۆرۈك ساچ — ئۆرۈمە چاچ
 ئۆرۈك ئۇزاتى Δ داۋاملىق، ئۇزۇن مۇددەتلىك
 ئۆرۈكى «تۇر» ئۇلۇغ، يۈكسەك، ئالىي، ئېسىل
 ئۆرۈگ «تۇر» ئۇزۇن مۇددەت، مەڭگۈ، ئەبەدىي،
 «يۆرۈك» گە قاراڭ
 ئۆرۈك I «ت ت د» ئۆرۈم (پالچىغا بېرىلىدىغان ھەق)
 ئۆرۈك II «قۇج» ئوچۇق رەڭلىك، ئاق
 ئۆرۈمچۈك «ت ت د» ئۆمۈچۈك
 ئۆرى «تۇر» يۈكسەكلىك؛ ھەيۋەتلىك

ئۆرت - «ماي» ① ياندۇرماق؛ يۇقىرى كۆتۈرمەك، تۈر-

غۇزماق؛ ② كەلتۈرمەك

ئۆرتىمەك «تۈر» ① كۆپەيتىمەك؛ ② «ئۆرت» كە قاراڭ

ئۆز «ئال»، «تۈر»، «ت ت د» ① ئۆز؛ ئۆزكىشى -

يېقىنى؛ ② جىلغا؛ ئېرىق، ئېقىن سۇ؛ ③ يۈ-

رەك، قورساققا ئوخشاش ئىچكى ئەزالار؛

ئۆزۈم ئاغرىدى - قورسىقىم ئاغرىدى؛ ④ ئۆزەك،

تومۇر؛ ⑤ روھ، جان؛ ۋۇجۇد

ئۆزە ئۈستىدە، يۇقىرىدا

ئۆزەك I «ت ت د» ئۆزەك، گۈرەن تومۇر

ئۆزەك II «تۈر» كىچىك ئېرىق

ئۆزەكى پەۋقۇلئاددە؛ ئۈستۈن

ئۆزەلەمەك «ئال» ئۈستىگە چىقماق، يۈكسەلمەك

ئۆزەلەنمەك «تۈر» «ئۆزەلەمەك» كە قاراڭ

ئۆزەلىك «تۈر» يۈكسەكلىك

ئۆزەلىكسىز «تۈر» يۈكسەكلىكى يۇقىرى بولمىغان

ئۆزەن «ق گ» ① ئىچكى؛ دەل ئوتتۇرىسى؛

② دەسلەپكى

ئۆزۈش «ت ت د» تاللىۋېلىش، تاللىۋېلىش ئىختىيارى

ئۆزۈرۈلمەك «ت ت د» ئاجزالماق؛ تاللانماق

ئۆزۈرۈم «ت ت د» ھەر نەرسىنىڭ تاللانغىنى، خىسلى،

پاخىشىسى

ئۆزۈرۈندى [«ت ت د»] تاللانغان، خىللانغان؛ ئۆزۈرۈندى نەك —
تاللانغان نەرسە

ئۆزقونۇق [«تۇر»] روھ
ئۆزگىش [«ت ت د»] «ئۆز كەنت» تە ياشايدىغان
تۈرك ئايىقى

ئۆزلە [«قېپ. ت ت د»] «ئۆيلە» گە قاراڭ

ئۆزلەك [«ت ت د»] زامان

ئۆزلۈگ [«ئال»] جانلىق

ئۆز نەمەك [«ت ت د»] يانماق، قارشى چىقماق

ئۆزۈت روھ، جان

ئۆزۈرگەن [«ت ت د»] تاللايدىغان

ئۆزۈك [«ت ت د»] ① ساپ، ئاق كۆڭۈل ئاياللارغا

بېرىلگەن لەقەم (نام)؛ ② ئازگال، چوڭقۇرلۇق،
كۆل

ئۆزۈكەن [«ئال»] جېنىنى، ئۆزىنى

ئۆزۈم [«ئۆت»] ئۆزۈم، جېنىم

ئۆزى [«ت ت د»] ئۆزە (ئىككى تىاغ ئارىسىدىكى

كەڭ يول)

ئۆزىر كەنمەك [«تۇر»] ئارزۇ قىلىنماق، ئۈمىد قىلىنماق

ئۆز ياش [«ماي»] ئۆمۈر، ھايات

ئۆس [«ئۆز»] گە قاراڭ

ئۆ - ساقىن Δ [«ماي»] ئويلىماق، سېغىنماق؛ ئەسلەپ

ئۆسەن ئىچى، بىر نەرسىنىڭ ئىچكى قىسمى، «ئۆزەن» گە

قاراڭ

ئۆستەنكىمەك	«ت ت د» [ئىستىكىنى بىلدۈرمەك
ئۆسمەك	پۈدىمەك، كۆپتۈرمەك، قاپارتماق
ئۆسۈرمەك	قاپارتماق، كۆپتۈرگۈزمەك
ئۆشەرگەن	«ت ت د» [كۆزى قاراڭغۇلىشىپلا تۇرىدىغان
ئۆشەرمەك	«ت ت د» [قاراڭغۇلاشماق
ئۆشۈن	«ت ت د» [ئۆشنە، دوللا
ئۆك I	«ماي» [ھامان، دەرھال
ئۆك II	«ت ت د» [ئەقىل، ئىدراك، ئاقىلانە
ئۆگەك	«قۇج» [ئەسلەش، خاتىرىلەش، «ئۆگەك» كە قاراڭ
ئۆگەن	«ئۇت» [«ئۆگەن» گە قاراڭ
ئۆكچۈك	«ئۇت» [يەر نامى
ئۆكرەم	«تۇر» [خەندەك
ئۆكرۈس تەمىر خاس ئىسىم	
ئۆكرۈنچ	«ئۇت» [خاس ئىسىم
ئۆكسۈ -	«ت ت د» [كېمەيمەك
ئۆكسۈز	«ق ب» [باشپاناھسىز
ئۆكلەشمەك	«تۇر» [ئۇرۇشماق
ئۆكلۈن	«ت ت د» [توپلانماق، يىغىلماق
ئۆكلى -	«ت ت د» [كۆپەيمەك، يوغانماق
ئۆكلىت -	«چاس» [ئاشۇرماق، كۆپەيتىمەك؛ كېڭەيمەك
ئۆكلىتىمەك	«ئال» [«ئۆكلىت» كە قاراڭ
ئۆكلىمەك	«تۇر» [قوشۇلماق، كۆپەيمەك، بۈيۈكلەنمەك

- ئۆگمەك I «ت ت د» [خوتۇنلار قۇلىقىغا تاقايدىغان ئالتۇن
ياكى كۈمۈش ھالقا، زىرە
ئۆگمەك II «ئۆگمەك» كە قاراڭ
ئۆكۈس «قۇچ» [ئۆكۈش II] گە قاراڭ
ئۆكۈش I «ت ت د» [بىۋاش، توسۇن: ئۆكۈش يىلقى —
توسۇن (كۆندۈرۈلمىگەن) يىلقا
ئۆكۈش II «ئال»، «ت تىب»، «ق ب» [كۆپ، جىق، تولا،
نۇرغۇن
ئۆكۈشتى «تۇر» كۆپسەيدى، جۇغلاندى؛ قويۇلدى؛
ئۆكۈس» كە قاراڭ
ئۆكۈش قارا «ئوت» [خاس ئىسىم
ئۆكۈك «ئۆگۈك» كە قاراڭ
ئۆكۈل «تون»، «ت ت د» [ئاشماق، كېڭەيمەك؛ يىغىل
ماق، توپلاشماق؛ كۆپەيمەك
ئۆكۈمەك چۈشەنمەك، «ئۆگۈمەك» كە قاراڭ
ئۆكۈن - «ماي» [ئۆكۈنمەك، پۇشايىمان قىلماق
ئۆكۈنچ «ت ت د» [ئۆكۈنچ، پۇشايىمان، ھەسرەت؛
«ئال» [ئۆكۈنمەك، پۇشايىمان قىلماق
ئۆكۈنگۈ «قۇچ» [پۇشايىمان
ئۆكۈل >قې. «ت ت د» [كۆپ، نۇرغۇن
ئۆگ I «ت ت د»، «ق ب» [ئەقىل، ئەقىل - ئىدراك،
پەم، زېھىن، «ئال» پاراسەت
ئۆگ II «تۇر» [ئانا، ئاپا
ئۆگ III «ت تىب» [بىرخىل گۈل تۈرى

- ئۆگ - IV [«ماي»، «ق ب»] ① ماختىماق، مەدھىيىلىمەك،
قوللىماق، ماختاش؛ ② چوڭ
- ئۆگ - V [«ت تىب»] ئەزەمەك، يانچىماق
- ئۆگە I [«ت ت د»، «ق ب»] تەجرىبىلىك، ئەقىللىق، دانا،
دانىشمەن، پاراسەتلىك، كاداڭ
- ئۆگە II [«ئۇت»] ① دوختۇر؛ ② نازىر؛ ③ ۋەكىل
- ئۆگە III نام، شۆھرەت
- ئۆگە چۈك [«ئۇت»] خاس ئىسىم
- ئۆگە دەي [«ئۇت»] خاس ئىسىم
- ئۆگەرەتمەك تەربىيە، ئۆگىتىش، تەلىم
- ئۆگەك [«قۇج»] سۆيۈملۈك، يېقىن، ياخشى كۆرىدىغان
- ئۆگەن [«ت ه»، «تۇر»] ئېرىق، دەريا
- ئۆگىنۈر - [«كۈل»] ھۆرمەت قىلدۇرماق، مەدھىيە تەنقىد
- ئۆگدۈ [«ئۇت»] ① تەقدىر؛ ② ماختىماق، مەدھىيىلىمەك
- ئۆگدۈش [«ئۇت»] ياغاچ قوزۇق
- ئۆگدى [«تۇر»] مەدھىيە؛ ماختاش، «ئۆگدۈ» گە قاراڭ
- ئۆگدىر I قىممەت، باھا، نەرخ، ھەق
- ئۆگدىر - II [«ماي»] مۇكاپاتلىماق، تەقدىرلىمەك
- ئۆگدىسىز [«تۇر»] تەقدىرگە لايىق بولمىغان
- ئۆگدىلىك [«تۇر»] مەدھىيەلىككە لايىق، ماختاشقا تېگىشلىك
- ئۆگدىنىكى [«ئۆگدۈنكى»] گە قاراڭ
- ئۆگەرەتمەك [«ت ت د»] ئۆگەتمەك
- ئۆگەرەتك [«تۇر»، «ئال»] بىلىم؛ تەلىم؛ ئادەت
- ئۆگەرەتىمەك [«تۇر»] تەلىم ئالماق، ئۆگەتمەك

- ئۆگۈرەن - «ت ت د» [ئۆگەنمەك
ئۆگۈرەنمەك «ت ت د» [«ئۆگۈرەن» گە قاراڭ
ئۆگۈرەپۈك «ت ت د» [ئادەت
ئۆگۈرۈك «ت ت د» [بۆشۈك تەۋرىتىش
ئۆگۈرۈنچ I «ماي»، «ئال» [خۇشاللىق، شادلىق
ئۆگۈرۈنچ II «تۇر»، «ئوت» [خاس ئىسىم
ئۆگۈرۈنچە «ئوت» [خاس ئىسىم
ئۆگۈرۈنچ سەۋىنچ «ماي» [شاد - خۇراملىق
ئۆگۈرۈنچلۈك «ماي» [خۇشاللىقلارلىق
ئۆگۈرۈنچۈ «تۇر» [مەننۇن، خۇشال، «ئۆگۈرۈنچ I» كە قاراڭ
ئۆگۈرۈنچۈلەمەك سەيلە قىلىماق؛ ئاستا ماڭماق
ئۆگۈرۈنچۈلۈك «ئىك» [خۇشاللىق، شادلىق
ئۆگۈرۈنچۈلۈگەن خۇشاللىق بىلەن
ئۆگۈرۈنچۈلەنمەك «تۇر» [سۆيۈنمەك، خۇش بولماق
ئۆگۈرۈنچىلىك «قۇچ» [«ئۆگۈرۈنچىلۈك» كە قاراڭ
ئۆگۈسەمەك «ت ت د» [ماختىغۇسى كەلمەك
ئۆگۈسۈز I «ئال»، «ت ت د» [يالىشىۋىز، ئانىسىز، يېپىتمى،
تەمتىرەپ قالغان ئادەم
ئۆگۈسۈز II «تۇر» [ئەقىلىسىز
ئۆگۈمۈك چۈشىنىكسىز؛ ئۆچۈپ قالغان
ئۆگۈسەرە - ھوشسىزلانماق، ھېشىدىن كەتمەك، بېھوش بولماق
ئۆگۈسەرەمەك «ئال» [«ئۆگۈسەرە» گە قاراڭ
ئۆگۈكىدەك «ق ب» [ماختىغۇدەك
ئۆگۈلەش «ئۆگۈلەش» كە قاراڭ

- ئۆگەش - «ماي» مەسلەھەتلىشىمەك
 ئۆگەن - «ماي» ھوشغا كەلمەك، ئويغانماق
 ئۆگەنتۈرمەك «ئال» ھوشغا كەلمەك، ئەقلىگە كەلمەك،
 «ئۆگەن» گە قاراڭ
 ئۆگەندۈرمەك «ئۆگەن» تۈرمەك كە قاراڭ
 ئۆگەنمەك «ت ت د» ھاردۇق چىقارماق، دەم ئالماق؛
 ئۆزىگە كەلمەك، ئەقلىنى تاپماق؛ «ئال»
 ھوشغا كەلمەك، ئويغانماق
 ئانىسى بار، ئانىلىق
 ئۆگلى «تۇر» ياخشى نىيەتلىك، ئەقىللىق؛ چۈشەنچىلىك
 ئۆگمەك I «ت ت د»، «ق ب» ماخىتىماق، مەدھىيىلىمەك
 ئۆگمەك II چۈشەنمەك
 ئۆگمەك III «ت ت ب» ① ئەزەمەك، ئۇۋىماق؛ ② ئىنچىكىلىمەك
 ئۆگمىش ماختىغان، مەدھىيىلىگەن، داڭلىغان
 ئۆگۈپ «ق ب» ماختاپ
 ئۆگۈت «ت ت د» نەسىھەت
 ئۆگۈتەلمەك «ت ت د» ئۆگۈت - نەسىھەت قىلماق
 ئۆگۈتمەك «تۇر»، «قۇج» ماختىماق
 ئۆگۈچ سۆيۈملۈك ئانا؛ ئانىدەك
 ئۆگۈد «ت ت د» «ئۆگۈت» كە قاراڭ
 ئۆگۈر «ت ت د» پادا
 ئۆگۈرتۈرسەۋىنتۈر شادلاندىرماق، سۆيۈندۈرمەك
 ئۆگۈردەي «ئۆت» خاس ئىسىم
 ئۆگۈرمەك «تۇر» ئۆزىنى ماختىماق

- ئۆگۈز «ماي»، «ق ب» دەريا، ئېقىن؛ «ت ت د» چوڭ
 ئېقىنلارنىڭ ئومۇمىي نامى
 «ت ت د» [ماختاشماق
 «ئال» ئومۇمىي، قوزام، سۆيۈملۈك، جانىدىن
 ئەزىز، ... دېگەن مەنىدىكى ئەركىلەتمە سۆز
 «ت ت د» [پەخىرلەنمەك
 چۈشىنىشلىك
 ئۆگۈنچ «تۇر» [خۇشاللىق، شادلىق، «ت ت د»
 ماختىنىش؛ مەدھىيە
 ئۆگۈندى «ت ت د»: ئۆگۈندى كىشى — ماختالغان كىشى
 ئۆگۈنمەك «قۇچ» [«ئۆكۈن -» گە قاراڭ
 ئۆگۈتمەك «تۇر» [ماختىماق، مەدھىيىلەمەك
 ئۆگىر - «ماي»، «ش ت» [خۇشال بولماق
 ئۆگىرت «ماي» [شادلاندىرماق
 ئۆگىرتۈرمەك خۇشاللاندىرماق
 ئۆگىردەچى «ماي» [شادلىنىدىغان
 ئۆگىرسەبىن «ئۇر» [خۇشال بولماق، شادلانماق
 ئۆگىرمەك «قۇچ» [ئوينىماق، تاماشا قىلماق، خۇشال بولماق
 ئۆگ - يۈكۈن «ش ت» [جاكارلىماق
 ئۆڭ I «تۇر»، «ت ت د» ① ئۆڭ، ئالدى، ئاۋۋال:
 ئول مەنىدىن ئۆڭىدۈن باردى — ئۇ مەنىدىن
 ئاۋۋال كەتتى؛ ② بىرەر نەرسىنىڭ رەڭگى:
 ياشل ئۆڭىلۈگ تون — يېشىل رەڭلىك تون
 چۆل، سەھرا، باياۋان

- ئۆڭ III [>ئوغ. «ت ت د»] «ئۆڭدۈن» گە قاراڭ
ئۆڭە - [«ت تىب»] ساقايماق، ئوڭشالماق
ئۆڭەتدۈرمەك [«تۇر»] ① ياخشى بولماق، ساقايماق؛ شىپالىق
تىلىمەك؛ ② تېگىشمەك؛ ئۆزگەرمەك
ئۆڭەتمەك «ئۆڭەدمەك» كە قاراڭ
ئۆڭەدمەك I [«تۇر»] تېگىشمەك؛ ئۆزگەرمەك
ئۆڭەدمەك II [«ئال»] ياخشى بولماق، ساقايماق
ئۆڭەيۈك [«ت ت د»]: ئۆڭەيۈك نەڭ — خاس نەرسە
ئۆڭتۈن يىڭاق △ ئالدى تەرەپ، شەرق تەرەپ
ئۆڭتىن يىڭاق △ [«تۇن»] «ئۆڭتۈن يىڭاق» قا قاراڭ
ئۆڭدۈرتى [«تۇر»] ئالدىدىن، قارشى تەرەپتىن
ئۆڭدۈرى [«ئوت»] شەرقتە، كۈنچىقىشتا
ئۆڭدۈن [«ت ت د»] ئالدىدا، بالدۇر؛ [«ئال»] ئالدىدىن؛
ئۆڭرە ① ئالدى (شەرق) تەرەپ؛ ② ئىلگىرى
ئۆڭرەكسىرە [«ماي»] ئىلگىرى - كېيىن
ئۆڭسۈز ① رەڭسىز؛ ② كۈل رەڭ
ئۆڭ قىرتىس △ «ئۆڭ قىرتىش» قا قاراڭ
ئۆڭ قىرتىش △ [«ماي»] ئۆڭ - چىراي
ئۆڭ كۈرتۈگ [«ماي»] باياۋان
ئۆڭۈر [«ت ت د»] ئۆڭكۈر، غار
ئۆڭۈك [«ت ت د»] پۆپۈك
ئۆڭى [«ت تىب»، «ت ت د»] باشقا، ئايرىم، پارچە،
[«تۇر»] ھەر تۈرلۈك، ھەر خىل، باشقا - باشقا
ئۆڭىك [«ت ت د»] چۈپۈر چاچ، ياسما چاچ

- ئۆڭىكلەنمەك [«ت ت د»] چاچ سالماق ئۆڭىن
- ئۆڭىن [«ت ت د»] باشقىسىنى: بۇ ئاتىستان ئۆڭىن كەلدۈر — بۇ ئاتىن باشقىسىنى كەلتۈر
- ئۆڭى ئۆڭى ھەرخىل، ئوخشاشمايدىغان، باشقا - باشقا، غەيرىي ئۆل
- [«ت ت د»] ھۆل، نەم ئۆلەز
- قاراڭغۇ، غۇۋا ئۆلەڭ
- [«ئال»] سۇلۇق يەر، پاتقاقلىق يەر ئۆلەڭلىك
- [«تۇر»] يايلاق، ئوتلاق ئۆلدۈرۈم
- [«ت ت د»] ئۆلەرمەن، پالەچ ئۆلدۈرمەك
- [«ت ت د»] ئۆلتۈرمەك ئۆلدى -
- [«ت ت د»] سۈركىلىپ يىرتىلماق ئۆلسەمەك
- [«ت ت د»] ئۆلگۈسى كەلمەك ئۆلگۈلۈگ
- جان تالاشماق، ئۆلۈش ھالىتىدە تۇرماق ئۆلمەك ئەمگەك [«ئال»] ئۆلۈم، جان تالاشماق
- [«ئال»] ① ئۆلمەكلىك؛ ② ئۆلۈملۈك ئۆلۈت
- [«تۇر»، «ت ت د»] ① بىر - بىرىنى ئۆلتۈرۈش؛ ② كۈچتىن قالغان، مادارسىز: ئۆلۈت ئەر — كۈچتىن قالغان قېرى كىشى
- [«ت ت د»] قاتىل، ئادەم ئۆلتۈرگەن كىشى، ئۆلۈتچى
- [«ئال»] قانخور ئۆلۈتلەمەك
- [«ت ت د»] جان تىكمەك، ئۇرۇشۇپ بىر - بىرىنى ئۆلتۈرىدىغان دەرىجىگە يەتمەك
- [«تۇر»] قۇشخانا، گوداڭ ئۆلۈتلۈك
- [«ئال»] ئۆلتۈرمەك، ئۆلتۈرگۈزمەك ئۆلۈرتىمەك

ئۆلۈرگۈ	[«ئال»] ئۆلتۈرگەن
ئۆلۈرگۈچى	[«ئال»] ئۆلتۈرگۈچى، قاتىل
ئۆلۈرمەك	[«ئال»] ئۆلتۈرمەك
ئۆلۈگ	[«ت ت د»] ئۆلۈك، جەسەت
ئۆلۈگ بارغۇ	[«ئو»] ئولجا - غەنىيەت
ئۆلۈمچى	ئۆلۈمگە مەھكۇم
ئۆلۈملۈگ	[«تۈر»] ئۆلۈملۈك
ئۆلى	[«ت ت د»] ھۆل، نەم
ئۆلۈشمەك	[«ت ت د»] ھۆللەشمەك، ھۆل بولماق
ئۆم	[«ت ت د»] ئۇشتان، تامبال، [«ئۇت»] ئىچ كىيىم
ئۆمەك	[«تۈر»] خاتىرىلىمەك؛ چۈشەنمەك
ئۆمەن	[«تۈر»] «ئۆرمەن» گە قاراڭ
ئۆمۈزۈك	[«ت ت د»] ئېگەرنىڭ ئالدى ۋە ئارقا قاشلىرى
ئۆمگەكلەمەك	ئۆمىلىمەك، سۈرۈلمەك
ئۆمگەن	[«ئال»، «ت ت د»] ئۆمگەن، گۈرەن تومۇرى؛ بويۇن
ئۆمگۈك	[«ت ت د»] ئۆمگەك، لىسوققا، جۈلسە (بالىنىڭ
	بېشىدىكى قاتمىغان مېڭە قېپى)
ئۆنە	[«چاس»] تىك تۇرماق
ئۆنەمەك	يۈكسەلمەك
ئۆنتۈر -	[«ئىك»] ئۇزارتماق، يولغا سالماق
ئۆنتۈرمەك	«ئۆنتۈر -» گە قاراڭ
ئۆندۈرمەك	[«ئۇت»] رېتىغا قويماق؛ نەرسە يىغماق؛ يۈكسەلمەك
ئۆنمەك	[«ئال»] چىقىماق، يۈكسەلمەك، ئۆنمەك
ئۆنمەن	«ئۆرمەن» گە قاراڭ

ئۆنۈش	[«ئال»] چىقىش، يۈكسىلىش، ئۆنۈش
ئۆنۈشلۈگ	[«ئال»] چىقىدىغان، ئۆنىدىغان
ئۆۋ	[«ت ت د»] ئۆي
ئۆۋكە	[«ماي»] ① ئۆپكە؛ ② ئاچچىق، غەزەپ،
	[«تۇر»] نەپرەت؛ رەنجىش
ئۆۋكە بىلىكلىگ	[«ماي»] نادانلىق
ئۆۋكەچى	غەزەپلەندۈرگۈچى، غەزەپلەنگۈچى، رەنجەتكەن
	كشى؛ رەنجىگۈچى، جىلخور
ئۆۋكەچى ئەمىنچى	ئاچچىقلىتىپ بولۇپ بەزلىگۈچى
ئۆۋكەسىز	خاپىسىز
ئۆۋكە لەمەك	[«ئال»] غەزەپلەندۈرمەك، رەنجىتمەك
ئۆۋكە لەنمەك	خاپا بولماق
ئۆۋكەلىگ	[«ماي»] خاپىلىق، ئاچچىق
ئۆۋكەلەمەك	[«تۇر»] خاپا بولماق، غەزەپلەنمەك
ئۆۋۈت	[«ت ت د»] «ئۆتۈك» كە قاراڭ
ئۆيەز	[«ئوغ. «ت ت د»] بىرخىل پاشا
ئۆيلە	[«ئوغ. «ت ت د»] چۈش ۋاقتى
ئۆيۈر	[«تۇر»] تېرىق، دان
ئۆيۈركەن	[«ت تىب»] بىرخىل دورا

ئۇ

ئۇپ	[<چىگ. «ت ت د»] «ئاپ» قا قاراڭ
ئۈپلەتمەك	[«ت ت د»] تالانماق، بۇلىتىۋەتمەك
ئۈپلەلمەك	[«ت ت د»] تالانماق، بۇلانماق
ئۈپلەمەك	[«ت ت د»] بۇلاڭ - تالاڭ قىلىماق، تاللىماق
ئۈپلەنمەك	[«ت ت د»] تالانماق، يىغىغا ئۇچرىماق
ئۇت	[«تۇر»] ① تۆشۈك، كامار؛ ② زامان، ۋاقىت؛ ③ نەسىھەت
ئۈتلەمەك	[«تۇر»] ئۆگەتمەك، دەرس بەرمەك، تەلىم بەرمەك
ئۈتمەك	[«ت ت د»] ئۈتلىمەك: ئۈل باشىغ ئۈتتى — ئۇ باشنى ئۈتلىدى
ئۈتۈك	[«ت ت د»] دەزمال
ئۈتۈگ	«ئۈتۈك» كە قاراڭ
ئۈتۈلمەك	دەزماللىماق
ئۈتۈلمەك	[«ت ت د»] ئۈتۈلمەك
ئۈتۈنچ	[<ئوغ. «ت ت د»] ئۇيات، نومۇس
ئۈجەك	«ئۇچاق» قا قاراڭ
ئۈجىك	«ئۇچاق» قا قاراڭ

ئۇچەگۈ	[«ئال»، «ئۇت»] ئۇچەيلەن بىرلىكتە
ئۇچكىل	[«ئىك»] كۆپ بۇلۇڭلۇق
ئۇچگۈل	[«ت ت د»] ئۇچ بۇرجەك، ئۇچ بۇلۇڭ
ئۇچكىل	[«ت ت د»] ئۇچ قىرلىق نەرسە
ئۇچلۇچ	[«ت ت د»] توشقان تۈزىقى
ئۇچ ئوتتۇز	[«ماي»] يىگىرمە ئۈچ (سان)
ئۇچۇرمەك	[«ئۇت»] ئۆچۈرمەك
ئۇچۇگۈ	[«ئال»] «ئۇچەگۈ» گە قاراڭ
ئۇچۇنچ	[«ت ت د»] ئۈچىنچى (دەرىجە سان)
ئۈچ يىگىرمى	[«ماي»] ئون ئۈچ
ئۈدلەنمەك	[«ش ت»] خۇشال بولماق
ئۈدۈن	[«ت ت د»] خوتەننىڭ قەدىمكى نامى
ئۈرەڭ	[«ت ت د»] رۇم ئېلىنىڭ شىمالىي چېگرىسىغا يېقىن بىر جاينىڭ نامى
ئۈرپەرمەك	[«ت ت د»] ھۈرپەيمەك
ئۈرپەشمەك	[«ت ت د»] ھۈرپىيىشمەك
ئۈرپەك	[«ت ت د»] ھۈرپەك، ھۈرپەيىگەن
ئۈركۈلمەك	[«ت ت د»] ئۈركۈلمەك، ھۈركۈمەك، ئۈركۈپ كەتمەك
ئۈركۈن	[«ت ت د»] ئۈركۈش
ئۈركىچ	[«ماي»] ئۇزۇن ۋاقىت
ئۈرگۈرمەك	[«ت ت د»] ئۈلگۈرمەك: ئول ئاشقا ئۈرگۈردى — ئۇ ئاشقا ئۈلگۈردى
ئۈرگەك	[«ت ت د»] چالا پىشقان ھاك
ئۈرلۈگ	[«ماي»] دائىم، ھامان

- ئۆرمەك [«ت ت د»] پۈۋلسمەك: ئول ئوت ئوردى — ئو
ئوتنى پۈۋلدى
- ئۈرۈشمەك [«ت ت د»] پۈۋلسمەك: ئوت ئۈرۈشمەك —
ئوت پۈۋلسمەك
- ئۈرۈك [«ت ت د»] بىر يەردە مەلۇم مۇددەت تۇرۇپ قېلىش
- ئۈرۈك ئامۇل [«ماي»] تىنچ، خاتىرجەم
- ئۈرۈك ئۇساتى Δ [«ماي»] دائىم، ئۇزۇن مۇددەت
- ئۈرۈك [«ت ت د»] ① ئاق؛ ② ئاق داغ
- ئۈرۈك قۇش [«ت ت د»] ئاق لاپىن
- ئۈرۈلمەك [«ت ت د»] كۆپمەك، كۆبجۈمەك
- ئۈز I [«ت ت د»] ياغ: ئۈزلۈك مۇن — ياغلىق شورپا
- ئۈز II [«ت ت د»] گاس، پاڭ: ئۈز كىشى — گاس
ئادەم
- ئۈز III [«ئۈز»] نەپرەت، غەزەپ
- ئۈزە I [«ئال»] ئۈستى، ئۈستىدە، يۇقىرىدا، «ئۈزە» گە قاراڭ
- ئۈزە II بىلەن
- ئۈزەسىندە [«ئال»] ئالدىدا، ئۈستىدە
- ئۈزەكى [«ماي»] ئۈستىدىكى، تۆپىسىدىكى؛ [«ئال»]
يۇقىرىدىكى
- ئۈزەلىكىسىز ئەڭ يۈكسەك، ئەڭ ئۈستۈن
- ئۈزەلمەك [«ت ت د»] ئۈزۈلمەك، ھالىدىن كەتمەك
- ئۈزەلىكىسىز [«ئال»] ئۈزۈلمەي، داۋاملىق، ئۈزلۈكسىز
- ئۈزەنگۈ ئۈزەنگە
- ئۈزۈز [«مان»] يىقىلىش، گۇمران بولۇش

ئۇزۇن	«ئۇستۇن» گە قاراڭ
ئۇزۇرەتمەك	[«ت ت د»] ئاۋۇتماق، كۆپەيتمەك
ئۇزۇرەك	[«ت ت د»] كۆپەيگەن، ئاۋۇغان؛ ئۇزۇرەك نەك — كۆپەيگەن نەرسە
ئۇزۇرەمەك	[«ت ت د»] ئاۋۇماق، كۆپەيمەك
ئۇز كەلمەك	[«تۇر»] ئېزىلمەك، يانجىلماق؛ ئۇزۇلمەك
ئۇز كۈندە	[«تۇر»] «ئۇسكۈندە» گە قاراڭ
ئۇز لەمەك	ئۆزلىمەك، ئەسلىگە كەلمەك
ئۇز لەنتۇرمەك	[«ئال»] ئۆزلەنتۈرمەك، ئەسلىگە كەلتۈرمەك
ئۇز لەنمەك	[«ت ت د»] كۈيلىمەك؛ يىلقى ئۇز لەندى — يىلقا كۈيلىدى
ئۇز لۇنچۇ	[«ماي»] ئارقىسى، كەينى
ئۇز لۇنچۇ سۇز	ئۇز لۇكسىز
ئۇز لۇنچۇگ	[«تۇر»] پەۋقۇلئاددە، ئالاھىدە؛ ئۇستۇن
ئۇز لۇنچۇلۇگ	[«تۇر»] ئاخىرلاشقان
ئۇز لۇنمەك	[«ت ت د»] ئۇزۇلمەك، ئاخىرلاشماق، پۈتمەك
ئۇز مەك	ئۇز مەك، يانجىمەك، يوقاتماق، [«ئال»] تەشمەك، پارچىلماق، بۇزماق
ئۇز مەلە	[«ماي»] ئۇز مەك، يۇلماق
ئۇز مەلەمەك	[«تۇر»] يىلتىزىدىن چىقارماق
ئۇز مەمەك	قارشى تۇرماق
ئۇزۇت	[«تۇر»] روھ، جان (ۋازكەچكىلى بولمايدىغان نەرسە)
ئۇزۇتلىمەك	[«ت ت د»] بېخىل كۆرمەك
ئۇزۇتلۇك	[«ت ت د»] بېخىللىق، پىخسىقلىق

ئۈرۈتۈلۈگ	[«ماي»] روھ، جان، [«قۇچ»] روھلۇق، جانلىق
ئۈزۈكلۈك	[«ت ت د»] ئۈزۈلگەن
ئۈزۈگۈزۈ	[«تۈر»] ئۈزۈگۈزۈش، ئارىلىقسىز؛ داۋاملىق
ئۈزۈلگەن	[«ت ت د»] ئۈزۈلۈپلا تۇرىدىغان
ئۈزۈم	[«ت نىب»] «ئۈسۈم» گە قاراڭ
ئۈزۈك	[«ت ت د»] كۆيۈك (ئىشىق) - مۇھەببەتنىڭ قوزغىلىشى
ئۈزۈك	[«ت ت د»] بوغۇم، ھىجا
ئۈسپۈرى	[«ت ت د»] قوقاستا پىشۇرۇۋېلىنغاندىن كېيىن، توغراپ ياغقا سېلىنىپ، ئۈستىگە شېكەر سېپىپ يېيىلىدىغان يېمەكلىك
ئۈست	[«ئۈت»] ئۈستى
ئۈستەل -	[«ماي»] كۆپەيمەك، ئاۋۇماق
ئۈستەلسۈن	[«ماي»] كۆپەيسۈن
ئۈستەلمەك	[«ت ت د»] قوشۇلماق، كۆپەيمەك، [«قۇچ»] جىقلاشتۇرماق؛ ئاشۇرۇلماق
ئۈستەم	[«ت ت د»] ئېگەر ۋە كەمەرگە ئوخشاش نەرسە لىھەرنى بېزەش ئۈچۈن ئۇلارغا بېكىتىلىدىغان ئالتۇن، كۈمۈش قاتارلىق زىننەت بۇيۇملىرى؛ [«ق ب»] ئالتۇن - كۈمۈشتىن ئىشلەنگەن ئېگەر - جابدۇق
ئۈستەلمەك	ئاشۇرماق، كۆپەيتىمەك
ئۈستۈرتى	[«تۈر»] ئۈستىدىن، يۇقىرىدىن
ئۈستۈن	[«ئال»، «ت ت د»] ئۈستىدە، يۇقىرىدا

ئۈستۈلۈكى	[ئال] ئەڭ ئۈستىدىكى
ئۈسك	[ش ت] ئالدى، ئالدى تەرەپ
ئۈسكۈن	[ماي] ئۈستى
ئۈسكۈچ	[ت ت د] قۇرۇق ئۈزۈم
ئۈسكۈگدە	[تۈر] «ئۈسكۈنتە» گە قاراڭ
ئۈسۈنمەك	[ت ت د] ئوخشىماق
ئۈسۈت	«ئۈزۈت» كە قاراڭ
ئۈسۈكۈز	[تۈر] «ئۈزۈگۈز» گە قاراڭ
ئۈسۈلمەك	«ئۈزۈلمەك» كە قاراڭ
ئۈسۈم	[ت تىب] ئۈزۈم
ئۈش	[ئۈت] خاس ئىسىم
ئۈشەتمەك	[ئال] ئۇۋىماق، پارچىلىماق
ئۈشەڭ	[ت ت د] سىلىق: ئۈشەڭ تاش — سىلىق تاش
ئۈشەلمەك	[ت ت د] ئاڭتۇرۇلماق
ئۈشەمەك	[ت ت د] ئاڭتۇرماق، ئىزدەمەك
ئۈشتۈرمەك	[ت ت د] ئۈشكىلەتمەك، تەشتۈرمەك
ئۈشكۈرمەك	[ت ت د] ① كۈشكۈرتىمەك؛ ئىسقىرتماق؛ ② ئەسلىمەك، يادىغا كەلتۈرمەك
ئۈشمەك	[ت ت د] ئۈشكىلىمەك، تەشمەك؛ ئۇلاشماق
ئۈشمەك	[ت ت د] ئۈشۈك
ئۈكەك	[ت ت د] ① تاۋۇت، ساندۇق؛ ② قاراۋۇل
	تۇرا (ئۇرۇش ئۈچۈن شەھەر سېپىلى ئۈستىگە سېلىنغان قورۇق تام)

ئۈكەكلىك	[«ت ت د»] ساندۇق ياساش ئۈچۈن تەييارلانغان ياغاچ
ئۈكۈتمەك	[«ت ت د»] كۆپەيتىمەك
ئۈكۈشمەك	[«ت ت د»] دۆۋىلەشمەك، دۆۋىلەنمەك
ئۈكلىتىمەك	[«ئال»، «تۈر»] كۆپەيتۈرمەك
ئۈكلىمەك	[«ت ت د»] كۆپەيمەك، ئۆسمەك، تەرەققىي قىلماق
ئۈكۈز	[«ئال»] «ئۆگۈز» گە قاراڭ
ئۈكۈس	[«ت ت د»، «ئال»] كۆپ، جىق، نۇرغۇن؛ ئۈكۈس نەڭ — كۆپ نەرسە؛ «ئۈكۈس»، «ئۈكۈش» لەرگە قاراڭ
ئۈكۈش	[«ت ت د»، «ئال»] «ئۈكۈس» كە قاراڭ
ئۈكۈشلەمەك	[«ت ت د»] كۆپىيىش، كۆپ دەپ ھېسابلىماق
ئۈكۈل	[«تۈر»] ئارتىش، كۆپىيىش
ئۈكۈن	[«تۈر»] دۆۋە
ئۈكى	[«ت ت د»] ھۇقۇش
ئۈگە	[«ماي»] دانىشمەن
ئۈگرا	[«تۈر»، «ت تىب»] شىلم، ئوماچ
ئۈگرە	[«ت ت د»] ئۈگرە، ئۈگرە ئاش (سۇيۇقئاشنىڭ بىر تۈرى)
ئۈگرىلمەك	[«ت ت د»] تەۋرىتىلمەك؛ بېشىك ئۈگرىلدى — بۆشۈك تەۋرىتىلدى
ئۈگرىمەك	[«ت ت د»] مېدىرلاتماق، تەۋرەتمەك
ئۈگسەمەك	[«ت ت د»] توپلىغۇسى كەلمەك

تەكرارلانماق، ئۆگشۈرۈ» گە قاراڭ	ئۆگشۈرۈ
كۆپەيتتۈرمەك، «ئۆگلىتمەك» گە قاراڭ	ئۆگلىتمەك
«ت ت د» [كۆچمە توپا دۆۋىسى	ئۆگمە تۇپراق
«ت ت د» [توپلىماق؛ توپلانغان نەرسە؛	ئۆگمەك
«مان» [يىغىلماق	
«ت ت د» [① تېرىق؛ ② كۈنجۈت	ئۆگۈر I
«ت ت د»، «مان» [ئۇيۇر، نوپ، پادا (قوي،	ئۆگۈر II
كېيىك، تۆگە قاتارلىق تۆت پۇتلۇق ھايۋانلار.	
نىڭ، چىل ۋە كەكلىك قاتارلىق قۇشلارنىڭ توپى)	
«ت ت د» [تېرىق قويۇلىدىغان يەر	ئۆگۈرلۈك
«ت ت د» [ئۆگۈرلۈگ ئەر — قوي ۋە باشقا	ئۆگۈرلۈك
مال پادىسى بار ئادەم	
«ئۆگۈز» گە قاراڭ	ئۆگۈز
«ئۆكۈش» گە قاراڭ	ئۆكۈش
«ت ت د» [تۈپلىنىدىغان	ئۆگۈلگەن
«ت ت د» [توپلانماق، دۆۋىلەنمەك	ئۆگۈلمەك
«ت ت د» [ئۇيۇم، توپ، دۆۋە	ئۆگۈم
«ت ت د» [پۇل ياكى گۈل ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش	ئۆگۈن
نەرسىلەرنىڭ توپى؛ «تۈر» [توپلانغان	
«ت ت د» [ئۆگۈت (تۈگمەندە تارتىش ئۈچۈن	ئۆگۈت
تەييارلانغان ئاشلىق)	
«ت ت د» [ئۇن تارتقۇچى، تۈگمەنچى	ئۆگۈتچى
«ئۆگۈن» گە قاراڭ	ئۆگۈن
«ت ت د» [تەشتۈرمەك، بۇرغىلاتماق	ئۆگۈتۈرمەك

تەشمەك	[«ت ت د»]
ئۇگۇزىن	[«ت ت د»] ئالۋۇن (چۆللەردە ئادەمنى ئازدۇرسىدىغان ئېزىتقۇ)
ئۈلەتمەك	[«ت ت د»] ئۈلەشتۈرمەك، ئۈلەشتۈرۈپ بەرمەك
ئۈلەشى	[«ماي»] ئوخشاش
ئۈلەگۈر	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
ئۈلەم	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
ئۈلەمەك	[«تۇر»] پارچىلىماق، بۆلمەك، تەقسىم قىلماق
ئۈلكەر	[«ت ت د» «تۇر»] ئۈلكەر يۇلتۇز
ئۈلكۈ	[«ت ت د»] ۋەدە، ئەھدە
ئۈلكۈسۈز	«ئۈلكۈسۈز I» گە قاراڭ
ئۈلكۈ I	قۇت، سائادەت
ئۈلكۈ II	[«تۇر»] ئۈلۈش، قىسىم، پارچە
ئۈلكۈ III	ئۆلچەم، مىقدار
ئۈلكۈسۈز I	[«ئال»] چەكسىز، ھېسابسىز، سانسىز
ئۈلكۈسۈز II	[«تۇر»] بەختسىز
ئۈلكۈسۈز سانسىز Δ	[«ماي»] سان - ساناقسىز، چەكسىز
ئۈلكۈلەمەك I	[«تۇر»] قۇتۇقلۇقلاش، تەبرىكلەش
ئۈلكۈلەمەك II	ئۇنۋان بەرمەك
ئۈلكۈلەمەك III	[«ئۇت»] ئۆلچىمەك
ئۈلكۈلەنچىسىز	بۈيۈك؛ چەكسىز؛ ئۆلچەمسىز
ئۈلكۈلۈك	[«ماي»] تەلەپلىك، نېسىۋىلىك
ئۈلۈس	پاي، پارچە، بۆلۈم، قىسىم، ئۈلۈش، بۆلەك
ئۈلۈش	[«ئۇت»] «ئۈلۈس» كە قاراڭ

ئۇلۇك	«ت ت د» ئۇلۇش، ھەسسە
ئۇلۇگ	«ماي»، «ق ب» تەلەي، نېسىۋە، ئۇلۇش، ھەسسە
ئۇلۇگدۇ	«ئۇت» خاس ئىسىم
ئۇلىكە	«ت ت د» يۆگىمەچ ئوت
ئۇم	«تۇر» ئىچ كىيىم، «ئۆم» گە قاراڭ
ئۇن	«ئال» سادا، ئاۋاز، شەپە
ئۇنتەمەك	«ئال» ئۇن چىقارماق، ئاۋاز چىقارماق، ۋارقىرىماق
ئۇنتۇرمەك	«ئال» چىقىماق، يۈكسەلمەك؛ ئەۋەتمەك، ئۇزارتماق؛ چىقارماق
ئۇن چوغى	«ق ب» غوۋغا قىلماق
ئۇنچۇ	ئۇنچە، مەرۋايىت
ئۇندۇرمەك	«ئال» ئۇندۇرمەك؛ چىتماق؛ چىقارماق، «ئۇن- تۇرمەك» كە قاراڭ
ئۇنكۇر	«ئۇنكۇر» گە قاراڭ
ئۇنكۇر	«تۇر» ئۆڭكۈر، كامېر
ئۇنكۇرمەك	«تۇر»، «قۇج» تەشتۇرمەك، ئاچتۇرماق
ئۇنمەك	«تۇر»، «كۈل» ئۇنمەك، چىتماق، يۈكسەلمەك
ئۇنى	«ق ب» شۆھرىتى
ئۇھى	«ت ت د» ئۈكە، ھۇقۇش
ئۇۋەتەچى	كۆپتۈرۈلگەن، كۆپكەن
ئۇۋەتمەك	كۆپمەك، ئۆرلىمەك
ئۇيۇر	«ت ھ» پىشۇرغان؛ ئۇۋاتقان

ئۈيۈك

[«ت ت د»] ① دۆڭ، تۆپە (يەردىن كۆتۈرۈلۈپ
تۇرغان ئېگىزلىك)؛ ② قۇملۇق، پاتقاقلىق؛
ئۈيۈك يىر — دەسسەش بىلەن پېتىپ قالدىغان
ۋە ئاياغنى تارتىپ چىقىرىش تەس بولغان
قۇملۇق، پېتىق يەر.

ئۈيۈكمەك

[«ت ت د»] كۆمۈلمەك، پاتماق؛ ئانىنىڭ ئازاقى
قۇمدا ئۈيۈكتى — ئۇنىڭ پۇتى قۇمغا پاتتى

ۋ

ۋاپخۇئاكى	[«تۇر» خاس ئىسىم
ۋاپىسى	[>سان. «ماي»] ئۇستاز، ھەزرىت
ۋاجرا	[>سان.] ئالماس؛ يىمىرىلمەس؛ باتۇر؛ «ۋىچىر» غا قاراڭ
ۋاجىر	[>سان. «قۇچ»] «ۋاچىر» غا قاراڭ
ۋاچىر	[>سان. «تۇر»] «ۋاجرا» غا قاراڭ
ۋاخىسك	ئىلاھىي روھ
ۋاخشىك	[>توخ «ماي»] «ۋاخىسك» كە قاراڭ
ۋادىزىۋانتا	[«قۇچ»] خاس ئىسىم (ئىلاھ ئىسمى)
ۋارۇقداد	[«قۇچ»] خاس ئىسىم
ۋازىر	«ۋاچىر» غا قاراڭ
ۋاسك	[>سان] ئېسىل پۇراقلىق نەرسە
ۋاقار	«ۋرخار» غا قاراڭ
ۋائىباسكى	خاس ئىسىم
ۋائىباش	[>سان. «تۇر»] خاس ئىسىم
ۋائىباشكى	«ۋائىباسكى» غا قاراڭ
ۋائىتۇرى	«ۋائىدۇرى» غا قاراڭ

ۋا ئىدۇرى	[> سان. «ئال» زىننەت؛ ياساش
ۋا ئىشالى	[> سان. «تۇر» شەھەر نامى
ۋا ئىشراۋانى	[> سان. «تۇر» خاس ئىسىم (ئىلاھ ئىسمى)
ۋا ئىتۇرى	[> سان] زىننەت بۇيۇملىرى ياسىلىدىغان تاش
ۋەرەك	[«ت ت د» «ئۇرەك» گە قاراڭ
ۋەلىكىن	[«ئەت»] پەقەت، بەلكى
ۋچىر I	[«تۇر»] چېقىن چېقىش، چاقماق چېقىش
ۋچىر II	[«كۈل»] خاس ئىسىم
ۋرخار I	[> سان] ئىبادەتخانا
ۋرخار II	[> سان. «تۇر»] بىر يۇلتۇزنىڭ نامى
ۋرخار III	[> سان] موناستىر
ۋرمزت	[> سىغ «قۇچ»] بىر كۈننىڭ نامى
ۋرۇنى I Δ	[> سان «چاس»] خاس ئىسىم
ۋرۇنى II	[> سان] ئىلاھ ئىسمى
ۋرىش	[> سان. «تۇر»] بىر يۇلتۇزنىڭ نامى
ۋرىشتى	مەلىكە، پەرىشتە
ۋزىر I	«ۋچىر» گە قاراڭ
ۋزىر II	[«چاس»] ئالماس؛ «ۋازىر» غا قاراڭ
ۋۇ	[> خەن] تۇمار
ۋۇدد	[«ئەت»] سۆيگۈ؛ ھېسسىيات
ۋۇشەنتى	[«قۇچ»] ئىلاھ ئىسمى
ۋۇقۇتۇ	[«تۇر»] بىر يۇلتۇزنىڭ نامى
ۋىپاشى	[> سان. «تۇر»] يەتتە بۇرخاندىن بىرىنىڭ نامى
ۋىپۇلاچانتىرى	[> سان] خاس ئىسىم

ۋىخار	[>سان] «ۋاقار» غا قاراڭ
ۋىدانىكاسارى	[>سان] خاس ئىسىم
ۋىدىس	تەربىيە ۋە نەسىھەت
ۋىدىا	[>مان] خاس ئىسىم
ۋىرانا	[>سان. «ت تىب»] دورا تۈرى
ۋىراگا	[>تۇر] يوشۇرۇن؛ كېرەكتىن چىققان
ۋىرۇپاقشى	[>سان. «تۇر»] ئىلاھ ئىسمى
ۋىرۇداكى	[>سان. «تۇر»] خاس ئىسىم
ۋىساي	[>سان. «تۇر»] ئويلاش، تەپەككۇر قىلىش ئورگانلىرى
ۋىشاق	[>سان. «تۇر»] بىر يۇلتۇزنىڭ نامى
ۋىشىكۈلەن	[>تۇر] خاس ئىسىم
ۋىمان	[>سان] تەڭرى ھارۋىسى
ۋىناياكى	[>سان. «تۇر»] ئىلاھ ئىسمى
ۋىنە	[>سان. «تۇر»] راھىبلارغا چىقارغان تۈزۈم

ئى

ئىئە	[«تۇر»] باي، خوجايىن؛ ئىگە
ئىپرۇك	[«ت ت د»] قېتىق بىلەن سۈت ئارىلاشمىسى
ئىت I	[«تۇر»، «قۇج»] ئىت
ئىت - I	[«تۇن»] تەشكىللىمەك، ئۇيۇشتۇرماق، ئورۇنلاشتۇرماق
ئىتاب	[«ئەت»] ئەيىبلەمەك
ئىتەرچى	[«تۇر»] بۈركۈتچى، قۇشچى
ئىتەرمەك	[«ئال»] ئارقىسىغا چۈشمەك، ئارقىسىدىن كەتمەك
ئىتەگۈ	[«ت ت د»] ياغاچ قۇلاق (تۈگمەندە تارتىلىدىغان ئۇننىڭ يىرىك ياكى يۇمشاق بولۇشى ئۈچۈن تەڭشەك ئورنىدا خىزمەت قىلىدىغان قۇلاق ياغاچ)
ئىت بۇرنۇ	[«ت تىب»، «تۇر»] ياۋا گۈل - چېچىكى ۋە مېۋىسى
ئىت تارخان	[«ت ھ»] خاس ئىسىم
ئىت - تىمەن	تەييار بولماق، تەييارلانماق
ئىتدۈرمەك	[«تۇر»، «سۇ»] قىلغۇزماق، ئەتتۈرمەك
ئىت سامان	[«ت ھ»] خاس ئىسىم

- ئىتلىنىمەك يوقىلىپ كەتمەك
 ئىتمەك I «ت ت د» [ئىتتەرمەك: ئول ئانى ئىتتى — ئۇ
 ئۇنى ئىتتەردى
- ئىتمەك II «تۇر» [تۈزىمەك، ياسىماق، تەرتىپكە سالماق
 «ت تىب» [ئىتتۈزۈمى
 ئىتۈگ «تۇر» [تىلەك، ئارزۇ، «ئۆتۈگ» كە قاراڭ
 ئىتى «ئال» [كەسكىن، چوقۇم؛ «ئىدى» گە قاراڭ
 ئىتتىزىمەك ساز چالماق
 ئىتىش «ت ت د» [ئىتتىرىشىش
 ئىتتىشمەك «ت ت د» [ئىتتىرىشمەك: ئول ئانىڭ بىرلە
 ئىتتىشىدى — ئۇ ئۇنىڭ بىلەن ئىتتىرىشتى
 ئىتىك «ق ب» [قىلىشقا تىگىشلىك ئىش
 ئىتى - كەن خاس ئىسىم
 ئىتىگ I «ئۇت» [يۇتۇش؛ يوقىتىش
 ئىتىگ II «تۇر» ① بېزەش، زىننەتلەش؛ «ش ت»
 ياساش؛ ② قۇرۇش
- ئىتىگىسىز «ئال»، «تۇر» [ياسالماغان، بېزىمىگەن
 ئىتىگىلىگ I «ئەت» [خاراكتېر، مەجەز، غۇرۇر
 ئىتىگىلىگ II «ئال» [بېزەكلىك، ياساقلىق
 ئىتىگىلىگ يارا تاغلاغ «ماي» [بېزەلگەن، زىننەتلەنگەن
 ئىتىگ ياراغ «ماي» ① زىبۇزىننەت؛ ② ھەيۋەتلىك، تەنتەنەلىك
 ئىتىل I «ئۇ» [ۋولگا دەرياسى
 ئىتىل - II «ت ت د» [بىر تەرەپ قىلماق
 ئىتىلىمەك قىلىنماق، ياسالماق

- ئىتىمەك [«ئال»] يىغماق، توپلىماق
ئىتىن - [«ش ت»، «ت تب»] ئىشلىمەك، تەييارلىماق،
تەييارلىق قىلماق
- ئىتىن - ئىمەن [«ش ت»] تەييار بولماق
ئىتىنچۈ [«ت ت د»] ئىستىرىلگەن؛ يوقىتىلغان؛ ئىتىنچۈ
نەك — ئىستىرىلگەن نەرسە؛ يوقىتىلغان نەرسە
ئىتىندى [«ت ت د»] «ئىتىنچۈ» گە قاراڭ
ئىتىندى ئىتىك [«ق ب»] بېرىشتا تەييارلاندى
ئىتىنمەك [«ق گ»] بېزەلمەك، تەييارلانماق
ئىتىن ياراتىن Δ [«چاس»] زىننەتلىنمەك، ياسانماق، بېزەنمەك؛
ياسماق، بېزەمەك
- ئىچەگۈ [«ت ت د»] ئىچ - باغرى، ئىچ - قېرىن، ئىچكى
ئەزا (قورساق بوشلۇقىغا جايلاشقان نەرسىلەر)
- ئىچىتىرتى [«نۇر»] ئىچىگە يۆلەنگەن
ئىچىتىن [«تۇر»] ئىچىدىن، ئىچى
ئىچرە I [«قۇج»، «تۇن»] ئىچى، ئىچىدە، مەخپىي،
يوشۇرۇن
- ئىچرە II [«ماي»] بويسۇندۇرماق
ئىچرەكى [«قۇج»] ئىچىدىكى
ئىچىسىمەك [«ت ت د»] ئىچكىسى كەلمەك
- ئىچىكەرمەك I [«ت ت د»] ① كىرگۈزمەك؛ ② چاقماق، چېقىشتۇر-
ماق؛ ئۇل ئاتىن ئەۋگە ئىچىكەردى — ئۇ ئېتىنى
ئۆيگە كىرگۈزدى؛ ئۇل ئانى بەگكە ئىچىكەردى —
ئۇ ئۇنى بەگكە چاقتى (چېقىشتۇردى)

- ئىچكەرمەك II «تۇر» [تەبىئىي بولماق؛ ئەكىتىلمەك
ئىچكەرمەش ئىنال \triangle خاس ئىسىم
ئىچكەرۈ «ئال» [ئىچى، ئىچىگە
ئىچكەك I «ماي» [بىچارە، بىتەلەي
ئىچكەك II «تۇر» [جىن - ئالۋاستى، شەيتان
ئىچكۈ «ت ت د» «ئال» [ئىچكۈلۈك، ئىچىلىدىغان نەرسە
ئىچكىر I «ماي» [جىن - ئالۋاستى
ئىچكىر - II تەسلىم قىلماق، بويسۇندۇرماق
ئىچكىن «ت ت د»: [ئىچكىن ئەر — دۈشمەندىن ئەل
بولۇپ ئۆتكەن ۋە ئامانلىق بېرىلگەن ئادەم
ئىچكەرمەك «تۇر» [بىر نەرسىنىڭ ئىچىدە بولماق
ئىچكەرۈ «ئال»، «تۇر» [ئىچى، ئوردا ئىچى
ئىچكىر «كۈل» [تەسلىم بولماق، بويسۇنماق
ئىچلەمەك «ت ت د» [ئەستەرلىمەك: ئۇل تونۇغ ئىچلەدى —
ئۇ تونىنى ئەستەرلىدى
ئىچلىگ «ماي»، «تۇر» [ھامىلدار
ئىچلىك «ت ت د» [ئىچلىك، تەرلىك (ئېگەرنىڭ تېگىگە
سېلىنىدىغان ئىچكى توقۇم)
ئىچمەك «ت ت د» [ئىچمەك، تېرە جىلىتكە
ئىچۈرگەن «ت ت د» [ئىچۈرىدىغان
ئىچۈك «ت ت د» [بۇلغۇن، سۆسەر ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش
لارنىڭ تېرىسىدىن تىكىلگەن جۇۋا
ئىچى «ت ت د»، «تۇر» [ئاكا، تاغا
ئىشچى «ئىشچى» كە قاراڭ

ئىچىك -	[«تۇن»] بويىسۇنماق، بېقىنماق، ئەل بولماق
ئىچىكىمەك	[«ئۇت»] كىرمەك، داخىل بولماق
ئىچىگىلىك	[«قۇج»] ئىچىملىك
ئىچىم	[«تۇر»] «ئىچىگىلىك» كە قاراڭ
ئىچىن	[«ت ت د»] ئۆز ئىچىدە، ئۆزئارا
ئىد	[«تۇر»] سان، ھېساب
ئىدەر	ئېگەر
ئىدەرەك	[«مان»] ئارقىغا تاشلىماق، ئىزدەيمەك، ئىزغا چۈشمەك
ئىدەگە	[«ئال»] خاس ئىسىم
ئىدىمەك	[«ئۇت»] يوقىماق، يىتمەك
ئىدى - I	[«ماي»] تەرمەك، يىغماق
ئىدى II	[«ئۇت»] ئىگە
ئىدى III	[«ئال»، «تۇر»] تولۇق، پۈتۈنلەي
ئىدى IV	① پادىشاھ؛ ② يۈكلىمە (گرامماتىكىدا)
ئىدىتىم	[«ق ب»] ئۆتكۈزۈۋەتتىم
ئىدىز	[«تۇر»] ئېگىز، يۈكسەك
ئىدىش	[«تۇر»، «ت ت د»] قاچا - قۇچا، مۈلۈك؛ قەدەھ؛ «ئەدىش» كە قاراڭ
ئىدىشچى	[«ق ب»] ئىچىملىك بېشى، ئىچىملىك ئىشلىرىنى باشقۇرغۇچى، شارابدار
ئىدىقۇت	[«ق س»] مەنىسى مۇقەددەس بەخت، ئىستېمالدا؛ ① قەدىمكى ئەل نامى؛ ② خانلار ئۇنۋانى

ئىندى قۇرت	«ئۇت» [خاس ئىسىم]
ئىندىگ	زىننەت؛ بېزەش، ياساش
ئىندىلەك	«تۇر» [ياسالماق، بېزەلمەك، زىننەتلىنمەك]
ئىندىمەك	«تۇر» [توپلىماق، يىغماق، بىرلەشتۈرمەك]
ئىر I	تاش
ئىر II	«قۇچ» [جەنۇب]
ئىر - III	«تۇن» [ئەگەشمەك]
ئىراۋادى	«ئىراۋادى» غا قاراڭ
ئىرەنتىر	«ق ب» [مۇشتىرى يۇلتۇزى]
ئىرىپچ	«ئال» [يىلپىز]
ئىرپەتمەك	«ت ت د» [تەلدۈرماق]
ئىرپەك	كېسىمچىلىك
ئىرپەكلەشمەك	پىچىشماق، كېسىشمەك
ئىرپەكلەمەك	پىچماق، توغرىماق
ئىرپەلمەك	«ت ت د» [تەلىنماق، ھەرىكەتلىنمەك؛ يىغاچ ئىرپەلدى — ياغاچ تەلىندى]
ئىرىپچ	تاغ مۇشۇكى، يىلپىز
ئىرىپىس	«تۇر» [مۇشۇك تۈرىگە كىرىدىغان ھايۋان]
ئىرىپىس قۇدرۇغۇ	«تۇر» [يۇلتۇز نامى]
ئىرت	«تۇر» [«بىرت» كە قاراڭ]
ئىرتە I	«ئۇت» [ئەتە، سەھەر؛ ئەتىسى، كەلگۈسى]
ئىرتە II	«ت ت د» [سېغىنماق، ئارزۇ قىلماق]
ئىرتەتمەك	«ت ت د» [ئىزدەتمەك]

ئىرتەش	«ت ت د» [مۇنازىرىلىشىش؛ سۈرۈشتۈرۈش؛ ئىزدىمەك، ئاختۇرماق]
ئىرتەشمەك	«ت ت د» [تەكشۈرۈشمەك، ئىزدەشمەك]
ئىرتەكەن	سەھەر
ئىرتەكۈن	«تۇر» [ئەتە]
ئىرتەكى	ئەتىكى
ئىرتەلمەك	«ت ت د» [ئىزدەلمەك، سۈرۈشتۈرۈلمەك]
ئىرتەمەك	«ت ت د» [ئىزدىمەك]
ئىرتەك	داۋام قىلماق، سۈرمەك
ئىرتۇر -	«كۈل» [ئەگەشمەك]
ئىرچۈك	«ئۇت» [خاس ئىسىم]
ئىردە -	«ت ت د» [ئىزدىمەك]
ئىرزى	«ئال» [① ئۆگەتكۈچى، مۇئەللىم؛ ② دوست]
ئىرسى	[>سان] پەرى، ئىلاھ
ئىرق	«ت ت د» [رەم، پال، پالچىلىق]
ئىرك	«ت ت د» [ئىرك، تۆت ياشقا تولاي دەپ قالغان ئەركەك قوي]
ئىركەش	«ت ت د» [يىغىلماق]
ئىركەك	«ئال»، «ش ت»، «تۇر» [ئەر، ئەركەك]
ئىركەكلەنمەك	«تۇر» [ئادەم بولماق]
ئىركەن	ئۇنۋان نامى
ئىركەي	«ئۇت» [خاس ئىسىم]
ئىركەتمەك	«تۇر» [قولغا كەلتۈرمەك، زورلىماق]
ئىركەلمەك	ئۈستىگە چىقماق

- ئىركمەك [«ت ت د»] يىغماق، توپلەماق
 ئىركىش [«ت ت د»] يىغىلماق، توپلاشماق
 ئىركىلمەك [«ت ت د»] جۇغلانماق، يىغىلماق، توپلانماق
 ئىركىن I [«ت ت د»] يىغىنىدا، توپلانغان: ئىركىن
 سۇۋ — يىغىندا سۇ.
 ئىركىن II [«ت ت د»]: ئىركىن ياغمۇر — بىرنەچچە
 كۈن توختىماي ياغىدىغان ياغۇر، ئاق يېغىن
 ئىركىنمەك [«ت ت د»] يىغماق، توپلىماق
 ئىرگۈر — ئورۇندىماق، پۈتتۈرمەك
 ئىرگۈرمەك [«تۇر»] تاماملىماق، بىھجرمەك، تۈگەتمەك،
 «ئىرگۈر — گە قاراڭ
 ئىرلەمەك ناخشا، «ئىرلاماق Δ » قا قاراڭ
 ئىرمەك I [«ت تىب»] ئېرىمەك، يېشىلمەك
 ئىرمەك II [«ئال»] ① «ئىرمەك» كە قاراڭ؛ ② قارشى
 تۇرماق
 ئىرۋەلگە ئىزنا، بەلگە، ئالامەت، بېشارەت
 ئىرۋ I [«ماي»] ياخشى
 ئىرۋ II [«مان»، «ئال»] ئىشارەت، ئالامەت
 ئىرۋىلگۈ [«چاس»] بەلگە
 ئىرۋىك [«ت ت د»] ئاراش، بوشلۇق، يېرىق
 ئىرۋىكسۈز سەدرەكسىز [«ماي»] ئارچىسىز — يېرىقسىز
 ئىرۋىلۈگ [«قۇج»] ئۇيغۇن، مۇناسىپ، مۇۋاپىق
 ئىرۋىنچۈ [«قۇج»] «ئىرىنچۈ» گە قاراڭ

ئىرۋى	[«ت ت د»] ① ئۇچلۇق، ئۇزۇن: ئىرۋى قۇلاق —
	ئۇچلۇق (ئۇزۇن) قۇلاق؛ ② كېسەللەرگە بېرىلە
	دىغان بىر خىل ھىندىستان دورىسى
ئىرىت -	[«ماي»] چىرىتمەك
ئىرىتمەك	چىرىتمەك؛ بۇزماق
ئىرىز I	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
ئىرىز II	جەسۇر، يىگىت
ئىرىك I	[«ت ت د»] يىرىك، قوتۇر
ئىرىك II	[«ت ت د»] چىرىك: ئىرىك نەك — چىرىك نەرسە
ئىرىكلە -	[«ماي»] سەكرىمەك، بېسىپ ئۆتمەك
ئىرىكلىك	[«ت ت د»] ھايۋاننىڭ ئەرەكلىكى تۇتۇشى
ئىرىگ	چوڭ، زور، يىرىك
ئىرىڭ	[«قۇج»] يىرىڭ، جاراھەت
ئىرىل -	[«ئەت»] كېسەيمەك، ئازلىماق؛ پاراكەندە بولماق
ئىرىن I	[«موي»، «تۇر»] تاغ ئېتىكىسى، قىرغىقى؛ تاغ
	تىنىمىسى
ئىرىن II	[«ت ت د»] كالىپۇك، لەۋ
ئىرىن تۈرمەك	بەختسىز قىلماق
ئىرىن تىر	[«ق ب»] «ئىرىن تىر» گە قاراڭ
ئىرىنچ	بىچارە، بىتەلەي، بەختسىز
ئىرىنچكە	بىچارە، «ئىرىنچ» كە قاراڭ
ئىرىنچكەمەك	ئېچىنماق، ئىچى ئاغرىماق؛ ئىچ ئاغرىتماق،
	ھېسداشلىق قىلماق
ئىرىنچلەمەك	[«قۇج»] بەختسىز بولماق

ئىرىنچۇ	[«تۇر»] خاتا، گۇناھ، قۇسۇر
ئىرىنچۇلۇگ	[«قۇج»] گۇناھكار؛ خاتالىق
ئىرىنچ يارلىغ	[«ماي»] بىچارە - دەردمەن؛ بىتەلەي، بىچارە؛ يوقسۇزلۇق
ئىرىنز	[«تۇر»] «ئىرىنچ» كە قاراڭ
ئىرىنمەك	[«قۇج»، «ئال»] ① بەختسىز بولماق؛ ② غەزەپ-لەنمەك، خاپا بولماق؛ ③ «يىرىنمەك» كە قاراڭ
ئىرىۋادى	«ئەرىۋادى» غا قاراڭ
ئىز	چۈشمەك، تۆۋەنلىمەك
ئىزا	[«ئەت»] ئازاب
ئىزەرمەك	[«ت ت د»] ئىزىدىن بارماق
ئىزدەڭ	[«ت ت د»] بېلىق تۇتىدىغان بىر خىل تور
ئىزدەمەك	ئىزدىمەك
ئىزىڭ	[«ت ت د»] يىرىك
ئىزلىك	[«ت ت د»] ئىزلىق، چورۇق (ھايۋان تېرىسىدىن تىكىلگەن ئاياغ)
ئىزى I	[«ت ت د»] ئىگە؛ تەڭرى
ئىزى II	[«ت ت د»] ئېسەن (كېلەر يىلدىن كېيىنكى يىل)
ئىزىم	[«ق ب»] ئىگەم، تەڭرىم
ئىس	[«تۇر»] ① ئىش، خىزمەت؛ ② ئىتتىپاقچى، ھەمراھ، دوست
ئىستەم	ئىستەك، ئارزۇ، تىلەك
ئىستەمەك	[«ئۇت»، «ئال»] ئارزۇ قىلماق، ئىزدەمەك
ئىسرە	[«ت ت د»] تۆۋەن، كېيىن

ئىسىمىز	[«ت تىب»] بىر خىل دورا ئۆسۈملۈكى
ئىسكەمەك	[«ت ت د»] تىتىماق: يۈك ئىسكەمەك — يۈك تىتىماق
ئىسكەنمەك	تىكىلمەك
ئىس كۆدۈگ	ئىش - كىۋىش
ئىسلە -	[«ت تىب»] يۇراق چىقارماق
ئىسلەمەك	[«ئۆت»] ① ئىزدەمەك؛ ② پۇرىماق
ئىسمان	[«تۈب. ق گ»] بىر خىل دورا
ئىسى	ئايال، «ئىشى» گە قاراڭ
ئىستىمەك	«ئىستىمەك Δ» كە قاراڭ
ئىسچ	[«ئۆت»] قازان، «ئەسچ» كە قاراڭ
ئىسىدەك	[«ت تىب»] ئىستىماق
ئىسىركەگۈ	[«تۈر»] بېخىللىق
ئىسىركەنمەك	[«تۈر»] ھېسداشلىق قىلماق، ئىچ ئاغرىتماق
ئىسىرگە	بېخىل، پىخىق
ئىسىرگەمەك	ھېسداشلىق قىلماق، ئىچ ئاغرىتماق
ئىسىرگەنمەك	«ئىسىركەنمەك» كە قاراڭ
ئىسىز	[«ت ت د»، «ئەت»] ھۈرمەتسىز، بۇزۇق
ئىسك	[«ت ت د»]: ئىسىك يىمىر — قاغىجىراپ ياتقان دالا
ئىسىكە	[«ت ھ»، «ئۆت»] خاس ئىسىم
ئىسىگ I	[«ئال»، «ت ت د»] ئىسىق، قىزىق: ئىسىگ
	كۈن — ئىسىق كۈن
ئىسىگ II	① مۇلايىم؛ ② بەزگەك

ئىسىگ تارخان خاس ئىسىم	
ئىسىگلىك	[«ت ت د»] ① ئىسىقلىق؛ ② سۆيگۈ، مۇھەببەت
ئىسىگلىگ	[«ت تىب»] ھارارەتلىك؛ «ئىسىگلىك» كە قاراڭ
ئىسىگ ئۆز	[«ت تىب»] جان، ئىسىق جان، بەدەن، گەۋدە، ۋۇجۇد
ئىسىگ ئىسىگلىگ	[«ت تىب»] بەزگەك
ئىسىل -	[«ماي»] مۇجۇلماق، ئاجىزلاشماق، بوشاشماق، ئېزىلمەك
ئىسىلمەك	كېمەيمەك، ئازايماق؛ «ئىسىل —» گە قاراڭ
ئىسىمەك	ئىسىتىماق، ئىسىنماق
ئىسىن	[«ق ب»] شامال
ئىسىنمەك I	[«ئوت»] ئىسىقلىق ھېس قىلماق
ئىسىنمەك II	ھۈرمەت قىلماق، مۇھىم بىلمەك
ئىسىي	[«كۈل»] ئەەل نامى
ئىش I	ئىش، خىزمەت
ئىش II	[«تۇر»] ھەمراھ، دوست، يار، تۇغقان
ئىش III	چاچ ئۆرۈمى
ئىش بۇغا	[«ئوت»] خاس ئىسىم
ئىشتىرۇشمەك	[«تۇر»] ھېكايە ئېيتماق
ئىش تۇش	[«قۇج»] دوست
ئىشتۈرمەك	بىلدۈرمەك، چۈشەندۈرمەك
ئىشتىلمەك	«ئىشتىلمەك» كە قاراڭ
ئىشغۇن	[«ت ت د»] رەۋەننىڭ بىر خىلى

ئىشقارا	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
ئىش كۆتۈك	ئىش - كۆش
ئىش كۈچ	ئەمگەك
ئىش كۈدۈك	[«ماي»] ① ئىش - كۈش، ئىش - ئەمەل؛ ② ئەجىر
ئىشكۈم	[«ت ت د»] خانتاختا (تاماق ۋاقتىدا خاننىڭ ئالدىغا شىرە ئورنىدا قويۇلىدىغان چوڭ ياغاچ ئاياق)
ئىشكىرتى	[«تۇر»] يىپەك يىپ
ئىشگىتى	«ئىشگىرتى» گە قاراڭ
ئىشگىرتى	«ئىشكىرتى» گە قاراڭ
ئىشلەتمەك	[«ئۇت»] ئىشلەتمەك
ئىشلەر	[«ت ت د»] خوتۇن
ئىشلەلمەك	[«ت ت د»] ئىشلەنمەك
ئىشلەمەك	[«تۇر»] ئىشلىمەك
ئىشۇيازىد	ھەزرىتى ئەيسا
ئىشى	[«تۇر»] ئايال، خوتۇن، ھەمراھ
ئىشتىمەك	ئاڭلىماق
ئىشتىلىمەك	[«تۇر»] ئاڭلىتىلماق
ئىشچ	[«ت تىب»] تاۋا، قازان؛ چەينەك
ئىشىدىمەك	«ئىشتىمەك» كە قاراڭ
ئىشىدىگىسەمەك	تىلىمەك، ئارزۇ قىلماق
ئىشىدىلىمەك	«ئىشتىلىمەك» كە قاراڭ
ئىشىرە	[«ئۇت»] خاس ئىسىم

ئىشىگ	لەقەم
ئىشلەنەر	«ت ت د» [خېنىملار]
ئىشىن	«ئىش II» كە قاراڭ
ئىك I	«ماي»، «ت ت د» [يىك]
ئىك II	قىرغاق
ئىكاپۇنتراق	[>سان] يەر نامى
ئىكەگۈ	«ئال» [ئىككىسى بىرلىكتە]
ئىكتۈ I	«ت ت د» [ئۆي ھايۋىنى، قولدا بېقىلىدىغان مال]
ئىكتۈ II	«ئۇت» [خاس ئىسىم]
ئىككىز	«ت ت د»: ئىككىز ئوغلان — ئىككىزەك (قوشكېزەك) بالا
ئىككى ئوتۇز	«ماي» [يىگىرمە ئىككى]
ئىكى	«ئال»، «ت ت د» [ئىككى]
ئىكىت	«ئىگىت» كە قاراڭ
ئىكىچ توپىن	«ئۇت» [خاس ئىسىم]
ئىكىچى	خاس ئىسىم
ئىكىد	«ئىگىد» كە قاراڭ
ئىكىرچگۈ	«تۇر» [گۇمان]
ئىكىرچگۈن	«ت ت د» [ئارسالدى]
ئىكى قىرىق Δ	«ماي» [ئوتتۇز ئىككى]
ئىكىكۈ I	«ئىكىگۈ» گە قاراڭ
ئىكىگۈ II	«تۇر» [«ئىكەگۈ» گە قاراڭ]
ئىكىل	«ئىگىل» گە قاراڭ
ئىكىلە	ئىككى قېتىم، قايتىدىن

ئىككىلەيدۇ	[«ئال»] ئىككىنچى، قايتىدىن، تەكرار
ئىككىن	تەكرار، قايتىدىن
ئىككىن ئارا	[«ئال»] ئىككىسىنىڭ ئارىسى
ئىككىننى	[«تۇر»] ئىككىنچى، ئۆتكەنكى
ئىككىننىسىز	ھەمراھسىز، تەڭداشسىز، ئوخشاشمايدىغان
ئىككىنچ	[«ت ت د»] ئىككىنچى
ئىككىندى	[«تۇر»، «ت ت د»] ① ئىككىنچى: ئىككىندى نەك — ئىككىنچى نەرسە؛ ② دىگەر ۋاقتى
ئىككى يىگىرمى	[«ماي»] ئون ئىككى
ئىك	[«ت ت د»] كېسەل، ئاغرىق
ئىك ئاغرىغ	[«تۇر»] كېسەللىك
ئىگە	[«تۇر»، «ئۇت»] «ئىدى» گە قاراڭ
ئىگەدەك	[«قۇچ»] ھىيلىگەرلىك قىلماق، ئالدىماق
ئىگەش	[«ت ت د»] ئۆزئارا سوقۇشماق
ئىگەمە	[«ت ت د»] بىر تۈرلۈك چالغۇ ئەسۋابى
ئىگەنمەك	[«ت ت د»] بوغاز بولماق: قىسراق ئىگەنمەك — بايتال بوغاز بولدى
ئىك توفا	[«چاس»] بالايىئاپەت، ئاغرىق — سىلاق
ئىگتۈلەمەك	«ئىگتۈلەمەك» كە قاراڭ
ئىگدەيدۇ	ھىيلە — مىكر
ئىگدۈك	[«ت ت د»] سۈت ۋە قېتىقتىن قىلىنغان سۈزۈمگە
	ئوخشاش يېمەكلىك
ئىگدۈلەمەك	[«تۇر»] ئۆستۈرمەك، تەييارىشماق، باقماق،
ئىگىدىش	[«ت ت د»] ئانا بىر

ئىگدىلە	«ت تىب» [دورلىققا ئىشلىتىلىدىغان نەرسە
ئىگدىلەنمەك	ياخشى ئۆستۈرۈلمەك، تەربىيىلەنمەك
ئىگدىلەمەك	«ت ت د» [ئۆگىتىلمەك، تەربىيىلەنمەك
ئىگىرىك	«ئىك» [قاينام، گىرداب
ئىگىسىز	«ئال» [ساغلام، كېسەلدىن خالىي
ئىك كىگەن	«تۇر» [بىر خىل كېسەللىك
ئىگلە -	«ت ت د» [كېسەل بولماق؛ «ئىگلەتمەك» كە قاراڭ
ئىگلەتمەك	«ت ت د» [① چېڭداتماق؛ ② ئاغرىتماق، كېسەل قىلماق
ئىگلەشمەك	«ت ت د» [يىگلەشمەك؛ يىگىلىشپ قالماق، كېسەل بولماق
ئىگلەلمەك	«ت ت د» [يىگىلىمەك؛ كېسەل بولماق، ئاغرىماق
ئىگلەلمەك	«ئال»، «ت ت د» [① چېڭدىماق؛ ② يىگىلىمەك؛ كېسەك بولماق
ئىگلەنمەك	«ت ت د» [ئاغرىقى تۇتماق، تولغاق يېمەك
ئىگىلىگ	«تۇر»، «ئال» [كېسەل، كېسەللىك بىلەن
ئىگىت	[>ئوغ. «ئال»، «ت ت د» [يالغان؛ ئىگىت سۆز - يالغان سۆز
ئىگىت نوم	«قۇج» [مۇۋاپىق بولغان قانۇن
ئىگىتىلمەك	«تۇر» [بېقىلماق، تەربىيىلىمەك
ئىگىد	«قۇج» [① يىگىت، ياش؛ ② يالغانچى، ھىيلىگەر؛ ③ خاتالىق
ئىگىدىمەك	«تۇر» [باقماق، تەربىيىلىمەك، يېتىشتۈرمەك
ئىگىشى	«ت ت د» [شاش ھايۋان

- ئىگىل I «ماي» ئاددىي، ئادەتتىكى
- ئىگىل II «قۇج» ① نىشانلىق، ئوبىيېكتلىق؛ ② پەس،
 قوپال، دۇنيا پەرەس
- ئىگەس «ت ت د» ھاڭۋاقتى
- ئىگەك «ت ت د» ئىنەك
- ئىگەل «ئۇت» خاس ئىسىم
- ئىگرە - «ت ت د» تۆگىنىڭ بوزلىشى
- ئىگلە - «ئىك» ساڭگىلاتماق، ئەگمەك
- ئىگلەمەك ئىگىلەمەك، «ئىگلە» گە قاراڭ
- ئىگىلچ «ت ت د» سامساققا ئوخشىشىدىغان بىر خىل
 تاغ ئوتى
- ئىگىر I «تۇر» تاڭ سەھەر
- ئىگىر II «ت ت د» ئىمىر - چىمىر
- ئىل I «تۇر» ئەل، مەملىكەت، دۆلەت
- ئىل II «ئال» ھۆكۈمدار
- ئىل III «تۇر» ① خاس ئىسىم؛ ② شاھزادىلەرگە بېرىلە -
 دىغان ئۇنۋان
- ئىل ئاشىش تىگىن Δ خاس ئىسىم
- ئىل ئالمىش Δ «ئۇت» خاس ئىسىم
- ئىل ئەبى ئەمەلدارلار سارىيى
- ئىلەت - «ت ت د» ئالماق، كۆتۈرمەك
- ئىلەرسۈك «ت ت د» ئىشتانباغ

- ئىلەل «ت ت د» خاقانىيە شىۋىسىدە بەگلىرىگە ۋە
خانلارغا جاۋاب بەرگەندە ئېيتىلىدىغان «خۇش،
لەۋەي» دېگەندەك سۆز
- ئىلەنچ I «ت ت د» جىملەش، تەنە، تاپا؛ تەنە قىلىش
ئىلەنچ II «ت ت د» ئەگرى - توقاي، ئەگرى - بۈگرى
ئىلەنمەك I «تۇر» دۆلەتنى ئىدارە قىلماق
ئىلەنمەك II «قۇج» سەلتەنەت
ئىلەنمەك III «ق س» سادىق بولماق، باغلانماق
ئىل بۇغا «ئۇت» خاس ئىسىم
ئىل بۇقا «ئىل بۇغا» غا قاراڭ
ئىل تاتقۇ ئەمەل نامى
ئىلتەبەر ئەمەل نامى
ئىل تەمۈر «ئۇت» خاس ئىسىم
ئىل تەمىر «ئۇت» خاس ئىسىم
ئىلتەتچى «ئال» باشلىغۇچى، كۆزەتچى
ئىلتەمەك «تۇر» باشلىماق؛ باشلامچىلىق
ئىل تۇتمىش △ «قۇج» خاقانلارغا بېرىلگەن شۆھرەت نام
ئىلتۇ ئۇ ياققا
ئىل تۈرگۈگ «قۇج» بىر خىل ئەمەل - مەرتىۋە نامى
ئىلتۈرمەك ئەكەتمەك، ئەۋەتمەك، ئۇزاتماق
ئىل تىرگەك خاس ئىسىم
ئىلتىشمەك «تۇر» سوقۇشماق، مۇنازىرە قىلماق
ئىلتىنمەك «تۇر» سەيلە قىلماق؛ ئېلىپ بېرىلماق
ئىلچى I «ت ھ» ئەلچى

- ئىلچى I [«قۇچ»] خاس ئىسىم
 ئىلچى بىلگەلەر [«قۇچ»] دىپلوماتلار
 ئىلدىشمەك سوقۇشماق، ئېيتىشماق، «ئىلتىشمەك» كە قاراڭ
 ئىل قاتىشىش Δ [«ئۇت»] خاس ئىسىم
 ئىل قايا [«ت ھ»] خاس ئىسىم
 ئىل قوچا [«ئۇت»] خاس ئىسىم
 ئىل قۇدانىشىش Δ خاس ئىسىم
 ئىلك [«ت ت د»] ئىلگىرى، ئاۋۋال، بۇرۇن، دەسلەپكى،
 تۇنجى: ئىلك سەن بارغىل — ئاۋۋال سەن بارغىن
 ئىلكۈن جەمەت، قوۋم، خەلق. پۇقرا
 ئىلكى [«قۇچ»] باش، دەسلەپكى، ئالدى بىلەن
 ئىل كىرمىش [«ئۇت»] خاس ئىسىم
 ئىلكىسىز [«ئال»] بېشى بولمىغان، دەسلەپكى، ئاۋۋىلى
 بولمىغان
 ئىلكىسىزدىن بەرۋ ئەزەلدىن بېرى
 ئىلكىنى «ئىلكى» گە قاراڭ
 ئىلگەرۋ ئىلگىرى، ئالدىغا
 ئىلگەمەك [«ئۇت»] ھۇجۇم قىلماق
 ئىلگۈنمەك [«قۇچ»] تەسىر قىلماق، تەسىر كۆرسەتمەك
 ئىللە — [«ماي»] دۆلەت قۇرماق، ئەل تۇتماق
 ئىلمەك I [«ت ت د»] ئىلىش، ئىلىماق: تىكەن تونىغ
 ئىلدى — تىكەن تونى ئىلدى
 ئىلمەك II باسماق، ئارتىلماق
 ئىل ئۆتۈكەن [«قۇچ»] خاس ئىسىم

- ئىل ئۆرگىن ساراي
 ئىل ئۆگەسى [«ئۇت»، «قۇج»] مەرتىۋە، ئەمەل نامى
 ئىل ئۆگەسى ئاتا خاس ئىسىم
 ئىلى [«ت ت د»] ئىلى قاپۇغ — ئىلىقلىق قوۋۇق،
 تاقاق بىلەن ئېتىلگەن ئىشك؛ بەلگە
 ئىلىت - [«ماي»] ① ئېلىپ بارماق، باشلاپ بارماق؛
 ② كۆتۈرمەك
 ئىلىتمەك [«قۇج»] ئەۋەتمەك، ئۇزاتماق
 ئىل ئىتىش تىگىن [«ت ھ»] خاس ئىسىم
 ئىلىش [«ئال»] يېپىشش، ئىلىنىش
 ئىلىك I [«ئوغ. «ت ت د»] يىلىك
 ئىلىك II [«ماي»] قول
 ئىلىك III [«ئال»] «ئىلىگ» كە قاراڭ
 ئىلىكىسىزدەبەرۈ [«ماي»] ئەزەلدىن بېرى
 ئىلىگ I [«تۇر»، «ق ب»] ① خان، پادىشاھ، خاقان،
 ھۆكۈمدار؛ ② ئەل؛ ③ قول
 ئىلىگ II ئېسىلغان، ئىلىنغان، مۇناسىۋەتلىك
 ئىلىگ بەگ [«تۇر»] شاھزادە
 ئىلىگ قان [«ئال»] پادىشاھ
 ئىل ئىنانچ تىرەك خاس ئىسىم
 ئىلىنتۇرمەك [«تۇر»] ئاستۇرماق، ئىلىنىدۇرماق، چاپلاش
 تۇرماق
 ئىلىنچۇ [«ئال»] سەيلە، ساياھەت

ئىلىنچۈلەگۈ كۆڭۈل ئاچىدىغان، سەيلە، ساياھەت قىلىدىغان
ئىلىنچۈلەگۈلۈگ خۇشاللىق

ئىلىنچۈلەمەك [«ئال»] ئوينىماق، تاماشا قىلماق، سەيلە قىلماق،
ساياھەت قىلماق

ئىلىنمەك [«تۇر»] يېپىشماق، ئېسىلماق، ئىلەشمەك

ئىلىن ياپىشمن Δ سۆيمەك، مېھرى چۈشمەك

ئىل يىغىش تەڭرىم خاس ئىسىم

ئىم I [«ت ت د»] ھەربىي قوشۇنلاردا باش قوماندان تەرىپى

دىن بەلگىلەپ بېرىلگەن مەخپىي بەلگە، يەنى پارول

ئىم II [«تۇر»] دورا، «ئەم» گە قاراڭ

ئىمەر - چۆرىدىمەك، ئايلانماق

ئىمەرمەك [«ئال»] «ئىمەر -» گە قاراڭ

ئىمەرىگە [«ئال»] چۆرىدىگەن؛ چۆرىدىمەك، ئايلانماق؛ چۆرىمەك

ئىمەك [«تۇر»] ئارقىچە چىقماق، ئارقىغا چۈشمەك

ئىمتىلى [«چىگ. «ت ت د»] ئويلىماستىن

ئىمدى [«ئوغ. «ت ت د»] ئەمدى

ئىمرەم [«ت ت د»] جامائەت

ئىمرەنمەك [«ئۇت»] ئارزۇ قىلماق

ئىملە - [«ت ت د»] ئىشارەت قىلماق، باشلىماق، ئىملىمەك

ئىملەمەك [«ت ت د»] «ئىملە -» گە قاراڭ

ئىمتى [«ت ت ب»] دورا ئورنىدا ئىشلىتىلىدىغان يېمىش

ئىمىر [«ق ش»] تاڭ سەھەر، سۈبھى

ئىمىرت سۆڭۈت [«ق ش»] بىر خىل سۆڭەت

ئىن I [ت ت د] ① ئىن (شر، تۈلكە ۋە شۇنىڭغا

ئوخشاش يىرتقۇچ ھايۋانلارنىڭ ئۇۋىسى)؛

② يىن، قۇيىنىڭ يىنى

ئىن - II چۈشمەك، يېتىپ كەلمەك، ئۇنمەك

ئىنانچ بەگ [ق ب] مەنسەپ نامى

ئىنەچۈ [ئۇت] خاس ئىسىم

ئىنەچۈك [ئۇت] خاس ئىسىم

ئىنەچى [ئۇت] خاس ئىسىم

ئىنەرۇ [قوج] «ئىنارۇ Δ » غا قاراڭ

ئىنەگۈ [ت ت د] كىندىك ئۇدۇلىدا پەيدا بولىدىغان

يەل سانجىقىغا ئوخشاش بىر خىل كېسەل،

[ت تىب] قورساق ئاغرىقى

ئىنتەكى «ماي» بەدىنىدىكى

ئىنتىرادانۇ [سان] خاس ئىسىم

ئىنتۆرمەك [تۇر] چۈشۈرمەك، باستۇرماق

ئىنتىرادانۇ «ئىنتىراتۇ» غا قاراڭ

ئىنچ [ت ت د] تىنچ، خاتىرجەم، راھەت، ھۇزۇر

ئىنچ ئامال «ماي» تىنچ - خاتىرجەم

ئىنچە [تۇر] مۇشۇنداق، مۇشۇنىڭ بىلەن

ئىنچەك [تۇر] مۇشۇنداق

ئىنچ بۇقا خاس ئىسىم

ئىنچ تۇرماق [تۇر] راھەتلىنمەك، راھەتتە بولماق

ئىنچىسەرەتمەك ئەنسىرەتمەك، قايغۇرتماق، ئاۋارە قىلماق

ئىنچىسىز [تۇر] تىنچسىزلىق، پاراكەندىلىك

ئىنچىكە	[«تۇر»] «يىنچىكە» گە قاراڭ
ئىنچىكەلىمەك	[«تۇر»] ئاستا كەلىمەك
ئىنچىكۈ	[«تۇر»] «ئىنچى» گە قاراڭ
ئىنچىكۈلۈگ	[«تۇر»] تىنچ - ئامانلىق، تىنچلىق
ئىنچىكى	[«ئوت»] خاس ئىسىم
ئىنچىگە	«ئىنچىكە» گە قاراڭ
ئىنچىگۈ	«ئىنچىكۈ» گە قاراڭ
ئىنچىكۈلۈگ	«ئىنچىكۈلۈگ» گە قاراڭ
ئىنچۇ	[«ئوت»] ① دۆلەتكە تەۋە يەرلەر؛ ② قۇل
ئىنچىپ	[«تۇر»] لېكىن، پەقەت، مۇشۇنداق قىلىپ
ئىنچىكىمەك	[«ت ت د»] ئەندىكىمەك
ئىنچىستۇ	[«ئال»] يەر نامى
ئىندىن	[«تۇر»] قىر، چېگرا
ئىنسىمەك	[«ت ت د»] «ئىلساماق» قا قاراڭ
ئىنىكەك	«ئىكەك» گە قاراڭ
ئىنىگە I	خاس ئىسىم
ئىنىگە II	[«ئىر»] ھىنگان، چىشى تۆكە
ئىنىكەك	[«ئال»] ئىنەك، سىير، كالا
ئىنىگەن	[«ت ت د»] «ئىنىگە II» گە قاراڭ
ئىنىمەك	[«تۇر»، «ق ب»] چۈشمەك
ئىنى	[«تۇر»] ئۇكا
ئىنىك	[«ئوت»] خاس ئىسىم
ئىنىگۈن	ئىنىلەر
ئىنى يىگۈن	[«كۈل»] «ئىنىگۈن» گە قاراڭ

ئىدۇ -	[«ئەت»] تېنىمەك، تەمىرىمەك
ئىدۇەك	[«ت ت د»] تەمىرىمەك، ھودۇقۇپ كەتمەك
ئىدۇمەك	باسماق، «ئىمەك» كە قاراڭ
ئىۋىن I	[«ق ب»] كېيىكنىڭ بىر خىلى
ئىۋىن II	ئاستا - ئاستا، «ئىۋىن» گە قاراڭ
ئىۋىنكى	[«ئال»] ۋاقىتتىكى، قۇردىكى، رەتتىكى
ئىۋىشى	[«تۇر»] «ئىشى» گە قاراڭ
ئىي -	[«ماي»] ① ئەگەشمەك؛ ② بويسۇندۇرماق
ئىيە I	[«ماي»] ئەگىشىپ؛ [«قۇج»] ئاخىرقى، داۋامى
ئىيە II	[«تۇر»] «ئىگە» گە قاراڭ
ئىيە ياتاداچى	[«ماي»] قاتار كەتكەن
ئىيىمەك	[«تۇر»] باسماق، ئەزمەك
ئىيى	[«ئۇت»] مال - مۈلۈك، دۇنيا
ئىيىن I	[«ماي»] بويسىچە، ئاساسەن، بىسنائەن؛ [«ئال»]
	ئۆز ئارزۇسى بىلەن
ئىيىن II	[«تۇر»] يېقىن
ئىيىنىچ	[«تۇر»] قوغلىماق، ئەگەشمەك
ئىيىنىمەك	[«تۇر»، «ئال»] بېسىلماق، ئېزىلمەك

ئى Δ

- ئى Δ [«تۇر»، «ئال»] دەرەخ، ئورمان؛ ئۆسۈملۈك
- ئى I Δ [«ئوت»] «ئىت» قا قاراڭ
- ئى II Δ [«تۇن»، «چاس»] ① ئەۋەتمەك؛ ② تاشلىماق؛
ۋاز كەچمەك
- ئى III Δ [«ئىك»] پالاكەت باسماق، نەسلىك
- ئىتارماق Δ [«ئال»] ئۇزاقلاشتۇرماق، يىراقلاشتۇرماق
- ئى تارىغ Δ [«ئال»، «تۇر»] ئۆسۈملۈك، ئاشلىق، زىرائەت
- ئىتالماق Δ [«ئال»] چاچماق، كەچمەك، قۇربان قىلماق
- ئىتلاماق Δ [«ت ت د»] ئىتقا ئوخشاتماق
- ئىتلىغ Δ [«ت ت د»] ئىتلىق؛ ئىتلىغ ئەۋ — ئىتى بارئۆي
- ئىتماق Δ «ئىدماق» قا قاراڭ
- ئىتىم Δ «ئىدىم» غا قاراڭ
- ئىچانغۇ Δ [«تۇر»] چېكىنىش
- ئىچانماق Δ [«تۇر»] چېكىنىمەك؛ دىققەت قىلماق؛ تىنچلانماق
- ئىچغۇنغۇچى Δ [«تۇر»] يوقاتقان
- ئىچغۇنماق Δ [«تۇر»] «ئىچغۇنماق» قا قاراڭ
- ئىچغىن Δ [«كۆل»] يوقاتماق، مەرۇم بولماق، ئايرىلماق

ئىچىغىنىماق △ [«ت ت د»] قاچۇرۇۋەتمەك، ئۇچۇرۇۋەتمەك،

چىقىرىۋەتمەك، [«قۇج»] يوقاتماق

ئىچىغىنىماق △ «ئىچىغىنىماق» قا قاراڭ

ئىچكۈ △ [«تۇر»، «قۇج»] ئىچكى

ئىچلاغۇ △ [«تۇر»] ئەستەر، چاپان ئەستىرى

ئىد △ [«تۇر»] «ئىت II △» گە قاراڭ

ئىدالاماق △ [«تۇر»] ۋاز كەچمەك، تاشلىماق، ئاخىرلاشماق،

قۇربان بولماق

ئىددۇق △ [«تۇر»] «ئىدۇق △» قا قاراڭ

ئىدرە △ [«ماي»] چىرماشماق

ئىدرەشۇ △ [«ماي»] چىرمىشىپ

ئىدماق △ [«ئال»، «تۇر»] ئەۋەتمەك، تارقاتماق، يايماق،

قاچۇرماق

ئىدۇق △ [«ئال»، «تۇر»] مۇقەددەس، قۇتلۇق، ئەزىز

ئىدى △ [«تۇر»، «ش ت»] ئەزەلدىن، پەقەت، ئاجايىپ؛

كۆپلەپ

ئىدىتىماق △ [«تۇر»] پۇراتماق

ئىدىق قۇت △ ① ەرتىۋە نامى؛ ② خاس ئىسىم

ئىدىلماق △ [«تۇر»] ئەۋەتىلمەك

ئىدىم △ [«تۇر»] زۆرۈر، ئېھتىياج

ئىدىماق △ [«تۇر»] بېيىماق، بار بولماق

ئىر I △ [«تۇر»] ناخشا

ئىر II △ [«مان»] شىمال، «ئىر II» گە قاراڭ

- ئىر III △ «ت ت د» [«ئىزا، خىجالەت» مەنىلىرىدە
كېلىدۇ: ئىر ئىر بولدى — ئادەم ئىزا تارتتى
تەخرى △ ئىراب △
ئىراق △ «تۇر»، «ئال» يىراق، ئۇزاق
ئىرتىسىز بىرتىسىز △ «ماي» ئالۋان — ياساقسىز
ئىرا △ «ت ت د» [ئويىلىش، ئىزا تارتىش
ئىرسى △ «ئىك» پەرىشتە، ئەۋلىيا
ئىرغات △ «ت ت د» ئىرغىتىش، تەۋرىتىش
ئىرغاغ △ «ت ت د» مۇز تارتىدىغان ئىلمەك (مۇزنى مۇز-
خانغا تارتىپ كىرىشتە ئىشلىتىلىدىغان ئىلمەك)
ئىرغاق △ «تۇر» ئىلمەك، قارماق
ئىرغالماق △ «تۇر»، «ئال» سىلىكىنىمەك، ئىغاللىماق، لىكشىماق
ئىرغالماق △ «ت ت د» ئىرغالماق
ئىرق △ «تۇر»، «ش ت» ① ئىشارەت؛ ② پالچى
ئىرقلاماق △ «ت ت د» پال سالماق، رەم باقماق، «تۇر»
پال ئاچقۇزماق
ئىرلاماق △ «تۇر» ناخشا ئېيتماق
ئىرىك △ «ت ت د» يىرىك
ئىزساماق △ «ت ت د» ئەۋەتكۈسى كەلمەك
ئىزماق △ «ت ت د» ئەۋەتمەك
ئىزۇق △ «ت ت د» ① قۇتۇلۇق ۋە مۇبارەك نەرسە،
ئاتاپ قويۇلغان نەرسە، ئىرىملىق نەرسە؛
② ئۆتكىلى بولمايدىغان: ئىزۇق تاغ — ئۆتكىلى
بولمايدىغان تاغ

- ئىزىشماق △ [«ت ت د»] سۇنۇشماق (ئۆزئارا نەرسە سۇنۇش
ماق، ئالماشتۇرماق)
- ئىزىلماق △ [«ت ت د»] يېشىلەك، بوشتىلماق
- ئىزىنچۇ △ [«ت ت د»] قويۇۋېتىلگەن، بوش
- ئىسرىش - △ [«ت ت د»] ئۆزئارا چىشلەشمەك
- ئىسرىشماق △ [«ت ت د»] چىشلەشمەك، ئۆزئارا چىشلەشمەك
- ئىسرىم △ [«ت ت د»]: ئىسرىم كىشى — ئۇشۇرۇم ئادەم،
قوشۇمىسى تۈرۈك كىشى
- ئىستىماق △ [«ت تب»] ئىستىتىماق، قىزىتماق
- ئىسرىغان △ [«ت ت د»] چىشلەيدىغان، چىشلىگەك: ئىسرى-
غان ئىت — چىشلىگەك ئىت
- ئىسرىماق △ [«ت ت د»، «تۇر»] چىشلىمەك
- ئىسىغ △ ① ئارغامچا، يىپ؛ ② ماددا، نەرسە؛ ③ ھارارەت،
ئىسسىقلىق
- ئىش I △ [«ت ت د»] ئىس، چىراغ ئىسى؛ تۇرخۇن ۋە
تامدىكى قۇرۇم
- ئىش II △ [«ئۇت»] «ئىش I» گە قاراڭ
- ئىشبارا △ ئەمەل نامى
- ئىغاچ △ [«ئال»، «تۇر»، «قۇج»] ياغاچ، دەرەخ
- ئىغاچچى △ [«ئۇت»] ياغاچچى
- ئىغاچچى بەگ △ [«ت ھ»] ئەمەل نامى
- ئىغار △ [«ماي»] كۈچلۈك، قۇدرەتلىك
- ئىغلاسىغتا △ [«ماي»] يىغلىماق، ھەسرەت چەكمەك
- ئىغلاشماق △ [«ت ت د»] يىغلاشماق

- ئىغلاماق △ [«قۇج»، «ئۇت»، «ت ت د»] يىغلىماق
- ئىغلايۇسىغىتايۇ △ [«ماي»] يىغا - زار قىلىپ
- ئىغماق △ تۇراقلاشماق، توختىماق
- ئىقىق △ [«ت ت د»] ھىق: ئانى ئىقى تۇتتى — ئۇنى ھىق تۇتتى
- ئىقۇرماق △ [«ت ت د»] نەپسى تۇتۇلماق، ئىشتىھاسى تۇتۇلماق
- ئىقىلاچ △ [«ت ت د»] شوخ، يۇگۇرۇك ئات، ئارغىماق
- ئىگىنى △ [«ئى»] مۇرە
- ئىل - △ [«ت ت د»] پېيىگە چۈشمەك
- ئىلا △ [«ت ت د»] دەريا نامى
- ئىلساماق △ [«ت ت د»] چۈشكۈسى كەلمەك
- ئىلماق △ [«ت ت د»] چۈشمەك: ئەر تاغدان قۇزى ئىل
- دى — ئادەم تاغدىن تۆۋەن چۈشتى
- ئىلىغ △ [«ت ت د»] يىللىق، يىلماق
- ئىلىمغا △ [«ت ت د»] خان مەكتۇپلىرىنى تۈركىي يېزىق
- بىلەن يازىدىغان كاتىپ
- ئىماق △ [«ئال»] ئەۋەتمەك، يولغا سالماق، «ئىدماق» قا
- قاراڭ
- ئىمراق △ «ئامراق» قا قاراڭ
- ئىمغا I △ تاغ ئۆچكىسى
- ئىمغا II △ [«ت ت د»] مال (سېلىق) يىغىدىغان ئەمەلدار
- ئىنارۇ △ [«ئال»] ئۇياق، ئارقا، بۇياق، ... دىن
- ئىنارۇبەرۇ △ [«ئال»] ھەممە يەر، ئۇياق - بۇياق
- ئىناغ △ [«ئال»] ئىشەنچ، ئۈمىد
- ئىناغارۇ △ [«موي»] ... دىن بۇيان

- ئىناغىسىز △ [«ئال»] ئىشەنچسىز
 ئىناق △ [«ئال»] دوست، ئاغىنە
 ئىناق قۇلى △ [«ئۇت»] خاس ئىسىم
 ئىنال I △ [«ت ت د»] ئانىسى ئېسىلزاڭ، ئاتىسى ئاددىيە
 خەلقىتىن بولغان ياشلار
 ئىنال I △ [«ئۇت»، «ت ھ»] ئەمەل نامى
 ئىنال II △ [«تۇر»] خاس ئىسىم
 ئىنال بارس △ [«ئۇت»] خاس ئىسىم
 ئىنال بۇيات △ [«ت ھ»] خاس ئىسىم
 ئىنال چۇر △ [«ت ھ»] خاس ئىسىم
 ئىنال چۇق △ [«ئۇت»] خاس ئىسىم
 ئىنال قۇچ △ [«ئۇت»] خاس ئىسىم
 ئىنانچ I △ [«ت ت د»] ئىشەنچ، ئىشەنچلىك
 ئىنانچ II △ [«ئۇت»] خاس ئىسىم
 ئىنانچ III △ [«تۇر»] ۋەزىر، نازىر، [«ت ھ»] ئەمەل نامى
 ئىنانچ بۇيرۇق △ [«ئال»] ئىشەنچلىك ئادەم، يېقىن ئادەم
 ئىنانچىچى △ [«ئۇت»] خاس ئىسىم
 ئىنانچۇ △ ئادەم ئىسمى؛ ② ئەمەل نامى
 ئىنانماق △ [«قۇج»، «تۇر»] ئىشەنمەك
 ئىنچا △ مۇشۇنداق
 ئىنچاق △ [«قۇج»] قايغۇلۇق، غەملىك
 ئىنچ قىلماق △ [«تۇر»] تىنچ قىلماق
 ئىنچىپ △ [«ئال»] مۇشۇنداق قىلىپ
 ئىنچىقلاماق △ يىغلىماق، ئىگىرىماق، پەرياد تۇرماق

ئىندۇ	△	[«ئوت» خاس ئىسىم]
ئىنغارۇ	△	«ئىنارۇ» غا قاراڭ
ئىۋا	△	[«ت ت د» ئوغۇزلارنىڭ بىر ئۇرۇقى]
ئىۋرىق	△	[«ت ت د» چۆڭگۈن، ئىۋرىق]
ئىۋىق	△	[«ت ت د» تاغ ئۆچكىسى]
ئى ئىغاچ	△	[«ئال»، «قۇچ» ياغاچ، دەرەخ]
ئىيا	△	«ئىيە» گە قاراڭ
ئىيماق	△	[«تۇر» باسماق، ئەزمەك]
ئىيىن I	△	[«ئال» ئاستا - ئاستا]
ئىيىن II	△	ئارزۇ، «ئىيىن» گە قاراڭ
ئىيىنچ	△	[«تۇر»، «قۇچ» «ئىيىنچ» كە قاراڭ]

ي

- يا [«تۇر»] ① يا (قەدىمكى جەڭ ۋە ئوۋ قورالى-
نىڭ بىر قىسمى)؛ ② ئىملىق سۆز
- يايا > ئوغ. «ت ت د» [ھۆل ۋە نەم نەرسە]
- ياباتۇ [«ئوت»] خاس ئىسىم
- ياباسۇن [«ئوت»] خاس ئىسىم
- ياباش «ياۋاش» قا قاراڭ
- ياباقۇ [«ت ت د»] ① قەبىلە نامى؛ ② چىگىش
- يابدۇتىرەك [«ئوت»] خاس ئىسىم
- يابرىت - Δ [«ت ت د»] يوقاتماق، مەغلۇپ قىلماق، تارمار قىلماق
- ياىغۇ [«ق ب»] ئەمەل نامى. خاقاندىن ئىككى دەرىجە
تۆۋەن تۇرىدىغان، خەلق ئىچىدىن چىققان مەنە
- سەپدارلارغا بېرىلىدىغان ئۇنۋان
- يابلاق يامان، بۇزۇق
- يابۇرشۇ [«ئوت»] خاس ئىسىم
- يابۇنسۇ [«ئوت»] خاس ئىسىم
- يابىرا Δ [«ئوت»] خاس ئىسىم
- يابىز Δ [«ئال»] ① ئاجىز، نامرات؛ ② يامان، بۇزۇق
- يابىنماق Δ ياپماق، يېپىنماق

- ياپ I تەكت مەنىسىنى بىلدۈرىدۇ
- ياپ II «ت ت د» [دۈگىلەك (ھەرقانداق دۈگىلەك نەرسە)]
- ياپار «يىپار» غا قاراڭ
- ياپاغ ① بەدەن، ئەزا (بەدەن ئەزالىرى)؛ ② قۇرۇ-
لۇش، قۇرۇلما
- ياپتاغ «ت ت د» [كېيىنەك تىون (پادىچىلار قار -
يامغۇردىن ساقلىنىش ئۈچۈن يېپىنىۋالدىغان
يەڭسىز تىون)]
- ياپ توغرىل Δ «ئوت» [خاس ئىسىم]
- ياپرى I Δ «ت ت د» [نۇز، تۈزلەڭ]
- ياپرى II Δ «ت ت د» [سالپاڭ: ياپرى قۇلاق — سالپاڭ
قۇلاق]
- ياپشۇرماق «ياپشۇرماق» قا قاراڭ
- ياپىنىماق Δ «ئال» [بىرلەشمەك، يېپىشماق]
- ياپشۇرماق «تۇر» [يېپىشتۇرماق]
- ياپىنىماق Δ «ئال» [يېپىشماق، چاپلاشماق]
- ياپقاق «ت ت د» [ياپقاق، ياپماق (قۇشلارنى تۇتىدۇ
غان بىر خىل تۇزاق)]
- ياپغۇت «ت ت د» [يۇڭ ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش نەرسىلەر
سېلىنىپ تىكىلگەن تۆشەك، كۆرپە]
- ياپغۇچ «ت ت د» [چىۋىق (ئېشەك ۋە شۇنىڭغا ئوخ-
شاش ھايۋانلارنى ھەيدەش ئۈچۈن ئىشلىتىلىدۇ
غان تاياق)]

- ياپغۇن [«قۇج»] خاس ئىسىم
ياپلىش △ [«ئوت»] خاس ئىسىم
ياپماق [«قۇج»] ياراتماق، قۇرماق، ياسماق
ياپۇرغاق [«ت ت د»] ياپراق، يوپۇرماق
ياپۇش - [«ئەت»] يېپىشماق، چاپلاشماق
ياپۇشماق [«ت ت د»] بۇدۇشماق
ياپۇشغان [«ت ت د»] يېپىشىدىغان
ياپى I △ [«چىگ. «ت ت د»] ئېگەر ياستۇقى
ياپى II △ پوستى، تېشى
ياپت - △ [«موي»] ياساتماق
ياپىتاق △ [«ت ت د»] ياۋىداق، ياپىداق؛ ياپىتاق ئات —
ياۋىداق ئات
ياپىرغاق △ [«ت تىب»] ياپراق
ياپىرغاقلاغ △ [«تۇر»] ياپراق بىلەن
ياپىرقاق △ [«ئال»] «ياپىرغاق» قا قاراڭ
ياپىشماق △ [«ت تىب»، «ئوت»] يېپىشماق، چاپلاشماق
ياپىغ △ [«ئال»] ① باغلانغان، مۇناسىۋەتلىك؛ ② قۇرۇ-
لۇش، قۇرۇلما
ياپىنماق △ ھازىرلانماق؛ يېپىلماق
يات [«تۇر»] «ياد» قا قاراڭ
ياتان [«ت ت د»] ئوق ئېتىش ئۈچۈن ياغاچتىن يا-
سالغان ياي، كامالەك
ياترۇ [«ت ت د»] تارىشا
ياتىماق [«ت ت د»] ياتقۇسى كەلمەك، ئۇخلىغۇسى كەلمەك

ياتغاق	«ت ت د» قاراۋۇل، كۆزەتچى
ياتغۇ	ياتىدىغان يەر
ياتغۇرماق	① ياتقۇزماق؛ ② ئۇزاتماق
ياتلاماق	«ئۇت» ياتلاشماق، يىراقلاشماق، يات كۆرمەك
ياتلانقۇ	سېرىك ئويناش
ياتۇرماق	ياتقۇزماق
ياتۇق I	«ت ت د» ئىككى خىل نەرسىدىن توقۇلغان رەخت (بۇنىڭ ئۆرۈشى يۇڭ يىپىتىن، ئارقىقى پاختا يىپىتىن بولىدۇ)
ياتۇق II	«ت ت د» تاشلانغان، ئۇنىتۇلغان؛ ياتۇق نەڭ — تاشلانغان ۋە (ئۇنىتۇلغان) نەرسە
ياتىز △	«ت ت د» ئەنلىك، كەڭ
ياتىغ △	«ت ت د» ياتاق، ياتىدىغان جاي
ياتىق △	«ت ت د» «ياتىغ» قا قاراڭ
ياتىلماق △	«ياتىلماق» قا قاراڭ
ياچانقىر △	«ئۇت» خاس ئىسىم
ياچانماق	«ت ت د» ئەيمەنمەك؛ ئۇيالىماق، خىجالەت بولماق
ياد I	«تۇر» يات
ياد - II	«ماي» يايماق، تارقاتماق
ياداغ	«ماي»، «ت ت د» پىيادە، ياياق
يادالماق	يېيىلماق؛ ئۇزىماق
يادچى △	سېھىرگەر

- يادماق [«ئال»] يايماق، ئاچماق، تەرەققىي قىلماق
يادىل - Δ [«ماي»] يېيىلماق، يېيىل
يادىم Δ [«ت ت د»] كۆرپە
يادىنماق Δ ئاشكارا قىلماق، ئاچماق؛ ئېتىراپ قىلماق
يادىي يارنى Δ [«ماي»] كەڭ تاغاق سۆڭىكى
يار I [«ئال»] يىرىك، جاراھەت، يارا
يار II [«ت تىب»] شور تۇز، تاش ھالىتىدىكى تۇز
يار III [«ماي»] كۆپۈك؛ [«ت ت د»] شۆلگەي، شال،
تۈكۈرۈك
يار IV [«ئۇت»] يەر نامى
يارا [«قۇج»] مۇرە
ياراتاغ ياراتىغ قا قاراڭ
ياراتاغلاغ I [«ماي»] يارىتىلغان
ياراتاغلاغ II [«ياراتىغلىغ» قا قاراڭ
ياراتقان [«ت ت د»] ياراتقان، ياراتقۇچى
ياراتماق ① ياراتماق، ۋۇجۇدقا كەلتۈرمەك؛ ② بېزىمەك؛
③ ياخشى كۆرگۈزمەك؛ ④ مەدەت بەرمەك،
قۇتراتماق
ياراتىش Δ [«ماي»] ياراتقان، ئىجاد قىلغان
ياراتىشماق Δ [«ئۇت»] ياراتماق
ياراتىغ Δ [«تۇر»] ① بېزىمەك، بېزەش، زىننەتلەش؛
② تەشەببۇس
ياراتىغلىغ Δ [«تۇر»] ياساقلق، بېزەلگەن
ياراتىغى Δ [«ماي»] يارىشىقى

- ياراتلىماق Δ «تۇر» تەييار بولماق
- ياراتىنماق Δ «تۇر» ① ئۆزگەرتىمەك، تەرتىپكە سالماق؛
② بېزەلمەك
- ياراسى Δ ئىتائەتچان، مايدىل، بويسۇنىدىغان
- ياراش I «تۇر» يارىتىلىش، تەبىئەت
- ياراش - II «ت ت د» مەسلىھەت قىلماق
- ياراشماز «تۇر» ياراشماس، لايىق بولماس
- ياراشۇرماق «تۇر» ياراشتۇرماق
- ياراشى I Δ «تۇر» ① يارىتىلىش؛ ② مۇۋاپىق، لايىق؛
«ئال» تەبىئەت
- ياراشى II Δ بېزەش، ياساش
- ياراغ I «ت ت د» پۇرسەت، ئىمكان، پەيت
- ياراغ II «ياراق» قا قاراڭ
- ياراغسىز Δ «ت ت د» يارامسىز، لايىق بولمىغان، تەسەۋ-
ۋۇر قىلمىغان، ئويلىمىغان
- ياراغلىغ Δ «تۇر» ياراملىق، لايىق بولغان
- ياراق I «ت تىب» ① قورال؛ ② لايىق بولغان، لازىم
بولغان
- ياراق II «ئۇت» خاس ئىسىم
- ياراقلغ Δ «ئۇت» «ياراغلغ» قا قاراڭ
- ياراقلغدى Δ «كۈل» قوراللىق
- يارالماق «تۇر» يېڭىلىپ قالماق، خاتالاشماق
- ياراماچى Δ «تۇن» يارىماس، بولسمايدىغان، مۇۋاپىق
بولمىغان

ياراماق	يارىماق، لايىق بولماق
ياران	[«ئەت»] ① دوست، ھەمراھ؛ ② مۇۋاپىق
يارانماق	خۇشامەت قىلماق
يار بۇز	[«ت ت د»] يالپۇز
يارپ	[«تۇر»] ساغلام، كۈچلۈك، قۇۋۋەتلىك؛
	[«ت ت د»] مەھكەم، پۇختا
يارپىسىز Δ	[«ئال»] بوش، ئاجىز، كۈچسىز، قۇۋۋەتسىز
يارپۇز	[«ت ت د»] ① يالپۇز؛ ② يارپۇز (ئاغىمخاندە
	نىڭ بىر خىلى)
يارتاغ تۇغ	[«موي»] بايراق، تۇغ
يارتان	بۆلەك، يېرىم، پارچە، قىسىم
يارتماق	[«ت ت د»] يارماق، تەڭگە
يارتىم Δ	[«ت ت د»] پارچە، يېرىم، بۆلەك، [«تۇر»] قىسىم
يارىسغان	[«ت ت د»] تاغ ۋە باشقا جايلاردىكى تېپىلماق يەر
يارىسغاق Δ	[«تۇر»] يامان، بۇزۇق
يارىسغۇ Δ	يىرگىنچىلىك، يامان
يارىسقىماق Δ	[«ت ت د»] ئايرىلىپ قالماق
يارىسماق Δ	[«ت ت د»] يىرگەنمەك، سەسكەنمەك، [«قۇچ»] نەپرەتلەنمەك
يارىسىنچىمغ Δ	[«ئال»، «قۇچ»، «ت ت د»] پاسكىنا، يىرگىنچەلىك، بىزار قىلىدىغىن
يارغان	ئۇنۋان نامى

- يارغۇ [«ئۇت»] قارار، ھۆكۈم
- يارقان [«ئۇت»] جاللات
- يارقايا [«تۇر»] خاس ئىسىم
- يارلىغ I Δ [«ت ت د»، «ئال»] يوقسۇل، پېقىر، ئاجىز،
بەختسىز
- يارلىغ II Δ [«چىگ. «تۇر»، «ت ت د»] يارلىق (خاقان
نىڭ مەكتۇپى، بۇيرۇقى)، ئەمىر، پەرمان
- يارلىغ III Δ [«تۇر»] ① سۇترا، موناستىر؛ ② شەپقەت
- يارلىغماق Δ ھەشەمەتلىك قىلماق، «يارلىقماق» قا قاراڭ
- يارلىق Δ [«تۇر»] «يارلىغ» قا قاراڭ
- يارلىقا I [«ق ب»] ئەپۇ قىل، كەچۈر
- يارلىقا - II Δ [«ماي»] ① يارلىق قىلماق؛ ② ساقلىماق؛
مەدەت قىلماق
- يارلىقماق Δ [«تۇر»] ① يارلىق چۈشۈرمەك، بۇيرۇق قىلماق؛
② ئىلتىپات قىلماق
- يارلىقناچىسىز Δ [«تۇر»] تاش يۈرەكلىك، رەھىمسىز
- يارلىقناچۇچى Δ [«تۇر»، «ش ت»] مېھرىبان، مېھرىبانلىق؛
شەپقەتلىك
- يارلىقناق I Δ [«ئال»] ياردەمچى بولماق
- يارلىقناق II Δ [«تۇر»] دۇبۇلغا، ساۋۇت كىيىمەك
- يارماق I [«ت ت د»، «ئۇت»] يارماق، پۇل
- يارماق II [«ئۇ تىب»] پارچىلىماق، ئايرىماق، يارماق
- يارماق III [«تۇر»] مۇستەھكەم
- يارماقان [«ت ت د»] «ئارماغان» غا قاراڭ

- يارمانماق [«تۇر»] چىقماق
 ياروغلۇ [«ئۇت»] خاس ئىسىم
 يارۇتماق كۆرۈنمەك؛ ئايدىنلاتماق، يورۇتماق
 يارۇت- ياشۇت- [«ماي»] يورۇتماق، چاقناتماق
 يارۇق I [«ت ت د»] يورۇق، يورۇقلۇق
 يارۇق II [«ت ت د»] يېرىق (يەر، تام، تاغ قاتارلىقلار ۋە باشقىلاردىكى يېرىق، دەز)
 يارۇق III [«ئۇت»] خاس ئىسىم
 يارۇقسۇز [«ئال»، «ق گ»] نۇرسىز، پارىقسىز؛ قاراڭغۇلۇق
 يارۇماق [«تۇر»] يورۇماق، نۇر چاپماق، پارىقماق
 يارۇن شەپەق
 يارى Δ [«ئەت»] ياردەم، كۈچ
 يارىچى Δ [«ئۇت»] خاس ئىسىم
 يارىش Δ [«ت ت د»] بەيگە، ئات بەيگىسى؛ رىقابەت
 يارىغ Δ [«چاس»] ساۋۇت ۋە دۇبۇلغا
 يارىق I Δ [«تون»] قورال، قورال - ياراغ
 يارىق II Δ [«تۇر»، «ت ت د»] دۇبۇلغا، يارىق (جەڭلەردە كىيىلىدىغان زەنجىرلىك ۋە تەڭگىلىك ساۋۇتنىڭ ھەر ئىككىسىگە ئىشلىتىلىدىغان ئورتاق ئىسىم)؛ كۈپە يارىق - زەنجىرلىك ساۋۇت؛ ساي يارىق - تۆمۈر ساۋۇت
 يارىق III Δ [«ئۇت»] قىرغاق
 يارىلقا - Δ [«تون»] ساقلىماق، ئامان قىلماق

- يارلىماق △ [«ئال»] يېرىلماق، ئايرىلماق، پارچىلانماق،
ئېچىلماق
- يارلىنىچىغ △ پارچىلانغان، ئايرىلغان
- يارىم △ [«ت ت د»] ① يېرىم؛ ئاملا يارىمى — ئالمنىڭ
يېرىمى؛ ② يېرىندا
- يارىماق △ [«قۇج»] ئېچىلماق؛ پارقىرىماق، «يارۇماق» قا
قاراڭ
- يارىن I △ [«ماي»] تاغاق، [«ت ت د»] تاغاق سۆڭىكى
- يارىن II △ [«ئىر»، «تۇر»، «قۇج»] كېچە، ئەتە، كەلگۈسى
[«ق ب»] تاڭنا، ئاخىرەت
- يارىنچىق △ [«ئال»] بۇزۇق، يامان، ياۋۇز
- يارىندا △ [«ت ت د»] قېيىش (ئۆچكە تېرىسىدىن تىلىنىدۇ)
ياز I [«تۇر»] ياز، باش باھار
- ياز - II △ [«ماي»] ① خىلاپلىق قىلماق، گۇناھ قىلماق؛
② ئېچىلماق، يېيىلماق
- ياز III △ [«ق ب»] يەش (بۇيرۇق پېشىلى)
- يازاق [«ت ت د»] ئوتلاق، يايلاق
- يازلىن - بوشماق، يېشىلمەك
- يازماق I △ [«تۇر»، «ت ت د»] ① يازماق؛ ئۇل بىتىك
يازى — ئۇ كىتاب يازدى؛ ② «يۆرمەك» كە
قاراڭ
- يازماق II [«ت ت د»، «تۇر»] ئازماق، يېڭىلىمەك،
خاتالاشماق
- يازۇسۇز گۇناھسىز

- يازۇق «يازۇق» قا قاراڭ
- يازۇق I «ت ت د» [يېشىك، يېشىكلىك: يازۇق ئات — يېشىكلىك (باغلاقتىن يېشىلپ كەتكەن) ئات
- يازۇق II «ت ت د»، «ق ب» [گۇناھ، سەۋەنلىك: ئوت تۇتۇنسىز بولماس، يىگىت يازۇقسۇز بولماس — ئوت تۇتۇنسىز بولماس، يىگىت سەۋەنسىز بولماس
- يازۇقلاماق «ت ت د» [① جىنايەت ئۆتكۈزمەك؛ ② ئەيىب لىمەك، جازاغا تارتماق
- يازۇقلۇغ «ئال»، «تۇر» [گۇناھكار
- يازى Δ «ت ت د»، «ئوت» [بوشلۇق، ئوچۇقچىلىق تۈزلەڭلىك
- يازىغ Δ «ئىر» [ئاجىزلىغان، چارچىغان
- يازىغى Δ «>ئوغ. «ت ت د» [يېزىقچى، خەتچى
- يازىق Δ «موي» [گۇناھ، جىنايەت
- يازىقلىغ Δ گۇناھلىق
- يازىم Δ «ت ت د» [كۆرپە، تۆشەك
- يازىنچ Δ «تۇر» [گۇناھ
- يازىنچىسىز Δ «ماي» [دەخلىسىز
- يازىنماق Δ «قۇج» [خاتالاشماق، گۇناھلىق ئىش قىلماق
- ياس I «ت ت د» [① زىيان، زەرەر؛ ② ئۆلۈم، ھالاكەت
- ياس II «ئال» [«ياش» قا قاراڭ
- ياس III «تۇر» [شەپقەتلىك
- ياسى - IV «پاز II» گە قاراڭ

ياسا	«ئۇت» قانۇن
ياسادۇ	«ئۇت» خاس ئىسىم
ياساق	«ت ھ» ① قانۇن؛ ② بىر خىل بېرىمىلىك (ئالۋان - ياساق، سېلىق قاتارلىقلارغا ئوخشاش)
ياستۇق	«ئۇت» ① بىر خىل تەڭگە پۇل؛ ② ئۇرچۇق؛ ③ مىقدار سۆز
ياسدۇق	«ياستۇق» قا قاراڭ
ياس سۆڭۈك	«ئال» [ئۇستىخان، سۆڭەك
ياسغاغ	«تۇر» تۈز، تۈزلەڭ
ياسغاق	«ت ت د» ئاشتاختا، نانتاхта
ياسماق	«ت تىب» ئېرىتمەك
ياسۇق I	«ياشۇق» قا قاراڭ
ياسۇق II	«يازۇق» قا قاراڭ
ياسۇل I	«ت ت د» ياپىلاق
ياسۇل II	دۆڭ، ئەگرى
ياسۇماق	«ياشۇماق» قا قاراڭ
ياسى △	«ت ت د» يېسى؛ ياپىلاق
ياسى تاش △	«موي» سىلىق تاش
ياسىچ △	«ت ت د» ئوق، ئوقيا ئوقىنىڭ ياپىلاق ۋە ئۇزۇنچاق ئۇچى
ياسىق △	«ت ت د» يا قېپى
ياسمۇق △	«ت تىب» تېرىق، يېسىمۇق
ياش I	«ت ت د» ئوتياش، كۆكتات
ياش II	«ئۇت» خاس ئىسىم

ياش III	[«ئۇت»] ياش، كۆز يېشى
ياش IV	ياش: ياش ئەر — ياش ئادەم
ياش V	[«تۇر»] زىيان، زەرەر
ياشارماق	[«تۇر»] كۆكەرەك، يېشىلاشماق
ياشغۇ I	ھاياتلىق، كائىنات، مەۋجۇدىيەت، ئالەم
ياشاغۇ II	[«ت ت د»] ياشايدىغان
ياشماق	[«تۇر»] ياشماق
ياشۇرۇ	[«ماي»] يوشۇرۇن؛ يوشۇرماق
ياشقان	[«تۇر»] خاس ئىسىم
ياشقى Δ	[«ئو»] ياشانغان، قېرىغان
ياشلاغ	ئۆمۈرلۈك، ياشانغان
ياشلاغ سىشلاغ Δ	[«ماي»] ياش قۇرامى
ياشلىغ I Δ	[«ت ت د»] ① ياشانغان، قېرى: ياشلىغ ئەر — ياشانغان ئادەم؛ ② ياشاڭغىرايدىغان: ياشلىغ كۆز — ياشاڭغىرايدىغان كۆز
ياشلىغ II Δ	[«ئال»] جانلىق
ياشماق	[«تۇر»] ساقلاشماق، سىڭىمەك، مۆكۈنمەك، [«ت ت د»] يوشۇرۇنماق
ياشمۇق	تېرىق
ياشنا -	[«ت ت د»] نۇر چاچماق
ياشنىت -	[«ت ت د»] پارقىراتماق، نۇرلاندۇرماق
ياشناماق	[«تۇر»] ياشماق
ياشوماڭىترى	[«چاس»] خاس ئىسىم
ياشومايتىرى	[«چاس»] خاس ئىسىم

ياشۇت	[«ت ت د»] يوشۇرۇن
ياشۇتماق	[«تۇر»] نۇرلاندۇرماق، يورۇتماق
ياشۇرغان	[«ت ت د»] يوشۇرىدىغان
ياشۇرماق	ساقلىماق، [«ت ت د»] يوشۇرماق
ياشۇرۇقى Δ	[«تۇر»] ساقلىغان
ياشۇق	نۇر، نۇرلۇق، يورۇق، يورۇقلۇق، پارلاق
ياشۇقسۇز	[«ئال»] نۇرسىز
ياشۇماق	نۇر چاچماق، پارلىدىماق
ياشتىماق Δ	[«ئۇت»] ساقلىماق
ياشىرلىغ Δ	[«ئۇت»] يوشۇرۇقلۇق
ياشىغ Δ	ياشاش
ياشىل Δ	[«ت ت د»، «تۇر»] يېشىل، كۆكۈلمەيدان
ياشىماق Δ	[«ئۇت»] ساقلىنىماق، مۆكۈنمەك
ياشىمۇق Δ	[«ت ت ب»] «ياشىمۇق» قا قاراڭ
ياشىن Δ	[«ت ت د»] چاقماق، چېقىن
ياغ I	[«تۇر»] ياغ، ماي
ياغ - II	[«تون»] يېقىنلاشماق، قاتناشماق
ياغ III	[«تۇن»] دۈشمەن، ياۋ
ياغاق	[«مان»] ياغاق
ياغاماق	قۇربانلىققا سۇنماق
ياغچىرت - Δ	① كۆپەيتىمەك؛ ② نەپەرەتلىنمەك، ئۆچ كۆرمەك
ياغۇرۇ	[«ت ت د»] يېقىن؛ ئۆپچۆرە، يېقىن ئەتراپ
ياغۇقسى Δ	[«ماي»] يېقىندىلا (يېڭىلا)
ياغرى I Δ	[«ئىر»] ياپماق

- ياغرى II △ [«ت ت د»] بۇزۇلماق، يىرتىلماق، ئۇپرىماق
ياغىنىمىش △ [«ماي»] يېپىنماق
ياغلىغ △ [«قۇچ»] ياغلىق، مايلىق
ياغما [«ت ت د»، «ق ب»] ① تۈمكلەرنىڭ بىر قەبىلىسى
سىنىڭ نامى؛ ② تىرازغا يېقىن بىر يېزىنىڭ نامى
ياغمۇر [«ت ت د»، «تۇر»] يامغۇر
ياغمۇرچىل △ [«ت ت د»] يامغۇر كۆپ ياغىدىغان
ياغۇت [«ت ت د»] يېقىنلاشتۇرماق
ياغۇتغان [«ت ت د»] يېقىنلاشتۇرىدىغان، يېقىن قىلىپ
كۆرسىتىدىغان
ياغۇتماق [«ت ت د»] يېقىنلاشتۇرماق، يېقىنلاتماق، كەل-
تۈرمەك
ياغۇرۇ [«ش ت»] يېقىن، قىسقا
ياغۇق [«ماي»، «تۇر»] يېقىن
ياغۇقراق يېقىنراق
ياغۇماق يېقىنلاشماق
ياغى △ [«ت ت د»] يېغا، دۈشمەن
ياغىتغان △ [«ت ت د»] ① ياغىدۇرىدىغان، ياغىدۇرغۇچى؛
② دۈشمەنلىك قىلىدىغان
ياغىتماق △ [«تۇر»] ياغىدۇرماق؛ چاپماق
ياغىچى I △ [«تۇن»] قوماندان
ياغىچى II △ ئاداۋەتچى، ئاداۋەتخور، دۈشمەنلەشكۈچى
ياغىد - △ دۈشمەن بولماق، دۈشمەنلەشمەك

- ياغىدماق △ دۈشمەننى ئۆلتۈرمەك
- ياغىر I △ [«ت ت د»] يېغىر: ياغىرلىغ ئات — يېغىرى بار ئات
- ياغىر II △ [«ئو»] مۈرە، يەلكە
- ياغىز △ [«ماي»، «ت ت د»] قوڭۇر (قىزىل بىلەن قارا ئوتتۇرىسىدىكى بىر خىل رەڭ): ياغىز ئات — قوڭۇر ئات
- ياغىش △ [«ت ت د»] قۇربانلىق
- ياغىش ساچىغ △ [«ماي»] نەزىر — چىراغ
- ياغىشلىغ △ [«ئال»] قۇربانلىق
- ياغىشلىق △ [«تۇر»] قۇربانلىققا سۇنغان يەر
- ياغىقماق △ [«ت ت د»] دۈشمەنلەشمەك
- ياغىلا △ [«ت ت د»] «ياغىقماق» قا قاراڭ
- ياغىلداچى △ جەڭ قىلغۇچى، جەڭچى
- ياغىلماق △ دۈشمەن بىلەن سوقۇشماق
- ياغىلماق △ خەۋەرسىز قالماق
- ياغىلىغ △ [«تۇر»] دۈشمەنلىك
- ياغىن △ «ياقىن» غا قاراڭ
- يافا [«ت ت د»] ئاقتىكەن
- يافشۇرماق [«تۇر»] يېپىشماق، يېقىنلاشماق
- ياغۇ [«ت ت د»] ① ئاددىي خەلق تىنى بولۇپ، خاقان دىن ئىككى دەرىجە تۈۋەن تۇرىدىغان كىشىگە بېرىلىدىغان ئۇنۋان؛ ② ياغۇ (بارىغانغا يېقىن بىر شەھەرنىڭ نامى)
- يافۇز [«ت ت د»] ياۋۇز، يامان

- يافشغۇ △ [«ت ت د»] قىزىلقات
- ياقا I [«موي»] تەزىيە كۈنى
- ياقا II [«ئوت»] ئىش ھەققى، ئىجارە بەدىلى
- ياقا III ① تەرەپ، يان؛ ② چەت، ياقا، پاسىل، چېگرا
- ياقاغا تۇت - [«ت ھ»] ئىجارە ئالماق، ئىجارىگە ئالماق
- ياقالا - [«قۇج»] ① پاسىل ئايرىماق؛ ② تاۋاپ قىلماق
- ياقالاماق [«رۇ»] ئۆزگەرتىمەك، رەتلىمەك، يولغا سالماق؛
«ياقالا -» غا قاراڭ
- ياقان [«ئوت»] خاس ئىسىم
- ياقچىرتماق △ [«ئال»] چۈشەنمەك، قۇتراتماق، ئىلھام بەرمەك
- ياقدۇرماق [«تۇر»] ياق تۇرماق
- ياقرى △ [«ت ت د»] ياغ، ئىچ ماي، ماي
- ياقرىقان I △ [«ت ت د»] مۇز ياغ، توك ياغ
- ياقرىقان II △ [«ت ت د»] پىندىق چوڭلۇقىدا مېۋىسى بولغان
بىر خىل ئۆسۈملۈك
- ياقسا [«ياقشا» غا قاراڭ
- ياقشا [«سان. «تۇر»] جىن، شەيتان
- ياقىشى △ [«ئوت»] ياخشى
- ياقىشىچى △ باشقۇرغۇچى
- ياقماق I [«تۇر»] ① خۇشال بارماق، ماس كەلمەك؛
② يېقىنلاشماق
- ياقماق II [«ت ت ب»] ياقماق، سۈرمەك
- ياقۇ [«ت ت د»] يامغۇرلۇق
- ياقۇد ياقۇت

- ياقۇرماق «ت ت د» [ئېغىر نەپەس ئالماق، دېمى سىقىلماق
ياقۇرۇ غا قاراڭ
ياقسى ① ياغلىق نەرسە؛ ② «ياغىش» قا قاراڭ
ياقىغ Δ «ت ت د» [مەلھەم، زىمات (ئىششىق ۋە شۇنىڭغا
ئوخشاش جاراھەتلەرگە يېقىش ئۈچۈن ئىشلىتىدۇ)
لىدىغان ماي دورا]
ياقىلماق Δ «تۇر» [يېقىنلاشماق، يېقىنلاشتۇرماق
ياقىن I «ئال»، «ت ت د» [يېقىن
ياقىن II Δ «ئەت» [ھەقىقەت، ھەقىقىي
ياڭ I «ت ت د» [ئەندىزە، قېلىپ؛ «ئال» ئادەت،
ئۇسۇل، نىزام؛ «ت تىب» [ئۆلچەم، مىقدار، ھەجىم
ياڭ II «تۇر» [يالتىراقلىق
ياڭ III «ئۇت» [پىل
ياڭا I > ئوغ. «ت ت د» [ياقا، قىرغاق (ۋادىنىڭ ياقى-
سى، قىرغىقى)
ياڭا II «تۇر» [ياڭ III كە قاراڭ
ياڭارماق «تۇر» [يېڭىلىمەك
ياڭالدۇرۇق «ت ت د» [يامغۇرلۇق بۆك (يامغۇردىن ۋە شى-
ۋىرغاندىن ساقلىنىش ئۈچۈن يامغۇرلۇققا تىكىپ
قويۇلغان كىگىز قالپاق)
ياڭان I «ت ت د» [ئاق باش قارغا
ياڭان II «ت ت د» [پىل
ياڭارماق ئاشكارىلىماق، پاش قىلماق
ياڭشاق I «ت ت د» [ۋات-ۋات؛ ياڭشاق ئەر-ۋات-ۋات ئادەم

ياڭشاق II	«تۇر» يېڭىلىش
ياڭغاق	يان، تەرەپ
ياڭغۇر	«ياڭغۇ» غا قاراڭ
ياڭغۇرماق	«تۇر» ئاۋاز چىقارماق، چاقىرماق
ياڭقۇ	«ماي» ياڭراق ئەكس سادا؛ «ت ت د» يانغۇ
	(قايتقان ئاۋاز)؛ «ئال» ئاۋاز، ئۇن
ياڭقۇرۇش	«تۇر» سادا چىقىرىش، ئاۋاز پەيدا قىلىش
ياڭقۇلۇغ	«ئال» ئاۋاز چىقارغان
ياڭقۇماق	ئاۋاز ياڭرىماق
ياڭقىرماق Δ	«تۇر» ئەكس ئەتمەك
ياڭلاغ	«ماي» قىياپەتلىك
ياڭلۇق	«ت ت د» يېڭىلىش، خاتالىق
ياڭلىغ Δ	«ئال»، «ش ت» ① بارلىققا كەلگەن؛ ۋۇجۇدقا كەلگەن؛ ② ئۆرپ - ئادەت
ياڭلىق Δ	«ياڭلۇق» قا قاراڭ
ياڭى I Δ	«ماي»، «ت ت د» يېڭى: ياڭى نەك - يېڭى نەرسە؛ تازا
ياڭى II Δ	كۈن
ياڭىچۇن Δ	«ئۇت» خاس ئىسىم
ياڭىرتى Δ	«تۇر» باشتىن، يېڭىدىن
ياڭىلا Δ	«ت ت د» يېڭىدىن، يېڭىباشتىن
ياڭىلغان Δ	«ت ت د» يېڭىلىشىدىغان، ئادىشىدىغان
ياڭىلىماق Δ	«ئال» يېڭىلىمەك، خاتالاشماق

ياڭىلۇق △	«ياڭىلۇق» قا قاراڭ
يال	[«ئۇت»] مائاش، ھەق
يالا	[«ت ت د»] يالا، تۆھمەت، بوھتان؛ گۇمان
يالا باچ	[«ئۇر»] ئەلچى
يالا فار	[«ت ت د»] خاقانىنىڭ ئەلچىلىرىگە بېرىلىدىغان نام
يالاڭۇز	[«ئال»] يالغۇز، «يالاڭۇس» قا قاراڭ
يالاڭۇس	«يالاڭۇز» غا قاراڭ
يالاڭۇق	[«ئال»، «ق ب»] ئىنسان، ئادەم، ئىنسانىيەت
يالا ماڭ I	[«ت ت د»] يالا چاپلىماق، تۆھمەت قىلماق
يالا ماڭ II	يالىماق، «يالا ماڭ» قا قاراڭ
يالان	يالقۇن، «يالىن» غا قاراڭ
يالاۋاچ	[«ت ت د»، «ماي»، «تۇر»] ئەلچى، پەيغەمبەر
يال بىرغاق △	[«ئۇت»] يوپۇرماق، ۋەرەقە
يالپى △	[«ت ت د»] يالپاق، ياپىلاق
يالت	[«ت ت د»] تىك: يالت قايا — تىك قىيا
يالتىرماق	يالتىرماق، پارقىرىماق
يالتىرۇق	«يالتىرىق» قا قاراڭ
يالتىرتىماق △	[«ئال»] پارلاتىماق، يورۇتماق، نۇرلاتىماق، يال-تىرماق، چاقىناتىماق
يالتىرىدماق △	«يالتىرتىماق» قا قاراڭ
يالتىرىماق △	[«تۇر»] يورۇق، نۇرلۇق؛ يورۇقلاتىماق
يالتىرىق △	[«ئال»] يالتىراقلىق، نۇرلۇق
يالتىرىقلىغ △	[«ئال»] پارلاق، نۇرلۇق
يالتىرىماق △	[«تۇر»] پارلىماق، يالتىرماق، نۇر چاپماق

يالتغا	[«ت ت د»] زاڭلىق، مەسخىرە
يال تۇرغان	[«ت ه»] يەر نامى
يالتۇرماق	[«ئوت»] يەر نامى
يالتىرماق △	[«تۇر»] پارقىرىماق، نۇر چاچماق
يالچىتماق △	قوشۇلماق، قېتىلماق
يالچىق △	[«ق ب»] ئاي
يالدۇق	[«ت ت د»] يالتىراق
يالغا I	[«ت ت د»] جىلغا
يالغا - II	[«ت ت د»] «يالغاماق» قا قاراڭ
يالغاماق	[«تۇر»] يالماق؛ سېلىماق، سېپىماق
يالغۇ	[«ئوغ. «ت ت د»] ئەخمەق
يالغىل △	[«ت ت د»] ئاق يايلىق
يالى -	[«ت ت د»] زېرىكمەك
يالقانماق	[«ئوت»] باغلىماق، قوشماق
يالقانماق	[«ئال»] «يالغاماق» قا قاراڭ
يالقانتۇرماق	ئالدىنماق، ئالدىماق
يالقانماق	ئالدىنماق
يالقماق	[«ئال»] تۈستۈنلۈك قىلماق، توسماق
يالگۇ	[«ت ت د»] گۈلەڭگۈچ
يالگۇز	[«ئوت»] «يالگۇس» قا قاراڭ
يالگۇس	[«ت ت د»] يالغۇز
يالگۇق	[«ت ت د»، «ق ب»] ① ئىنسان، ئىنسانىيەت، ئادەم؛ ② دېدەك
يالما	[«ماي»، «ت ت د»، «كۈل»] يېپىنچا، يامغۇرلۇق

- يالىغ I △ [ت ت د] ① قۇش تاجىسى؛ ② يال،
ئاتنىڭ يالى
- يالىغ II △ [ت ت د] ئېگەرنىڭ ئالدى ۋە ئارقا قاش
لىرى؛ ئۆگىدۈنكى يالىغ — ئالدىنقى قاش؛
كىدىنكى يالىغ — كەينى قاش
- يالىڭ △ [ت ت د]، «تۇر» يالىڭاچ
- يالىڭۇز △ [ئۇت، «ئال»] يالىڭۇز
- يالىڭۇق △ [تۇر] «يالىڭۇق» قا قاراڭ
- يالىم △ [ت ت د] تىك چوققا
- يالىمان △ [ت ت د] تۇشمۇ تۇشتىن قىلىنغان ھۇجۇم،
باشقۇنچىلىق ھۇجۇمى
- يالىن △ [ئال، «ت ت د»] يالقۇن؛ ئوت يالىنى —
ئوت يالقۇنى
- يالىنا - △ [چاس] يانماق، كۆيمەك، كۆيدۈرمەك
- يالىنماق △ [تۇر] ① يالقۇنلىماق، يانماق، كۆيمەك؛
② تىلىمەك، يالۋۇرماق، يېلىنماق
- يالىنداق △ [ت ت د] يالىڭاچ: يالىنىداق ئەر —
يالىڭاچ ئادەم
- يالىنلاماق △ يالقۇنلىماق
- يالىنلىغ △ [تۇر] يالقۇنلۇق، پارلاق
- يام I [ت ت د] خەس، ئەخلەت
- يام II <سان. «تۇر» خاس ئىسىم
- يامار [ت ت د] دەريا نامى
- ياماغ [ت ت د] ياماق

يا ماغۇ	[«ت ت د»] يامىلىدىغان
يامان	[«تۇر»] يامان، بۇزۇق، قورقۇنچلۇق
يامدۇ	[«ت ت د»] دوۋسۇن
يامراش -	[«ت ت د»] ئارىلاشماق
ياملا -	[«ت ت د»] تازىلىماق، سۇپۇرمەك
يامىز Δ	[«تۇر»، «ت ت د»] يىرىق (دوۋسۇننىڭ ئىككى يېنى، ئىككى سائىرىنىڭ قورساققا تۇتاشقان يېرى)
يان I	[«تۇر»] يان، تەرەپ
يان - II	[«ماي»] يانماق، قايتماق
يانا	[«ت ت د»] يەنە (قايتىلاشنى بىلدۈرىدىغان يار-دەمچى سۆز): يانا كەلدىم — يەنە كەلدىم
يانتاقى Δ	ياندىكى
يانتۇت	جاۋاب، بەدەل
يانتۇرماق	[«تۇر»] (شامال) چىقماق، ئايلانماق، ئايلاندۇرماق
يانتۇرۇ	[«ش ت»] تەكرار
يانچىماق	[«ت تىب»] ① گۇناھ ئىش قىلماق، گۇناھلىق بولماق؛ ② ئەزمەك، پارچىلىماق
يانچۇق	خالتا، قاپ
يانداق	[«ت ت د»] يانتاق
ياندۇرماق	[«ئال»] «يانتۇرماق» قا قاراڭ
ياندۇرۇ	[«ت ت د»] ياندۇرماق؛ تەكرار
پاندېق Δ	[«ت ت د»] ئاددىي، ئادەتتىكى

- يانقى △ تۆلەم، جاۋاب، بەدەل
 يانلۇغ «تۇر» [يېڭىلىش، خاتالىق
 يانلۇق «تۇر» [«يانلۇغ» قا قاراڭ
 يانماق «تۇر»، «ئال» ① قورقۇتماق؛ ② ئايلانماق،
 ئۆزگەرمەك؛ ③ يايماق
 يانۇت I «ت ت د» بەدەل (بىر نەرسىنىڭ باراۋىرىگە
 بېرىلگەن ھەق)
 يانۇت II «ت ت د»، «ق ب»، «ئوت» جاۋاب: سۆز يىل-
 نۇتى — سۆزنىڭ جاۋابى
 يانۇماق «ت ت د» [كاپلىماق، بىلىمەك
 يانغ I △ «ت ت د» [قۇسۇق
 يانغ II △ «ت ت د» [يېنىش، تەھدىت
 ياننىچىسىز △ «تۇر» [ئۆزگەرمىگەن، ئايلانمىغان
 ياننى - «تۇن» [زەربە بەرمەك، يەڭمەك، يوقاتماق،
 قوغلىماق
 ياۋا I «ت ت د» [ئاقىتىكەن
 ياۋا II <سان. «تۇر» [دانلىق زىرائەت
 ياۋا III «ق ب» [بەڭباش
 ياۋاز ناچار، يامان، ياۋۇز، بۇزۇق
 ياۋاش «قۇچ» [يۇمشاق، سىلىق، مۇلايىم، ياۋاش
 ياۋال «ت ت د» [ياۋاشلاشماق
 ياۋالتۇرماق «تۇر» [يۇمشاتماق، تىنچلاندۇرماق
 ياۋالماق «تۇر» [كۈچلەنمەك، قۇۋۋەتلەنمەك
 ياۋالمىش △ «ماي» [كۆندۈرۈلگەن

- ياۋرا - [«ت ت د»] چىگىماق
- ياۋرى - [«ماي»] ئاجىزلىماق، زەئىپلەشمەك
- ياۋرىت - Δ [«ت ت د»] خاپا قىلماق
- ياۋرىماق Δ [«ئال»، «تۇر»] كۈچىدىن قالماق، ئاجىزلاشماق،
ئېگىلىمەك
- ياۋغان [«تۇر»، «ت ت د»] پۇراقسىز، مايسىز، گۆشسىز؛
ياۋغان ئاش — گۆشسىز ئاش
- ياۋغۇ [«ئۇت»] «ياپقۇ» غا قاراڭ
- ياۋلاق [«ت ت د»] يامان، پەس، [«ئال»] ياۋۇز، بۇزۇق،
ئەسكى: ياۋلاق كىشى — خۇلقى يامان ئادەم
- ياۋۇز [«ت ت د»، «ق ب»] يامان، بۇزۇق، ۋەھشىي
- ياۋۇغ [«ت ت د»] يۇقىرىدىن دومىلاپ چۈشكەن تاش
پارچىلىرى
- ياۋىز Δ [«ئال»] «ياۋاز» غا قاراڭ
- ياۋىزقات Δ يامان يارا (چاقا)
- ياۋىسقۇ Δ «ياۋىشغۇ» غا قاراڭ
- ياۋىشغۇ Δ [«تۇر»] گۈل چەمبىرەك
- ياۋىشماق Δ [«تۇر»] يېقىنلاشماق
- يائى [«تۇر»] ياز؛ «ياي» غا قاراڭ
- يائىتقانماق [«تۇر»] تەۋرىمەك، سايىنىمەك، مىدىرلىماق
- يائىلماق يايلىماق؛ يازنى چىقارماق
- يائىلىق [«تۇر»] يازلىق تۇرالغۇ
- ياي I [«ت ت د»، «ق ب»] ① ياي؛ ② ياز، باھار،
بەتىياز

- ياي - I تاشماق، تېشىپ چىقماق؛ تەۋرىمەك
يايا [«ت ت د»] يوتا، ساغرا (پەقەت ئادەملىرىگىلا
ئىشلىتىلىدۇ)
ياياق [«تۇر»] ياياق (خاس ئىسىم)
يايسا - [«ت ت د»] قىزغانماق
يايقالماق [«ت ت د»] چايقالماق، داۋالغۇماق، [«ئال»]
تەۋرىمەك
يايقان - [«ماي»] چايقالماق
يايلاغ [«ت ت د»] يايلاق
يايلىق Δ ئوردا - ساراي
يايى Δ [«تۇن»] قوغلىماق
يايىتماق Δ [«تۇر»] تىترەتمەك، سىلكىتمەك؛ سىلكىنمەك
يايىلغان Δ [«ت ت د»] تۇراقسىز، داۋالغۇيدىغان، ئىككىلىنىپ
تۇرىدىغان: يايىلغان كىشى — ئىككىلىنىپ تۇ-
رىدىغان، بىر پىكىردە تۇرمايدىغان كىشى
يايىلماق Δ [«ئال»] يېيىلماق، تاشماق
يايىلماقسىز Δ [«ئال»] تۇراقسىز
يايىل-يادىل Δ [«ت ت د»] ئاشماق
يەبىكن [«يىپىن» گە قاراڭ]
يەپىن [«ت ت د»] توق قىزىل، قېنىق قىزىل
يەت - [«موي»] ① ئۆلمەك، ھالاك بولماق؛
② يەتمەك
يەتتى [«ت ت د»] يەتتە
يەترۈم [«ت ت د»] قويۇلغان، قويۇۋېتىلگەن

يەتۈت	«ت ت د» ياردەم، قوشۇنغا كەلگەن، ياردەمچى كۈچ
يەتمىش -	«ت ت د» يەتمەك، يېتىشمەك
يەتسەك	«ت ت د» قۇتۇپ يۇلتۇزى
يەتىل -	«ت ت د» ئەمەلگە ئاشماق
يەر - I	«ت ت د» زېرىكمەك
يەر II	«يار» غا قاراڭ
يەرەتمەك	«ت ت د» يىرگەنمەك، سەسكەنمەك، بەزەك
يەرچىلەمەك	باشلاپچىلىق قىلماق
يەردەش	«ت ت د» يۇرتداش، بىر يەرلىك
يەرسەنمەك	«ت ت د» يەرلەشمەك، ئولتۇراقلاشماق
يەز -	ئېرىتمەك، ئەزەمەك
يەزەك	«ق ب» خەۋەرچى؛ چارلىغۇچى
يەزنە	«ت ت د» ئاچىسىنىڭ ئېرى
يەزىر توڭا	«ئۇت» خاس ئىسىم
يەس -	«يەز -» گە قاراڭ
يەك	«ت ت د»، «تۇر» جىن، ئالۋاستى، شەيتان
يەكە	«ئۇت» خاس ئىسىم
يەكەنچۈك	«ئۇت» خاس ئىسىم
يەك - ئىچكەك	«ماي» جىن - ئالۋاستى
يەگ I	«ت ھ» يېمەكلىك
يەگ II	«كۈل»، «ئۇت» ياخشى
يەگەد	«ماي» يەگمەك، مەغلۇپ قىلماق
يەگەدمەك	«يەگەدمەك» كە قاراڭ

يەگەدمش	△ [«ماي»]	يەگگەن
يەگەن	[«ئۇت»، «ت ھ»]	خاس ئىسىم
يەگۈ	[«تۇر»]	ئۇستىرا
يەگىرمى	«يىگىرمى» گە قاراڭ	
يەگىرمىچ	[«قۇج»]	يىگىرمىنچى (دەرىجە سان)
يەگە	[«تۇر»]	يەگگە
يەل I	[«ت ت د»]	يەل، شامال
يەل II	سېسىق پۇراق، چىرىكلىك	
يەلەكچى	[«ئۇت»]	خاس ئىسىم
يەلگىن	[«ت ت د»]	يۈگۈرۈك، تېز يۈرەر؛ چاپارمەن؛ مۇساپىر
يەلمە I	[«رۇ»]	ئەگەشكۈچى، ئىزىدا ماڭغۇچى
يەلمە II	يېپىنچا، پىلاش	
يەلمە ئەر	[«موي»]	① ئاتلىق ئادەم؛ ② پايلاقچى، رازۋىتكىچى
يەلمەك	شامالدىك ماڭماق	
يەلمەگ	[«تۇن»]	ئۇزاققا يۈرۈش قىلىدىغان قوشۇن، سە- پەرگە چىقىدىغان قوشۇن
يەلۋى	[«ت ت د»، «قۇج»]	سېھىر
يەلۋىرمەك	[«ت ت د»]	يەلپۈنمەك، لەپىلدىمەك
يەلىك	[«ت ت د»]	شاماللىق، شامىلى جىق يەر
يەم I	[«ت ت د»]	يەم، يېمەك، تاماق
يەم II	[«ت ت د»]	تېتىتىقۇ، دورا - دەرمان، ئۆسۈملۈك

يەمە	يەفە، مۇ
يەمەت I	«ت ت د» [«ههئە، ماقۇل» مەنىلىرىنى بىلدۈرۈپ رىدىغان سۆز
يەمەت II	«ت ت د» [«ئەۋەت» كە قاراڭ
يەمەك I	«ت ت د» [قەبىلە نامى
يەمەك II	«تۇر» [«يەمەك» كە قاراڭ
يەمۇ	«ت ت د» [«جۇمۇ» مەنىسىنى بىلدۈرىدىغان سۆز: سەن بارغىل يەمۇ — سەن بارغىن جۇمۇ
يەمۇرگەن	«ت ت د» [يىمىرىدىغان، قومۇرىدىغان
يەمىش	«ت ت د» [يېمىش، مېۋە
يەنگەچ	[>ئوغ، «ت ت د» [قىسقۇچقا
يەھ	«ت ت د» [«ماقۇل، خوپ، شۇنداق» مەنىلىرىنى بىلدۈرىدىغان ياردەمچى سۆز
يەۋەك	«يەۋەك» قاراڭ
يىلاق	«يىلاق ~ ياۋلاق» قا قاراڭ
يىراتىنماق Δ	«يىراتىنماق» قا قاراڭ
يىراشى Δ	«يىراشى» غا قاراڭ
يىرلىغ Δ	«يىرلىغ» قا قاراڭ
يىرلىقماق Δ	«يىرلىقماق» قا قاراڭ
يىرلىقانچۇچى Δ	«يىرلىقانچۇچى» غا قاراڭ
يىرۇق	«يىرۇق» قا قاراڭ
يىرۇماق	«يىرۇماق» قا قاراڭ
يىرۇلماق	«يىرۇلماق» قا قاراڭ
يىزىتىگىرد Δ	«تۇر» [خاس ئىسىم

يىگىرىمى	«يىگىرىمى» گە قاراڭ
يىگەنكەنت	[«قۇج»] يەر نامى
يىگىرىمى	[«تۇر»] يىگىرىمە
يىلتۇرۇق	[«تۇر»] زىننەت، زىننەت بۇيۇمى؛ بېزەش
يىلغۇق	«يالغۇق» قا قاراڭ
يىمە	«يەمە» گە قاراڭ
يۇلاق	«ياۋلاق» قا قاراڭ
يۇلغۇ	«يىۋىلغۇ» غا قاراڭ
يۈبال -	[«تۇن»] ① قىيىنچىلىق ھېس قىلماق؛ ② ئۇ -
	ۋال بولماق، زۇلۇم تارتماق
يۈتۈز	«يۈتۈز» غا قاراڭ
يود	[«ئەت»] يوقالماق
يودا I	[«ئو»] نەيزە
يودا II	[«تۇر»] يوتا، پاچاقنىڭ يۇقىرى قىسمى
يودماق	[«تۇر»] ئاخىرلاشماق
يودۇن	[«تۇر»] ئاجىزلاشتۇرماق، بۇزماق
يۈر -	«يۈر -» گە قاراڭ
يورا	[«ق ب»] يۈرۈتۈپ، ئىزاھلاپ
يوراماق	[«تۇر»] چۈشەندۈرمەك، تەبىر بەرمەك
يورتماق	ماڭغۇزماق
يورتۇغ	[«ت ت د»] ئۇرۇش ۋاقىتلىرىدا خاقانىنى قوغداپ
	ماڭغۇچى مۇھاپىزەتچىلەر ياكى خاقاننىڭ ئۆزى
	بىلەن بىللە، ئېلىپ يۈرگەن ھەمراھلىرى

- يورچى I Δ [«ت ت د»] ① يولباشلىغۇچى، يولچى؛ ② يول
 كۆرسەتمەك، رەھبەرلىك قىلماق
- يورچى II [«كۆل»] گۆشلۈك سەي
 يورغۇت [«ت تىب»] قېتىق
 يورغۇرت «يورغۇت» قا قاراڭ
 يورغۇرد [«ئۇ تىب»] پىشلاق، «يورغۇت» قا قاراڭ
 يورلىغ Δ [«تۇر»] ئەر، يارلىق، بۇيرۇق
 يورنىچقا «يورۇنچقا» غا قاراڭ
 يورۇت - [«نېس»] ماڭغۇزماق
 يورۇغ [«تۇر»] «يورىغ» قا قاراڭ
 يورۇنچقا [«ت تىب»] بىرخىل ئۆسۈملۈك
 يورت- Δ [«ماي»] ماڭغۇزماق، تارقاتماق
 يورتىماق Δ [«تۇر»] يۈرگۈزمەك، ئىشلەتمەك، ھەرىكەت
 قىلغۇزماق، «يورت -» قا قاراڭ
 يورىغ Δ [«ماي»] يۈرۈش - تۇرۇش، [«تۇر»] يول،
 ئۇسۇل، شەكىل
- يورغا Δ [«ت ت د»] يورغا: يورىغا ئات — يورغا ئات
 يورىق I Δ [«ت ت د»] ماھىر، ئۇستا
 يورىق II Δ [«ت ت د»] ① يورۇق؛ ② خۇي - پەيىل،
 يۈرۈش - تۇرۇش، خۇلق، مېجەز، مۇئامىلە
 يورىماق Δ ماڭماق، يۈرمەك، يۈرۈش قىلماق، كەتمەك،
 ھەرىكەت قىلماق
- يورنىچا Δ [«ئوغ، «ت ت د»] بېدە
 يورنىچقا Δ [«ت ت د»] «يورنىچا» غا قاراڭ
 پوز - [«ت ت د»] كۆپلەپ ئاقماق

يوسمۇت	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
يوسۇن	[«ئۇت»] نىزام، تۈزۈم، ئۇسۇل، قائىدە
يوسىپاس	[«قۇج»] خاس ئىسىم
يوغ I	[«ت ت د»] نەزىر
يوغ II	[«قۇج»] يوق
يوغ III	[«ئۇت»] ماتەم
يوغادماق	«يوقادماق» قا قاراڭ
يوغاڭ	[«ق ب»] بىرخىل قۇشنىڭ نامى
يوغچى Δ	[«كۈل»] تەزىيە بىلدۈرگۈچى
يوغدۇ	[«ت ت د»] جوغدا (تۆگىنىڭ ئېڭىكى ئاستىدىكى ئۇزۇن يۇڭى)
يوغۇرۇ	[«ت ت د»] تۆگىنىڭ ئۇزۇن يۇڭلىرى
يوغۇرى Δ	[«ت ت د»] قاچا
يوغسۇز	كېرەكسىز، لازىم بولمايدىغان
يوغلا -	[«تۇن»] دەپسەنە قىلىماق، ئۆلۈم رەسىمىيەت
	تىنى قىلماق
يوغلاماق	[«ت ت د»] نەزىر قىلماق، «يوغلا -» غا قاراڭ
يوغۇر -	[«تۇن»] يۇقىرىلىماق، ئاشىماق، ھالىقىدماق، ئۆتمەك
يوغۇرت	[«ت ت د»] «يورغۇت» قا قاراڭ
يوغۇرتچا	پىشلاقتەك، قېتىقتەك
يوغۇرقان I	[«ت ت د»] يوتقان
يوغۇرقان II	[«تۇر»] كىيىم
يوغۇرقان III	قاينغۇرماق، ھەسرەت چەكمەك

- يۇغۇرماق [«تتب»] يۇغۇرماق، يۇمشاتماق؛ [«تۇر»]
ئەپلەشمەك
- يۇغۇن [«تۇر»] يوغان، چوڭ، قېلىن
- يوق I [«ت ت د»] يۇقىرى، ئېگىز، دۆڭ: يوق يىر —
ئېگىز يەر، دۆڭ يەر
- يوق II ① يوق؛ ② يوقسۇل، گاداي
- يوقادماق [«ئال»] يوقاتماق؛ بۆلمەك
- يوقارۇ [«ئال»] يۇقىرى
- يوقاربوقلا يۇقىرىلىماق، ئۆرلىمەك
- يوقاق [«ت ت د»] سۇ ھايۋىنى
- يوقاقدىز Δ [«تتب»] قوۋزاقدارچىن
- يوقايلىنىچقا Δ [«ماي»] يۇپقا، نېپىز
- يوقچا [«قۇج»] يوقتەك
- يوق چىغاي يوقسۇل — نامرات
- يوقسۇز بىكاردىن — بىكار
- يوققىس Δ [«تۇن»] يوقتىش، يوقىلىش
- يوقلا — [«ئەت»] يۇقىرىلىماق، چىقماق
- يوقلاماق [«ئۇت»] ① «يوقلا —» غا قاراڭ؛ ② قارىماق،
ئىزدىمەك
- يوقلۇنماقسىز Δ يوقالماق
- يوقماق يۈكسىتىلمەك، ھۇزۇرلانماق
- يوقۇرقانماق [«ئال»] قۇۋۋىتىدىن قالماق، ئاجىزلاشماق
- يوگ [«سان»] بۇددىزىمدىكى بىر نەزەرىيە نامى
- يوگا [«تۇر»] «يوگ» قا قاراڭ

- يوڭالۇن [«تۇر»] خاس ئىسىم
 يوڭاتماق [«ت ت د»] چېقىشتۇرماق، چاقماق: ئول ئانى بەگكە
 يوڭاتتى — ئۇ ئۇنى بەگكە چاقتى (چېقىشتۇردى)
 يوڭاغ [«ت ت د»] چېقىمچىلىق: ئانى يوڭاغ يوڭادى —
 ئۇنى خانغا چاقتى
 يوڭاماق [«تۇر»] تۆھمەت قىلماق، بوھتان چاپلىماق
 يوڭشۇر - [«كۈل»] تۆھمەت قىلماق، ئارىغا سوغۇقچىلىق
 سالماق
 يوڭلاغىلىغ Δ [«ئۇت»] «يوڭلاقلىغ» قا قاراڭ
 يوڭلاقلىغ Δ كېرەكلىك
 يوڭلاماق [«ئال»] ئىشلەتمەك، پايدىلانماق
 يول [«ئال»] ① ساياھەت؛ ② شۆھرەت، نام - ئابروي
 يولاق [«ت ت د»] ① چىغىر يول، يالغۇز ئاياغ يول؛
 ② ئېرىق
 يولاماق ① تاسادىپەن، تۇيۇقسىز؛ ② يول كۆرسەتمەك
 يولان - [«ماي»] ئۆسمەك
 يولچى Δ [«تۇر»] رەھبەر، باشلامچى
 يولدۇرغان [«ت ت ب»] بىرخىل ئۆسۈملۈك
 يولسۇز [«ت ت د»] يولسىز، يولدىن ئازغان ئادەم
 يولغىر Δ [«ت ت د»] يېرىم يولدا ئۇچراشماق
 يولقى Δ [«ئال»] يولچى، يولۇچى، يولدىكى، يولغا چىق
 قان كىشى
 يوللۇغ [«تۇر»] قۇتلۇق، يوللۇق
 يولۇغ [«ت ت د»] قۇربان بولماق

يولۇنماق	«تۇر» [يولدا بولغان، يولغا چىققان]
يۈلچ Δ	«ت ت د» [تېۋىت]
يۇمىقى Δ	«تۇر» [ھەممىسى، پۈتۈنلەي]
يۇمۇردقا	تۇخۇم
يۇمۇز	قىسقى، چاترا، «يامىز» غا قاراڭ
يۈنت	«قۇج»، «تۇر» [ئات؛ «يۈند» غا قاراڭ]
يۇنغاغ	بوھتان، تۆھمەت
يۇنماق	«قۇج» [يارىلانماق، زىيانغا ئۇچرىماق]
يۈنىندى Δ	«ت ت د» [يۈنۈپ چىقىرىۋېتىلگەن نەرسە، قىرىندى]
يۇباقۇلاق	[>يايا. «ت ت د» [تېرەك، بەزگەك تېرىكى]
يۇبىلا - Δ	«ت ت د» [ئالدىماق]
يۇت	«ت ت د» [جۇت، جۇدۇن، بىوران - چاپقۇن]
يۇتۇز	خوتۇن، ئايال
يۇدۇرۇقلانماق	«ت ت د» [مۇشتۇمنى تۈگمەك]
يۇدۇقى Δ	«ت ت د» [قاراڭغۇلۇق؛ كۆڭۈلسىز]
يۇدماق	«يىقماق» قا قاراڭ؛ سىلىماق، سۈركەلىمەك
يۇدۇلماق	باغلانماق
يۇدۇنماق	پۈتتۈرمەك؛ ئاخىرلاشماق
يۇرباغ	«ت ت د» [ئىشنى كېچىكتۈرۈش، ئىشنى ئار- قىغا سۆرەش]
يۇرت	«تۇر» [دۆلەت، يۇرت]
يۇرتۇغ	«ق ب» [مۇھاپىزەتچى قىسىم]
يۇرچ	«ت ت د» [خوتۇننىڭ ئىنىسى (ئەرنىڭ قېيىن ئىنىسى)]

يۇرۇن	پۇرۇچ، يىرتىق، پارچە لاتا
يۈز -	سۇ ئۈزمەك
يۇزۇق	[«ت ت د»] مۇشت
يۈزۈت	[«ت ت د»] كېرەكسىز؛ پەسكەش، ئەبلەخ
يۈزۈغ	[«ت ت د»] پەسكەش، ئەبلەخ (بالىلارنى تىللىغاندا ئېيتىلىدىغان سۆز)
يۇش I	[«ت ت د»] ياش
يۇش II	[«ت ت د»] قىستىلىش
يۇشۇل -	[«ت ت د»] دومىلىماق
يۇشۇلغان	[«ت ت د»] ئاقىدىغان
يۇغا	[«ت ت د»] قاتلىما نان
يۇغاق	[«ق ب»] غازنىڭ بىر خىلى
يۇغۇش	[«ت ت د»، «ق ب»] تۈركلەردە ئاددىي خەلق ئىچىدىن چىقىپ ۋەزىرلىك دەرىجىسىگە كۆتۈرۈلگەن ئادەم، مەنسەپ نامى
يۇغۇرۇلماق	[«ئال»] يۇغۇرۇلماق، ئارىلاشماق
يۇغرى Δ	[«ت ت د»] تەخسە
يۇغۇرغۇچ	[«ت ت د»] نوغۇچ
يۇغغا	[«ت ت د»] ئاسراندى ئوغۇل
يۇق -	[«ت ھ»] ساقلىماق
يۇقا	[«ت تىب»] نېپىز، يۇپقا
يۇك	[«ت ت د»] ① يۇك؛ ① پاختا
يۇگلا -	[«ماي»] ئەرز قىلماق
يۇگلا قىلغ Δ	ئىشلىتىدىغان، قوللىنىدىغان

- يۇڭلاماق I [«ت ت د»] قىرقىماق، يۇڭ قىرقىماق
- يۇڭلاماق II ① يارىلانماق؛ ② پايدىلانماق، ئىشلەتمەك
- يۇل I [«ت ت د»، «ق ب»] بۇلاق
- يۇل II [«تۇر»] دەريا، كېچەك، ئېرىق
- يول - III [«ئەت»] ① بۇلىماق، تالان - تاراج قىلماق؛ ② قۇتۇلدۇرۇپ چىقارماق
- يۇلا [«ت ت د»، «تۇر»] چىراغ، لامپا
- يۇلات [«مان»] كۆلچەك، ئېرىق
- يۇلار [«ت ت د»] نۇقتا، جۇلار
- يۇلارلىغ Δ [«ت ت د»] نوقتىسى بار
- يۇلاغ I [«ئىك»] سېتىقچىلىق
- يۇلاغ II نۇر، چىراغ يورۇقى
- يۇلاق [«ئال»] «يۇلاغ» قا قاراڭ
- يۇلاماق ئالماق، يۇلماق، تارتىۋالماق
- يۇلتۇز [«تۇر»] ① يۇلتۇز؛ ② مۆجىزە
- يۇلتۇزچى Δ [«قۇچ»] ئاسترونوم
- يۇلتۇز كۆرۈم [«ماي»] مۇنەججىملىك
- يۇلدۇز «يۇلتۇز» غا قاراڭ
- يۇلغاق «يۇلاق» قا قاراڭ
- يۇلغۇچى Δ بۇلاڭچى
- يۇلقا [«تۇر»] مەشەل
- يۇلماق [«تۇر»] ① يۇلماق، ئالماق؛ ② سودا، ئېلىم - بېرىم
- پۇلۇپ ئال - [«ت ه»] ① ساتماق؛ ② پۇل تۆلەپ
- ياندۇرۇۋالماق

يۇلۇغ I	[«ت ت د»، «ق ب»] پىدا (دىنىي ئېتىقاد بويىچە، گۇناھلارنىڭ كاراپىتى ئۈچۈن بىرەر نەرسىنى قۇربان قىلماق)
يۇلۇغ II	[«تۇر»] سودا - سېتىق
يۇلۇغچى Δ	① سېتىۋالدىغان؛ ② بۇلاڭچى
يۇماق	[«ت تىب»] يۇيماق، تازىلىماق، پاكىزلىماق
يۇمشاق ساۋ	يۇمشاق سۆز
يۇمشا -	[«ئو»] ئەۋەتمەك
يۇمشاق	[«ئوت»، «ئال»] ① يۇمشاق؛ ② خاس ئىسىم
يۇمشاقماق	يۇمشىماق
يۇمىغاق	[«ت ت د»، «ت تىب»، «ئوت»] يۇمىلاق، دۈگەلەك (يۇمىلاق بولغان ھەرقانداق نەرسە)
يۇمىغاقلاماق	[«تۇر»] دۈگىلەكلەشتۈرمەك
يۇمىغى Δ	[«ت ت د»] توپلانغان، كۆپ، ھەممە، ھەممىسى
يۇمىقى Δ	[«ئال»] «يۇمىغى - يۇمىقى» غا قاراڭ
يۇمىماق	[«تۇر»] بېكىتمەك؛ تاقىماق، ئەتمەك
يۇمۇت -	[«ت ت د»] يىغىلماق
يۇمۇر	[«ت ت د»] ھايۋانلاردا بولىدىغان سۇقۇر ئۈچەي
يۇمۇرتغا	[«ت ت د»] «يۇمۇردقا» غا قاراڭ
يۇمۇرغا	[«ت تىب»] «يۇمۇردقا» غا قاراڭ
يۇمۇرلا -	[«ت ت د»] يىغماق، توپلىماق
يۇمۇرلانماق	[«ئوغ. «ت ت د»] توپلانماق
يۇمۇش	[«تۇر»] خىزمەت، ئىش
يۇمۇشچى Δ	خىزمەتچى، ئىشچى

يۇمىت - △	[«ت ت د»] يىغماق؛ توپلانماق
يۇمىتغان △	[«ت ت د»] توپلىنىدىغان
يۇمىتماق △	[«ت ت د»] توپلانماق، جۇغلانماق، جەم بولماق؛ كشى يۇمىتتى — كشىلەر توپلاندى
يۇنت	«يۇند» غا قاراڭ
يۇنچۇتماق	[«ت ت د»] رەنجىتمەك، ئاغرىتماق، ئازار بەرمەك
يۇنچى △	[«ت ت د»] ① كۈچىدىن قالماق؛ ② يامانلاشماق
يۇنچىغ △	[«ت ت د»] ئوسال، يامان، ئەسكى
يۇند	[«ت ت د»] ئات، يىلقا
يۇنداق	[«ت ت د»] ئات تېزىكى
يۇندى △	[«ت ت د»] يۇندا
يۇنغۇق I	[«ت ت د»] شۇلتا چىقىدىغان بىرخىل ئۆسۈملۈك، ئۈشلەڭ
يۇنغۇق II	[«تۇر»] سەرراپ، مۇنچا
يۇنغۇلۇغ	[«ئال»] يۇيۇقلۇق، پاكىز
يۇن قۇش	[«ت ت د»] توز
يۇنكىئۇ	[«تۇر»] چوڭ يۇلتۇزلاردىن بىرى
يۇنماق	[«ت ت د»، «ئال»] يۇيۇماق، يۇيۇنماق
يۇئۇ	شەربەت
يۇۋ	[«ت ت د»] دۈگىلەتمەك
يۇۋماق	[«ت ت د»] ياردەم قىلماق
يۇۋۇغ	[«ت ت د»] سەل سۇلىرى تاغدىن يۇمىلىتىپ
يۇۋىل △	چۈشۈرگەن قورام تاش [«ت ت د»] يۇمشىماق، بوشىماق

يۆپ يۆرۈك	«ماي» ئاپئاق
يۆتۈل	«تۇر» يۆتەل
يۆر -	ئىزاھلىماق
يۆرە	[«ئوغ. «ت ت د»] چۆرە، ئەتراپ (بىر نەرسە نىڭ چۆرىسى، ئەتراپى)
يۆرگەر -	يۆگەلمەك
يۆرگەك	«ت ت د» [يۆگەك، بۈركەنجە
يۆرگەلمەك	«ئال» [يۆگەلمەك
يۆرگەمەچ	«ت ت د» [ھېسىپ، قېرىن ۋە ئۈچەينى ئىچىگە تىقىپ، كاۋاپ قىلىپ ياكى پىشۇرۇپ يېيىلىدىغان يېمەكلىك
يۆرگەمەك	يۆگىمەك، باغلىماق
يۆرگەنچ	«ت ت د» [يۆگىمەچ
يۆرگەنمەك	يۆگەنمەك
يۆرگەئى	«ت تىب» [ھەشقىپچەك
يۆرمەك	«تۇر» [ئىزاھلىماق، روشەنلەشتۈرمەك، «ت ت د» يەشمەك
يۆرۈك	«ت ت د» [تەبىر: تۈش يۆرۈكى — چۈش تەبىرى
يۆرۈگ	«تۇر»، «ش ت» [ئىزاھات
يۆرۈگۈگۈگ	«تۇر» [ئىزاھلىق
يۆرۈك	«قۇج» [ئاق، ئوچۇق
يۆرۈلمەك	«تۇر» [يېشىلمەك
يۆكەرۈ	«يۈگەرۈ» گە قاراڭ
يۆكەسىرى	[«سان» خاس ئىسىم
يۆكەمەك	«ئال» [ھاياجانلانماق

يۈگەرۈ	«تۇر» [يۈگەرۈ] گە قاراڭ
يۈگۈرمەك	«ت تىب» [① يۈگۈرمەك؛ ② ئاقماق
يۆلەسى	ئوخشاش
يۆلەشتۈرۈگ	«نۇر» [تەڭداش، باراۋەر
يۆلەشتۈرمەك	«تۇر» [تەڭ قىلماق
يۆلەشمەك	«قۇج» [ئوخشىماق
يۆلەشى	«ماي» [يۆلەسى] گە قاراڭ
يۆلەگۈ	«ت ت د» [يۆلەنچۈك، تىيەك
يۆلەلمەك	«ت ت د» [يۆلەنمەك
يۆلۈگۈ	«ماي» [ئۈستىرا، پىچاق
يۆنتۈشمەك	«قۇج» [سوقۇشماق
يۈد	«ئەت» [يۈدۈمەك، كۆتۈرمەك
يۈدرۈك	«ت ت د» [ئۈستىگە كىيىم - كېچەك ۋە باشقا
	نەرسىلەرنى تىزىپ قويىدىغان) لىمتاق، مەرەپ
يۈر -	«ت تىب» [پۈركىمەك؛ پۈۋدىمەك
يۈركەش -	«ت ت د» [پەيدا بولماق، كۆرۈلمەك
يۈركەن	«ت ت د» [يۈگىمەك
يۈرۈگلۈك	«ق ب» [يۈرۈپ تۇرغان، مېڭىپ تۇرغان
يۈز -	سۇ ئۈزۈمەك
يۈزچى	«ئەت» [ئىككى يۈزلىمە
يۈزلۈگ	«ت ه» [① ئۇرۇق - تۇغقان؛ ② ئەزىز، مۇھىتە
	رەم؛ ئابرويلۇق، داڭلىق ئادەم؛ ③ ئابرويلۇق،
	يۈزلۈك؛ ④ ئابروي
يۈزئۈر -	«ئەت» [يېقىنلاشماق، ياخشى نىيەتتە بولماق

يۈزۈك	«ت ت د» ئۈزۈك (بارەماققا سېلىنىدىغان ئۈزۈك)
يۈشەك I	«ت ت د» سىلىق، تۈز
يۈشەك II	«ت ت د» «ئۈشەك» گە قاراڭ
يۈك	«ت ت د» قۇشنىڭ پېيى
يۈكسەك	«ت ت د» ① يۈكسەك، ئېگىز؛ ② ئويماق (يىگنە ئىشى قىلغاندا ئىشلىتىدىغان)
يۈكمەك	توپلىماق؛ جۇغلانما، توپلام
يۈكۈن -	«نېس» يۈكۈنمەك، بويىسۇنماق
يۈكۈنچ	[«ق ب» «ت ت د» ناماز، ئىبادەت
يۈگ -	«ت ت د» ① توپلىماق؛ ② ھوشنى يوقاتماق، ئايلىنىپ كەتمەك، ئېسىدىن كەتمەك
يۈگەرۈ	«ماي» ① ئىلگىرى؛ ② ئۈستىگە
يۈگدىك	«ق ب» بىرخىل قۇشنىڭ نامى
يۈگۈر -	«تۇن» ماڭماق؛ ئاقماق
يۈگۈرگەن	«ت ت د» ① خەۋەرچى، پوچتىچى؛ ② يۈگۈردىدىغان، يۈگۈرۈك
يۈگۈرگۈن	«ت ت د» تېرىققا ئوخشاش قىزىل دانلىق بىرخىل ئۆسۈملۈك
يۈگۈن	«ش ت» تۈگۈن
يۈلگۈ	«ت ت د» ئۈستىرا، «يۈلۈگۈ» گە قاراڭ
يۈمۈلگەن	«ت ت د» يۈمۈلىدىغان
يۈتۈ	«ت ت ب» شىرنە، شەربەت، «يۈتۈ» غا قاراڭ
يېبا Δ	«ئۇت» ھەممىسى، پۈتۈنلەي، تامامەن

يېپۇن	[«ت تىب»] قىزىل
يىپار Δ	[«ت ت د»، «ئال»] ئىپار
يىپارلىقى Δ	[«ت ت د»، «تۇر»] ئىپارلىق، پۇراقلىق
يىپىكە	[«تۇر»] يىپىلىق
يىپىكىن	[«ت تىب»] بىدئەپشە، سۆسۈن
يىپۇن	[«ق ب»] يىپۇن (بىرخىل گۈل)، توق قىزىل
	رەڭ
يىپىن	[«تۇر»] «يىپىكىن» گە قاراڭ
يىت I Δ	[«قۇچ»] «يىد» قا قاراڭ
يىت - II	[«ت ھ»] يەتمەك، يېتىپ بارماق
يىت - III	[«كۈل»] ئۆلمەك، يوقىماق، يوقىتىپ قويماق، يىتتۈرمەك
يىتەرۈ	[«تۇر»] يىتەرلىك، يېتەرلىك مىقداردا
يىتەگۈ	[«تۇر»] يەتتەيلەن، يەتتە كىشى
يىتتى	ئىتتىك، كەسكىن
يىتتىرمەك	[«ئال»] يوقاتماق، يىتتۈرمەك
يىتلىغ Δ	«يىدلىغ» قا قاراڭ
يىتلىن - Δ	[«ماي»، «چاس»] يوقاتماق، ئايرىلماق
يىتلىنتۈرمەك	[«تۇر»] يوقالماق
يىتلىنماق Δ	ئېرىشمەك؛ كۆزدىن غايىب بولماق
يىتمەك	[«ئال»] ① يېتىشمەك، ئېرىشمەك؛ يۈكسەلمەك؛ ② يىتمەك، يوقالماق
يىتمىش I	[«ئوت»] يەتمىش
يىتمىش II	[«ئوت»] خاس ئىسىم

يىتۈرمەك Ⅱ «ئال» [قولدىن چىقارماق، يېقاتماق،
يۈتتۈرمەك]

يىتۈرمەك [«تۇر»] كۆپەيتمەك
يىتۈك [«ت ت د»] يىتكەن، يوقالغان
يىتى [«ئال»] ① يەتتە؛ ② كەسكىن
يىتىرۈ [«تۇر»] يېتەرلىك، يەتكۈچە
يىتىز [«تۇر»] يۈكسەك، كەڭ
يىتىق △ [«ئال»] سېسىق، سېسىق پۇراقلىق
يىتى قىنىغ تۆلۈك △ جەسۇر، زور، جاسارەتلىك
يىتىك [«ت ت د»] يىتۈك: يىتىك ئەر — قولدىن ئىش

كېلىدىغان ئادەم، ھەر ئىشقا يېتىشىدىغان، چېۋەر
ئادەم

يىتىكەن [«تۇر»]، [«ق ب»] ① ئاي؛ ② يۇلتۇز
يىتىكلەمەك [«ت ت د»] ئىز — دېرىكىنى قىلماق
يىتىگ [«ت ت د»] ئىتتىك
يىتىگۈ «يىتەگۈ» گە قاراڭ
يىتىلمەك غايىب بولماق، يوقالماق
يىتىم [«ت ت د»] زىغىر ئۇرۇقى
يىتىنچ ① يەتتىنچى؛ ② ئۇلاشماق، ئېرىشمەك
يىتىنچىسىز [«ماي»] چەكسىز، يەتكۈسىز؛ ئۇلاشمىغان؛
ئېرىشمىگەن

يىت يىپار △ [«ئال»] ئىپار
يىچە يەنە، قايتىدىن، تەكرار
پىد △ [«قوج»] پۇراق، ھىد؛ «يىت» قا قاراڭ

- يىدرۇق Δ [«تۇر»] مۇشت، مۇشتۇم
يىدلاش - Δ [«ت ت د»] [ئۆزئارا] پۇراشماق
يىدلاغ Δ پۇراقلىق، «يىدلىغ» قا قاراڭ
يىدلاماق Δ [«تۇر»] پۇرماق
يىدلىغ Δ [«قوج»] پۇراقلىق
يىدمەك يىتمەك «كە قاراڭ»
يىدىغ Δ [«ت تىب»] سېسىق، سېسىق پۇراقلىق؛
سېسىغان
يىدىماق Δ [«تۇر»] سېسىق پۇراق چىقارماق
يىر I [«قوج»] يەر
يىر II مەملىكەت
يىر III [«تۇر»] شىمال
يىر IV Δ [«ت ت د»] جىر، ناخشا، كۈي
يىر V [«ت ت د»] رەختنىڭ بىر يۈزى
يىر - VI Δ يىرماق، رەت قىلماق
يىرا - Δ [«ت ت د»، «ق ب»] يىراقلاش، يىراقلاشتۇرماق
يىراتماق Δ [«ت ت د»] [«يىرا -»] غا قاراڭ
يىراغۇ Δ [«ت ت د»] چالغۇچى، سازەندە، ناخشىچى
يىراقلانماق Δ [«ت ت د»] يىسراق كۆرمەك، يىسراق دەپ
ھېسابلىماق
يىرايا Δ [«تۇن»] سول (شىمال) تەرەپ؛ سولغا، شىمالغا
يىرتەبرەمەكى [«ئال»] تەۋرىمەك، زىلزىلىگە كەلمەك
يىرتىچى [«تۇر»] يول باشلىغۇچى
يىرتىنچۇ «گە قاراڭ»

يىرتىنچ	[«تۇر»] «يىرتىنچۇ» گە قاراڭ
يىرتىنچۇ	[«ئال»] دۇنيا، ئالەم، يەر يۈزى
يىرتىنچۇلۇڭ	[«ئال»] دۇنياۋى
يىرچۇ	[«ت ت د»] قەبرە
يىرچى	[«ئۇت»] يىولچى، يول باشلىغۇچى
يىرچى سۇۋىچى	دېڭىزدا يول باشلىغۇچى
يىرچىلەمەك	يول كۆرسەتمەك
يىردەكى	[«قوج»] يەردىكى
يىرسايۇ	[«تۇن»] ھەربىر يەر
يىرسۇۋ	[«تۇن»، «كۈل»] دۇنيا، جاھان؛ تەڭرى
يىرگۇ	[«ت ت د»] كىچىك، پاكىز، پەس
يىرلا - Δ	[«ئىك»، «چاس»] «يىرلاماق» قا قاراڭ
يىرلاماق Δ	[«ت ت د»] جىرلىماق، ناخشا ئېيتماق
يىرمەك I	[«ت ت د»] يىركەنمەك؛ ئەر ئاشىغ يىردى — ئادەم تاماقتىن يىركەندى
يىرمەك II	[«ئوغ. «ت ت د»] ① تىللىماق، ھاقارەتلىمەك؛ يامانلاشماق؛ ② غەزەپلەنمەك؛ قىزىماق
يىرۇ -	[«ماي»] بۇزماق، يىرماق
يىرۇ ئارتا	بۇزماق
يىرۇك	[«ت ت د»] ① يېرىق، دەز؛ ② كەمتۈك، پۇچۇق
يىرۈمەك	[«ئال»، «تۇر»] بۇزۇلماق، چىرىمەك
يىرىك	[«تۇر»] يىرىك، جاراھەت
يىرىكقان	[«ئال»] يىرىك - قان
يىرىگۈمەك	① يىغلىماق، قايغۇرماق؛ ② سەسكەنمەك، يىرگىنمەك

يىرىڭلىگ	[«تۇر»] جاراھەتلىك، يىرىڭلىق
يىرىل -	[«ئەت»] ئەيىبلەنمەك
يىرىم Δ	[«ئۇت»، «تەھ»] خاس ئىسىم
يىرىمەك	[«تۇر»، «ئال»] ① قىزىماق؛ ② پارچىلىماق؛ ③ غەزەپلەنمەك، خاپا بولماق
يىرىنتۇرمەك	ھاقارەت قىلماق
يىرىنچىلىگ	يامان، يىرىگىنچىلىك، بۇزۇق
يىرىنچۈلۈگ	«يىرىنچىلىگ» كە قاراڭ
يىرىنچىك Δ	[«ئال»] ياۋۇز، يامان، يىرىگىنچىلىك
يىرىنگۈ -	ھەسرەتلەنمەك، قايغۇرماق
يىريا Δ	[«ئۇت»] خاس ئىسىم
يىز I	[«ت ت د»] چىغ
يىز II	[«تۇر»] ساپ؛ بىرىنچى
يىزەك	[«ت ت د»] قوشۇننىڭ ئالدىدا يۈرىدىغان چارلىغۇچى قىسىم، ئاۋانگارت ئەترەت
يىزىغ I Δ	[«ت ت د»] سېسىق
يىزىغ II Δ	[«ت ت د»]: يىزىغ ئوت — ئادراسمان
يىس Δ	[«تۇن»] قارىغايلىق تاغ
يىش Δ	[«كۈل»] «يىس» قا قاراڭ
يىشۇ	[«تۇر»] ھەزرىتى ئەيسا
يىشىغ Δ	[«ت ت د»] قېيىش، تاسما؛ قېيىشتىن ئۆرۈلگەن ئارغامچا
يىغ I Δ	[«ئەت»] چەكلىمەك، توسماق

يىغ II Δ	[«تۇر»] پۇرسەت
يىغاچ I Δ	[«ت ت د»] ياغاچ
يىغاچ II Δ	[«تۇر»] يۇلتۇز نامى
يىغاچلىق Δ	[«ت ت د»] دەرەخلىك
يىغرىل - Δ	[«ت ت د»] ① يامانلاشماق؛ ② تىتىرىمەك
يىغىلغان Δ	[«ت ت د»] يىغىلىدىغان
يىغىنماق Δ	[«تۇر»] توپلىماق
يىق - Δ	[«ت ت د»] ئۆرۈلمەك، بۇزۇلماق، بۇزماق
يىقماق I Δ	[«ت ت د»] يىقىتماق
يىقماق II Δ	[«تۇر»] يىغماق، توپلىماق
يىقىلغان Δ	[«ت ت د»] يىقىلىدىغان
يىگ I	[«ت ت د»، «تۇر»] «ياخشى» مەنىسىدىكى ياردەمچى
	سۆز: بۇ ئات ئاندا يىگ — بۇ ئات ئۇنىڭدىن ياخشى
يىگ I	[«ت ت د»، «ت تب»] خام، پىشىمىغان
يىگ II	[«تۇر»] ياخشى كۆرۈمەك
يىگ IV	[«ت ت د»] ئېغىزدۇرۇق
يىگەدمەك	غەلبە قىلماق، يەڭمەك؛ يۈكسەلدۈرمەك
يىگەن I	[«موي»] نەۋرە تۇغقان
يىگەن II	[«ماي»، «تۇر»] خاس ئىسىم
يىگدە	[«ت ت د»] جىگدە
يىگرەك	ياخشىراق
يىگنە	يىگنە
يىگۈ	يېپىلىدىغان ھەر خىل نەرسە
يىگى،	[«تۇر»] زىچ، قويۇق

يىگىتمەك	[«تۇر»] جېنىنى قۇتۇلدۇرماق
يىگىدىمەك	[«ئۇت»] ئاشۇرماق
يىگىرمى	[«تۇر»] يىگىرمە (سان)
يىڭ I	[«ت ت د»] ماڭقا، پوتلا
يىڭ II	[«ئال»] جاراھەت، يىرىڭ
يىڭاق △	[«ئال»] تەرەپ، نىشان
يىڭتەگۈ	[«ت تىب»] بۇرۇن كېسىلى
يىڭىل △	[«تۇر»] يەڭگىل، ئاسان
يىل I △	[«ت ھ»] يىل
يىل II	[«ئال»] شامال، يەل
يىل - III	چاپماق، ئۇچقاندەك ماڭماق
يىلېمەك	[«ئال»] يۈدىمەك، يەلپۈمەك
يىلپاغۇ △	باتۇر، قەھرىمان
يىلپاغۇ	«يىلپاغۇ» غا قاراڭ
يىلپى -	يەلپۈمەك
يىلپىگ	[«تۇر»] ① جىن، پەرى، شەيتان؛ ② كېسەللەك
يىلپىگۈ	يەلپۈگۈچ
يىلتىزماق △	[«قوج»] پارىلدىماق، يالىتىرماق
يىلتىرمەك	[«تۇر»، «قوج»] پۈۋدىمەك؛ پۈۋدەتمەك
يىلىخى △	[«قوج»] «يىلقى» غا قاراڭ
يىلدىرىق	[«ق ب»] چوڭ پىسا يۇلتۇزى
يىلدىز △	يىلتىز، ئاساس
يىلسىغ △	[«كۈل»] گۈللەنگەن، راۋاجلانغان
يىلغۇن △	[«ت ت د»] يۇلغۇن

يىلقى Δ	«ت ه»، «ئۇت» [ئۆي ھاياۋانلىرى، ئات، يىلقا؛ پادا
يىلمەك I	«ت ت د» [① يۈگۈرمەك، چاپماق؛ ② يېيىلماق
يىلمەك II	«تۇر» [ئاسماق
يىلۋى	«قوج» [سېھىر، سېھىرگەرلىك
يىلۋىلمەك	«قوج» [سېھىرگەرلىك قىلماق، ئالدىماق
يىلىد - Δ	«ت تىب» [يىلىتماق، ئىسىتىماق
يىلىدماق Δ	«ت تىب» [«يىلىد -» قا قاراڭ
يىلىغ Δ	«ت ت د» [يىللىق، يىلماق، «ت تىب» [ئىسىتىق؛ يىلىغ سۇۋ - يىلماق سۇ؛ «ئىلىغ Δ» قا قاراڭ
يىلىغ يۇمشاق Δ	«ماي» [سىلىق - يۇمشاق
يىلىك	«ت ت د» [«ئىلىك» كە قاراڭ
يىلىنچا I Δ	يىللىق
يىلىنچا II Δ	«ت ت د» [لاۋزا، تەمسىز
يىلىنماق Δ	«سۇ» [ئىسىتىماق
يىلىنمەك	يېپىشماق، چاپلاشماق
يىم	«تۇر» [يەم، يېمەكلىك
يىمە	يەنە، تەكرار؛ «يەمە» گە قاراڭ
يىمەتۈگەل	تامامەن، پۈتۈنلەي
يىمىكى	«قوج» [مۇقەددەس، بەختلىك قىلماق
يىمىرتغا Δ	«ت ت د» [يۇمران
يىمىرماق	«تۇر» [پارچە - پارچە قىلماق
يىمىش I	«ئال»، «تۇر» [يېمىش، مېۋە
يىمىش II Δ	«ئۇت» [خاس ئىسىم

يېمىشلىك	[«قۇچ»] يېمىشلىك، باغ
يىن I	[«ت ت د»] بەدەن
يىن II	[«ئال»] تېرە
يىنە	يەنە، تەكرار
يىنتەم	[«ماي»] دائىم؛ [«تۇر»] مەخسۇس؛ تولۇق
يىنچىكە	[«يىنچىكە»] گە قاراڭ
يىنچىكلەنمەك	[«ت ت د»] خۇشامەت قىلماق؛ بويسۇنماق
يىنچىكە	ئىنچىكە
يىنچۇ	[«ت ت د»] ئۇنچە، [«ئال»] ئۇنچە - مەرۋايىت
يىنچۇرمەك	[«ئال»] ھۆرمەت قىلماق، باش ئەگمەك
يىنچۇرۇ	[«ماي»] تەزىم قىلماق، باش ئەگمەك، يېلىنماق، يالۋۇرماق
يىنچۇلۇگ	[«تۇر»] ئۇنچىلىك، ئۇنچە بىلەن بېزەلگەن
يىند -	[«ئەت»] ئىزدىمەك
يىنلىك	تېرىلىك
يىنى	[«تۇر»] (بەدەن) ئەزا
يېنىك	[«تۇر»] ئاسان، قولاي، يېنىك
يىۋەتمەك	ياسىماق، بېزىمەك
يىۋەك	[«تۇر»] يېمەكلىك
يىۋلغۇ Δ	[«يىۋلغۇ»] غا قاراڭ
يىۋماق Δ	ماختىماق
يىۋىتمەك	[«يىۋەتمەك»] كە قاراڭ
يىۋىك	[«ئال»] «يىۋەك» كە قاراڭ
يىۋىكلىك	[«ئال»] «تەزىكلىك» كە قاراڭ

- يېۋىگ [«ماي»] بېزەك، زىننەت
 يېۋىگ تىزىگ [«ماي»] زىبۇ زىننەت
 يېۋىلغۇ Δ [«ت تىب»] بىر خىل ياغاچ
 يېۋىلىماق Δ [«تۇر»] مەدھىيە ئوقۇلىماق، ماختالىماق
 يېنىگ ناھايىتى ياخشى
 يېنىل [«ئال»] شامال، يىل
 يېنىل تارت - سوغۇق تەگمەك، شامال تەگمەك
 يېيىلىماق «يايىلىماق» قا قاراڭ

ئاخىرقى سۆز

بۇ لۇغەتنى نەشىرگە تەييارلاشنى قۇربان ۋەلى ئۇيۇش تۈردى. «قەدىمكى ئۇيغۇر تىلى لۇغىتى» نىڭ تۈزۈلۈشى ھەققىدە ئىزاھات» تىكى مەزمۇنلارنى ئوتتۇرىغا قويدى ۋە بېكىتتى.

شىنجاڭ داشۆ تىل فاكۇلتېتىدىن لېكتور ئابلىمىت ئەھمەت «تۈركىي تىللار دىۋانى»، «قۇتادغۇ بىلىك»، «ئىدىقۇت مەھكىمىسى سۆزلۈكى»، «قەدىمكى ئۇيغۇر يازما يادىكارلىقلىرىدىن تاللانما» قاتارلىق ئەسەرلەردىكى قەدىمكى ئۇيغۇرچە سۆزلۈكلەرنى ۋە تەبىرىنى ئاجرىتىپ كارتىلاشتۇرۇپ چىقتى. شىنجاڭ داشۆ تىل فاكۇلتېتىدىن لېكتور دىلدار مەھمەت ئۇنىڭدىن باشقا سۆزلۈكلەرنى ۋە تەبىرىنى مۇشۇ لۇغەتتە كۆرسىتىلگەن ماتېرىيال مەنبەسى — لۇغەت ۋە سۆزلۈكلەردىن ئاجرىتىپ ۋە تەرجىمە قىلىپ كارتىلاشتۇرۇپ چىقتى. ئابلىمىت ئەھمەت كارتىلاشتۇرۇلغان ھەممە سۆزلۈكنى مەزكۇر لۇغەتنىڭ تۈزۈلۈشى توغرىسىدىكى پرىنسىپلارغا ئاساسەن رەتلەپ، تۇرغۇ-زۇپ چىقىپ ئالفاۋىت تەرتىپى بويىچە تىزىپ، لۇغەت قىلىپ تەييارلاپ چىقتى.

قۇربان ۋەلى مەزكۇر لۇغەتتىكى سۆزلۈكلەرنى ۋە ئۇنىڭ تەبىرىنى تەھرىرلەپ، تەكشۈرۈپ بېكىتتى. سۆزلەرنىڭ تەبىرى جەھەتتە مۇھىم ئەمگەك سىڭدۇردى.

古代维吾尔语词典 （维吾尔文）

*

新疆维吾尔自治区少数民族古籍搜集整理出

版规划领导小组办公室编

责任编辑：贺加克

新疆青少年出版社出版 （乌鲁木齐市建设路九号）

新疆新华书店发行 新疆新华印刷二厂印刷

850×1168毫米 32开 7.5 印张

1989年1月第1版 1989年10月第1次印刷

印数：1——3,1000

ISBN7-5371-0348-8/Z·5 定价：6.00元

ISBN 7 - 5371 - 0348 - 8/Z·5

بەھاسى: 6.00 يۈەن (民文)

AltunQ